This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

+ *Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales* Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.
+ *Ne pas procéder à des requêtes automatisées* N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.
+ *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.
+ *Rester dans la légalité* Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse `http://books.google.com`

B 851,384

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN

LE

LIVRE DES PRÉCEPTES

PAR

MOÏSE BEN MAIMOUN

DIT

MAÏMONIDE

PUBLIÉ POUR LA PREMIÈRE FOIS DANS L'ORIGINAL ARABE ET

ACCOMPAGNÉ D'UNE INTRODUCTION ET DE NOTES

PAR

MOÏSE BLOCH

RABBIN

PARIS

E. BOUILLON ET E. VIEWEG | ARMAND DURLACHER

67, RUE DE RICHELIEU | 83bis, RUE LAFAYETTE

1888

LE

LIVRE DES PRÉCEPTES

VIENNE. — TYP. ADOLPHE HOLZHAUSEN,
IMPRIMEUR DE LA COUR I. & R. ET DE L'UNIVERSITÉ.

Moses ben Maimon.

LE
LIVRE DES PRÉCEPTES

PAR

MOÏSE BEN MAIMOUN

DIT

MAÏMONIDE

PUBLIÉ POUR LA PREMIÈRE FOIS DANS L'ORIGINAL ARABE ET

ACCOMPAGNÉ D'UNE INTRODUCTION ET DE NOTES

PAR

MOÏSE BLOCH

RABBIN

PARIS

E. BOUILLON ET E. VIEWEG — 67, RUE DE RICHELIEU

ARMAND DURLACHER — 83 BIS, RUE LAFAYETTE

1888

BM
545
.S5
1888

Ry-St.
Nizet
12-29-38
37387

PRÉFACE

On sait que, d'après la tradition juive, les lois mosaïques sont au nombre de *six-cent-treize* (תרי״ג), dont *trois cent soixante-cinq* défenses (שסה מצוות לא תעשה) et *deux cent quarante-huit* commandements (רמח מצוות עשה)[1]. Ces divers chiffres ont été indiqués explicitement[2] pour la première fois par l'aggadiste Simlaï, docteur palestinien du IIIe siècle. Pendant longtemps, le chiffre de 613 a été accepté par la littérature rabbinique sans qu'on songeât à rechercher quelles lois étaient en réalité comprises dans ce total. Au VIIIe siècle seulement, Simon Kahira donna le premier, comme introduction à son recueil de lois intitulé *Halakot guedolot,* l'énumération détaillée des 613 lois, et cette énumération fut acceptée jusqu'au douzième siècle, c'est-à-dire jusqu'à Maïmonide. Saadia, Eliahou hazzakèn, Isaac Albargueloni, Salomon ibn Gabirol ont suivi, en grande partie, dans leurs compositions liturgiques appelées *azharot,* l'énumération des *Halakot guedolot*[3].

1) Voir, sur l'origine des 613 lois, notre article dans la *Revue des Études juives,* I, p. 197—211.

2) *Maccoth,* 23b.

3) Voir, sur l'énumération de Simon Kahira et sur les auteurs d'*azharot* qui l'ont suivie, notre article dans *Revue des Ét. j.,* V, p. 27—40.

Quand Maïmonide (Moïse ben Maimoun, 1135—1204) voulut publier, à son tour, un recueil de lois religieuses, il fut amené, dans le cours de son travail, à reconnaître que l'énumération des *Halakot guedolot* contenait bien des erreurs. Simon Kahira avait compté comme mosaïques des prescriptions qui ne se trouvent pas dans la *Thora,* et, d'un autre côté, il avait négligé de tenir compte de lois qui sont réellement dans le Pentateuque. Maïmonide résolut alors de refaire le travail de Kahira; comme il le dit lui-même, «il lui parut convenable de placer en tête de l'ouvrage dont il vient de parler (le recueil appelé *Mischné Thora*) le présent traité *(Sèfér hamiçvot),* dans lequel il établira clairement le nombre des lois et expliquera d'après quels principes il faut les compter» [1]. Pour que ce traité ne fût pas considéré comme partie intégrante du *Mischné Thora,* écrit en hébreu, il le composa en langue arabe [2]. C'est le texte de ce traité que nous publions dans le présent volume.

Ce traité est connu sous le nom de ספר המצוות. S'appelait-il ainsi à l'origine? ou le titre hébreu n'est-il que la traduction du titre arabe, qui aurait été dans ce cas כתאב אלשראיע [3]. Quand Maïmonide en parle, il le mentionne, soit en arabe, soit en hébreu, par ces mots : *mon ouvrage relatif à l'énumération des prescriptions* ou *relatif aux principes des prescriptions* [4], mais il ne cite pas de titre précis. A notre avis, ce traité portait dès l'origine le nom de ספר המצוות, car il est toujours mentionné sous ce titre hébreu par Abraham, fils de Maïmonide, ainsi que par Daniel *le*

1) Introduction au *S. hamiçvoth*, p. 6, l. 5 et suiv.

2) Préface d'Ibn Tibbon à sa traduction du *S. hamiçvot* (dans קונטרס תרי״ג de M. le Dr Jellinek, Wien 1878, p. 31—32) : וחבר זה בלשון הגר למען לא יחובר עם חבורו הגדול ואעפ״י שהוא כפתיחה אליו.

3) C'est sous ce titre que Maïmonide cite l'ouvrage de Hèféç ben Yaçliah, dans l'introduction au *S. hamiçvot,* p. 5, l. 3. Voir sur Hèféç et son ouvrage *Revue des Ét. j.*, V, p. 38—40.

4) חבור בענין עקרי; חבור בענין מנין המצוות; אלכתאב פי עדד אלמצוות המצוות.

Babylonien, quoique leurs discussions sur ce livre fussent écrites en arabe [1] et qu'ils eussent sous les yeux, non pas une traduction hébraïque, mais le texte arabe [2].

Le *Sefer hamiçvot* a-t-il été écrit avant ou après le *Mischné-Thora?* Cette question nous semble définitivement résolue, il nous paraît incontestable que le premier ouvrage a paru avant le *Mischné-Thora* [3]. Il ressort, en effet, de l'introduction du *S. hamiçvot* qu'après avoir conçu l'idée et le plan de son grand ouvrage, Maïmonide a reconnu qu'avant tout il était nécessaire d'aller au-devant des objections que pourraient soulever certaines parties de cet ouvrage et d'expliquer dans un travail préparatoire les raisons qui l'engageaient à s'écarter sur certains points de l'énumération de ses prédécesseurs [4]. Le travail qui devait servir d'avance de justification au *Mischné-Thora* n'est autre que notre ס' המצוות. Du reste, Abraham, fils de Maïmonide, admet également la priorité du ס' המצוות. «Au moment où mon père a composé le *Livre des Préceptes,* dit-il, il a cru que telle opinion était erronée, dont plus tard, en écrivant le חבור *(Mischné-Thora),* il a reconnu la justesse.» [5] Nachmanide dit aussi à plusieurs reprises que Maïmonide est revenu, dans le *Mischné-Thora,* de certaines opinions qu'il avait émises dans le *S. hamiçvot* [6].

A part quelques fragments [7], le texte arabe du *S. hamiçvot* était inédit jusqu'à présent. Ce livre est surtout connu par la

1) מעשה נסים, édité par M. Goldberg, Paris, 1867.

2) Quand Abraham et Daniel citent le *S. hamiçvot,* ils citent toujours le texte arabe.

3) Telle est aussi l'opinion de M. J. Derenbourg, dans Geiger, *Zeitschrift,* I, 423; de M. le Dr David Cassel, dans Kobak, *Jeschurun,* 3e livraison, 1857, p. 65.

4) *S. hamiçvot,* p. 4, fin, et p. 5.

5) מעשה נסים, p. 100.

6) השגות, passim.

7) M. le Dr Jellinek a publié dans קונטרס תרי״ג, p. 26—31, les commandements 36, 94 et 111 (ce dernier en partie), quelques lignes de la défense 5 et la défense 9. M. le Dr Moritz Peritz a publié *(Das Buch*

traduction de Moïse ben Samuel ibn Tibbon, dont nous parlerons plus loin. Avant ce dernier, deux autres savants avaient déjà traduit le *S. hamiçvot,* Abraham Halévi ibn Hisdaï, de Barcelone, et Salomon ben Joseph ibn Ayub, de Grenade, établi plus tard à Béziers [1]. De ces trois traductions, une seule a été imprimée en entier, celle de Moïse ibn Tibbon. Une partie de la traduction d'Ibn Ayub a été publiée en 1882 par M. le Dr. Moritz Peritz [2]. Nous ne nous occupons pas ici de cette traduction, parce que nous nous proposons de la publier prochainement, si elle n'a pas paru avant que nous ayons pu réaliser notre projet. Enfin, la traduction d'Ibn Hisdaï est connue par les fragments cités dans les השגות de Nachmanide et dans le ס' החינוך.

Déjà Moïse ibn Tibbon parle de la traduction d'Abraham ibn Hisdaï [3], il en loue le style élégant et la fidélité, et il déclare qu'il n'aurait pas traduit une seconde fois le livre de Maïmonide s'il n'avait pas reconnu que la traduction d'Ibn Hisdaï avait été faite d'après une première édition du *S. hamiçvot,* bien différente de la deuxième édition qu'il avait entre les mains [4]. Depuis, bien des savants modernes [5] ont parlé des remaniements profonds que Maïmonide aurait fait subir à son *S. hamiçvot,* le plus souvent ils se sont contentés de rapporter l'opinion d'Ibn Tibbon sans examiner l'importance de ces remaniements. Il nous a paru intéressant

der Gesetze, Theil I; Breslau, 1882) l'introduction et les trois premiers principes, avec la traduction hébraïque de Salomon ibn Ayub et une traduction allemande.

1) Voir *Histoire littéraire de la France,* tome XXVII, p. 591. D'après cet ouvrage, Ibn Ayub a commencé sa traduction au mois de nissan 5000 (mars-avril 1240).

2) *Das Buch der Gesetze,* Breslau, 1882.

3) Préface, dans קונטרס תרי״ג, p. 32.

4) *Ibid.* : ואחרי ימים הובאה אלי ההעתקה הצחה ההיא ושבחתי עצמי בראותי צחות לשונה ונועם מליצתה . . . ואבינה בו כי העתק מתופס ראשון היו בו סברות רבות חזר בו הרב מהן.

5) Kobak, *Jeschurun,* 3e livraison, 1857, p. 63; Dr David Rosin, *Ein Compendium,* Breslau, 1871, p. 106; Dr Jellinek, קונטרס תרי״ג, p. 18 et 26.

d'étudier la question de près en nous servant pour cet examen des éléments fournis par les השגות de Nachmanide et le ס' החינוך [1]. Naturellement, il n'est pas possible de se prononcer sur ce sujet avec une certitude absolue, mais autant que les fragments et les renseignements épars dans les deux ouvrages précités permettent d'en juger, on peut affirmer que ces modifications n'ont pas été aussi importantes que pourraient le faire croire les paroles d'Ibn Tibbon.

Examinons d'abord la disposition matérielle, la forme du livre. Après avoir établi les quatorze principes d'après lesquels il faut compter les lois mosaïques, Maïmonide rapporte sous des numéros d'ordre les 248 commandements et les 365 défenses. Or, Nachmanide [2] cite, à notre connaissance, 36 commandements différents [3], et il les mentionne tous sous le numéro qu'ils ont dans notre édition, il est donc permis d'en conclure que Maïmonide n'a pas modifié dans la seconde édition l'ordre dans lequel les commandements se suivaient dans la première édition. Il n'en est pas de même des défenses. Plusieurs de ces dernières ont un autre numéro dans Nachmanide que dans notre édition. Ainsi les

1) Nachmanide et l'auteur du ס' החינוך se sont servis tous les deux de la traduction d'Ibn Hisdaï. Voir Kobak, *Jeschurun*, l. c., et surtout Rosin, *Ein Compendium*, p. 104.

2) Nous indiquons les pages des השגות d'après le ס' המצוות édition Amsterdam, 5420 [1660].

3) A la fin de ses השגות, Nachmanide indique les commandements du ס' המצוות qu'il ne compte pas (p. 120^b), il dit que ce sont les suivants : 5, 85, de 95 à 108, 142, 149, 150, 151, 152, 227, 228 et 229. Or, on trouvera dans ses *Observations* qu'en effet il ne compte pas, pour une raison ou pour une autre, les commandements qui portent dans notre édition les numéros indiqués ci-dessus. Pour 5 et 85, voir Nachmanide sur ces commandements; pour 95—108, voir N. sur 96; pour 142, voir N. sur le 6e principe, 34^a; pour 149, 150, 151 et 152, voir N. sur le 6e principe, 33^b; pour 227, 228 et 229, voir N. sur le 14e principe, fin, 52^a. Nachmanide cite, en outre, les commandements 10 (54^a), 25 (99^b), 34 (24^b), 123 (52^b), 129 (118^b), 153 (13^b), 174 (7^b), 175 (15^a), 187 (24^b) et 195 (80^a). Tous ces commandements portent le même numéro dans

défenses 95, 135, 136, 153, 194 portent dans Nachmanide [1] les n°s 96, 136, 137, 154, 195; les défenses 212, 294, 303, 308 et 322 sont désignées dans Nachmanide sous les n°s 208, 289, 298, 303 et 313. Par contre, 18 autres défenses portent dans Nachmanide le même numéro que dans notre édition [2]. Nous ajouterons que la défense désignée dans le ס' החינוך [3] sous le n° 313 répond au n° 321 de notre édition, tandis que la défense mentionnée par Nachmanide sous le n° 313 correspond, comme on l'a vu plus haut, au n° 322 de notre édition, et la défense citée par le ס' החינוך [4] sous le n° 195 a le même numéro que dans notre édition, mais porte dans Nachmanide le n° 194. On voit donc qu'il y a des différences de numérotation même entre Nachmanide et le ס' החינוך. Si l'on tient compte, en outre, de ce fait qu'il y a quelques différences de numérotation entre les divers manuscrits arabes que nous avons consultés de la seconde édition et entre la traduction d'Ibn Tibbon, il faut bien admettre que des différences de ce genre peuvent provenir des copistes, et qu'une partie, au moins, des divergences que nous avons relevées entre la numérotation de

notre édition. Il va sans dire que nous n'avons pas tenu compte de la similitude de numéros, quand le numéro indiqué par Nachmanide, dans son observation sur un commandement, est le même que celui du commandement sur lequel il fait cette observation.

1) Pour 96, voir Nachmanide 120^b et son observation sur défense 95; pour 136, 137 et 154 voir 118^b; pour 195, voir 100^a; pour 208, voir 52^b; pour 289, 303 et 313, voir 120^b et observations sur les défenses 294, 308 et 318 de notre édition; pour 298, voir 118^b.

2) Ce sont les défenses 16 (29^a), 25 (40^b), 53 (46^b), 73 (95^b et 120^b), 79 (52^b), 94 (46^b), 124 (18^a), 141 (77^a), 157 (65^a), 163 (88^b), 165 (31^a), 170 (91^b), 179 (41^a), 181, 196 (18^a), 198, 199 (15^a), 287 (18^a). On peut ajouter à ces 18 défenses, les défenses 28, 58, 69, 71, 150, 151 et 152; voir la fin des השגות, où Nachmanide indique les défenses du ס' המצוות qu'il ne faut pas compter (120^b) et les observations de N. sur les défenses, 28, 58, 69, 71 et sur le 8e principe (38^b).

3) N° 24, 18^a.

4) N° 252, 97^a.

Nachmanide et celle de notre édition ne sont pas dues à Maïmonide. En tout cas, ces différences sont très légères.

Le fond n'a pas subi des modifications plus importantes. Toutes les citations faites par Nachmanide et le ס' החינוך concordent avec le texte actuel du *S. hamiçvot*[1], toutes les contradictions relevées par Nachmanide entre le *S. hamiçvot* et le *Mischné-Thora* subsistent encore d'après notre édition, sauf une seule[2]. Ajoutons que parmi les nombreuses objections faites par Daniel le babylonien contre le *S. hamiçvot,* il y en a également une qui, d'après notre édition, n'a plus de raison d'être[3]. Ainsi, nous ne trouvons que deux points qui aient été modifiés par Maïmonide dans sa seconde édition. Ce ne sont pas là des remaniements bien considérables.

Nous avons réuni et nous donnons ici une très grande partie des fragments de la traduction d'Ibn Hisdaï, disséminés dans les השגות de Nachmanide et dans le ס' החינוך, et nous les accompagnons du texte arabe. On aura ainsi la preuve de ce que nous venons de dire, on pourra juger par soi-même que la première édition était conforme au texte actuel, et en même temps on

1) Les citations de Nachmanide sont quelquefois plus courtes et celles du ס' החינוך plus longues que les passages correspondants du texte arabe. Mais on remarque très facilement que Nachmanide abrège volontairement la citation et que le ס' החינוך ajoute à la citation des explications qu'il croit nécessaires pour en rendre le sens plus clair.

2) השגות, fin des observations sur les principes, 52^b. La défense 212 de notre édition dit le contraire de ce que Nachmanide avait à la défense 208 de son édition. Nachmanide avait וכן הדין בשאר אילנות; nous avons (d'après le texte arabe) : ואין זה בשאר אילנות. M. le Dr Rosin avait déjà signalé cette correction (*Ein Compendium,* p. 107), et, avant lui, Kobak, *Jeschurun,* 2e liv., p. 5, note 4. M. Rosin dit que Maïmonide a corrigé dans la 2e édition un passage du 9e principe, les commandements 120 et 123 et les défenses 210 et 212; il n'a modifié, en réalité, que la défense 212.

3) מעשה נסים, p. 11. Daniel reproche à Maïmonide d'avoir compté לא תוכל לזבוח את הפסח comme une défense. Abraham lui répond (p. 15) que jamais Maïmonide n'a compté cette défense; en effet, elle ne se trouve pas dans notre édition.

pourra se rendre compte de la façon dont Ibn Hisdaï a traduit le texte arabe.

Nous mettons entre [ ] les mots ou les passages qui se trouvent dans un des deux textes et ne sont pas reproduits dans l'autre.

העיקר השני שאין כל מה שלמדו אותו באחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או ברבוי ראוי למנותו[1]
העיקר השלישי שאין ראוי שימנו מצוות שאינן לדורות[2]
העיקר הרביעי שאין ראוי שימנו המצוות הכוללות בתורה כולה . . . וכבר טעו בעיקר הזה עד אשר מנו קדושים תהיו מצוה בכלל מצוות עשה ולא ידעו שאמרו ית' קדושים תהיו והתקדשתם והייתם קדושים הם מצוות לעשות כל התורה כולה ולשון ספרא . . . כלומר הסירו המדות המכוערות כולם שמנעתי אתכם מהם[3]

העיקר השמיני שאין ראוי שימני השלילות עם המניעה[5]

ואלאצל אלת֗אני אן ליס כל מא יתעלם באחדי שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או ברבוי ינבגי עדה
ואלאצל אלת֗אלת֗ אנה לא ינבגי אן תעד מצוות שאינן נוהגות לדורות
ואלאצל אלראבע אנה לא ינבגי אן תעד אלאואמר אלתי תעם אלשראיע כלהא . . . וקד גלט פי הד֗א אלאצל חתי עדו קדושים תהיו במצוה מן גמלה מצוות עשה ולם יעלמו אן קולה קדשים תהיו והתקדשתם והייתם קדושים אואמר באמתת֗אל גמיע אלשריעה [כאנה יקול כן מקדסא בכונך תעמל כל מה אמרתך בה ותנתהי ען כל מא נהיתך ענה[4]] ונץ ספרא . . . יעני אעתזלו אלקבאיח אלמנהי ענהא כלהא
ואלאצל אלת֗אמן אנה לא ינבגי אן יעד אלנפי מע אלנהי

מצוות עשה

המצוה הראשונה שנצטוינו באמונת האלהות והוא שנאמין שיש עלה וסבה הוא פועל כל הנמצאות . . . והיא מצוה באמונה כמו שבארנו[6]

אלמצוה אלאולי הוא אלאמר אלד֗ אמרנא באעתקאד אלרבוביה והו אן נעתקד אן ת֗ם עלה וסבב הו אלפאעל לגמיע אלמוגודאת . . . והו אמר באעתקאד כמא בינא

1) השנות הרמבן, 14^{b}.
2) *Ib.* 23^{a}.
3) *Ib.* 27^{b}.
4) Le passage entre [ ] manque dans l'hébreu.
5) *Ib.* 36^{a}.
6) *Ib.* 53^{a}.

המצוה החמישית שנצטוינו בעבודתו . . . ואע"פ שמצוה זו מן המצוות הכוללות [כלומר שאינן נמנות[1]] כמו שבארנו בעיקר הרביעי יש בו גם כן פרט והוא מצוה בתפלה[2]

(מצוה ל"ד) . . . אף על פי שמצוה זו באה ללוים בעת ההיא היה [כלומר במדבר] למעוט מספר הכהנים בימים ההם ואולם הכהנים חייבים במצוה זו והם ישאוהו כמו שהתבאר בספר יהושע ובספר שמואל[4]

והמצוה הלו שנצטוינו שיהיו הכהנים עובדים למשמרות תהיה כל משמרה עובדת שבוע ולא תהיה יד הכל מתעסקת יחד אלא ברגלים בלבד ואז יעבדו המשמרות כולן בשוה וכל מי שבא יקריב [ובספר דברי הימים מבואר איך חלקו אותן דוד ושמואל שעשו מהן כ"ד משמרות[5]] ולשון זאת המצוה . . .[6]

(מצוה לז) . . . וזאת בעצמה היא מצות איבול כלומר שכל איש מישראל חייב להתאבל על קרוביו כלומר ששה מתי מצוה . . .[7] ומחוזק החובה הזאת ביאר בכהן שהוא מוזהר על הטומאה שיטמא על כל פנים כשאר ישראל בשביל שלא יחלשו משפטי האבלות וכבר נתבאר שאבלות יום ראשון מדאוריתא [והוא יום מיתה וקבורה] ובביאור אמרו במועד קטן

ואלמצוה אלכ֗אמסה הו אלאמר אלד֗י אמרנא בעבאדתה . . . ואן כאן הד֗א אלאמר איצ֗א מן אלאואמר אלעאמה כמא בינא פי אלאצל אלראבע לכן פיה תכ֗ציץ לאנה אמר באלצלאה

(אלמצוה אלל"ד) . . . ואן כאן הד֗א אלאמר גא ללוים חיניד֗ אנמא ד֗לך לקלה עדד אלכהנים פי ד֗לך אלוקת [או אהרן הו אלמבדיי[3]] אמא לדורות פאלמצוה לאזמה ללכהנים והם אלד֗ין ינקלונה כמא תבין פי ספר יהושע וספר שמואל

ואלמצוה אללו אלאמר אלד֗י אמרנא בכון אלכהנים יכ֗דמו נובאת תכ֗דם נובה כל גמעה ולא יכון יד אלכל מכ֗תלטה גיר פי אלרגלים פקט פאנהא תכ֗דם אלנובאת כלהא באלסויה וכל מן גא קרב וקד תבין פי דברי הימים תקסים דוד ושמואל להם ואנשאלהם כ"ד משמרות [ותבין פי סוכה אן ברגלים יד כלן שוה] ונץ הד֗ה אלמצוה . . .

(אלמצוה אללז) . . . והד֗ה בעינהא הי מצות אבלים אעני אן כל שכ֗ץ מן ישראל ילזמה אן יתאבל על קרוביו אעני ששה מתי מצוה ומן שדה הד֗א אללזום בין פי אלכהן אלד֗י הו מוזהר על הטומאה אנה יטמא ולא בד כשאר ישראל לילא יצ֗עף אחכאם אלאבלות וקד תבין אן אבלות יום ראשון דאוריתא ובביאן קאלו פי מועד קטן . . . פקד באן אן אלתואם אלאבלות

1) Ces mots sont une addition de Nachmanide. Le ס' החינוך qui rapporte le même passage (n° 431, 170^b^) n'a pas ces mots.

2) *Ib.* 54^a^.

3) Manque dans l'hébreu, manque également dans Ibn Tibbon.

4) ס' החינוך, n° 368, 141^a^.

5) Les mots entre [ ] manquent dans Nachmanide, mais se trouvent dans ס' החינוך, qui cite le même passage (n° 498, f° 191^b^). Cela prouve une fois de plus que quelquefois Nachmanide laisse volontairement certains développements de côté, parce que la citation abrégée suffit pour son argumentation.

6) השגות, 59^a^.

7) Ici se trouve une intercalation faite par l'auteur du ס' החינוך.

...הנה התבאר שחיוב האבלות דאוריתא ...אבל ביום ראשון לבד ונשארו הששה דרבנן ... והבן זה׳

דאוריתא ... לכן ביום הראשון פקט ובקיה אלסבוע מדרבנן...פאפהם הדׄא

(מצוה עח) ... מצוה זו נוהגת [בין בזכרים ונקבות בין בישראלים בין בכהנים ולוים ובארץ] ובחוצה לארץ [בין בפני הבית] ושלא בפני הבית וזהו דין תורה ואולם בגזרה דרבנן כדי שלא יאכל במום אחר שאין לנו מקדש [ונמצא בא לידי איסור גדול שהוא שוחט קדשים בחוץ] אמרו . . . וכשיהיה שם מקדש בנוי׳

(אלמצוה אלעח) ... הדׄה אלמצוה נוהגת בחוצה לארץ איצׄא ושלא בפני הבית והדׄא הו דין תורה לכן בגזרה דרבנן איאך יאכל שלא במום אחׄ ולים ענדנא מקדש קאלו ... פאדׄא כאן תׄם מקדש בנוי

והמצוה הצ״ד שנצטוינו לקיים כל מה שחייבנו נפשותינו בדבור משבועה ונדרים וקרבן וזולת זה והוא אמרו ית׳ מוצא שפתיך תשמור ועשית וכבר הפרישו מלות זו הפסוק ושמו כל מלה ממנו לענין ואולם המגיע מכל מה שזכרתי הוא שמצות עשה היא קיום כל מה שידבר בו האדם מחייב עצמו בדבר מן הדברים וכבר נכפל הלשון בזאת המצוה והוא אמרו ככל היוצא מפיו יעשה׳

ואלמצוה אלצ״ד אלאמר אלדׄי אמרנא בתתׄבית כל מא אלזמנא אנפסנא באללפט מן ימין ונדׄור וקרבאן וגיר דׄלך והו קולה תע׳ מוצא שפתיך תשמור ועשית ואן כאנו קד פצלו אלפאטׄ הדׄא אלפסוק וגעלו מנה כל כלמה למעני לכן אלגרץׄ אלחאצל מן כלׄ מא דׄכרו לך הו אן מצות עשה הי תתׄבית כל מא ילפטׄ בה אלאנסאן מן אלזאם נפסה שי מן אלאשיא . . .׳ וקד תכרׄר אלאמר בהדׄה אלמצוה והו קולה ככל היוצא מפיו יעשה

(מצוה צ״ה) ...ואין הענין שנתחייב להפר על כל פנים וזה הענין בעצמו הבן ממני כל זמן שתשמעני מונה דין אחד מהדינין שאין זו מצוה בפעולה מהפעולות בהכרח ואולם המצוה היא היותנו מצווין שנדון בדין זה בדבר זה אולם היות הבעל והאב מפירין כבר באר הכתוב זה ודקדק בו ובאתנו הקבלה שהחכם יתיר הנדר לכל וכמו כן השבועה וההערה על זה מאמרו לא יחל דברו [ודרשו ז״ל] . . . והכלל שאין ראיה על זה מן הכתוב והם ע״ה כבר אמרו . . . ואין להם על מה שיסמכו אלא הקבלה האמתית לבדה׳

(אלמצוה אלצ״ה) . . . ולים אלמעני אן ילזם אן נפר ולא בדׄ והדׄא אלמעני בעינה אפהם מתי מא סמעתני נעדׄ דין מן אחד אלדינין לאן לים דׄלך אמר בפעל מא צׄרורהׄ ואנׄמא אלמצוה הי כוננא מאמורין אן נחכם בהדׄא אלחכם פי הדׄא אלשי אמא כון אלבעל ואלאב יפר פקד בׄין אלנץ דׄלך ותפקׄה פיה וגאנא אלנקל אן אלחכם איצׄא יתיר הנדר לכל וכדׄלך אלשבועה ואלתנביה עלי דׄלך מן קולה לא יחל דברו...ובאלגמלהׄ אן לא דליל עלי דׄלך מן אלנץ והם עׄם קד קאלו... ואין להם על מה שיסמכו אלא מגרד אלנקל אלצחיח

1) ס׳ החינוך, n° 263, 101^{b}.

2) *Ib.* n° 356, 135^{b}.

3) השגות, 64^{b}.

4) Il y a ici en arabe un passage qui manque dans la citation de Nachmanide, mais qui paraît avoir été omis volontairement.

5) ס׳ החינוך n° 406, 157^{a}.

(מצוה ק״ט) . . . ואין כונתנו באמרנו שהטבילה מצות עשה שיהיה מצוה על כל טמא שיטהר על כל פנים כמו שחייב כל מי שיתכסה בכסות שיעשה צצית וכן כל מי שיש לו גג שחייב לעשות לו מעקה אבל הענין הוא שהודיעתנו התורה שמי שירצה להטהר מטומאה לא יתכן לו זה אלא בטבילה במים וצותנו לקבל הענין ולעשותו כן כשנרצה להטהר אבל אם ירצה להשאר בטומאתו ולא יכנס למחנה שכינה זמן רב הרשות בידו׳

(אלמצוה אלק״ט) ... וליס אלגרץ בקולנא אן אלטבילה מצות עשה אנה ילום כל טמא אן יטבול ולא בד כמא ילום לכל מן יתרדי ברדא אן יעמל צצית או כל מן לה דאר אן יעמל מעקה ואנמא אריד בדלך [דין טבילה] וכוננא שרענא אן מן אראד אן יטהר מן נגאסתה פלא יצח לה דלך אלא בטבילת בשרו במי מקוה [וחיניד יטהר ונץ ספרא... ישיר אלי הדא אלאצל אלדי בינת לך] אן הדא חכם פקט מן אראד אן יתטהר פליפעל כדא [והדא אלדין הו אלמצוה אמא אן נלומה טבילה ולא בד פלא] כל מן אראד אן יבקי בטומאתו ולא יכנס למחנה שכינה מדה פשאנה

(מצוה קיא) . . . ואבאר עתה מה הסבה אצלנו [במנותינו .1] תגלחת המצורע מצוה בפני עצמה והבאת קרבנותיו מצוה בפני עצמה ולא עשינו כן בנזיר אבל שמנו תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה אחת וזהו שהמצורע אין קשר לתגלחתו עם הבאת קרבנותיו ותכלית המנעת מתגלחתו בלתי התכלית המנעת מהבאת קרבנותיו וזהו שהמצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ובפרק ששי מנזירות אמרו מה בין נזיר למצורע אלא שזה טהרתו תלויה בימיו כלומר הנזיר ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו וכשיגלח המצורע ותשלם תגלחתו השניה טהר מלטמא כשרץ כמו שהתבאר בסוף נגעים וישאר מחוסר כפורים עד שיביא קרבנותיו כשאר מחוסרי כפורים כמו שנתבאר שם והוא תכלית תגלחתו טהרתו מלטמא כשרץ הביא קרבנותיו או לא הביא ותכלית הבאת קרבנותיו תשלום כפרתו כשאר מחוסרי כפרה כלומר זב וזבה ויולדת וכבר קדם לשון מאמרם . . . ושם נתבאר שהנזיר אינו מחוסר כפרה אבל המלאכה ההיא בכללה כמו [כלומר .[התגלחת והבאת הקרבן יתירו לו שתיית היין ולא יספיק האחד מהם בלתי האחר ותגלחת קשורה בקרבן והקרבן תלוי בתגלחת

(אלמצוה אלקיא) ... והנא אבין לך מא אלסבב פי עדנא תגלחת מצורע מצוה בפני עצמה והבאת קרבנותיו מצוה בפני עצמה ולם נפעל כדלך פי אלנזיר בל געלנא תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה אחת ודלך אן אלמצורע לא ארתבאט לחלאקתה מע הבאת קרבנותיו ואלגאיה אלחאצלה מן חלאקתה גיר אלגאיה אלחאצלה מן הבאת קרבנותיו ודלך אן אלמצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ופי סאדס נזירות קאלו מה בין נזיר למצורע אלא שזה טהרתו תלויה בימיו יעני אלנזיר ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו פאדא חלק אלמצורע ותמת חלאקתה אלתאניה טהור מלטמא כשרץ כמא תבין פי אכר נגעים ויבקי מחוסר כפורים חתי יביא קרבנותיו כשאר מחוסרי כפורים עלי מא תבין הנאך פצארת גאיה תגלחתו תטהירה מלטמא כשרץ הביא קרבנותיו או לא הביא וגאיה הבאת קרבנותיו אן יכמל כפרתו כשאר מחוסרי כפרה אעני זב וזבה ויולדת וקד תקדם לנא נץ קולהם ... והנאך תבין אן אלנזיר ליס הו מחוסר כפרה בל תלך אלצנאעה בגמלתהא אעני אלחלאק והבאת קרבן תביח לה שרב אלכמר ולא יגני מנהא שי ען שי בל אלחלאק מרתבט באלקרבן ואלקרבן

1) *Ib.* n° 175, 72ᵇ.

ובקיבוצם תניע התכלית באחד והוא שיותרו לו הדברים שהיו נמנעים ממנו בימי נזרו ובפרק ששי מנזיר אמרו . . . הנה נתבאר שהתגלחת היא מתנאי הזבח והזבח מתנאיה ובתוספת נתבאר גם כן שנזיר שכלו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים עד שיעשה המלאכה ההיא כולה והיא תגלחת טהרה כמו שהתבאר בפרק ששי מנזיר והוא שיגלח פתח אוהל מועד וישליך שערו תחת הדוד ויקריב הקרבנות כפי מה שבא בכתוב ואתה תמצאם בסוף [ברוב .l] המצוות יקראו הבאת הקרבנות תגלחת ובביאור אמר במצוות המשנה . . . הנה התבאר לך שהתגלחת נופלת על הבאת הקרבנות והטעם בזה היותה חלק מהם כמו שבארנו ובקיבוצם יוסר דין הנזירות וישתה הנזיר יין אמנם תגלחת טומאה הוא מדקדוק [פירוש מענין] המצוה [ולא מצוה בפני עצמה] כמו שבארנו במה שקדם[1]

והמצוה קנ״ג היא שנצטוינו בחשבון חדשים ושנים וזאת היא מצות קדוש החדש והוא אמרו ית׳[2]

והמצוה קע״ד היא שנצטוינו לשמוע בקול בית דין הגדול ולעשות כל מה שיצוו ואין הפרש בזה בין הדבר שיראוהו או שיוציאוהו בהיקש [ומן ההיקשים שהתורה נדרשת בהם][3] או הדבר שיסכימו עליו שהוא סוד התורה או לפי ענין מהענינים שיראה להם שיהיה יושר וחזוק ותקון הדת[4]

(מצוה קע״ו) למנות שופטים ושוטרים שיכריחו לעשות מצוות התורה ויחזירו הנוטים מדרך האמת אליה בעל כרחם ויצוו כראוי לעשות וימנעו הדברים

מרתבט באלחלאק ובמגמועהמא תחצל אלגאיה אלואחדה והי אן תבאח לה אלאמור אלתי כאנת מחטורה עליה פי איאם אלנזירות ופי סאדס נזירות קאלו . . . פקד באן לך אן אלתגלחת הי מן שרוט אלזבח ואלזבח מן שרוטהא ופי אלתוספתא תבין איצא אן נזיר שכלו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים חתי יעמל תלך אלצנאעה כלהא והי תגלחת טהרה כמא תבין פי סאדס נזירות והו אן יחלק פתח אוהל מועד וירמי שערה תחת הדוד ויקרב אלקראבין עלי מא גא בה אלנץ ואנת תגדהם פי אכתר אלפרצאת יסמון הבאת קרבנותיו תגלחת ובביאן קאלו פי פרצאת אלמשנה . . . פקד באן לך אן אלתגלחת תקע עלי הבאת קרבנותיו ואלעלה פי דלך כונהא גז מנהא כמא בינא ובמגמועהא ירתפע חכם אלנזירות וישתה הנזיר יין אמא תגלחת טומאה פהי פי פקה אלמצוה כמא בינא פי מא תקדם

ואלמצוה אלקנ״ג אלאמר אלדי אמרנא בחשבון חדשים ושנים והדה הי מצות קדוש החדש והו קולה תע׳

ואלמצוה אלקע״ד אלאמר אלדי אמרנא בטאעה בית דין הגדול ואלאקתרא בכל מא יאמרון בה [מן חלאל וחראם] ולא פרק פי דלך בין אלשי אלדי ירונה או אלשי אלדי יסתכרגונה בקיאס מן אלמקאיים אלשרעיה או אלשי אלדי ינמעון עליה סר צריעה או בחסב חאלה מא ממא ירונה אן דלך צואב ואן פיה תקויה ללשרע

(אלמצוה אלקע״ו) בתקדים חכאם ינפדון אואמר אלשריעה ויגברון אלחאירין ען אלחק עליה ויאמרון באלמערוף וינהון ען אלמנכר ויקימון אלחדוד עלי אלמתעדי

1) *Ib.* n° 174, 72ª.

2) השנות, 68ᵇ.

3) Les mots entre [ ] se trouvent dans le ס׳ החינוך, qui cite également tout ce passage.

4) השנות, sur le premier principe, 7ᵇ.

המנונים ויקיימו הגדרים על העובר עד שלא יהיו מצוות התורה ומניעותיה צריכות [נדונות .[1 לאמונת כל איש ואיש ומתנאי המצוה הזאת שיהיו אלה הדיינים מדרגה עליונה ממדרגה וזה שנעמיד בכל עיר ועיר שלשה ועשרים דיינים מקובצים כולם במקום אחד בשערי המדינה הראויה לזה המנין וזאת היא סנהדרי קטנה ונעמיד בירושלים בית דין גדול משבעים דיינים ונעמיד אחד על השבעים ההם והוא הנקרא ראש הישיבה והוא אשר יקראו החכמים נשיא כמו כן ויהיו כולם מקובצים במקומם המיוחד להם ומקום שהוא מעט המנין שאינו ראוי לסנהדרי קטנה יעמידו בו שלשה ישפטו הם הדבר הקטן והדבר הקשה יביאון למי שהוא למעלה מהם וכמו כן ימנו נותשים בעם הסובבים בעיר בשווקים וברחובות יבימו עניני בני אדם בסחורותם [וממכרם ומקחם] עד שלא יהיה בינידם העול ואפילו בדבר מועט והמצוה שבאה בזה היא אמרו ית' שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך ולשון ספרי ... וכבר נכפלה המצוה למנות שבעים זקנים והוא אמרו ית' למשה ע"ה אספה לי שבעים איש ואמרו ז"ל כל מקום שנאמר לי הרי הוא קים לעולם וכן וכהנו לי כלומר שהיא מצוה נצחית ואינה לפי שעה אבל יהיה זה עוד כל ימי הארץ׳

חתי לא תכן אואמר אלשריעה ונואהיהא מפתקדה לאמאנה כל שכץ ושכץ ומן שראיט הדה אלמצוה אן יכון הולא אלמקדמון טבקה אעלי מן טבקה ודלך באן יקדם פי כל בלאד תלאתה ועשרין דיאן מגתמעין כלהם פי מוצע ואחד פי באב אלמדינה אלתי תצלח להדא אלעדד והדה הי סנהדרין קטנה ויקדם פי ירושלים בית דין גדול מן סבעין דיאן ויקדם ואחד עלי אולאיך אלסבעין והוא ראש ישיבה והו אלדי יסמונה אלחכמים נשיא איצא ויכון אלכל מגתמעין פי מוצעהם אלכאץ בהם ומוצע קליל אלעדד לא יצלח לסנהדרי קטנה פלא בד אן יקדם פיה שלשה ינפדון אלאחכאם אלצגאר וירפעון אלכבאיר למן פוקהם וכדלך יקדם אלמחתסבין יטופון עלי אלאסואק ויפתקדון אחואל אלנאס פי מעאמלאתהם חתי לא יטלם אחד ולו פי אליסיר ואלאמר אלדי גא בהדה אלמצוה הו קולה תע' שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך ונץ ספרי ... וקד תכרר אלאמר בתקדמה שבעים זקנים והו קולה תע' למשה אספה לי שבעים איש וקאלו ז"ל כל מקום שנאמר לי הרי הוא קים לעולם וכהנו לי יעני אנה אמר דאים ואינה מצוה לפי שעה בל ילזם הדא עלי מרור אלדהר

מצוות לא תעשה ׳

(מצוה ט) ... שיקח עצם עוף ששמו ידוע וישימהו בפיו ויקטר לו במיני קטרת וישביע השבועות ויעשה פעולות עד שיתחבר לו ענין הנופל מחולי כמו החולי הנקרא סובאת וידבר בעתידות׳

(אלמצוה אלט) ... באן יאכד עטם טיר אסמה ידוע וינעלה פי פמה ויבכר בבכור מעלום וידעו בדעואת ויעמל אעמאל אלי אן תצחבה חאלה שבה חאלה אלמצרוע ויאכדה סבאת ויתכלם בכאינאת

1) ס' החינוך, n° 491, 187^{b}. Le ס' החינוך ne dit pas que ce passage est de Maïmonide, mais, comme on voit, c'est une copie littérale du ס' המצות.

2) *Ib.* n° 259, 99^{b}. A remarquer la différence de cette traduction avec celle d'Ibn Tibbon.

(מצוה לא) . . . שענין הקסימה הוא המניע
כחו ומחשבתו לחשוב במין ממיני התנועה
כאשר יעשו בעלי הכחות כולם שינידו
מה שיתחדש קודם היותו ואמנם יתאמת
להם זה בהיות כח המחשבה והשיעור
מהם חוק מאוד [פירוש לפירושו . . .]
אבל יתקיימו דבריהם ברוב ובענין הזה
בעצמו אין כל האנשים שוים בו אבל יש
מהם שיש להם יתרון גדול בענינים אלו
כיתרון בני אדם בגבורה ובעניינים אחרים
קצתם על קצתם ואלו בעלי כחות אין
פעולתם בענין הזה שוה [כי יש מהם
שמתבודד במדברות לחשוב בזה] ומהם
שיכה במטה אשר בידו בארץ מכות
ממהרות זו אחר זו ויצעק צעקות משונות
ויניח מחשבתו ויביט לארץ זמן ארוך עד
שיבין במה שיהיה [והעיד הרמב"ם ז"ל]
שהוא ראה זה במערב פעם אחת ומהם
מי שמיישר החול ויעשה בו צורות וזה
יעשו הרבה בני אדם במערב ומהם מי
שישליך אבנים דקים בחתיכת עור ויאריך
להביט בהם ואחר כן יספר דברים [ומהם
מי שיעשה מלאכה זו בשעלי שעורים ונרגיר מלח ופחם מעורב בו יעשו אתו תמי-
לעינינו הישמעלים והישמעלות] ומהם מי שישליך חגורת עור בארץ ויביט זה וינידי

(אלמצוה אללא) . . . ען אל[illegible]
אן יחרך קוה אלחדס בנוע מן אל[illegible]
לאן אצחאב אלקוי כולהם אל[illegible]
במא סיחדת קבל כונה אנמא [illegible]
דלך בכון קוה אלחדס מנהם קו[illegible]
עלי אלחק ואלצואב פי אלאכ[illegible]
ישערון במא יכון ויתפאצלון פי [illegible]
כתפאצל גמיע אשכאץ אלאנסאן [illegible]
עלי בעץ פי כל קוה מן קוי אלנפס [illegible]
בד להאולא אצחאב אלקוי אלחדס[illegible]
מן פעל מה יפעלה יחרך בה קותה דתד
פעלהא פמנהם מן יצרב בקציב פי אלארץ
צרבאת מתואתרה ויציח ציאחא מנכרא
ויכלי באטרה ויטרק טוילא [חתי תצבה
שבה חאלה אלצרע] פיכבר במא י[illegible]
וקד ראית דלך מרה פי אלמגרב אלאקצ[illegible]
ומנהם מן ירמי חגארה דקיקה פי ספר[illegible]
גלד ויטיל נטרהא תם יכבר [והדא משהור
פי כל מכאן מררת בה] ומנהם מן ירמי
חזאם גלד טויל פי אלארץ וינטר פי[illegible]
ויכבר

(מצוה מ"ט) . . . והראוי שלא נמנה אלו
לשתי מצוות אף על פי שלוקה שתים
לפי ששניהם [שאין בהם שני .]] כתובים
תחת לאו אחד שאלו אמר לא תקיפו
פאת ראש מימין ופאת ראש משמאל
ומצאנו אותם מחייבין עליהם שתים או
היה רשות לומר שנמנה אותם שתי מצוות
אמנם בהיותו מצוה [מלה .]] אחת ומלה
[וענין .]] אחת באמת שהוא מצוה אחת
ואף על פי שבא בפירוש שמניעה כל זו
היא כוללת חלקים משתנים מהגוף ושהוא
חייב על כל חלק מהם לבד עם כל אלה
יתחייב שיהיו מצוות הרבה¹

(ואלמצוה אלמ"ט) . . . ואלדי אוגב אן [illegible]
נעד הדה בשתי מצוות ואן כאן לוקה
שתים לאן ליס פיהמא נצין תחת לאו
אחד לאנה לו קאל לא תקיפו פאת ראש
מימין ופאת ראש משמאל ווגדנאהם חייב[illegible]
עליהם שתים חיניד כאן ללקאיל א[illegible]
יעדהא בשתי מצוות אמא בכונה לפ[illegible]
ואחד ומעני ואחד פהי מצוה אחת [illegible]
כאן נא פי אלתפסיר אן הדא אלנהי [illegible]
אגזא מכתלפה מן אלגסם ואנה חייב ע[illegible]
כל גז מנהא באנפראדה פלים הדא [illegible]
אן תכון מצוות הרבה

(מצוה מ"ד) . . . ובאה המניעה בזה באלה
המלות ולא תשחית את פאת זקנך ולא

(אלמצוה אלמ"ד) . . . וקד נא אלנהי פי[illegible]
בהדא אללפט ולא תשחית את פאת זקנ[illegible]

1) *Ib.* n° 516, 197b. On voit que le ס' החינוך ajoute au texte de Maïmonide des explications et des réflexions personnelles.

2) *Ib.* n° 255, 99a.

אמר ולא תשחית את זקנך ואעפ"י שהכל
יקרא זקן ירצה לומר בזה שלא תגלח
אפילו פאה אחת מכלל הזקן ולוקין על
כל אחת מלקות אחד ואפילו נלחם בבת
אחת כולן חייבין עליהן חמש מלקיות...
ואשר יחייב שלא ימנו [חמש פאות שבזקן]
חמש מצות הוא בעבור שבאה המניעה
במלה נפרדת והוא ענין נפרד כמו
שבארנו במצוה שלפניה׳

(מצוה ס"ג)... והעון הזה יחולק לשלשה
חלקים השנים על הכלל והאחד על
הפרט והחלק האחר הכללי שכל מי
שיבוקש ממנו לעבור על מצוה מהמצוות
בעת צרה והיה האונס מתכוון להעביר
בין מצוות קלות בין חמורות ומי שיבוקש
ממנו לעבור על ע"ז גלוי עריות או
שפיכות דמים ואפילו שלא בעת צרה
הוא חייב שימסור נפשו ויהרג ואל יעבור
ואם עבר ולא נהרג כבר חלל את השם
ברבים ועבר על אמרו ולא תחללו את
שם קדשי וחטאו עצום מאוד אמנם אינו
לוקה בעבור שהוא אנוס לפי שאין לבית
דין שקיימו גבול מלקות או הרג אלא
במזיד ברצון בעדים והתראה ולשון...
וכבר התבאר לך שעובד ע"ז באונס אינו
חייב כרת וכל שכן מיתת בית דין ואמנם
עבר על חילול השם והחלק השני הכללי
שיעשה אדם עבירה אין תאוה בה ולא
עריבות אבל בפעולתו יכוין להכעים וזהו
כמו כן מחלל שם שמים וילקה ולפיכך
אמר ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת
את שם אלהיך שזה יראה הכעסה בזה
הדבר ואין עריבות נשמית בזה והחלק
אשר על הפרט שיעשה איש מפורסם
בגמילות חסדים ומעשים טובים מעשה
אחר שיראה לרבים שהוא עבירה וכגון
המעשה ההוא אינו ראוי לכמו האיש
החסיד ההוא שיעשהו אף על פי שהוא

וד̇לך אן זקן יתסמ̇י אלכל ולם יקל ולא
תשחית זקנך [בל קאל ולא תשחית את
פאת זקנך] יריד בד̇לך אן לא תחלק ולא
פיאה אחת מן נמלה̈ אלזקן וג̇א אלתפסיר
אנהא חמש פיאות כמא ג̇אנאהא והו חייב
חמש מלקיות אד̇א חלק אלג̇מיע ולו
חלק בבת אחת... ואלד̇י יוג̇ב באן לא
תנע̈ד בחמש מצוות כון אלנהי ענהא
בלפט̇ מפרד עלי מא בי̈נא פי אלמצוה
אלתי קבלהא

(אלמצוה אלס"ג)... והד̇א אלד̇נב ינקסם
אלי ת̇לאת̇ה̈ אקסאם את̇נין עלי אלעמום
וואחד עלי אלכ̇צוץ אמ̈א אלקסם אלואחד
אלעאמ̈ פאן̈ כל מן טלב מנה אלתעדי
עלי שי מן אלמצוות בשעת השמד וכאן
אלקאהר מתכוון להעביר בין במצוות
קלות בין חמורות או מן טלב מנה אן
יתעדי עלי ע"ז או גלוי עריות או שפיכות
דמים ולא שלא בשעת השמד פאנה ילזמה
אן יביח נפסה ויהרג ואל יעבור [כמא
בי̈נא פי אלתאסעה̈ מן מצוות עשה] פאן
עבר ולא נהרג פקד חלל את השם [ותעדי
עלי הד̇א לאו ואן כאן ד̇לך ברבים אעני
פי עשרה מן ישראל פקד חלל את השם]
ברבים ותעדי עלי קולה ולא תחללו את
שם קדשי וד̇נבה עט̇ים ג̇ד̈א לכנה לא
יצ̇רב מלקות לכונה מקהור לאן ליס
לבית דין אן יקימו חד̈ צ̇רב או קתל אלא
למזיד ברצון בעדים והתראה ונץ̇... פקד
תבי̈ן לך אן עובד ע"ז באונס לא ילזמה
כרת פכיף מיתות בית דין לכנה תעדי
עלי חילול השם ואלקסם אלת̇אני אלעאמ̈
אן יפעל אלאנסאן עבירה לא שהוה̈ לה
פיהא ולא לד̇ה̈ בל יבדי בפעלה
אלאסתכ̇פאף ותכ̇לי̈ פאן̈ הד̇א איצ̇א
מחלל שם שמים ויצ̇רב מלקות ולד̇לך
קאלו ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת
את שם אלהיך לאן הד̇א יבדי אלאסתכ̇פאף
בהד̇א אלאמר ולא לד̇ה̈ נפסאני̈ה̈ פי ד̇לך

1) *Ib.* n° 256, 99[b]. On voit que la traduction hébraïque ne suit pas toujours, dans ce passage, l'ordre du texte arabe.

מעשה היתר חלל השם והוא אמרם ז"ל היכי דמי . . . וכבר נכפל לאו זה ואמר ולא תחלל את שם אלהיך אני יי׳

ואלקסם אלדׄי עלי אלכׄצוץ הו אן יפעל רגׄל משאר אליה באלפצׄל ואלכׄיר פעלא מא יוקע פי אנפס אלעואׄם אנה תעדי ואן מתׄל הדׄא אלפעל לא ינבגי למתׄל דׄלך אלפאצׄל אן יפעלה ואן כאן הוא פעלא חלאלא פאנה חלל את השם והוא קולהם היכי דאמי . . . וקד תכרר הדׄא אלנהי וקאל ולא תחלל את שם אלהיך אני יי

והמצוה ס"ט שנמנע הכהן בעל מום מהכנס בהיכל בכללו כלומר המזבח ובין האולם ולמזבח והאולם וההיכל והוא אמרו ית׳ אך אל הפרוכת לא יבא וכבר נתבאר בפרק ראשון מטהרות שמבין האולם ולמזבח עם כל ההיכל הוא אסור להכנס בו כל בעלי מומין ופרועי ראש וכבר נתבאר עוד בספרא ששני לאוין אלה שהם אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש לא יספיק אחד מהם בלתי האחר ושניהם יחד להשלים הדין בענין אחד׳

ואלמצוה אלס"ט אלנהי אלדׄי נהי כהן בעל מום ען דכׄול אלהיכל בגמלתה אעני אלמזבח ובין האולם ולמזבח ואלאולם ואלהיכל והו קולה אך אל הפרוכת לא יבא וקד תבין פי אול טהרות אן מבין האולם ולמזבח מע גמלה אלהיכל יחרם דכׄולה עלי בעלי מומין ופרועי ראש וקד תבין איצׄא פי ספרא אן הדׄין אלשני לאוין והמא אך אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש לא יגני אחדמהא ען אלאכׄר ואנהמא גמיעא לתתמים אלחכם פי מעני ואחד

והמצוה ע"ג שנמנעו מלהכנס למקדש או לידון בדבר מדיני התורה ואנחנו שכורים והוא אמרו ית׳ יין ושכר אל תשת ולשון התלמוד שתה רביעית אל יורה ויש בעונש מניעה זו הפרש והוא ששתויי יין במיתה ושאר המשכרים חייב מלקות לבד וכל מי שדן והוא שתוי עובר על לאו בין שהוא שתוי יין בהוראה עובר לאו ואם כן יתחייב מלקות׳

ואלמצוה אלע"ג אלנהי אלדׄי נהינא ען דכׄול אלמקדש או אלפתוי פי שי מן אחכאם אלשריעה ונחן פי חאל אלסכר והו קולה תע׳ יין ושכר אל תשת ונץ אלתלמוד שתה רביעית אל יורה ופי עקאב הדׄא אלנהי תפציל ודׄלך אן שתויי יין לא יעז להם אלדׄכול מבין האולם ולמזבח מע גמלה אלהיכל פאן דכׄל חייב מלקות ואן עבד והו שתוי לזמתה מיתה בידי שמים ואן שרב שיא מן אלמסכראת גיר אלכׄמר ועבד לזמתה מלקות לבד לא מיתה

(מצוה קלה) . . . ובארו המקבלים עם זה שזה האיסור הוא מדאורייתא לא מדרבנן ולשון יבמות . . . וזהו כמו כן לשון ספרא ושם נאמר . . . ושם נתבאר

(אלמצוה אלקלה) . . . וביׄנו אלנאקלון מע דׄלך אן הדׄא אלתחרמאן מדאוריתא לא מדרבנן ונץ יבמות . . . והדׄא איצׄא נץ ספרא והנאך קיל . . . והנאך תבין

1) *Ib.* n° 314, 117ᵃ.

2) השגות, 87ᵃ.

3) *Ib.* 88ᵃ. La traduction hébraïque de ce passage est plus courte que le texte arabe, mais il semble que Nachmanide a abrégé volontairement la citation parce qu'il fait des observations sur des points dont ne parle pas la citation et qui se trouvent en arabe. Du reste, la fin de la citation est tronquée et incompréhensible.

כלומר בגמר יבמות שדבר תורה משום אוכל בתרומה ומדבריהם גזרו עליו מפני שנראה כערל [ומשוך הוא שנמשכה הערלה בענין שנראה כמי שאינו מהול אחר שנימול[1]] הנה כבר התבאר לך שערל אסור בתרומה מן התורה והמשוך אסור מדרבנן והבן זה[2]

(מצוה קסה) . . . דע שיש בכהן גדול תוספת שהוא לא ילך אחר המטה וזהו נגלה בלשון הכתוב באמרו ומן המקדש לא יצא וכך נתבאר בשני מסנהדרין שהוא אם מת לו מת אינו יוצא אחר המטה והביאו ראיה על זה מאמרו ומן המקדש לא יצא ולמדנו מזה שמותר לו לעביד ביום שימות לו מת וכך אמרו ז״ל במסכת סנהדרין ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שעבד חלל כלומר כהן הדיוט שאין העבודה מותרת לו והוא אונן והוא מוזהר על זה כלומר שלא יעבוד אונן וכך נתבאר בסוף הוריות זה העיקר שכהן הדיוט אונן לא יעבוד וכהן גדול עובד והוא אונן הנה התבאר לך שאמרו הנה ולא יחלל שמוהו [l. שמהו] שלילות לא מניעה לומר שלא תהיה עבודתו חולין ואעפ״י שהוא אונן[3]

והמצוה קצ״ד שנמנענו משתיית יין נסך וזה לא בא בו כתוב גלוי בבאור אמנם אמרו בע״ז אשר חלב זבחמו יאכלו ישתו יין נסיכם . . . ואתה ידעת שהוא אסור בהנאה ולוקין עליו כמו שנודע בכל התלמוד [וכתב] הראיה על היות יין נסך מאיסורי דאוריתא ושהוא ימנה מכלל לא תעשה אמרם בגמר ע״ז . . . לזאת ראיה בתורה [l. ברורה] שיין נסך מאיסורין שבתורה[4]

איצא אעני פי גמר יבמות שדבר תורה משוך אוכל בתרומה ומדבריהן גזרו עליו מפני שנראה כערל פקד אתצ̈ח לך אן אלערל אסיר בתרומה מן התורה ואלמשוך הו אלד̇י הו אסור מדרבנן פאפהם הד̇א

(אלמצוה אלקסה) . . . ואעלם אן פי כהן גדול זיאדה̈ אנה לא ישיע גנאזה והד̇א הו ט̇אהר אלנץ̇ פי קולה ומן המקדש לא יצא וכד̇א תבי̈ן פי ת̇אני סנהדרין אנה אם מת לו מת אינו יוצא אחר המטה ואסתדל̈ עלי ד̇לך מן קולה ומן המקדש לא יצא ותעלם מן ד̇לך אנה יג̇וז לה אלעבודה פי יום ימות לה מית והכד̇א נצו פי סנהדרין קאלו ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חלל יעני כהן הדיוט אנה לא תג̇וז לה אלעבודה והו אונן והו מוזהר עלי ד̇לך אעני אן לא יעבוד אונן [מן הד̇א אלאסתכ̇ראג̇] וקד תבי̈ן פי אכ̇ר הוריות הד̇א אלאצל אן כהן הדיוט אונן לא יעבוד וכהן גדול עובד והו אונן פקד תבין לך אן קולה הנא ולא יחלל נ̇עלה נפיא לא נהיא אנה מא תציר עבודתו חולין ועלי אנה אונן

ואלמצוה אלקצ״ד אלנהי אלד̇י נהינא ען שרב יין נסך והד̇א לם יג̇י פיה נץ̇ ג̇לי בביאן לכנהם קאלו פי ע״ז אשר חלב זבחמו יאכלו ישתו יין נסיכם . . . ואנת תעלם אנה אסור בהנאה ולוקין עליו כמא שהר פי ג̇מיע אלתלמוד ואלדליל עלי כון יין נסך מן אסורי דאוריתא ואנה ינעד̈ מן ג̇מלה̈ מצוות לא תעשה קולהם פי גמר ע״ז . . . פהד̇א דליל ואצ̇ח אן יין נסך מאסורין של תורה

1) Les mots entre [ ], qui ne se trouvent pas en arabe, sont certainement une intercalation de l'auteur du ס׳ החינוך.

2) ס׳ החינוך, n° 303, 114ª.

3) *Ib.* n° 157, 63ᵇ. Le commencement de cette citation se trouve également dans les השגות de Nachmanide, cinquième principe, 32ª.

4) השגות, 99ª.

והמצוה קצה שנמנענו מהרבות באכילה
ובשתייה בימי הנערות ובתנאים הנזכרים
בבן סורר ומורה והוא אמרו ית' לא
תאכלו על הדם ובאור זה שבן סורר
ומורה מכלל מחוייבי מיתות בית דין אם
כן אחר שדין וולל וסובא הוא בסקילה
ידענו שמעשה זה נמנע ממנו על כל פנים
ונשאל ונחקור [ונשאר שנחקור .] על
האזהרה כמו שזכרנו בעקרנו לא ענש
הכתוב אלא אם כן הזהיר ואעפ"י שזה
הלאו הוא לאו שבכללות כמו שבארנו
בעיקר התשיעי איננו רחוק כי כשיהיה
העונש מפורש איננו חושש על האזהרה
אם היא מן הדין או מן לאו שבכללות
וכבר בארנו זה פעמים[1]

ואלמצוה אלקצה אלנהי אלדי נהינא ען
אלאסתכתאר פי אלטעאם ואלשראב פי
סן אלצגר ובאלשראיט אלמוצופה פי בן
סורר ומורה והו קולה תע' לא תאכלו
על הדם וביאן הדא אן בן סורר מן גמלה
מחוייבי מיתות בית דין [ונצת אלתורה
פיה בסקילה וקד בינא פי מקדמאת הדה
אלמקאלה אן כל מא לזם פיה אלנץ כרת
או מיתת בית דין פהו מצות לא תעשה
גיר אלפסח ואלמילה כמא בינו] פמגר
חכם פי הדא אלוולל וסובא עלי אלצפאת
אלמשרוטה באלרגם עלמנא אן הדא פעל
מנהי ענה צרורה ובאן אלעונש ובקי אן
נבחת ען אלאזהרה עלי אצולנא לא ענש
הכתוב אלא אם כן הזהיר [ונץ גמר
סנהדרין . . .] ואן כאן הדא אללאו לאו
שבכללות כמא בינא פי אלאצל אלתאסע פאן הדא לא ינכר אן אדא כאן אלעונש
מפורש לא נבאלי ען אלאזהרה כאנת מן הדין או מן לאו שבכללות וקד בינא
דלך מראת

והמצוה קצט שנמנענו מלאכול חמץ אחר
חצות יום ארבעה עשר והוא אמרו ית'
לא תאכל עליו חמץ מלת עליו היא שבה
על כבש הפסח שהחובה היא בזביחתו
בין הערבים ביום ארבעה עשר ואמר מעת
שיגיע זמן זביחתו לא תאכל עליו חמץ
ובפסחים אמרו . . . כך מצינו לשון כל
הנסחאות המדוייקות שנקראו על זקני
הגמרא ושם נאמר בטעם איסור החמץ . . .[2]

ואלמצוה אלקצט אלנהי אלדי נהינא ען
אכל אלחמץ אחר חצות יום ארבעה עשר
והו קולה תע' לא תאכל עליו חמץ הדא
אלצמיר ראגע עלי כבש אלפסח אלדי
לזם דבחה בין הערבים יום ארבעה עשר
פקאל מנד יחין וקת דבחה לא תאכל
עליו חמץ ופי גמר פסחים . . . הכדא
וגדנא נץ גמיע אלנסך אלמצחחה אלתי
קרית עלי שיוך אלתלמוד והנאך קיל פי
עלה תחרים אכל אלחמץ . . .

(מצוה רו) . . . והראיה על היות אלו
החמש כלומר היין והענבים והצמוקים
והחרצן והזג כל אחד ואחד מצוה בפני
עצמה שהרי מתחייב אדם מלקות אחד
על כל אחת ואחת וכמו שאמרו ז"ל

(אלמצוה אלרו) . . . ואלדליל עלי כון הדה
אלכמסה אעני יין וענבים וצמוקים וחרצן
וזג כל ואחד מנהא מצוה בפני עצמה כונה
לוקה על כל אחד ואחד מהם מלקות
ונץ אלמשנה . . . ולמא ראמו הנאך אן

1) *Ib.* 100[b]. Nous avons mis entre [ ], dans le texte arabe, les passages qui manquent en hébreu, ils ont été volontairement omis par Nachmanide, dans sa citation, car ils se retrouvent dans ס' החינוך (n° 252, 97[a]), qui rapporte presque textuellement cette citation, sans mentionner le nom de Maïmonide.

2) Le commencement jusqu'à בזביחתו בין הערבים se trouve dans les השגות, 101[b]; à partir de מלת עליו, se trouve ס' החינוך, n° 487, 186[a].

במשנה... וכשרצו שם לקיים שזה התנא [דתני מלקיות] תנא ושייר ושיתחייב הנזיר יותר מחמש מלקיות אמרו והוא שייר לאו דלא יחל ולא אמרו והא שייר לאו דחומץ והטעם לפי שלא יתחייב על היין ועל החומץ שתים כמו שאמרנו מפני שהחומץ נאסר מחמת עיקרו שהוא יין [וענין הכתוב] כאלו אמר שעיקר איסורו [של יין] ולא סר ממנו בהפסדו כמו שזכרנו למעלה במקומו וממה שראוי שתדעהו שאלו איסורי נזיר מצטרפין כולן לכזית ולוקין על כזית'

יתבתו אן הדׄא אלתנא תנא ושייר ואן קד ילזמה מן חית הו נזיר אכתׄר מן חמש מלקיות קאלו והא שייר לאו דלא יחל ולם יקולו והא שייר חומץ לאן לא ילזמה על היין ועל החומץ שתים אד׳ אלחומץ אנׄמא חרם מן אגׄל אצלה אלדׄי הו יין כמא בינא וכאנה יקול אן אצל חרמאנה לם ירתפע ענה בפסאדה וממא יגׄב אן תעלמה אן הדׄה איסורי נזיר מצטרפין כולן לכזית ולוקה על כזית מכולן

(מצוה רמ״ב)... ונשאר שנבאר לך הנה אמרם ז״ל וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול רחים ורכב שזה יביא לחשוב שהן שתי מצוות וכל שכן באמרם וחייבים על הרחים בפני עצמן ועל הרכב בפני עצמו וענין זה שכל מי שימשכן כלי שעושין בו אוכל נפש עובר בלא תעשה כמו שנתבאר ומי שממשכן כלים רבים כל אחד מהם עושין בו אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי כגון שימשכן כלי הטחנה וכלי הלחם וכלי הלישה וזה מה שאין צריך בו לבאר שהוא כמו מי שחבל בגד אלמנת ראובן ובגד אלמנת שמעון ובגד אלמנת לוי שהוא עובר על כל בגד ובגד ואמנם דין השאלה במי שחבל שני כלים ובכולם יעשה אוכל נפש ולא יספיק האחד מבלתי האחר בעשיית אוכל נפש נאמר אחר שהאוכל אמנם ישלם בכולם הם ככלי אחד ויהיה חייב משום כלי אחד או נאמר אחר שהוא שני כלים חייב על כל אחד ואחד לבדו ובארו לנו שהוא חייב עליהם משום שני כלים ואעפ״י שבקבוץ שניהם מעשיית [נעשית .1] המלאכה כגון רחים ורכב שלא יטחון אחד מהם בלתי האחר שהוא אם חבל רחים ורכב יהיה כמי שחבל משארת של

(אלמצוה אלרמ״ב)... ובקי אן נבין לך הנא קולהם וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול רחים ורכב פאן הדׄא יוהם אנהא שתי מצוות ולא סימא בקולהם וחייבין על הרחים בפני עצמן ועל הרכב בפני עצמו ומעני הדׄא אלקול אן כל מן ירתהן כלי שעושין בו אוכל נפש פקד תעדי עלי מצות לא תעשה כמא תבין פאן הו אלדׄי ארתהן כלים כתׄירה כל אחד מנהא עושין בו אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי מתׄל אן ירתהן אלה טחין ואלה כׄבז ואלה ענׄין והדׄא ממא לא יחתאג׳ לה ביאן לאן מתׄלה מתׄל מן חבל בגד אלמנת ראובן ובגד אלמנת שמעון ובגד אלמנת לוי אלדׄי הו עובר עלי כל בגד ובגד ואנׄמא פקה אלמסאלה פי מן חבל שני כלים במגׄמועהמא ינעמל אוכל נפש ולים יכפי אחדהמא דון אלאכׄר פי עמל אוכל נפש אנקול אד׳ ואלאוכל אנמא יתם במגׄמועהמא פהמא במנזלה כלי אחד ויכון חייב משום כלי אחד או אד׳ והם שני כלים חייב על כל אחד ואחד עלי אנפראדה ובינו לנא אנה חייב עליהן משום שני כלים ועלי אן במגׄמועהמא תקום אלמלאכה מתׄל רחים ורכב אלדׄי לא ינטחן באחדהמא דון אלאכׄר לאנה אן

1) ס׳ החינוך, n° 376, 143ᵃ. On remarquera que souvent le ס׳ החינוך ajoute quelques mots au texte de Maïmonide dans l'intention de le rendre plus clair.

עיסה וסכין שחיטה והם שני כלים כל אחד עומד למלאכתו וזהו ענין אמרם וחייב משום שני כלים לא שהם שתי מצוות וזה לשון ספרי בזה הענין שאמרתי לך אמרו . . . באור הדבר וענינו אעפ"י שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו[1]

והמצוה רצ שנמנענו מלקיים גבולי העונש באמתלאות חזקות[2]

והמצוה הש שנמנע הדיין מהכות החוטא הכאות גדולות ובאור זה הענין [כך הוא] שכל המחוייב מלקות תכלית מה שילקה ארבעים הכאות חסר אחת כמו שבא בקבלה ולא יכה לשום בריה עד שישער ההכאה שתהיה כפי יכולת המוכה ושניו ומזגו וצורת גופו ואם יכול לסבול הכאת גבול העונש כולו יוכה ואם לא יוכל לסובלו כולו יוכה כפי יכלתו ואין פחות משלש הכאות לעולם ותכלית חשבון מנין המלקות לעולם ארבעים חסר אחת [כמו שאמרנו] ובאה המניעה מהוסיף להכותו אפילו הכאה אחת [על המנין הזה] או על מה שישער השופט שיסבלהו ועל כל זה נאמר לא יוסיף וכן אמרו בספרי . . . ובזה הלאו היא אזהרה מהכות כל איש מישראל ואם החוטא זה אנו מוזהרים עליו שלא להכותו שאר כל אדם לא כל שכן וחכמים ז"ל מנעו אתנו אפילו מלרמוז להכות . . .[3]

והמצוה שיא שנמנענו מלהוציא חתן מביתו.

מצוה שלו) . . . הבט אמרם ז"ל לא למדה הכתוב ולא אמרו ולא למדנוה לפי שאלה הענינים כולם הם קבלה מהשליח ע"ה שמסר הפירוש אל הזקנים[5]

חבל רחים ורכב יכון כמא חבל נפנה ענין וסכין דבח אלדין המא שני כלים כל ואחד קאים בשגלה והדא הו מעני קולהם וחייב משום שני כלים לא אנהמא שתי מצוות והדא נץ ספרי פי הדא אלמעני אלדי בינת לך קאלו . . . תקדיר אלכלאם ומענאה אף על פי שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו

ואלמצוה אלרצ אלנהי אלדי נהינא ען אקאמה אלחדוד באלשבה אלקויה

ואלמצוה אלש אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען צׄרב אלמדׄנב אלצׄרב אלעניף [אלמהלך] וביאן דׄלך אן כל מחוייב מלקות פאן גאיה מא יצׄרב ארבעים חסר אחת עלי מא גא בה אלתפסיר אלמרוי ולא יצׄרב אחד חתי יקדר אלצׄרב בחסב טאקה אלמצׄרוב וסנה ומזאגה וצורה בדנה פאן אחתמל צׄרב אלחד בגמלתה צׄרב ואן לם יחתמל יצׄרב עלי קדר אחתמאלה לא אקל מן תׄלאתׄה אסואט [וקאל תע' כדי רשעתו במספר] וגאיה מא יכון אלמלקות ארבעים חסר אחת וגאנא אלנהי ען אלזיאדה פי צׄרבה ולו סוט אחד זאיד עלי מא קדר אלחאכם אנה יחתמלה והו קולה תע' ארבעים יכנו לא יוסיף ונץ ספרי . . . ומן הדא אלנהי הי אלאזהרה לצׄרב כל שכׄץ מן ישראל לאן אדׄא כאן הדא אלמדׄנב אנו מוזהרין שלא להכותו שאר כל אדם לא כל שכן וקד נהו עׄאם ען אלאשארה באלצׄרב . . .

ואלמצוה אלשיא אלנהי אלדי נהינא ען אכׄראג אלחתן ען ביתה

(אלמצוה אלשל"ו) . . . ואעתבר קולהם לא למדה הכתוב ולם יקולו לא למדנוה לאן הדה אלאשיא כלהא נקל ען אלרסול והי תפסיר מרוי

1) *Ib.* n° 592, 222ᵃ.

2) השגות, 108ᵃ.

3) ס' החינוך, n° 600, 224ᵇ.

4) השגות, 110ᵇ.

5) ס' החינוך, n° 195, 79ᵇ.

(מצוה שנ) . . . וזהו דעת אמיתית שזה הלאו נכפל לחזוק לא שיהיה אזהרה לנשכב שמאמרו לא תשכב נלמד אזהרה לשוכב ונשכב ובגמר סנהדרין נתבאר שרבי ישמעאל הוא שישים לא יהיה קדש אזהרה לנשכב . . .[1]

והמצוה שנג שנמנענו מהתעדן באחת מכל העריות ואפי׳ בלא ביאה כגון חבוק ונשוק והדומה להם מהפעולות המעמיקים בזמה והוא אמרו ית׳ במניעה הזאת אל כל שאר . . .[2]

והמצוה שנה שנמנענו מלבעול בלא כתובה וקדושין והוא אמרו לא תהיה קדשה מבנות ישראל וכבר נכפל הלאו בזה הענין בלשון אחר בכתוב אל תחלל את בתך להזנותה ולשון ספרא . . . ושמע ממני לאיזה דבר כפל זה הלאו בזה הלשון ואיזה ענין הוסיף בו וזה שכבר קדם מדיניו ית׳ שהבועל בתולה בין שיהיה מפתה או אונס אינו חייב שום ענש מן הענשים אלא לשקול ממון לבד ושישא האשה ההיא שבעל כמו שהתבאר בכתוב ויהיה עולה במחשבתנו שאחר שזה הדבר אין בו אלא פרעון ממון שיהיה הולך דינו אחר דין דבר שבממון וכמו שיש רשות לאדם לתת לחבירו ממונו מה שירצה ויניח לו לעשות חפצו בשלו גם כן יהיה רשות בידו שיקח בתו הנערה ויתננה לאיש שיבעול אותה אחר שזהו חקו הראוי לו כלומר החמשים כסף שהם לאבי הנערה זה [או .] יתננה לו כמו כן על תנאי שיקח ממנו כך וכך דינר ונמנע מזה נאמר לו אל תחלל את בתך להזנותה לפי שזאת שדנתי בה לקחת ממון לבד אמנם הוא כשיקרה מקרה שיפתה איש או יאנוס אבל כשיהיה הדבר ברצון שניהם יחד ובפרסום אין שום צד היתר לזה

(אלמצוה אלשנ) . . . והדׄא הו אלמדׄהב אלצחיח אן הדׄא אללאו מכרׄר ללתאכיד לא אנה אזהרה לנשכב ואן מן קולה לא תשכב נתעלם אלאזהרה לשוכב ונשכב ובגמר סנהדרין תבין אן רבי ישמעאל הו אלדׄי יגׄעל לא יהיה קדש אזהרה לנשכב

ואלמצוה אלשנג אלנהי אלדׄי נהינא ען אלתלדׄד בואחדה מן גׄמיע אלעריות ולו בגׄיר אלנכאח כאלעׄנאק ואלתקביל ונחוׄהמא מן אפעאל אלמתעה והו קולה תע׳ פי אלנהי ען דׄלך איש איש אל כל שאר . . .

ואלמצוה אלשנה אלנהי אלדׄי נהינא ען אלנכאח דון כתובה וקדושין והו קולה לא תהיה קדשה מבנות ישראל וקד כרׄר אלנהי פי הדׄא אלמעני בלפטׄ אכׄר והו קולה אל תחלל את בתך להזנותה ונץ ספרא . . . ואסמע מני אנא לאי שי כרר הדׄא אלנהי בהדׄא אללפטׄ ואי מעני זאד פיה ודׄלך אנה קד תקדם מן אחכאמה תע׳ אן אלדׄי ינכח אלבתולה סוי כאן מפתה או אונס לא ילזמה עקאב מן אלעקאבאת אלא גרם מאל פקט וזואגׄ תלך אלתי נכח עלי מא תבין פי אלנץ פכאן יקום בבאלנא אן אדׄ והדׄא אלאמר ליס פיה גׄיר גרם פהו יגׄרי מגׄרי דבר שבממון ואן כמא ללאנסאן אן ידפע לצאחבה מן מאלה מא אחבׄ או יסאמחה במא לה ענדה כדׄלך איצׄא יכון לה מבאחא אן יאכׄדׄ בתו הנערה ויביחהא לשכׄץ ינכחהא ויסאמחהא בדׄלך אדׄ והדׄא חקׄ מן חקוקה אעני אלחמשים כסף אנהא לאבי הנערה או איצׄא יביחהא לה עלי שרט אן יאכׄדׄ מנה כדׄא וכדׄא דינאר פנהי ען דׄלך וקיל לה אל תחלל את בתך להזנותה לאן הדׄא אלדׄי חכמת פיה אלשריעה באכׄדׄ מאל פקט אמא הו אן אתׄפק אן יפתה או יאנוס ואמא אן יכון

1) *Ib.* n° 209, 83^{b}.

2) השגות, 114^{a}. Cf. ס׳ החינוך, n° 188, 77^{a}.

בשום ענין והראה הטעם בזה ואמר ולא
תזנה הארץ ומלאה הארץ זמה לפי
שהפתוי והאונס ימעט מציאותם וכשיהיה
הענין בבחירה ורצון ירבה זה ויתפשט
בארץ וזה טעם יפה מאד ומשובח בזה
הפסוק והוא דומה לכל מה שזכרו אותו
החכמים ולמה שהסכימו עליו הדינים
התוריים [1]

והמצוה שסב שנמנענו מלהקים מלך
עלינו איש שלא יהיה מזרע ישראל ואפילו
יהיה גר צדק ועל זה נאמר לא תוכל
לתת עליך איש נכרי ואמרו ז"ל בספרי
. . . וכמו כן שאר המנויין אין ראוי שנמנה
עלינו בדבר מהדברים לא מנוי תורה ולא
מנוי מלכות איש שיהיה מקהל גרים עד
שתהא אמו מישראל . . . [2]

אלאמר ברצא מנדמא נמיעא יאבאחה
פלא סביל לדלך ואשדר אלעלה פי דלך
וקאל ולא תזנה הארץ ומלאה הארץ זמה
לאן אלפתוי ואלאכראה קל מא יקע ואן כאן
אלאמר באכתיאר ואבאחה פי כתר דלך
ויתנשר פי אלארץ והדא נכתה חסנה
טאילה פי הדא אלפסוק והי מטאבקה
לכל מא דכרוה אלחכמים ולמא תקתציה
אלאחכאם אלשרעיה
ואלמצוה אלשסב אלנהי אלדי נהינא ען
תקדמה סלטאן עלינא רגל לא יכון מן
נסב ישראל ואן כאן גר צדק והו קולה
לא תוכל לתת עליך איש נכרי וגץ בספרי
. . . וכדלך סאיר אלתקדמאת לא ינבגי אן
נקדם עלינא פי אמר מן אלאמור לא
תקדמה שרעיה ולא תקדמה סלטאניה
רגלא יכון מקהל גרים עד שתהא אמו
מישראל

Une comparaison attentive de la traduction d'Ibn Hisdaï avec le texte arabe et la traduction d'Ibn Tibbon donne lieu aux observations suivantes :

1° Ibn Hisdaï serre en général le texte arabe de plus près qu'Ibn Tibbon, il rend avec une grande précision chaque mot arabe par son équivalent hébreu et suit pas à pas dans sa phrase hébraïque la construction de l'arabe. En voici de nombreux exemples (nous indiquerons par A. le texte arabe, par H. la traduction d'Ibn Hisdaï et par T. la traduction d'Ibn Tibbon) :

Page XII, l. 2 d'en bas : A. אלמונודאת (fém. plur.); H. הנמצאות; T. הנמצאים.

Page XII, l. 2 d'en bas : A. באעתקאד; H. באמונה; T. באמונת האלהות.

Page XIII, l. 9 d'en bas : A. והדה בעינהא; H. וזאת בעצמה; T. וזה בעצמו.

Page XIII, l. 6 d'en bas : A. ומן שרה הדא אללזום; H. ומחוק החובה הזאת; T. ולחוק חיוב זה.

1) ס' החינוך, n° 584, 220a.
2) Ib. n° 509, 196b.

Page XV, l. 10 d'en bas : A. פצארת נאיה תגלחתו תטהירה מלטמא; H. והיתה תכלית תגלחתו טהרתו מלטמא; T. שהוא טהור מלטמא.

Page XVI, l. 1 : A. ובמגמועהמא תחצל אלגאיה; H. ובקבוצם תגיע התכלית; T. יגיעו לתכלית.

Page XVI, l. 10 d'en bas : A. יראונה; H. יראוהו; T. יסברוהו.

Page XVI l. 10 d'en bas : A. פרק; H. הפרש; T. הבדל.

Page XVII, l. 12 : A. פי מוצ׳עהם אלכ׳אץ בהם; H. במקומם המיוחד להם; T. במקום אחד מיוחד להם.

Page XVII, l. 13 : A. ומוצ׳ע קליל עדד; H. ומקום שהוא מעט המנין; T. ועיר שאנשיה מועטין.

Page XXI; l. 8 : A. והד׳א הו ט׳אהר אלנץ; H. וזהו נגלה בלשון הכתוב; T. וזה פשט הכתוב.

Page XXII, l. 2 : A. ען אלאסתכת׳אר פי אלטעאם ואלשראב; H. להרבות באכילה ושתיה; T. מהיות זולל וסובא.

Page XXIII, l. 15 d'eu bas : A. אלה אלכ׳בז; H. כלי הלחם; T. כלי עשיית הפת.

Page XXIV, l. 2 d'en bas : A. נקל ען אלרסאל; H. קבלה מהשליח; T. מהנביא.

Page XXV, l. 1 : A. אלמד׳הב אלצחיח; H. הדעת האמיתית; T. דרך האמת.

Page XXV, l. 9 : A. ען אלתלד׳ד בואחדה מן גמיע אלעריות; H. להתעדן באחת מכל עריות; T. מהקריב אל אחת מעריות.

Page XXV, l. 4 d'en bas : A. קיל לה; H. ונאמר לו; T. ואמר.

2° Tout en étant plus littérale, la traduction d'Ibn Hisdaï est presque toujours plus claire, plus élégante, plus hébraïque que celle d'Ibn Tibbon.

Page XIII, l. 15 : A. גיר פי אלרגלים פקט פאנהא תכ׳דם; H. אלא ברגלים בלבד ואז יעבדו; T. זולתי ברגלים שיעבדו.

Page XV, l. 7 : A. לא יצח לה ד׳לך; H. לא יתכן לו זה; T. לא ישלם לו זה.

Page XVII, l. 9 d'en bas : A. אמר דאים; H. מצוה נצחית; T. דבר מתמיד.

Page XIX, l. 12 : A. אתנין עלי אלעמום ואחד עלי אלכצוץ; H. השנים על הכלל והא' על הפרט; T. שנים כוללים והאחד מיוחד.

Page XIX, l. 20 : A. אן יביח נפסה; H. שימסור נפשו; T. שיתיר נפשו.

Page XX, l. 4 : A. ואן מתל הדא אלפעל לא ינבגי למתל דלך אלפאצל אן יפעלה; H. וכנון המעשה ההוא אינו ראוי לכמו האיש החסיד ההוא שיעשהו; T. ואין ראוי לנכבד לעשות דמיון הפועל ההוא.

Page XXIV, l. 11 : ען אקאמה אלחדוד; H. לקיים גבולי העונש; T. לחתוך הגדרים.

3° Si le texte arabe peut être traduit exactement par des versets bibliques, Ibn Hisdaï a recours à ces versets :

Page XVII, l. 15 : A. ינפדון אלאחכאם אלצגאר וירפעון אלכבאיר; H. ישפטו הם הדבר הקטן והדבר הקשה יביאון[1]; T. לעשות הדינים הקטנים והדבר הקשה יביאו.

Page XVII, l. 7 d'en bas : A. כל ילום הדא אלי מרור אלדהר; H. אבל יהיה זה עוד כל ימי הארץ[2]; T. ומחויב לדורי דורות.

4° Ibn Hisdaï rend toujours le même mot arabe par le même mot hébreu, et Ibn Tibbon traduit souvent un mot arabe par différents mots hébreux synonymes. Ainsi H. traduit toujours סבב par סבה et עלה par טעם; תנביה par הערה et אשארה par רמז; צנאעה par מלאכה et פעל par מעשה; פקה par דקדוקים et חכם par דין. Ibn Tibbon traduit indifféremment סבב et עלה par סבה ou טעם, תנביה et אשארה par רמז, צנאעה et פעל par מעשה ou פועל; פקה et חכם par דין ou משפט.

5° Ibn Hisdaï lit partout אֻמִרְנָא et נֻהִינָא (1re pers. plur. passif) et traduit conséquemment par נצטוינו et נמנענו; Ibn Tibbon lit אَמَרَנָא et נَהَינָא (3e pers. sing. actif avec régime direct) et traduit par צונו et הזהירנו.

1) *Exode*, XVIII, 26.

2) *Genèse*, VIII, 22. Ibn Hisdaï emploie aussi des expressions de la *Mischna* : p. XXI, l. 8 il traduit לא ישיע נגאוה, par לא ילך אחר המטה et Ibn Tibbon : לא ילוה מתו.

Pour terminer, nous indiquerons encore quelques particularités linguistiques des deux traductions. Ibn Hisdaï traduit le plus souvent les infinitifs arabes pris substantivement par un substantif féminin, Ibn Tibbon par la forme masculine מפעול. Ainsi H. traduit לזום par חובה, אמר par מצוה, חלאק par תגלחת, T. emploie les mots חיוב, צווי, גלוח. Le premier rend la conjonction arabe אן par שֶׁ, le second par כי, H. traduit les noms arabes אצל par עיקר, חדّ par גבול, la racine נהי par מנע, le mot ניר par בלתי, T. emploie les mots שרש, גדר, הזהיר, וולת. Nous n'appelons l'attention que sur ces quelques termes, parce qu'ils se rencontrent très fréquemment dans les deux traductions.

En résumé, la traduction d'Ibn Hisdaï nous semble fidèle, correcte et claire. Ces trois qualités ne se rencontrent pas toujours chez Ibn Tibbon, qui est quelquefois obscur à force de vouloir calquer sa traduction sur le texte arabe, et qui, d'autres fois, s'écarte de l'arabe et traduit souvent d'une façon incorrecte. Les notes que nous avons placées au bas du texte arabe justifieront suffisamment ces observations.

Nous nous sommes servi, pour la publication du texte arabe du ס' המצוות, des trois manuscrits suivants :

1° Un ms. de Berlin, dont M. Steinschneider parle sous le n° 102, p. 69, dans les *Handschriften-Verzeichnisse der königl. Bibliothek zu Berlin,* Berlin 1878. Le commencement de l'introduction manque dans ce ms.;

2° Un ms. de la Bodléïenne, d'Oxford, décrit par M. Neubauer sous le n° 858, col. 176, dans *Catalogue of the hebrew manuscripts in the Bodleian Library;* Oxford 1886. Ce ms. est complet, il porte des notes marginales qui montrent, comme le dit explicitement, du reste, une note écrite à la fin, qu'il a été corrigé d'après un autre ms.;

3° Un ms. appartenant au Séminaire israélite de Paris et qui a été donné à cet établissement par feu M. Albert Cohn. Il a été déjà question de ce ms. dans le המגיד, 1861, p. 254 (Voir Stein-

schneider, *Handschriften-Verzeichnisse*, l. c.). Ce ms. est incomplet[1], il y manque un grand nombre de pages au commencement et à la fin et quelques-unes dans le corps du ms.

La bibliothèque de M. le Baron D. de Gunzbourg, de Paris, possède également un fragment important d'un ms. du ס' המצות, que nous avons consulté. Ce ms. concorde presque toujours avec celui du séminaire, tous les deux semblent avoir été copiés sur un même modèle.

Nous désignons, dans l'indication des variantes, le ms. de Berlin par la lettre B., celui d'Oxford par la lettre O., celui du séminaire par la lettre S. et enfin le fragment de la bibliothèque de M. de Gunzbourg par la lettre G.

Il va sans dire que ces divers mss., écrits en caractères hébreux, présentent les particularités qu'on rencontre dans presque tous les mss. arabes écrits en hébreu, ils confondent très souvent les ص et les ظ, qu'ils transcrivent indifféremment par צ ou ט̇; les ض et les ط sont transcrits indifféremment par צ̇ ou ט. Quelquefois, mais rarement, le س est transcrit par צ. Souvent aussi les points diacritiques manquent, de sorte qu'on ne distingue pas toujours le ص du ض, le ط du ظ, le د du ذ, le خ (כ̇) du ك (כ). Nous avons naturellement donné dans notre texte la transcription correcte des mots sans indiquer chaque fois dans les variantes que tel ou tel mot était écrit incorrectement dans l'un ou l'autre des mss. Outre les fautes d'orthographe, les mss. contiennent également des incorrections grammaticales. Très souvent les substantifs, adjectifs et participes qui sont au nominatif pluriel ou duel ont la terminaison des cas obliques, et ils ont celle du nominatif quand ils sont à un cas oblique; souvent aussi le ا de l'accusatif singulier manque là où il serait nécessaire de le mettre. Quelquefois même l'imparfait est à l'indicatif quand il devrait être au subjonctif et ré-

1) Tous les passages qui manquaient, excepté l'introduction, ont été copiés par feu M. Goldberg sur le ms. d'Oxford et ajoutés au ms. du séminaire.

ciproquement. Ces incorrections et d'autres encore sont communes à la littérature arabe juive et forment en quelque sorte un des traits caractéristiques de cette littérature, il convient donc, à notre avis, de ne pas les faire disparaître, surtout quand le texte arabe est édité en caractères hébreux et conserve par conséquent sa physionomie originale. Nous avons cependant, à notre insu et malgré nous, en quelque sorte, rectifié dans notre texte un grand nombre de ces incorrections grammaticales; mais, pour la raison que nous venons d'énoncer, nous aurions voulu et dû les y laisser toutes.

Une innovation que nous nous sommes permis introduire dans l'orthographe de notre texte arabe, c'est de supprimer le ا qui termine la 3ᵉ pers. masc. plur. du parfait et de l'imparfait du subjonctif et du conditionnel. Cette lettre n'est en réalité qu'un signe orthographique pour indiquer que le و qu'elle suit appartient au mot précédent et n'est pas la conjonction وَ, *et*; elle était indispensable, à l'origine, dans les mss. écrits en caractères arabes, où les mots n'étaient pas toujours séparés l'un de l'autre par un intervalle suffisant [1], elle se justifie dans les textes imprimés en caractères arabes, mais elle nous semble absolument inutile dans un texte arabe imprimé en caractères hébreux.

Nous avons indiqué, dans le texte arabe, pour les versets de la Bible et les passages de la Tosefta, du Talmud babli et jeruschalmi, de la Mekilta, du Sifra et des Sifrè cités par Maïmonide, l'endroit où se trouve la citation [2]. Les pages indiquées sont, pour la Tosefta, celles de l'édition Zuckermandel, pour la Mekilta et Sifrè celles de l'édition Friedmann, pour le Sifra, celles de l'édition de Varsovie 1886.

1) Les grammairiens arabes appellent cette lettre : *élif alouiqâyat* (élif qui protège) ou : *al élif al fâcilat* (élif qui sépare); elle n'est pas employée dans les très anciens mss. arabes.

2) L'édition hébraïque donne déjà cette indication, quelquefois fausse, pour les passages du Talmud.

Les notes placées au bas des pages donnent la traduction hébraïque du texte arabe toutes les fois que la traduction d'Ibn Tibbon est défectueuse ou présente des lacunes; dans ce dernier cas, les additions sont placées entre [ ]. Pour permettre de retrouver plus facilement dans la traduction d'Ibn Tibbon les mots à corriger, nous les mentionnons dans les notes en les faisant précéder de la lettre H. (traduction Hébraïque).

Nous nous faisons un devoir de remercier ici publiquement M. le grand-rabbin Trenel, directeur du Séminaire israélite de Paris, ainsi que les administrations de la bibliothèque royale de Berlin et de la Bodléïenne d'Oxford pour la libéralité avec laquelle ils ont mis les mss. du ס׳ המצות à notre disposition. Nous remercions également MM. Joseph et Hartwig Derenbourg pour les excellents conseils dont ils ont bien voulu nous aider dans le cours de notre travail.

ERRATA

Page	2,	ligne	1	au lieu de	אלרואיאת	lisez	אלראריאת
»	2,	»	6	» » »	אלאשכׄאק	»	אלאשכׄאק(a
»	2,	»	7	» » »	ראויתה(a	»	רואיתהׄ
»	2,	»	8	» » »	אליום(ׄ	»	אליום
»	4,	note	2	» » »	Joseph	»	Salomon b. Joseph
»	5,	ligne	8	» » »	אוהמאהם	»	אוהאמהם
»	6,	»	11	» » »	חאנהׄ	»	חאנׄהׄ
»	12,	»	9	» » »	מרויהׄ	»	מרויׄהׄ
»	14,	»	12	» » »	מתׄיקנה	»	מתיקׄנהׄ
»	15,	»	10	» » »	אלתׄלאתׄ	»	אלתׄאלתׄ
»	16,	note	1. L'hypothèse émise pour expliquer l'expression צׄאק בה אלמתׄסע n'est pas juste. Nous trouvons cette même expression, qui est sans doute un idiotisme arabe, dans une lettre d'Abraham, fils de Maïmonide, dans מעשה נסים, Paris 1867, à la page 56.				
»	17,	ligne	8	au lieu de	נקרב	lisez	נקרׄב
»	17,	»	8 d'en bas	» » »	תׄלאתׄהׄ	»	תׄלאתׄ
»	19,	»	13	» » »	כתׄרׄת	»	כתׄרׄת
»	20,	»	3	» » » » »	ולא	»	ולאו
»	22,	»	7	» » »	פיה	»	פידא
»	22,	»	3 et 1	» » » » »	יקרב	»	יקרׄב
»	23,	»	1, 5, 6, 8	» » »	יקרב	»	יקרׄב
»	27,	»	6	» » »	אלאחר	»	אלאמר
»	30,	»	2	» » »	יכׄרג	»	יכׄרגׄ
»	31,	»	5	» » » » »	דכר	»	דׄכר
»	32,	»	9	» » » » »	אגלט	»	אגלטׄ
»	34,	»	2	» » » » »	יעד	»	יעדׄ

Page	43,	ligne 1		au lieu de	הרא	lisez	הׄרא
»	53,	» 2 d'en bas		» » »	תכון	»	יכון
»	55,	en tête,		» » »	Préface de lois	»	14ᵉ principe
»	61,	note *a)*		» » »	HO.	»	B. et O.
»	63,	ligne 4	» »	» » »	חאנ̈ה	»	חאג̈ה
»	77,	» 11		» » »	בנאקלן	»	בנקלאן
»	102,	» 7	» »	» » »	מרתין	»	מ̄רתין
»	110,	» 6		» » »	ופי (⁹	»	ופי (²
»	119,	» 2		» » »	אלאנתד̇י	»	אלאנתד̇א·
»	129,	» 10		» » »	אמרנא תע'	»	אמרנא
»	142,	» 1		» » »	יקר	»	יק̄ר
»	148,	» 11		» » »	אלת̇אלת̇ה	»	אלת̇לאת̇ה
»	150,	» 12		» » »	אכ̇ר̄	»	אכ̇יאר
»	157,	» 9		» » »	מכרוה̈	»	מכרוה
»	174,	» 9	» »	» » »	אי ש̄י	»	א̄י שי
»	175,	» 4		» » »	נ̇הה	»	נ̇ה̈ה
»	219,	» 8	» »	» » »	כ̇אצ̄ה	»	כ̇אצ̄ה̈
»	222,	» 13		» » »	ועשר	»	עשר
»	240,	» 8	» »	» » »	וכ̇דלך	»	וכ̇דלך *
»	254,	» 7	» »	» » »	עלי	»	אלי
»	291,	» 4	» »	» » »	אלת̇אלת̇ה	»	אלת̇לאת̇ה
»	292,	ligne dernière		» » »	אסתחסנאה	»	אסתחס̄נאה
»	296,	» »		» » »	נבוליך	»	נבוליך (*b*
»	305,	» 2 d'en bas		» » »	שה̇דא	»	שה̇ודא (5
»	308,	» 4		» » »	חק	»	חק̄
»	309,	» 1		» » »	מעציה̈	»	מעצי̈ה̈
»	309,	» 1		» » »	אעמתן	»	אעמת
»	317,	» 2	» »	» » »	ותנפיד	»	ותנפיד̇
»	321,	» 6	» »	» » »	מר̈י	»	מרו̈י
»	330,	» 9	» »	» » »	אמא	»	אמ̄א
»	331,	» 2		» » »	זאונהא	»	זאונ̇הא

TABLE DES MATIÈRES

	Page
Préface	V
Introduction	1
Premier principe	9
Deuxième principe	12
Troisième principe	15
Quatrième principe	17
Cinquième principe	19
Sixième principe	20
Septième principe	21
Huitième principe	26
Neuvième principe	33
Dixième principe	44
Onzième principe	45
Douzième principe	47
Treizième principe	50
Quatorzième principe	52
Préface aux lois	56
Commandements	60
Défenses	171

בשם יי אל עולם

נעשה ונצליח

מגני על אלהים מושיע ישרי לב[a]

קאל[1] רבינו משה הרב הגדול ירום הודו חמוד רבינו מימון הרב המובהק זצ״ל אנה למא תקדם לנא אלתאליף אלמשהור אלדי צ̇מנאה[2] תפסיר ג̇מלה[3] אלמשנה וכאן גרצ̇נא[4] פי ד̇לך אלתאליף אלאקתצאר עלי תביין מעני הלכה הלכה מן אלמשנה ולם יכן קצדנא[5] פיה אסתיעאב פקה כל שריעה וחצר כל מא יחתאג̇ אליה מן אסור ומותר וחייב ופטור כמא יבין למן ינט̇ר פי ד̇לך אלתאליף ראית איצ̇א באן אג̇מע מג̇מועא יחתוי עלי ג̇מלה אחכאם אלשריעה ואעמאלהא חתי לא ישד̇ ענה שאד̇ ואתחרי פיה ממא עאדתי אן אפעלה מן תרך ד̇כר אלאכ̇תלאפאת ואלאקאויל אלמדפועה ואן לא אתבת פיה גיר הלכה פסוקה ואן יכון ד̇לך אלמג̇מוע משתמלא עלי ג̇מיע אחכאם שריעה משה רבינו לאלד̇י יחתאג̇ פי זמאן אלגלות מנהא ולאלד̇י לא יחתאג̇ וחסן ענדי אן אסקט מנה אלסנד[6]

a) Cet en-tête manque dans O.

1) Pour comparer la traduction hébraïque d'Ibn Tibbon avec le texte arabe, nous nous servons de l'édition d'Amsterdam in-4°, 1660. — 2) «Dans lequel nous avons renfermé»; H. dit : אשר קראנו אתו; il faudrait : אשר כללנו בו, traduction qui se trouve, du reste, dans le ms. d'Ibn Tibbon. Cf. Peritz, *Sefer hamizvoth,* page 2, note 2. — 3) פרוש כל המשנה. — 4) כונתנו; H. dit : כונתו. — 5) כונתנו. — 6) «L'appui», c'est-à-dire, les autorités sur lesquelles on s'appuie.

ואלאסתדלאל[1] בדכר ראוי אלרואיאת חתי לא אקול דברי ר׳ פלוני ולא ר׳ פלוני אומר כך וכך ענד כל קול וקול[2] בל אדכר חכמי משנה וחכמי תלמוד כלהם עליהם אלסלאם דכרא מגמלא פי אול אלמגמוע ואקול אן אחכאם אלשריעה כלהא והי תורה שבעל פה מרויה ען פלאן ופלאן ען פלאן[3] אלי עזרא אלי משה רבינו ע״ה ואדכר מע כל שכץ מן אלראויין אלאשכאץ אלמשאהיר אלמעאצרין לה אלראויין מתל ראויתה[4] הדא כלה טלב אלאיגאז וכדלך ראית באן לא אולפה בלסאן כתב אלתנזיל אד תציק בנא אליום[5] תלך אללגה אלמקדסה עין תכמיל מעאני אלפקה בהא ולא אולפה בלגה אלתלמוד אד ליס יפהמהא מן אהל מלתנא אליום[6] אלא אחאד ותשד כלמאת כתירה ותצעב ולו עלי אלמברזין פי אלתלמוד בל אולפה בלגה אלמשנה כי יסהל דלך עלי אכתר אלנאס ואסתועב פיה כל מא צח וצפא מן אקאויל אלשריעה חתי לא תשד מסאלה מחתאג אליהא[7] אלא ואדכרהא או אדכר אצלא תסתכרג בה תלך אלמסאלה בסהולה דון נטר קעיר לאן גרצי פיה איצא אלאיגאז מע אלחצר[8] חתי יכון קאריה[9] קד אחאט בכל מא יוגד פי אלמשנה ואלתלמוד וספרא וספרי ואלתוספתא נעם ובכל מא חדקוה[10]

a Le mot אלאשכאץ se trouve dans G. et dans O à la marge. — *b)* B. et G. בעיד.

1) « La production des preuves » ; H. traduit : האריכות; c'est plutôt הבאת הראיה. — 2) מאמר] ומאמר. — 3) מפלוני ופלוני מפלוני. — 4) H. est incomplet; voici le passage complet : ואזכור עם כל אחד מן המקבלים האנשים המפורסמים אשר היו בזמנו המקבלים כמו קבלתו. « Je mentionnerai avec chacun des traditionnistes les personnages notables contemporains qui rapportent la même tradition que lui. » — 5) לפי שלשון הקדש הוא קצר בידינו היום. — 6) אמונתנו היום. . . — 7) שאלה הנצטרך אליה. — 8) « Mon but est d'y être bref et complet » ; H. הקצור עם הכללות. — 9) עד שימצא הקורא בו. — 10) « Parafer, signer de son nom. »

אלגאונים אלמתאכרון ז״ל ומא בינוה ושרחוה מן אסור ומותר וטמא וטהור ופסול וכשר וחייב ופטור ומשלם ואינו משלם ונשבע ופטור מלשבע ובאלגמלה אנה לא יחתאג בעד אלתורה כתאב אכר סואה ליתעלם מנה שי ממא ילזם פי גמלה אלשריעה בין מדאורייתא ובין מדרבנן

פלמא קצדת בפכרי הדה אלגאיה נאל דהני פי וגה תקסים הדא אלדיואן ופי תבויבה כיף ינבגי אן יכון הל אקסמה מתל תקסים אלמשנה ואקתפי אתרהא[1] או אקסם תקסימא אכר ואקדם ואוכר[2] חסבמא יקתצי אלנטר אנה אלאולי ואלאסהל ללתעלים פבאן לי אן אגוד[3] מא כאן תקסימה אן יגעל הלכות הלכות מוצע אלמסכתות מן אלמשנה חתי יקאל פיה הלכות סוכה הלכות לולב הל׳ תפלין הל׳ מוזה הל׳ ציצית ואן[a] אקסם כל גמלה אלי[4] פרקים והלכות כמא תפעל אלמשנה חתי יכון מתלא פי הלכות תפלין פרק ראשון ופרק שני ופרק שלישי ורביעי וכל פרק מקסום אלי הלכות הלכות כי יסהל חפטה למן אראד אן יחפט[b] שיא[5] מנה וביין הו אן אדא כאנת אלקסמה הכדא כאן אלמצוה אלואחדה אמא עשה או לא תעשה לא ינבגי אן יקסם פקהא פי גמלתין בל כל מא יחתאג פיהא מן אלתקסים יכון פי אלפרקים אלתי[c] פי תלך אלגמלה וקד תכון פי אלגמלה אלואחדה עדה[d] מצוות אמא באן יכון להא מעני ואחד יעמהא או באן תכון מצוות כתירה[6] פי גרץ ואחד מתלא אקול אני אדא תכלמת פי עבודה זרה ופהרסת עלי הדה אלגמלה

a) B. ואקסם. — b) O. או חפט. — c) אלדי. — d) B. ערד.

1) «Je suivrai sa méthode»; H. ויספיק לו דרכו. — 2) ... [ואאחר] ואקדים לפי מה. — 3) «Le plus convenable.» — 4) ושאחלוק כל כלל בפרקים; H. ושאחלוק כלל הפרקים. — 5) למי שירצה לזכור דבר; H. שירצה או לזכור. Cette traduction d'Ibn Tibbon est conforme au texte du ms. O., או חפט. — 6) או שיהיו מצוות [רבות] בכונה.

בהלכות עבודה זרה פאני אתפקה פי הדה אלגמלה[1] פי עדה[a] מצוות
פי מסית ומדיח ומעביר למולך ומתנבא בשמה ועובד אותה וגיר
דלך[b] ממא הו מן אלמצוות פי גרץ עבודה זרה כאצה וכדלך אדא
קלת הלכות אסורי מזבח אתכלם פי תלך אלגמלה עלי שאור
ודבש ובעלי מומין ואתנן ומחיר ונחוהא אד הדה אלמצוות כלהא
להא מעני ואחד יעמהא והו אנהא אשיא חרם תקריבהא פלהדא
אלגרץ איצא ראית אנה ינבגי אן אחצר אולא פי צדר אלכתאב
עדד אלמצוות כלהא עשה ולא תעשה חתי יאתי תקסים אלכתאב
עלי גמלתהא ולא תבקי מצוה מנהא אלא ונכון קד אסתועבנא
אלכלאם פי פקההא אמא במפרדהא מתל אלסוכה[c] ואללולב[d]
ואלתפלין[e] ואלציצית אד כל ואחדה מנהא תחתמל אלכלאם עלי
חדתהא או עלי גמלה מצוות מנהא מתל מא דכרנא בעד אן נעדהא
ונקול אן הדה הלכות עבודה זרה פיהא כדא וכדא מצוות עשה והי
אלכדא ואלכדא וכדא מצוות לא תעשה והי אלכדא ואלכדא
הדא כלה תחרזא[f] מן אן ישד ענא שי לא אתכלם פיה פאדא
חצרתהא באלמצוות אמנת מן דלך פלמא תלבק לי הדא אלמעני[g]
ורמת וצע אלכתאב ודכר אלמצוות כלהא דכרא מרסלא ועדדתהא
פי צדר אלכתאב תחרכת[h] עלי אלאם[2] קד כנת תאלמתהא מנד
סנין ודלך אן אלמעדוד מן אלמצוות קד והם פיה באמור לא אקדר
אצף עטם שנאעתהא לאן כל מן עני בעדהא או בוצע כתאב פי

a) B. עדד. — *b)* B. תלך. — *c)* O. אלשבת. — *d)* O. וקרית שמע. —
e) Manque dans O. — *f)* O. תחפזא. — *g)* O. en marge, נ״א אלתרתיב.—
h) B. תחרכבת.

1) אחבר בזה הכלל; H. אחבר בו. — 2) «Des souffrances se sont agitées contre moi, que j'ai déjà ressenties.» התעוררו עלי כאבים שכבר הרגשתים. Cette traduction est donnée par Joseph ibn Ayub. Voir Peritz, *Sefer ha-mizvoth*, pag. 6; H. התעוררתי אל השורש שכבר עלה בדעתי. Ibn Tibbon a lu probablement : תחרכת עלי אלאם אלתי קד כנת תעלמתהא.

שי מן הד̇א אלג̇רץ̇ קד תבעו כלהם צאחב הלכות גדולות ולא
יחרפון ען אג̇ראצ̇ה פי עדדהא אלّא תחריפא יסירא כאן אלעקול[1]
וקפת ענד קול הד̇א[2] אלרג̇ל וחתّי צאחב כתאב אלשראיע אלמשהור
ראיתה תנבّה עלי ג̇ז יסיר מן והם צאחב אלהלכות ועט̇ם ענדה[3]
אן יעדّ בקור חולים וניחום אבלים כמא עדّ צאחב אלהלכות ואלד̇י
אסתעט̇מה פהו[a] עט̇ים לכנّה אתי באעט̇ם מנה ותבעה איצ̇א במא
הו אשנע כמא סיבין למן נט̇ר פי כלאמנא הד̇א ועלם אללّה תע׳
וכפי בה שהידא אנّי כלّ מא תפכّרת פי אוהמאהם פי מא עדّוה
וכונהם יעדّון[b] מא יבדו פי אוّל כ̇אטר אן הד̇א לא ינבגי עדّה ויתבע
בעצ̇הם בעצ̇א פי ד̇לך מן ג̇יר תאמّל תעט̇ם ענדי מציבתנא ונתיקّן
לזום תואעדה תע׳ לנא ותהי לכם חזות הכל כדברי הספר החתום
אשר יתנו אתו אל יודע הספר לאמר קרא נא זה ואמר לא אוכל
כי חתום הוא (ישעיה כט, יא) וכד̇לך כלّמא סמעת אלאוהרות אלכ̇תירה
אלעדד אלמולّפה ענדנא פי בלאד אלאנדלס נהפכו צירי עלי (דניאל י, יו)
למא נראה מן שהרה אלחאל ופשאהא ואן כאנו ג̇יר מלומין לאןّ
מולّפיהא שערא לא פקהא ואלّד̇י ילזמהם[4] מן חית̇ צנאעתהם פקד
אתקנוה מן עד̇ובה אלקול וחסן אלנט̇אם לכן אלשי אלמנט̇ום[5]
תבעו פיה צאחב הלכות גדולות וג̇ירה מן אלפקהא אלמתאכّ̇רין
פלמّא תפכّרת פי ד̇לך ועלמת שהרה הד̇א אלמעדוד[6] אלّד̇י באידי
אלנאס עלמת אנّי אן ד̇כרת אנא אלמעדוד אלחקّ אלّד̇י ינבגי אן
יُעדّ ד̇כרא מטלקא דון דליל פאןّ אוّל קארי יקראה יסבק אלי והמה

a) B. הו. — b) יעדّו.

1) השכלים; H. הסכלים. — 2) מאמר האיש הזה. — 3) «Il lui a paru pénible, faux»; H. והרחיק. — 4) ואשר יתחייב להם מצד מלאכתם; H. והראוי להם מצד . . . — 5) «La chose arrangée, composée», le fond, כדבר המוסדר; H. במובן מהדברים. — 6) פרסום המנין אשר בידי; H. פרסום הענין בידי.

אן הדֹא גלט ויכון ענדה דליל אלגלט כונה עלי כֹלאף מא דֹכר פלאן ופלאן אדֹ הכדֹא הו עקל אכתֹר אלכֹואץ֞ פי זמאננא הדֹא אנֿה לא יעתבר צחֿה אלקול במענאה בל במואפקתה[a] לקול מן תקדֿם מן גיר אעתבאר ללקול אלמתקֿדם פנאהיך כיף[b] יכון[c] אלגמהור[1] פלדֹלך ראית אנֿה ינבגי[2] אן אקדֿם קבל אלתאליף אלדֿי דֹכרת מקאלהֿ והי הדֹה אבין֞ פיהא עדד[3] אלמצוות וכיף ינבני אן תֿעדֿ ואסתדל֞ עלי דֹלך בנצוץ֞ אלתורה ובאקאויל אלחכמים פי תפסירהא ואקדֿם אצולא ינבני אן יעתמד עלידא פי עדד אלמצוות[4] פאדֹא צחֿ עדדהא מן הדֹה אלמקאלהֿ באלדליל אלואצֿח אלדֿי לא אשכאל פיה תבין֞ למן קראהא כֹטא כל֞ מן עדֿ כֹלאף מא עדדנאה נחן וליס בי אנא חאגהֿ ללרדֿ[d] עלי שבֿץ֞ מעין֞ ולא תביין כֹטאה אדֹ אלפאידהֿ ואלגאיהֿ אלמקצודהֿ בהדֹה אלמקאלהֿ תחצל לטאלבהא בגיר דֹלך ודֹלך אני אבין֞ אלמצוות כלהֿא ועדדהא מצוה מצוה ואסתדל֞ עלי כלֿ מא פיה אשכאל או* מא יוהם מן לא אסתטלאע לה פי פקה אלשריעהֿ פאזיל והמה ואבין֞ מא אשכל[5] וליס גרצֿי פי הדֹה אלמקאלהֿ אלתפקֿה פי מצוה מן אלמצוות בל עדֿהא פקט ואן שרחת מנהא שיא ענד דֹכרהא פאנֿמא אשרחה עלי גהֿה שרח אלאסם חתֿי יעלם הדֹא אלאמר או אלנהי אי֞ שי הו והדֹא אלאסם[7] עלי אי֞[e] שי יקע פאדֹא חצל עלם עדדהא באלדליל מן הדֹה אלמקאלהֿ חיניד אדֹכרהא דֹכרא מטלקא פי צדר דֹלך אלתאליף אלגאמע כמא[8] דֹכרת

a) O. במואקפתה. — b—c) O. מן חאל. — d) O. אלי אלרדֿ. — e) Les mots אי֞ שי הו והדֹא אלאסם עלי manquent dans O.

1) הדמון [איך יהיה] כ"ש. — 2) ראיתי שהוא ראוי שאקדים. — 3) מנין; H. ענין. — 4) שיסמוך עליהם במספר המצוות; H. עליהם במצוות ובמספרם. — 5) ואביא ראיה על כל מה שיש בו ספק [או מה שישתבש בו מי שאין לו בקיאות בדיני התורה ואסיר שבושו ואבאר מה שיש בו ספק] ואין. . . — 7) אי זה דבר הוא [וזה השם] על אי זה. — 8) כמו שזכרתי: H. במה שזכרנו.

ואנא אלאן אכד פי דכר אלאצול אלתי[a] ינבגי אן יעתמד עלידא פי עדד אלמצוות והי ארבעה עשר אצלא בעד אן אקדם אן[1] גמלה אלמצוות אלתי[b] ישתמל עליהא ספר התורה אלדי שרענא אללה בה הי שש מאות ושלש עשרה מצוות מנהא מצוות עשה מאיתין ותמאניה וארבעין עדד[c] עטאם נסד אלאנסאן ומנהא מצוות לא תעשה תלאת מאיה וכמסה וסתין והי עדד איאם אלסנה אלשמסיה והדא אלעדד[e] מדכור פי נץ[2] אלתלמוד אכר גמר מכות (דף כג b) קאלו שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה מסיני שלש מאות ששים וחמש כנגד ימות החמה ומאתים ושמונה וארבעים כנגד איבריו של אדם וקאלו איצא עלי סביל אלדרש אן כון מצוות עשה עדד אלעטאם כלומר כל אבר ואבר אומר לו לאדם עשה בי מצוה וכון מצוות לא תעשה עדד איאם אלסנה כלומר כל יום ויום אומר לו לאדם אל תעש בי עבירה והדא מא לם[d] יגהלה אחד מן כל מן עד אלמצוות אעני אנהא הדא עדדהא ואנמא והמו כל אלוהם פי אלאשיא אלמעדודה כמא סיבין פי הדה אלמקאלה ודלך בגפלתהם ען מעאני הדה אלאצול אלארבעה עשר אלתי אבינהא אלאן[3]

אלאצל אלאול מנהא אנה לא ינבגי אן תעד פי הדה אלגמלה אלמצוות אלתי הי מדרבנן

ואלאצל אלתאני אן ליס כל מא יתעלם באחדי שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או ברבוי ינבגי עדה

ואלאצל אלתאלת אנה לא ינבגי אן תעד מצוות שאינן נוהגות לדורות

ואלאצל אלראבע אנה לא ינבגי אן תעד אלאואמר אלתי תעם אלשראיע כלהא

a–b) B. אלדי. — *c)* O. עדד. — *d)* B. לא. — *e)* O. אלעדד.

1) אחר שאקדים שכל המצוות. — 2) בלשון התלמוד; H. במצוות בתלמוד. — 3) השרשים הי״ד [שאבארם עתה].

ואלאצל אלכאמס אנה לא ינבגי אן תעד[a] תעליל אלמצוה מצוה בפני עצמה

ואלאצל אלסאדס אן אלמצוה אלתי יכון פידא עשה ולא תעשה ינבגי אן יעד עשה שבה מע מצוות עשה ולאו שבה מע מצוות לא תעשה

ואלאצל אלסאבע אנה לא ינבגי אן יעד פקה אלשריעה

ואלאצל אלתאמן אנה לא ינבגי אן יעד אלנפי[1] מע אלנהי

ואלאצל אלתאסע אנה לא ינבגי אן תעד אללאוין ואלעשה בל אלאשיא אלמנהי ענהא ואלמאמור בהא

ואלאצל אלעאשר אנה לא ינבגי עד אלתוטיאת[2] אלתי הי לגאיאת מא

ואלאצל אלחאדי עשר אנה לא ינבגי עד אגזא אלשריעה עלי אלאנפראד גז גז אדא כאן מגמועהא מצוה אחת

ואלאצל אלתאני עשר אן לא ינבגי אן תעד אגזא צנאעה מא מאמור בעמלהא כל גז עלי אנפראדה

ואלאצל אלתאלת עשר אן אלמצוות לא יתכתר עדדהא בעדד אלאיאם אלתי תלזם פידא תלך אלמצוה

ואלאצל אלראבע עשר כיף[3] ינבגי אן תעד אקאמה אלחדוד במצוות עשה

ואנא[4] ארגע אלאן[b] עלי תביין אצל אצל מנהא ואלאסתדלאל עליה אן שא אללה תע' סבחאנה' ∴

a) O. עד au lieu de אן תעד. — *b)* Manque dans O.

1) «La négation»: H. שלילת החיוב. — 2) «Les préliminaires»; H. ההקדמות. — 3) השרש הי״ד איך ראוי; H. שאין ראוי. — 4) ואני אשוב עתה לבאר כל שרש ושרש מהם ולהביא ראיה עליו אם ירצה האל. Toute cette phrase manque en H.

אלאצל אלאול אנה לא ינבגי אן תעד פי הדה אלגמלה אלמצוות אלתי הי מדרבנן

אעלם אן הדא מעני[1] מא כאן ינבגי אלתנביה עליה לביאנה[2] לאן אדא כאן נץ אלתלמוד שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה בסיני כיף נקול פי שי הו מדרבנן אנה מן גמלה אלעדד לכן נבהנא עלי דלך לכון[a] קד גלט פיה ועדו נר חנוכה ומקרא מגלה פי[3] גמלה מצוות עשה וכדלך מאה ברכות בכל יום וניחום אבלים ובקור חולים וקבורת מתים והלבשת ערומים וחישוב תקופות[b] וי״ח ימים לגמור בהן את ההלל ואעתבר ואענב[4] ממן יסמע נצהם נאמרו לו למשה בסיני ויעד קראה אלהלל אלדי סבח בה דויד אללה תע׳ אנה שרע בה משה רבינו ויעד נר חנוכה אלדי קבעו אותו חכמים פי בית שני וכדלך מקרא מגלה אמא כון משה קיל לה פי סיני אן ישרענא אן אדא כאן פי אכר דולתנא ואעתראנא מע אליונאן כדא וכדא פילזמנא אן נוקד נר חנוכה פמא ארי אן אחדא יתכיל הדא ולא[5] יכטר בוהמה ואלדי יבדו לי אנהם אוקעהם פי הדא כוננא נבארך עלי הדה אלאשיא[6] אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגלה ולהדליק נר חנוכה ולגמור את ההלל[7] וסואל אלתלמוד היכן צונו (שבת כ״ג) וקאלו מלא תסור (דברים יז, יא) פאן כאן עלי הדא אלוגה עדו פינבגי אן יעדו כל שי הוא מדרבנן אד כל מא אמרנא[c] אלחכמים בעמלה וכל מא נהונא ענה קד אמר משה רבינו בסיני אן יאמרנא באמתתאלה והו קולה על פי התורה אשר יורוך

a) B. כון. — b) B. תקופות ומזלות. — c) B. אמרו.

1) כי והו ענין; H. כי זה הענין. — 2) «A cause de son évidence», מפני ביאורו; H. לבארו. — 3) מגלה בכלל; H. כלל. — 4) «Réfléchis et étonne-toi», והשתכל [והתפלא] ממי היותנו. — 5) ולא יעלה במחשבתו; H. או יעלה. — 6) במצותיו וצונו [על מקרא מגלה ולהדליק נר חנוכה ולגמור את ההלל] מברכין [על אלו הדברים]. — 7)

ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה (שם) ונהאנא ען מכׄאלפתהם פי שי ממׄא קאסוה ורתׄבוה· וקאל לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (שם) פאן כאן יעדׄ כלׄ מא הו מדרבנן פי גׄמלה שש מאות ושלש עשרה מצוות אדׄ והו דאכׄל תחת קולה תעׄ לא תסור וועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לאׄ שי תכׄצׄץ הדׄה דון גירהא כמא עדׄו נר חנוכה ומקרא מגלה כאן יעדׄון נטילת ידים ומצות עירוב כדׄאקׄ· נחן נבארך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים ועל מצות עירוב כמא נבארך על מקרא מגלה ולהדליק נר חנוכה ואלכלׄ מדרבנן ובביאן קאלו מים ראשונים מצוה מאי מצוה אמר אביי מצוה לשמוע דברי חכמים (חולין ‏קה׳) כמא קאלו פי מקרא מגלה ונר חנוכה היכן צונו מלא תסור וקד תבׄין אן כלׄ מא ירתׄבונה אלאנביא עׄם אלקאימון בעד משה רבינו פהו איצׄא מדרבנן ובביאן קאלו (עירובין ‏ ‏כ״א) בשעה שתיקן שלמה עירובין וידים יצתה בת קול ואמרה חכם בני ושמח לבי (משלי כז, יא) ובׄינו פי מואצׄע אכׄרי אן עירובין דרבנן וידים מדברי סופרים פקד תבׄין לך אן כלׄ מא ירתׄב בעד משה רבינו דרבנן יתסמׄ· ואנׄמא בׄינת לך הדׄא לילׄא תטׄן אן מקרא מגלה אדׄ והו תקון נביאים ינעׄ· מדאורייתא לאןׄ עירובין מדרבנן ועלי אנׄהא· תקון שלמה בן דויד ובית דינו והדׄא הו אלׄדׄי אנפל גירנא פעׄ· הלבשת ערומים למא ונׄד פי ישעיה (נח, ז) כי תראה ערם וכסיתו ולם יעלם אן הדׄא ידכׄלׄ תחת קולה די מחסרו אשר יחסר לו (דברים טו, ח) לאןׄ מעני הדׄא אלאמר אלׄדׄי לא אשכאל פיה אן נטעם אלגׄועאן ונכסי אלעריאן ונדפע אלפרש למן לא פרש לה ואלגׄטא למן לא גׄטא לה ונזוׄגׄ אלעאזב אלגיר קאדר עלי אלזואגׄ ונרכב מן עאדתה אלרכוב כמא שהר פי נצוץ אלתלמוד לאןׄ הדׄא כלׄה

a) O. ממא רתבוה או קאסוה. — *b)* Manque dans O. — *c)* B. תעׄ. — *d)* O. מע כונהא. — *e)* B. בעׄ. — *f)* B. דאכׄל.

דאכ̇ל תחת קולה תע׳ די מחסרו וכאן נק̈ אלתלמוד ענד האולא מולפא בלעגי שפה ובלשון אחרת[1] ולולא ד̇לך מא עד̈ו מקרא מגלה ושבהה פי מצוות שנאמרו לו למשה בסיני ונק̈ גמר שבועות (ל״ט) אין לי אלא מצוות שנצטוו על הר סיני מצוות שעתידין להתחדש כגון מקרא מגלה מנין תלמוד לומר קימו וקבל היהודים (אסתר ט, כז) קימו מה שקבלו כבר והו אן יעתקדו כל̈[a] מצוה ירת̈בהא אלנביאים ואלחכמים פי מא בעד

ויא עג̇בי לא̈ שי עד̈ו מצוות עשה אל̈תי[2] הי מדרבנן כמא ד̇כרנא ולם יעד̈ו איצ̇א מצוות לא תעשה אל̈תי הי מדרבנן וכמא עד̈ו פי מצוות עשה נר חנוכה ומקרא מגלה ומאה ברכות והלל כאנו יעד̈ון[b] איצ̇א פי ג̇מלה̈ מצוות* לא תעשה עשרין שניה בעשרין מצוות לא תעשה לאנ̈ה כמא כל ערוה וערוה[3] לא תעשה דאוריתא כד̇לך כל שניה ושניה לא תעשה דרבנן כמא בי̈נו וקאלו שניות מדברי סופרים (יבמות כ׳) וקד באן פי אלתלמוד אן קול אלמשנה איסור מצוה יריד בה אלשניות וקאלו מאי מצוה מצוה לשמוע דברי חכמים (שם) וכד̇לך כאנו יעד̈ון פי אלג̇מלה̈ אחות חלוצה אל̈תי הי מדברי סופרים ובאלג̇מלה̈ אנ̈א לו עדדנא כל̈ עשה מדרבנן וכל̈ לא תעשה מדרבנן לאנתהי ד̇לך אלי אלאף כת̇ירה̈ והד̇א אמר בי̈ן לא כפא׳ בה ג̇מלה̈ והו אן כל̈ מא הו מדרבנן פלים ינעד̈ פי ג̇מלה̈ שש מאות ושלש עשרה מצוות לאנ̈ הד̇ה אלג̇מלה̈ הי כל̈הא נצוץ תורה לים פיהא שי מדרבנן כמא נבי̈ן ואמ̈א כונהם יעד̈ון בעץ̇ אלאשיא אל̈תי

a) B. אן כל. — b) B. כאן יעד̈ו.

1) Allusion à Isaïe, ch. 28, v. 11. — 2) «Je m'étonne», ואני תמה — H. והתמה היה להם למנות גם כן בכלל. — 3) [מצוות לא תעשה עשרים שניה בעשרים מצוות לא תעשה כי כמו שכל ערוה וערוה] לא תעשה דאוריתא. — 5) דבר מבואר — H. דבר מבואר אין העלם בו כלל והוא שכל מה שהוא . . . הכלל כי כל מה.

הי מדרבנן ויתרכון בעצ̇הא באכ̇תיאר מנהם פהו אמר לא יסע קבולה בתה קאלה מן קאלה וקד בינא מעני הד̇א אלאצל וברהאנה[1] [a] חתי לם יבק פיה שי מן אלאשכאל עלי אחד ∴

ואלאצל[b] אלת̇אני אן לים כל מא יתעלם באחדי שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או ברבוי[2] ינבגי עדה

קד בינא פי צדר תאליפנא פי שרח אלמשנה אן אכת̇ר אחכאם אלשריעה יסתכ̇רג̇ בי״ג מדות שהתורה נדרשת בהן ואן אלחכם אלמסתכ̇רג̇ במדה מן תלך אלמדות קד יקע פיה אלאכ̇תלאף ואן תם אחכאם הי תפאסיר מרויה ען משה רבינו לא כ̇לאף פיהא לכונהם[c] יסתדלו עליהא באחדי שלש עשרה מדות לאן מן חכמה[d] אלנק אנה ימכן אן תוג̇ד פיה אשארה תדל עלי ד̇לך אלתפסיר אלמרוי או קיאס[3] ידל עליה וקד בינא הד̇א אלמעני הנאך פאד̇א כאן ד̇לך כד̇לך פלים כל מא נג̇ד אלחכמים קד אסתכ̇רג̇וה במדה מי״ג מדות נקול אנה נאמר למשה בסיני ולא איצ̇א נקול פי כל מא נג̇דהם פי אלתלמוד יסנדונה עלי אחדי שלש עשרה מדות אנה מדרבנן לאן קד יכון תפסירא מרויא[4] פאלוג̇ה פי ד̇לך אן כל מא לא תג̇דה נצא פי אלתורה ותג̇ד אלתלמוד קד תעלמה באחדי י״ג מדות אן בינו הם באנפסהם וקאלו אן הד̇א גוף תורה או אן הד̇א מדאוריתא פינבגי עדה אן אלראויין[5] קאלו אנה דאוריתא ואן לם יבינו ד̇לך ולא אפצחו בה פהו מדרבנן אד̇ ולים תם נק ידל עליה והד̇א איצ̇א אצל קד והם פיה גירנא ולד̇לך עד יראת חכמים פי ג̇מלה מצוות עשה ואלד̇י חמלה עלי ד̇לך פי מא יבדו

a) B. ובראהנה. — b) B. אלאצל. — c) O. לכונהם. — d) O. חכם. —

1) «Sa démonstration»; H. ומופתיו. — 2) ברבוי; H. מרבוי. — 3) «Un raisonnement, une analogie»; H. היקש. — 4) פעמים יהיה פירוש מקובל. — 5) אחר שהמקבלים אמרו; H. אחר שהמקובלים ממנו.

לי קול רבי עקיבא את יי אלהיך תירא (דברים י, כ) לרבות תלמידי חכמים (פסחים b כב) פמׄןׄ אן כלׄ מא יחצל ברבוי[1] הו מן אלגׄמלהׄ אלמׄדׄכורהׄ ואן כאן אלאמר כמא זעמו לאׄ שי לם יעדׄו כבוד בעל האם ואשת האב מצוה בפני עצמה מצׄאפהׄ אלי כבוד אב ואם וכׄדׄלך כבוד אחיו הגדול לאןׄ האולא אלאשכׄאץ אנׄמא תעלׄמנא[a] לזום אלכבוד להם ברבוי קאלו את אביך לרבות אחיך הגדול ולרבות בעל אמך ואת אמך לרבות אשת אביך (כתובות a קג)[2] כמא קאלו את יי אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים פלאׄ שי עדׄו הדׄה ולם יעדׄו הדׄה וקד וצלת בהם[3] אלגׄפלהׄ אלי מא הו[b] אשדׄ מן הדׄא ודׄלך אנׄהם[c] אדׄא וגׄדו דרש פי פסוק ילזם מן דׄלך אלדרש עמל אפעאל מא או אגׄתנאב אמור מא והי כלׄהא בלא שךׄ דרבנן יעדׄונהא פי גׄמלהׄ אלמצוות ועלי אן פשטיה דקרא לא ידלׄ עלי שי מן תלך אלאמור מע[4] אלאצל אלׄדׄי אפאדׄנאה עׄם והו קולהם אין מקרא יוצא מידי פשוטו וכון אלתלמוד יבחתׄ[5] פי כלׄ מוׄצׄע ויקול גופיה דקרא במאי קא מדבר אדׄא וגׄדו נצׄאׄ קד תעלׄם מנה אשיא כׄתירהׄ עלי גׄהׄהׄ אלשרח ואלאסתדלאל ולאעתמאדהם[6] הדׄא אלוהם עדׄו פי גׄמלהׄ מצות עשה ביקור חולים וניחום אבלים וקבורת מתים מן אגׄל אלדרש אלמׄדׄכור פי קולה תעׄ והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון (שמות יח, כ) והו קולהם פי דׄלך את הדרך זו גמילות חסדים ילכו זה בקור חולים בה זו קבורת מתים ואת

a) B. תעלמו. — *b)* Les mots מא הו manquent dans B. — *c)* Manque dans O.

1) שכל מה שיגיע ברבוי הוא ; H. שיגיע מי״ג מדות . . . — 2) Notre texte du Talmud dit : את אביך זו אשת אביך ואת אמך זו בעל אמך וי״ו יתירא לרבות את אחיך הגדול. — 3) וכבר הגיע בהם הסכלות. — 4) « Malgré le principe » ; H. עם השרש. — 5) . . . והיות התלמוד יחקור בכל מקום ויאמר ; H. . . . התלמוד בכל מקום ישאל. — 6) ומפני שנסמכו במחשבה ; H. . . . והנסמכים.

המעשה אלו הדינין אשר יעשון זה לפנים משורת הדין (בבא קמא [b]צט)
פטנו אן כל̃ פעל ופעל מן הדׄה אלאפעאל מצוה בפני עצמה ולם
יעלמו אן[a] הדׄה אלאפעאל כלהא[b] ואשבאההא דאכׄלה̈ תחת מצוה
אחת מן גמלה̈ אלמצוות אלמנצוצה̈ פי אלתורה בביאן והו קולה
תע׳ ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח) ובהדׄא אלטריק בעינה עדׄו חשוב
תקופות מצוה מן אגׄל אלדרש אלמדׄכור[1] פי קולה כי הוא חכמתכם
ובינתכם לעיני העמים (דברים ד, ו) והו קולהם איזו היא חכמה ובינה
שהיא לעיני העמים הוי אומר זה חשוב תקופות ומזלות (שבת [a]עה) ולו
אנׄה עדׄ מא הו אבין מן הדׄא ויוהם אנׄה ינבגי אן יעדׄ אכׄתׄר והו כל̃
שי יתעלם במדה משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן לאנתהי
עדד אלמצוות אלי אלאף כתׄירה̈ ולעל̃ך תטׄן אנׄא נהרב מן עדׄהא
לכונהא גיר מתיקנה וכון אלחכם אלמסתכׄרגׄ בתלך אלמדה צחיחא
או ליס בצחיח ליס הדׄה הי אלעלה̈ בל אלעלה̈ כון כל̃ מא יסתכׄרגׄ
פרועא מן אלאצול אלתי נאמרו לו למשה בסיני בביאן והי שש
מאות ושלש עשרה מצוות ולו כאן אלמסתכׄרגׄ משה נפסה פאנׄהא
לא תנעדׄ ודליל הדׄא כלה̃ קולהם פי גמר תמורה ([a]טז) אלף ושבע
מאות קולין וחומרין וגזירות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי
אבלו של משה ואע״פ כן החזירן עתניאל בן קנז מפלפולו שנאמר
ויאמר כלב אשר יכה את קרית ספר ולכדה וג׳ וילכדה עתניאל בן
קנז (יהושע טו, יו—יז) ואדׄא כאנת הדׄה אלמנסׄיאת כם תכון אלגמלה̈
אלתי נסי מנהא הדׄא אלעדד לאן איצׄא מן אלמחאל אן יקאל נסי
כל̃ מא עלם פלא שך̃ אן כאנת תלך אלאחכאם אלמסתכׄרגה̈ בקל
וחומר ובגזירהא מן אלמדות אלאפא כתׄירה̈ והדׄה כלהא כאנת בימי
משה רבינו* לאן בימי אבלו נשתכחו פקד תבין̃ לך אן ולו בימי

a—b) B. אנׄהא כלהא.

1) . . הדרש הנזכר באמרו כי הוא; H. הדרש הבא בהיא.

משה נקולי דקדוקי סופרים לאן כל מא לם יסמעה בסיני בביאן פהו מדברי סופרים פקד תבין אן תרי״ג מצוות שנאמרו לו למשה בסיני לם יעדד פיהא כל מא תעלם בשלש עשרה מדות ולו פי זמאנה עם פנאהיך אן ינעד פי דלך מא אסתכרג[a] פי אואכר אלזמאן בל אנמא ינעד מא כאן תפסירא מרויא ענה והו אן יבינו אלנאקלון ויקולו אן הדא אלשי חראם פעלה וחרמאן דלך מדאוריתא או יקולון אנה גוף תורה פאנא נעדה לאנה עלם באלנקל לא באלקיאס ואנמא דכר אלקיאס פיה ואלאסתדלאל עליה באחדי שלש עשרה מדות לאטהאר חכמה[b] אלנץ כמא בינא פי שרח אלמשנה ∴

ואלאצל[c] אלתלאת אנה לא ינבגי אן תעד[d] מצוות שאינן נוהגות לדורות

אעלם אן קולהם שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה בסיני ידל עלי כון הדא אלעדד הו עדד[2] מצוות הנוהגות לדורות לאן מצוות שאינן נוהגות לדורות לא ארתבאט להא בסיני גולת פי סיני או פי גירהא ואנמא קצד[3] בקול סיני לאצל אלתשריע אלדי שרע פי סיני[4] והו קולה תע׳ עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך וג׳ (שמות כד, יב) ובביאן קאלו (מכות b כג) מאי קראה תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב (דברים לג, ד) יעני עדד תורה והו שש מאות ואחת עשרה ואנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום ובהא תמת שש מאות ושלש עשרה מצוות יריד בהדא אלסימן אן אלשי אלדי צוה לנו משה ולם נסמעה אלא מנה הו עדד תורה וסמאהא מורשה

a) אסתכרגה. — *b)* O. חכם. — *c)* B. אלאצל — *d)* B. נעד.

1) ואלו כלם היו בימי משה [רבינו כי בימי אבלו נשתכחו הנה כבר התבאר לך
על היות זה המספר הוא מספר (2 — .שאפילו בימי משה] נאמר דקדוקי סופרים
כונו באמרם סיני לשרש התורה (3—4 — .על היות זה המספר מהמצוות H. ;מצות
באמרם בסיני לפי שעקר התורה היה בסיני . . . H. ;שנצטוה בסיני

קהלת יעקב ומצוה שאינה נוהגת לדורות ליסת לנו מורשה ואנמא תתסמי ירושה מא תדום מע אלאגיאל כקולה[a] כימי השמים על הארץ (דברים יא, כא) ומן קולהם איצא אן כל עצו ועצו כאנה יאמר אלאנסאן בעמל מצוה וכל יום ויום כאנה ינהאה ען עבירה דליל עלי כון הדא אלעדד לא ינקץ אבדא ולו כאן מן גמלה אלעדד מצוות שאינן נוהגות לדורות לכאנת הדה אלגמלה תנקץ[b] פי אלזמאן אלדי אנקצי פיה לזום תלך אלמצוה וכאן הדא אלקול לא יתם אלא פי זמאן מחדוד וקד גלט גירנא איצא פי הדא אלאצל ועד למא צאק בה אלמתסע[1] ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו (במדבר ד, כ) ועד ולא יעבד עוד (שם ח, כה) פי אללוים והדה איצא אינן נוהגות לדורות[c] אלא במדבר ואן כאן קד קיל רמז לגונב את הקסוה לא יבאו לראות (סנהדרין a סא) פכפי בקולהם רמז ואן פשטיה דקרא לים הו פי דלך ולא הו איצא מן גמלה מחויבי מיתה בידי שמים כמא תבין פי אלתוספתא ופי סנהדרין

ואני לאענב איצא מן הדא אלדי יעד הדה אללאוין לאי שי לם יעדד קולה פי אלמן איש אל יותר ממנו עד בקר (שמות יו, יט) וקולה תע׳ אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה (דברים ב, ט) וכדלך אלנהי אלדי גא פי בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם (שם ב, יט) וכאן יעד איצא פי גמלה מצוות עשה קולה עשה לך שרף ושים אתו על נס (במדבר כא, ח) וקולה קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן (שמות יו, לג) כמא עדו תרומת המכס וחנוכת המזבח כדלך כאן יעד היו נכונים

a) B. כמא קאל. — *b)* Manque dans B. — *c)* Manque dans O.

1) «Ce qui est spacieux lui a paru étroit» כשרחק עליו המרחב; H. בעבור שרחק הצרך. Cette expression signifie probablement que les places vides, *l'espace* laissé dans le cadre des 613 lois *a mis à l'étroit,* c'est-à-dire, a gêné les compteurs de miçvot, car il fallait remplir absolument tout le cadre et ne pas laisser d'espace, de vide.

לשלשת ימים (שם יט, טו) ואיצא גם הצאן והבקר אל ירעו וג' (שם לד, ג) ואל יהרסו לעלות אל יי (שם יט, כד) וכתיר מתל הדה ולא ישך דו עקל פי אן הדה כלהא מצוות נאמרו לו למשה אמר ונהי לכנהא כלהא לפי שעה ואינן נוהגות לדורות פלדלך לא תעד ולהדא אלאצל לא ינבגי אן תעד ברכות וקללות אלמאמור בהא פי גריזים ועיבל ולא בניאן אלמזבח אלדי אמרנא[a] בבניאנה ענד חלולנא פי ארץ כנען לאן הדה כלהא מצוות לפי שעה ולא אלאמר אלדי אמרנא באן נקרב כל בהמה נריד אלאכל מנהא שלמים לאן דלך כלף פי אלמדבר[1] כאצה והו קולה והביאם ליי (ויקרא יז, ה) קאלו פי ספרא (פ' עב) והביאם ליי זו מצות עשה לכנהא במדבר פקט כמא בין פי משנה תורה אבאחה בשר תאוה לדורות והו קולה בכל אות נפשך תאכל בשר (דברים יב, כ) ולו כאן ינבגי אן יעד כל מא הו מן הדא אלקביל לכאן אלדי אמר בה משה מן יום תנבא אלי יום מאת כארנא ען מצוות הנוהגות לדורות נאיפא עלי תלאתה מאיה מצוה אדא עדדנא כל אמר גא פי מצר וכל מא גא פי אלמלואים[b] וגירהא כלהא נץ תורה מנהא עשה ומנהא לא תעשה פמנד ימתנע עדהא כלהא ילזם צרורה אן לא תעד ולא ואחדה מנהא וליס כמא פעל גירנא אלדי אכד שיא עלי גהה אעואז[c][2] למא אעיאה[3] אלעדד והדא מא קצדנא תחצילה פי הדא אלאצל ∴

ואלאצל[d] אלראבע אנה לא ינבגי אן תעד אלאואמר אלתי תעם אלשראיע[e] כלהא

a) O. אמר. — *b)* איל מלואים. — *c)* B. אלאעואז. — *d)* B. אלאצל. — *e)* B. אלתשראיע.

1) כי זה נצטווה במדבר לבד. — 2) על צד הדחק; H. על צד העזר. La traduction H. répond à notre variante אלאעואז. — 3) «Le nombre l'a fatigué,» c'est-à-dire, il s'est fatigué à chercher le nombre de prescriptions exigé.

קד יגׄי פי אלתורה אואמר ונואהי ליסת פי שי מעׅן בל תעםׄ אלשראיע כלׄהא כאנׄה יקול אלתזם כלׄ מא אמרתׄך בה ואנתהי ען כלׄ מא נהיתך ענה או לא תכׄאלף שיא ממׄא אמרתך בה פלא ונׄה לעדׄ הדׄא אלאמר מצוה בפני עצמה לאנׄה לם יאמר בפעל עמל מא מכׄצוץ פיכון מצות עשה ולא נהי ען פעל מעׅן איצׄא פיכון מצות לא תעשה והדׄא מתׄל קולה ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו (שמות כג, יג) ומתׄל[1] קולה את חקתי תשמרו (ויקרא יט, יט) ואת משפטי תשמרו[a] (ויקרא כה, יח) ושמרתם את בריתי (שמות יט, ה) ושמרתם את משמרתי (ויקרא יח, ל) וכתׄיר מתׄל הדׄא וקד גׄלט פי הדׄא אלאצל חתׄי עדׄו קדושים תהיו (ויקרא יט, ב) במצוה מן גׄמלהׄ מצוות עשה ולם יעלמו אן קולה קדשים תהיו (שם) והתקדשתם והייתם קדושים (ויקרא יא, מד—כ, ז) אואמר באמתׄתאל גׄמיע אלשריעהׄ כאנׄה יקול כׄן מקדׄסא בכונך תעמל כלׄ מא אמרתך בה ותנתהי[2] ען כלׄ מא נהיתך ענה ונץׄ ספרא (ª עה) קדושים תהיו פרושים היו יעני אעתזלו אלקבאיח אלמנהיׄ ענהא כלׄהא ופי אלמכלתא (ª צח) קאלו ואנשי קדש תהיון לי (שמות כב, ל) איסי בן יהודה אומר כשהקב״ה מחדש מצוה לישראל הוא מוסיף להם קדושה יעני אן הדׄא אלאמר ליס הו אמרא מגׄרׄדא[3] בדׄאתה בל אנׄמא הו תאבע ללמצוה אלמאמור בהא פאןׄ ממתׄתל דׄלך אלאמר יתסמׄי קדוש ולא פרק בין קולה קדושים תהיו או לו קאל עשו מצותי אתרי כאן נקול אן הדׄה מצות עשה מצׄאפהׄ אלי אלמצוות אלמשאר אליהא אלמאמור בפעלהא כדׄלך לא נקול פי

a) B. et O. תעשו. Le verset: ואת משפטי תעשו ne se trouve pas dans la Thôra; peut-être faut-il réunir en un verset ce que nous avons cité comme deux versets différents et lire: את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו (ויקרא יח, ד).

1) ...וכאמרו את חקתי; H. ...ונאמר חקתי. — 2) והִזָהֵר מכל מה שהזהרתיך; H. ... ונזהר מכל מה. — 3) אינו צווי מיוחד בעצמו.

קדושים תהיו ונחוה אנّה מצוה לאנّה לם יאמר בעמל שי גיר מא
עלמנא ונקֹ ספרי (פ״לה) והייתם קדושים (במדבר טו, מ) זו קדושת כל
המצוות[1] פקד באן מא נחונא לה ומן הדֹא אלאצל איצֹא קולה
ומלתם את ערלת לבבכם (דברים י, יו) יעני אן תטיע ותסמע לכלّ מא
תקדّם דֹכרה מן אלמצוות וכדֹלך וערפכם לא תקשו עוד (שם) יעני
לא תתעאצי פי קבול כלّ מא כלّפתך ולא תכֹאלף עליה ∴

ואלאצל[a] אלכֹאמס אנّה לא ינבגי עדّ תעליל אלמצוה מצוה בפני עצמה

קד יגי פי תעליל אלמצוות שבה לאוין פיטןّ בהא אנّהא מן גמלהٌ
מא יעדّ עלי אנפראדה ודֹלך מתֹל קולה לא יוכל בעלה הראשון
אשר שלחה לשוב לקחתה וגו׳ ולא תחטיא את הארץ (דברים כד, יד)
פאןّ קולה ולא תחטיא את הארץ[b] הו תעליל לתחרים מא תקדّם
כאנّה יקול אנّך אדֹא פעלת הדֹא פקד כתّרת אלפסאד פי אלבלאד
ומתֹל קולה אל תחלל את בתך להזנותה ולא תזנה הארץ (ויקרא יט, כט)
פאןّ קולה ולא תזנה הארץ תעליל כאנّה יקול אן עלّהٌ תחרים
דֹלך כילא תזנה הארץ וכדֹלך קולה ולא תטמאו בהם ונטמאתם בם
(ויקרא יא, מג) בעד דֹכרה תחרים אלאנואע אלّתי יחרّם אכלהא פעלّל
דֹלך וקאל לא תנתגסו באכלהא כאנّה יכֹבר אן ארתכאב הדֹא
אלנהי נגאסהٌ נפס ובביאן קאלו פי ספרי פי קולה תע׳ בעד מא[c]
תקדّם אלנהי ען אכֹד דיהٌ לקאתל[d] ולא תטמא את הארץ (במדבר לה, לד)
מגיד הכתוב ששפיכת דמים מטמא את הארץ (ספרי [b]סב) פקד תביّן
אן הדֹא אללאו תעליל אללאו אלמתקדّם לא אנّה שי אכֹר וכדֹלך
קולה ומן המקדש לא יצא ולא יחלל (ויקרא כא, יב) הא אם יצא חלל

a) B. אלאצל. — b) Les mots פאןّ קולה ולא תחטיא את הארץ manquent dans B. — c) Manque dans O. — d) B. אלקאתל.

1) H. et texte arabe disent : זו קדושת מצוות.

וקד גלט גירנא פי הד̇א אלאצל איצ̇א ועד̇ הד̇ה אללאוין כלהא בגיר ת̇אמ̇ל ואנמא יפתצ̇ח אלד̇י יעד̇הא אד̇א סיל וקיל לה הד̇א אללאו ינהי ען אי̇ שי פלא יכון לה חיניד̇ גואב ראסא ובהד̇ה יתבין בטלאן[1] עדדה והד̇א מא קצדנא ביאנה פי הד̇א אלאצל ∴

ואלאצל[a] אלסאדס אן אלמצוה אלתי יכון פיהא עשה ולא תעשה ינבגי אן יעד̇ עשה שבה מע מצוות עשה ולאו שבה מע מצוות לא תעשה

אעלם אן אלשי אלואחד יכון פיה עשה ולא תעשה עלי אחד ת̇לאת̇ה אונה[b] אמ̇א אן יכון עמל מא מצות עשה ואלתעדי[2] עליה מצות לא תעשה מת̇ל שבת ויום טוב ואלשמטה אלתי עמל אלצנאעה פיהא מצות לא תעשה ואלעטלה פיהא מצות עשה כמא סיבין וכד̇לך ציאם יום[c] אלכפור[3] מצות עשה ואלאפטאר פיה מצות לא תעשה ואמ̇א אן יכון לאו שקדמו עשה מת̇ל קולה פי אלאונס ומוציא שם רע ולו תהיה לאשה (דברים כב, יט—כט) והד̇ה מצוות עשה ובעד[4] ד̇לך קאל לא יוכל לשלחה כל ימיו (שם)[5] והד̇ה מצוות לא תעשה ואמ̇א אן יכון לאו מתקדם ת̇ם ינתק לעשה מת̇ל קולה לא תקח האם על הבנים (דברים כב, ו) ובעד ד̇לך שלח תשלח את האם (שם כב, ז) וכל נוע מן הד̇ה ינבגי אן יעד̇ עשה שבה פי גמלה מצוות עשה ולא שבה פי גמלה מצוות לא תעשה לאן בביאן ללחכמים פי כל ואחד מנהא אנהא מצות עשה ומצות לא תעשה וכת̇ירא מא יקולון פידא עשה שבה ולאו שבה והו שי בין לאן מעני

a) B. אלאצל. — b) B. וגוה. — c) O. צום כפור.

1) « La fausseté; » H. בטול. — 2) « Et l'action de le transgresser est » והעברה עליו מצות לא תעשה. — 3) צום יום הכפור; H. תענית צום כפור. — 4) ואמר אחר כן לא יוכל. — 5) Au sujet de אונס la Thôra dit : לא יוכל שלחה כל ימיו.

אלאמר פיהא ניר מעני אלנהי והמא מעניאן מתבאינאן אמר באחדהמא ונהי ען אלאכר ומא אדכר[1] אחדא גלט פי הדא אלאצל פי מא אדכרה אלאן ∴

ואלאצל אלסאבע אנה לא ינבגי אן יעד פקה[2] אלשריעה אעלם אן אלשריעה אלואחדה הי קציה מא מסלמה וילזם ען תלך אלמקדמה אואמר ונואהי כתירה הי פקה אלשריעה מתאל דלך אלחליצה ואליבום המא שתי מצוות מן מצוות עשה והדא מא לא כלאף פיה פאדא תאמלנא פקה הדה אלשתי מצוות מן מצוות עשה ומא ילזם פיהמא בחסב אלמקדמאת אלשרעיה לזם אן יכון בעץ אלנסא חולצות ולא מתיבמות ובעצהן מתיבמות ולא חולצות ובעצהן או חולצות או מתיבמות ובעצהן[a] לא חולצות ולא מתיבמות וכדלך אלרגאל איצא אעני אליבמין בעצהם חולצין ולא מיבמין[3] ובעצהם מיבמים ולא חולצין ובעצהם לא חולצין ולא מיבמין ובעצהם או מיבמים או חולצים כדלך נגד אליבמות בעצהן חולצות מזה ומתיבמת לזה ובעצהן חולצות מזה ומזה [ומתיבמות לזה ולזה[4]] ומנהן מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן ומותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן ואסורות לאלו ולאלו ומותרות לאלו ולאלו פלו עדדנא כל פרצה[5] ופרצה מן הדה אלפרצאת מצוה בפני עצמה לאנתהת פרצאת מסכת יבמות וחדהא נאיפא[b] עלי אלמאיתין[6] מצוה ומא

a) O. בעצהם. — B. *b)* נאיף.

1) ולא אוכור אחד שטעה בזה השרש במה שאוכרהו עתה; H. ולא ישעה בשרש זה שום אדם. — 2) « Les développements législatifs, » c'est-à-dire : les actes accessoires qui accompagnent l'accomplissement d'un précepte. H. דקדוקי. — 3) וקצתן לא חולצות ולא מתיבמות וכן האנשים גם כן רצוני לומר המיבמין קצתם חולצין ולא מיבמין וקצתן מיבמין. — 4) Ajouté de la vers. hébr. — 5) כל דין ודין מאלו הדקדוקים . . . — 6) יותר ממאתים מצוות; H. ממאה.

מנהא ואחדה אלّא אמר עלי חדתה או נהי מתֿל אן נקול[1] אן הדה ילזם אן תחלוק עלי צפה כדֿא או[2] תתיבם עלי צפה כדֿא או נקול[3] אן הדה לא תגוז להדֿא או לא ימכנהא אלחליצה ראסא או אליבום והכדֿא ילזם פי כלّ מצוה ומצוה ואדֿא כאן דֿלך כדֿלך והדֿא ממّא לא כלאף פיה פאןّ פקה אלמצוה איצֿא אדֿא כאן נץّ תורה לא ינבגי עדّה לאןّ ליס בכון אלכתאב ביّן פקה תלך אלמצוה או לאשתראטאת אלّתי פיה נעדّ נחן כלّ שרט או' כלّ פרצֿה פקהيّה במצוה וקד גלט פי הדֿא כתֿיר לאןّ' כלّ מא יוגד מכתובא יעדّ מן גיר תאמّל לאצל אלמצוה ולא לפקההא או שרוטהא מתֿאל דֿלך תלוים אלכתאב פי ספר ויקרא למטמא מקדש וקדשיו ואלמדֿכורין מעה קרבן חטאת פהדֿה מצות עשה בלא שךّ תֿםّ תפקّה אלכתאב פי הדֿא אלקרבן מא יכון פקאל אנה[5] יכון כשבה או שעירה פאן לם יקדר עלי תֿמנהא פיגֿב שתי תורים או שני בני יונה פאן לם יקדר פיגֿב עשירית האיפה סלת והדֿא הו קרבן עולה ויורד פהדֿא אנّמא הו תביין אלקרבן אללאזם לה מא הו פלא ינבגי אן נעדّ הנא שלוש מצוות ונקול אלאמר אלّדֿי אמר בתקריב* בהמה תֿםّ אלאמר אלّדֿי אמרנא בתקריב עוף תֿםّ אלאמר אלّדֿי אמרנא בתקריב עשירית[6] האפה פאןّ ליס הו תֿלאתֿה° אואמר ואנّמא הו אמר ואחד והו' אן יכון' יקרב קרבן על שגגתו ודֿלך אלקרבן הו כדֿא או כדֿא אן לם ימכן כדֿא ומן הדֿא אלקביל איצֿא שגגת מצוה ודֿלך אן אלנץّ נא פי ויקרא אן מן שגג ותעדّי על מצוות ד' יקרב קרבן והדֿה מצות עשה

a) B. וכלّ. — b) B. תֿלאתֿ. — c) Manque dans B. — d) Manque dans B.

1) כמו שנאמר שזאת חייבה; H. כמו שיאמר. — 2) שתחלוק על תאר כך [או תתיבם על תואר כך]. — 3) או נאמר כי זאת . . .; H. או יאמר . . . . — 4) כי כל מה שמצאו; H. וכל מה. — 5) ואמר [שיהא] כשבה. — 6) שצוה [להקריב בהמה אחר כך הצווי שצונו להקריב עוף אחר כך הצווי שצונו] להקריב עשירית.

ואחדה[1] והי אן יקרב אלשוגג חטאת ובשרט אן תכון אלשגגה פי
דבר שחייבין על זדונו כרת ויכון פיה מעשה ותכון מצות לא תעשה
כמא בינא[2] פי שרח הוריות וכריתות תם תפקה אלכתאב פי צפה
הדא אלקרבן ונץ פיה נצוצא וקאל אן כאן אלשוגג מעם הארץ
פיקרב כשבה או שעירה ואן כאן נשיא פיקרב שעיר ואן כאן כהן
גדול פיקרב פר ואן כאנת אלשגגה פי עבודה זרה כאצה פיקרב
אלשוגג שעירה סוי כאן נשיא או הדיוט או כהן גדול ולים באכתלאף
אנואע אלחיואן אלדי יקרב מנה אלקרבן יתכתר אלקרבן אלואחד
אלדי הו קרבן שוגג וירגע מצוות הרבה ולו כאן הדא כהדא ילזם
איצא אן נעד קולה כשבה או שעירה בשתי מצוות וקולה שתי
תורים או שני בני יונה בשתי מצות ולים אלאמר כדלך בל אלאמר
באלקרבן הו מצות עשה וכון* הדא יגיב דלך אלקרבן בעינה שעירה
ואכר יגיבה שעיר הו מן שראיט דלך אלקרבן[3] ולים כל שרט מן
שרוט אלמצוות ינעד במצוה פאפהם הדא גדא לאן אלגלט פיה כפי
לא יאבה אליה אלא נחריר ומן הדא אלקביל איצא קולה תע' אן
נערה מאורסה אדא זנת בסקילה (דברים כב, כד) ואן בת כהן בשריפה
(ויקרא כא, ט) הדא תתמים חכם קצאץ אשת איש וקד גלט פי הדא
כל מן סמעת בה יעד אשת איש מצוה ונערה מאורסה מצוה ובת
כהן מצוה ולים אלאמר כדלך בל הו כמא אבין ודלך אן מצוה
ואחדה מן גמלה אלמצוות הו קולה תע' לא תנאף (שמות כ, יד) וגא
אלנקל אן הדא אללאו אזהרה לאשת איש תם גא' אלנץ בעד הדה
אלאזהרה אן [4]יקתל אלמתעדי עלי הדא אללאו והו קולה מות יומת

1) והיות אחת [עשה] והיא מצות. — 2) כמו שבארנו בפרוש הוריות. — 3) זה מביא [אותו קרבן בעצמו שעירה ואחר מביאו שעיר הוא מתנאי] אותו קרבן . . . א״כ באר הכתוב H. ; אחר כן בא הכתוב אחר האזהרה הזאת שיהרג — 4) שיהרג.

הנאף והנאפת (ויקרא כ, י) תׄם תמׄם אלכתאב חכם הדׄא אלקצאץ
אשתרט פיה אשתראטאת וקאל אן קולה מות יומת הנאף והנאפת
פיה תפציל אן כאנת הדׄה אלאשת איש בת כהן פהי תחרק ואן
כאנת נערה מאורסה בתולה פהי תרגם ואן כאנת בעולה וליסת
בת כׄהן פהי תכׄנק וליס באשתראטה פי תנויע[1] אלמות תתכׄתׄר
אלמצוות לאנׄא פי הדׄא כלׄה מא כׄרגׄנא ען חרמאן אשת איש ובביאן
קאלו פי סנהדרין (נא ב) הכל היו בכלל נואף ונואפת הוציא הכתוב
את בת ישראל לסקילה ואת בת כהן לשריפה יריד בדׄלך אן
חרמאן אשת איש יעׄם אלכל אלדׄי גׄא אלנץׄ פיה מות יומת הנאף
והנאפת לכן פרק אלכתאב פי הדׄה אלמיתה וגׄעל בעץׄ אלאשכׄאץ
בשריפה ובעצׄהם בסקילה ולו כאן ינבגי אן יעׄד פקה אלמצוה אדׄ
ודׄכר פי אלתורה ללזמנא אן לא נעׄד מכה נפש בשגגה (במדבר לה, יא)
גולה מצוה אחת אדׄ אלנץׄ קד תפקׄה פי הדׄה אלמצוה וכנׄא נעׄד
הכדׄא קול אלכתאב ואם בכלי ברזל הכהו (שם, יז) מצוה אחת
ואלמצוה אלתׄאניהׄ קולה ואם באבן יד אשר ימות בה הכהו (שם, יז)
ואלמצוה אלתׄאלתׄהׄ קולה או בכלי עץ יד . . . הכהו (שם, יח)
ואלמצוה אלראבעהׄ קולה גאל הדם הוא ימית את הרוצח (שם, יט)
ואלמצוה אלכׄאמסהׄ קולה ואם בשנאה יהדפנו (שם, כ)
ואלמצוה אלסאדסהׄ קולה או השליך עליו בצדיה (שם)
ואלמצוה אלסאבעהׄ קולה או באיבה הכהו בידו (שם, כא)
ואלמצוה אלתׄאמנהׄ קולה ואם בפתע בלא איבה הדפו (שם, כב)
ואלמצוה אלתאסעהׄ קולה או השליך עליו כל כלי בלא צדיה (שם)
ואלמצוה אלעאשרהׄ קולה או בכל אבן אשר ימות בה בלא
ראות (שם, כג)
ואלמצוה אלחאדיהׄ עשרהׄ ויפל עליו וימות והוא לא אויב לו (שם)

1) בהתנותו במיני המות; H. בדיני המות.

ואלמצוה אלת̇אניה̈ עשרה̈ קולה והצילו העדה את הרוצח (שם. כה)
ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ עשרה̈ קולה והשיבו אתו העדה אל עיר
מקלטו (שם)
ואלמצוה אלראבעה̈ עשרה̈ קולה וישב בה עד מות הכהן הגדול (שם)
ואלמצוה אלכ̇אמסה̈ עשרה̈ קולה ואם יצא יצא הרצח (שם, כו)
ואלמצוה אלסאדסה̈ עשרה̈ קולה ואחר מות הכהן הגדול ישוב (שם, כח)
ולו פעלנא הכד̇א פי כל מצוה ומצוה אנתהי עדד אלמצוות נאיפא עלי אלפין והד̇א בין אלפסאד[1] לאן הד̇א כלה פקה אלמסאלה[a] הו ואנמא אלמצוה אלמעדודה̈ פהי דין מכה נפש בשגגה והו אלתשריע אלד̇י שרענא באן נחכם פיה בהד̇ה אלאחכאם אלמנצוצה̈ והכד̇א סמאהא אללה משפטים ולם יסמהא מצוות וקאל ושפטו העדה בין המכה ובין גואל הדם על המשפטים האלה (במדבר לה, כד) וקד תנבה צאחב הלכות גדולות עלי בעץ̇ הד̇א אלמעני וחאם[2] חומה וצאר יעד פרשיות פרשיות ויקול פי עדדה[3] פרשת נחלות פרשת נדרים ושבועות פרשת מוציא שם רע ועד כהד̇א פרשיות כת̇ירה̈ לכנה לם יתלכ̇ץ לה הד̇א אלמעני עלי אלכמאל ולא תחצל לה[b] ולד̇לך עד פי תלך אלפרשיות מא קד תקדם לה עדדה והו לא ישער ולמא גפל גירנא פי הד̇א אלאצל צאר[4] אלי אן יעד פי מצות צרעת אחדי עשרה̈ מצוה ולם יעלם אנהא[c] מצוה אחת וכל מא ד̇כר פי אלנץ̇ אנמא הו פקה ואשתראט וביאן ד̇לך אנה[d] שרענא אן צרעת אדם תנג̇סה פיציר טמא וילזמה מא ילזם אלטמאים מן

a) B. אלמצוה. — b) B. לה ד̇לך. — c) O. אן הי. — d) O. אנא.

1) «Cela est évident de fausseté.» H. וזה מבואר ההפסד. — 2) «Il vole tout autour.» H. והלך סביבם. — 3) ואמר במנינו; H. במנינם. — 4) «Il est allé jusqu'à compter;» עד שמנה במצות צרעת י"א מצות; H. במצות צרעת שמנה י"א מצות.

אגתנאב אלמקדש ואלקדשיו ואלכרוג חוץ למחנה שכינה ונחן לא נעלם אי צרעת תנגס ואיהא לא תנגס פאכד אלכתאב יבין ויפצל אלחכם אנה אן[a] כאן כדא פהו טהור ואן כאן כדא פהו טמא ואן כאן עלי חאלה כדא פיסתוקף מדה כדא ובביאן קאלו לטהרו או לטמאו (ויקרא יג, נט) כשם שמצוה לטהרו כך מצוה לטמאו פאלמצוה אנמא הי אן יקול טמא או טהור אמא תפציל אלאשיא אלתי בהא יכון טמא או טהור פלא ינבגי עדהא לאנהא אשתראטאת ותפקהאת והדא מתל קולנא אן תקריב בעל מום מנהי[1] ענה והי מצות לא תעשה בקי עלינא אן נעלם אי שי הי אלמומין אתרי נעדי כל מום ומום במצוה אן כאן דלך כדלך פסתנתהי קריב אלסבעין מום פכמא לא נעד אלמומין מא מנהא מום ומא מנהא ליס מום בל אלנהי אלדי נהינא ען תקריב[2][b] בעל מום פקט כדלך איצא לא ינבגי עד עלאמאת אלצרעת מא מנהא טמא ומא מנהא טהור בל כון אלמצורע טמא פקט ותלך כלהא הי תבין מא הי אלצרעת ועלי הדא אלוגה ינבגי אן יעד כל נוע ונוע מן אנואע[3] אלטמאות מצוה אחת ולא תעד פקהאת דלך אלנוע מן אלטמאות ואשתראטאתהא[c] כמא יבין מן עדדנא פאפהם הדא אלאצל לאנה עמוד התוך[4] פי מא נחן בסבילה ∴

ואלאצל[d] אלתאמן אנה לא ינבגי אן יעד אלנפי מע אלנהי אעלם אן אלנהי הו מן קסמי אלאמר ודלך אנך תאמר אלמאמור אן יפעל שיא מא או לא יפעלה מתל אן תאמרה באלאכל פתקול

a) B. אדא. — b) Manque dans O. — c) B. ואשבאההא. — d) B. אלאצל.

1) התראה שנמנה; H. שנחשוב. — 2) שהזהירנו מהקרבת בעל מום לבד. — 3) כל מין ומין ממיני הטמאות; H. מהטומאות. — 4) « C'est la colonne du milieu. » Maïmonide appelle ainsi ce principe ou parce qu'il est très important ou peut-être parce qu'il est le septième et occupe ainsi le milieu de l'ouvrage qui se compose de 14 principes. H. עמוד התורה.

לה כל או תאמרה באן ינתנב אלאכל פתקול לה לא תאכל וליס פי
אללסאן אלערבי אסם יעם הדין אלמעניין גמיעא וקד דכר דלך
אלמתכלמון[1] פי צנאעה אלמנטק[2] וקאלו הדא אלנק ואמא אלאמר
ואלנהי פליס להמא פי אללסאן אלערבי אסם יגמעהמא פאצטררנא[3]
אלי אן נסמיהמא גמיעא באסם אחדהמא והו אלאמר פקד תבין לך
אן אלנהי הו מן מעני אלאמר ואלחרף אלמשהור פי אללסאן
אלערבי אלמוצוע ללנהי הו חרף לא והדא אלמעני בעינה הו מוגוד
בלא שך פי כל לסאן אעני אנך תאמר אלמאמור באן יפעל או לא
יפעל פבין הו אן מצות עשה ומצות לא תעשה כלהמא אמר מחק
אשיא אמרנא בפעלהא ואשיא נהינא ען פעלהא אסם אלמאמור
בפעלהא מצות עשה ואסם אלמנהי ענהא מצות לא תעשה ואלאסם
אלדי יעמהמא גמיעא פי אללסאן אלעבראני[4] גזרה וכדלך יסמון
אלחכמים כל שריעה כאנת עשה או לא תעשה גזירת מלך אמא
אלנפי פהו[a] מעני אכר והו אן תסלב מחמול[5] ען מוצוע[6] וליס פיה
מן מעני אלאמר שי בתה מתל קולך[7] מא אכל פלאן אמס ומא
ישרב פלאן אלכמר[8] ומא זיד אבו עמר[9] ונחו דלך פאן הדה כלהא
נפי לא ראיחה אמר פיה ואלחרף אלדי ינפי בה פי אלערבי עלי
אלאכתר הו חרף מא[10] וינפון איצא בחרף לא ובליס אמא אלעבראניון

a) B. הו מן.

1) «Les Motécallémîn;» H. המדברים. — 2) «Dans le livre de la logique.» H. במלאכת ההגיון. — 3) ונצטרכנו לקרות; H. ונצטרכו. — 4) שיכללם יחד בלשון העברי; H. בלשון הערבי. — 5) «L'attribut;» H. נשוא. —6) «Sujet;» H. נושא. — 7) כמו אמרך לא אכל; H. באמרך. — 8) ולא ישתה פלוני יין; H. ולא שתה פלוני היום. — 9) «Zeid n'est pas le père d'Omar;» H. ואין ראובן אבי שמעון. Chaque langue a ses noms propres spéciaux qu'elle emploie dans les exemples. — 10) המלה שישללו בה בערבי על הרוב הוא מלת מא וישללו גם כן במלת לא ובמלת ליס; H. מלת לא וישללו ג״כ במלת בלי. Au lieu de citer les négations arabes en langue arabe, Ibn Tibbon les

פאכתר נפיהם בחרף לא בעינה' אלדי בה איצא ינהון וינפון איצא באין ומא' יתצל בה מן אלצמאיר אינו ואינם ואינכם וגירהא אמא אלנפי פי אלעבראני' בחרף לא נחו קולה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה (דברים לד, י) לא איש אל ויכזב (במדבר כג, יט) לא תקום פעמים צרה[1] (נחום א, ט) ולא עמד איש[2] (בראשית מה, א) ולא קם ולא זע ממנו[3] (אסתר ה, י) וכתר מתל הדא ואלנפי באין נחו קולה ואדם אין בראשית ב, ה) והמתים אינם יודעים מאומה (קהלת ט, ה) וגיר דלך כתיר איצא פקד תבין לך אלפרק בין אלנהי ואלנפי ודלך אן אלנהי הו' מן מעני אלאמר ולא יכון אלא מתל פעל אלאמר סוי אעני אנה כמא אן פעל אלאמר מסתקבל אבדא כדלך אלנהי ולא' יגוז פי כלאם' אלאמר באלמאצי והכדא אלנהי ולא וגה לדכול אלאמר פי אלכבר לאן אלכבר מפתקר למחמול ומוצוע ואלאמר קול תאם כמא תבין פי אלכתב אלמוצועה להדא וכדלך אלנהי איצא לא ידכל פי אלכבר וליס כדלך אלנפי לאן אלנפי ידכל פי אלכבר ותנפי פי[4] אלמאצי ואלמסתקבל ואלחאל והדא כלה בין בנפסה ענד אלתאמל פאד' כאן דלך כדלך פלא' ינבגי אן תעד אללאוין אלתי הי נפי במצוות לא תעשה בוגה והדא אמר ברהאני[5] לא יחתאג עליה שאהד גיר מא דכרנאה מן תחציל מעאני אלאלפאט חתי יפרק בין אלנהי ואלנפי וקד גהל גירנא הדא פצאר אלי' אן יעד לא תצא כצאת העבדים (שמות כא, ז) ולם יעלם אנה נפי לא נהי וביאן דלך כמא אצף

a) Manque dans B. — b) B. ובמא. — c) Manque dans O. — d) B. לא. — e) B. אללגה. — f) Manque dans O. — g) B. פאן. — h) B. לא. — i) O. לאן.

traduit; ce qui l'oblige à omettre la négation arabe מא qui n'a pas son équivalent en hébreu.

1, 2 et 3) Exemples omis en H. — 4) ותשלול בעבר והעתיד; H. ותשלול העבר. — 5) «C'est un fait démontré;» H. וזה ענין מופתו.

וד̇לך אן אללה קד חכם פי אלד̇י יצ̇רב עבדו או אמתו הכנענים
ויעדמה פי חאל אלצ̇רב אחד מראשי אברים אנה יכ̇רג̇ חרא פכאן
יקום בבאלנא אן ד̇לך פי אמה עבריה באלאחרי[1] ואלאג̇דר ואנה
אד̇א עדמהא אחד מראשי אברים תכ̇רג̇ חרה פנפא ענהא הד̇א
אלחכם בקולה לא תצא כצאת העבדים כאנה יקול מא ילזם כ̇רוג̇הא
חרה ענד תעדים ג̇ארחה[2] מן ג̇וארחהא פהד̇א נפי[a] חכם מא ענהא לא
נהי וכד̇לך שרח אלנאקלון וקאלו פי אלמכלתא (פ׳ עח) לא תצא כצאת
העבדים אינה יוצאה בראשי אברים כדרך שהכנענים יוצאים פקד
תבין לך אנה נפי חכם מא יסלבה ענהא לא אנה נהאהא ען שי ולא
פרק בין קולה לא תצא כצאת העבדים או קולה לא יבקר הכהן
לשער הצהב טמא הוא (ויקרא יג, לו) אלד̇י הו נפי מחץ̇ לא נהי וד̇לך
אנה יכ̇ברנא אנה לא יחתאג̇ מע הד̇א אלסימן הסגר ולא יתרדד
פיה אנה[3] טמא וכד̇לך קולה לא יומתו כי לא חפשה (ויקרא יט, כ)
פאנה[b] איצ̇א נפי לא נהי לאנה[c] קאל מא ילזמהמא[d] אלמות אד̇ ולם
תכמל להא[4] אלחריה ולא ינבגי אן ישרח הד̇א באן יקאל לא
יקתלא[5] פיכ̇רג̇ מן מעני אלנפי למעני אלנהי לאן קולה הנא לא
יומתו כי לא חפשה מת̇ל קולה אין לנער חטא מות (דברים כב, כו) אלד̇י
נפא ענהא לזום אלקתל מן אג̇ל אלקהר וכד̇לך הנא[e] נפא ענהמא
לזום אלקתל מן אג̇ל אלרק כאנה יקול אין להם חטא מות כי לא
חפשה וכד̇לך קולה ולא יהיה כקרח וכעדתו (במדבר יז, ה) הו[f] נפי ובינו

a) B. חכם מא נפי. — *b)* B. לאנה. — *c)* O. ואנה. — *d)* B. ילזמהא. — *e)* Manque dans O. — *f)* B. הו.

1) אם הדבר כן בעבד כנעני .H ;שזה באמה העבריה הוא יותר נאות ויותר הגון שלא נשלם [לה] החרות (4 — .בחסרון [אבר] מאבריה (2 — .כל שכן באמה העבריה — 5) שיפורש זה כהאמר אל יומתו .H ;לא יומתו. Il faut ici le mot אל qui indique en hébreu une défense.

אלחכמים אנה נפי ואוצחו מענאה וקאלו אנה תע' אכברנא אן כל כארג[a] יכרג עלי אלכהונה וידעיהא לא יחל בה מא חל[1] בקרח ועדתו יעני[2] אלגרק ואלחרק בל אנמא תכון עקובתה כאשר דבר יי ביד משה לו (שם) יעני אלצרעת והו קולה תע' לה הבא נא ידך בחיקך (שמות ד, ו) ואסתדלו במא חדת בעזיהו מלך יהודה (מלכים ב, טו, ה) ואן כנא קד וגדנא להם נצא אכר פי גמר סנהדרין (פ"ק) והו קולהם כל המחזיק במחלוקת עובר בלא תעשה שנ' ולא יהיה כקרח וכעדתו פהדא עלי גהה אלועט[3] לא אן פשאטיה דקרא פי הדא אלגרץ ואנמא אלנהי ען הדא אלגרץ פהו משתמל תחת לאו תאני כמא סאבין פי מוצעה וליס תם שי יבין לך בה אלנפי[c] מן אלנהי[b] גיר מן מעני אלכלאם אמא מן אללפט פלא אד וחרף אלנהי ואלנפי פי אלעבראני חרף ואחד והו חרף לא פיחתאג אלמתאמל אן יכון לה פהם למעני אלכלאם פהו ידרך בסהולה אי לאו הו נפי ואי לאו הו נהי כמא[4] תקדם לנא ביאנה וקד נבהו עלידם אלסלאם עלי הדא אלמעני ודלך ממא וגדנא להם מן אכתלאף וקע בינהם פי לאו מן אללאוין הל הו נפי או נהי ודלך קולה תע' פי חטאת העוף ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל (ויקרא ה, ח) פאן תנא דידן והו אלמתכלם[5] פי נץ אלמשנה יעתקד הדא נהי ולדלך יקול אם הבדיל פסול (זבחים פרק ו משנה ה) פילזם עלי הדא אן יכון הדא אללאו מצות לא תעשה לאנה מתי מא אבאן אלראס פסול מתל לו הקריב שאור או דבש ור' אלעזר בר ר' שמעון יעתקד אן הדא אללאו נפי

a) B. כארג. — b) B. אלנהי. — c) B. אלנפי.

1) לא יחול בו מה שאירע לקרח; H. לא יחול בו כקרח. — 2) כלומר הבליעה; H. מן הבליעה. — 3) «Avertissement, menace;» על צד היעוד; H. על צד האסמכתא. — 4) כמו שקדם; H. כמה שקדם. — 5) והגה תנא דידן והוא המדבר בלשון; H. תנא דידן ותנא המדבר בלשון.

לא נהי ואן קולה לא יבדיל יריד בה מא יחתאג אן יבין אלראס
בל יגזיה[1] קטעה עלי מקדאר מא פלדלך אן הבדיל ענדה כשר
והכדא נצו פי גמר זבחים אומר היה ר׳ אלעזר בר ר׳ שמעון
שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי לא יבדיל אינו צריך להבדיל
ואעתרצו עלי הדא אלקול וקאלו אלא מעתה גבי בור נמי דכתיב
ולא יכסנו הכי נמי דאינו צריך לכסות וכאן אלגואב התם דכתיב
בעל הבור ישלם מכלל דבעי כסוי פקד תבין אן מן[a] מעני אלכלאם
יסתדלון הל הו נפי או נהי ותבין איצא אן קולה לא יבדיל מצות
לא תעשה עלי מא נצת אלמשנה ומן הנא יבין אן קולה פי עולת
העוף ושסע אתו בכנפיו לא יבדיל (ויקרא א, יז) לא ינבני עדה לאנה
נפי אד ולדברי הכל אם הבדיל כשר לאנה למא קאל פי עולת
בהמה ונתח אתו לנתחיה (ויקרא א, ו) כאן יקום באלבאל אן עולת
העוף כדלך פקאל אינו צריך להבדיל בל ישסע פקט ואם הבדיל
כשר כמא באן פי מוצעה ומן גמלה הדה אללאוין אלנפי איצא
קולה כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה מות יומת (ויקרא כז, כט)
ואנמא יבין לך אן הדא נפי לא נהי אדא עלמת מעני הדא אלכלאם
מא הו ודלך אן אלנץ קד חכם באתמאן מקטועה פי אלערכים
בחסב סן[b] אלנערך וכונה דכר או אנתי ולא פרק פי דלך בין אן
יקול ערכי עלי או יקול ערך פלוני עלי פאנא ננטר דלך אלפלאן
מן הו וכם סנה ויזן בחסב דלך פאן כאן אלנערך שכצא קד נתחייב
מיתת בית דין ואנבת חכמה ובעד גמר דינו קאל מן קאל[2] ערך
זה עלי פלא ילזמה וזן שי לאנה מחסוב כאלמית אלדי לא ערך לה

a) Manque dans B. — b) Manque dans B.

1) «Il lui suffit de le couper;» אבל יספיק לו לחתכו; H. אבל שיחתכו.
— 2) «Une personne quelconque dit;» ואחר זה אמר מי שאמר.

מנד נגמר דינו והדא אלמעני יריד בקולה לא יפדה יעני לא דיה[1] לה פיחתאג דלך[a] אלמעריך אן יזנהא פהדא חכם מן אחכאם אלערכים ופקההא דכרה אלנץ וליס הו נהי ונץ אלמשנה הגוסס והיוצא ליהרג לא נידר ולא נערך (ערכין ו b) ובין אלתלמוד אן דלך בשרט אן יכון יוצא מבית דין של ישראל ליהרג ונץ אלמכילתא (פז a) חייבי מיתות ב״ד אין להם פדיון שנאמר כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה מות יומת ותאמל[b] תחריר[2] אלכלאם ותדקיק אלנטר פיה כיף[c] בינו אן הדא אללאו נפי לא נהי בקולהם אין להם פדיון ולם יקולו אין פודין אתן והדא אלמעני בעינה בינו פי ספרא (קיד b)[d] פי פרשת ערכים וקאלו מנין למחוייבי מיתות בית דין לאחד שאמר ערכי עלי שלא אמר כלום ת״ל כל חרם וגו׳ לא יפדה יעני מנין אן לא ילזמה ערך וקד בינא הדא אלמעני נאיה אלביאן חתי אקול[3] אנה מא בקי אן ישכל ולו עלי אנלט אלנאס דהנא ואד ותכלמנא פי הדא אלגרץ פלתעלם אן אלאחרף אלתי יאתי אלנהי בהא פי אלשריעה ארבעה אחרף וכל מא ינהי ענה באחדי הדה אלארבעה יתסמי מצות לא תעשה והי השמר ופן ואל ולא ובביאן קאלו כל מקום שנאמר השמר פן ואל ולא[e] אינו אלא מצות לא תעשה (מכות יג b) ובקי עלינא תביין[f] שי ואחד ליכמל בה[g] גרץ הדא אלבאב ודלך אנה אדא וצף פי אלתורה וכלפנא אן נברי אנפסנא באן ננפי ענא[h] אלפעל אלפלאני ואלפלאני פדלך אלפעל ינעד מן גמלה מצוות לא תעשה ועלי אן אללאו אלדי גא פיה הו נפי לא נהי לאן

a) O. תלך. — b) B. ואתאמל. — c) B. ביף יכון ובינו. — d) B. ופי. — e) Manque dans O. — f) O. תכמיל. — g) Manque dans S. — h) O. et B. ענהא.

1) « Rançon; » H. דמים. — 2) « La correction de l'expression; » נקיות המאמר — 3) שאמר שלא נשאר.

מנד כלّפנא אן ננפי ען אנפסנא ונקול אנّי מא פעלת כדא ולא פעלת כדא עלם באלצרורה אן פעל דלך לכדא ולכדא מנהי ענה ודלך נחו תכליף אלכתאב לנא אן נקול לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת (דברים כו, יד) דלّ דלך עלי כון כל פעל מן הדה[a] מנהי ענה וסיאתי ביאן דלך פי מוצעה ענד כלאמנא פי הדה אלמצוות ∴

ואלאצל[b] אלתאסע אנّה לא ינבני אן יעבّד אללאוין ואלעשה בל אלאשיא אלמנהי ענהא. ואלמאמור בהא

אעלם אן גמיע אואמר[1] אלשריעה ונואהיהא פהי פי ארבעה אשיא פי אלארא ופי אלאפעאל ופי אלאכלאק ופי אלאקאויל ודלך אנّהא תאמרנא באעתקאד[c] ראי מא נחו מא אמרנא[2] באעתקאד[e] אלתוחיד[d] ומחבה אללّה תע' ולכופה או תנהינא ען אעתקאד ראי מא נחו מא נהינא ען אעתקאד אלרבוביה לגירה וכדלך איצא תאמרנא בפעל מא נחו מא אמרנא בתקריב אלקראבין ובניאן אלהיכל ותנהינא ען פעל מא נחו מא נהינא ען אלתקריב לגירה תע' וען אלסגוד[3] לסואה[f] אעני למעבוד סואה וכדלך תאמרנא באן נתכלّק באכלאק מא נחו מא אמרנא באלראפה ואלרחמה ואלשפקה ואלתודّד והו קולה ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח) ותנהינא ען אכלאק מא נחו מא נהינא ען אלחקד ואלאנתקאם וטלב אלתאר וגיר דלך מן אלאכלאק אלרדיّה כמא סאביّן ותאמרנא בקול אקאויל מא נחו מא אמרנא בשכרה ואלדעא לה ואלאעתראף באלאתאם ונחו דלך ממّא סאביّן

a) B. דלך. — b) B. אלאצל. — c) Manque dans B. — d) B. באלתוחיד.
e et f) Manquent dans O.

1) דע שכל צוויי. — 2) וזה שהיא תצונו [ולהאמין ברעה אחת מהדעות כמו מה
להאמין [שנצטוינו; H. וזה שהוא צווי להאמין. — 3) ומהשתחוות [לזולתו כלומר
לנעבד.

ותנהינא ען קול מא נחו מא נהינא ען אלימין אלחאנתׄה ואלנמימׄה ואלגׄיבׄה ואלשתימׄה וגׄיר דׄלך פאדׄא חצלת הדׄה אלמעאני[a] פינבגׄי[1] אן תעדׄ אלמעאני אלמאמור בהא או אלמנהׄי ענהא כאן פעלא או קולא או ראיא או כׄלקא ולא ילתפת לכתׄרׄה אלאואמר אלּתי גׄאת פי דׄלך אלמעני אן כאן מן אלמאמור בה או לכתׄרׄה אלנואהי אלּתי גׄאת פי הדׄא אלמעני[b] אן כאן מן אלמנהׄי ענה לאנּהא כלּהא ללתאכׄיד פקט לאןּ קד ירד פי אלמעני בעינה נהי בעד נהי ללתאכׄיד וכדׄלך יגׄי פיה אמר בעד אמר ללתאכׄיד איצׄא אללּהםּ[2] אלּא אדׄא וגׄדת נצּא ללחכמים פי[c] תפציל אלמעאני ויבּינון לך אלשארחון אן כלּ לאו מנהא או כלּ עשה יתצׄמּן מעני גׄיר אלמעני אלּדׄי יתצׄמּן אללאו אלאכׄר או אלעשה פאנּה חינידׄ ינבגׄי עדּה בלא שךּ לאנּה חינידׄ מא בקי[d] ללתאכׄיד בל לזיאדׄה מעני ועלי אן טׄאהר אלנץׄ אנּה פי מעני ואחד לאנּא לא נלתׄני[e] אן נקול אן הדׄא אלנץׄ תכׄרּר ללתאכׄיד ולים הו לזיאדׄה מעני חתּי נעדם[3] קול אלשארחין אלראויין פי דׄלך אמּא אדׄא וגׄדנא אלרואיׄה אן הדׄא אלאמר או אלנהי יתצׄמּן מעני כׄדׄא והדׄא אלאמר אלמתכׄרּר או אלנהי יתצׄמּן מעני אכׄר פהדׄא הו אלאולי ואלאחקּ אן לא יתכׄרּר נץׄ אלּא למעני וחינידׄ ינבגׄי אן יעד הדׄא עלי חדתה ויעדּ[f] הדׄא עלי חדתה אמּא אדׄא לם יכן תׄםּ מעני זאיד פגׄאיׄה[4] מא תכׄרּר ללתאכׄיד ולי׳עלם איצׄא אן הדׄא אלדׄנב[5]

a) B. אלאשיא. — *b)* Au lieu des mots פי הדׄא אלמעני, O. ענה. — *c)* B. פיה. — *d)* O. בקי אנּה. — *e)* Les mots נלתׄני אן manquent dans B. — *f)* B. ויעדּ.

1) המצווה בהם [הנה ראוי שימנו הענינים]. — 2) האלהים אם לא כשתמצא; H. אם לא בגזרה כשתמצא. Le mot האלהים employé comme exclamation répond mieux au mot arabe אללּהםּ que בגזרה. — 3) עד שנחסור מאמר; H. עד שנבוא למאמר. — 4) תכלית מה שנכפל הוא לחזוק; H. דע באמת שלא נכפל אלא. — 5) שזה העון גדול; H. שזה הענין עון.

עטׄים נדׄא אדׄ וגׄא פיה נהי בעד נהי או תכרר לתכמיל חכם אלמצוה או אן יתעלם מנה חכם* מא פי מצוה אכׄרי כמא יבין אלתלמוד ויקול מופנה להקיש לדון ממנו[1] גזירה שוה וקד וגׄדנאהם עליהם אלסאלם נבׄהו עלי[a] הדׄא אלמעני פי גמר פסחים פי אלפרק אלתׄאני[b] וכד) ודׄלך אנהם קצדו לאחד אללאוין אלתי יטׄהר אנהא תכררת אדׄ ואלנהי חצל מן גירה וראמו אתׄבאתה במעני זאיד פקיל פי דׄלך עלי נהה אלאעתראץׄ אמר ליה רבינא לרב אשי ואימא לעבור עליו בשני לאוין יעני הדׄא אלדׄי תריד אן תתׄבת הדׄא אללאו אנה פי מעני גיר אלמעני אלדׄי חצל מן אללאו אלאכׄר לאו[c] שי ילתׄני להדׄא לעלה תכרר פי אלמעני בעינה ליכון פאעל דׄלך אלמעני חייב בשני לאוין פכאן אלגׄואב אמר ליה כל היכא דאיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן בלאוי יתירי פקד תבין לך אן כל לאו לא יאתי לזיאדה מעני פאנה יתסמי יתר יעני אנה תכרר ולו קאלו אנה[d] לעבור עליו בשני לאוין פאנה מע דׄלך לאו יתר הוא כמא יבין מן הדׄא אלכלאם ודׄלך לא ינבגי עדה אדׄ ותכרר פקד באן אן ליס בכתׄרה אללאוין או אלעשה תתכתׄר אלמצוות קד עלם אן אלאמר באלעטלה פי אלסבת תכרר פי אלתורה אתׄנתי עשרה מרה אתרי יתסע לאחד יעד אלמצוות פיקול אן מן גמלה מצוות עשה אלעטלה פי אלסבת והי שתים עשרה מצוות וכדׄלך גׄא אלנהי ען אכל אלדם סבע מראת איתסע איצׄא לעאקל יקול אן תחרים אלדם שבע מצוות הדׄא מא לם ינלט פיה אחד אעני פי שביתת שבת אנהא מצוה אחת מן גמלה מצוות עשה ופי* אלנהי ען אכל אלדם אנהא מצוה אחת מן מצוות לא תעשה[2] ואעלם אנך ולו וגׄדת

a) O. אן. — *b)* Manque dans B. — *c)* B. פי. — *d)* B. ממא לא.

1) או שילמד ממנו [שום דין במצוה אחרת כמו שיבאר התלמוד ויאמר מופנה להקיש לדון ממנו] גזרה שוה. — 2) [בשביתת שבת . . . ממצוות עשה] ובאזהרה [מאכילת דם שהיא מצוה אחת ממצוות לא תעשה].

נץ אלחכמים אן מן ירתכב אלנהי אלפלאני פקד תעדי עלי כדא וכדא לאו או מן יעטל אלאמר[a] אלפלאני פקד תעדי עלי כדא וכדא עשה ליס ילזם מן הדא אן תעד תלך אללאוין כלהא כל ואחד עלי אנפראדה ולא כל עשה עלי אנפראדה אד ואלמעני ואחד וליס פיה תכתיר[1][b] ואנמא קאלו אנה עובר בכדא וכדא עשה או עלי כדא וכדא לאו מן אגל תכרר אלאמר או אלנהי פי תלך אלמצוה פאנה קד תגאוז עלי נואהי כתירה או אואמר כתירה אללהם אלא אן וגדתהם יקולון לוקה שתים או לוקה שלש פחיניד תעד כל ואחד עלי חדתה לאן לא יצרב אחד שתי מלקיות על שם אחד כמא סאבין[2] ממא שהר פי אלתלמוד פי מכות וחולין וגירהמא ואנמא יצרב שתי מלקיות עלי שני שמות אעני מעניין גא אלנהי פי כל מעני מנהמא עלי אנפראדה והדא הו אלפרק בין קולהם עובר משום כך ומשום כך ובין קולהם לוקה שתים או לוקה שלש ואלדליל עלי דלך[3] אעני גמיע מא קלנאה קולהם כל שאין לו צצית בבגדו עובר בחמשה עשה לאן תכרר פיה נץ אלאמר[c] כמס מראת ועשו להם ציצת (במדבר טו, לח) ונתנו על ציצת (שם) והיה לכם לציצת (שם, לט) גדלים תעשה לך (דברים כב, יב) על ארבע כנפות כסותך (שם) וןגדנא להם נצא גליא פי מצות ציצית אנהא מצוה אחת כמא סאבין ענד דכרנא הדה אלמצוה ועלי הדא אלנחו בעינה קאלו (מנחות מד ᵃ) כל שאינו מניח תפלין עובר בשמונה עשה לתכראר[d] אלאמר פיהא[e] תאמן מראת אעני פי של ראש ושל יד וכדלך קולהם כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה לתכראר[f] אלאמר פיה תלאת מראת ולא יתסע

a) B. אלפעל. — b) B. תכריר. — c) Au lieu de נץ אלאמר, B. אלנץ. — d) O. לתכרר. — e) O. בהא. — f) O. לתכרר.

1) ואין בו רבוי; H. כפל . . . — 2) כמו שאבאר ממה שהתפרסם; H. כמו שהתבאר. — 3) כל [זה כלומר] והראיה על.

לאחד יעד̄ אלמצוות פיקול ברכת כהנים שלש מצוות וציצית חמש מצוות ותפילין שמנה מצוות פאד̇א כאן ד̇לך כד̇לך פלא ינבגי[a][1] איצ̇א אן נעד̄ אונאת הגר בשלוש מצוות לתכראר[b] אלנהי פיה מן אג̇ל קולהם פי גמר מציעא (נט ע"ב) המאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשלשה לאוין כל הי שתי מצוות פקט לא תונה ולא תלחצנו ותכר̄ר אלנהי פי ד̇לך והד̇א בי̄ן לא אשכאל פיה ובביאן קאלו פי גמר מציעא (שם) מפני מה הזהירה תורה בשלשים וששה מקומות על הגר מפני שסורו רע אימכן אחד אן יקול איצ̇א אן הד̇ה סת̄ה ותלת̄ין מצוה מן ג̇מלה̈ שש מאות ושלש עשרה מצוות הד̇א מא לא יתסע קולה פקד תבי̄ן ואת̄צח אנ̄ה לא ינבגי אן יעד̄ כל̄ לאו יוג̇ד פי אלתורה ולא כל̄ עשה לאנ̄ה קד יכון מכר̄רא ואנ̄מא ינבגי אן תעד̄ אלמעאני אלמאמור בהא או אלמנהי̄ ענהא ולא ימכן מערפה̈ אללאו ואלעשה אלמתכר̄ר אנ̄ה גא לזיאדה̈ מעני אל̄א במוקף יוקף עלי ד̇לך והם רואה̈ אלתפסיר עס̄ ולא ינלטך איצ̇א כון אלנהי תכר̄ר באלפאט מכ̇תלפה̈ נחו קולה תע' וכרמך לא תעולל[2] (ויקרא יט, י) ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו (דברים כד, יט) וקאל כי תחבט זיתך לא תפאר אחריך (שם, כ) לאן̄ לים הד̇ה שני לאוין בל הו נהי ואחד ען מעני ואחד והו אן לא יאכ̇ד̇ מא נסי מן אלתבואה או אלת̇מאר ענד ג̇מעהא ואתי מן ד̇לך במת̇אלין בענבים וזתים [וסמ̄י אלבקי̄ה̈ מן הענבים עוללות ואלבקי̄ה̈ מן הזותים פארות][3] שרח לא תפאר לא תקטע מא נסית פי אטראף אלפארות והי אלאג̇צאן וממ̄א ינבגי אן ינצ̇אף אלי הד̇א אלאצל מא אנא ואצפה וד̇לך אן

a) S. פינבגי. — b) O. לתכר̄ר.

1) אינו ראוי; H. היה ראוי. — 2) H. cite : לא תעולל אחריך (דברים כד, כב). Nous comprenons alors les mots de la vers. héb. אחר אמרו qui ne se trouvent pas dans nos mss. arabes. — 3) Ajouté d'après H.

הד̇א אלד̇י קלנא אנהא תעד אלמעאני אלמאמור בהא ואלמנהי ענהא
בשרט אן יכון פי אלמעני אלמנהי ענה לאו מג̇רד פי כל מעני
ומעני[a] או דליל יקולונה אלגאקלון אנה פצל אלמעאני כלהא[b]
בעצ̇הא מן בעץ̇ ולזם אלנהי לכל מעני[c] מנהא אמא אד̇א כאן לאו[1]
אחד ישתמל עלי מעאני כת̇ירה̈ פאנה חיניד̇ יעד אללאו וחדה לא
כל מעני[2] ומעני מן אלמעאני אלתי ישתמל עליהא ד̇לך אללאו
והד̇א הו לאו שבכללות אלד̇י אין לוקין עליו כמא נבין אלאן וד̇לך
אן קולה תע׳ לא תאכלו על הדם (ויקרא יט, כו) קאלו פי שרחה
(סנהדרין סג a) מנין לאוכל מבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא
תעשה תלמוד לומר לא תאכלו על הדם דבר אחר לא תאכלו על
הדם לא תאכלו בשר ועדיין דם במזרק ר׳ דוסא אומר מנין שאין
מברין על הרוגי בית דין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם לא
תאכילו על הדם[d][3] ר׳ עקיבא אומר מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש
שאין טועמין כלום כל אתו היום תלמוד לומר לא תאכלו על הדם
אמר ר׳ יוסי׳[4] בר חנינא אזהרה לבן סורר ומורה מנין ת״ל לא
תאכלו על הדם פהד̇ה̇ כמסה̈ מעאני כלהא מנהי ענהא והי כלהא
משתמלה̈ תחת הד̇א אללאו ובביאן קאלו פי גמר סנהדרין (שם)
ענד[5] תעדידהם הד̇ה אלמעאני על כולם אינו לוקה משום דהוה ליה
לאו שבכללות וכל לאו שבכללות אין לוקין עליו ובינו איצ̇א אן
לאו שבכללות הוא דאתו תרי או תלתא איסורי מחד לאו פלא

a) B. ומעני אלמנהי ענה. — *b)* Manque dans O. — *c)* B. לכל מעני ומעני מן אלמעאני. — *d)* Les mots לא תאכילו על הדם manquent dans B.

1) כשיהיה לאו אחד כולל; H. לכל אחד. — 2) לא כל ענין וענין מענינים; H. כל ענינים. — 3) Les mots לא תאכילו ne se trouvent pas dans notre texte du Talmud. — 4) H. et Talmud disent ר׳ יוחנן. — 5) [במנותם אלו הענינים] על כלם.

ינבגי אן יעד כל איסור ואיסור ממא אשתמל עליה הדא אללאו מצוה בפני עצמה בל יעד אללאו וחדה אלמשתמל עלי הדה אלאשיא כלהא ומתל הדא אללאו איצא אעני לא תאכלו על הדם קולה ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט, יד) לאנה איצא ישתמל עלי מעאני כתירה כמא סנבין[a] וכדלך קולה לא תשא שמע שוא (שמות כג, א) פאנה איצא ישתמל עלי מעאני כתירה כמא סנבין והדא הו אלנוע אלואחד מן נועי לאו שבכללות ואלנוע אלתאני הו אן יאתי לאו אחד יחרם אשיא כתירה מעטופה בעצהא עלי בעץ והו אן יקול לא תפעל אלכדא ואלכדא והדא אלנוע ינקסם קסמין פאן מנה מא בינו פי אלתלמוד אנה חייב מלקות עלי כל שי ושי מן תלך אלאשיא אלמעטופה ומנה מא קאלו אנה אינו חייב אלא אחת לכונה לאו שבכללות פתלך אללאוין אלתי בינו אנה חייב עלי כל אחת ואחת הי אלתי נעד כל שי מנהא מצוה בפני עצמה ואלדי בינו אנה חייב אחת על הכל נעדה מצוה אחת עלי מא אצלנא פי הדא אלאצל אן לא יצרב אחד שתי מלקיות משם אחד בוגה פמנד לזמו בביאן פי כל מעני ומעני מן תלך אלמעאני אלמעטופה אנה לוקין על כל אחד ואחד ואנה אדא פעלהא כלהא בבת אחת לוקה מלקיות הרבה עלמנא באלצרורה אנהא שמות הרבה וינעד כל מעני עלי אנפראדה ואנא אדכר אלמתאלאת אלכתירה מן קסמי הדא אלנוע אלתאני* וקד רבמא דכרת תלך אללאוין כלהא[b] אלתי מן הדא אלנוע[c] חתי יתבין אלמעני[1] אלמקצוד גאיה אלביאן מן דלך קולה תע' פי כרוף אלפסח אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל (שמות יב, ט) לאנא נעד הדא אללאו מצוה אחת ולא נעד לא תאכלו

a) B. סאבין. — b) Manque dans B. — c) Manque dans B.

1) חלקי זה המין [השני ואולי שכבר זכרתי אלו הלאוין כלם שהם מזה המין] עד שיתבאר.

נא במצוה ולא תאכלו מבושל במצוה אד̇ ולם יפרד לכל̈ מעני
לאו בפני עצמו ולא קאל אל תאכלו ממנו נא ולא בשל מבושל
בל אתי בלאו אחד יעם̈ מעניין ועטף אחדהמא עלי אלאכ̇ר ופי
ת̇אני פסחים (a מא) קאלו אמר אביי אכל נא לוקה שתים מבושל
לוקה שתים נא ומבושל לוקה שלש וד̇לך אנ̈ה יעתקד לוקין על
לאו שבכללות פענד מא אכל נא תעד̈י על שני לאוין אחדהמא אל
תאכלו ממנו נא ואלת̇אני לאו יוכ̇ד מכללא כאנ̈ה קאל לא תאכלו
אלא צלי וקד אכלה גיר צלי ואד̇א אכל נא ומבושל לוקה ענדה
שלש ואחד עלי אכלה נא ות̇אני עלי אכלה מבושל ואלת̇אלת̇ עלי
אכלה גיר צלי וקאלו הנ̈אך פי תבע'[1] הד̇א אלכלאם ר' אבא אומר
אין לוקין על לאו שבכללות איכא דאמרי חדא מיהא לקי יעני[2]
אד̇א אכל נא ומבושל לוקה אחת ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי
משום דלא מיחד לאויה כלאו דחסימה יעני קולה תע' לא תחסם
שור בדישו (דברים כה, ד) אלד̇י הו לאו אחד ינהי ען שי ואחד אמ̈א
הד̇א אללאו אלד̈י ינהי ען שיין נא ומבושל אין לוקין עליו וקד
עלמת אנ̈ה קד תבי̈ן פי גמר סנהדרין (a סג) אין לוקין על לאו שבכללות
פלד̇לך קול אביי מדפוע ואלצחיח אנ̈ה לוקה אחת סוא אכל נא או
מבושל או נא ומבושל אחת בלבד לוקה פלד̇לך נעד̈ קולה תע'
אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל מצוה אחת והנ̈אך קיל איצ̇א
(פסחים b מא) אמר אביי[3] אכל זג לוקה שתים חרצן לוקה שתים זג וחרצן
לוקה שלש ורבא אמר אין לוקין על לאו שבכללות יעני קולה
(במדבר ו, ד) מכל אשר יעשה מגפן היין אלד̈י יועם[a] אביי אנ̈ה לוקין

a) B. יעני.

1) בהמשך זה המאמר: H. על זה. — 2) חדרא מיהא לקי [כלומר כשאכל נא ומבושל לוקה אחת]. — 3) Notre texte de Pessahim dit : אמר רבא אכל זג לוקה שתים et celui de Nazir : אמר אביי אכל זג לוקה שתים.

עליו וכדלך קאלו פי באמס[1] מנחות (b נח) המעלה משאור ודבש על גבי מזבח אמר אביי לוקה משום שאור ולוקה משום דבש ולוקה[a] משום עירוב שאור[2] ולוקה משום עירוב דבש יעני אן קולה כל יעם שיין אן לא יקרב במפרדה ולא יקרב שי אכתלט פיה מנה אי קדר כאן והדא כלה עלי אצל מדהבה אלדי קד עלמתה[3] לוקין על לאו שבכללות וקיל הנאך רבא אמר אין לוקין על לאו שבכללות איכא דאמרי חדא מיהא לקי ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי משום דלא מיחד לאויה כלאו דחסימה פאד קד תבין אן קולה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל מצוה אחת וכדלך קולה כל שאר וכל דבש לא תקטירו (ויקרא ב, יא) מצוה אחת כדלך נעד איצא לא יבא עמוני ומואבי (דברים כג, ד) במצוה אחת וכדלך איצא כל אלמנה ויתום לא תענון (שמות כב, כא) וכדלך קולה לא תטה משפט גר יתום (דברים כד, יז) וכדלך קולה שארה כסותה וענתה לא יגרע (שמות כא, י) נעד כל לאו מנהא במצוה אחת לאן כל ואחד מן הדה אללאוין מתל קולה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל ומתל כל שאור וכל דבש סוא לא פרק בינהא[b] וכדלך קולה לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב (דברים כג, יט) הו לאו ואחד וכדלך קולה (ויקרא י, ט) יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם וג׳ ולהבדיל וג׳ ולהורות אעני נהאה[4] בלאו אחד ען דכול אלמקדש או אלפתוי פי אלשריעה והו שתוי והדא הו אלקסם אלואחד מן קסמי אלנוע אלתאני מן נועי לאו שבכללות ואלקסם אלתאני הו מתל לפט הדא אלקסם אלמתקדם סוא לכנה נא פי אלתפסיר אלמרוי אן כל שי ושי מן אלאשיא אלמעטופה לוקין עליו

a) Les mots ולוקה משום עירוב שאור manquent dans B. — b) B. בינהמא.

1) Les mss. portent ראבע. — 2) משום דבש [ולוקה משום עירוב שאור]. — 3) שרש דרכו שכבר ידעת אתו לוקין על לאו; H. שסובר שלוקין. — 4) כלר הזהיר אתו; H. הזהרו.

בפני עצמו ואנ̃ה אד̃א פעלהא כלּ̃הא לוקה על כל אחד ואחד מן*
תלך אלמעאני* אלמעטופה̈ ועלי אנ̃ה פעלהא בבת אחת פהד̃ה ינבגי
אן יעד̃ כל̃ ואחד וואחד[1] בנהי מפר̃ד מן ד̇לך קולה תע' לא תוכל
לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך (דברים יב, יז) קאלו פי
גמר כריתות (יף ד) אכל מעשר דגן תירוש ויצהר חייב על כל אחת
ואחת ואעתרצ̇ו ד̇לך וקאלו וכי לוקין על לאו שבכללות פכאן אלג̇ואב
קרא יתירא כתיב מיכדי כתיב ואכלת לפני יי אלהיך וגו' מעשר
דגנך תירשך ויצהרך (דברים יד, כג) למה לי למכתב לא תוכל לאכול
בשעריך וכי תימא ללאו אם כן לימא קרא לא תאכלום[2] למה לי
למהדר מיכתבינהו כולהו שמע מיניה לחלק והג̇אך תבי̃ן איצ̇א* אן
קולה תע' ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו (ויקרא כג, יד) אנ̃ה חייב על
כל אחת ואחת קאלו אכל קלי ולחם וכרמל חייב על כל אחת ואחת
וכי לוקין על לאו שבכללות קרא יתירא כתיב ליכתוב רחמנא חד
וליתי אידך מיניה ותבי̃ן[3] בעד מנאט̇רה̈ אן קולה וקלי כאן מגניא
ענה ואנ̃ה אנ̃מא ד̇כר לחלק אנ̃ה ילזמה מלקות עלי קלי בפני עצמו
ולמא קאלו פי אלתלמוד עלי וג̇ה אלמדאפעה̈ פלעל̃ה ילזמה מלקות
על קלי בפני עצמו אד̇ ואנ̃מא ד̇כר לד̇לך ויכון חייב עלי לחם[4]
וכרמל מלקות אחת פג̇אובו למאי הילכתא כתביה רחמנא לקלי
באמצע לומר לחם[5] כי קלי וקלי כי כרמל ויכון חייב על כל אחד

a) Manque dans O.

1) לוקה על כל אחד ואחד [מאלו הענינים העטופים ואעפ"י שיעשה אתם בבת אחת הנה ראוי שימנה אתם כל אחד ואחד] באזהרה... — 2) H. לא תוכל. — 3) ושם התבאר [גם כן שאמרו ית' ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו שהוא חייב על כל אחת ואחת אמרו אכל קלי ולחם וכרמל חייב על כל אחת ואחת וכי לוקין על לאו שבכללות קרא יתירא כתיב ליכתוב רחמנא חד וליתי אידך מיניה והתבאר] אחר. — 4) על לחם וכרמל מלקות אחת; H. על לחם וקלי וכרמל. — 5) לחם כי קלי וקלי כי כרמל; H. שאם אכל לחם וקלי וכרמל.

ואחד ועלי הדא אלקיאס בעינה אקול[1] אן[a] קולה תע' לא ימצא בך
מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר
חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים (דברים יח, י) פאן כל ואחד
מן הדה אלתסעה[2] אשיא אלמעדודה לאו בפני עצמו וליסת הי
כלהא מן אלקסם אלאול מן קסמי אלנוע אלתאני ודליל דלך קולה
באמצע מעונן ומנחש וקד תבין פי כל ואחד מנהמא לאו בפני עצמו
והו קולה תע' לא תנחשו ולא תעוננו פכמא מעונן ומנחש לחלק
ודכרהמא[3] באמצע כדלך כל מא קבלהמא ובעדהמא מתל מעונן
ומנחש כמא בינו[4] פי לחם וקלי וכרמל וקד גלט גירנא פי הדא
אלמעני אמא לאנה לם יתחצל הדא אלמעני[b] פי עלמה גמלה או
סהא פיה פעד קולה תע' פי אלכהנים אשה זונה וחללה לא יקחו
ואשה גרושה מאישה לא יקחו (ויקרא כא, ז) מצוה אחת וקד תבין פי
גמר קידושין (עז.) אנה חייב על כל אחת ואחת ולו באשה אחת
כמא נבין[5] פי מוצעה ולקד נוסעה עדרא פי עד זונה וחללה באחת
לאנה טנה לאו שבכללות אד[6] וכאן קד חצל גזייאת לאו שבכללות
וכאן ענדה עלי גאלב אלטן קולה תע' אשה זונה וחללה לא יקחו
מתל קולה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל ולם יעלם אן הדא
לחלק והדא אינו לחלק כמא לם יפרק איצא בין קולה לחם וקלי
וכרמל לא תאכלו ובין קולה שארה כסותה ועונתה לא יגרע ולא
אטאלבה במתל הדא אמא עדה גרושה בכלל זונה וחללה וגעל
אלכל מצוה אחת פלא עדר לה פיה אלבתה לאנהא אעני[c] אלגרושה

a) B. אן מן. — b) B. תחצל הדה אלמעאני. — c) B. לאנה עד.

1) ההקש בעצמו [אמר] שאמרו ית'; H. מאמרו ית'. — 2) [התשעה] מאלו דברים. — 3) לחלק [וזכרם שניהם באמצע] כן. — 4) כמו שבארו בלחם; H. שבארנו. — 5) כמו שנבאר במקומו; H. שנתבאר. — 6) לאו שבכללות [אחר שכבר ידע פרטי לאו שבכללות].

בלאו' בפני עצמו מבין והו קולה תע' ואשה גרושה מאישה לא יקחו פקד לבֿצנא[2] הדֿא אלאצל אלכביר אעני לאו שבכללות ובינא משכלאתה ועֿרפנא מא מנה לחלק ומא מנה לאו שבכללות· פקט ואין חייבין עליו אלא אחת ואן אלדֿי לחלק ינעד במצוות הרבה ואלדֿי אינו לחלק ינעד במצוה אחת ואגֿעל הדֿא אלאצל בגֿמלתה חדֿא עיניך דאימא פאנה מפתאח כביר גֿדא לתחקיק עדד אלמצוות ∴

ואלאצל אלעאשר אנה לא ינבגי עד אלתוטיאת אלתי הי לגֿאיאת מא·

קד תגֿי אואמר פי אלתורה מא תלך אלאואמר הי אלמצוה לכנהא מקדמאת לעמל אלמצוה כאנה יצף כיף ינבגי אן תעמל תלך אלמצוה מתֿאל דֿלך קולה ולקחת סלת (ויקרא כד, ה) פאנה לא ינבגי אן יעד אכֿדֿ אלסלת במצוה וכבזה במצוה בל אלמעדוד אנמא הו קולה ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד פאלמצוה אנמא הי כון כֿבז דאים לפני יי תֿם וצף כיף יכון הדֿא אלכֿבז וממא דֿא יכון פקאל אנה יכון מן סמיד ויכון אתֿני עשר רגיף ועלי הדֿא אלנחו בעינה לא ינבגי אן יעד קולה ויקחו אליך שמן זית זך (שמות כז, כ) בל יעד קולה להעלות נר תמיד (שם) והדֿה הי הטבת הנרות כמא תבין פי תמיד ועלי הדֿא אלנחו בעינה לא יעד קולה קח לך סמים (שם, לד) בל יעד הקטרת הקטרת בכל יום כמא נא בה אלנץ בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלת אהרן (שם, ז) והדֿה הי אלמצוה אלמעדודה וקולה קח לך סמים תוטיה פי אלאמר אנה יבין כיף תנעמל הדֿה אלמצוה והדֿא אלבכֿור מן אי שי יכון וכדֿלך קולה קח לך בשמים ראש (שם, כג) לא ינעד ואנמא ינעד אלאמר

a) B. אינו לחלק. — b) O. אלפצל. — c) O. אכֿרי. — d) B. ומא. — e) B. באן. — f) B. יעדו.

1) גרושה [בלאו] בפני עצמו. — 2) «Nous avons tiré au clair;» H. כבר פי'.

אלדי אמרנא באן נדהן כהנים גדולים ומלכים וכלי הקדש בשמן המשחה אלמוצוף ועלי הדא פקס כל מא שאבהה חתי לא יתכתר ענדך מא לא ינבגי תכתרה[1] והדא גרצנא פי הדא אלאצל והו אמר בין ואנמא דכרנאה ונבהנא עליה לאנה קד גלט פיה כתיר איצא ועד בעץ מקדמאת אלמצוה מע אלמצוה נפסהא בשתי מצוות כמא יבין למן תאמל עדד אלפרשיות אלתי ידכרהא שמעון קיירא ז"ל הו וכל מן תבעה מן דאכרי[2] אלפרשיות פי עדדהם ∴

ואלאצל אלחאדי עשר אנה לא ינבגי עד[a] אגזא אלשריעה עלי אלאנפראד גז גז אדא כאן מגמועהא מצוה אחת

קד תכון אלשריעה אלואחדה אלתי הי מצוה אחת להא אגזא כתירה מתל מצות לולב אלתי הי ארבעה מינין פלא יקאל אן פרי עץ הדר מצוה בפני עצמה וכפות[3] תמרים מצוה בפני עצמה ועץ עבות מצוה בפני עצמה וערבי נחל מצוה בפני עצמה לאן הדה כלהא הי אגזא אלשריעה[b] לאנה אמר בגמעהא ובעד גמעהא תכון אלמצוה אכד אלגמלה פי אליד פי אליום אלמעלום ועלי הדא אלקיאס בעינה לא ינבגי אן יעד קולה פי אלמצורע אנה יטהר בשתי צפרים ועץ ארז ואזוב ושני תולעת ומים חיים וכלי חרס בסתה אואמר בל טהרת המצורע מצוה אחת בגמיע צפאתהא מא יחתאג פיהא מן הדה וגירהא אעני אלחלאק לאן גמיע דלך הו אגזא אלמצוה אלמשרע בהא והי טהרת מצורע והו אן תכון עלי צפה כדא ועלי צפה כדא והדא אלקיאס בעינה הו' פי אלאמאזה אלתי אמרנא לנעמל ללמצורע פי חאל נגאסתה כי ינתנב והי בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא (ויקרא יג, מה) ולים

a) B. אן יעד. — *b)* O. אלמצוה.

1) ראוי להרבותו; H. למנותו. — 2) מן זוכרי הפרשיות; H. מזכיר. — 3) וכפות] תמרים מצוה בפני עצמה] ועץ עבות. — 4) הוא] ההקש בעצמו.

כל̈ פעל מן הדה מצוה בפני עצמה בל מגמועהא הו אלמצוה והו אנ̈א אמרנא באן נמ̈ז אלמצורע חת̈י יעלמה כל̈ מן יראה ויתנבה ותמייזה יכון בכדא וכדא כמת̇ל מא אמרנא אן נפרח לפני יי (ויקרא כג, מ) אול̈ יום מן סכות ובי̈ן אן דלך אלפרח יכון באכ̇ד אלכדא ואלכדא והדא אלאצל עויץ אלפהם גד̈א וגנה עוצה מא אצף לך ודלך אן כל̈ מא נא ללחכמים פיה אן אלשי[b] אלפלאני̈ ואלפלאני̈ מעכבין זה את זה פהו בי̈ן אנהא מצוה אחת נחו ארבעה̈ מינין שבלולב ולחם הפנים מע לבונה זכה אלת̈י תעמל מעה אלדי̈ נצ̈ו פי דלך הסדרים והבזכים מעכבין זה את זה פהדא איצ̈א בי̈ן אנה̈ מצוה אחת וכדלך כל̈ מא יתבי̈ן לך אן אלגאיה̈ אלמטלובה̈ לם תחצל בגז[1] ואחד מן תלך אלאגזא פהו איצ̈א בי̈ן אן מגמועהא הו אלמעני אלמעדוד מת̇ל אמאוה̈ אלמצורע אלד̈י יתבי̈ן לך אנ̈ה לו כאנת בגדיו פרומים פקט ולא פרע ראשו ולא עטה על שפם ולא קרא טמא טמא אנ̈ה לם יעמל שיא ולא חצלת אמאוה̈ חת̈י יעמלהא כלהא וכדלך טהרתו לא תחצל אלא בכל̈ מא דכר מן אלצפרים ועץ ארז ואזוב ושני תולעת ואלחלאק וחיניד תחצל לה טהארה̈ ואנ̈מא מוצ̈ע אלצעובה̈ פי אלאשיא אלת̈י קאלו פיהא אינן מעכבין זה את זה פאן̈ אלד̈י יסבק ללכ̇אטר אן מנ̇ הדה אלאגזא כל̈ גז מנהא גיר מפתקר לצאחבה פיכון כל̈ גז מצוה בפני עצמה מת̇ל קולהם התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת (מנחות לח) פלקד כנ̈א נקול אן לבן ותכלת תנעד̈ בשתי מצות לולא מא וגדנא להם נצ̈א בי̈נא פי אלמכילתא דר' ישמעאל[2] והו קולהם הנ̈אך יכול שהן שתי מצוות מצות תכלת ומצות לבן[3] תלמוד לומר והיה

a) B. מנהא. — *b)* O. אלאמר.

1) בחלק אחר; H. לחלק. — 2) Ce passage ne se trouve pas dans notre édition de la Mehilta. — 3) ומצות לבן; H. ציצית.

לכם לציצית מצוה אחת היא ואינה שתי מצוות פקד באן לך אן ולו
אלאנזא אלתי אינן מעכבין זה את זה פקד תכון מצוה אחת אדֿא כאן
אלמעני ואחד לאן אלקצד באלציצית למען תזכרו (במדבר טו, ט) פגֿמלה
אלשי אלמונב[1] ללדכר מצוה אחת תנעד פלם יבק אדֿא אן נלתפת פי
עדד אלמצוות לקולהם מעכבין ואינן מעכבין בל ללמעני פקט הל
הו מעני ואחד או מעאני כתירה עלי מא בינא פי אלאצל אלתאסע
מן הדה אלאצול אלתי נחן מחאולון תביינהא ∴

ואלאצל אלתאני עשר אנה לא ינבגי אן תעד אגזא צנאעה מא
מאמור בהא כל גז עלי אנפראדה

מעלום אנא קד נשרע בעמל מא מן אלאעמאל תם יאכד אלנק
פי תביין כיפיה דלך אלעמל וישרח אלאסם אלדי דכר ויקול עלי
מא ישתמל פלא ינבגי אן יעד כל אמר גא פי דלך אלשרח מצוה
בפני עצמה מתל קולה ועשו לי מקדש (שמות כה, ח) פאן הדה מצות
עשה ואחדה מן גמלה אלמצוות והי אן יכון לנא בית מקצוד[a] נחוה[b]
יכון אלסעי ופיה יכון אלתקריב ואליה יקע אלאנתמאע פי אלפצול
תם אכד יצף אגזאה וכיף תנעמל פלא ינבגי אן יעד כל מא קאל[c]
פיה ועשית ועשית מצוה בפני עצמה ועלי הדא אלנחו בעינה יגרי
אלאמר פי אלקרבנות אלמדכורה פי ויקרא ודלך אן אלמצוה
אלואחדה הי גמלה אלצנאעה אלמוצופה פי נוע ונוע מן אנואע
אלקרבנות מתל דלך אלעולה פאנא שרענא באן תכון צנאעה[d]
אלעולה הכדא והו אן תדבח ותסלך ותגזא וירש דמהא עלי צפה
כדא ויקרב שחמהא תם יחרק לחמהא בגמלתה מע מקדאר כדא
מן אלסמיד אלמלתות באלזית ומקדאר כדא מן אלכמר והי אלנסכים

a) Manque dans B. — *b)* Manque dans O. — *c)* B. גא. — *d)* Manque dans B.

1) «Ce qui provoque le souvenir,» המחייב הזכרון; H. המחויב בזכרון.

ואן יכון גלדהא[a] ללכהן אלדי יקרבהא פהדה אלצנאעה בגמלתהא
הי מצות עשה ואחדה והי תורת העולה לאן מתל הדה אלצנאעה
לזם אלשרע אן תעמל כל עולה וכדלך איצא צנאעה אלחטאת
כלהא מן דבחהא וסלכהא ותקריב מא יקרב מנהא וגסל אלכלים
אלתי ירתש מן דמהא עליהא וגסל אלאואני אלתי תטבך פיהא או
כסרהא אלכל הי תורת החטאת והי מצוה אחת וכדלך תורת האשם
מצוה אחת ותורת זבח השלמים איצא וכונה על תודה בכבז או
דון כבז ואכד אלכהן מנה חזה ושוק והנפתו אלכל מן גמלה צנאעה
זבח השלמים והי מצוה אחת והדה הי גמלה אנואע אלקרבנות אלתי
יתעאוד לזומהא ליחיד וצבור גיר אלאשם פאנה קרבן יחיד אבדא
כמא בינא פי צדר[b] סדר קדשים פהדה אלרתבה[1] מן אלצנאיע הי
מצות עשה ולא ינבגי עד כל גז וגז מן אגזא אלצנאעה במצוה אחת
אללהם אלא אן כאנת תם אואמר תעם[c] אנואע אלקראבין כלהא
ולא תכתץ בנוע דון נוע מנהא פאן כל אמר מנהא ינבגי אן יעד
מצוה בפני עצמה לאן ליס הו חיניד גז מן אגזא צנאעה קרבן מא
ודלך מתל נהיה[d] תע' ען תקריב בעל מום או אמרה באן יכון תמים
ואמרה באן יכון גיר מחוסר זמן והו קולה ומיום השמיני והלאה
(ויקרא כב, כז) ואמרה באן ימלח כל קרבן והו קולה תע' על כל קרבנך
תקריב מלח (שם ב, יג) ונהיה ען תעטילה כמא קאל ולא תשבית מלח
(שם) ואמרה באכל מא יוכל מנה פאן כל ואחד מן הדה אלאואמר
מצוה בפני עצמה לאנהא ליס מנהא ולא ואחד גז מן צנאעה[2] קרבן
מכצוץ בל אואמר תעם כל קרבן כמא סנבין ענד עדדנא

a) B. — גמלה גלדהא. — *b)* Manque dans B. — *c)* S. תסע. — *d)* B. מתל קולה פי נהיה.

1) וזהו הסבה כי המלאכה היא .H ;הנה זה הסדר מהמלאכות הוא מצות עשה. — 2) חלק מחלקי המצוה מכל מלאכת .H ;חלק ממלאכת קרבן מיוחד המצוה. הקרבן.

ובין הו אן כון אלכהן יאכד מא לה אן יאכד הו גז מן אגזא אלמצוה
מתל מא דכרנא פי עור העולה וכדלך איצא פי[a] ראשית[1] הגז גמלה
אלמצוה הי אן נכרג[2] ראשית הגז ונדפעה ללכהן וכדלך[3] אן נכרג
מעשר ראשון ונדפעה ללוי וקד גלט פי הדא חתי עדו מתנות כהונה
אלכ"ד[4] מתנה בארבעה ועשרין מצוה בעד עדהם בעץ אלמצוות
אלתי תלך אלמתנה גז מנהא עלי נחו מא בינא פי עור העולה וחזה
ושוק משלמים ולמא אנפל גירנא הדא אלאצל ולא אבה אליה גמלה
ולא לאחטה[5] צאר אלי אן יעד מצוות בפני עצמן יציקות בלילות
פתיתות מליחות הגשות תנופות וקמיצות[6] והקטרות ולם יעלם אן
הדה כלהא אגזא צנאעה אלמנחה ודלך אנא שרענא באן נקרב
מנחה תם אכד[b] יבין הדא אלאסם עלי אי שי יקע והי תורת המנחה
פקאל[c] אנהא תכון מן אלסמיד או[7] מן אלכבז אלמכבוז עלי צפה
כדא אעני מחבת או מרחשת או מאפה תנור וילת באלזית עלי
מקדאר כדא ויפתת וינעל[8] [d] עליה אלמלח ואללבאן ויגיש ויניף ויקמוץ
מנה[e] ויקטיר עלי אלאוגוה אלתי בינא[9] ואוצחנא פי מוצעהא מן מסכת
מנחות והדה כלהא אגזא אלצנאעה ועלי אלשי אלמצנוע עלי הדה
אלצפה כלהא יקע אסם מנחה פאלמצוה הי אלאמר אלדי אמרנא
באן תכון צנאעה קרבן[f] אלכבז או אלסמיד אלדי נקרבה עלי הדה
אלרתבה כלהא ומתל הדה אלאשיא פי מצות מנחה אעני אליציקה
ואלבלילה ואלפתיתה ואלמליחה ואלתנופה ואלהגשה ואלקמיצה[10]

a) Manque dans B. — *b)* אכד אן. — *c)* S. פקיל. — *d)* Manque dans B. — *e)* Manque dans B. — *f)* Manque dans B.

1) בראשית. — 2) ונתנהו [שנוציא ראשית הגז]. — 3) וכן; H. כמו. — 4) [הכ"ד] מתנה [בעשרים וארבע] מצוה. — 5) «Il n'y a pas fait attention;» H. ולא השינו אתו. — 6) [תנופות] וקמיצות. — 7) או מן הלחם; H. ומן. — 8) וישים; H. ויושם. — 9) מן מסכת [הפנים שבארנו] ופרשנו במקומם; H. שבארו במסכת. — 10) [וההגשה] והקמיצה.

ואלהקטרה מת̇ל קולה פי אלחליצה וחלצה נעלו וג׳ וירקה בפניו (דברים כה, ט) פכמא מצות חליצה ואחדה̈ ולא נעד̈ חליצה ורקיקה וקריאה[1] אד̇ ומג̇מועהמא הי צנאעה̈ אלחליצה והי מצוה אחת כד̇לך איצ̇א לא נעד̈[2][a] ויצקת עליה שמן ושמת עליה לבונה במלח תמלח והניף והגיש וקמץ והקטיר (ויקרא ב) והד̇א לא כ̇פא בה אלא̄ עלי מן יאכ̇ד̇ אלאמור באו̇ל כ̇אטר ולא תתרד̈ד אלמעאני פי פכ̣רה כמא יקולון עליהם אלסלאם אנב שטפיה אמרה יענון דון תאמ̇ל בל או̇ל מעני כ̇טר באלד̇הן קיל והד̇א אלאצל לכ̈ע[3] לנא אמר אלקרבנות כלה̄א וכיף ינבגי אן תעד̈ חת̈י לם יחד̇ת̇ פיה שי מן אלכ̇לל ולא אכ̇תלאט בת̈ה̈ כמא סנבי̈ן[b][4] פי עדדנא אן שא אלל̄ה .·.

ואלאצל אלת̇אלת̇ עשר אן אלמצוות לא יתכת̇ר עדדהא בעדד אלאי̈אם אלת̄י תלזם פיהא תלך אלמצוה

מן אלבי̈ן אן ת̇ם̈ מצוות לאזמה̈ פי מד̈ה̈ מא מן זמאן[c] מעי̈ן קד תכון תלך אלמד̈ה̈ מת̈צלה̈ והו אן ילזם פעל תלך אלמצוה פי יום בעד יום מת̇ל אלסוכה ואללולב וקד תכון פי[5] אי̈אם מעלומה̈ מת̇ל אלקרבנות פאד̇א[6] קלנא[d] מת̇לא מוסף ראש חדש אנ̈ה מצוה אחת והו* אלאמר אלד̄י אמרנא באן נקר̈ב קרבן זאידא מתי מא הל̄ אלקמר פאן קאל קאיל פלאי̈ שי לא תעד̈ קרבן מוסף כל̄ שהר ושהר מצוה בפני עצמה קלנא לה אן כאן ד̇לך כד̇לך פתעד̈ איצ̇א תמיד כל̄ יום מצוה בפני עצמה והקטרת אלקטורת בכל̄ יום מן אי̈אם אלסנה̈

a) O. יעד̄. — b) S. סיבין. — c) B. אלומאן אלמעי̈ן. — d) B. קאלו.

1) Ce mot, donné par les mss., ne se trouve pas dans H. L'expression ומג̇מועהמא «la réunion d'eux deux» ne suppose en effet que deux faits, חליצה et רקיקה. — 2) לא נמנה; H. ימנה. — 3) השרש [ובאר לנו] צווי. — 4) כמו שנבאר [ובמנינו אם ירצה האל]; H. שביארנו. — 5) בימים ידועים; H. בו ימים. — 6) וכשנאמר על דרך; H. כמו שנאמר.

מצוה בפני עצמה והטבת הנרות אללאזמה̈ כל̈ יום ויום מצוה בפני עצמה פמן חית̇ לא תעד̈ אל̈א אלמעני אלמאמור בה לזם פי א̈ זמאן לזם כד̇לך לא תעד̈ מוסף ראש חדש גיר מצוה אחת ומוסף שבת מצוה אחת[1] וכד̇לך מוסף כל מועד ומועד מן אלחמשה מועדים ואן כאן ילזם פי א̈אם כת̇ירה̈ מתואליה̈ לאנ̈ה כקולה ושמחתם לפני יי אלהיכם שבעת ימים (ויקרא כג, מ) כד̇לך קאל שבעת ימים תקריבו אשה ליי (שם, לו)[2] פכמא מצות לולב אחת כד̇לך מצות מוסף פסח אחת וכד̇לך מוסף כל̈ פצל ופצל ועלי הד̇א יתבי̈ן אן אלחגיגה איצ̇א מצוה אחת ואן כאנת לאזמה̈ פי ת̇לאת̇ה̈ פצול וכד̇לך אלראיה ואלשמחה והד̇א ממ̈א לא יגלט פיה אחד ולא ד̇הב[3] לסואה לכן גלט פי מא יתעל̈ק בהד̇א אלאצל גלטה̈ עט̇ימה̈ ג̇ד̈א שניעה̈ וד̇לך אנ̈הם עד̈ו אלמוספין כל̈הא במצוה אחת מוסף שבת ומוסף ראש חדש ומוספי מועדות ועלי הד̇א אלנחו מן אלעדד ילזמהם אן יעד̈ו שביתת כל יום טוב מצוה אחת ומא פעלו כד̇לך ואן כאן עלם[4] אלל̈ה מא ינבני טלבהם פי שי מן הד̇א לאנ̈הם מא לזמו[5] פי עדדהם קאנונא ואחדא בונה בל יעלו שמים ירדו תהומות (תהלים קז, כו) ואלחק̈ אלואצ̇ח הו מא ד̇כרנאה לך אן כל̈ מוסף ומוסף מצוה בפני עצמה כמא אן

1) [והוא הצווי שנצטוינו להקריב קרבן מוסף בכל פעם שתראה הלבנה ואם יאמר אומר למה לא תמנה קרבן מוסף כל חדש וחדש מצוה בפני עצמה נאמר לו אם היה הדבר כן הנה תמנה ג״כ תמיד כל יום מצוה בפני עצמה והקטרת הקטורת בכל יום מימות השנה מצוה בפני עצמה והטבת הנרות המתחייבות בכל יום ויום מצוה בפני עצמה ואחר שלא תמנה אלא הענין המצווה בו יתחייב באיזה זמן שיהיה כן לא תמנה מוסף ראש חודש אלא מצוה אחת ומוסף שבת מצוה אחת] וכן מוסף כל מועד. — 2) Ce verset s'applique à מוסף סוכות; le מוסף פסח est indiqué par le verset והקרבתם אשה ליי (*Lévit.* xviii, 8). — 3) «Et il n'a pas eu une autre opinion;» H. ולא ירצה בזולתו. — 4) «Dieu le sait!» Cette exclamation n'est pas rendue par ibn Tibbon. — 5) «Ils ne se sont pas soumis dans leur énumération à une règle unique;» H. לא עשו למנינם סדר ידוע.

כל שביתתי[1] כל יום ויום מצוה בפני עצמה והדא הו אלקאנון
אלמסתקים .·.

ואלאצל אלראבע עשר כיף[2] ינבגי אן תעד אקאמה[3] אלחדוד
במצוות עשה

אעלם אן גמיע אלמצוות עשה ולא תעשה תנקסם קסמה אולי
בחסב גרץ[a] הדא אלבאב אלי קסמין קסם לם יבין פיה אלנץ עקאבא
בונה בל אמר ונהא ולם יוגב עלי אלמתעדי קצאצא ולא תועדה[b]
בעקאב מכצוץ לתעדיה עלי הדא אלאמר או אלנהי אלמעין וקסם
בין פיה אלעקאב ואלקצאץ אמא אלקסם אלדי בין פיה אלקצאץ[4]
פאן מן תלך אלמצוות מא אמרנא תע' באן נרגם באלחגר מן תעדי
עליהא ומנהא מא אמרנא באן נחרק באלנאר אלמתעדי עליהא
ומנהא מא אמרנא אן נצרב באלסיף רקבה[5] אלמתעדי עליהא כמא
באן פי אלתפסיר אלמרוי ומנהא מא אמרנא באן נכנק אלמתעדי
עליהא כמא גא פי[c] אלתפסיר ומנהא מא אמרנא באן נצרב באלסוט[6]
אלמתעדי עליהא ומנהא מא תואעד עליהא תע' בכרת והו אן לא
יכון ללמתעדי אלדי ימות מצרא עלי דנבה חלק לעולם הבא כמא
בינא פי פרק חלק ומנהא מא תואעדה עליהא תע' במיתה פקט והו
אן ימיתה אללה בדנבה ויגפר לה במותה וקד בינא[7] פי אול מכות
(יג a) אן כל נהי ילזום אלמתעדי עליהא כרת פקט או מיתה בידי
שמים אדא צח תעדי אלמתעדי עלי דלך אלנהי[d] וארתכאבה לדלך

a) Manque dans B. — b) S. יתועדה. — c) Manque dans O. — d) B. et S. אלנחו.

1) כמו שכל שביתה [ובכל יום ויום]. — 2) איך ראוי; H. שאין. — 3) « L'établissement des barrières » c.-à-d. l'application des châtiments. — 4) שבאר בו העֹנש; H. הדין. — 5) בסיף [צואר] העובר. — 6) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 7) וכבר בארנו בתחלת מכות; H. בארו בסוף. Maïmonide fait probablement allusion au passage qui se trouve f° 13 a ואלו הן הלוקין.

אלדֹנב בעדים והתראה צֹרב מלקות ועלי אן אצל חכמה אן יכון
דינו מסור לשמים ומנהא מא אמרנא תעׄ אן נקאצץ אלמתעדׄי
עלידא פי מאלה פקט לא פי נסמה כמא חדׄ פי אלגזלן זיאדה
אלכֹמס ופי אלגנב גרם[a] אצֹעאף מא סרק ומנהא מא אמרנא תעׄ
באן יקרׄב אלמתעדׄי קרבן עלי דֹנבה פיגפר לה פאקאמהׄ הדׄה
אלחדוד כלׄהא מצוות עשה אנׄא אמרנא באן נקתל הדֹא ובאן נצֹרב
הדֹא ואן נכֹנק[b][1] הדֹא ואן נרגֹם הדֹא ואן נקרׄב קרבן עלי מא תעדׄינא
עליה וגֹנה עדדהא אנׄא נעדׄ אלארבע מיתות בית דין בארבע מצוות
מן מצוות עשה ונץׄ אלמשנה זו מצות הנסקלין (סנהדרין [b] מט) וכדֹלך
קאלו כיצד מצות הנשרפין (שם. [a] נב) כיצד מצות הנחנקין (שם) כיצד
מצות הנהרגין (שם) וקאלו איצֹא אן קולה תעׄ לא תבערו אש (שמות
לה, ג) אנׄמא גֹא ללנהי עֹן אקאמהׄ אלחדוד פי אלסבת ודֹלך אנׄה
נהא[c] עֹן שריפת מצוה וקאל בכל מושבותיכם יעני פי מושב בית
דין לא יוקֹד נאר ועלי אנׄה מצות עשה קאלו שריפה בכלל היתה
ויצאת ללמד מה שריפה מיוחדת שהיא אחת ממיתות בית דין ואינה
דוחה את השבת אף כל שאר מיתות בית דין לא ידחו את השבת
(סנהדרין [a] לה) והדֹא ביׄן לא ישכל עלי[d] אחד וכדֹלך איצֹא ינבגי אן נעדׄ
צֹרב אלסוט מצוה ולא ינבגי אן נעדׄ כלׄ חדׄ משכׄץ מצוה בפני
עצמה חתׄי נקול מתֹלא אן אלאמר אלדׄי אמרנא ברגֹם מחלל שבת
מצות עשה ואחדהׄ ורגֹם בעל אוב מצוה תֹאניהׄ ורגֹם עובד ע״ז
מצוה תֹאלתֹהׄ חתׄי תכון עדד אלמצוות עלי עדד אלאשכֹאץ אלדֹין
הם מחוייבי מיתות בית דין כמא פעל גירנא בגיר רויהׄ לאנׄה אן

a) B. זיאדהׄ. — *b)* Les mots ואן נכֹנק הדֹא manquent dans O. et S. —
c) Manque dans S. — *d)* Manque dans O.

1) ושנלקה לזה [ונחנק לזה].

כאן הדא הכדא פינבגי איצא אן יעד[a] כל מלקות ומלקות בפני עצמה צרורה חתי יכון צרב אוכל נבילה מצוה בפני עצמה וצרב אוכל בשר חזיר מצוה תאניה וצרב אוכל בשר בחלב מצוה תאלתה וצרב לובש שעטנז מצוה ראבעה פתכון איצא ענדנא[1] מצוות עשה עלי עדד אללאוין אלתי לוקין עליהן פתתכתר חיניד מצוות עשה ותניף עלי ארבע מאיה מצוה צרורה פכמא לא נעד כל מחויב מלקות בל אנמא נעד נוע אלעקובה פקט והו אלצרב באלסוט כדלך לא נעד פי אלמיתות גיר נוע אלעקובה והי סקילה שריפה חנק והרג וכדלך איצא לא נעד כל מחויב קרבן אלי אלאנפראד חתי נקול חטאת שגגת שבת מצוה חטאת שגגת עבודה זרה מצוה בל נעד נוע אלקרבן איצא פקט כמא עדדנא נוע אלמיתה וקד עלמת אן אנואע אלקרבן תכתלף באכתלאף אלדנוב אלתי ילזם עלידהא דלך אלקרבן לאן מן אלדנוב מא ילזם עלידהא חטאת קבועה ומנהא מא ילזם עלידהא אשם תלוי ומנהא מא ילזם עלידהא אשם ודאי ומנהא מא ילזם עלידהא קרבן עולה ויורד פלדלך לא נעד אלחטאת מע אלאשם בל נעד לזום חטאת קבועה במצוה[2] ולזום אשם תלוי במצוה ולזום אשם ודאי במצוה ולזום קרבן עולה ויורד במצוה לזום דלך אלקרבן לכל מן לזם ולא נלתפת לאכתלאף אלדנוב אלתי ילזם עלי כל ואחד מנהא דלך אלנוע[3] מן אלקרבן כמא נעד אלמלקות במצוה ולא נלתפת לאכתלאף אלדנוב אלתי ילזם עלי כל ואחד מנהא מלקות והכדא נעל אלנץ לכל נוע מנהא פרשה בפני עצמה וקד כלט[b] גירנא פי הדא אלאצל תכליטא לא יחתאג

a) B. נעד. — b) S. אכלט.

1) ויהיו נם כן אצלנו; H. אצלו. — 2) חטאת קבועה מצוה וחיוב אשם תלוי מצוה וחיוב אשם ודאי מצוה; H. חטאת קבועה וחיוב אשם ודאי מצוה וחיוב חטאת קבועה מצוה. — 3) על כל אחד מהם [אתו המין מן] הקרבן.

עליה רד[1] ולא איצא יסהל[2] אלרד עליה לשדה תכליטה אלמעאני

אעתבר[a][3] ואעגב מן רגל יעד מחויבי מיתות בית דין כלהם שכצא שכצא ומחויבי כרת ומחויבי מיתה מן גמלה מצוות לא תעשה תם יעד אלאשיא אלמנהי ענהא אלתי תלזם עלידהא תלך אלמיתה איצא פי[b] גמלה מצוות לא תעשה מתל מא עד צאחב הלכות גדולות המחלל את השבת פי גמלה מחויבי סקילה תם עד לא תעשה כל מלאכה פמא בקי אלא אנהם יטנון בלא שך אן אקאמה אלחדוד מצוות לא תעשה אולא פכיף יעד פידהא אלקצאץ ואלשי אלדי ילזם עליה דלך אלקצאץ ואשד מן הדא תעדיד מחויבי כרת ומחויבי מיתה בידי שמים אלתי[4] לא מיתה פידהא אעני פי מצוות לא תעשה והם יתוהמון אן לזום אלכרת ואלקצאץ בה הי אלמצוה אלמעדודה חתי אן צאחב[5] כתאב אלשראיע צרח בדלך וקאל פי אול פצל ענד תגמילה מא ישתמל עליה דלך אלפצל כלאמא הדא נצה קאל ומנהא אתנין ותלאתין מעני אכברנא באנה תב׳ ותע׳ יתולי פעלהא לא נחן גמיעהא מצמון אמא קולה ומנהא[c] יעני מן אלשי אלדי ישתמל עליה דלך אלפצל ואלאתנין ותלאתין מעני הם תלאתה ועשרין שכץ אלדי ילזמהם כרת פקט ותסעה מחויבי מיתה בידי שמים כמא עד ומעני קולה גמיעהא מצמון יעני אנה תע׳ צמן אנה יכרית זה וימית זה פלא שך אן הדא מא בקי ענדה אן יעתקד שש מאות ושלש עשרה מצוות כלהא לאומה לנא בל מנהא לאזם לנא ומנהא לאזם לה תע׳ כמא קאל[6] ובין אנה יתולי פעלהא לא נחן והדא עלם[7] אללה

a) Manque dans S. — *b)* B. מן. — *c)* O. ומנה.

1) להשיב; H. להקשות. — 2) «Il n'est pas facile;» H. ואין ראוי. — 3) התבונן והתפלא; H. ואני תמה. — 4) בידי שמים [שאינן מיתה בהם כלומר]; במצוות ל״ת. — 5) Héfèç ben Yaçliah. — 6) כמו שאמר ובאר; H. כמו שאבאר ואמר. — 7) «Dieu le sait!» H. בחיי.

כלה ענדי[1] אכתלאט מחץ לא ינבגי אלכלאם פיה בונה לאנהא אקאויל בינה אלפסאד ודכל עליהם כלהם אלדכולה פי כונהם יעדון אלקצאצאת במצוות ויתחירון פיהא תארה יעדונהא[a] במפרדהא ותארה יעדון אלקצאץ ואלשי אלדי יקאצץ עליה ויגעלון דלך כלה פי מצוות לא תעשה בגיר תאמל וגנה אלעדד אלצחיח הו מא דכרתה מן כון כל נוע עקובה מצות עשה חתי יכון דין תשלומי גנב מצות עשה לאנא אמרנא באן נגרמה[b] הדא אלמקדאר ודין תוספת חמש מצוה ודין חיוב חטאת קבועה מצוה ודין חיוב אשם ודאי מצוה ודין חיוב אשם תלוי מצוה[2] וקרבן עולה ויורד מצוה וכדלך לסקול לשרוף ולהרוג ולחנוק ולתלות כל ואחדה מן הדה אלעקובאת מצוה בפני עצמה לזמת לכל מן לזמת מן אלאשכאץ כמא אן אלצרב באלסוט[c] מצוה אחת לזם אלמלקות לכל מן לזם פהדא מא ארדנא תקדימה פי הדא אלאצל ובה כמלת אלאצול אלתי ינפע תקדימהא פי מא נחן בסבילה.·.

וינבגי איצא אן תנצאף[d] אלי דלך הדה אלמקדמה והו אן כל מא ילזם עליה מיתת בית דין או כרת פהי מצות לא תעשה צרורה גיר פסח ומילה[e] אנהמא בכרת ואן כאנא[f] מצוות עשה כמא דכרו פי אול מסכת כריתות (ב a) ולים ענדנא בוגה מן מצוות עשה גירהמא ילזם אלמתעדי עליהא[g] כרת נאהיך מיתות בית דין פכל מא גא פי נץ אלתורה אן מן פעל אלפעל אלפלאני יקתל או ילזמה אלכרת עלמנא יקינא אן דלך אלפעל מנהי ענה ואנה בלא תעשה פקד בין פי אלנץ אלנהי פיה[3] כארגא ען תביין אלעקאב ויכון[4] אלעונש מדכורא

a) S. ויערודהא. — *b)* B. et S. נרנמה. — *c)* Manque dans S. — *d)* O. et B. ינצאף. — *e)* B. et S. או מילה. — *f)* S. כאנת. — *g)* S. עליהמא.

1) אצלי; H. אצלו. — 2) [ודין חיוב אשם תלוי מצוה] ודאי מצוה. — 3) Il serait plus correct de dire אלנהי ענה; mais tous les mss. portent פיה. — 4) ויהיה הענש נזכר והאזהרה נזכרת; H. ופעמים יבאר הענש והאזהרה.

ואלאזהרה מדׄכורהׄ מתׄל חלול שבת ועבודה זרה אלדׄי קאל לא תעשה כל מלאכה ולא תעבדם תׄם לזם אלסקילה למן עשה מלאכה או למן עבד וקד לא יבין אלנהי פי אלנץׄ בלאו גׄריד בל ידׄכר אלעונש פקט ויתרך אלאזהרה לכן אלאצל ענדנא לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר פלא בד מן וגׄוב אלאזהרה לכל מן לזם פיה אלעונש פלדׄלך יקולון פי כל מוצׄע עונש שמענו אזהרה מנין ת״ל כך וכך פאדׄא לם יבן[a] אלנהי באלנץׄ תעלמוה בקיאס מן אלמקאיס אלפקהיהׄ נחו מא דׄכרו (סנהדרין a פה) פי אזהרת מקלל אביו ומכה אביו אלתי לם תבן פי אלנץׄ גׄמלהׄ לם יקל לא תקלל אביך ולא קאל[b] לא תכה אביך לכנה לזם אלקתל למן הכה או קלל פעלמנא אנהמא מצוות לא תעשה ואסתכׄרגׄנא[1] להמא ולאשבאההמא אלאזהרה מן מוצׄע אכׄרי בונה קיאס והדׄא לא ינקץׄ קולהם אין מזהירין מן הדין ולא קולהם דאימא וכי מזהירין מן הדין לכן* גאיהׄ מא נקול אין מזהירין מן הדין[2] לנחרם מא לם יבן לה חרמאן ראסא בונה קיאס אמא אדׄא וגׄדנא אלעקאב בביאן פי אלתורה[3] לפאעל הדׄא אלפעל עלם באלצׄרורהׄ אנה פעל[c] חראם מנהי ענה ואנמא נסתכׄרגׄ באלקיאס אלתנביה[4] עלי אלנהי כי יטׄהר[d] לנא אלאצל לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר ואן בעד חצול אלנהי ען דׄלך אלשי חיניד לזם מן תעדי ופעל אמא כרת או מיתת בית דין פאעלם הדׄה אלמקדמהׄ ואחפטׄהא מע אלאצול אלמתקדמהׄ פי כל מא יאתי דׄכרה

ואלאן אבתדי בדׄכר גׄמיע אלמצוות מצוה מצוה ואבינהא עלי גׄהה שרח אלאסם כמא צׄמנא פי אול כלאמנא אדׄ הדׄא הו גרץׄ אלמקאלהׄ ולקד חסן ענדי אן אצׄיף אלי הדׄא אלגרץׄ זיאדהׄ והו אן ענד דׄכרי

a) O. יכון. — *b)* B. et S. יקול. — *c)* B. אן הדׄא. — *d)* B. ליטרד.

1) והוציאו; H. והוציאנו. — 2) ואבל תכלית מה שנאמר אין מזהירין מן הדין הוא] בהקש. — 3) בבאור בתורה; H. התורה. — 4) האזהרה והרמז על] כדי שנאסר.

אלמצוה אלתי עליהא קצאץ אמא עשה או לא תעשה [a]אדכר קצאצהא ואקול ואלמתעדי עלי דלך ילזמה מיתה או כרת או קרבן כדא או מלקות או אחדי מיתות בית דין או תשלומין וכל מא לם ידכר פיה חד[a] מן אלחדוד פלתעלם אנה אן כאן מן מצוות לא תעשה פאנה כמא קאלו כעובר על מצות מלך ולים לנא אן נעאקבה נחן אמא[b] מצוות עשה בגמלתהא פאן כל מצוה מנהא ענד לזום פעלהא לנא אן נצרב באלסוט אלממתנע מן פעלהא חתי ימות או יפעל[d] או[1] ירתפע זמאן אללזום לאן מן תעדי ולם יצלם פי אלסוכה מתלא לים לנא אן נצרבה בעד סוכות עלי תעדיה פאעלם הדא ואיצא ענד דכרי אלשראיע אלתי לא תלזם אלנסא כאנת עשה או לא תעשה אקול והדה לא תלזם אלנסא ומעלום אן אלנסא לא יחכמן[c] ולא ישהדן ולא יתולין אלתקריב באידיהן ולא יקאתלן פי מלחמת הרשות פכל מצוה תתעלק בבית דין או בשהוד או בעבודה או במלחמת רשות לא אחתאג אן אקול פיהא והדה לא תלזם אלנסא אד[e] הדא חשו[2] מן אלכלאם לא יחתאג ואיצא ענד דכרי אלשראיע אלתי לא תלזם אלא פי ארץ ישראל או בפני הבית כאנת עשה או לא תעשה אקול והדה לא תלזם אלא פי ארץ ישראל או בפני הבית ומעלום איצא אן אלקראבין כלהא לא תקרב אלא במקדש ואן לא[f] תגוז עבודה כארגא אלעזרה וכדלך דיני נפשות לא תחכם אלא בוגוד אלמקדש[g] ונץ אלמכילתא[h][3] מנין שאין ממיתין אלא בפני

a) S. לא יכרר פיה אחר. — *b)* B. פאמא. — *c)* S. יחכמון. — *d)* S. תפעל. — *e)* Depuis אד הדא jusqu'à אלא פי ארץ ישראל manque dans S. — *f)* B. לא תכון עבודה ולא תגוז. — *g)* B. אלמובח.

1) או יתלק; H. וכשיסתלק זמן החיוב נמנע. או יסתלק זמן החיוב כי מי שעבר ולא ישב מזה כמי. — 2) «C'est du remplissage,» H. תוספת דבר. — 3) Cette citation ne se trouve pas aussi complète dans notre *Mekilta*. Cf. éd. Friedman, 115*b*.

הבית תלמוד לומר מעם מזבחי תקחנו למות (שמות כא, יד) וכי הא אם יש לך בית אתה ממית ואם לאו אין אתה ממית והנאך קיל איצׄא מנין שתהא סנהדרין סמוכה למזבח ת״ל מעם מזבחי ומעלום איצׄא אן אלנבוׄה ואלסלטנה קד רפעתא[a] מנׄא אלי אן נזול ען אלדׄנוב אלׄתי נחן מצרׄון עלידהא פינפר לנא וירחמנא כמא ועדנא וירדׄהמא כמא קאל פי רדׄ אלנבוׄה והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם (יואל ג, א) וקאל פי רדׄ אלמלך ואלסלטאן ביום ההוא אקים את סכת דויד הנפלת וגדרתי את פרציהן[b] והריסתיו אקים ובניתיה כימי עולם (עמוס ט, יא) ומעלום אן אלקטאל ואסתפתאח אלמדן לא יכון אלׄא בסלטאן וען ראי סנהדרי גדולה וכהן גדול כקולה ולפני אלעזור הכהן יעמד (במדבר כז, כא) פלשהרׄה[1] הדׄה אלמעאני כלׄהא ענד אלאכתׄר כלׄ מצות עשה או לא תעשה תתעלׄק בקרבנות או בעבודות או במיתות בית דין או בסנהדרין או בנביא ומלך או[2] מלחמת מצוה או מלחמת רשות לא אחתאגׄ אן אקול פיהא והדׄה[c] לא תלזם אלׄא בפני הבית אדׄ דׄלך ביׄן למא דׄכרנאה ומא ימכן אן ישכל ויוהם[d] ואנׄני אנבׄה עליה אן שא אללׄה ואלאן אבתדי בדׄכר מצוה מצוה בעזרת שדי[e] ∴

a) O. רפעת; S. et B. רפעא. — b) S. פרצותיהם. — c) Manque dans S. — d) Manque dans S. — e) O. בריך רחמנא דסייען.

1) ומשום פרסום אלו [הענינים] כלם; H. ולכן פרסום. — 2) [או מלחמת מצוה] או מלחמת.

מצוות עשה

א אלמצוה אלאולי הו אלאמר אלדׄי אמרנא[1] באעתקאד אלרבוביה והו אן נעתקד אן תׄם עלה וסבב הו אלפאעל לגמיע אלמוגודאת והו קולה תע׳ אנכי יי אלהיך (שמות כ, ב) ופי אכׄר גמר מכות (ל כג) קאלו שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו למשה בסיני מאי קראה תורה צוה לנו משה יעני עדד תורה פאעתרצׄו דׄלך וקאלו תורה בגימטריא היכי האוי שית מאה וחד סרי האוי פכאן אלגואב אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום[a] פקד באן לך אן אנכי יי אלהיך מן גמלה שש מאות ושלש עשרה מצוות והו אמר באעתקאד[2] כמא בינא

ב ואלמצוה אלתׄאניה הו אלאמר אלדׄי אמרנא באעתקאד אלתוחיד והו אן נעתקד אן פאעל אלוגוד וסבבה אלאול ואחד והו קולה תע׳ שמע ישראל יי אלהינו יי אחד (דברים ו, ד) ופי אכתׄר אלמדרשות תגדהם יקולון על מנת ליחד את שמי על מנת ליחדני וכתׄיר מתׄל הדׄא יענון בהדׄא אלקול אנה[b][3] אנמא אכׄרגנא מן אלעבודיה ופעל

a) S. שמענום. — *b)* O. et B. אנגא.

1) Ibn Tibbon traduit toujours ce mot par צונו; il lit donc אֹמַרנא. Ibn Hisdaï, cité par Nachmanide, le traduit par נצטוינו, il a donc lu אֻמִרנא — 2) בראמנה; H. באמונת אלהות. — 3) שהוא; H. אנחנו.

מענא מא פעל מן אלאפצאל[a] ואלאחסאן עלי שרט אעתקאד
אלתוחיד לאנא מכלפון בדלך וכתירא מא יקולון מצות יחוד ויסמון
איצא הדה אלמצוה מלכות שמים לאנהם יקולון כדי לקבל עליו
עול מלכות שמים יעני אלאקראר באלתוחיד ואעתקאדה

ג ואלמצוה אלתאלתה הו אלאמר אלדי אמרנא במחבתה תע׳ ודלך
באן נתאמל ונעתבר וצאיאה ואואמרה ואפעאלה חתי נדרכה[b] ונסתלד
באדראכה[c] נאיה אללדה והדה הי אלאהבה אלמפרוצה ונץ ספרי [d](עד)
לפי שנאמר ואהבת את יי אלהיך (דברים ו, ה) איני יודע כיצד אוהב
את המקום ת״ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על
לבבך (שם, ו) שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם[1]
פקד בינא לך אן באלאעתבאר יצח לך אלאדראך פתחצל אללדה
פתקע אלמחבה צרורה וקד קאלו אן הדה אלמצוה איצא תתצמן
אן נדעו אלנאס אגמע לעבאדתה תע׳ ולאימאן בה ודלך אנך אדא
אחבבת שכצא אתנית עליה ומדחתה ודעות אלנאס לצדאקתה והדא
עלי נהה אלמתאל כדלך אדא אחבבת אללה חקא כמא חצל לך
מן אדראך חקיקתה פאנת בלא שך תדעו אלנאפלין ואלגאהלין
למערפה אלחק אלדי ערפתה ונץ ספרי [d](ענ) ואהבת את יי אהבהו
על הבריות כאברהם אביך שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן
(בראשית יב, ה) יעני כמא אן אברהם למא כאן אוהב כמא שהד אלכתאב
אברהם אהבי (ישעיה מא, ח) ודלך בעטים אדראכה דעא אלנאס ללאימאן
מן שדה[e] מחבתה כדלך אנת חבה[e] חתי תדעו׳[f] אליה אלנאס[g]

a) HO. אלאפעאל. — b) S. נדכרה. — c) S. באדכארה. — d) Manque dans O. — e) B. תחבה; G. אחבבה. — f) B. et O. תעדוא. — g) Manque dans B. et O.

1) Notre édition de *Sifré* donne un texte différent de celui de Maïmonide.

ד ואלמצוה אלראבעה אלאמר אלדי אמרנא באעתקאד כופה תע׳
ואלרהבה מנה ולא נכון כאלמטמינין[1] אלואתקין בל נתוקי[a] נזול[2]
עקאבה תע׳ מע אלאחיאן והו קולה תע׳ את יי אלהיך תירא (דברים ו, יג)
ופי גמר סנהדרין (ס נו) קאלו עלי נהה אלמנאטרה פי קולה תע׳ ונקב
שם יי מות ימות (ויקרא כד, יז) ואימא פירושו דכתיב אשר נקבו בשמות
ואזהרתיה מן את יי אלהיך תירא יעני קולה[b] ונקב שם יי הו אן
ידכר אלשם פקט דון אן יברך ואן קלת א״ דנב פי דלך פנקול
אנה יצ״ע[c] אליראה לאן מן יראת יי אן לא ידכר אסמה עבתא פכאן
גואב הדא אלסואל ודפע הדא אלקול באן קאלו חדא דבעינא שם
בשם וליכא יעני אן יברך את השם בשם כקולה יכה יוסי את יוסי
ועוד אזהרת עשה היא וכל אזהרת עשה לאו שמה אזהרה יעני הדא
אלדי קלת אזהרתיה מן את יי אלהיך תירא לא יצח לאן הדא אמר
והו מצות עשה ואין מוהירין בעשה פקד תבין אן קולה את יי אלהיך
תירא מצות עשה

ה ואלמצוה אלכאמסה הו אלאמר אלדי אמרנא בעבאדתה תע׳
וקד תכרר הדא אלאמר מראת וקאל ועבדתם את יי אלהיכם (שמות
כג, כה) וקאל ואתו תעבדו (דברים יג, ד) וקאל ולעבדו (שם יא, יג) ואן כאן
הדא אלאמר איצא מן אלואמר אלעאמה כמא בינא[d] פי אלאצל
אלראבע לכן פיה תכציץ לאנה אמר באלצלאה ונץ ספרי (ס״פ) ולעבדו
זו תפילה וקאלו איצא (שם) ולעבדו זה תלמוד ופי משנתו של רבי
אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי קאלו מנין לעקר תפלה בתוך
המצוות מהכא את יי אלהיך תירא ואותו תעבד וקאלו עבדהו

a) B. et O. נתוקע. — *b)* S. et O. לקולה. — *c)* O. צי״ע. — *d)* B. בינת.

1) «Comme des gens en sécurité qui ont confiance,» H. ככופרים ההולכים בשרירות לבם ובקרי. — 2) בירידת ענשו; H. ביראת.

בתורתו עבדהו במקדשו יעני קצודה ללצלאה[1] פיה ונחוה כמא בין שלמה (מלכים א: ח, כח וגו')

ו ואלמצוה אלסאדסה אלאמר אלדי אמרנא במכאלטה אלעלמא ואלאתחאד בהם ומדאומה מגאלסתהם ומכאלטתהם[2] בכל וגה מן וגה אלמכאלטה באלטעאם ואלשראב ואלמעאמלה ליחצל לנא בדלך אלתשבה באפעאלהם ואעתקאד אלארא אלצחיחה מן אקאוילהם והו קולה תע' ובו תדבק (דברים י, כ) וקד תכרר הדא אלאמר איצא וקאל ולדבקה בו (שם יא, כב) וגא[3] אלתפסיר ולדבקה בו הדבק בחכמים ותלמידיהם ודלך נץ ספרי (ע' פה) וכדלך אסתדלו עלי לזום זואג בת תלמיד חכם ואזואג'[4] אלבנת לתלמיד חכם ומטאעמה תלמידי חכמים ומעאמלתהם מן קולה ובו תדבק קאלו וכי אפשר לו לאדם להדבק בשכינה והכתיב כי יי אלהיך אש אוכלה הוא אלא כל הנושא בת תלמיד חכם וגו'

ז ואלמצוה אלסאבעה אלאמר אלדי אמרנא לנקסם באסמה תע' ענד חאגתנא אלי דלך לנתבת אמרא מא או ננפיה לאן פי דלך תעטים לה תע' ואגלאל ואכבאר והו קולה תע' ובשמו תשבע (דברים י, כ) ובביאן קאלו אמרה תורה השבע בשמו ואמרה תורה אל תשבע יעני כמא אן אלימין אלגיר מחתאג אליהא מנהי ענהא והי מצות לא תעשה כדלך אלימין ענד אלחאגה מאמור בהא והי מצות עשה ולדלך לא יגוז אלימין בשי מן גמיע אלמכלוקאת מתל אלמלאיכה ואלכואכב אלא עלי גהה חדף אלמצאף מתל אן יקול וחק אלשמס והו יריד וחק רב אלשמס ועלי הדה אלגהה תחלף

1) «Pour y prier et (la face tournée) vers lui» c'est-à-dire que si nous ne sommes pas dans le temple même pour prier nous devons tourner la face du côté où se trouve le temple, vers l'orient. Cf. *I Rois*, 8, 44. — 2) בישבתם [ובחברותם]. — 3) ובא הפרוש ולדבקה . . . [וכן לשון ספרי]; H. ובא בספרי. — 4) [ולתת בתו לתלמיד חכם].

מלّתנא באסם משה רבינו אכרם בה אסמה[a] כאןّ אלחאלף יקול ורבّ משה או ומן[b] בעתّ משה ומתי מא לם יעתקד אלחאלף דׄלך וחלף באחדי אלמכׄלוקאת באעתקאדה אן לדׄלך אלשי חקّ פי דׄאתה חתّי יחלף בה פקד תעדّי ושיתף דבר אחר עם שם שמים אלדׄי נא אלנקל כל המשתף שם שמים עם דבר אחר נעקר מן העולם (סוכה b מה) ואלי הדׄא אלמעני קצד אלכתאב בקולה[1] ובשמו תשבע יעני אנّך לה פקט תעתקד אלחקّ אלדׄי ינבני אן יחלף בה וקד קאלו פי אוّל תמורה (b ג) מנין שנשבעין לקיים את המצוה שנאמר ובשמו תשבע

ח ואלמצוה אלתّאמנה אלאמר אלדׄי אמרנא באלתשבّה בה תע׳ חסב טאקתנא[2] והו קולה והלכת בדרכיו (דברים כח, ט) וקד כרّר הדׄא אלאמר[c] וקאל ללכת בכל דרכיו (שם י, יב; יא, כב) ונׄא פי תפסיר דׄלך מה הקב״ה נקרא רחום אף אתה היה רחום הקב״ה נקרא חנון אף אתה היה חנון הקב״ה נקרא צדיק אף אתה היה צדיק הקב״ה נקרא חסיד אף אתה היה חסיד והדׄא[3] נץّ ספרי (a סה) וקד כרّר הדׄא אלאמר בלפטׄ אכׄר וקאל אחרי יי אלהיכם תלכו (דברים יג, ה) נׄא פי תׄתפסיר איצׄא אן מענאה אלתשבّה באלאפעאל אלכׄירהّ ואלאכׄלאק אלכרימהّ אלתי יוצף בהא תע׳ עלי[d] טריק אלמתׄאל תע׳ עלי אלכלّ עלוّא כבירא

ט ואלמצוה אלתאסעהّ אלאמר אלדׄי אמרנא בקדוש השם והו קולה ונקדשתי בתוך בני ישראל (ויקרא כב, לב) ומעני הדׄה אלמצוה אנّנא

a) B. et O. אסמא. — *b)* O. et S. מן. — *c)* S. אלאמר אלדׄי אמר באלתשבّה בה. Ces mots ne se trouvent ni dans les autres mss. ni dans la version d'ibn-Tibbon. — *d)* B. ען.

1) ובשמו [באמרו]. — 2) כפי יכלתנו; H. היכולת. — 3) וכבר [וזה לשון ספרי] הכפיל.

מאמורן באשהאר הדֹא אלדין אלחקֿ פי אלמלא[a] ואן לא נכׄוף פיה אדׄיה מוׄת חתׄי ולו גׄאנא קאהר מתגלב ידעונא אלי אלכפר[1] בה תע׳ לא נסמע מנה בל נביח אנפסנא ללמות צׄרורהׄ ולא נוהמה באנׄא קד כפרנא ואן כאנת קלובנא מומנהׄ בה תע׳ והדֹה הי מצות קדוש השם אלמאמור בהא בני ישראל בגׄמלתהם אעני אבאחהׄ אנפסנא ללמות ביד אלקאהר עלי מחבׄתה תע׳ ואלאימאן בוחדאניתה[b] נחו מא פעל חנניה מישאל ועזריה פי זמאן נבוכדנצר הרשע ענד מא כלׄף אלסגׄוד ללצנם פסגׄדו אלנאס כלׄהם וישראל פי אלגׄמלהׄ ולם יכן תׄםׄ מקדש שם שמים פכאן[2] פי הדֹא כׄוי עׄטׄים עלי ישראל אלדֿי צׄאעת הדֹה אלמצוה מן גׄמלתהם ולם יכן תׄםׄ מתׄבׄת לדֹא בל כׄאף[c] אלגׄמיע ומא כלׄפת הדֹה אלמצוה אלׄא למתׄל דֿלך אלמשהד אלעׄטׄים אלדֿי כׄאף אלעאלם באסרה פכאן[3] ילזם אן ישהר אלתוחיד ויעלן בה פי דֿלך אלוקת פועד אללׄה עלי יד ישעיה באן לא תתםׄ כׄזיהׄ ישראל פי דֿלך אלמשהד ואן סיטׄהר פיהם פתיאן פי דֿלך אלמוקׄף אלצעב לא ירוׄעהם אלמות ויביחון אנפסהם ודמאהם ויעלנון באלאימאן ויקדשו את יי ברבים כמא[d] שרענא[4] תע׳ עלי יד משה רבינו והו קול ישעיה[e] (כט, כב) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראתו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי והקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו ונקׄ ספרא (צג b) על מנת כך הוצאתי אתכם מארץ מצרים על מנת[5] שתקדישו את

a) B. et S. אלמלה. — *b)* O. בה חאנתה. — *c)* S. כׄאפו. — *d—e)* S. כמא אוערנא תע׳ על יד ישעיה והו קולה.

1) לכפור בו ית׳; H. לכפותנו. — 2) על ישראל [גדולה] והיתה בזה חרפה שאבדה זאת המצוה מכללם [ולא היה שם אדם מחזיק בה אבל פחדו כלם] ולא נצטויתה; H. . . . אבל פחדו הכל והיתה. — 3) והתחייב שיפרסמו כל העולם היחוד ויודיעו אתו בזה הזמן ויעד; H. העולם ולהיות פרסום. — 4) כמו שצונו [ית׳ על יד משה רבינו והוא מאמר ישעיה] לא עתה; H. כמו שהבטיחנו באמרו. —
5) Notre édition de *Sifra* dit : על מנת שתמסרו עצמיכם לקדש את שמי.

מלתנא באסם משה רבינו אכרם בה אסמה[a] כאן אלחאלף יקול ורב משה או ומן[b] בעת משה ומתי מא לם יעתקד אלחאלף דלך וחלף באחדי אלמכלוקאת באעתקאדה אן לדלך אלשי חק פי דאתה חתי יחלף בה פקד תעדי ושיתף דבר אחר עם שם שמים אלדי נא אלנקל כל המשתף שם שמים עם דבר אחר נעקר מן העולם (סוכה b מה) ואלי הדא אלמעני קצד אלכתאב בקולה[1] ובשמו תשבע יעני אנך לה פקט תעתקד אלחק אלדי ינבני אן יחלף בה וקד קאלו פי אול תמורה (b ג) מנין שנשבעין לקיים את המצוה שנאמר ובשמו תשבע

ח ואלמצוה אלתאמנה אלאמר אלדי אמרנא באלתשבה בה תע׳ חסב טאקתנא[2] והו קולה והלכת בדרכיו (דברים כח, ט) וקד כרר הדא אלאמר[c] וקאל ללכת בכל דרכיו (שם י, יב; יא, כב) ונא פי תפסיר דלך מה הקב״ה נקרא רחום אף אתה היה רחום הקב״ה נקרא חנון אף אתה היה חנון הקב״ה נקרא צדיק אף אתה היה צדיק הקב״ה נקרא חסיד אף אתה היה חסיד והדא[3] נץ ספרי (a פה) וקד כרר הדא אלאמר בלפט אכר וקאל אחרי יי אלהיכם תלכו (דברים יג, ה) נא פי אלתפסיר איצא אן מענאה אלתשבה באלאפעאל אלכירה ואלאכלאק אלכרימה אלתי יוצף בהא תע׳ עלי[d] טריק אלמתאל תע׳ עלי אלכל עלוא כבירא

ט ואלמצוה אלתאסעה אלאמר אלדי אמרנא בקדוש השם והו קולה ונקדשתי בתוך בני ישראל (ויקרא כב, לב) ומעני הדה אלמצוה אננא

a) B. et O. אסמא. — b) O. et S. מן. — c) S. אלאמר אלדי אמר באלתשבה בה. Ces mots ne se trouvent ni dans les autres mss. ni dans la version d'ibn-Tibbon. — d) B. ען.

1) ובשמו [ובאמרו]. — 2) כפי יכלתנו; H. היכולת. — 3) וכבר [וזה לשון ספרי] הכפיל.

מאמורון באשהאר הדֿא אלדין אלחקֿ פי אלמלא· ואן לא נכֿוף פיה
אדֿיֿה מוֹת חתֿי ולו גֿאנא קאהר מתגלֿב ידעונא אלי אלכפר[1] בה
תעֿ לא נסמע מנה בל נביח אנפסנא ללמות צֿרורהֿ ולא נוהמה
באנֿא קד כפרנא ואן באנת קלובנא מומנהֿ בה תעֿ והדֿה הי מצות
קדוש השם אלמאמור בהא בני ישראל בגֿמלתהם אעני אבאחהֿ
אנפסנא ללמות ביד אלקאהר עלי מחבֿתה תעֿ ואלאימאן בוחדאניֿתה·
נחו מא פעל חנניה מישאל ועזריה פי זמאן נבוכדנצר הרשע ענד
מא כלֿף אלסגֿוד ללצנם פסגֿדו אלנאס כלֿהם וישראל פי אלגֿמלהֿ
ולם יכן תֿםֿ מקדש שם שמים פכאן[2] פי הדֿא כֿזי עטֿים עלי ישראל
אלדֿי צֿאעת הדֿה אלמצוה מן גֿמלתהם ולם יכן תֿםֿ מתֿבֿת להא
בל כֿאף· אלגֿמיע ומא כלֿפת הדֿה אלמצוה אלֿא למתֿל דֿלך
אלמשהד אלעטֿים אלדֿי כֿאף אלעאלם באסרה פכאן[3] ילזם אן
ישהר אלתוחיד ויעלן בה פי דֿלך אלוקת פועד אללֿה עלי יד ישעיה
באן לא תתםֿ כֿזיהֿ ישראל פי דֿלך אלמשהד ואן סיטֿהר פיהם
פתיאן פי דֿלך אלמוקף אלצעב לא ירוֿעהם אלמות ויביחון אנפסהם
ודמאהם ויעלנון באלאימאן ויקדשו את יי ברבים כמא[4] שרענא·
תעֿ עלי יד משה רבינו והו קול ישעיה· (כט, כב) לא עתה יבוש יעקב
ולא עתה פניו יחורו כי בראתו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי
והקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו ונקֿ ספרא (xx b)
על מנת כך הוצאתי אתכם מארץ מצרים על מנת[5] שתקדישו את

a) B. et S. אלמלה. — *b)* O. בה חאנתה. — *c)* S. כֿאפו. — *d—e)* S. כמא
אועדנא תע׳ על יד ישעיה והו קולה.

1) לכפור בו ית׳; H. לכפותנו. — 2) והיתה בזה חרפה [גדולה] על ישראל
שאבדה זאת המצוה מכללם [ולא היה שם אדם מחזיק בה אבל פחדו כלם] ולא
נצטויתה; H. והיתה . . . אבל פחדו הכל. — 3) כל העולם והתחייב שיפרסמו
היחוד ויודיעו אתו בזה הזמן ויעד; H. פרסום ולהיות העולם. — 4) כמו שצונו [ית׳
על יד משה רבינו והוא מאמר ישעיה] לא עתה; H. כמו שהבטיחנו באמרו. —
5) Notre édition de *Sifra* dit : על מנת שתמסרו עצמיכם לקדש את שמי.

שמי ברבים ופי גמר סנהדרין (b עד) קאלו בן נח מצווה על קדושת השם או אינו מצווה תא שמע שבע מצוות נצטוו בני נח ואם איתא תמניא הוו פקד באן לך אנ̃הא מן גמלה̈ עדד אלמצוות אללאומה̈ לישראל וג̇עלו דלילהם עלי הד̇ה אלמצוה מן קולה ונקדשתי בתוך בני ישראל (ויקרא כב, לב) וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלפרק אלסאבע מן סנהדרין

י ואלמצוה אלעאשרה̈ אלאמר אל̇די אמרנא בקראה̈ קריאת שמע כל̃ יום[1] ערבית ושחרית והו קולה תע' ודברת בם בשבתך בביתך (דברים ו, ז) וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת ברכות והנאך תבי̃ן אן קריאת שמע דאוריתא (a כא) ונץ̃ אלתוספתא (5) כשם שנתנה תורה קבע לקריאת שמע כך נתנו חכמים זמן לתפילה יעני אן אוקאת אלצלוה̈ אינן מן התורה אמ̃א פרץ̃ אלצלוה̈ נפסה פמן אלתורה כמא בי̃נ̃א[a] ואלחכמים רת̃בו להא אוקאת והד̇א הו מעני קולהם תפילות כנגד תמידין[b] תקנום (ברכות b כו) יעני רת̃בו אוקאתהא פי אוקאת אלתקריב והד̇ה אלמצוה לא תלזם אלנסא

יא ואלמצוה אלחאדיה̈ עשר[2] הו אלאמר אל̇די אמרנא בתעלים עלם אלשריעה̈ ותעל̃מה והד̇א הו אל̇די יתסמ̃י תלמוד תורה והו קולה ושננתם לבניך (דברים ו, ז) ונץ̃ ספרי (a עד) ושננתם לבניך אלו התלמידים וכן אתה מוצא בכל מקום שהתלמידים קרויים בנים שנאמר ויצאו בני הנביאים (מלכים ב; ב, ג) והנאך קיל (ספרי a עד) ושננתם שיהו מחודדין[3] בתוך פיך כשאדם שואלך דבר לא תהא מגמגם לו אלא תהא אומר לו מיד וקד תכר̃ר הד̇א אלאמר מר̃את[c] ולמדתם

a) S. בי̃נו. — b) B. שני תמידים. — c) S. כר̃את.

1) ערבית [כל יום]. — 2) Tous les mss. portent עשר, nous ne corrigeons donc pas ce mot, quoique עשרה̈ soit plus correct. — 3) Notre édition de *Sifré* dit : מסודרין.

אתם (דברים יא, יט) ולמען ילמדו (שם לא, יב) וקד תפרק[a] אלחץ עלי הדה אלמצוה ואלנדב[b] להא פי מואצע כתירה מן אלתלמוד והי לא תלזם אלנסא מן קולה ולמדתם אותם את בניכם קאלו בניכם ולא בנותיכם כמא תבין פי גמר קדושין (ª ל)

יב ואלמצוה אלתאניה עשר אלאמר אלדי אמרנא בעמל תפילין של ראש והו קולה תע׳ והיו לטטפת בין עיניך (דברים ו, ח) וקד תכרר הדא אלאמר פי הדה אלמצוה ארבע מראת

יג ואלמצוה אלתאלתה עשר אלאמר אלדי אמרנא בעמל תפילין של יד והו קולה תע׳ וקשרתם לאות על ידך (דברים ו, ח) וקד תכרר אלאמר בהדא איצא ארבע כראת ואלדליל עלי כון תפילין של ראש ושל יד שתי מצוות קולהם פי גמר מנחות עלי נהה אלתענב ממן יזעם אן תפילין של ראש ושל יד לא תמסך ואחדתהמא דון אלאכרי אלא אן חצרתא[c][1] נמיעא קאלו[2] קולא הדא נצהם מאן דלית ליה שתי מצוות חד מצוה לא לעביד (ª מד) יעני מן[d] לם ימכנה[e] עמל[f] שתי מצוות לא יעמל אלואחדה לא בל יעמל אלמצוה אלתי חצרת פלדלך ימסך אהמא[g] חצר פקד תבין לך תסמיתהם לתפילין של ראש ושל יד שתי מצוות והדה אלשתי מצוות לא תלזם אלנסא לקולה תע׳ פי עלה[h] לזומהא למען תהיה תורת יי בפיך (שמות יג, ט) ונשים אינן חייבות בתלמוד תורה והכדא בינו פי אלמכלתא (ª כא)

וקד תבינת נמלה אחכאם הדה אלשתי מצוות פי ראבע מנחות

יד ואלמצוה אלראבעה עשר אלאמר אלדי אמרנא בעמל ציצית והו קולה תע׳ ועשו להם ציצת וגו׳ ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת (במדבר טו, לח) ולים תנעד בשתי מצוות ואן כאן אלאצל ענדנא

a) S. תכרר. — *b)* S. ואלחדר. — *c)* B. חצרא. — *d)* כמא. — *e)* Manque dans O. — *f)* O. יעמל. — *g)* B. איהא. — *h)* S. חאלה.

1) אם הזדמנו; H. יהיו. — 2) מאמר [אמרו].

התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת
לקולה פי ספרי ([b]לד) יכול שהן שתי מצוות מצות תכלת ומצות
לבן תלמוד לומר והיה לכם לציצת (שם, לט) מצוה אחת היא ואינה
שתי מצות והדֹה לא תלזם אלנסא כמא תבֹין פי אוֹל גמר קידושין
([b]לג:) וקד תבֹינת גֹמלהֹ אחכאם הדֹה אלמצוה פי ראבעֿ מנחות

טו ואלמצוה אלכֹאמסהֹ עשר אלאמר אלדֹי אמרנא בעמל מזוזה
והו קולה תע׳ וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך (דברים ו, ט) וקד
תכֹרר אלאמר בדֹלך¹ וקד תבֹינת אחכאם הדֹה אלמצוה בגֹמלתהא
פי תֹאלתֹ מנחות

יו ואלמצוה אלסאדסהֹ עשר אלאמר אלדֹי אמרנא באגֹתמאע אלנאס
כאפֹהֹ פי תֹאני סכות מן כל מוצאי שמטה ותלאוהֹ בעץֿ נקֿ משנה
תורה עליהם והו קולה תע׳ הקהל את העם האנשים והנשים והטף
וגו׳ (דברים לא, יב) והדֹה הי מצות הקהל ופי אוֹל קידושין ([a]לד) ענד
קולהם כל מצות עשה שהזמן גרמה נשים פטורות אעתרצֹו פי
אלתלמוד וקאלו והרי הקהל דמצות עשה שהזמן גרמה ונשים
חייבות ותלכֹץֿ אכֹר אלקול אין לומדין מן הכללות״ וקד תבֹינת
אחכאם הדֹה אלמצוה אעני² כיף יקרא ומן יקרא ואיֿ שי יקרא פי
אלסאבע מן מסכת סוטה

יז ואלמצוה אלסאבעהֹ עשר אלאמר אלדֹי אמרנא באן יכון כלֿ
סלטאן³ יקעד מקעד אלמלך פינא יכתב ספר תורה לעצמו ולא
יפארקה והו קולה תע׳ (דברים יז, יח) והיה כשבתו על כסא ממלכתו
וכתב לו את משנה התורה הזאת וקד תבֹינת גֹמלהֹ אחכאם הדֹה
אלמצוה פי תֹאני סנהדרין ([b] כא)

a) O. et B. גמר. — *b)* B. et S. ההלכות.

1) הצווי בזה; H. הזה. — 2) כלומר איך יקרא ומי יקרא ואי זה; H. וכל מי.
— 3) כל מלך יושב בכסא המלוכה בְּנוֹ יכתוב ס״ת.

יח ואלמצוה אלתאמנה̈ עשר אלאמר אלדי אמרנא באן¹ יכון לכל
דכר מנא ספר תורה לעצמו ואן נסכה בידה* פדלך מסתחב גדא
והו אפצל כמא קאלו כתבו בידו² מעלה עליו הכתוב כאלו קבלו
מהר סיני ואן לם ימכנה נסכה פלא בד לה אן ישתריה או יסתנסכה
והו קולה תע׳ (דברים לא, יט) כתבו לכם את השירה הזאת לאן לא יגוז
כתאבה̈ אלתורה פרשיות ואנמא יריד בקולה את השירה
הזאת גמלה̈ אלתורה אלמחתויה̈ עלי הדה אלשירה ונץ גמר סנהדרין
(כא ᵇ) אמר רבא אעפ״י שהניחו לו לאדם אבותיו ספר תורה מצוה
לכתוב משלו שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה הזאת איתיביה
אביי כותב לו ספר תורה לשמו כדי שלא יתנאה בשל אבותיו מלך
אין הדיוט לא פכאן אלגואב התם לא נצרכה אלא לשתי תורות
כדתניא וכתב לו את משנה התורה (דברים יז, יח) שתי תורות יעני אן
אלפרק בין מלך והדיוט לאן כל שכץ ילזמה אן יסתכתב ספר תורה
אחד ואלמלך שני ספרי תורות כמא תבין פי תאני סנהדרין וקד
תבינת אחכאם³ כתאבה̈ ספר תורה ושרוטהא פי תאלת מנחות ופי
אולי בתרא ושבת

יט ואלמצוה אלתאסעה̈ עשר הו אלאמר אלדי אמרנא באן נשכרה
תע׳ בעקב כל אכל והו קולה תע׳ (דברים ח, י) ואכלת ושבעת וברכת
את יי אלהיך ונץ אלתוספתא (p. 15) ברכת המזון מן התורה שנאמר
ואכלת ושבעת וברכת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע
מן מסכת ברכות

כ ואלמצוה אלעשרינ׳ה̈ אלאמר אלדי אמרנא בעמל בית עבאדה̈

a) Manque dans B. et S.

1) שיהיה לכל זכר ממנו ס״ת. — 2) ואם כתבו בידו [הנה זהו נעים מאוד והוא נאות יותר כמו שאמרו כתבו בידו] מעלה . . . — 3) [ובראשון מבתרא]. ובשבת.

פיה יכון אלתקריב ווקיד אלנאר דאימא ואליה יכון אלסעי ופיה[1]
יכון אלחג̃ ואלאסתגמאע[a] פי כל̃ עאם כמא סיבי̃ן והו קולה תע'
(שמות כה, ח) ועשו לי מקדש ונץ̃ ספרי (b סח) שלש מצוות נצטוו ישראל
בכניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית
זרעו של עמלק פקד תבי̃ן לך אן בניאן בית הבחירה מצוה בפני
עצמה וקד בי̃נא אן הד̇ה אלגמלה̈ תשתמל עלי אג̇זא ואן[2] אלמנורה
ואלשולחן ואלמזבח וגירהא כל̃הא מן[c] אג̇זא אלמקדש ואלכל̃ יתסמ̃י
מקדש וקד כ̇צ̃ץ אלאמר פי כל̃ ג̇ז ג̇ז אמ̃א קולה פי אלמזבח מזבח
אדמה תעשה לי (שמות כ, כד) אל̃די יט̇ן̃ בהד̇א אלנץ̃ אנ̃ה מצוה בפני
עצמה כ̇ארג̇א ען מצות מקדש פאלאמר פיה עלי מא אצף לך אמ̃א
פשאטיה דקרא פהו יתכל̃ם בשעת התר הבמות אל̃די כאן לנא
מבאחא חיניד̇ אן נעמל מזבח אדמה פי כל̃ מוצ̇ע ונקר̃ב פיה וקד
קאלו ע̇אם אן מעני ד̇לך אלכלאם אנ̃ה אמר בבנין מזבח מת̃צל
באלארץ ואן לא יכון מנתקלא מת̇ל מא כאן פי אלמדבר והו קולהם
פי מכילתא דרבי ישמעאל (a עג) פי שרח הד̇א אלפסוק כשתכנס
לארץ עשה לך מזבח במחובר באדמה פאד̇א כאן אלאמר הכד̇א
פיכון הד̇א אמרא נוהג לדורות ויכון מן אג̇זא אלמקדש אעני אן יבני
מזבח מן אלחג̇ארה̈ צ̇רורה̈ ופי אלמכילתא (b עג) קאלו פי שרח
קולה[3] תע' (שמות כ, כה) ואם מזבח אבנים תעשה לי קאלו רבי ישמעאל
אומר כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה אחדהא ואם מזבח
אבנים תעשה לי קאלו ואם מזבח אבנים חובה אתה אומר חובה או
אינו אלא רשות ת"ל אבנים שלמות תבנה את מזבח יי אלהיך
(דברים כז, ו) וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה בגמלתהא אעני בניאן

a) O. ואלאג̇תמאע. — b) Manque dans O. — c) S. יבי̃ן.

1) תהיה ההליכה ובו תהיה החנינה והקבוץ. — 2) ושהמנורה; H. שהם המנורה. — 3) בפרוש [אמרו ית'] ואם.

אלמקדש וצפתה ובניאן אלמזבח ואחכאמה[1] פי מסכתא מוצ׳ועה׳ לד׳לך והי מסכת מדות וכד׳לך תבי̇נת צפה׳ אלמנורה ואלשולחן ומזבח הזהב ומ̇צ׳עהמא מן אלהיכל פי גמר מנחות ויומא

כא ואלמצוה אלחאדיה׳ ועשרין אלאמר אלד̇י אמרנא במכ̇אפה׳ הד̇א אלבית[2] אלמשאר אליה ג̇דא ג̇דא חת̇י נחל̇ לה פי אנפסנא מחל̇ אלכ̇וף ואלרהבה׳ והד̇ה הי מוראת מקדש והו קולה תע׳ ומקדשי תיראו (ויקרא יט, ל) וחד̇ הד̇ה אליראה כמא ד̇כרו פי ספרא (שם) אי זה הוא מוראו לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובאפנדתו ובאבק שעל רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה[3] מקל וחומר וקד תבי̇ן פי מואצ׳ע מן אלתלמוד אנ̇ה לא יג̇וז ג̇מלה׳ אלג̇לוס פי אלעזרה גיר למלכי בית דוד כ̇אצ̇ה׳ והד̇א כל̇ה לקולה תע׳ ומקדשי תיראו והד̇א ילזם ע̇לי אלדואם ולו פי ומאננא הד̇א אל̇די הו חרב בעונותינו שרבו ונק̇ ספרא (שם) אין לי אלא בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מנין תלמוד לומר את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם והנאך קיל[a] איצ׳א (שם) לא מן המקדש אתה ירא אלא ממי שפקד[b] על המקדש

כב ואלמצוה אלת̇אניה׳ ועשרין אלאמר אל̇די אמרנא בחראסה׳ אלמקדש ואלטוף[4] בה דאירא ע̇לי אלדואם כל̇ לילה׳ טול אלליל דאימא תעט̇ימא לה ואכראמא ואכבארא והו קולה תע׳ לאהרן (במדבר יח, ב) ואתה ובניך אתך לפני אהל העדות יעני אנ̇כם[c] תכונו בין ידיה[5] ד̇אימא וקד תכר̇ר הד̇א אלאמר בלפט̇ אכ̇ר והו קולה (שם, ד)

a) S. יקול. — b) B. שצוה. — c) B. et S. אנתם.

1) המזבח [ומשפטיו] במסכתא. — 2) לירא מזה הבית [הנרמז אליו] מאד. — 3) ורקיקה מק״ו; H. ילמדוהו מק״ו. — 4) «De faire des rondes» ולהקיף בו סביב [לעולם לכל לילה ארך הלילה] תמיד. — 5) תהיו לפניו תמיד.

ושמרו את משמרת אהל מועד ונץ ספרי (לו) אתה ובניך אתך לפני אהל העדת הכהנים מבפנים והלוים מבחוץ יעני ללחראסה ואלטוף בה ופי אלמכלתא[1] קאלו הדא אלנץ ושמרו את משמרת אהל מועד אין לי אלא בעשה מנין בלא תעשה ת״ל ושמרתם את משמרת הקדש (שם, ה) פקד צח לך אן חראסתה מצות עשה והגאך קיל[a] גדולה למקדש שיש עליה שומרין לא דומה פלטורין שיש עליה שומרין לפלטורין שאין עליה שומרין ומעלום אן פלטורין אסם אלקצר פיקול[2][b] אן מן תעטים אלקצר וגלאלה אן יכון חארסון[c] ראתבון[d] עליה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי אלפרק[3] אלאול מן מסכת תמיד ומסכת מדות

כג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין אלאמר אלדי אמרו[e] אללוים כאצה באלכדמה פי אלמקדש פי כדם מעלומה מתל סד אלאבואב וקול אלשיר ענד אלקרבן והו קולה תע׳ (במדבר יח, כג) ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד ונץ ספרי (שם) שומע אני אם רצה יעבוד ואם לא רצה לא יעבוד ת״ל ועבד הלוי הוא על כרחו יעני אן דלך חובה עליו ואמר מכלף לה צרורה והדה[4] עבודת הלוים קד תבינת מא הי פי מואצע מן תמיד ומדות ותבין איצא פי תאני ערכים (יא) אן אלשיר לא יקולה גיר אללוים וקד תכרר אלאמר פי הדה אלמצוה בלפט אכר והו קולה (דברים יח, ז) ושרת כשם יי אלהיו ככל אחיו הלוים וקאלו פי תאני ערכים (שם) איזהו שרות שהוא בשם יי הוי אומר זו שירה

a) B. et S. יקול. — *b)* S. פיכון. — *c* et *d)* Manquent dans S. — *e)* B. אמר.

1) Notre *Mekilta* ne contient pas cette citation. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121 *b*. — 2) ... ויאמר כי הוא מן גדולת ההיכל ורוממותו שיהו שומרים. — 3) מתמיד [ובפרק ראשון]. — 4) וזאת עבודת הלוים כבר נתבארה מה היא במקומות.

כד ואלמצוה אלראבעה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים כאצה בגסל אידיהם וארגלהם כלמא[a] יחתאגו אלי דכול אלהיכל או אלקרב[b] לעבודה והדה הי מצות קדוש ידים ורגלים והו קולה תע׳ (שמות ל, יט) ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם בבאם אל אהל מועד והדה אלמצות עשה ילזם פי אלתעדי עליהא מיתה בידי שמים יעני אן כהן ששימש במקדש שלא רחץ ידים ורגלים חייב מיתה בידי שמים והו קולה תע׳ (שם) ירחצו מים ולא ימתו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלתמאם פי תאני זבחים

כה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהגים באסראג אלסרג דאימא לפני יי והו קולה תע׳ (שמות כז, כא) באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו והדה הי מצות הטבת הנרות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי תאמן מנחות ואול יומא[c] ומואצע מן מסכת תמיד

כו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באן יבארכו ישראל פי[2] כל יום והו קולה תע׳ (במדבר ו, כג) כה תברכו את בני ישראל אמור להם וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלאכיר מן מגלה ומן תענית ופי אלסאבע מן מסכת סוטה

כז ואלמצוה אלסאבעה ועשרין אלאמר אלדי אמרנא באנעאל לחם הפנים לפני יי דאימא והו קולה תע׳ (שמות כה, ל) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד וקד עלמת נץ אלתורה פי אנעאל אלכבז גדיד כל סבת ואן יכון מעה לבאן ויאכל אלכהנים אלכבז אלדי עמל פי אלסבת אלמתקדמה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי חאדי עשר מן מנחות

a) B. ענד. — b) O. אלתקרב. — c) Les mots ואול יומא manquent dans B.

1) בהיכל או לקרוב לעבודה. — 2) את ישראל [בכל יום].

כח ואלמצוה אלתאמנה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באנעאל אלבכור כל יום מרתין עלי מזבח הזהב והו קולה תע' (שמות ל, ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וקד תבינת[1] אחכאם הדה אלקטורת וצנאעתהא וצפה אלתבכיר בהא כל יום פי אול כריתות ופי מואצע מן מסכת תמיד

כט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין אלאמר אלדי אמרנא בוקיד אלנאר פי אלמזבח כל יום עלי אלדואם והו קולה (ויקרא ו, ו) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ודלך לא יצח אלא במא אמר מן מדאומה אנעאל[a] אלאחטאב[b] גדוה ובין הערבים כמא תבין פי תאני יומא ומסכת תמיד ובביאן קאלו אעפ״י שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע[2] כפורים ותאני תמיד אעני מצות מערכת האש אלתי תעמל כל יום פי אלמזבח

ל ואלמצוה אלמופיה תלאתין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באזאלה אלרמאד כל יום מעל גבי מזבח והדה הי אלתי יסמון תרומת הדשן והו קולה תע' (ויקרא ו, ג) ולבש הכהן מדו בד וגו' והרים את הדשן וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי מואצע מן מסכת תמיד וכפורים

לא ואלמצוה אלחאדיה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא באכראג אלטמאים מן אלמקדש והו קולה תע' (במדבר ה, ב) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש והדה אלמחנה אלמקולה[3] הנא

a) Manque dans S. — *b)* d'aprés H., אלנאר עלי אלאחטאב.

1) משפטי זו הקטורת ומעשיה ותואר ההקטרה בה בכל יום. — 2) ברביעי מכפורים ושני של תמיד. — 3) וזה המחנה הנאמר פה הוא מחנה שכינה אשר דומהו לדורות הוא העזרה.

הי מחנה שכינה אלתי מתֿלהא לדורות אלעזרה כמא בינֿא פי אול סדר טהרות מן שרח אלמשנה ונץֿ ספרי (א[a] וישלחו מן המחנה אזהרה לטמאים שלא יכנסו למקדש בטומאה וקד תכרֿר הדֿא אלאמר בלפטֿ אכֿר והו קולה (דברים כג, יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ למחנה[b] יריד איצֿא[c] הנא בקולה מחוץ למחנה מחנה שכינה מתֿל קולה פי הדֿה אלמצוה בעינהא אל מחוץ למחנה תשלחום[1] ופי גמר פסחים ויצא אל מחוץ למחנה' זה' מחנה שכינה ונץֿ אלמכילתא[2] צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה בעשה ומנין בלא תעשה ת"ל ולא יטמאו את מחניהם ופי ספרי (קכ[b] ויצא אל מחוץ למחנה מצות עשה

לב ואלמצוה אלתֿאניה ותֿלאתֿין אלאמר אלדֿי אמרנא בתעטֿים נסל אהרן ואכבארהם ואגֿלאלהם ואן נגֿולהם מנזלה[3] אלתקדים ואלאכראם ואלוקאר ולו אבו דֿלך מא נסמע מנהם הדֿא כלה תעטֿים ללה תעֿ אדֿ ואתֿכֿדֿהם לכֿדמתה ותקריב קראבינה והו קולה (ויקרא כא, ח) וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך וגֿא אלתפסיר (הוריות [b]יב) וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון ונץֿ ספרא ([b]סו) איצֿא וקדשתו על כרחו יעני אן הדֿא אמר אמרנא נחן בה ולים הו באכֿתיאר אלכהן וכדֿלך קאלו קדשים יהיו לאלהיהם (שם, ו) על כרחם והיו קדש (שם) לרבות בעלי מומין (ספרא שם) לילֿא נקול אן הדֿא אדֿ והו לא יצלח

a) S. למחנה וקאל אל מחוץ למחנה תשלחום ונץֿ גמר פסחים ויצא אל מחוץ למחנה יריד. – *b—c)* Manque dans B. et S.

1) רוצה לומר [גם כן הֵנה באמרו מחוץ למחנה מחנה שכינה כאמרו בזאת המצוה בעצמה אל מחוץ למחנה תשלחום ובגמר פסחים ויצא אל מחוץ למחנה זה] מחנה שכינה ולשון מכילתא. — 2) Nous n'avons pas trouvé cette citation dans la *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121*b*. — 3) מדרגת [קדושה ותפארת והדור] ואפילו.

ליקרב לחם פלאׄ שי נפרׄץ[1] לה תקדמה ואגלאלה פקאל והיו קדש אלנסל אלשריף בגמלתה תמים ובעלי מום וקד תבינת אלשראיט אללאזמה להם וחיניד ינבגי אן ינהג מעהם הדא אלמנהג פי מואצׄע מתפרקה מן גמר מכות[2] וחולין ובכורות ושבת וגירהא

לג ואלמצוה אלתׄאלתׄה ותׄלאתׄין אלאמר אלדי אמר אלכהנים בלבאס תׄיאב מכׄצוצה ללתעטים ואלוקאר וחיניד יכׄדמון פי אלמקדש והו קולה תע׳ ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (שמות כח, ב) ואת בניו תקריב והלבשתם כתנת (שם כט, ח) והדה הי מצות בגדי כהונה שמונה בגדים לכהן גדול וארבעה לכהן הדיוט ומתי מא כׄדם כהן באקל מן תׄיאבה אלתי תכׄצה פי תלך אלכׄדמה או באכׄתׄר מנהא עבודתו פסולה וילזמה מע דלך מיתה בידי שמים אעני למחוסר בגדים שעבד וכדלך עדוה פי גמר סנהדרין (סג) פי גמלה מחויבי מיתה בידי שמים ולם יאת פי דלך נץ׳ לכן גא אלנץ׳ (שמות כט, ט) וחגרת אתם אבנט וגו׳ והיתה להם כהנה וגא פי אלתפסיר בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו כזרים וסנבין[3] אן זר ששמש במיתה וקאלו פי ספרא (סא) וישם עליו את החשן (ויקרא ח, ח) פרשה זו למדה לשעתה ולמדה לדורות למדה לשירות יום יום ולשירות יום הכפורים בכל יום משמשין בבגדי זהב ויום הכפורים בבגדי לבן וקד בינו פי נץ׳ ספרא (עא) אן לבאס הדה אלבגדים מצות עשה והו קולה ומנין שאין אהרן לובש בגדים לגדולתו אלא כמקיים גזרת המלך ת״ל ויעש כאשר צוה יי את משה (ויקרא יז, לד) יעני[4] אן הדה אלבגדים ואן כאנת פי גאיה אלגמאל לאנהא דהב ואחגאר זמרד[5] ויאקות[6] וגירהא

1) ...למה זה נצטוינו לו לתת לו מעלת... — 2) .. וחולין [מכות]. — 3) ונבאר שזר ששמש; H. והרי נתבאר זה ששמש. — 4) כלומר שאלו הבגדים. — 5) «Emeraude;» H. שהם. — 6) «Jacinthe;» H. ישפה.

מן אלאחנאר אלעאליה לא ינרק פדא אלתנמל בל אמתתאל אלאמר אלדי אמר אללה משה פקט והו אן ילבס הדה אלתיאב דאימא פי אלמקדש וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי תאני[1] זבחים ופי מואצע מן כפורים וסוכה

לד ואלמצוה אלראבעה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא באן ינקל אלכהנים אלארון עלי אכתאפהם כלמא[a] ארדנא נקלאנה[b] והו קולה תע׳ (במדבר ז, ט) כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו ואן כאן הדא אלאמר נא ללוים חיניד אנמא דלך לקלה[2] עדד אלכהנים פי דלך אלוקת אד אהרן הו אלמבדי אמא לדורות[c] פאלמצוה לאזמה ללכהנים והם אלדין ינקלונה כמא תבין פי ספר יהושע וספר שמואל ולמא אמר דוד בנאקלן אלארון פי אלמרה אלתאניה קאל פי דברי הימים (א – טו, טו) וישאו בני הלוים את ארון האלהים כאשר צוה משה כדבר יי בכתפם במטות עליהם וכדלך למא דכר פי דברי הימים קסמה אלכהנים ארבע ועשרים משמרה וקאל בעד דלך (שם כד, יט) אלה פקדתם לעבדתם לבוא לבית יי כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר צוהו יי אלהי ישראל בינו אלחכמים אנה ישיר אלי כון אלכהנים תכון עבודתם נקלאן אלארון עלי אלכתף והדא אלדי אוצי אללה אלאה ישראל ונץ ספרי (יד[b]) כמשפטם וגו׳ כאשר צוהו יי אלהי ישראל היכן צוהו ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עלידם בכתף ישאו פקד תבין אן הדא מן גמלה אלמצוות

לה ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין הו אלאמר אלדי אמרנא באן יכון לנא דהן מעמול עלי אלצפה אלמכצוצה מעד לידהן בה כל כהן גדול יתקדם בקולה (ויקרא כא, י) והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק

a) S. ארא ארדו. — b) S. ינקלונה. — c) ללמצות.

1) בשני מזבחים ובמקומות מכפורים. — 2) משום הכהנים [בעת ההיא אחר שאהרן הוא המתחיל אמנם לדורות הנה] המצוה המחויבת.

על ראשו שמן המשחה וכדׄלך ידהן בה בעץ̇ אלמלוך עלי מא יבי̈ן
פי פקה הדׄה אלמצוה וקד דהן בה אלמשכן וכל כליו וליס תדהן
בה אלכלים לדורות לאן̇ בביאן קאלו פי ספרי [b](יג) שבמשיחתן של
אלו יעני כלי המשכן הוקדשו כל הכלים לעתיד לבוא קאל̇ תע̇
(שמות ל, לא) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם וקד תבי̈נת אחכאם
הדׄה אלמצוה פי או̇ל כריתות

לו ואלמצוה אלסאדסה̈ ותׄלאתׄין אלאמר אלדׄ̇י אמרנא בכון
אלכהנים יכׄדמו נובאת[a] תכׄדם נובה̈[1] כל̇ גׄמעה̈ ולא יכון יד אלכל̇
מכׄתלטה̈ גׄיר פי אלרגלים פקט פאנ̇הא תכׄדם אלנובאת כלהא
באלסוי̈ה̈ וכל̇ מן גׄא קר̇ב וקד תבי̈ן פי דברי הימים (א, כד, יד) תקסים
דוד ושמואל להם ואגׄעאלהם ארבעה̈ ועשרים משמרות ותבי̈ן פי
סוכה אן ברגלים יד כלן שוה ונץ̇ הדׄה אלמצוה הו קולה תע̇ (דברים
יח, ו) וכי יבא הלוי וגו̇ ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר
יי ושרת בשם יי אלהיו ככל אחיו הלוים העמדים שם לפני יי חלק
כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות ונץ̇ ספרי [b](קו) ובא בכל אות
נפשו יכול לעולם ת״ל באחד שעריך בשעה שישראל מכונסין
בשער אחד בשלשה רגלים יכול כל המשמרות שוות בקרבנות
הרגל הבאים שלא מחמת הרגל ת״ל לבד ממכריו על האבות מה
מכרו האבות זה לזה אתה בשבתך ואני בשבתי יעני את̇פאקהם[2]
עלי תרתיב נובאת אלכׄדמה̈ כל̇ גׄמעה̈ נובה̈ וכדׄא שרחה אלתרגום
בר ממטרתא[b] דייתי בשבתא דכן אתקינו אבהתא וקד תבי̈נת
אחכאם הדׄה אלמצוה פי אכׄר גמר סוכה

לז ואלמצוה אלסאבעה̈ ותׄלאתׄין אלאמר אלדׄ̇י אמרנא באן ינתגׄסו

a) O. נובה̄. — b) B. et S. מביומי דשבתא.

1) משמרה כל שבוע; H. כל המשמרה שבוע אחד. — 2) הסכמתם על סדר משמרות.

אלכהנים ללקראיב אלמדׄכורין פי אלתורה לאנ̃הם למא מנעהם
אלנץ̃ מן אלאנתג̇אס ללמי̃ת כ̇אצ̃ה̃ תעט̇ימא להם ואבאח להם
אלאנתג̇אס ללקראבה̃ כאן יט̇ן̃ אנ̃הם מכ̇י̃רון[1] ואן הדׄה אבאחה̃ פקט
אן שא אנתג̇ס ואן שא לא אנתג̇ס פפרץ̃ דׄלך פרצ̇א ואלזמה לזומא
והו קולה תע׳ (ויקרא כא, ג) לה יטמא יעני לאחותו ונץ̃ ספרא ([b] סה) לה
יטמא מצוה לא רצה ליטמא מטמאין אתו על כרחו ומעשה ביוסף
הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא ודחפוהו חכמים
וטמאוהו על כרחו והדׄה בעינהא הי מצות אבלים אעני אן כל̃ שכ̇ץ
מן ישראל ילזמה אן יתאבל על קרוביו אעני חמשה[a] מיתי מצוה ומן
שדׄה̃ הדׄא אללזום בי̃ן פי אלכהן אלדׄי הו מוזהר על הטומאה אנ̃ה
יטמא ולא בד̃[b] כשאר ישראל לילא̃ יצ̇עף[2] אחכאם אלאבלות וקד
תבי̃ן אן אבלות יום ראשון דאוריתא ובביאן קאלו פי מועד קטן ([b] יד)
אבל אינו נוהג אבלות ברגל אי אבילות דמעיקרא היא איתי עשה
דרבים ודחי עשה דיחיד פקד באן אן אלתזאם[3] אלאבילות דאוריתא
ואנ̃הא מצות עשה לכן ביום הראשון פקט ובקי̃ה̃ אלסבוע[4] מדרבנן
ואן ולו אלכהן ינהג אבילות ביום הראשון ויטמא לקרוביו פאפהם
הדׄא וקד תבי̃נת אחכאם הדׄה אלמצוה פי מסכת משקין ופי מואצ̇ע
מן ברכות וכתובות ויבמות[5] ועבודה זרה ופי ספרא פי פרשת אמור
אל הכהנים והדׄא אלאלזאם אלדׄי נלזום[c] באלאנתג̇אס ללקראיב לא
ילזום אלנסא לאן̃ אלדׄי נהי אן לא ינתג̇ס לגיר אלקראבה̃ הו אלדׄי
אמר אן ינתג̇ס ללקראיב אמ̃א אלכהנת אדׄ ולא נהי להא פי טמא מת

a) S. ששה. — *b)* S. ולה התאבל. — *c)* S. ילזום.

1) שהרשות בידם [ושזה היתר בלבד]. — 2) «Pour ne pas affaiblir l'autorité;» H. כדי שלא יתחלש. — 3) אבלות [דאוריתא ושהיא] מ״ע. — 4) ושאר [השבועה]. — 5) כתובות [ויבמות ועבודה זרה].

כמא סאבין[1] פי מוצ̇עה כד̇לך לא אמר להא[2] ולא תכליף באן תנתג̇ס בכל תלתום[a] אלאבילות והי אלמכ̇ירה̈ פי אלטומאה פאעלם ד̇לך

לח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ ות̇לאת̇ין אלאמר אלד̇י אמר כהן גדול אן יתזוג̇ בתולה בבתוליה[3] והו קולה תע' (ויקרא כא, יג) והוא אשה בבתוליה יקח ובביאן קאלו (יבמות ‎נט) עושה היה רבי עקיבא ממזר ואפילו מחייבי עשה וביינו[b] ד̇לך באן יכון כהן גדול בעל גיר בתולה אלת̇י הי חראם עליה בעשה אד̇ אלאצל ענדנא לאו הבא מכלל עשה עשה פקד[4] תבין אנהא מצות עשה וקאלו איצ̇א ומצווה על הבתולה וקד תביינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלסאדס[5] מן יבמות ופי מואצ̇ע מן כתובות וקידושין

לט ואלמצוה אלתאסעה̈ ות̇לאת̇ין אלאמר אלד̇י אמרנא באן נקרב פי אלמקדש כ̇רופין כל יום והד̇ה תתסמי תמידין והו קולה תע' (במדבר כח, ג) שנים ליום עלה תמיד וקד תביינת אחכאם הד̇ה אלמצוה ורתבה̈ תקריבהא וצנאעתהא פי ת̇אני[6] יומא ופי מסכת תמיד

מ ואלמצוה אלארבעינייה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באן יקרב כהן גדול כל יום עלי אלדואם מנחה בבקר ובין הערבים והי תתסמי חביתי כהן גדול ותתסמי איצ̇א מנחת כהן משוח והו קולה תע' (ויקרא ו, יג) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליי וקד תביינת אחכאם הד̇ה אלמצוה ומתי תקרב וכיף[7] תקרב פי סאדס מנחות ותאסעהא ופי מואצ̇ע מן יומא ותמיד

מא ואלמצוה אלחאדיה̈ וארבעין אלאמר אלד̇י אמרנא בתקריב קרבן פי כל יום סבת מזיד עלי תמיד של כל יום והד̇א הו מוסף

a) O. תלוזם. — b) B. et S. וביינא.

1) כמו שאבאר במקומו. — 2) כן לא צווי [לה ולא חובה] להטמא. — 3) בתולה [ובבתוליה]. — 4) הנה כבר [התבאר שהיא מצות עשה ואמרו גם כן ומצווה על הבתולה הנה כבר]. — 5) בששי מיבמות. — 6) [בשני של] יומא. — 7) ואיך [תקרב בששי של מנחות ובתשיעי בה].

שבת והו קולה תע׳ (במדבר כח, ט) וביום השבת שני כבשים וקד תבי̈נת רתבה̈ תקריבה פי תׄאני יומא ותמיד

מב ואלמצוה אלתׄאניה̈ וארבעין אלאמר אלד̈י אמרנא בתקריב קרבן פי כל̈ ראס שהר זאיד עלי תמיד של כל יום והו קולה תע׳ (שם, יא) ובראשי חדשיכם וגו׳

מג ואלמצוה אלתׄאלתׄה̈ וארבעין אלאמר אלד̈י אמרנא בתקריב קרבן זאיד עלי אלתמיד טול שבעת ימי חג הפסח והד̈א׳ הו מוסף חג המצות והו קולה תע׳ (ויקרא כג, לו) שבעת ימים תקריבו אשה לייי[2]

מד ואלמצוה אלראבעה̈ וארבעין הי מנחת העומר והו אלאמר אלד̈י אמרנא באן נקר̈ב מנחת שעורים פי אליום אלסאדס עשר מן ניסן ונקר̈ב מעהא כבש בן שנתו לעולה והו קולה תע׳ (ויקרא כג, י) והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן והד̈ה אלמנחה הי אלת̈י תתסמ̈י מנחת[3] בכורים ואליהא הי אלאשארה̈ פי קולה תע׳ (שם ב, יד) ואם תקריב מנחת בכורים לייי אביב קלוי באש גרש כרמל ונק̈ אלמכלתא ([b]עג) כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה שהן חובה אחדהא קולה ואם תקריב מנחת בכורים קאלו חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת״ל תקריב חובה ולא רשות וקד תבי̈נת אחכאם הד̈ה אלמצוה כלה̈א עלי אלכמאל פי אלפרק אלעאשר מן מנחות

מה ואלמצוה אלכׄאמסה̈ וארבעין אלאמר אלד̈י אמרנא בתקריב קרבן מוסף איצׄא פי יום כׄמסין מןׄ יום תקריב אלעומר אלד̈י[a] הו

a) G. a en marge, אלד̈י הו סאדס סון. Les deux versions peuvent être vraies selon qu'on rapporte אלד̈י à יום תקריב ou à יום כׄמסין.

1) ימי חג הפסח [וזהו מוסף חג המצות]. — 2) Ce verset se rapporte au sacrifice de Souccot; voici celui qui se rapporte à Péssah : והקרבתם אשה לייי שבעת ימים (Lév. XXIII, 8). — 3) תקראת [מנחת]. — 4) מיום הקרבת העמר.

סאדס עשר ניסן והדֿא הו מוסף עצרת והו אלמדֿכור פי במדבר סיני והו קולה תע׳ (במדבר כח, כו) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי וגו׳ והקרבתם עולה לריח נחח

מו ואלמצוה אלסאדסה̈ וארבעין אלאמר אלדֿי אמרנא במֿאבה̈ שתי לחם חמץ במקדש מע אלקראבין אלמנצוצה̈[1] אעֿני בגלל[2] הלחם פי יום עצרת אלמחדוד ותקריב[3] אלקראבין עלי מא נץ̃ אלכתאב פי ויקרא ויאכל אלכהנים אלשתי הלחם בעד הנפתן מע כבשי שלמים והו קולה תע׳ (ויקרא כג, יז) ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרנים וקד תבין̃ פי ראבע׳ מנחות אן הדֿא אלקרבן אלדֿי יבא בגלל הלחם חלוק מן מוסף היום ואן הדֿא גיר הדֿא וקד בינ̃א נחן דֿלך באלשרח אלשאפי פי מסכת מנחות ואחכאם הדֿה אלמצוה כלהא קד תבינ̃ת פי אלראבע ואלכֿאמס[5] ואלתֿאמן ואלעאשר ואלחאדי עשר מן מנחות

מז ואלמצוה אלסאבעה̈ וארבעין אלאמר אלדֿי אמרנא בתקריב קרבן זאיד פי אול̃ יום מן תשרי והו מוסף ראש השנה והו קולה תע׳ (במדבר כט, א) ובחדש השביעי באחד לחדש וגו׳ ועשיתם עלה לריח נחוח ליי

מח ואלמצוה אלתֿאמנה̈ וארבעין אלאמר אלדֿי אמרנא בתקריב קרבן זאיד פי אליום אלעאשר מן תשרי והו קולה (שם, ז) ובעשור לחדש השביעי וגו׳ והקרבתם עלה ליי ריח נחוח

מט ואלמצוה אלתאסעה̈ וארבעין אלאמר אלדֿי אמרנא בעבודת היום אעֿני גֿמלה̈ אלקראבין והודיין אלמפרוצֿה̈[6] פי יום צום כפור לתסתגפר בהא גֿמלה̈ אלדֿנוב כמא נץ̃ אלכתאב והי אלחוקה̈[a]

a) B. אלחקק.

1) שהם [הכתובות] הקרבנות. — 2) בנלל הלחם. — 3) והקרבת הקרבנות כמו שבא. — 4) ברביעי-ממנחות. — 5) בפרק ד׳ וה׳ וח. — 6) והודיין המצווין ביום.

בגמלתהא אלמנצוצה̈ פי אחרי מות ודליל כון אלגמלה̈ כלּהא מצוה אחת קולהם[1] פי אכׄר אלפרק אלכׄאמס מן כפורים כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום וקד תביּנת אחכאם הדׄה אלמצוה כלּהא פי אלמסכתא אלמוצׄועה̈ להא· והי מסכת יומא

נ̇ ואלמצוה̇ אלכׄמסינ̈ה̈ אלאמר אלדׄי אמרנא בתקריב קרבן זאיד פי איּאם חג הסכות והו קולה (במדבר כט, ח) והקרבתם עלה אשה ריח נחוח ליי והדׄא הו מוסף החג

נא ואלמצוה אלחאדיה̈ וכׄמסין אלאמר אלדׄי אמרנא בתקריב קרבן זאיד פי אליום אלתׄאמן מן חג הסכות והדׄא הו מוסף שמיני עצרת ואלדׄי[2] אוגב לנא אן נעדּ הדׄא אלמוסף בפני עצמו מנפצל ען גמלה̈ איּאם אלסוכות כון[3] אלאצל ענדנא שמיני עצרת רגל בפני עצמו ובביאן[4] קאלו אנּה רגל בפני עצמו קרבן בפני עצמו פהדׄא דליל עלי כון קרבנו חלוק והדׄא ביּן פי גאיה̈ אלביאן

נב ואלמצוה אלתׄאניה̈ וכׄמסין אלאמר אלדׄי אמרנא באלחגּ אלי אלמקדש שלש פעמים בשנה והו קולה תע׳ (שמות כג, יד) שלש רגלים תחג לי בשנה וקד ביּן פי אלנץּ אן הדׄא אלחגּ הו אן[5] יטלע בקרבן יקרּבה וקד תכרּר הדׄא אלאמר מראּת ונץּ ספרי ([a]קג) שלש מצוות נוהגות ברגל ואלו הן חגיגה וראיה ושמחה וכדׄלך איצׄא קאלו פי גמר חגיגה ([b]ו) שלש מצוות נצטוו ישראל ברגל חגיגה ראיה ושמחה והדׄה אלחגינה מענאהא אן יקרּב קרבן שלמים והי לא תלזם אלנסא וקד תביּנת אחכאם הדׄה אלמצוה פי מסכת חגיגה

a) B. לדׄלך.

1) אמרם בסוף הפרק החמישי מכפורים. — 2) ומה שחיב אתנו. — 3) היזת [ובבאור אמרו שרגל בפני עצמו קרבן בפני עצמו וזה ראיה על השרש אצלנו. — 4) היות קרבנו חלוק] וזה מבואר . . . — 5) הוא שיעלה בקרבן.

6*

נג ואלמצוה אלתֿאלתֿה וכֿמסין אלאמר אלדֿי אמרנא[a] בראיה והו קולה תע' (דברים יו, יו) שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני יי אלהיך ומעני הדֿה אלמצוה אן יטלע אלאנסאן בכל ולד דֿכר ענדה ימכנה אן ימשי וחדה יטלע בה ללמקדש ויקרֿב קרבן עולה ענד טלועה והדֿא[1] אלקרבן אלדֿי יקרֿב ענד טלועה הו אלדֿי יתסמֿי עולת ראיה וקד תקדֿם לנא קולהם (חגיגה [b]ו) שלש מצוות נצטוו ישראל ברגל חגיגה ראיה ושמחה וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה איצֿא אעני מצות ראיה פי מסכת חגיגה והי איצֿא לא תלזם אלנסא

נד ואלמצוה אלראבעה וכֿמסין אלאמר אלדֿי אמרנא בשמחה ברגלים והו קולה תע' (דברים יו, יד) ושמחת בחגך והי אלמצוה אלתֿאלתֿה מן שלש מצוות הנוהגות ברגל ואלמעני אלאוֿל אלמשאר אליה בהדֿא אלאמר הו אן יקרֿב קרבן שלמים צֿרורה והדֿה אלשלמים זאידה עלי שלמי חגיגה[c] והי תתסמֿי פי אלתלמוד שלמי[d] שמחה וען תקריב הדֿה אלשלמים יקולון נשים חייבות בשמחה וקד נא נץֿ (שם כו, ז) וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני יי וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה איצֿא פי חגיגה ופי צֿמן[d] קולה ושמחת בחגך מא קאלוה איצֿא והו קולהם (חגיגה [a]ח) שמח בכל מיני שמחה פמן דֿלך אכל אללחם פי אלאעיאד[2] ושרב אלנביד ולבאס אלגֿדיד ותקסים אלפואכה ואנואע אלחלאוי ללצביאן ואלנסא ואללעב באלאת[3] אלגנא ואלרקץ פי אלמקדש כאצֿה והי שמחת בית השואבה והדֿא כלה ידכֿל תחת קולה ושמחת בחגך ואשדֿהא לזום שרב אלכֿמר כאצֿה אדֿ הו אכֿץ באלסרור ונץֿ גמר פסחים ([a]קט) חייב אדם לשמח בניו ובני ביתו ברגל במה משמחן ביין והנאך קיל תניא רבי יהודה בן בתירה

a) Manque dans B. et S. — b—c) Manque dans S. — d) S. צֿן.

1) [וזה הקרבן שיקריב בראיתו הוא] הנקרא. — 2) [במועדים] בשר. — 3) בכלי נגון.

אומר בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שנאמר וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת עכשיו אין שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח לבב אנוש וקד קאלו איצא (שם) אנשים בראוי להם ונשים בראוי להם ונץ אלתורה הו אן נתכלף הדה אלשמחה עמימה ללצעפא ואלמסאכין ואלגרבא קאל תע׳ (דברים יו, יד) והלוי והגר והיתום והאלמנה

נה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב כרוף אלפסח פי אליום אלראבע עשר מן ניסן והו קולה תע׳ (שמות יב, ו) ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים ומן תעדי עלי הדא אלאמר ותרך תקריבה בזמנו במזיד פהו חייב כרת סוי כאן איש או אשה לאנה קד תבין פי גמר פסחים אן פסח ראשון חובה לנשים ([1] צא) ודוחה את השבת ([a] סה) יעני תקריבה פי ארבעה עשר שחל להיות בשבת מתל כל איש ואיש מישראל ונץ אלתורה הו אלכרת פיה והו קולה (במדבר ט, יג) והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרתה ופי אול מסכת כריתות (ב ג) למא עדו אלמצוות אלתי ילזם אלמתעדי עלידא כרת והי כלהא מצוות לא תעשה וקאלו והפסח והמילה במצוות עשה וקד קדמנא הדה אלמקדמה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת פסחים

נו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין אלאמר אלדי אמרנא באכל כרוף אלפסח לילה כאמס עשר מן ניסן עלי שרוטה אלמדכורה והו אן יכון צלי אש ואן יוכל בבית אחד ואן יוכל מע מצה ומרור והו קולה תע׳ (שמות יב, ח) ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלהו ולעל מעתרצא יעתרצני ויקול לאי שי תעד אכילת

a) פי הדה.

1) «Nous avons l'obligation de procurer cette joie à la fois aux faibles etc.;» H. שנכלל בשמחה זו החלושים.

פסח ומצה ומרור במצוה אחת ולא תעדהא בשלש מצוות לאן[1] אכילת מצה מצוה ואכילת מרור מצוה ואכילת בשר מצוה פאקול לה אמא כון אכילת מצה מצוה בפני עצמה פצחיחא כמא סנבין וכדלך אכילת הפסח מצוה צחיחא כמא דכרנא אמא אלמרור פהו תאבע לאכילת הפסח ולא ינעד מצוה בפני עצמה דליל דלך אן בשר הפסח יוכל לאקאמה אלמצוה חצר אלמרור או לא יחצר ואלמרור לא יוכל אלא בחצור בשר הפסח לקולה תע׳ על מררים יאכלהו (שם) ולו[2] אכל מרור דון בשר למא פעל שיא בתה ולא נקול קד קצי מצוה אחת והי'[3] אכילת מרור ונץ אלמכלתא (ᵇ1) צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו מגיד הכתוב שמצות פסח צלי מצה ומרור יעני אן אלמצוה הי מגמועהא והנאך קיל מנין אתה אומר אם אין להם מצה ומרור הם יוצאין ידי חובתן בפסח ת״ל יאכלוהו יעני אלבשר וחדה יכול כשם שאם אין להם מצה ומרור הן יוצאין ידי חובתן בפסח כך אם אין להם פסח יוצאין ידי חובתן במצה ומרור הרי אתה דן הואיל והפסח מצות עשה ומצה ומרור מצות עשה אם למדת שאם אין להם מצה ומרור הן יוצאין ידי חובתן בפסח כך אם אין להם פסח יוצאים ידי חובתן במצה ומרור ת״ל יאכלוהו · והנאך קיל (שם) יאכלוהו מכאן אמרו הפסח נאכל אכילת שובע ואין מצה ומרור נאכלין אכילת שובע לאן אצל אלמצוה אכל אלבשר כמא קאל ואכלו את הבשר בלילה הזה ואלמרור מן תואבע בשר הפסח ולואזמה כמא יבין מן הדה אלנצוץ למן פהמהא ודליל הדא אלואצח אלאצל אלדי נץ בה אלתלמוד והו קולהם (פסחים ᵃקכ) מרור בזמן הזה מדרבנן לאן מן אלתורה לא ילזם אכלה בפני עצמו ואנמא יוכל[4] בחצור בשר הפסח פהדא דליל

1) כי אכילת מצה מצוה ואכילת מרור מצוה ואכילת בשר מצוה] אשיבנו. —
2) ואם אכל מרור; H. אבל מרור. — 3) והיא אכילת מרור] מצוה אחת. —
4) יאכל בהזדמן בשר הפסח.

ואצֹח בין אנה מן תואבע אלמצוה לא אן אכילתו מצוה בפני עצמה
ואחכאם הדֹה אלמצוה איצֹא מבינה פי מסכת פסחים

נז ואלמצוה אלסאבעה וכמסין הו אלאמר אלדֹי אמרנא[1] בשחיטת
פסח שני מן תעדֹר[a] עליה פסח ראשון והו קולה תע׳ (במדבר ט, יא)
בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אתו והנא
איצֹא ינבגי ללמשכך אן ישכך עלי ויקול לי לאי שי תעד פסח
שני והדֹא ינקץ אלדֹי קדמתה פי אלאצל אלסאבע פי קולך אן
פקה אלשריעה לא ינעד מצוה בפני עצמה פליעלם מעתרץ
הדֹא אלאעתראץ אן אלחכמים קד אכֹתלפו פי פסח שני הל יג̇רי[b]
מג̇רא פקה[c] אלאול או הו אמר מסתקל בנפסה וקטוע אלהלכה
אנה אמר מסתקל בנפסה פלדֹלך ינבגי עדה בפני עצמו ופי גמר
פסחים (צג:) קאלו חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי
רבי ר׳ נתן אמר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר׳ חנניה
בן עקיבה אמר אף הראשון אינו חייב כרת אלא אם כן לא עשה
שני תֹם סאל אלתלמוד וקאל מאי קא מפלגי רבי סבר שני רגל
בפני עצמו הוא ורבי נתן סבר שני תשלומין לראשון הוא פקד באן[2]
מא אשרנא[d] אליה והנאך קיל הילכך הזיד בזה ובזה יעני לא הקריב
פסח ראשון ולא פסח שני בזדון דברי הכל חייב שגג בזה ובזה
דברי הכל פטור הזיד בראשון ושגג בשני לרבי[3] ורבי נתן חייב
ולרבי חנניה בן עקיבא פטור וכדֹלך איצֹא אדֹא הזיד בראשון
והקריב בשני פהו חייב ענד רבי לאן ליס ענדה אלשני[4] תשלומין
לראשון ואלהלכה פי דֹלך כלה כרבי והדֹה אלמצוה לא תלזם

a) B. אעתדֹר. — b) S. עדי. — c) B. et O. אלפקה. — d) S. ארשדנא.

1) Mieux : אמר. — 2) הנה כבר מבואר מה שרמזנו. — 3) לרבי ורבי נתן חייב.
— 4) שאין לדעתו [השני].

אלנסא לאנה קד תבין הנאך אן[a] אשה בשני רשות[1] (שם צא) וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי גמר פסחים

נח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין אלאמר אלדי אמרנא באכל פסח שני לילה כאמס עשר מן איר על מצה ומרור והו קולה תע׳ פיה איצא על מצות ומררים יאכלהו (במדבר ט, יא) ופקה הדה אלמצוה איצא תבין פי פסחים ובין[b] הו אנהא לא תלזם אלנסא לאנה[c] כמא שחיטתו גיר לאזמה להן כמא בינא כדלך אכילתו בלא שך

נט ואלמצוה אלתאסעה וכמסין אלאמר אלדי אמרנא בצרב אלחצוצרות פי אלמקדש ענד תקריב כל קרבאן מן קראבין אלפצול והו קולה תע׳ (במדבר י, י) וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצצרת ובביאן קאלו שמצות[2] היום בחצוצרות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ספרי (ה״ט) וראש השנה (יז, לב) ותענית (פ״ט) לאנא[3] מאמורון בצרב אלחצוצרות פי אוקאת אלצראיר ואלשדאיד ענד[d] מא נסתצרכה[e] תע׳ קאל (שם, ט) וכי תבאו מלחמה בארצכם וגו׳

ס ואלמצוה אלסתינית אלאמר אלדי אמרנא באן יכון כל קרבן נקרבה מן אלבהמה אבן תמאניה איאם פמא זאד לא אקל מנהא והדה הי מצות מחוסר זמן בגופו והו קולה תע׳ (ויקרא כב, כז) והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן וקד תכרר הדא אלאמר בנץ אכר והו קולה (שמות כב, כט) שבעת ימים יהיה עם אמו והדה אלמצוה תעם אלקרבנות כלהא קרבן[4] יחיד וקרבן צבור

a) S. אין. — *b)* Manque dans S. — *c)* B. לכנה. — *d—e)* Manque dans S.

1) [ומבואר הוא] שאין הנשים. — 2) שמצות היום בחצצרות. — 3) כי אנחנו; H. וכן. — 4) [הקרבנות כלם [קרבן יחיד וקרבן צבור לפי חלוף מיניהם כלם ומאמרו.

עלי אכתלאף אנואעהא כלהא פמן קולה ומיום השמיני והלאה דליל
אן קבל דלך לא ירצה פקד צח אלנהי ען תקריב מחוסר זמן לכנה
לאו הבא מכלל עשה ולדלך אין לוקין עליו לאן מן הקריב מחוסר
זמן אינו לוקה כמא תבין פי פרק אתו ואת בנו (חולין [a]פא) והנאך קיל
הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקו לעשה וקד תבינת אחכאם הדה
אלמצוה פי ספרא ([b]צב) ואכר מסכת זבחים

סא ואלמצוה אלחאדיה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן יכון כל
קרבן[1] נקרבה כאמלא פי נועה סאלמא מן אלעיוב אלתי גא בהא
אלנץ ואלנקל אנהא עיוב והו קולה תע' (ויקרא כב, כא) תמים יהיה
לרצון ונץ ספרא ([a]צב) תמים יהיה מצות עשה וקד אסתדלו עלי כון
כמור אלנסכים וזיתהא וסמידהא פי גאיה אלטיב ואלסלאמה מן
אלפסאד מן קולה (במדבר כח, לא) תמימם יהיו לכם ונסכיהם וקד תבינת
אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאמן מן מנחות

סב ואלמצוה אלתאניה וסתין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב אלמלח
מע כל קרבאן והו קולה תע' (ויקרא ב, יג) על כל קרבנך תקריב מלח
וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ספרא ([a]יד) ופי מואצע מן מנחות

סג ואלמצוה אלתאלתה וסתין אלאמר אלדי אמרנא בצנאעה קרבן
עולה והו אן יכון כל קרבן עולה אדא קרב סוי כאן קרבן יחיד או
קרבן צבור יכון עלי צפה כדא והו קולה תע' פי ויקרא (א, ב) אדם
כי יקריב מכם קרבן וגו' אם עלה קרבנו מן הבקר

סד ואלמצוה אלראבעה וסתין הו אלאמר אלדי אמרנא באן תכון
צנאעה קרבן חטאת עלי אלצפה אלמדכורה אי חטאת כאנת והו
קולה תע' (ויקרא ו, יח) זאת תורת החטאת וגו' ובין איצא הנאך פי ויקרא
כיף תדבח ואי שי יחרק מנהא ואי שי יוכל

סה ואלמצוה אלכאמסה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן תכון

1) כל קרבן; H. מה.

צנאעה קרבן אשם עלי אלצפה אלמדכורה פי ויקרא[1] (ז, א) פי קולה תע'
וזאת תורת האשם ובין אלנץ כיף יקרב ומא יחרק מנה ומא יוכל מנה

סו ואלמצוה אלסאדסה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן תכון
צנאעה זבח שלמים עלי אלצפה אלמדכורה פי קולה (ויקרא ג, א) ואם
זבח שלמים קרבנו וקאל איצא לתתמים אלצנאעה וזאת תורת זבח
השלמים וגו' אם על תודה יקריבנו (שם ז, יא) והדה אלארבע צנאעאת
אעני צנאעה אלעולה ואלאשם ואלחטאת ואלשלמים הי צנאעה.
אלקרבנות כלהא לאן כל קרבן בהמה יקרבה אליחיד או אלצבור
אנמא הו אחד הדה אלארבעה אנואע גיר אלאשם אנה קרבן יחיד
אבדא כמא בינא מראת ומסכת זבחים תשתמל עלי אחכאם הדה
אלארבע מצוות איצא ומא ינצאף אליהא מן שבההא מן אללאזם
ואלמחדוד ואלעמל אלפאסד ואלגארי עלי אלצואב

סז ואלמצוה אלסאבעה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן תכון
צנאעה אלמנחה עלי אלצפה אלמדכורה פי נוע נוע מנהא והו קולה
(ויקרא ב, א) ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' ואם מנחה על המחבת
קרבנך ואם מנחת מרחשת וקאל לתתמים אלצנאעה וזאת תורת
המנחה (שם ו, ז) ואחכאם הדה אלמצוה עלי כתרה פנונהא הי מבינה
פי אלמסכתא אלמוצועה[2] לדלך אעני מסכת מנחות

סח ואלמצוה אלתאמנה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן יקרבו
בית דין קרבן אדא סהו[3] והורו שלא כהלכה והדא הו קולה תע'
(ויקרא ד, יג) ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל וקד
תבינת אחכאם הדה אלמצוה ואלאשתראטאת[4][a] אלתי פיהא עלי
אלכמאל פי מסכת הוריות ופי מואצע[5] מן מסכת זבחים

a) S. ואלאסתדלאלאת

1) [בויקרא] הנזכר. — 2) [במסכתא המחוברת לכך ר"ל] במס'. — 3) [והורו שלא כהלכה] אם טעו. — 4) [והתנאים אשר בה בשלמות] בהוריות. — 5) [ובמקומות] מזבחים.

סט ואלמצוה אלתאסעה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן יקרב כל מן שגג פי דנב מן אלדנוב[1] אלכבאיר אלמעלומה קרבן חטאת והו קולה תע' (ויקרא ד, כז) ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ והדה הי חטאת קבועה אעני אנהא אבדא חטאת בהמה וקד בינא אן אלדנוב אלתי ילזם פי סהוהא הדה אלחטאת הי אלתי חייבין על זדונן כרת ובשרט אן תכון מצות לא תעשה ויכון פידא מעשה כמא תבין פי אול כריתות ופקה הדה אלמצוה כלהא קד תבין פי מסכת הוריות וכריתות ופי מואצע[2] מן שבת ושבועות וזבחים

ע ואלמצוה אלסבעינה הו אלאמר אלדי אמרנא באן נקרב קרבן מא[a] אדא חדת לנא שך פי אחד תלך אלכבאיר אלתי ילזם על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת קבועה והדא אלקרבן יתסמי אשם תלוי וצפה[*] הדא אלשך אלדי יחדת פילזם[b] עליה אשם תלוי הו[3] אן יכון אמאמה מתלא[4] קטעתין שחם אחדהמא שחם כלי ואלאכרי שחם קלב אכל אחדהמא תם אכל גירה אלאכרי או תלפת[c] אלאכרי וחדת לה אלשך[5] ווקע פי נפסה והם הל אלקטעה אלתי אכל כאנת אלחלאל[d] או אלחראם פהדא יקרב קרבן עלי הדא אלשך אלחאדת יסתגפר בה והו יתסמי אשם תלוי פאן חקק בעד דלך אן אלתי אכלהא הו שחם אלכלי פקד צחת אלשגגה ויקרב חטאת קבועה

a) B. et S. אמא. — *b)* B. פלילום. — *c)* B. וצאעת. — *d)* B. et S. אלחל.

1) קרבן חטאת [מהחטאים הגדולים הנודעים] ששגג בחטא. — 2) [ובמקומות] משבת. — 3) הוא [ותאר זה הספק שיתחדש ויתחייב עליו אשם תלוי]. — 4) Littéralement : שיהיו לפניו דרך המשל שתי חתיכות של חלב אחת מהם חלב כליות והאחרת חלב של לב אכל אחת מהם ואחר כן אכל זולתו האחרת או נאבדה האחרת. En hébreu il y a un mot spécial pour désigner la graisse permise et un autre pour la graisse défendue. En arabe il n'y a qu'un seul mot pour les deux; ce qui a obligé Maïmonide, pour les distinguer, à ajouter כליות et לב. — 5) ספק ונפלה בלבו המהשבה אם החתיכה שאכל היתה המותרת... או האסורה.

ואלנקֿ' אלֿדי נֿא פי הדֿא אלקרבאן הו קולה תע' פי פרשת ויקרא (ה, יז) ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע יעני[2] עלי כונה לא ידע אם שגג או לא שגג והדֿא אלמעני יסמֿונה אלחכמים לא הודע וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי מסכת כריתות

עא ואלמצוה אלחאדיה̈ וסבעין הו אלאמר אלֿדי אמרנא אן מן ירתכב דֿנוב מכֿצוצה̈ באן יקרֿב קרבן אשם פינפר לה והדֿא הו אשם ודאי ואלדֿנוב אלֿתי ילזם עלידא הדֿא אלקרבן הי אלמעילה ואלגזילה ונכאח שפחה חרופה וחנת שבועת הפקדון ודֿלך אן כל מן מעל בשגגה והו אן יהנה בשוה פרוטה מן ההקדש סוי פי דֿלך הקדש בדק הבית או הקדש מזבח או מן גזל חבירו שוה פרוטה פמא זאד וחלף או מן נכח שפחה חרופה בין בשוגג בין במזיד או[3][a] מן כפר בפקדון וחלף[b] בין בשוגג בין במזיד[c] פהו ילזמה אן יקרֿב קרבן על חטאתו וליס הו קרבן חטאת ואנֿמא הו קרבן אשם והדֿא אלקרבן יתסמֿי אשם ודאי קאל פי אלמעילה (ויקרא ה, טו) וחטאה בשגגה מקדשי יי והביא את אשמו ליי איל תמים וקאל (שם, כא) וכחש בעמיתו בפקדון וגו' ונשבע על שקר וגו' ואת אשמו יביא ליי איל תמים וקאל (שם יט, כ) ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והוא שפחה נחרפת לאיש וגו' והביא את אשמו ליי וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי מסכת כריתות .

עב ואלמצוה אלתֿאניה̈ וסבעין אלאמר אלֿדי אמרנא באן נקרֿב

a—c) Manque dans S. — *b)* Manque dans B.

1) והכתוב שבא בזה . . ; H. שנה. — 2) [ר״ל על היותו לא ידע אם שנג או לא וזה הענין שנג]. — 3) הנה הוא [או מי שכחש בפקדון ונשבע בין בשוגג בין במזיד].

קרבן עולה ויורד עלי דׄנוב מכׄצוצהׄ איצׄא ואלדׄנוב אלתׄי ילזם עליהא הדׄא אלקרבן הי טומאת מקדש וטומאת קדשיו ושבועת בטוי ושבועת העדות ודׄלך אן מן נטמא באב מן אבות הטומאה עלי מא אצׄלנא פי צדר סדר טהרות ונכנס למקדש בשגגה והדׄה הי טומאת מקדש או* אכל בשר קודש בשגגה והדׄה הי טומאת[1] קדשיו או מן חלף שבועת בטוי וחנתׄהא בשגגה או חנתׄ שבועת העדות בין בשוגג בין במזיד פאנׄה יקרׄב עלי אי פעל פעל מן הדׄה אלקרבן אלדׄי יתסמׄי קרבן עולה ויורד והו קולה תעׄ (ויקרא ה, א) ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה וגו׳ או נפש אשר תגע בכל דבר טמא וגו׳ ונעלם ממנו והוא ידע ואשם או נפש כי תשבע לבטא בשפתים וגו׳ ונעלם וגו׳ והיה כי יאשם וגו׳ והביא את אשמו ליי וגו׳ ואם לא תגיע ידו וגו׳ ואם לא תשיג ידו ולהדׄא אלמעני יתסמׄי[a] עולה ויורד לאנׄה לא יתׄבת פי נוע בל יׄנאב מן הדׄא אלנוע מרׄהׄ ומן הדׄא אלנוע מרׄהׄ אכׄרי עלי קדר חאל אלכׄאטי אלמסתחקׄ ללקרבן וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי מסכת כריתות איצׄא ופי מסכת שבועות

עג ואלמצוה אלתׄאלתׄהׄ וסבעין הו אלאמר אלדׄי אמרנא באלאעתראף באלדׄנוב אלתׄי אדׄנבנאהא בין ידיה תעׄ באלקול ענד אלתובהׄ מנהא והדׄא הו אלודוי ונרצׄה[b] אן יקול אנא השם חטאתי עויתי פשעתי ועשיתי כך וכך ויבסט אלקול ויטלב אלמגפרהׄ פי הדׄא אלגרץׄ כיףׄ כאנת טלאקהׄ לסאנה ואעלם אן ולו אלדׄנוב אלתׄי תלזם עליהא הדׄה אנואע אלקראבין אלמתקדׄם וצפהא אלתׄי קאל תעׄ אן מן[2] קרׄבהא נפר לה פלא בדׄ מע תקריבהא מן אלודוי והו קולה תעׄ (במדבר ה, ו) דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת

a) B. סמׄי; O. סמׄו. — *b)* Manque dans O.

1) [או אכל בשר קדש בשגגה וזו היא טומאת] קדשיו. — 2) [שמי] שיקריבם.

האדם למעל מעל ביי ואשמה הנפש ההוא והתודו את חטאתם אשר עשו ונץ̃ אלמכלתא[1] פי[2] שרח הד̇א אלפסוק לפי שנאמר (ויקרא ה, ה) והתודה אשר חטא יתודה על חטא אשר חטא עליה על החטאת כשהיתה קיימת לא משנשחטה אין במשמע שיתודה היחיד אלא על ביאת המקדש לאן̃ הד̇א אלנץ̃ אעני קולה תע׳ והתודה אשר חטא עליה אנ̃מא ג̇א פי פרשת ויקרא פי מטמא מקדש וקדשיו ומא ד̇כר מעה מ̃מא קד ד̇כרנאה[3] [a] ובי̃נ̃אה פקאל[4] הנ̃א פי אלמכלתא אנ̃א מא כנ̃א נתעלם̃ מן הד̇א אלנץ̃ גיר לזום אלודוי למטמא מקדש מנין אתה מרבה שאר כל המצוות אמר דבר אל בני ישראל והתודו ומנין אף מיתות וכריתות אמר חטאתם כל חטאתם לרבות מצוות לא תעשה כי יעשו לרבות מצוות עשה והנאך קיל איצ̇א מכל חטאת האדם מה שבינו לבין חבירו על הגניבות ועל הגזילות ועל לשון הרע למעול מעל לרבות הנשבע בשם לשקר והמקלל ואשמה הנפש לרבות כל חייבי מיתות שיתוודו יכול אף הנהרגין על פי זוממין לא אמרתי אלא ואשמה הנפש ההיא יעני אנ̃ה מא ילזמה אלאעתראף אד̇א עלם אנ̃ה לא ד̇נב לה בל שהד עליה באטל פקד תבי̃ן לך אן עלי[5] ג̇מיע אנואע אלד̇נוב אלכבאיר ואלצגאיר ולו מצוות עשה ילזם עליהא אלודוי ולמא ג̇א הד̇א אלאמר אלד̇י הו והתודו מע לזום אלקרבן כאן יקום באלבאל אן ליס אלודוי במנ̃רדה מצוה בפני עצמה ואנ̃מא הו מן לואחק אלקרבן אחתאג̇ו אן יבי̃נו ד̇לך פי אלמכלתא בהד̇א אלנץ̃ יכול בזמן שהן מביאין מתודין זמנין אף בזמן שאין מביאין אמר דבר אל בני ישראל והתודו אין במשמע

a) Manque dans S. et O.

1) Ce passage ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121*b*. Voir aussi ספרא, 23*a*, § 14. — 2) מכלתא [בפרוש זה הפסוק]. — 3) ממה [שזכרנו]. — 4) ואמר שם; H. ונראה. — 5) שעל כל מיני; H. שכל.

ודוי אלא בארץ מנין אף בגליות והתודו את עונם ואת עון אבותם וכן דניאל אמר לך יי הצדקה ולנו בשת הפנים פקד תבין לך מן גמיע' מא דכרנאה אן אלודוי מצוה בפני עצמה לאזמה ללמדנב עלי אי דנב אדנב בין בארץ בין בחוצה לארץ בין הביא קרבן בין לא הביא קרבן ילזמה אלאעתראף כקולה תע' והתודו את חטאתם אשר עשו ונץ ספרא (סט b) איצא והתודה זה ודוי דברים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק[2] אלאכיר[a] מן כפורים

עד ואלמצוה אלראבעה וסבעין אלאמר אלדי אמרנא באן יקרב כל רגל מסתחאק אדא ברא מן אלזיבות ודלך[3] אלקרבן הו שתי תורים או שני בני יונה אחד חטאת ואחד עולה והדא הו קרבן הזב והו מחוסר כפרה חתי יקרבה והו קולה תע' (ויקרא טו, יג) וכי יטהר הזב מזובו וגו' וביום השמיני יקח לו שתי תרים וגו'

עה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין אלאמר אלדי אמרנא באן תקרב קרבן כל אמראה מסתחאצה אדא בראת[b] מן אלזיבות ודלך אלקרבן הו שתי תורים או שני בני יונה והדא הו קרבן זבה והי מחוסרה כפרה אלי אן תניבה ולעל מעתרצא יעתרצני ויקול פאד וקרבן הזב כקרבן הזבה ואנת תעד נוע אלקרבן לזם לכל מן לזם כמא פעלת פי קרבן חטאת וקרבן אשם ודאי וקרבן אשם תלוי וקרבן עולה ויורד אלדי עדדת כל ואחד מצוה בפני עצמה ולם תלתפת לכתרה אלדנוב אלתי ילזם עלי כל דנב מנהא דלך אלקרבן כדלך[4] הנא לא תלתפת לכתרה אלאשכאץ אלדי לזם לכל ואחד מנהם קרבן העוף פליעלם אן קרבן זב וזבה ליס הו עלי דנוב ואנמא הו קרבן[5] לאזם עלי חאלה מא פלו כאנת חאלה אלזיבות פי אלרגל ואלאמראה

a) B. אכר פרק. — b) B. ענד תברא.

1) מה [מכל]. — 2) מכפורים [בפרק האחרון]. — 3) [וזה הקרבן הוא שתי תורים או שני בני יונה אחד חטאת ואחד עולה] והו. — 4) גם כן הנה לא תחוש. — 5) קרבן שחובה; H. דבר.

שיא ואחדא כמא הי פי אלאסם אלד̄י אסם הד̇א זב ואסם הד̇ה זבה
ללזום עד̇המא בואחד לכן לים אלאמר כד̇לך לאן̇ דרור' אלמני מן
אלרג̇ל הו אלד̇י ילזמה עליה אלקרבן ואן דר̄ מת̇ל אלמני מן
אלאמראה̇ פליסת בזבה ודרור אלדם מן אלאמראה̇ ילזמה[2] עלידא
קרבן ואן דר̄ אלדם מן אלרג̇ל לים ילזמה עלידא קרבן ולפט̇ה̇
זיבות אנ̇מא מענאהא אלסילאן ולים כל̄ סאיל שי ואחד בעינה
ובביאן קאלו האיש מטמא בלובן והאשה באודם ולים יג̇רי חכם
זב וזבה חכם מצורע ומצורעת ודליל הד̇א אלואצ̇ח קולהם פי
כריתות ארבעה מחוסרי כפרה ואלו הן הזב והזבה והיולדת
והמצורע אלא תרי כיף יעד̄ זב וזבה באת̇נין ויעד̄ מצורע בואחד
כאן רג̇ל או אמראה̇ לאן̇ זיבות אלרג̇ל ניר זיבות אלמראה̇ ואלנ̇ץ̇
אלד̇י נ̇א פי קרבאנהא[3] הו קולה (ויקרא טו, כח) ואם טהרה מזובה וגו'
וביום השמיני תקח לה שתי תרים

ע̇ ואלמצוה אלסאדסה̇ וסבעין אלאמר אלד̇י אמרנא באן תקר̄ב
כל̄ יולדת קרבן והו כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת
ואן כאנת עניה פתקר̄ב שתי תורים או שני בני יונה ואחד עולה
ואלת̇אני חטאת והי איצ̇א מן מחוסרי כפרה חת̇י תקר̄ב כמא קאל
תע' (ויקרא יב, ו) ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו
ע̇ז ואלמצוה אלסאבעה̇ וסבעין אלאמר אלד̇י אמרנא באן יקר̄ב כל̄
מצורע קרבן אד̇א ברא מן עלת̇ה[a] והן̇ שלש בהמות עולה וחטאת
ואשם ולוג שמן ואן כאן פקירא פיקר̄ב כבש לאשם ושתי תורים
או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת והד̇א הו אלראבע מן

a) B. אלצרעת.

1) [כי הנרת זרע מן האיש הוא הדבר שיתחייב בו קרבן ואם ינר כמו זרע מן
האשה [תתחייב קרבן] ואם (2 — .האשה לא תהיה זבה] והגרת דם מן (3 — שבא
.בזה הענין H. ;בקרבנה

מחוסרי כפרה והו קולה תע׳ (ויקרא יד, י) וביום השמיני יקח שני כבשים תמימם וכבשה אחת פאן קאל קאיל לאי שי לם תעד קרבן מחוסרי כפרה כלהם מצוה אחת אד ולהם מעני ואחד יעמהם[a] והו חסור[1] כפרה וכאן יכון הדא נוע מן אנואע אלתטהר מן אלנגאסה וכאן תקול אלמצוה אלפלאניה הו אלאמר אלדי אמרנא באן לא תכמל טהארה בעץ אלטמאים והם זב וזבה יולדת ומצורע חתי יקרבו קרבן כמא תעד טהרה במקוה במצוה אחת לומת לאי טמא כאן ולא תלתפת לנוע אלטומאה אלתי אנתגס בהא כדלך כאן תעד קרבן מחוסרי כפרה מצוה אחת ולא תלתפת לנוע טומאתו פהדא עלם אללה כאן ילזם באלצרורה לו כאן קרבן כל ואחד מן האולא אלארבעה מחוסרי כפרה קרבן ואחד לא יכתלף מתל טהרה במקוה מים אלתי הי נוע מן אלתטהיר לאזם לכל טמא אמא מן חית אכתלפת קראבינהם כמא תרי ילזם עד כל קרבן עלי חדתה צרורה לאן אלשי אלדי בה תכמל טהארה הדא גיר אלשי אלדי בה תכמל טהארה אלאכר והדא מתל מי נדה ומי מקוה וארבעת מינין שבמצורע אלתי הי שלש מצוות ואן[2] כאנת גמיעא לטהרת טמאים כמא סאבין והאולא אלארבעה מחוסרי כפרה קד תבינת אחכאמהם ואחכאם קראבינהם עלי אלתגמיל ואלתפציל פי אלאול[3] ואלתאני מן כריתות ופי אלתאני מן ערכים וזבחים ופי תאמן נזירות ואכר נגעים ופי מסכת קנים ופי מואצע מתפרקה כתירה מן אלתלמוד לכן אכתרהא ומעטמהא פי מגמע אלמואצע אלתי נבהנא עליהא

עח ואלמצוה אלתאמנה וסבעין הו אלאמר אלדי אמרנא באכראג

a) B. et S. יגמעהם.

1) והוא חסור; H. מחוסר. — 2) אף על פי שהם כלם; H. ואם היו כלם. — 3) ובשמיני [בפרק ראשון ושני מן כריתות ובשני מערכים וזבחים].

עשר מן מא יולד לנא כל עאם מן בהמה נקרב שחמה ודמה ונאכל נחן בקיתה בירושלים והו קולה תע׳ (ויקרא כז, לב) וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליי והדא הו מעשר בהמה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלאכיר מן בכורות והנאך תבין אן הדה אלמצוה נוהגת בחוצה לארץ איצא ושלא בפני הבית והדא הו דין תורה לכן בגזרה דרבנן א״אך יאכל שלא במום אד וליס ענדנא מקדש קאלו אינו נוהג אלא בפני הבית פאדא כאן תם מקדש בנוי נוהג בארץ ובחוצה לארץ

עט ואלמצוה אלתאסעה וסבעין הו אלאמר אלדי אמרנא בקידוש בכורות יעני אכראגהא ועזלהא למא ילום[1] אן יפעל פיהא והו קולה תע׳ (שמות יג, ב) קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה ונץ אלתורה הו אן הדה אלבהמה הי בקר וצאן ונוע אלחמאר כאצה וקד תכרר הדא אלאמר פי בכור בהמה טהורה והי אלמצוה אלתי נחן מתכלמון פיהא אלאן וקאל (דברים טו, יט) כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש ליי אלהיך וחכם[2] הדא בכור בהמה טהורה הו אן ידפע ללכהנים אלדין יקרבון שחמה ודמה ויאכלון בקיה לחמה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלתמאם פי מסכת בכורות וקד תבין פי אכר מסכת חלה אן הדה אלמצוה אינה נוהגת אלא בארץ ונץ ספרי (צו[a]) יכול יהא אדם מעלה בכורות מחוצה לארץ ת״ל ואכלת לפני יי אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך ממקום שאתה מביא מעשר דגן אתה מביא בכורות פקד באן לך אן הדה אלמצוה אינה נוהגת אלא בארץ׃

a) B. et O. donnent après בארץ : אמא בכור ח״ל פלא יקרב לכנה קדוש להאכל במומו.

1) למה שיתחייב; H. שראוי. — 2) ודין זה; H. ודין של זה בכור . . . הוא של . . .

סוי כאן אלבית אלמקדס מבניא או כמא הו יומנא הד̇א מת̇ל מעשר דגן והד̇ה אלמצוה לא תלזם אללוים

פ ואלמצוה אלמופיה̈ ת̇מאנין אלאמר אלד̇י אמרנא בפדיה̈ בכור אדם ואן ידפע[1] ד̇לך אלת̇מן ללכהן והו קולה תע' (שמות כב, כח) בכור בניך תתן לי ובין לנא הד̇ה אלנתינה כיף תכון והו אן נפדאה מן אלכהן וכאנה כאן קד זכה בו ונשתראה מנה בחמש סלעים והו קולה תע' (במדבר יח, טו) אך פדה תפדה את בכור אדם והד̇ה אלמצוה הי מצות פדיון הבן גיר לאזמה̈ ללנסא ואנמא הי ממצוות הבן על האב כמא תבין פי קדושין (דף [a] כט) וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה כלהא פי מסכת בכורות

פא ואלמצוה אלחאדיה̈ ות̇מאנין הו אלאמר אלד̇י אמרנא בפדיה̈ פטר חמור בשה כאצה̈ ואן לא יפדאה בסויתה וידפע ד̇לך אלשה ללכהן והו קולה תע' (שמות לד, כ) ופטר חמור תפדה בשה וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת בכורות (דף [a] יב) והי איצ̇א לא תלזם אללוים[a]

פב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ות̇מאנין אלאמר אלד̇י אמרנא בעריפת פטר חמור אן לם ירד פדיתה והו קולה תע' (שמות לד, כ) ואם לא תפדה וערפתו וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה איצ̇א פי מסכת בכורות וללמעתרץ̇ אן יעתרצ̇ני ויקול לאי שי עדדת פדייתו ועריפתו בשתי מצוות ולם תעדהא מצוה אחת ותכון עריפתו מן פקה[2] אלמצוה כמא צ̇מנת[3] פי אלאצל אלסאבע פעלם אללה אן אלקיאס כאן יוגב הד̇א לולא מא וג̇דנא להם נצא ידל עלי כונהמא שתי מצוות והו קולהם מצות פדיה קודמת למצות עריפה מצות יבום קודמת

a) S. אלנסא.

1) ושיתן אלו הדמים; H. שיתן הדמים. — 2) עריפתו מדיני; H. דיני. — 3) כמו שפרשת בשרש השביעי; H. שקבלו בשרש הזה.

למצות חליצה פכמא אן אליבמה מערצ׳ה אמא לליבום או לחליצה ואליבום מצוה כמא ד׳כר ואלחליצה מצוה בפני עצמה כד׳לך פטר חמור מערץ׳ אמא ללפדיה או ללעריפה והד׳א מצוה והד׳א מצוה כמא נצו

פג ואלמצוה אלת׳אלת׳ה ות׳מאנין אלאמר אלד׳י אמרנא באלכ׳רוג׳[1] ען ג׳מיע אלחקוק אלמתעינה עלינא[2] פי אול עיד ימר עלינא מן שלש רגלים חתי לא ינצרף פצל מן שלש רגלים אלא והו קד קרב כל קרבן עליה והו קולה תע׳ (דברים יב, ה) לשכנו תדרשו ובאת שמה והבאתם שמה עלתיכם ומעני הד׳א אלאמר אנה יקול ענד מא תבא[3] שמה והו פי כל רגל מן שלש רגלים ילזמך אן תג׳יב כל קרבן עליך ונץ׳ ספרי (פ׳ סח) ובאת שמה והבאתם שמה למה נאמר לקבעם חובה שיביאם ברגל הראשון שפגע בו והנאך קיל (שם) אינו עובר עליו משום בל תאחר עד שיעבורו עליו שלש רגלים שנה כולה יעני אנה אד׳א עברו[4] עליו שלש רגלים ולא הביא חיניד׳ יכון קד תעדי עלי לאו אמא אד׳א עבר עליו רגל אחד פיכון קד תעדי על עשה פקט ופי גמר ראש השנה (דף ד׳ b) אמר רבי מאיר כיון שעבר עליו רגל אחד עובר בבל תאחר וקיל פי אלתלמוד מא טעמא דרבי מאיר דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה אמר רחמנא כי אתית איתי ורבנן ההוא לעשה הוא דאתי פקד תבין לך אן קולה והבאתם שמה מצות עשה והו אן יג׳יב כל מא עליה מן חקוק אללה כלהא ויכ׳רג׳ ענהא פי כל רגל סוי פי ד׳לך אנואע אלקראבין כלהא או דמים וערכים וחרמים והקדשות ולקט ושכחה ופאה אלכ׳רוג׳ ען הד׳ה אלחקוק כלהא ברגל הראשון שפגע בו מצות עשה כמא באן פי גמר ראש השנה

1) לצאת ידי כל החובות; H. להביא כל הקרבנות. — 2) המוטלין עלינו; H. עליו. — 3) כשתבא; H. כשיבא. — 4) כשעברו; H. שיעברו.

פד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין הו אלאמר אלדי אמרנא בתקריב גמיע אלקראבין פי בית הבחירה כאצה והו קולה תע׳ (דברים יב, יד) ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך ולמא אראדו אן יתבתו אלנהי פי תקריב אי קרבן כאן מן גמיע אלקראבין בחוץ אסתדלו מן קולה תע׳ (שם, יג) פן תעלה עולותיך בכל מקום קאלו פי ספרי (a סט) אין לי אלא עולות שאר קדשים מנין ת״ל ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך ועדין אני אומר עולה בעשה ולא תעשה שאר קדשים לא יהו אלא בעשה ת״ל ושם תעשה כמא סאבין פי מוצעה ענד כלאמנא עלי אלנהי ומעני קולהם עולה בעשה ולא תעשה אן יכון אלדי יקרב עולה בחוץ קד תעדי עלי מצות עשה ומצות לא תעשה אמא מצות לא תעשה פקולה פן תעלה עולותיך ועלי מצות עשה פקולה ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך והדא לא עשה שם[1] ושאר קדשים לא יהו אלא בעשה יעני תעדיה[2] עלי קולה ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך פקט וקד צח הנאך אן ולו שאר קדשים איצא הי בלא תעשה מצאף אלי עשה וקד תבין פי אכר מסכת זבחים (דף b קיט) אן כל הקדשים שהקריבן בחוץ הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין עליהן כרת פתבין מן גמיע מא דכרנאה אן קולה תע׳ ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך מצות עשה גמורה׃

פה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין אלאמר אלדי אמרנא בתוציל כל מא לזמנא מן חטאת ועולה ואשם ושלמים אלי בית הבחירה ועלי אנהא פי חוצה לארץ אעני מע כונהא לזמתנא פי חוצה לארץ פאננא אמרנא בתוצילהא לבית הבחירה ותכלף* נקלאנהא מע טול אלטריק[3] והו קולה תע׳ (דברים יב, כו) רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך

a) S. גמירא.

1) [וזה לא עשה שם] ושאר. — 2) כלומר [שעובר על] אמרו. — 3) להביאם לבית הבחירה [וחובה לשאת אתם אע״פ שהדרך גדול].

תשא ובאת אל המקום ונץ̈ ספרי (צ״ב) רק קדשיך אינו מדבר אלא בקדשי חוצה לארץ תשא ובאת מלמד שחייב בטיפול הבאתו עד שיביאנו לבית הבחירה ות̇בת הנאך אן הד̇א אנ̇מא הו פי מא לזם אלשכ̇ץ מן חטאת ועולה ואשם ושלמים

פו ואלמצוה אלסאדסה̈ ות̇מאנין אלאמר אלד̇י אמרנא בפדיה̈ מא חד̇ת̇ פיה עיב מן אלקדשים ויצא לחולין ויג̇וז ד̇בחה ואכלה והו קולה תע׳ (דברים יב, טו) רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת יי אלהיך ונץ̈ ספרי (פ״סט) רק בכל אות נפשך אינו מדבר אלא בפסולי המקדשין שיפדו וקד תבי̇נת אחכאם הד̇ה אלמצוה אעני פדיון קדשים פי מסכת בכורות ופי תמורה ופי מואצ̇ע מן חולין וערכין ומעילה

פז ואלמצוה אלסאבעה̈ ות̇מאנין אלאמר אלד̇י אמרנא בכון אלתמורה קדש והו[1] קולה תע׳ (ויקרא כז, לג) והיה הוא ותמורתו יהיה קדש׳ ובביאן קאלו פי או̇ל מסכת תמורה (דף ד׳ ב) אן קולה תע׳ ולא ימירנו הי מצות לא תעשה שנתק לעשה וקאלו הרי ממר דלאו שניתק לעשה הוא והנאך קיל איצ̇א פי תעליל כון אלממר לוקה עלי אנ̇ה לאו שניתק לעשה וקאלו לא אתי עשה ועקר תרי לאוין יעני אן אלנהי ען אלתמורה תכר̇ר מרתין (שם, י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו וג̇א עשה ואחד והו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש פקד באן מא ארדנא וקד תבי̇נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת תמורה אעני כיף תצח̇ וכיף לא תצח̇ ומא חכמהא וכיף תקר̇ב[2]

פח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ ות̇מאנין אלאמר אלד̇י אמר אלכהנים באכל שיירי מנחות והו קולה תע׳ (ויקרא ו, ט) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל ונץ̈ ספרא (צ״ל) תאכל מצוה כיוצא בו יבמה יבא

1) ובבאור [והוא אמרו ית׳ והיה הוא ותמורתו יהיה קדש]. — 2) [ואיך דינה תקריבו].

עליה מצוה יעני אן אכל שיירי מנחות מתֿל נכאח אליבמה אלתי הי
מצות עשה לא אמר מבאח פקט וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה
פי מוצעהא מן מסכת מנחות ונץ אלתורה הו' אן הדֿה אלמצוה
מכֿתצה באלרגֿאל והו קולה תע' (שם, יא) כל זכר בבני אהרן יאכלנה
פט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין אלאמר אלדֿי אמר אלכהנים
באכל לחם אלקדשים אעני אלחטאת ואלאשם אלתי הי קדשי
קדשים והו קולה תע' (שמות כט, לג) ואכלו אתם אשר כפר בהם ונץ
ספרא (ס"ט) מנין שאכילת קדשים כפרה על כל ישראל שנאמר
(ויקרא י, יז) ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני
יי הא כיצד הכהנים אוכלין וישראל מתכפרין ומן שראיט הדֿה
אלמצוה אן הדֿא אלאכל אלדֿי הו מצוה אנמא יכון ליום ולילה עד
חצות ובעד דֿלך יחרם אכל תלך אלחטאת או אלאשם ואנמא יכון
אכלהא מצוה פי אלזמאן אלמחדוד ובין הו אן הדֿה אלמצוה מכֿתצה
בדֿכור אלכהנים איצֿא גֿיר לאזמה ללנסא לאן קדשי קדשים אלתי
פיהא נא הדֿא אלנץ לא יאכלהא אלנסא אמא סאיר אלקדשים אעני
קדשים קלים פהי תוכל לשני ימים ולילה אחת מא כֿלא תודה ואיל
נזיר פאנהא ליום ולילה עד חצות ועלי אנהא קדשים קלים ויאכל
אלנסא איצֿא הדֿה אלקדשים קלים ואכלהא איצֿא מלחק באלמצוה
וכדֿלך איצֿא אלתרומה פאן אכלהא מלחק באלמצוה לכן ליס אכל
קדשים קלים ותרומה מתֿל אכל בשר חטאת ואשם לאן אכל הדֿא
אלבשר חטאת ואשם בה[2] תתם כפרת המתכפר כמא בינא ופיה
נא נץ אלאמר באלאכילה מא לם יגֿי לא פי קדשים קלים ולא פי
תרומה ולדֿלך[3] הי מלחקה בהא ואכלהא פאעל מצוה ונץ ספרא
עבדת מתנה אתן את כהנתכם לעשות אכילת קדשים בגבולין

1) שוזאת המצוה [והוא]. — 2) בה השלם; H. בם. — 3) ומשום זה היא נגררת; H. ולפי הוא.

כעבודת מקדש במקדש מה עבודת מקדש במקדש מקדש ידיו ואחר כך עובד אף אכילת קדשים מקדש ידיו ואחר כך אוכל וקד תבינ̈ת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מואצ̇ע[1] מן זבחים

צ ואלמצ̇וה אלתסעינ̈יה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא בחרק קדשים שנטמאו והו קולה תע׳ (ויקרא ז, כ) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף ופי גמר שבת (דף ᵇכד) אכ̇דו יבינ̈ו מא עלה̈ תחרים וקיד שמן תרומה שנטמא ביום טוב פקאלו פי ד̇לך שבתון עשה הוא ויום טוב עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה ומעני הד̇א אלכלאם אן[2] עמל מלאכה ביום טוב חראם ופאעלהא מתעד̇י עלי מצות עשה אנ̇ה בטל מצות עשה והו קולה פי יום טוב (ויקרא כג, כד) יהיה לכם שבתון ומתעד̇י עלי מצות לא תעשה לאנ̇ה ארתכב נהיא והו קולה (שמות יב, יז) כל מלאכה לא יעשה בהם יעני פי יום טוב ושריפת קדשים טמאים אנ̇מא הי מצות עשה פלד̇לך לא יג̇וז חרקהא פי יום טוב מן אג̇ל אלאצל אלד̇י ד̇כר אין עשה דוחה את לא תעשה ועשה והנאך איצ̇א קיל כלאמא הד̇א נצ̇ה כשם שמצוה לשרוף קדשים שנטמאו כך מצוה לשרוף שמן תרומה שנטמא וקד תבינ̈ת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי פסחים ואכ̇ר תמורה

צא ואלמצוה אלחאדיה̈ ותסעין הו אלאמר אלד̇י אמרנא בחרק אלנותר והו קולה תע׳ (ויקרא ז, יז) והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף ובביאן קאלו פי קולה תע׳ פי כבש אלפסח (שמות יב, י) ולא תותירו ממנו עד בקר והנתר ממנו עד בקר באש תשרפו קאלו פי אלמכלתא[3] בא הכתוב ליתן עשה על לא תעשה ופי מואצ̇ע עד̇ה̈ מן פסחים ומכות וג̇ירהמא קאלו בביאן אן לאו דנותר לאו שניתק לעשה הוא ולד̇לך אין לוקין עליו ואלעשה הו מא ד̇כרנא מן

1) [במקומות] מובחים. — 2) שעשיית מלאכה; H. עשיית. — 3) Notre *Mekilta* ne contient pas ce passage. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121*b*.

קולה והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו וחכם אלפגול ואלנותר סוי כמא סאבין פי מצוות לא תעשה אן קד אכרג אלפגול בלפט נותר וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי פסחים ואכר תמורה

צב ואלמצוה אלתאניה ותסעין אלאמר אלדי אמר אלנזיר בתרביה אלשער והו קולה תע׳ (במדבר ו, ה) גדל פרע שער ראשו ונץ׳ אלמכלתא[1] קדוש יהיה יגדל בקדושה גדל פרע מצות עשה ומנין בלא תעשה תלמוד לומר תער לא יעבור על ראשו והנאך קיל הא מא נשירתן[2] מצות עשה החופף באדמה והנותן סמנין יעני אן אלנזיר אדא[3] געל עלי ראסה מא יחלק אלשער פלים יכון חיניד מתעדי עלי מצות לא תעשה לאנה לא העביר כענין[a] תער ואנמא יכון קד תעדי עלי מצות עשה והו קולה[4] גדל פרע והדא לא גדל ולאו הבא מכלל עשה עשה הוא כמא תאצל ענדנא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מוצעהא[5] מן מסכת נזירות

צג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין אלאמר אלדי אמר אלנזיר בחלק ראסה והבאת קרבנותיו ענד תמאם איאם אלנזירות ונץ׳ ספרא (פ״ב) שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה הנזיר והמצורע והלוים אמא חלאקה אללוים פכאנת במדבר ואינה נוהגת לדורות וחלאקה מצורע ונזיר נוהגת לדורות ובין הו אן ללנזיר חלאקתאן תגלחת טומאה והו קולה תע׳ (במדבר ו, ט) וכי ימות מת עליו בפתע פתאום ותגלחת טהרה והו קולה תע׳ (שם, יג) ביום מלאת ימי נזרו ולא ינבני אן תעד הדה אלשתי[b] תגלחות בשתי מצוות לאן תגלחת טומאה הי מן פקה מצות נזירות

a) S. בענין. — b) B. שתי מצוות אעני שתי תגלחות.

1) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 122*a*. — 2) נשירתן בעשה; H. שנתתי. — 3) [אם] שם בראשו [דבר] שיער. — 4) והוא [אמרו] גדל. — 5) [במקומה] מן מסכת.

לאן מצות עשה שלו הו אן ירבה פרע בקדושה כמא בינא[1] ותפקה אלנץ פי דלך וקאל פאן נטמא במת[2] פי איאם אלנזירות יחלק ויביא קרבן וחיניד ירגע יגדל פרע בקדושה מן די קבל מדה איאם אלנזירות אלתי אלזם נפסה כמא אן ללמצורע איצא שתי תגלחות והי מצוה אחת כמא סאבין פי מוצעה וסאבין פי מא בעד אלעלה פי עדנא תגלחת נזיר וקרבנותיו מצוה אחת ותגלחת מצורע וקרבנותיו[3] שתי מצוות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא אעני תגלחת נזיר פי מוצעהא מן מסכת נזירות

צד ואלמצוה אלראבעה ותסעין אלאמר אלדי אמרנא בתתבית כל מא אלזמנא אנפסנא באללפט מן ימין ונדור וקרבאן וגיר דלך והו קולה תע׳ (דברים כג, כד) מוצא שפתיך תשמור ועשית ואן כאנו קד פצלו אלפאט הדא אלפסוק וגעלו מנה כל כלמה למעני לכן אלגרץ אלחאצל מן כל מא דכרו[4] לך הו אן מצות עשה הי תתבית כל מא ילפט[5] בה אלאנסאן מן אלזאם נפסה שי מן אלאשיא ואלתעדי עלי דלך מצות לא תעשה וסנבין דלך ענד דכרנא מצוות לא תעשה ונץ ספרי (a קכא) מוצא שפתיך תשמור מצות עשה ואנת תעלם אן לא מעני יקום מן כלמה מוצא שפתיך וחדהא ואנמא אלגרץ מא דכרת לך מן תחציל פשטיה דקרא אלדי כלף עמל כל מא הוציא בשפתיו וקד תכרר אלאמר בהדה אלמצוה והו קולה (במדבר ל, ג) ככל היוצא מפיו יעשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן שבועות ונדרים ואכר מנחות ומסכת קנים איצא אעני אנה תבין אלתפקה פי אלמשארחה עלי פעל אלאנסאן אלשי אלדי אלזם נפסה וכיף וגה אלתכלץ אדא וקע לה אלשך פי מא קאל

a) B. et S. תאציל.

1) כמו שבארנו; H. שבאר. — 2) הנזירות [במת בימי] שאם נטמא. — 3) נזיר וקרבנותיו [מצוה אחת ותגלחת מצורע וקרבנותיו] שתי מצוות. — 4) שזכרו; H. שזכרתי. — 5) מכל מה [שידבר בו] האדם לחייב.

צה ואלמצוה אלכ̇אמסה̈ ותסעין אלאמר אל̇די אמרנא בהפרת נדרים אעני אלתשריע אל̇די שרענא באן נחכם בתלך אלדינין וליס אלמעני אן ילזם אן נפר ולא בד̇ והד̇א אלמעני בעינה אפהם מתי מא סמעתני נעד̇ דין מן אחד אלדינין לאן ליס ד̇לך אמר בפעל מא צ̇רורה̈ ואנ̇מא אלמצוה הי כוננא מאמורין אן נחכם בהד̇א אלחכם פי הד̇א אלשי אמ̇א כון אלבעל ואלאב יפר פקד בי̇ן אלנץ̇ ד̇לך ותפק̇ה[1] פיה וג̇אנא אלנקל אן אלחכם איצ̇א יתיר הנדר לכל̇[2] וכד̇לך אלשבועה ואלתנביה עלי ד̇לך מן קולה (במדבר ל, ג) לא יחל דברו הוא אינו מחל לעצמו אבל אחרים מחלים לו ובאלג̇מלה̈ אן לא דליל עלי ד̇לך מן אלנץ̇ והם עמ̇ קד קאלו התר נדרים פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו אל̇א מג̇רד אלנקל אלצחיח וקד תבי̇נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצ̇ועה̈[3] לד̇לך אעני מסכת נדרים

צו ואלמצוה אלסאדסה̈ ותסעין הו אלאמר אל̇די אמרנא באסתנג̇אס אלנבלה והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי טומאת נבילה וג̇מיע אחכאמהא ואנא אד̇כר לך אלאן מקד̇מה̈[a] ינבגי אן תחפט̇הא[4] פי ג̇מיע מא יאתי ד̇כרה מן אנואע אלטמאות והי אן הד̇א[5] אל̇די נעד̇ כל̇ נוע ונוע מן אלטמאות מצות עשה ליס מענאה אן ילזמנא אן נתנג̇ס בהד̇ה אלטומאה ולא איצ̇א נחן מנהי̇ון ען אלאנתג̇אס בהא פתכון מצות לא תעשה ואנ̇מא כון אלשרע קאל אן מן אנצ̇ם בהד̇א אלנוע אנתג̇ס או הד̇א אלשי ינג̇ס עלי צפה̈ כד̇א למן דנא מנה הו מצות עשה אעני הד̇א אלחכם אלמאמור בה הו מצוה והו קולנא[6] אן מן אנצ̇ם בכד̇א

a) O. אלמקדמה̈ אל̇תי.

1) [ודקדק בו] הכתוב זה. — 2) [לכל] הנדר. — 3) [המחוברת לזה כלומר] מסכת. — 4) ראוי שתשמור אותה; H. שנזכור. — 5) שזה שנמנה כל מין [ומין מהטומאות]. — 6) והוא אמרנו שמי; H. אמרו.

עלי צפה̈ כדֿא אנתגֿס ומן כאן עלי חאלה̈ כדֿא וכדֿא לם ינתגֿס ואלאנתגֿאס[1] נפסה אמר מבאח אן שא אנתגֿס ואן שא לם ינתגֿס ונץׄ ספרא (ס׳ מה) ובנבלתם לא תגעו (ויקרא יא, ח) יכול אם נגע אדם בנבלה ילקה ארבעים תלמוד לומר ולאלה תטמאו יכול אם ראה אדם נבלה ילך ויטמא לה ת״ל ובנבלתם לא תגעו הא כיצד הוי אומר רשות ואלמצוה הי אלדין אלֿדי שרענא בהדֿה אלאחכאם וקיל לנא[2] אן מן דנא בהדֿה נטמא ויציר טמא וילזמה מא ילזם אלטמאים מן אלכֿרוגֿ חוץ למחנה שכינה ואן לא יאכל קדש ולא ידנו מנה וגיר דֿלך והדֿא הו אלאמר אעני כונה יציר טמא בהדֿא אלנוע אדֿא דנא מנה או[3] אדֿא כאן מנה עלי חאלה̈ כדֿא פאחפט הדֿא אלמעני פי כלֿ נוע מן אנואע אלטומאה

צז ואלמצוה אלסאבעה̈ ותסעין אלאמר אלֿדי אמרנא באסתנגֿאס תֿמאניה̈ אנואע מן אלשרצים והדֿה אלמצוה תשתמל עלי טומאת שרץ ואחכאמהא

צח ואלמצוה אלתֿאמנה̈ ותסעין אלאמר אלֿדי אמרנא באן נחכם פי טומאת אוכלין ומשקין אלאחכאם אלמנצוצה̈ והדֿה אלמצוה תשתמל עלי פקה טומאת אוכלין ומשקין בגֿמלתהא

צט ואלמצוה אלתֿאסעה̈ ותסעין אלאמר אלֿדי אמרנא באסתנגֿאס אלנדה והדֿה אלמצוה תשתמל עלי טומאת נדה ואחכאמהא כלֿהא

ק ואלמצוה אלמופיה̈ מאיה̈ אלאמר אלֿדי אמרנא באסתנגֿאס אליולדת והדֿה אלמצוה תשתמל עלי גֿמלה̈ אחכאם אליולדת

קא ואלמצוה אלחאדיה̈ ומאיה̈ אלאמר אלֿדי אמרנא באסתנגֿאס אדם מצורע והדֿה אלמצוה תשתמל עלי גֿמלה̈ אחכאם צרעת אדם

1) וההטמאה בעצמה; H. והטמא בעצמו. — 2) והמצוה היא הדין שצונו באלו המשפטים ונאמר לנו שמי שנגע. — 3) או כשהיה בו על ענין כך; H. כאשר היא אצלנו.

מא[1] מנהא טמא ומא מנהא טהור ומא מנהא יחתאג̇ הסגר ומא לא יחתאג̇ ומא יחתאג̇ מע אלהסגר גלוח אעני תגלחת הנתק וגיר ד̇לך מן ג̇זייאת אחכאמהא וכיפיה̈ אנתג̇אסהא[a]

קב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באסתנג̇אס[b] בגד מנוגע והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי ג̇מלה̈ אחכאם צרעת בגדים כיף תנתג̇ס וכיף תנג̇ס ומא יחתאג̇ מנהא הסגר או תקטיע או חרק או גסל ותטהיר וגיר ד̇לך ממא נצה̈ אלכתאב וממא ג̇א בה אלנקל

קג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באסתנג̇אס בית מנוגע והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי טומאת בתים כלהא מא מנהא יחתאג̇ הסגר או הדם בעץ̇ אלחיטאן או הדמה הדמא כליא ובמא ד̇א תנתג̇ס וכיף תנג̇ס

קד ואלמצוה אלראבעה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באסתנג̇אס אלזב והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי אחכאם אלאשיא אלתי יציר בהא זב ועלי צפה̈ אנג̇אסה לגירה

קה ואלמצוה אלכ̇אמסה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באן נסתנג̇ס אלמני והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי אחכאם טומאת שכבת זרע כלהא

קו ואלמצוה אלסאדסה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באסתנג̇אס אלזבה והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי פקה אלאשיא אלתי בהא תציר זבה[2] וכיף תנג̇ס גירהא בעד חצול אלזיבות

קז ואלמצוה אלסאבעה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באסתנג̇אס אלמית והד̇ה אלמצוה תשתמל עלי ג̇מיע אחכאם טומאת מת

קח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ ומאיה̈ אלתשריע אלד̇י שרענא באחכאם מי נדה לתטהר בחאלה̈ מא ותנג̇ס בחאלה̈ אכ̇רי עלי מא יתבין פי

a) O. אנג̇אסהא. — b) S. באנתג̇אס.

1) [מה ממנה טמא] ומה . . . טהור. — 2) תהיה זבה [ואיך תהיה] מטמאה.

פקה הדׄה אלמצוה ואעלם אן הדׄה אלתׄלאתׄה עשר נוע מן אלטמאות אלמתקדׄם עדדהא והי טומאת נבלה וטומאת שרצים וטומאת אוכלין וטומאת נדה וטומאת יולדת וטומאת צרעת אדם וטומאת[1] צרעת הבגד וטומאת צרעת הבית וטומאת הזב וטומאת שכבת הזרע וטומאת זבה וטומאת מת וטומאת מי נדה וטהרתן כלׄ ואחד מנהא הו נץׄ תורה ופי[2] כלׄ מצוה מנהא נצוץ תורה כתׄירהׄ ואחכאם ואשתראטאת כמא הו מנצוץ פי פרשת ויהי ביום השמיני ופי פרשת אשה כי תזריע ופי פרשת זאת תהיה ופי פרשת ויקחו אליך פרה אדומה והדׄה אלארבע פרשיות תשתמל עלי נצוץ הדׄה אלטמאות כלׄהא אמׄא אחכאם הדׄה אלאנואע כלׄהא ופקה כלׄ נוע מנהא סדר טהרות ישתמל עלי גׄמיע דׄלך פמנהא* אנואע אפרדת להא מסכתות מן גׄמלהׄ דׄלך[3] מסכת טהרות ומסכת מכשירין[4] ומסכת עוקצין פאןׄ הדׄה אלתׄלאתׄ מסכתות משתמלהׄ עלי טומאת אוכלין כאצׄהׄ ולהא הי מוצועהׄ ומא אגׄנר[a] פיהא מן דׄכר חכם מן אחכאם טמאות אכׄר אנׄמא גׄא פיהא באלערץׄ וכדׄלך מסכת נדה משתמלהׄ עלי אחכאם מצות* טומאת נדה וטומאת יולדת ופי מסכת כריתות טרףׄ מן אחכאם טומאת יולדת איצׄא ומסכת נגעים משתמלהׄ עלי אחכאם נגעי אדם ובגד ובית ומסכת זבים משתמלהׄ עלי אחכאם[5] זב וזבה ושכבת זרע ומסכת אהלות משתמלהׄ עלי אחכאם טומאת מת ומסכת פרה משתמלהׄ עלי אחכאם מי נדה לטמא ולטהר אמׄא טומאת נבלה וטומאת שרץ פלם יפרדו להמא מסכתות לכׄונהמא

a) O. גׄרי.

1) אדם [וטומאת צרעת הבגד]. — 2) בתורה [ובכל מצוה מהם יש] כתובים. — 3) כולל כל זה [ומהם מינים שיש להם מסכתות מיוחדות בכלל זה הסדר] מסכת טהרות. — 4) מכשירין; H. ערכין. — 5) נדה כוללת דיני [מצות טומאת נדה וטומאת יולדת ובמסכת כריתות חלק מדיני טומאת יולדת גם כן ומסכת נגעים כוללת דיני נגעי אדם ובגד ובית ומסכת זבים כוללת דיני] זב.

אחכאמהמא מפרקה̈ פי מואצ̇ע מן הד̇א אלסדר אכת̇ר ד̇לך ואעט̇מה פי מסכת כלים וטהרות וכד̇לך תכלמו עלי מסאיל כת̇ירה̈ מן הד̇א אלנוע פי מסכת עדיות וקד שרחנא נחן הד̇א אלסדר בג̇מלתה̈ אעני סדר טהרות שרחא לא יחתאג̇ מעה אלי נט̇ר כתאב אכ̇ר פי שי מן מעני אלטומאה ואלטהרה

קט ואלמצוה אלתאסעה̈ ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא באן נטבול במי מקוה וחיניד̇ נטהר מן אי נוע מן אנואע אלנג̇אסה̈ אנתג̇סנא בה והו קולה תע׳ (ויקרא טו, יז) ורחץ במים את כל בשרו וג̇א אלנקל (ספרא פ״ה) מים שכל בשרו עולה בהן והוא שיעור מקוה אלא אן יכון מא. נאבע פלא מקדאר לה כמא יבין פי פקה הד̇ה אלמצוה ומן אשתראטאתהא אן אלזב כ̇אצה̈ יכון אלמא אלד̇י יטהר פיה נאבעא כמא נץ̇ פיה אלכתאב במים חיים ולים אלגרץ̇ בקולנא[1] אן אלטבילה מצות עשה אנה ילזם כל טמא אן יטבול[a] ולא בד כמא ילזם לכל מן יתרדי ברדא אן יעמל ציצית או כל מן לה דאר אן יעמל מעקה ואנמא אריד בד̇לך דין טבילה וכונהא שרענא אן מן אראד אן יטהר מן נג̇אסתה פלא יצח לה ד̇לך אלא בטבילת בשרו במי מקוה וחיניד̇ יטהר ונץ̇ ספרא (פ״ט) ורחץ במים יכול נזרת מלך תלמוד לומר ואחר יבא אל המחנה מפני הטומאה ישיר אלי הד̇א אלאצל אלד̇י בינת לך אן הד̇א חכם פקט מן אראד אן יתטהר פליפעל כד̇א והד̇א אלדין הו אלמצוה אמא אן נלזמה טבילה ולא בד פלא בל מן אראד אן יבקי בטומאתו ולא יכנס למחנה שכינה מדה̈ פשאנה וקד נץ̇ אלכתאב אלחק פי כל מן ינתג̇ס ויטבל אנה יטהר לכן לא תכמל טהארתה חתי יעריב שמשו וכד̇לך ג̇א איצ̇א פי אלתפסיר אלמרוי אנה יחתאג̇ אן יטבול וג̇סמה מכשוף מלאקי סטח[b] אלמא וקאלו כל

a) S. יתטהר. — *b)* B. et O. סטחה לאלמא.

1) במאמרנו שהטבילה; H. במאמר.

בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין המים פקד תבין לך אני הדה
אלמצוה והי מצות טבילה תשתמל עלי אחכאם אלמקוה ואחכאם
אלחציצה ואחכאם טבול יום והדה אלמצוה מבינה פי מסכת
מקואות ופי מסכת טבול יום

קי ואלמצוה אלעאשרה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא ליכון אלטהר
מן אלצרעת באלצנאעה אלמנצוצה והו עץ ארז ואזוב ושני תולעת
ושתי צפרים ומים חיים ואן יפעל בהא כל מא דכר ובהדה אלצנאעה
בעינהא יטהר אלאנסאן ואלבית[2] כמא בין אלנץ פקד תבין לך אן
אנואע אלאשיא אלמטהרה מן אלנגאסה פי שריעתנא תלאתה אנואע
ואחד עאם ואתנאן כאצאן בנועין מן אנואע אלטמאות אמא אלעאם
פאלטהר באלמא פאן* כל טמא לא תחצל לה טהארה אלא בעד
אלטהר באלמא[3] ואלנוע אלתאני מי נדה והו שי כאץ בטומאת מת
ואלנוע אלתאלת עץ ארז ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים ומים חיים
והו שי כאץ באלצרעת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא
אעני טהרת מצורע אלאולי[4] פי מסכת נגעים

קיא ואלמצוה אלחאדיה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמר אלמצורע
באלחלאק והי אלטהארה אלתאניה לה[5] כמא תבין פי אכר נגעים
והו קולה תע׳ (ויקרא יד, ט) והיה ביום השביעי יגלח וקד תקדם לנא
נץ קולהם (ספרא ס״ם) שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה הנזיר והמצורע
והלוים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר נגעים והנא אבין
לך מא אלסבב פי עדנא תגלחת מצורע מצוה בפני עצמה והבאת
קרבנותיו מצוה בפני עצמה ולם* נפעל כדלך פי אלנזיר בל נעלנא
תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה אחת[6] ודלך אן אלמצורע לא ארתבאט

1) התבאר לך שמצוה; H. מצוה. — 2) יטהר האדם [והבית]. — 3) הטהרה הראשונה. — 4) במים [כי כל טמא לא תגיע לו טהרה אלא אחר שטהר במים]. — 5) השניה לו; H. לה. — 6) [ולא עשינו כזה בנזיר אבל מנינו תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה אחת] וזה שהמצורע.

לחלאקתה מע הבאת קרבנותיו ואלגאיה אלחאצלה[1] מן חלאקתה גיר אלגאיה אלחאצלה מן הבאת קרבנותיו ודלך אן אלמצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ופי סאדס נזירות (מד b) קאלו מה בין נזיר למצורע אלא שזה טהרתו תלויה בימיו יעני[2] אלנזיר ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו פאדא חלק אלמצורע ותמת חלאקתה אלתאניה טהור מלטמא כשרץ כמא תבין פי אכר נגעים (פ׳ יד, ג) ויבקי מחוסר כפורים חתי יביא קרבנותיו כשאר מחוסרי כפורים עלי מא תבין הנאך פצארת גאיה תגלחתו תטהירה מלטמא כשרץ הביא קרבנותיו או לא הביא ונאיה הבאת קרבנותיו אן[3] יכמל כפרתו כשאר מחוסרי כפרה אעני זב וזבה ויולדת וקד תקדם לנא נץ קולהם (כריתות ח a) ארבע מחוסרי כפרה והנאך תבין אן אלנזיר ליס הו מחוסר כפרה בל תלך אלצנאעה בגמלתהא אעני אלחלאק והבאת קרבן תביח לה שרב אלכמר ולא יגני מנהא שי ען שי בל אלחלאק מרתבט באלקרבן ואלקרבן מרתבט באלחלאק ובמגמועהמא תחצל אלגאיה אלואחדה והי אן תבאח לה אלאמור אלתי כאנת מחטורה עליה פי איאם אלנזירות ופי סאדס נזירות קאלו (מו b) גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו פקד באן לך אן אלתגלחת הי מן שרוט אלזבח ואלזבח מן שרוטהא ופי אלתוספתא (פ״א) תבין איצא אן נזיר שכלו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים חתי יעמל תלך אלצנאעה כלהא והי תגלחת טהרה כמא תבין פי סאדס נזירות (מה a) והו אן יחלק פתח אהל מועד וירמי שערה תחת הדוד ויקרב אלקראבין עלי מא נא בה אלנץ ואנת תגדהם פי אכתר אלפרצאת יסמון[4] הבאת קרבנותיו תגלחת ובביאן קאלו פי פרצאת אלמשנה (נזיר יא b) הריני נזיר ועלי לגלח נזיר יריד בדלך אן יביא

1) המנעת] מתגלחתו. — 2) בימיו] ורצה לומר הנזיר. — 3) שישלם כפרתו; H. תשלם. — 4) שיקראו; H. ויקראו.

קרבנות נזיר ויקרבהא ענה פקד באן לך אן אלתגלחת תקע עלי הבאת קרבנותיו ואלעלה פי דלך כונהא גז מנהא כמא בינא ובמגמועהא ירתפע חכם אלנזירות וישתה הנזיר יין אמא תגלחת טומאה פהי פי פקה אלמצוה כמא בינא פי מא תקדם

קי״ב ואלמצוה אלתאניה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באמאזה אלמצורע חתי יעתזלי והו קולה תע׳ (ויקרא יג, מה) והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא ואלדליל עלי כון הדא מצות עשה קולהם פי ספרא (פ׳ נו) לפי שנאמר ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום יכול אעפ״י שהוא מנונע ומה אני מקיים בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע בכל אדם חוץ מכהן גדול תלמוד לומר אשר בו הנגע אפילו כהן גדול יהיו בגדיו קרועים וראשו יהיה פרוע וינדל פרע ובין הו אן כון כהן גדול יפרום או יפרע בלא תעשה ואלאצל ענדנא כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה לא תעשה פמנד וגדנא נצהם אן כהן גדול אדא נצטרע פורע ופורם דל אן הי מצות עשה וקד גאנא אלנקל באן שאר טמאים איצא ינבגי להם אן ינעלו לאנפסהם אמאזה חתי יעתזלוהם בהא ויעקלוהם[2] אלנאס ונץ ספרא (שם) טמא מת ובועל נדה וכל המטמאין את האדם מנין ת״ל וטמא טמא יקרא אלתקדיר אן כל טמא יחתאג אן ינאדי עלי נפסה באלטומאה ודלך באן יגעל לה אמאזה תנבה אנה טמא ואן אנצם בה אנתגם פיעתזל וקד תבין אן הדה אמאזה אלמצורע גיר לאזמה ללנסא בגמלתהא והו קולהם (ספרא ו׳ נו) האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת לכנהא תעטה על שפם ותערף בנפסהא כשאר טמאים

קי״ג ואלמצוה אלתאלתה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בעמל

1) עד שיהא מנודה; H. עד שיבדלו ממנו בני אדם. — 2) בני אדם [ויכירום].

פרה אדומה לתכון[1] מעדّה למא יחתאג אליה מן אלטהארה̈ מן טומאת מת כמא דٌכר תע' (במדבר יט, ט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת וקד תבّינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצועה[2] להא והי מסכת פרה

קיד ואלמצוה אלראבעה̈ עשר ומאיה̈ אלתשריע אלדٌי שרענא בדין ערכי אדם והו אן מן קאל ערכי עלי או ערך פלוני עלי אן כאן דٌכרא יזן כדٌא ואן כאנת אנתٌי תזן כדٌא ובחסב אלסן איצٌא עלי מא נץ̈ אלכתאב ובחסב חאל המעריך והו קולה תע' (ויקרא כז, ב) איש כי יפלא נדר בערכך נפשת וקד תבّינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ערכים

קיה ואלמצוה אלכٌאמסה̈ עשר ומאיה̈ אלתשריע אלדٌי שרענא בדין ערכי בהמה טמאה והו קולה (ויקרא כז, יא) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן אתה וקד תבّינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצٌע[3] מן תמורה ומעילה

קיו ואלמצוה אלסאדסה̈ עשר ומאיה̈ אלאמר אלדٌי אמרנא בערכי בתים והו קולה (ויקרא כז, יד) ואיש כי יקדש את ביתו קדש ליי והעריכו הכהן וקד תבّינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ערכים

קיז ואלמצוה אלסאבעה̈ עשר ומאיה̈ אלתשריע אלדٌי שרענא בערכי שדות והו קולה תע' (ויקרא כז, יז) ואם משדה אחזתו וגו' (שם, כב) ואם את שדה מקנתו וגו' וחכם[4] פי שדה אחוזה והיה ערכך לפי זרעו וגו' ופי שדה מקנה וחשב לו הכהן את מכסת הערכך וקד תבّינת אחכאם הדה אלמצוה איצٌא עלי אלכמאל ואלתמאם פי מסכת ערכין ולא יטٌן טאן̈ אן הדה אלארבעה̈ אנואע מן אלערכים בינהא

1) שתהיה מוזמנת למה; H. שיהיה אפרה מוזמן למי. — 2) [במסכת המחוברת לה והיא] מסכת. — 3) במקומות מתמורה ומעילה; H. בערכין. — 4) ודן בשרה אחוזה; H. וכן.

אשתראך יוגב אן תנעד במצוה אחת בל הי ארבע מצוות לכל ואחדה מנהא חכם גיר חכם אלאכרי ואנמא יעמהא אסם ערך עלי גהה אשתראך אלאסם ולא ינבגי אן תנעד אנואע אלערכין כלהא מצוה אחת כמא' לא תנעד אנואע אלקרבנות כלהא מצוה אחת[1] והדא בין ענד תאמל

קיח ואלמצוה אלתאמנה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באן יכון כל מן נהנה מן ההקדש או אכל הקדש יעני אלתרומה[2] בשגגה ירד מא אכל או[a] קדר מא נהנה וזיאדה אלכמס והו קולה תע' (ויקרא ה, יז) ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף[b] עליו וקאל איצא (שם כב, יד) ואיש כי יאכל קדש בשגגה וגו' וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת מעילה ופי מסכת תרומות איצא

קיט ואלמצוה אלתאסעה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בכון נטע רבעי כלה הקדש והו קולה (ויקרא יט, כד) יהיה כל פריו קדש הלולים ליי וחכמה אן יטלע לירושלים ויאכלה אצחאבה הנאך מתל מעשר שני סוי ולים ללכהנים פיהא שי ונק'[3] ספרי (נ"ב) ואיש את קדשיו לו יהיו משך הכתוב כל הקדשים ונתן לכהן ולא שייר מהן אלא תודה ושלמים ופסח ומעשר בהמה ומעשר שני ונטע רבעי שיהיו לבעלים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלכמאל פי אלפרק אלאכיר מן מסכת מעשר שני

קכ ואלמצוה אלמופיה עשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתרך אלפיאה מן אלתבואה ואלתאמר ונחוהא והו קולה (ויקרא יט, י) תעזב אתם בעד דכרה אלפיאה וקד תבין פי גמר מכות (ט"ז) אן אלפיאה

a) O. או'. — b) Mss. ישלם.

1) מיני הערכים . . . מצוה אחת [וכמו שלא ימנו מיני הקרבנות כלם מצוה אחת]. — 2) מי שנהנה מן ההקדש או אכל הקדש כלומר התרומה. — 3) ולשון ספרי ואיש; H. ונאמר ואיש.

הי לאו שניתק לעשה אמ̃א אללאו פקולה (שם. ט) לא תכלה פאת שדך ואלעשה קולה לעני ולגר תעזב אתם וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה ואינה נוהגת אלא בארץ הד̇א דין תורה

קכא ואלמצוה אלחאדיה̈ ועשרין ומאיה̈ אלאמר אל̇ד̇י אמרנא בתרך אללקט והו קולה איצ̇א (שם. ט) ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם והד̇א איצ̇א לאו שניתק לעשה כמא תבי̃ן פי אלפיאה פי מסכת מכות וקד תבי̃נת איצ̇א אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה ודין תורה שלא תהא נוהגת אלא בארץ

קכב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ועשרין ומאיה̈ אלאמר אל̇ד̇י אמרנא בתרך עומר השכחה והו קולה תע' (דברים כד. יט) ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה פקולה לגר ליתום ולאלמנה יהיה הו אלאמר בתרכה והו אלעשה מת̇ל קולה פי לקט ופיאה תעזב אותם אל̇ד̇י הו עשה כמא בי̃נא והד̇ה אינה נוהגת מן התורה אלא בארץ וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה איצ̇א פי מסכת פיאה

קכג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ ועשרין ומאיה̈ אלאמר אל̇ד̇י אמרנא בתרך אלבקאיא[1] אל̇תי תבקי פי אלכרם ענד ג̇מע ת̇מרתה ללעניים והי[2] אל̇תי תתסמ̃י עוללות וג̇א פיהא אלנ̃ץ איצ̇א לעני ולגר תעזב אתם בעד ד̇כרה אלעוללות וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה ואינה נוהגת מן[3] התורה אלא בארץ

קכד ואלמצוה אלראבעה̈ ועשרין ומאיה̈ אלאמר אל̇ד̇י אמרנא בתרך מא תנאת̇ר וסקט מן אלענב ענד קטפה ללעניים והו קולה (ויקרא יט. י) ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה איצ̇א פי מסכת פיאה ואינה נוהגת מן התורה אלא בארץ

1) הנותרות אשר ישארו בכרם; H. מה שיש בכרם. — 2) [והן] הנקראות עוללות. — 3) [ואינה נוהגת] מן התורה.

קכה ואלמצוה אלכׄאמסה ועשרין ומאיה אלאמר אלדׄי אמרנא באכׄראגׄ אלבכורים ותוצילהא ללמקדש והו קולה תע׳ (שמות כג, יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי אלהיך ובין הו אן הדׄה אלמצוה אינה נוהגת אלא בפני הבית ולא תגׄאב אלא מפירות ארץ ישראל וסוריא ועבר הירדן ומן שבעת המינין כׄאצׄה[1] וקד תבינת אחכׄאם הדׄה אלמצוה פי מסכת בכורים ותבין הנאך אנהא נכסי כהן אעני פירות בכורים

קכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ומאיה אלאמר אלדׄי אמרנא באכׄראגׄ תרומה גדולה והו קולה תע׳ (דברים יח, ד) ראשית דגנך וגו׳ תתן לו והדׄה אלמצוה אינה נוהגת מן התורה ג׳יר בארץ ישראל וקד תבינת אחכׄאם הדׄה אלמצוה פי מסכת תרומות

קכז ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ומאיה אלאמר אלדׄי אמרנא באכׄראגׄ אלעשר מן נבאת אלארץ והו קולה תע׳ (במדבר יח, כד) כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו ליי תרומה[2] וקד בין אלנץ אן הדׄא אלמעשר ללוים וקד תבינת אחכׄאם הדׄה אלמצוה פי מסכת מעשרות והדׄא הו אלדׄי יתסמי מעשר ראשון והו לא ילזם מן התורה ג׳יר פי ארץ ישראל

קכח ואלמצוה אלתׄאמנה ועשרין ומאיה אלאמר אלדׄי אמרנא באכׄראגׄ מעשר שני והו קולה תע׳ (דברים יד, כב) עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה ונץ ספרי (צה b) שנה שנה מלמד שאין מעשרין אתו משנה לחברתה אין לי אלא מעשר שני שבו דבר הכתוב מנין לרבות שאר מעשרות ת״ל עשר תעשר ונץ אלתורה הו פי כון הדׄא אלמעשר יטלע לירושלים ויאכלה הנאך אצחאבה וקד תקדם לנא נצהם[3] פי דׄלך וקד תפקה אלנץ פי הדׄה

1) המינין [לבד]. — 2) Tous les mss. donnent ce verset; H. cite le verset וכל מעשר הארץ ליי. — 3) קדם לנו [לשונם] בזה.

אלמצוה וקאל[1] אן מן לא ימכן תוצילה לבעד אלטריק יפדי ויטלע בתמנה לבית הבחירה ויצרף הנאך פי אלאנתדי כאצה והו קולה תע' (שם, כד) וכי ירחק ממך המקום כי לא תוכל שאתו[2] וגו' וקד נצת אלתורה איצא פי פקה הדה אלמצוה אנה אן אפדאה לנפסה זאד אלכמס והו קולה תע' (ויקרא כז, לא) ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשיתו יסף עליו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי מסכת מעשר שני והי איצא לא תלזם מן התורה גיר לפירות ארץ ישראל ולא יוכל הדא אלמעשר אלא בפני הבית ונץ ספרי (צו a) מקיש אכילת בכור למעשר שני מה בכור אינו נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית

קכט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי[a] אמר אללוים באכראג אלעשר מן אלעשר אלדי יאכדון מן[3] ישראל וידפעונה ללכהנים והו קולה תע' (במדבר יח, כו) ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת יי מעשר מן המעשר ובין[4] לנא אן הדא אלעשר והו אלדי יתסמי תרומת מעשר ידפע ללכהן קאל (שם, כח) ונתתם ממנו את תרומת יי לאהרן הכהן וקד בין אלנץ אן הדא אלעשר יכרג מן אטיבה ואחסנה והו קולה תע' (שם, כט) מכל חלבו את מקדשו ממנו תם[5] נבה אנהם אתמון אן לם יכרגוה מן אלאטאיב והו קולה תע' (שם, לב) ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו והדא אללאו נפי כאנה[b6] יקול מא יכון עליכם אתם

a) B. et S. אלדין. — *b)* B. et S. פאנה.

1) ואמר שמי] שאי אפשר לו להביאו. — 2) Tous les mss. donnent cette citation, nous l'avons laissée telle quelle, quoique le verset soit ainsi : וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל. — 3) מן] ישראל שיקחו. — 4) ובאר לנו] שזה המעשר והוא] הנקרא תרומת מעשר ינתן לכהן אמר] ונתתם ממנו]. — 5) אחר] כן העיר שהם חוטאים. — 6) כאלו יאמר לא תשאו; H. אמרו.

אדא אכרגתם מנה מן היפה פידל אנהם אדא אכרגוה מן הרע אתמו והדא יגרי מגרי לאו הבא מכלל עשה אלדי לא ינעד מע אללאוין אעני אנה מנד אמר באלאכראג מן היפה דל אנה לא יכרג מן הרע ונץ ספרי (כא[b]) מנין אתה אומר שאם הפרשתם אתו שלא מן המובחר[1] שאתם בנשיאות עין תלמוד לומר ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת תרומות ופי מסכת מעשרות ופי מואצע מן דמאי איצא

קל ואלמצוה אלתאלתיניה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראג מעשר עני פי כל סנה תאלתה מן אלשמטה ופי אלתאלתה[2] מן בעד אלתאלתה אעני פי כל סאדסה מן אלשמטה איצא והו קולה תע' (דברים יד, כח) מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך והדה איצא לא תלזם מן התורה גיר פי ארץ ישראל וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת פיאה ופי מסכת דמאי ומסכת מעשרות ובעץ מסאיל מנהא מתפרקה פי מואצע שתי מן סאיר מסכתות זרעים ומסכת מכשירין וידים

קלא ואלמצוה אלחאדיה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלאעתראף בין ידיה תע' באכראג חקוק אלמעשרות ואלתרומות ואלתברו מנהא באלקול איצא כמא תבראנא מן אלתמסך בהא באלפעל והדא הו אלדי יתסמי ודוי מעשר ואלאמר בדלך הו קולה תע' (דברים כו, יג) ואמרת לפני יי אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה וגו' וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה וכיפיה אלביעור ומענאה פי אלפרק אלאכיר מן מסכת מעשר שני

קלב ואלמצוה אלתאניה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בוצף אפצאלה תע' עלינא ותכליצנא מן אוליה חאל יעקב גדנא ומן

1) Mss. המחובר; cf. *Sifré* 41 *b*; H. היפה. — 2) ובשלישית; H. ומהשלישית.

עבודיה אלמצארי[a] וטלמהם לנא ושכרה עלי גמיע דלך ואלטלבה מנה אסתדאמה אלברכה ענד מא נגיב[1] אלבכורים והו קולה תע׳ (דברים כו, ה) וענית ואמרת לפני יי׳ אלהיך ארמי אבד אבי ותלאוה תלך אלפרשה כלהא והדה אלמצוה תתסמי מקרא בכורים וקד תבינת אחכאמהא פי מסכת בכורים ופי אלפרק אלסאבע מן סוטה והי לא תלזם אלנסא

קלג ואלמצוה אלתאלתה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראג אלחלה מן כל עגננא ודפעהא ללכהן והו קולה תע׳ (במדבר טו, כ) ראשית עריסתיכם חלה תרימו תרומה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי מסכת חלה ומסכת ערלה[2] והי לא תלזם מן התורה גיר פי ארץ ישראל כאצה

קלד ואלמצוה אלראבעה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתסייב כל מא אנבתת אלארץ פי שנת השמטה ואבאחה נבאת אמלאכנא כלהא לכל ואחד והו קולה תע׳ (שמות כג, יא) והשביעית תשמטנה ונטשתה וגו׳ ונץ אלמכלתא[3] והלא הכרם והזית בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהם מה כרם מיוחד שהוא בעשה ועוברין עליו בלא תעשה כך כל שהוא בעשה עוברין עליו בלא תעשה ומעני הדא אלקול מא אצף ודלך אן קולה[4] והשביעית תשמטנה ונטשתה יעם אבאחה[5] כל מא ינבת פי שנה השביעית מן אלענב ואלתין ואלכוך ואלרמאן ואלקמח ואלשעיר וגיר דלך פקד חצל אן השמטת הכל מצות עשה תם כצץ וקאל כן תעשה לכרמך לזיתך ודלך הו בכלל כל מא ינבת מן אלארץ ואנמא נא הדא

a) Mss. אלמצריין.

1) כשנביא הבכורים; H. כשיביא. — 2) מסכת ערלה; H. תמורה. — 3) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 122 *a*. — 4) שאמרו והשביעית; H. שאמר. — 5) כולל [השמטת] כל מה.

אלאמר פי אלכרם ואלזית כאצה לכון אלנץ גא פי אלנהי באלאנפראד ען גמע גלה אלכרם והו קולה (ויקרא כה, ה) ואת ענבי נזירך לא תבצר פכמא אן אלכרם אלדי הו מצות עשה אבאחתה מצות לא תעשה מנעה כדלך[1] כל מא תנבת שנת השביעית אלדי תבין אן אבאחתה בעשה יכון מנעה בלא תעשה פיכון* חכם אלזית מתל חכם אלכרם בעשה ולא תעשה[2] ודין זית ודין שאר פירות ואחד פקד באן מן גמיע מא תקדם אן השמטת גדולי שביעית מצות עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית והי לא תלזם מן התורה גיר לפירות ארץ ישראל כאצה

קלה ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתעטיל פלאחה אלארץ פי שנה שביעית והו קולה תע׳ (שמות לד, כא) בחריש ובקציר תשבת וקד תכרר אלאמר בהדא מראת וקאל (ויקרא כה, ד) שבת שבתון יהיה לארץ וקד תקדם לנא[3] קולהם האי שבתון עשה הוא וקאל תע׳ איצא (שם, ב) ושבתה הארץ שבת ליי וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית והי לא תלזם מן התורה גיר פי ארץ ישראל

קלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בקידוש שנת היובל אעני תעטיל אלפלאחה פיהא מתל אלשמטה והו קולה תע׳ (ויקרא כה, י) וקדשתם את שנת החמשים שנה ובביאן קאלו כשם שנאמר בשביעית כך נאמר ביובל יעני אלתסויה בינהמא פי אלאמר כמא סאוי בינהמא אלנץ פי אלנהי עלי מא סאבין[4] ואחכאם שנת יובל ושנת שמטה ואחדה פי תעטיל אלפלאחה ואבאחה מא נבת והדין אלאמרין יעמהמא קולה וקדשתם את שנת

1) כן כל מה שתצמיח; H. כן הזית כל. — 2) [ויהיה דין הזית כמו דין הכרם בעשה ולא תעשה] ודין זית. — 3) קדם [לנו אמרם] האי שבתון. — 4) לפי מה כמו שהתבאר; H. שאבאר.

החמשים שנה וקד בין אלנץ אן מעני קדושה פיהא אן תכון פאכהתהא ונלתהא מבאחה וקאל (שם. יב) כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה והדא אליובל אינו נוהג אלא בארץ ובשרט אן יכון כל שבט ושבט יושב במקומו אעני פי נציבה[a] מן[1] ארץ ישראל ולא יכונו מעורבין זה בזה

קלז ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בצרב אלשופר פי עאשר תשרי מן הדה אלסנה ואלנדא· פי[2] נמיע בלאדנא באלחריה ללעביד וכרוג כל עבד עברי חרא דון[3] תמן פי הדא אליום אעני פי עאשר תשרי והו קולה תע' (ויקרא כה, ט) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם וקאל (שם. י) וקראתם דרור בארץ לכל ישביה וקד תבין אן שוה היובל לראש השנה לתקיעות ולברכות וקד תבינת אחכאם תקיעות שופר בראש השנה פי מסכת ראש השנה ומעלום אן הדה אלתקיעה ביובל אנמא הי לאשהאר אלחריה ואנהא נוע מן אלנדא· והו קולה תע' וקראתם דרור בארץ וליס מענאהא מעני תקיעות ראש השנה לאן תלך זכרון לפני יי והדא לאכראג אלעביד כמא בינא[4]

קלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא ברנוע אלאמלאך אלמביעה[5] כלהא פי הדה אלסנה לארבאבהא וכרונהא מן תחת יד אלמשתריין דון[6] תמן והו קולה תע' (ויקרא כה, כד) ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ ובין לנא אן הדה אלגאולה תכון פי הדה אלסנה וקאל (שם. יג) בשנת היובל הזאת תשבו איש

a) O. גויה.

1) בחלקו מארץ; H. ובארץ. — 2) דרור [ובכל עירותינו] ולקרא. — 3) לחרות
הקרקעות [בלא פדיון בזה היום כלומר] בעשירי.— 4) [כמו שבארנו] העבדים. — 5)
[הנמכרות]. — 6) בלא פדין; H. אלא.

אל אחותו וקד תפקה אלנץ פי הדה אלמצוה[1] ובין כיף יכון חכם[2] אלבאיע מע אלמשתרי אדא אראד פדיה ארצה אלמביעה" קבל חלול סנה אליובל ובין איצא אן הדא אלחכם מכתץ באלאראצי אלתי מן כארג סור אלמדן ואן אלדור ואלביות אלמבניה פי אלפחוץ אד ולם תבני פי דאכל אלסור פחכמהא חכם אלפרן ואלגנאת סוי והי בתי החצרים אלתי נץ פיהא וקאל (שם, לא) על שדה הארץ יחשב גאלה תהיה לו וביבל יצא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ערכים והי איצא אינה נוהגת אלא בארץ ישראל ובזמן שהיובל נוהג

קלט ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באן תכון פדיה אלאמלאך אלמביעה דאכל סור אלמדינה אלי תמאם סנה פקט ובעד אלסנה תצח ללמשתרי ולא יצא ביובל והו קולה תע' (שם, כט) ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והדה[4] אלמצוה הי דין בתי ערי חומה[3] וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ערכים והי אינה נוהגת אלא בארץ

קמ ואלמצוה אלארבעינה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בעד אלסנין מן חין אסתולינא עלי אלארץ ומלכנא להא סבע סבע אלי שנת היובל והדה אלמצוה אעני ספירת שני שמטה הי מכאלה לבית דין אעני סנהדרי גדולה פאנהם הם אלדין יעדון סנה סנה מן אלכמסין מתל מא יעד כל שכץ מנא איאם אלעומר והו קולה תע' (ויקרא כה, ח) וספרת לך שבע שבתת שנים וגו' ונץ ספרא (ל"ק) יכול יספור שבע שמטים[4] זו אחר זו ויעשה יובל תלמוד לומר שבע שנים שבע פעמים הא עד שיאמרו שני כתובים ואם לאו לא שמענו יעני אן

a) S. אלתי באעהא.

1) במצוה הזאת; H. במצותיה. — 2) דין המוכר; H. דינם מהמוכר. — 3) וזאת המצוה היא דין בתי ערי חומה] וכבר התבארו. — 4) שמטים זו אחר זו; H. שנים.

הדה אלמצוה מא חצלת כיפיה עמלהא אלא משני כתובים והו אן נעד אלשנים במפרדהא ונעד אלאסאביע מעהא איצא ומנד קאל אן הדא אלמעני לם יחצל אלא משני כתובים דל אנהא מצוה אחת צרורה לאן לו כאנת שתי מצוות אעני מנין שנים ומנין שמטים לם יקל הא עד שיאמרו שני כתובים לאן[1] כדא כל שתי מצוות משתי כתובים תתעלם וכדלך כל מצוה ומצוה מכתוב שלה ואנמא יקאל אבדא הא עד שיאמרו שני כתובים פי מצוה אחת לם יתם עלם חכמהא אלא משני כתובים מתל אלבכור אלדי נא נץ (שמות לד, יט) כל פטר רחם לי פידל הדא אלנץ[2] במפרדה עלי כון אלבכור לײ בין זכר בין נקבה ונא נץ אכר (שם יג, יב) הזכרים לײ פידל הדא אלנץ במפרדה אן כל זכר לײ בין בכור בין פשוט ומן אלשני כתובים חצל מעני אלמצוה אנה בכור זכר כאצה כמא בינו פי אלמכלתא (b יח)

קמא ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתרך אלדיון כלהא פי שנת שמטה והו קולה תע׳ (במדבר טו, ג) ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך וקד תכרר אלאמר פי הדה אלמצוה וקאל (שם, ב) וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו ונץ אלתוספתא בשתי שמטות הכתוב מדבר אחת שמטת קרקע ואחת שמטת כספים והדה שמטת כספים אינה נוהגת מן התורה אלא בזמן ששמטת קרקע נוהגת פהי׳ חיניד נוהגת מן התורה[3] בכל מקום וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית אכר אלפרק

קמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בחפז אלנכרי ואלשדה עליה פי טלב אלדיון מתל מא אמרנא באלרפק בישראל ונהינא[4] ען חפזה והו קולה תע׳ (דברים טו, ג) את הנכרי תגש ונץ ספרי (יו צז) את הנכרי תגוש זו מצות עשה

1) כל שתי מצוות] לפי שכוה. — 2) הכתוב] ויורה זה. — 3) מן התורה] ואז היא נוהגת בכל מקום. — 4) ונהינא] ונזהירנו מלננוש; H. והזהירתו.

קמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בדפע הזרוע והלחיים והקיבה מן כל דביח נדבחה מבהמה טהורה לכהן והו קולה תע' (דברים יח, ג) וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבחי הזבח וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלעאשר מן חולין והדה לא תלזם אללוים

קמד ואלמצוה אלראבעה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראג[1] ראשית הגז ודפעה ללכהן והו קולה תע' (שם, ד) וראשית גז צאנך תתן לו והדה אלמצוה אינה נוהגת אלא בארץ וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי אלפרק אלחאדי עשר מן חולין

קמה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ומאיה אלתשריע אלדי שרענא בדיני חרמים והו אן מן החרים שיא ממא ימלך וקאל הרי זה חרם ידפע דלך אלשי לכהן אלא אן בין לשם[2] פאנה כאן חיניד לבדק הבית לאן סתם חרמים לכהנים והו קולה תע' (ויקרא כז, כח) אך כל חרם אשר יחרם איש לי״י מכל אשר לו מאדם ובהמה ונבהנא עלי כון סתם חרמים לכהנים בקולה תע' (שם, כא) כשדה החרם לכהן תהיה אחזתו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי. תאמן ערכים ואול נדרים

קמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בדבח אלחיואן[3] וחיניד נאכל מנה ואן לא תכון לה תדכיה[4] אלא באלדבח כאצה והו קולה תע' (דברים יב, כא) וזבחת מבקרך ומצאנך וגו' כאשר צויתך ונץ ספרי (פ״צ) וזבחת מה מוקדשין בשחיטה אף חולין בשחיטה כאשר צויתיך מלמד שנצטווה משה על הוושט ועל הגרגרת ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה וקד תבינת

1) ולתת אתו [ולהוציא] ראשית הגז. — 2) זה יהיה [לשם שאו] באר. — 3) לשחוט; H. ושאין לו הריגה אלא בשחיטה לבד. — 4) ההי; H. לשחוט בהמה חיה ועוף ושלא יהיה התיר אכילתם.

אחכאם הדה אלמצוה וגמלה פקההא פי אלמסכתא אלמוצועה[1] להא אעני מסכת חולין

קמז ואלמצוה אלסאבעה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתגטיה אלדם ענד דבח אלטיר או אלוחש והו קולה תע' (ויקרא יז, יג) ושפך את דמו וכסהו בעפר וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאדס חולין

קמח ואלמצוה אלתאמנה וארבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בשלוח הקן והו קולה תע' (דברים כב, ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלכמאל[2] פי אלפרק אלאכיר מן חולין

קמט ואלמצוה אלתאסעה וארבעין ומאיה אלתשריע[3] אלדי שרענא בסימני בהמה וחיה והו אן תכון מגתרה משקוקה אלטלף וחיניד יגוז אכלהא וכוננא מאמורין אן נמתחנהא בהדה אלסימנין מצות עשה והו קולה (ויקרא יא, ב) ואת החיה אשר תאכלו וגו' ונץ ספרא (ש"מה) אתה תאכלו אתה באכילה ואין בהמה טמאה באכילה יעני אלתי יכון[a] פיהא הדה אלסימנים הי אלתי יחל[b] אכלהא פידל[c] מן[d] דלך אן אלתי לא תכון פיהא הדה אלסימנין לא יחל אכלהא[4] והדא לאו הבא מכלל עשה אלדי הו עשה כמא אצלנא פלדלך קאלו בעקב הדא אלקול אין לי אלא בעשה בלא תעשה מנין תלמוד לומר את הגמל כמא סנבין פי מצוות לא תעשה פקד תבין אן קולה אתה תאכלו מצות עשה ואלמעני פי הדה אלמצוה הו[5] מא דכרת לך

a) S. לא יכון. — b) S. לא יחל. — c—d) B. et O. n'ont pas ce passage.

1) [במסכתא המחוברת לה כלומר] מ' חולין. — 2) [בשלמות] בפרק. — 3) מצוה זו שצונו לבדוק; H. התורה שהורנו בסימני בהמה וחיה והוא שיהו מעלות גרה . . . שיהיו מעלי גרה. — 4) ויורה מזה; H. בו. — 5) [והוא] מה שזכרתי לך והוא שאנו מצווין.

והו אנ̃א שרענא באן נטלב הד̇ה אלסימנים פי כל̃ בהמה וחיה וחיניד̇[1] יחל̃ אכלהא והד̇א אלדין הו אלמצוה וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת בכורות ופי מסכת חולין

קנ ואלמצוה אלכ̇מסינ̈ה ומאי̈ה אלאמר אלד̇י אמרנא בסימני העוף איצ̇א והו אן תכון בעץ̇ אנואע מנה פקט[2] מבאחה̈ וסימני העוף לא נאמרו מן התורה לכנ̃הא חצלת באלאסתקרא לאנ̃א למא אעתברנא גמיע אלאנואע אלת̇י נץ̇ תחרימהא נועא[3] נועא וג̇דנא פיהא כ̇ואץ̇ תעמ̃הא והי סימני עוף טמא פכוננא איצ̇א שרענא[4] באן נחכם פי אלטיור ונקול הד̇א טמא והד̇א טהור הו מצות עשה ונץ̇ ספרי (פ̇ צה) כל צפור טהרה תאכלו זו מצות עשה[5] פקד תבי̃ן מא אשרנא אליה וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת חולין

קנא ואלמצוה אלחאדיה̈ וכ̇מסין ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא בסימני חגבים איצ̇א והי מנצוצה̈ פי אלתורה (ויקרא יא, כא) אשר לא כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן[6] ומעני הד̇ה אלמצוה מת̇ל מא בי̃נא פי אלמצוה אלת̇י קבלהא ואלנץ̇ אלד̇י גא פיהא הו קולה (שם) את זה תאכלו מכל שרץ העוף וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלפרק אלת̇אלת̇ מן מסכת חולין

קנב ואלמצוה אלת̇אניה̈ וכ̇מסין ומאיה̈ הו אלאמר אלד̇י אמרנא בסימני דגים והו נץ̇ אלתורה והו קולה (ויקרא יא, ט) את זה תאכלו מכל אשר במים ובביאן קאלו פי גמר חולין (סו b) אוכל דג טמא עובר בעשה ולא תעשה לאו̃ מן קולה זה תאכלו שומע אני אן גירה לא תאכלו ולאו הבא מכלל עשה עשה פקד באן אן קולה את זה תאכלו

1) ואז מותר לאכלן; H. ואין מותר לאכלן זולת זה. — 2) קצת מינין [ולבד]. — 3) אסורין מין מין; H. אחד. — 4) והיותנו גם כן מצווין שנדין בעופות ונאמר זה טמא וזה טהור הוא מ"ע. — 5) Dans notre *Sifré*, ces mots ומ"ע se rapportent au verset כל עוף טהור תאכלו. — 6) H. cite ici le verset את אלה מהם תאכלו את הארבה.

מצות עשה ואלמעני פי קולנא אנ̃הא מצות עשה מא ד̇כרת לך כוננא שרענא באן נדון בהד̇ה אלסימנין ונקול הד̇א יחל̃ אכלה והד̇א לא יחל̃ אכלה כמא נץ̃ וקאל (ויקרא כ, כה) והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה ואלהבדלה[1] אנ̃מא תכון באלסימנים פלד̇לך יכון כל̃ נוע ונוע מן הד̇ה אלארבעה̈ אנואע[2] אלסימנים מצוה בפני עצמה אעני סימני בהמה וחיה וסימני[3] העוף וסימני חגבים וסימני[4] דגים וקד בינ̃א נצוצהם פי תסמיתהם[5] להא עשה עלי אלאנפראד וקד תבינ̃ת אחכאם הד̇ה אלמצוה איצ̇א אעני סימני דגים פי אלפרק אלת̇אלת̇ מן מסכת חולין

קנג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ וכ̇מסין ומאיה̈ אלאמר אל̃ד̇י אמרנא תע׳ בחשבון[6] חדשים ושנים והד̇ה הי מצות קדוש החדש והו קולה תע׳ (שמות יב, ב) החדש הזה לכם ראש חדשים וג̃א אלתפסיר עדות זו תהא מסורה לכם אעני אן הד̇ה אלמצוה ליסת מכ̇אלה̈ לכל̃ שכ̇ץ ושכ̇ץ מת̇ל שבת בראשית אל̃ד̇י כל̃ שכ̇ץ יעד̃ סת̃ה̈ אי̃אם ויעט̃ל אלסאבע חת̃י יכון כל̃ שכ̇ץ ושכ̇ץ איצ̇א ירי אלהלאל פיג̇עלה ראש חדש או יחסב באלחסאב אלשרעי̃ ויג̇על ראש חדש או ינט̇ר תאכ̇יר אלאביב וגירה ממ̃א ינבני אעתבארה פיזיד שהרא בל הד̇ה אלמצוה לא יעמלהא אבדא גיר בית דין הגדול כ̇אצ̃ה̈ ובארץ ישראל כ̇אצ̃ה̈ ולד̇לך בטלת אלרויה̈ ענדנא אליום לעדם בית דין הגדול כמא בטל תקריב אלקראבין לעדם אלמקדש ופי הד̇א גלט[7] אלמינין אל̃ד̇ין יתסמ̃ון הנא באלמשרק קראיין והד̇א הו[8] אלאצל אל̃ד̇י לא יאבה אליה איצ̇א ג̇מלה̈ אלראבנין פצארו יכ̇בטון מעהם פי עשוה̈

1) וההבדלה לא תהיה אלא בסימנים; H. והבדלתם אמנם. — 2) מארבע אלו מיני הסימנים; H. המינין והסימנין. — 3) וסימני] העוף. — 4) וסימני] דגים. — 5) בקראם להם עשה] עשה; H. בקראי. — 6) בחשבון חדשים; H. לקדש. — 7) ובזה טעו המינין הנקראין פה בארץ קדם. — 8) וזהו השרש אשר לא ישניחו בו גם כן כל הרבנים וימששו עמהם.

מטלמה̈ ואעלם אן הדֹא אלחסאב אלדֿי נחסבה אליום פנעלם בה רום אלשהור ואלאעיאד לא יגֹוז עמלה אלֿא פי ארץ ישראל כֿאצֿה̈ וענד אלצֿראיר ובעדם אלעלמא מן ארץ ישראל חינידֿ יגֹוז לבית דין הסמוך בארץ ישראל אן יעבר שנים ויקבע חדשים בחוצה לארץ כמא פעל רבי עקיבה עלי מא תבֿין פי אלתלמוד ופי דֿלך צעובה̈ שדידה̈ ואלמעלום אבדא אלאכֿתר̈ אנֿמא כאן בארץ ישראל והם אלדֿין יקבעו חדשים ויעברו שנים באלוגֹוה אלמנקולה̈ ענדהם ובאגֹתמאעהם איצֿא והנא אצל כביר עטֿים[1] גדֿא מן אצול אלאעתקאד לא יעלמה ולא ישער במוצֿעה אלֿא אלראסכֿון פי אלעלם ודלך אן כוננא אליום בחוצה לארץ נחסב בצנאעה̈ אלעבור אלדֿי באידינא ונקול אן הדֹא אליום ראש חדש והדֹא אליום עיד ליס מן אגֹל חסאבנא ננעלה עידא בוגֹה בל מן[2] קבל בית דין שבארץ ישראל קד קבעו הדֹא אליום עידא או ראס שהר ובקולהם הם אן אליום ראש חדש או אן אליום עיד יציר עידא או ראס שהר סוי כאן פעלהם דֿלך בחסאב או ברויה̈ כמא גֹאנא אלתפסיר (ראש השנה, ‎25ª) אשר תקראו אתם אין לי מועדות אלא אלו יעני אלֿתי יקולון הם אנֿהא מועדות אפילו שוגגין אפילו אנוסין אפילו מוטעין כמא גֹאנא אלנקל ונחן אנֿמא נחסב אליום לנערף[3] אליום אלדֿי קבעו בו בני ישראל[4] אדֿ ובהדֹה אלצנאעה̈ בעינהא יחסבון ויקבעו אליום לא באלרויה̈ ועל קביעתם נעמד לא עלי חסאבנא ואנֿמא חסבנא לגלויי מלתא פאפהם הדֹא גֹדֿא ואנא אזיד לך ביאנא לו קדרנא מתֿלא אן בני ארץ ישראל יעדמון מן ארץ ישראל תע׳ אללֿה אן יפעל דֿלך לאנֿה קד צֿמן אן לא ימחי אתֿאר אלמלֿה̈ באלגֿמלה̈ ואלאסתיצאל ולא יכון תֿםֿ בית

1) שרש נדול [רב מאד]. — 2) מפנים בית דין; H. מפני שבית דין. — 3) שקבעו בו בני ישראל [כדי שנדע היום]. — 4) Mieux, d'après H., בני ארץ ישראל.

דין ולא יכון פי חוצה לארץ בית דין שנסמך לארץ פאן חסאבנא הדֿא חיניד[1] ליס כאן יפידנא שיא בוגֿה לאן ליס לנא אן נחסב בחוצה לארץ ונעבר שנים ונקבע חדשים אלא באלשראיט אלמדֿכורהֿ כמא ביננא כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים (ישעיה ב, ג) ואדֿא תאמל מן לה דֿהן סלים נצוץ אלתלמוד פי הדֿא אלגרץ באן לה גֿמיע מא קלנאה ביאנא לא אשכאל פיה וקד גֿאת תנביהאת פי נץ אלתורה תדל עלי אצול אלצנאעהֿ אלתי יעתמד עליהא פי מערפהֿ ראשי חדשים ועבור שנים מן דֿלך קולה (שמות יג, י) ושמרת את החקה הזאת למעדה מימים ימימה קאלו מלמד שאין מעברין את השנה אלא בפרק סמוך למועד וקאלו ומנין שאין מעברין את החדש אלא ביום ואין מקדשין את החדש אלא ביום תלמוד לומר מימים ימימה וקאל[2] תע' (שם יב, ב) לחדשי השנה קאלו חדשים אתה מחשב לשנה ואי אתה מחשב ימים פדל אן אלזיאדהֿ פיהא אנמא תכון שהרא כאמלא וקאל חדש ימים קאלו ימים אתה מחשב לחדש ואין אתה מחשב שעות וקאל (דברים יו, א) שמור את חדש האביב דל אן סנינא ינבגי אן נחרז פיהא פצול אלסנהֿ פלדֿלך תכון שמסיהֿ וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה כלהא עלי אלכמאל פי אלפרק אלאול מן סנהדרין ופי מסכת ראש השנה ופי ברכות איצֿא

קנד ואלמצוה אלראבעהֿ וכֿמסין ומאיהֿ אלאמר אלדֿי אמרנא באלעטלהֿ פי אלסבת והו קולה (שמות כג, יב) וביום השביעי תשבת וקד תכרר אלאמר בהדֿה אלמצוה מראת ובין לנא תע' אן הדֿה אלעטלהֿ ען אלאשגאל לאזמהֿ לנא ולבהאימנא ועבידנא וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי מסכת שבת ופי מסכת יום טוב איצֿא

קנה ואלמצוה אלכֿאמסהֿ וכֿמסין ומאיהֿ אלאמר אלדֿי אמרנא בקול אקאויל פי יום אלסבת ענד דכֿולה וענד כֿרוגֿה נדֿכר פיהא עטמהֿ

1) הנה [אז] חשבוננו. — 3) ואמר ית' [לחדשי השנה] אמרו חדשים.

הדׄא אליום וג̇לאלתה ומבאינתה לסאיר אלאיאם אלמתקדמה לה ואלתי תאתי בעדה והו קולה תעׄ (שמות כ, יח) זכור את יום השבת לקדשו יעני אדׄכרה* דׄכרא תקדיסא ותעט̇ימא והדׄה הי מצות קדוש היום ונץׄ אלמכלתא (פסא) זכור את יום השבת לקדשו בברכה ובביאן[1] קאלו זכרהו על היין וקאלו[2] איצׄא קדשהו בכניסתו וקדשהו ביציאתו יעני אלהבדלה אנהא נג̇ מן זכירת שבת אלמפרוצׄה[3] וקד תבינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אכׄר פסחים ופי מואצׄע מן ברכות[4] ושבת

קנג̇ ואלמצוה אלסאדסה וכׄמסין ומאיה אלאמר אלדׄי אמרנא באזאלה אלכׄמיר מן מנאזלנא פי אליום אלראבע עשר מן ניסן והדׄה הי מצות השבתת שאור והו קולה תעׄ (שמות יב, טו) ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם ויסמונהא* אלחכמים איצׄא מצות ביעור יענון ביעור חמץ ופי גמר סנהדרין מן גמרא דבני מערבא קאלו חמץ חייבין עליו עשה ולא תעשה עשה על ביעורו דכתיב תשביתו שאר מבתיכם ולא תעשה דכתיב שאור לא ימצא בבתיכם וקד[5] תבינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אול פסחים

קנז ואלמצוה אלסאבעה וכׄמסין ומאיה אלאמר אלדׄי אמרנא בוצף יציאת מצרים פי אללילה אלכׄאמסה עשר מן ניסן פי אול אלליל חסב טאקתה לסאן אלואצף וכיפמא זאד פי אלקול ובסט אלחאל פי תעט̇ים מא פעל בנא ומא ג̇ארו עלינא אלמצריון וכיף אנתקם אללה לנא מנהם ופי שכרה תעׄ עלי מא אולאנא מן אלאחסאן כאן

1) זכרהו זכרון קדוש וכבוד [וזאת היא מצות קדוש היום ולשון המכלתא זכור
— .זכרהו וקדשהו בברכה .H ;את יום השבת לקדשו בברכה] ובבאור אמרו
2) ביציאתו [וקדשהו] בכניסתו [ואמרו גם כן קדשהו]. — 3) וזכירת שבת המצווה;
H. ומתקנת מצותיה. — 4) [מברכות ושבת] אחרים. — 5) [והחכמים יקראו אתה
נם כן מצות בעור כלומר בעור חמץ ובגמר סנהדרין מן גמרא דבני מערבא אמרו
חמץ חייבין עליו עשה ולא תעשה עשה על בעורו דכתיב תשביתו שאר מבתיכם
ולא תעשה דכתיב שאר לא ימצא בבתיכם] הנה התבארו.

אפצ̇ל כמא קאלו כל המספר ביציאת מצרים הרי זה משובח ואלנץ̈ אלד̇י נ̇אנא בהד̇א אלאמר הו קולה תע' (שמות יג, ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר ונ̇א אלתפסיר (מכלתא ª כא) והגדת לבנך יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחין לפניך יעני מן או̈ל אלליל חינד'[1] ילזמך אלאכ̇באר ונץ̈ אלמכלתא[2] מכלל שנאמר והיה כי ישאלך בנך מחר יכול אם ישאלך אתה מגיד לו ואם לאו אין אתה מגיד תלמוד לומר והגדת לבנך אעפ"י שלא שאלך אין לי אלא בזמן שיש לו בן בינו לבין עצמו בינו לבין אחרים מנין תלמוד לומר ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה יעני אנ̈ה אמר בד̇כרה מת̇ל קולה זכור את יום השבת לקדשו וקד עלמת נצ̈הם אפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אכ̇ר פסחים

קנח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ וכ̇מסין ומאיה̈ אלאמר אלד̈י אמרנא באכל אלמצה פי אללילה̈ אלכ̇אמסה̈ עשר מן ניסן חצ̇ר כבש הפסח או לם יחצ̇ר והו קולה תע' (שמות יב, יח) בערב תאכלו מצות ובביאן* קאלו בערב תאכלו מצות הכתוב קבעהו חובה וקד תבי̈ן פי פסחים אן אכילת מצה בלילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות[3] וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פסחים

קנט ואלמצוה אלתאסעה̈ וכ̇מסין ומאיה̈ אלאמר אלד̈י אמרנא באלעטלה̈ פי או̈ל יום מן פסח והו קולה תע' (שמות יב, ו) וביום הראשון מקרא קדש ואעלם* אן הד̇ה אלמקד̈מה̈ הי אן כל̈ מא קאל אלל̈ה

1) [או מחייב] אתה לספר; H. מספר. — 2) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. éd. Friedmann, 22*b*, note 20. — 3) [וכבאור אמרו בערב תאכלו מצות הכתוב קבעהו חובה וככר התבאר בפסחים שאכילת מצה בלילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות] וככר התבארו.

פיה מקרא קדש[1] גא פי תפסירה קדשהו ומעני קדשהו אן לא תעמל פיה צנאעה אלא מא יכתץ באלאכל כמא בינ̈ אלנץ וקד תקדם לך נץ קולהם האי שבתון עשה הוא יעני אן כל יום יקול אללה פיה שבתון מתֿל לו קאל שבות או תשבות והדה כלהא אואמר באלעטלה ושבתות יי סמו איאם אלמועדים כלהא אעני ימים טובים וקד כתֿר פי אלתלמוד קולהם יום טוב עשה ולא תעשה הוא יעני אן אלעטלה פי כל יום טוב מצות עשה היא ועמל אלצנאעה אלמחטורה[2][a] פיה מצות לא תעשה פלדלך מן עמל פיה צנאעה מחטורה[3][b] תעדי עלי עשה ועלי לא תעשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה אעני אלשביתה פי מסכת יום טוב

קם ואלמצוה אלסתֿינה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה פי אליום אלסאבע מן חג הפסח והו קולה תע׳ (שמות יב, יו) וביום השביעי מקרא קדש

קסא ואלמצוה אלחאדיה וסתֿין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בספירת העומר והו קולה תע׳ (ויקרא כג, טו) וספרתם לכם ממחרת השבת ואעלם אן כמא אלזם בית דין[4] עד שני יובל שנה שנה ושמטה שמטה כמא בינא פי מא תקדם כדלך ילזם כל ואחד וואחד מנא עד איאם אלעומר יום יום ושבוע שבוע לאנה קאל (שם, יו) תספרו חמשים יום וקאל (דברים יו, ט) שבעה שבועות תספר לך וכמא עדד אלשנים ואלשמטים מצוה אחת כמא בינא כדלך ספירת העומר מצוה אחת וכהדא עדהא כל מן כאן קבלנא במצוה אחת ואלחק* הו מא פעלוה

a) B. et S. מחרודה. — b) S. מחרודה.

1) בא בפירושו [ורע שזאת ההקדמה היא שכל מה שאמר בו השם מקרא קדש] קדשהו. [וענין קדשהו] — 2) האסורה לא תעשה; H. המתנבלת. — 3) מלאכה אסורה; H. מונבלת. — 4) והוא אמרו ית׳ [וספרתם לכם ממחרת השבת ורע שכמו שחייב בית דין] למנות.

פי דלך[1] ולא ינלמך קולהם (מנחות סו) מצוה למִמני יומי ומצוה למִמני שבועי פתטׄנהא שתי מצוות לאן כל גז וגז מן אגזא אי מצוה כאן להא אגזא מצוה לעשות דלך אלגז מנהא ואנמא כאן תכון שתי מצוות לו קאלו מנין הימים מצוה ומנין השבועות מצוה והדא מא לא כפא בה למן[a] יתחרי פי[b] אלכלאם לאנך אדא קלת ילזם אן יפעל כדא וכדא פלים ילזם מן[2] הדא אלקול אן דלך אלפעל מצוה בפני עצמה ודלילך אלואצׄח עלי דלך כוננא נעד אלשבועות[3] איצׄא כל לילה פי קולנא[4] שהן כך וכך שבועות וכך וכך ימים ולו כאנת אלשבועות מצוה בפני עצמה למא[5] ירתבו עדדהא גיר פי ליאלי אלשבועות פקט וכאן יכון להמא שתי ברכות אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ספירת ימי[6] העומר ועל ספירת שבועי העומר ולים אלאמר כדלך בל אלמצוה הי ספירת העומר ימיו ושבועיו כמא פרׄק והדה אלמצוה לא תלזם אלנסא

קסב ואלמצוה אלתׄאניה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה יום עצרת והו קולה (ויקרא כג, כא) וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש

קסג ואלמצוה אלתׄאלתׄה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה אול יום מן תשרי והו קולה (ויקרא כג, כד) בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון וקד תקדם לנא נץ קולהם האי שבתון עשה הוא

קסד ואלמצוה אלראבעה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלציאם פי עאשר תשרי והו קולה תע׳ (ויקרא יו, כט) תענו את נפשתיכם

a) B. עגד מן. — b) Manque dans B. et S.

1) [והאמת הוא מה שעשו בזה] ואל יטעך. — 2) לא יתחייב [מזה המאמר]. — 3) מונים [השבועות] גם כן. — 4) [באמרנו] שהם כך וכך. — 5) לא היו מסדרין מנינן אלא בלילי. — 6) על ספירת [ימי] העומר.

וגא אלתפסיר פי ספרא (ט"ע) תענו את נפשתיכם עני שהוא אבוד נפש ואיזהו זה אכילה ושתיה וכדלך גא אלנקל אנה אסור ברחיצה וסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה ואן אלעטלה לאזמה[1] מן הדה אלאפעאל כלהא מן קולה פיה (שם כג, לב) שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם כאנה יקול אן ילזם פיה אלשביתה אלמכתצה באלצנאיע ואלאשגאל ואלשביתה אלמכתצה בגדא אלגסם וקואמה ולדלך קאל· שבת שבתון ונץ ספרא (צ"ו ט) מנין שיום הכפורים אסור ברחיצה ובסיכה ובתשמיש המטה תלמוד לומר שבת שבתון יעני עטל הדה כלהא חתי יחצל אלעני

קסה ואלמצוה אלכאמסה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה פי הדא אליום מן אלצנאיע ואלאשגאל והו קולה (ויקרא יו, לא) שבת שבתון היא לכם וקד בינא מראת קולהם האי שבתון עשה הוא

קסו ואלמצוה אלסאדסה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה פי אליום אלאול מן חג הסוכות והו קולה (ויקרא כג, לה) ביום הראשון מקרא קדש

קסז ואלמצוה אלסאבעה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה פי אליום אלתאמן מן חג הסוכות והו קולה תע' (ויקרא כג, לו) ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם ואעלם אן הדה אלשביתה אלמפרוצה עלינא פי כל יום ויום מן הדה אלסתה איאם חכמהא פי כל יום טוב מנהא חכם ואחד ולא[2] יכתץ יום דון אכר בשביתה גיר תלך אלשביתה וכדלך אוכל נפש מבאח לנא אלאשתגאל בה פי כל יום טוב מנהא* ולא יכתץ יום דון יום ולדלך יכון פקה הדה אלשביתה פקה ואחד יעם כל יום טוב[3] וקד תבינת אחכאם הדה

1) השביתה היא מחויבת; H. מיוחדת. — 2) ואין מיוחד כל יום ויום בשביתה בכל יום טוב [מהם ואין הבדל ... ולא יחוד להם; H. — 3) זולת השביתה ההיא בין יום ליום ולפי זה יהיה דין זאת השביתה דין אחד שיכלול כל יום טוב] וכבר התבארו.

אלמצוה והי אלשביתה כלהא פי מסכת יום טוב אמא אלשביתה אלמפרוצה[1] פי אלשבת ויום הכפורים פהי איצא תלך אלשביתה בעינהא חיאדאת כתירה לאן לם יבח פי הדין אליומין אוכל נפש והי איצא אשיא חלאל ביום טוב וחראם בשבת ואן לם תכן אוכל נפש כמא תבין פי מסכת יום טוב

קסח ואלמצוה אלתאמנה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלסכן פי אלסוכה שבעת ימים פי איאם אלחג כלהא והו קולה תע' (ויקרא כג, מב) בסכת תשבו שבעת ימים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצועה לדלך אעני מסכת סוכה והדה אלמצוה לא תלזם אלנסא

קסט ואלמצוה אלתאסעה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא במסך אללולב ואלפרח בה לפני יי והו קולה תע' (ויקרא כג, מ) ולקחתם לכם ביום הראשון וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת סוכה והנאך תבין אן לא תלזם הדה אלמצוה שבעת ימים גיר פי אלמקדש אמא פי סאיר אלארץ[2][a] פי יום ראשון פקט הו אלדי ילזם מן התורה והדה אלמצוה לא תלזם אלנסא

קע ואלמצוה אלסבעינה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בסמאע צות אלשופר פי אול יום מן תשרי והו קולה פיה (במדבר כט, א) יום תרועה יהיה לכם וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ראש השנה והי לא תלזם אלנסא

קעא ואלמצוה אלחאדיה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בדפע מחצית השקל כל סנה והו קולה תע' (שמות ל, יב) ונתנו איש כפר נפשו ליי בפקד אתם וקאל זה יתנו ובין* הו אן הדה אלמצוה לא

a) B. אלבלאר.

1) השביתה המצווה; H. המוטלת. — 2) בשארית הארץ; H. בשאר הארצות.

תלזם אלנסא לאן קאל אלנץ[1] כל העובר על הפקודים וקד תבי̈נת
אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכת אלמוצ̇ועה להא אעני מסכת
שקלים והנאך תבי̈ן אן הדה אלמצוה אינה נוהגת אלא בפני הבית
קעב ואלמצוה אלת̇אניה̈ וסבעין ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא בטאעה̈
כל נבי̈ מן אלאנביא ע̇אם ואמתת̇אל כל מא יאמר בה ולו אמר
בכ̇לאף אלשריעה̈ או ג̇מלה̈ שראיע מן הדה אלמצוות ובשרט אן
יכון ד̇לך לפי שעה לא אן יאבד ויאדה̈ או נקצאנא עלי מא בי̈נא פי
צדר תאליפנא פי שרח אלמשנה ואלנץ אלד̇י גא בה הד̇א אלאמר
הו קולה תע׳ (דברים יח, טו) אליו תשמעון ונץ ספרי (קי b) אליו תשמעון
אפילו אמר לך לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה לפי
שעה שמע לו ואלד̇י יתעד̇י עלי הדה אלמצוה ילזמה מיתה בידי
שמים והו קולה תע׳ (שם, יט) והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר
ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו וקד תבי̈ן פי סנהדרין (פט a) אן שלשה
מיתתן בידי שמים העובר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי
עצמו והכובש נבואתו ואלכל מן קולה אשר לא ישמע אל דברי
קאלו קארי ביה לא* ישמע לא יִשְׁמַע לא יַשְׁמַע[2] לא יַשְׁמִיע וקד
תבי̈נת אחכאם הדה אלמצוה פי אכ̇ר סנהדרין

קעג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ וסבעין ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא
בתקדים סלטאן עלינא מן ישראל יג̇מע כל מלתנא[a] וידבר ג̇מלתנא
והו קולה תע׳ (דברים יז, טו) שום תשים עליך מלך וקד תקדם לנא נץ
קולהם פי ספרי שלש מצוות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ
למנות להן מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו של

a) Mss. כלמתנא; nous avons mis כל מלתנא, d'après la version hébraïque.

1) [ומבואר הוא שזאת המצוה אין הנשים חייבות בה לפי שאמר הכתוב] כל העובר. — 2) [לא יִשְׁמַע לא יַשְׁמַע] לא ישמיע.

עמלך ונץ* ספרי ([a] קה) איצא שום תשים עליך מלך מצות עשה ונא
אלתפסיר אן קולה[1] שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך
ואנא נעתקד[2] פיה מן אלתעטים ואלאכבאר ואלגלאלה אלגאיה
אלעטימה אלתי לא בעדהא עטמה חתי אן מנזלתה תכון ענדנא
אעטם מן מנזלה אלנבי מן[3] סאיר אלאנביא אלדין יעאצרונה ובביאן
קאלו מלך קודם לנביא ומתי מא אמר הדא אלסלטאן באמר לא
יעאנדה[a] אמר שרעי פילזם אמתתאל אמרה ומן תעדי עלי אמרה
ולם ימתתלה פמבאח לסלטאן אן יקתלה באלסיף[4] כמא סגלו
אבאונא עלי אנפסהם וקאלו (יהושע א, יח) כל איש אשר ימרה את פיך
וגו' יומת וכל מורד במלכות כאן[5] מן כאן דמה מבאח ללסלטאן
אלמקדם תקדמה שרעיה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא
פי תאני סנהדרין ואול כריתות וסאבע סוטה

קעד ואלמצוה אלראבעה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
בטאעה בית דין הגדול ואלאקתדא בכל מא יאמרון בה מן חלאל
וחראם ולא פרק פי דלך בין אלשי אלדי ירונה או אלשי אלדי
יסתכרגונה בקיאס מן אלמקאיים אלשרעיה או אלשי אלדי יגמעון
עליה סד[6] צריעה או בחסב חאלה מא ממא ירונה אן דלך צואב ואן
פיה תקויה ללשרע אלכל ילזמנא אמתתאלה ואלעמל בה ואלוקוף
ענד קולהם ולא נתעדיה והו קולה תע' (דברים יז, יא) על פי התורה
אשר יורוך וגו' ונץ ספרי ([a] קה) ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה
זו מצות עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר סנהדרין

a) S. לא נראפעה ולא נעאנדה.

1) [ולשון ספרי גם כן שום תשים עליך מלך מצות עשה ובא הפרוש שאמרו] שום תשים. — 2) ושנאמין בו; H. ושיאוים לבנו. — 3) משאר הנביאים; H. ומשאר. — 4) להרוג [בחרב] כמו שדנו אבותינו; H. שאמרו ישראל. — 5) [איזהו שיהיה] דמו. — 6) שהוא סיג לתורה; H. אסור תורה.

קעה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
בתבע אלאכתר אדא וקע אלאכתלאף בין אלעלמא פי חכם מן
אלאחכאם אלשריעה כלהא וכדלך נתבע פי אלחכם אלגזאי איצא'[1]
אעני פי חכם בין ראובן ושמעון מתלא אדא וקע אלכלאף בין דייני
עירם הל שמעון הו אלחייב או ראובן נתבע אלאכתר והו קולה תע'
(שמות כג, ב) אחרי רבים להטת ובביאן קאלו רובא דאוריתא (חולין יא)
וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה ופקהא פי מואצע מן סנהדרין

קעו ואלמצוה אלסאדסה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
בתקדים חכאם ינפדון אואמר אלשריעה ויגברון אלחאידין ען אלחק
עליה ויאמרון באלמערוף וינהון[2] ען אלמנכר ויקימון אלחדוד עלי
אלמתעדי חתי לא תכון אואמר אלשריעה ונואהידא מפתקדה
לאמאנה כל שכץ ושכץ ומן שראיט הדה אלמצוה אן יכון הולא
אלמקדמון טבקה אעלי מן טבקה ודלך באן יקדם פי כל בלאד
תלאתה ועשרין דיאן מגתמעין כלהם פי מוצע ואחד פי באב
אלמדינה אלתי תצלח להדא אלעדד והדה הי סנהדרין קטנה ויקדם
פי ירושלים בית דין גדול מן סבעין דיאן ויקדם ואחד עלי אולאיך
אלסבעין והו ראש ישיבה והו אלדי יסמונה אלחכמים נשיא איצא
ויכון אלכל מגתמעין פי מוצעהם[3] אלכאץ בהם ומוצע קליל אלעדד
לא יצלח לסנהדרי קטנה פלא בד אן יקדם פיה שלשה ינפדון
אלאחכאם אלצגאר וירפעון אלכבאיר למן פוקהם וכדלך[4] יקדם
אלמחתסבין יטופון עלי אלאסואק ויפתקדון אחואל אלנאס פי
מעאמלאתהם חתי לא יטלם אחד ולו פי אליסיר ואלאמר אלדי נא
בהדה אלמצוה הו קולה תע' (דברים טז, יח) שפטים ושטרים תתן לך

1) פרשי [גם כן רוצה לומר] בדין [בין]. — 2) ויזהירו מרע; H. ויחזרו. —
3) במקומם המיוחד; H. במקום אחד. — 4) וכמו זה ימנו שומרים יסובבו; H.
והם ימנו שוטרים ..

בכל שעריך ונֿק ספרי (a קנ) מנין שממנין בית דין אחד לכל ישראל תלמוד לומר שופטים ושוטרים תתן לך ומנין שממנין אחד על גבי כולן תלמוד לומר תתן לך ומנין שממנין בית דין לכל שבט ושבט תלמוד לומר בכל שעריך רבי שמעון בן גמליאל אומר לשבטיך ושפטו מצוה על כל שבט ושבט להיות דן את שבטו ושפטו את העם על כרחן וקד תכֿרר אלאמר בתקדמה̈ שבעים זקנים והו קולה תע׳ למשה (במדבר יא, יו) אספה לי שבעים איש וקאלו ז״ל (ספרי b כה) כל מקום שנאמר לי הרי הוא קיים לעולם וכהנו לי וגו׳ (שמות כח, מא) יעני אנֿה אמר דאים ואינה מצוה לפי שעה בל ילזום הדֿא עלי מרור אלדהר ואעלם אן הדֿה אלתקדֿמאת כלֿהא אעני סנהדרי גדולה וקטנה ובית דין של שלשה וגירהא מן אלתקדֿמאת אנֿמא תכון כלֿהא בארץ ישראל צֿרורה̈* ואין סמיכה בחוצה לארץ[1] פאדֿא צחֿת אלסמיכה בארץ ישראל כאן לאולאיך אלסמוכין אן יחכמו בארץ ובחוצה לארץ והדֿא* הו מעני קולהם סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ[2] לכן לא יחכמו פי דיני נפשות לא בארץ ולא בחוצה לארץ אלֿא אן כאן בית הבחירה עומד כמא ביֿנא פי צדר הדֿה אלמקאלה̈ ונֿק ספרי (a סג) פי קולה תע׳ פי מכה נפש בשגגה (במדבר לה, כט) והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם בכל מושבתיכם בחוצה לארץ יכול אף ערי מקלט יהיו נוהגות בחוצה לארץ תלמוד לומר אלה הדינין נוהגות בין בארץ בין בחוצה לארץ וערי מקלט אין נוהגות אלא בארץ[3] וקד תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה כלֿהא פי מסכת סנהדרין

קעז ואלמצוה אלסאבעה̈ וסבעין ומאיה̈ אלאמר אלֿדי אמר אלחכֿאם[4]

1) בהברח ואין סמיכה בחוצה לארץ] וכשנתקיימה]. — 2) [וזהו ענין אמרם סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ] אבל לא ידינו. — 3) Ce passage est moins complet dans notre *Sifrè*. — 4) לכל הדיינין; H. דינין.

באלתסויה̈ בין אלכ̇צום ואן יקר כל ואחד מנהם עלי טול כלאמה או קצרה והו קולה תע׳ (ויקרא יט, טו) בצדק תשפט עמיתך וגא אלתפסיר פי ספרא (פ׳ ע״ח) שלא יהא אחד מדבר כל צרכו ואחד אתה אומר לו קצר דבריך והד̇א אחד אלאגראץ̇ אלתי ישתמל עליהא הד̇א אלאמר ופיה[1] איצ̇א אן כל שכ̇ץ מאמור באן ידון דין תורה אד̇א כאן עאלמא בד̇לך ונאסב[2] אלכ̇צאם אלכ̇צום בין ידיה ובביאן קאלו אחד דן את חבירו דבר תורה שנאמר בצדק תשפט עמיתך ופיה איצ̇א אן ילזם אן ידון את חברו לכף זכות ולא יתאול אפעאלה ואקואלה אלא לכ̇יר ופצ̇ל[3] וקד תבינת אגראץ̇ הד̇א אלאמר פי מואצ̇ע מתפרקה̈ מן אלתלמוד

קעח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ וסבעין ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא בתודיה̈ אלשהאדה̈ בין ידי אלחכ̇אם בכל מא נעלמה סוי כאן פי ד̇לך הלאך̇[4] אלמשהוד עליה או נגאה̈ אלמשהוד[5] לה פי מאלה או רוחה ילזמנא תודיה̈ ד̇לך כלה ואעלאם אלחכ̇אם במא ראינאה או סמענאה וקד נ̇עלו דלילהם עם עלי לזום תודיה̈ אלשהאדה̈ מן קולה תע׳ (ויקרא ה, א) והוא עד או ראה או ידע ואלמתעדי עלי הד̇ה אלמצוה והו אן יכתם אלשהאדה̈ ד̇נבה כביר והו קולה תע׳ (שם) אם לוא יגיד ונשא עונו והד̇א שי עלי אלעמום פאן כאנת אלשהאדה̈ אלתי כתמהא עדות ממון וחלף עליהא אלשאהד מע כתמאנה לזמה קרבן עולה ויורד כמא בין אלנץ̇ ובאלשראיט אלמד̇כורה̈ פי שבועות וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי סנהדרין ופי שבועות[6]

קעט ואלמצוה אלתאסעה̈ וסבעין ומאיה̈ אלאמר אלד̇י אמרנא בתקצי שהאדה̈ אלשהוד ואלמבאלגה̈ פי אלבחת̇ ענהא וחיניד̇ נקים

1) ובו גם כן; II. ובא. — 2) יודע בוזה וכשהביאו הבעלי דינין את ריבם לפניו ובביאור . . . — 3) ולזכות] לטוב. — 4) למי] הפסד; H. מיתת. — 5) או הצלת ומי שהעדות לטובתו] בממונו או בנפשו. — 6) ובשבועות] בסנהדרין.

אלחד̈ ונוג̇ב אלחק̈ ואן נבאלג̇ פי ד̇לך נאיה̈ אלקדרה̈ לילא̈ ננפד̇ חק̈ באו̈ל קול בעג̇לה̈ פנהלך[1] אלברי והו קולה תע' (דברים יג, טו) ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה ופנונהא וכיף תכון אלחקירות וכיף תכון אלדרישות ומא ילזם פי אלמבאלג̇ה̈ פי ד̇לך וכיף תת̇בת אלשהאדה̈ או תנדפע בחסב הד̇א אלתקצ̈י פי מסכת סנהדרין

קפ ואלמצוה אלמופיה̈ ת̇מאנין ומאיה̈ אלאמר אלד̈י אמרנא באן ננזל[2] אלעקאב באלשהוד אלד̈ין שהדו באלבאטל מת̇ל מא ראמו אן יפעלו בשהאדתהם והו קולה תע' (דברים יט, יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו והד̇א הו דין עדים זוממין אן שהדו בתג̇רים מאל ג̇ר̈מנאהם מת̇לה ואן שהדו במא יוג̇ב אלקתל קתלנאהם בתלך אלמיתה ואן שהדו במא יוג̇ב אלצ̇רב צ̇רבנאהם וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה ומא יקע פיהא מן אלמסאיל וכיף יצח̈ עלי אלשהוד אנ̈הם זוממין חת̈י יחכם פיהם בהד̇א אלחכם פי מסכת מכות

קפא ואלמצוה אלחאדיה̈ ות̇מאנין ומאיה̈ אלאמר אלד̈י אמרנא בעריפת עגלה אד̇א וג̇דנא פי אלפחץ מקתולא לם יעלם מן קתלה והו קולה תע' (דברים כא, א) כי ימצא חלל באדמה והד̇א הו דין עגלה ערופה וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלפרק אלאכ̇יר מן מסכת סוטה

קפב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ות̇מאנין ומאיה̈ אלאמר אלד̈י אמרנא באפראד[3] שש ערי מקלט לתכון מעד̈ה̈ למכה נפש בשגגה ואן תצלח אלטרק[4] נחוהא ותוטו ולא יתרך פיהא מא יעוק אלהארב ען אלג̇רי והו קולה תע' (דברים יט, ג) תכין לך הדרך ושלשת את גבול

1) ונמית; H. והמית. — 2) שנקיים העונש; H. שנחייב מן העונש. — 3) להבדיל שש; H. להכין. — 4) ושיהיו הדרכים אליהם מתוקנים וסלולים ולא יעזב בהם מה שימנע הבורח מלרוץ.

ארצך וקד תבינ̈ת אחכאם הדׄה אלמצוה פי סנהדרין ומכות ושקלים
וסוטה וקד דׄכרנא קולהם ערי מקלט אין נוהגות אלא בארץ

קפג ואלמצוה אלתׄאלתׄה ותׄמאנין ומאיה̈ אלאמר אלדׄי אמרנא
באן נדפע בלאד ללוים יסכנוהא אדׄ ולים להם סהם פי אלארץ̈
והו קולה תע׳ (במדבר לה, ג) ונתנו ללוים וגו׳ ערים לשבת והדׄה[1]
אלבלאד איצׄא אעני ערי הלוים הי ערי מקלט וקולטות עלי צפה̈
מכׄתצה̈ בהא[2] כמא תבין̈ פי מכות

קפד ואלמצוה אלראבעה̈ ותׄמאנין ומאיה̈ אלאמר אלדׄי אמרנא
באזאלה̈ אלעואיק ואלמעאתׄר מן גׄמיע מסאכננא ודׄלך באן נבני
חאיטא דאירא חול אלסטוח וחול אלאבאר ואלמטאמיר ונחודהא חתׄי
לא יקע אלעאתׄר פיהא או מנהא וכדׄלך מואצׄע אלגדור כלהא
תבני ותצלח חתׄי ירתפע אלנדיר והו קולה תע׳ (דברים כב, ח) ועשית
מעקה לגגך ונץ̈ ספרי (קטז) ועשית מעקה מצות עשה וקד תבינ̈ת
אחכאם הדׄה אלמצוה פי מסכת קמא

קפה ואלמצוה אלכׄאמסה̈ ותׄמאנין ומאיה̈ אלאמר אלדׄי אמרנא
באבאדה̈ אלמעאבד וביותהא כלהא באנואע אלאבאדה̈ ואלתתליף̈
באלכסר ואלחרק ואלהדם ואלקטע וכל נוע במא יצלח[3] לה אעני
במא יכון אבלג פי דמארה ואסרע ואלגרץ̈ אן לא נתרך להא אתׄרא
והו קולה תע׳ (דברים יב, ב) אבד תאבדון את כל המקמות וקאל* איצׄא
(שם ז, ה) כי אם כה תעשו להם מזבחותידם תתצו[4] וקאל איצׄא (שם יב, ג)
ונתצתם את מזבחתם ולמא אן אנגר̈ פי נץ̈ גמר סנהדרין (צ״א)
קולהם מצות עשה דעבודה זרה מאי קאלו עלי גׄהה̈ אלאסתפהאם
בע״ז מאי מצות עשה איכא תרגמא רב חסדא ונתצתם ונץ̈ ספרי

1) ואלו [הערים גם כן כלומר] ערי הלוים. — 2) מיוחד [בהם כמו שהתבאר]. — 3) במה [שראוי לו רוצה לומר במה] שיהיה. — 4) כה [ואמר גם כן כי אם כה תעשו להם מזבחותיהם תתצו].

(ספ״ט) מנין אתה אומר שאם קצץ אשרה והחליפה אפילו עשר פעמים שחייב לקצצה ת״ל אבד תאבדון וקאלו הנאך ואבדתם את שמם מן המקום ההוא בארץ ישראל אתה מצווה לרדוף אחריהן ואין אתה מצווה לרדוף אחריהן בחוצה לארץ

קפו ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בקטל אנשי עיר הנדחת וחרק אלבלד בגמיע מא פיה והדא הו דין עיר הנדחת והו קולה תע׳ (דברים יג, יז) ושרפת באש את העיר ואת כל שללה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת סנהדרין

קפז ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בקטל שבעה עממין ואבאדתהם אד הם כאנו אצל עבודה זרה ואסטקשהא[a] אלאול והו קולה תע׳ (דברים כ, יז) כי החרם תחרימם ובין לנא פי נצוץ כתירה אן עלה דלך כילא נתעלם מן כפרהם וקד כתרת אלנצוץ פי אלתחריץ׳ עלי קתלהם ואלתאכיד פיה ומלחמתם מלחמת מצוה ולעל טאן יטן אן הדא מצוה שאינה נוהגת לדורות אד ושבעה עממין קד באדו והדא אנמא יטנה מן לם יתחצל לה מעני נוהג לדורות ואינו נוהג לדורות ודלך אן אלאמר אלדי ינקצי בחצול גאיתה דון אן יכון דלך מקיד בזמאן מא פלים יקאל פיה אינו נוהג לדורות לאנה נוהג פי כל דור יוגד פיהא אמכאן דלך אראית אדא אבאד אללה נסל עמלק בגמלתה וקטעה ען אכרה כמא סיכון במהרה בימינו עלי מא קד צמן לנא תע׳ (שמות יז, יד) כי מחה אמחה וגו׳ אנקול[1] חיניד אן קולה (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק אינו נוהג[2] לדורות הדא לא יקאל בל הו נוהג בכל דור ודור טאל מא יוגד נסל עמלק יקטע וכדלך קתל שבעה עממין ואבאדתהם

a) B. et S. ואסתקצהא; O. ואסטקסהא.

1) לורז על הרינתם; H. לרמוז על זה ר״ל. — 2) [והגאמר או שאמרו תמחה את זכר עמלק אינו נוהג] לדורות זה.

אמר אמרנא בה והי מלחמת מצוה ונחן מאמורון באסתיצאלהם ותתבّעהם פי כלّ גיל וגיל אלי אן יפנו ען אכר שכץ וכדלך פעלנא אלי אן תםّ פנאהם עלי יד דוד ותבדّד מא בקי וגרק פי אלמלל חתّי לא יעלם¹ ולים בכונהם קד פנו תכון אלמצוה אלّתי אמרנא פיהם בקתלהם אינה נוהגת לדורות כמא* לא נקול פי מלחמת עמלק אינה נוהגת לדורות² ולו בעד פנאהם וקטעהם לאןّ הדׄה אלמצוה לם תרתבט בזמאן ולא במכאן מכצוץ מתׄל אלאואמר אלמכתצّה באלמדבר או במצרים³ בל הי מרתבטה באלמאמורי בה מתׄל מא יוגׄד ינפד פיה דׄלך אלאמר ובאלגׄמלה אנّה ינבגי לך אן תפהם ותתאמّל אלפרק בין אלמצוה ובין אלשי אלّדׄי נצטווה עליו לאןّ קד תכון אלמצוה נוהגת לדורות לכן יכון אלשי אלّדׄי נצטווה עליו קד⁴ עדם פי גיל מן אלאגׄיאל ולים בעדם אלשי⁵ אלّדׄי נצטווה עליו תציר אלמצוה אינה נוהגת לדורות בל אנّמא תכון אינה נוהגת לדורות אדׄא כאן אלאמר באלעכס והו אן יכון שי מא מוגׄוד בחאלה מא וכאן לזם פיה עמל מא או חכם פי זמאן והו אליום גיר לאזם ואן כאן דׄלך אלשי מוגׄוד בתלך אלחאלה מתׄל לוי זקן אלّדׄי כאן פסול במדבר והו כשר ענדנא אליום כמא באן פי מוצׄעה פאפהם הדׄא אלאצל וחצّלה

קפח ואלמצוה אלתׄאמנה ותׄמאנין ומאיה אלאמר אלّדׄי אמרנא באבאדה זרע עמלק כׄאצّה מן סאיר נסל עשו אלדׄכור ואלאנאתׄ אלצגיר ואלכביר והו קולה תע׳ (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק וקד תקדّם לנא קולהם⁶ שלש מצוות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו

1) עד שאין מכירין עוד בהם; H. עד שלא נשאר בהם שרש. — 2) כמו שלא] נאמר במלחמת עמלק אינה נוהגת לדורות] ואפילו. — 3) או במצרים] במדבר. — 4) בו] כמה שמצוה] נקשרות. — 5) חוסר בדור מן הדורות הנה לא בעבור שיחסור הדבר] שנצטוינו עליו. — 6) שלש] אמרם.

של עמלק הי מלחמת מצוה איצא[1] וקד תבינת אחכאמהא פי אלפרק אלתאמן מן סוטה

קפט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתדכאר מא פעל בנא עמלק מן מבאדרתה ללשר ואן נקול[2] דלך פי כל וקת ווקת ונחרך אלאנפס באלאקאויל לקתאלה ונדעו אלנאס לעדאותה חתי לא ינסי אלאמר ולא תצעף בגצתה ותנקץ מן אלאנפס מע טול אלמדה והו קולה תע׳ (דברים כה, יז) זכור את אשר עשה לך עמלק ונץ* ספרי (פ׳ קמז) זכור את אשר עשה לך עמלק זכור בפה ולא תשכח בלב יעני קל אקאויל בפמך תוגב ללנאס אן לא תזול עדאותה מן אלקלוב ונץ ספרא (פ׳ קח) זכור את אשר עשה לך עמלק[3] יכול בלבבך כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמורה הא מה אני מקיים זכור שתהא בפיך אלא תרי שמואל הנביא למא אכד פי עמל הדה אלמצוה כיף עמל פאנה זכר אולא תם אמר בקתאלהם[4] בעד דלך והו קולה (שמואל א טו, ב) פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל

קצ ואלמצוה אלתסעינה ומאיה הו אלתשריע אלדי שרענא פי קתאל סאיר אלמלל והדה הי אלתי תתסמי מלחמת רשות ודלך אננא אמרנא אדא קאתלנאהם אן נעאהדהם עלי אנפסהם פקט אן סאלמונא וסלמו לנא אלבלאד ונלזמהם בוזן גזיה ואלעבודיה* והו קולה תע׳ (דברים כ, יא) יהיו לך למס ועבדוך ונץ ספרי (פ׳ קיא) אמרו מקבלין אנו עלינו מסים ולא שעבוד ולא[5] מסים אין שומעין

1) מלחמת מצוה [וגם כן]. — 2) ושנאמר זה; H. ולשנוא אתו. — 3) [ולשון ספרי זכור את אשר עשה לך עמלק זכור בפה ולא תשכח בלב ירצה לומר אמור דברים בפיך שיחייבו האנשים שלא תסור שנאתו מן הלבבות ולשון ספרא זכור את אשר עשה לך עמלק] יכול בלבבך. — 4) צוה להלחם בהם; H. להרגנו. — 5) [מסים ולהיות לנו לעבדים והוא אמרו ית׳ והיו לך למס ועבדוך ולשון ספרי אמרו מקבלין אנו עלינו מסים ולא שעבוד ולא] מסים אין שומעין.

להם עד שיקבלו עליהם ז' ווו והו אן יזנו שיא מעלומא כל עאם חסב מא יחדֿ סלטאן אלוקת ויכונו טאיעין ואקעין תחת אלדֿל ואלאצגאר והו מעני אלשעבוד ואן לם יסאלמונא פאמרנא בקתל כל דֿכר פי אלמדינהֿ צגיר[1] וכביר ואכֿדֿ גמלהֿ סלבהא[2] וכל נסאהא והו קולה תעי׳ (שם, יב) ואם לא תשלים עמך וגו׳ והדֿא כלה הו דין מלחמת הרשות וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי תֿאמן סוטה ותֿאני סנהדרין

קצא ואלמצוה אלחאדיהֿ ותסעין ומאיהֿ אלאמר אלדֿי אמרנא באן נקדם כהן יכֿאטב אלנאס כֿטבהֿ אלקטאל וירדֿ מן לא ינבגי לה אן יקאתל אמא לצֿעפה או[3] לתעלק אמאלה באמר יוגב לה קלהֿ אלאקדאם עלי אלחרב והי אלתֿאלתֿהֿ אמור אלתי ביֿן אלנץ ובעד דֿלך יגאשבון אלחרב והדֿא אלכהן יתסמי משוח מלחמה יקול פי כֿטבתה אלנץ אלמדֿכור פי אלתורה ויזיד פי דֿלך אקאויל תחדֿ אלנאס ללקטאל ותחמלהם עלי אבאחהֿ[4] אנפסהם פי נצרהֿ דין אללה ופי אלנקמהֿ מן אלגאהלין בה אלמפסדין לנטֿאם אלמדן והו קולה תעי׳ (דברים כ, ב) והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם ובעד דֿלך יאמר באלנדא פי צפוף[5] אלעסאכר בֿרדֿ צֿעפא אלנפוס וכל מן בנא[6] ולם יסכן או גרס ולם ינתֿע או אמלך ולם ינכח עלי מא נץ אלכתאב והו* קולה (שם, ה) ודברו השטרים[7] קאלו פי אלגמר[8] (סוטה, מד) ודברו השוטרים כהן מדבר ושוטר משמיע והדֿא כלה אעני כֿטבהֿ משוח מלחמה ואלנדא בערכי המלחמה אנמא ילזם פי מלחמת רשות ופידא הו הדֿא אלדין אמא[9]

1) והגדולים [הקטנים]. — 2) ולקחת כל שללה; H. כל אשר להם. — 3) או
למסור את נפשם; H. או לחלשה בעבור. — 4) מפני שהוא חלוש או בעבור; H.
מי שבנה ולא ישב. — 5) בערכי הצבא; H. במעשה החיל. — 6) לסכן את עצמם.
הכתוב [והוא אמרו ודברו השוטרים]. — 7) או שנטע ולא אסף או ארס ולא בעל
— 8) אמרו בגמ׳; H. בגמ׳ סוטה. — 9) אבל במלחמת מצוה; H. ואמרו.

מלחמת מצוה פלים פיהא שי מן דלך לא כטבה ולא נדא כמא
תבין פי תאמן סוטה והנאך תבינת אחכאם הדה אלמצוה

קצב ואלמצוה אלתאניה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא ענד
מא תכרג מחלאתנא ללקתאל אן נעד טריקא כארגא ען אלמחלה
יכון פיה אלתברז ולא יכון יתברז אלנאס פי כל מוצע ובין אלכימאת
כמא תפעל אלמלל והו קולה תע׳ (דברים כג, יג) ויד תהיה לך מחוץ
למחנה ונק׳ ספרי (קכ b) אין יד אלא מקום שנא׳ והנה מציב לו יד

קצג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין ומאיה הו אלאמר אלדי אמרנא
באן תכון אלה אלחפר מעלקה מע אלאת אלחרב לכלי[1] מן פי
אלעסכר ליחפר בהא מוצעא ינוט פיה פי אלטריק אלמעדה לדלך
ויסתר אלגאיט בעד אלתברז חתי לא יטהר נאיט עלי סטח אלארץ
גמלה פי מחלה אלקתאל כאצה כמא קאל אול אלפרשה כי תצא
מחנה על אויבך ונק׳ הדא אלאמר הו קולה תע׳ (דברים כג, יד) ויתד
תהיה לך על אזנך ונק׳ ספרי (קכ b) אין אזנך אלא מקום זיונך

קצד ואלמצוה אלראבעה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
ברד אלגזילה בעינהא אן כאנת עינהא באקיה וזיאדה אלכמס או וזן
תמנהא אן כאנת תגירת והו קולה תע׳ (ויקרא ה, כג) והשיב את הגזלה
אשר גזל וקד בינו פי מסכת מכות (ט״ז a) אן לאו דגזל הו לאו שניתק
לעשה וקאלו רחמנא אמר לא תגזול והשיב את הגזילה וקד תבינת
אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרקים אלאכירה[2] מן קמא

קצה ואלמצוה אלכאמסה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
באלצדקה ותקויה אלצעפא ואלתוסיע עליהם וקד גא אלאמר פי
הדה אלמצוה באלפאט מכתלפה קאל (דברים טו, ח) פתח תפתח את
ידך לו וקאל (ויקרא כה, לה) והחזקת בו גר ותושב וחי עמך ואלגרץ
בהדה אלנצוץ כלהא ואחד והו אן נואסי צעיפנא[3] ונקויה חסב

1) לכל אחד; H. עם כל. — 2) מן קמא [בפרקים האחרונים]. — 3) [אביוננו] שנעזר.

אלכפאיה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע שתי[1] אכתרהא פי כתובות ובתרא וגאנא אלנקל אן ולו עני המתפרנס מן הצדקה תלומה הדה אלמצוה יעני אלצדקה אמא למן הו דונה או למתלה ולו באלשי אליסיר

קצו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא במשארכה עבד עברי ומואסאתה ענד כרוגה חר ולא כרג צפר אלידין והו קולה תע׳ (דברים טו, יד) העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך יי אלהיך תתן לו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אול פרק מן קדושין

קצז ואלמצוה אלסאבעה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באקראץ אלצעיף תוסיע עליה ותסהיל לאמרה והדה אלמצוה אכבר ואלזם מן מצוות צדקה לאן אלדי ילתגי ויכשף וגהה ללסואל מן ידי אלנאס ליס ציקה חאלה ואנתעאם אלאמר עליה מתל אלמסתור אלדי יריד אלרפד חתי לא ינכשף חאלה ולא ילתגי ואלאמר בהדה אלמצוה הו קולה תע׳ (שמות כב, כד) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך ונץ אלמכלתא (פ׳ צו) כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה אחדהא אם כסף תלוה את עמי קאלו אם כסף תלוה חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת״ל (דברים טו, ח) והעבט תעביטנו די מחסרו חובה ולא רשות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא[2] פי מואצע מן כתובות ובתרא

קצח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא במראבאה אלגוי וחיניד נסלפה חתי לא ננפעה ולא נרפק בה בל נודיה ולו[3] ענד אלסלף באלרבית אלדי נשתרט עליה כמתל מא נהינא ען פעל דלך מע ישראל והו קולה תע׳ (דברים כג, כא) לנכרי

1) ורובם [מפוזרים] במקומ׳ת; H. רבים. — 2) מכתובות [גם כן במקומות ובתרא]. — 3) ואפילו במלוה ברבית אשר מעשה כזה נוהרנו מלעשות כך.

תשיך ולאחיך לא תשיך פאן נאנא אלתפסיר אלמרוי אן הדא אמר[1]
לא אבאחה והו קולהם פי ספרי (b קכא) לנכרי תשיך זו מצות עשה
ולאחיך לא תשיך מצות לא תעשה ולהדה אלמצוה איצא שראיט
מדרבנן וקד תבין דלך פי מסכת מציעא

קצט ואלמצוה אלתאסעה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
ברד אלרהן לצאחבה אלישראלי פי זמאן חאגתה אליה אן כאן
אלרהן ממא יחתאג אליה באלנהאר מתל אלאת שגלה וצנאעתה
פירדהא לה באלנהאר וירתהנהא באלליל ואן כאן ממא יחתאג
אליה באלליל מתל אלפרש ואלגטא אלתי[2] יבית פיהא פירדהא
באלליל וירתהנהא באלנהאר ונץ אלמכלתא (b צז) עד בא השמש
תשיבנו לו זו כסות יום שאתה מחזיר לו כל היום כסות לילה
שאתה מחזיר לו כל הלילה מנין תלמוד לומר השב תשיב לו את
העבוט כבא השמש מכאן אמרו ממשכנין כסות יום בלילה וכסות
לילה ביום וקד תבינת פי גמר מכות (a יז) אן קולה לא תבא אל
ביתו לעבוט עבוטו הוא לאו שניתק לעשה ואן אלעשה הוא קולה
השב תשיב לו את העבוט[4] ונץ ספרי (b קיג) השב תשיב[3] מלמד
שמחזיר לו כלי יום ביום וכלי לילה בלילה סגום בלילה ומחרישה
ביום וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלתאסע מן
מציעא

ר ואלמצוה אלמופיה מאיתין אלאמר אלדי אמרנא בתופיה אגרה
אלאגיר פי יומה ולא יוכר ליום אכר והו קולה תע' (דברים כד, טו) ביומו
תתן שכרו וחכם הדה אלמצוה אן יכון שכיר יום גובה כל הלילה
ושכיר לילה גובה כל היום כמא סאבין פי מצוות לא תעשה

1) מקובל שזה צווי [ולא רשות] והוא אמרם בספרי. — 2) והמכסה [אשר ילין בהם]. — 3) תשיב לו [את העבוט ולשון ספרי השב תשיב] מלמד. — 4) בפרק תשיעי; H. בפרק ח'.

רא ואלמצוה אלחאדיה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בכון אלאגיר
יאכל פי חאל כדמתה מן אלשי אלדי יכדם פיה אדא כאן דלך
אלשי מתצלא באלארץ והו קולה תע׳ (דברים כג, כה) כי תבא בכרם
רעך ואכלת ענבים וגו׳ כי תבא בקמת רעך וקטפת מלילת בידך
וקד תבין פי גמר מציעא (ב״מ) אן מן האדין אלנצין תעלמנא אן
אדם אוכל במחובר בשעת גמר מלאכה ואן לים יגנינא אחד אלנצין
ען אלאכר עלי נחו מא בינא פי מא תקדם[1] פי קולהם עד שיאמרו
שני כתובים ואם לאו לא שמענו פהדה מצות עשה חצל מענאהא
מן האדין אלנצין אעני אבאחה אלאכל מן המחובר ללאגיר ובביאן
קאלו (שם) ואלו אוכלין מן התורה וגו׳ וקד תבינת אחכאם הדה
אלמצוה פי אלפרק אלסאבע מן מציעא

רב ואלמצוה אלתאניה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בחט אלחמל
ען אלבהימה אלתי עית בחמלהא פי אלפחץ והו קולה תע׳ (שמות כג, ה)
כי תראה חמור שנאך רבץ וגו׳ עזב תעזב עמו ונץ אלמכלתא (ב״מ צא)
עזב תעזב פריקה והנאך קיל (ב״מ צא) עזב תעזב נמצינו למדין שהוא
עובר על עשה ועל לא תעשה יעני אנא אמרנא באלחט ענהא
ונהינא איצא ען תרכהא ראבצה תחת חמלהא כמא* יבין פי מצוות
לא תעשה פאן תרכהא רובצת תחת משאה[2] תעדי עלי עשה ולא
תעשה פקד באן אן[3] קולה עזב תעזב מצות עשה וקד תבינת אחכאם
הדה אלמצוה פי אלפרק אלתאני מן מציעא

רג ואלמצוה אלתאלתה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא ברפע אלחמל
עלי אלבהימה או עלי אלשכץ אדא כאן וחדה בעד אן נחטה[4] ענה
או בעד אן חטה גירנא פאנא כמא אמרנא באלחט ענה כדלך אמרנא

1) במה שקדם באמרם; H. אצלנו באמרנו. — 2) [כמו שיתבאר במצוות לא
תעשה ואם עזב אתה רובצת תחת משאה] עבר. — 3) עזב [שאמרו] התבאר. —
4) אחר שהורדנוהו ממנו או] אחר שהורידו].

באלרפע מעה והו קולה תע׳ (דברים כב, ד) הקם תקים עמו ונץ׳ אלמכלתא (ס׳ צא) הקם תקים עמו טעינה וקד תבינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אלתׄאני מן מציעא והנאך תבין אן מצוה מן התורה לפרוק ומצוה מן התורה לטעון

רד ואלמצוה אלראבעה ומאיתין אלאמר אלדׄי אמרנא ברד אלתליפה עלי אצחאבהא והו קולה תע׳ (דברים כב, א) השב תשיבם לאחיך ובביאן קאלו השבת אבדה עשה הוא וקאלו איצׄא פי אלאבדה נמצינו למדים שהוא עובר על עשה ועל לא תעשה וסנבין לא תעשה של אבידה פי מוצׄעה וקד תבינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי תׄאני מציעא

רה ואלמצוה אלכׄאמסה ומאיתין אלאמר אלדׄי אמרנא באלאנכאר עלי מרתכב מעציה או מן ירומהא ונהיה ען דׄלך באלקול ותוביכׄה ולים לנא אן יקול אלשכׄץ[1] מנא אנא לא אעצי ואדׄא עצי גירי פשאנה[2] ורבה הדׄא כׄלאף אלשרע בל נחן מאמורון באן לא נכׄאלף ולא נתרך גירנא מן מלתנא יכׄאלף ומן ראם[3] אלכׄלאף לזם כל שכׄץ תוביכׄה ורדעה[4] ועלי אנה לם תסתקל עליה שהאדה תוגב[5] עליה אקאמה חד והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך ודאכׄל פי הדׄא אלאמר איצׄא אן נעתב בעצׄנא בעצׄא אדׄא אגנינא בעצׄנא עלי בעץ׳ ולא נחקד לה ונעתקד לה דׄנבא בל אמרנא בעתאבה באלקול חתי לא יבקי שי פי אלנפס ונץ׳ ספרא (ס׳ עח) מנין אם הוכחתו אפילו ארבעה וחמשה פעמים חזור והוכיחו תלמוד לומר הוכח תוכיח יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות תלמוד לומר ולא תשא עליו חטא וקד בינו אלחכמים אן הדׄה אלמצוה לאזמה לכל שכׄץ

1) שיאמר [אדם ממנו] אני לא אחטא; H. אחר שאני. — 2) הדבר בינו ובין אלהיו; H. מה לי עם. — 3) ומי שהשתדל; H. ואם. — 4) חייב כל אדם להוכיחו [ולמנעו]. — 5) עדות המחייבת עליו קיום ענש; H. . . עדות וחייב עליו.

ולו מן אלדון ללאעאלי פאנה ילזמה אן יוכיח ולו שתם[1] ואהין לא יפתר ולא ירתפע[2] ען אלאנכאר אלי אן יצרב כמא בינו אלראויין וקאלו עד הכאה ולהדה אלמצוה שראיט ופקה תבין דלך פי מואצע מתפרקה מן אלתלמוד

רו ואלמצוה אלסאדסה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא במחבה בעצנא בעצא מתל מא נחב אנפסנא ואן תכון שפקתי[3] ומחבתי לאכי פי אלדין מתל[4] שפקתי ומחבתי לנפסי פי מאלה ופי נסמה ופי כל מא ימלכה או[5] ירידה וכל מא אריד לנפסי אריד לה מתלה וכל מא אכרהה לנפסי או למן לאד בי אכרה לה מתלה[6] והוא קולה תע׳ (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך

רז ואלמצוה אלסאבעה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא במחבה אלגרים והו קולה תע׳ (דברים י, יט) ואהבתם את הגר ועלי אנה יעמה פי דלך מא יעם ישראל פי קולה ואהבת לרעך כמוך לאן הדא אלגר גר צדק לכן לכונה דאכל פי אלדין ואדה אללה מחבה ואפרד לה מצוה זאידה כמתל מא פעל פי אלנהי ען[7] גבנה אלדי קאל ולא תונו איש את עמיתו תם[a] קאל וגר לא תונה ותבין פי אלגמר בבא מציעא (נט[b]) אן חייבין על אונית הגר משום לא תונו איש את עמיתו[b] ומשום וגר לא תונה כדלך איצא ילזמנא מחבתה משום ואהבת לרעך כמוך ומשום ואהבתם את הגר והדא בין לא כפא בה ולא אעלם אחדא ממן עד אלמצוות גהל הדא ופי אכתר אלמדרשות בינו אן אללה

a à *b)* Manque dans S.

1) ונבזה] ואפילו נקלל; H. קלל אתו ובזהו. — 2) ולא ימנע] יסור. — 3) אהבתי וחמלתי לאחי באמונה] H. אהבתו . . . — 4) כאהבתי וחמלתי לעצמי] H. באהבתו . . . — 5) ברשותו או שירצה אותו וכל מה] H. אם ירצה . . . — 6) והוא אמרו] וכל מה שאקוץ בו לעצמי או למי שערב לי אקוץ לו בכמותו. — 7) לא תונו] באזהרה מהכויבו אשר אמר בו.

אפרץ עלינא ללגר מתֿל מא אפרץ לדֿאתה תע׳ קאל ואהבתם את הגר וקאל ואהבת את יי אלהיך

רח ואלמצוה אלתֿאמנהֿ ומאיתין אלאמר אלדֿי אמרנא בתעדיל אלצנג ואלמואזין ואלמכאיל ואלמבאלגהֿ פי תחדידהא והו קולה תע׳ (ויקרא יט, לו) מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם ונק׳ ספרא (ªסא) מאזני צדק צדק את המאזנים יפה אבני צדק צדק את המשקלות יפה איפת צדק צדק את האיפות יפה והין צדק צדק את ההינין יפה וקד תעלם אן אלאיפה כיל אליאבס ואלהין כיל אלמאיע והדֿה כלהא מעֿנאהא[1] ואחד ואן אכֿתלפת אנואע אלתקדיר לאן[2] הדֿא אלשי אלדֿי יזן או יכיל אנמא הו תקדיר נסבהֿ מא והדֿה אלאנואע[3] כלהא אעני אלמואזין ואלצנג ומכאיל[4] אליאבס ומכאיל אלרטב תתסמי מדות ואלאמר אלדֿי אמרנא באלמבאלגהֿ פי תחדיד אלמקדאר אלמתֿפק[a] עליה מן כל נוע מנהא יתסמי מצות מדות ונק׳ ספרא (ᵇסא) על תנאי כך הוצאתי אתכם מארץ מצרים על תנאי שתקבלו עליכם מצות מדות שכל המודה במצות מדות מודה ביציאת מצרים וכל הכופר במצות מדות כופר ביציאת מצרים וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלפרק אלכֿאמס מן בתרא

רט ואלמצוה אלתאסעהֿ ומאיתין אלאמר אלדֿי אמרנא באכראם אלעלמא ואלוקוף אמאמהם תעטימא להם והו קולה תע׳ (ויקרא יט, לב) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ונק׳ ספרא[5] תקום והדרת קימה שיש בה הדור וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלפרק אלאול מן קדושין ואעלם אן מע כון הדֿה אלמצוה לאזמהֿ ללנאס כלהם

a) Manque dans S. et B.

1) ענינם אחד ואף על פי שנשתנו; H. ענינים אם. — 2) לפי שהדבר; H. כפי הדבר. — 3) כלם ר״ל [המינים] ואלו. — 4) יקראו [ומדות היבש ומדות הלח]; H. והאיפה. — 5) Ne se trouve pas dans notre *Sifra;* cette citation se trouve dans *Kidduschin,* 33.

עלי אלעמום אעני אכראם אלעלמא ולו אלחכם ללחכם אלמסאוי לה עלי מא בינו פי קולהם (בבא מציעא [a]לג) תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה פאן פיהא תכציץ'[1] וזיאדה עלי אלתלמיד ודלך אן אכראם אלתלמיד לרבו פיה זיאדה עטימה עלי אלאכראם אללאזם לכל חכם וילזמה מע אלכבוד אלמורא לאנהם קד בינו אן חק אסתאדה עליה אעטם[2] מן חק אביה אלדי ילזמה אלנץ לה כבוד ומורא ובביאן קאלו אביו ורבו רבו קודם וקד בינו אנה לא יחל ללתלמיד[3] אלשקאק[a] עלי אסתאדה אעני באלשקאק[b] אלכרוג ען חכמה ואן יסתבד בראיה ויעלם או יפתי דון אן יאדן לה ולא יגוז לה מכאצמתה ולא מעאתבתה ולא אסאה אלטן בה אעני אן יתאול לה פעלא או קולא בנוע מן אנואע אלתאויל לאנה קד לא יריד דלך ופי פרק חלק (סנהדרין [a]ק) קאלו כל החולק על רבו כחולק על השכינה שנאמר בהצותם על יי כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם השכינה שנאמר המה מי מריבה אשד רבו בני ישראל את יי וגו' כל המתרעם על רבו כמתרעם על השכינה שנאמר לא עלינו תלונותיכם כי על יי כל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה שנאמר וידבר העם באלהים ובמשה והדא כלה בין לאן אלשקאק קרח ומכאצמה ישראל ועתאבהם ואסאה טנהם אנמא כאנת מע משה ע"ה אלדי הו רבן של כל ישראל ונעל אלכתאב כל חאלה מנהא על יי ובביאן קאלו (אבות ד. טו) מורא רבך כמורא שמים והדא כלה מאכוד באלאסתדלאל מן כון אלכתאב אמר באכראם אלעלמא ואלואלדין[4] כמא תבין פי נצוץ אלתלמוד לא אנהא מצוה בפני עצמה פאפהם הדא

a) אלאנפאק. — b) באלאנפאק.

1) דברים [מיוחדים] ונוספים. — 2) [יותר גדול] מחק אביו; H. כחק. — 3) אינו מותר [לתלמיד]. — 4) החכמים וההורים; H. האבות.

ר״י ואלמצוה אלעאשרה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באכראם אלואלדין והו קולה תע׳ (שמות כ, יב) כבד את אביך ואת אמך וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן אלתלמוד אכתר דלך ומעטמה פי קדושין ונץ ספרא (ש״ע) איזה כבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה מכנים ומוציא

ר״יא ואלמצוה אלחאדיה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באלכוף מן אלואלדין והו אן נגולדהם[1] מנזלה מן יכאף[2] מנה אן יעאקב באלסלטאן ונסיר[3] מעהם אלסירה אלתי תסאר מע מן יכאף מנה ויתוקע נזול מכרוה מנה והו קולה תע׳ (ויקרא יט, ג) איש אמו ואביו תיראו ונץ ספרא (ש״ע) אי זהו מוראו לא ישב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי קדושין איצא

ר״יב ואלמצוה אלתאניה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באלתנאסל וקצד דואם אלנוע והדה הי מצות פריה ורביה והו קולה תע׳ פרו ורבו (בראשית א, כח) וקד בינו אן אלערוס לא ילזמה קרית שמע אדא נשא בתולה ונעלו׳ עלה דלך כונה עוסק במצוה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה ולואזמהא פי אלפרק אלסאדס[5] מן יבמות והדה אלמצוה לא תלזם אלנסא ובביאן קאלו הנאך (סה b) האיש מצווה על פריה ורביה אבל לא האשה

ר״יג ואלמצוה אלתאלתה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בעקד אלנכאח ובדפע שי פי יד אלאמראה או בשטר או בנכאח והדה הי מצות קדושין ואלתנביה עליה קולה[6] (דברים כד, א) כי יקח איש אשה ובעלה דל אנה ימלך באלבעילה וקאלו ויצאה והיתה כמא אן

1) שנשימם במדרגת מי; H. שיתנהג עמהם כמנהג. — 2) מי שנירא אתו; H. שהוא ירא ממנו. — 3) ונתנהג עמהם כמנהג שיתנהג עם; H. . . . ושילך עמהם. — 4) [ונתנו טעם זה היותו] עוסק במצוה. — 5) בפרק ששי מיבמות; H. בפ״ו. — 6) [אמרו] כי יקח.

יציאה בשטר כדלך אלהויה בשטר וכדלך תעלמנא אנהא תמלך
בכסף מן קולה (שמות כא, יב) פי אמה עבריה אין כסף קאלו אין כסף
לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומנו אב לכן קדושין דאוריתא
אנמא הי בביאה כמא קד תבין פי מואצע מן כתובות וקדושין ונדה
וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלתמאם פי אלמסכתא
אלמוצועה להא אעני מסכת קדושין ובביאן קאלו פי קדושין (ט b)
בביאה אנהא דאוריתא פקד* באן אן מצות קדושין דאוריתא[1]

ריד ואלמצוה אלראבעה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
באנפראד אלערוס לזוגתה סנה כאמלה לא יסאפר[2] פיהא ולא
יגזו ולא יתכלף[3] מא נחא הדא אלנחו אלא יסר מעהא אלי תמאם
עאם מן[4] יום אלדכול בהא והו קולה תע' (דברים כד, ה) נקי יהיה לביתו
שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח וקד תבינת אחכאם הדה
אלמצוה פי אלפרק אלתאמן מן סוטה[5]

רטו ואלמצוה אלכאמסה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
באלאכתתאן והו קולה תע' (בראשית יז, י) לאברהם המול לכם כל זכר
וקד נצת אלתורה באלכרת למעטל הדה אלמצות עשה והו קולה
תע' (שם, יד) וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה[6]
וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאסע[7] עשר מן שבת ופי
אלראבע מן יבמות ולים אלאמראה מאמורה בכתאנה אבנהא כמא
אלאב מאמור בדלך עלי מא תבין בקדושין

ריו ואלמצוה אלסאדסה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בכון
אליבם יזוג זוגה אכיה אדא מאת ולם יתרך נסלא והו קולה תע'

1) ביאה שהם דאוריתא [והנה כבר מבואר שמצות קדושין דאוריתא]. — 2) «Il ne doit pas partir seul» sans sa femme. — 3) ולא יצטער בדבר מהדברים; H. יעבור עליו. — 4) שנה מיום שלקח אותה; H. שנה תמימה. — 5) שמיני מסוטה; H. מחנינה. — 6) שמבטל זו מצות [עשה והוא אמרו ית' וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה]. — 7) בתשעה עשר משבת; H. בי"ח משבת.

(דברים כה, ה) יבמה יבא עליה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצועה להא אעני מסכת יבמות

ריז ואלמצוה אלסאבעה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בכון אליבמה תחלוץ ליבמה אדא לם יזוגהא והו קולה תע' (דברים כה, ט) וחלצה נעלו מעל רגלו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצועה לדלך והי מסכת יבמות וקד עלמת מן קולהם (יבמות b לט) מצות יבום קודמת למצות חליצה ולדלך[1] סמי אלמסכתא יבמות ואן כאנת תעם פקה אליבום ואלחליצה עלי אלסויה

ריח ואלמצוה אלתאמנה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמר אלאונס בזואג אנוסתו והו קולה תע' (דברים כב, כט) ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל שלחה כל ימיו וקד תבין פי גמר מכות (a טו) אן הדא אללאו של אונס אלדי הו לא יוכל לשלחה הו לא תעשה שקדמו עשה* והכדא קאלו ואמא לא תעשה שקדמו עשה[2] הוא פקד באן אן קולה ולו תהיה לאשה מצות עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאלת ואלראבע מן כתובות

ריט ואלמצוה אלתאסעה עשר ומאיתין הו דין מוציא שם רע אעני אלאמר אלדי אמרנא בצרבה ואן תבקי[3] זוגתה מעה לאן נא פיה איצא ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו ותבין פי גמר מכות איצא פי הדא אללאו מתל מא תבין פי אלאונס אעני אן הדא לאו שקדמו עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאלת ואלראבע מן כתובות[4]

רכ ואלמצוה אלעשרינייה ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין המפתה והו קולה תע' (שמות כב, טו) וכי יפתה איש בתולה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא פי אלתאלת ואלראבע מן כתובות

1) ולוה נקראה המסכתא יבמות; H. היא נקראת יבמות. — 2) הנה כבר התבאר עמו לפי שבא בו; H. [וכמו זה אמרו ואולם לא תעשה שקדמו עשה הוא]. — 3) ושתשאר אשתו; H. ... ושתהא. — 4) מכתובות; H. ממכות.

רכא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין אשת יפת תואר והו קולה תע׳ (דברים כא, יא) וראית בשביה אשת יפת תאר וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אול קדושין

רכב ואלמצוה אלתאניה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באן נטלק בכתאב ולא בד אדא שינא אלטלאק והו קולה תע׳ (דברים כד, ג) וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה אעני[1] דין גירושין עלי אלכמאל פי אלמסכתא אלמוצועה לדלך אעני מסכת גטין

רכג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין סוטה והו קולה תע׳ (במדבר ה, יב) איש איש כי תשטה אשתו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא כיף תסקי וכיף תקרב קרבאנהא וגיר דלך מן שרוטהא פי אלמסכתא אלמוצועה לדלך אעני מסכת סוטה

רכד ואלמצוה אלראבעה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באן נצרב באלסוט אלמתעדיין עלי שראיע מכצוצה והו קולה תע׳ (דברים כה, ב) והפילו השופט והכהו לפניו וסנגבה[2] ענד דכרנא מצוות לא תעשה עלי תלך אלמצוות אלתי ילזם אלמתעדי עלידא מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת מכות

רכה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בנפי[3] מכה נפש בשגגה מן בלדה לערי מקלט והו קולה תע׳ (במדבר לה, כה) וישב בה[a] עד מות הכהן הגדל ונץ ספרי ([a]קה) וישב[4] שם אינו יוצא משם לעולם שנאמר שם שם תהא דירתו שם תהא

a) Mss. שם.

1) בשלמות [כלומר דין גירושין]. — 2) ונעיר בוכרנו; H. ונרמוז. — 3) לגרש מכה נפש; H. להוציא. — 4) Dans notre *Sifrè*, cette explication se rapporte à *Deutéronome*, xix, 4.

מיתתו שם תהא קבורתו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא
פי מסכת מכות

רכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בקתל אלמתעדיין עלי בעץ אלשראיע באלסיף והו קולה תע׳
(שמות כא, כ) נקם ינקם וסנגבה פי מצוות לא תעשה עלי אלמצוות
אלתי ילזם עליהא צרב אלענק וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה
פי[1] אלפרק אלסאבע מן מסכת סנהדרין

רכז ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בכנק אלמתעדיין עלי בעץ שראיע מכצוצה והו קולה תע׳ (שמות כא, טו)
מות יומת וסנגבה פי מצוות לא תעשה עלי אלמצוות אלתי ילזם
עליהא אלכנק וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלסאבע
מן מסכת סנהדרין

רכח ואלמצוה אלתאמנה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בחרק אלמתעדיין עלי בעץ אלשראיע והו קולה תע׳ (ויקרא כ, יד) באש
ישרפו אתו ואתהן וסנגבה פי מצוות לא תעשה עלי אלמצוות אלתי
ילזם אלמתעדי עליהא אלחרק וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה
פי אלפרק אלסאבע[2] מן מסכת סנהדרין

רכט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
ברגם אלמתעדיין עלי בעץ אלשראיע והו קולה תע׳ (דברים כב, כד)
וסקלתם אתם באבנים ומתו וסנגבה עלי אלמצוות אלתי ילזם
אלמתעדי עליהא סקילה ענד דכרי מצוות לא תעשה וקד תבינת
אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלסאדס מן סנהדרין

רל ואלמצוה אלתלאתינה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בצלב
בעץ הרוגי בית דין והו קולה תע׳ (דברים כא, כב) ותלית אתו על עץ
וסנדכר אלמצוות אלתי ילזם אלמתעדי עליהא אלצלב פי מצוות

1) [בפרק שביעי] ממסכת סנהדרין. — 2) [בפרק שביעי ממס׳ סנהדרין].

לא תעשה וקד תבינ̈ת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלפרק אלסאדס[1] מן סנהדרין

רלא ואלמצוה אלחאדיה̈ ות̇לאת̇ין ומאיתין אלאמר אלד̇י אמרנא בדפן הרוגי בית דין פי יום קתלהם והו קולה תע' (דברים כא, כג) כי קבור תקברנו ביום ההוא ונץ̇ ספרי (קי"ד[b]) כי קבור תקברנו מצות עשה והד̇א הו אלחכם פי סאיר אלאמואת אעני אן ידפן כל̈ מית מן ישראל פי יום מותה ולד̇לך יסמ̈ון אלמית אלד̇י ליס לה מן ישתגל בדפנה מת מצוה מעני ד̇לך אלמת אלד̇י מצוה עלי כל̈ אחד דפנה לקולה תע' כי קבור תקברנו ביום ההוא וקד תבינ̈ת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלסאדס מן סנהדרין

רלב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ות̇לאת̇ין ומאיתין אלתשריע אלד̇י שרענא בדין עבד עברי והו קולה תע' (שמות כא, ב) כי תקנה עבד עברי וקד תבינ̈ת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי נץ̇ אלתורה ותבינ̈ פקה הד̇ה אלמצוה בג̇מלתהא פי אול̈[2] מסכת קדושין

רלג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ ועשרין ומאיתין אלאמר אלד̇י אמרנא בזואג̇ אמה עבריה אמ̈א[3] מולאהא אלד̇י אשתראהא או אבנה והד̇ה הי מצות ייעוד ובביאן* קאלו מצות ייעוד קודמת[4] למצות פדיה לקולה תע' (שמות כא, ח) אשר לא יעדה והפדה ואעלם אן דין עבד עברי ודין אמה עבריה אינו נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג וקד תבינ̈ת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת קדושין פי אול̈[5] פרק

רלד ואלמצוה אלראבעה̈ ות̇לאת̇ין ומאיתין אלאמר אלד̇י אמרנא בפדיון אמה עבריה והו קולה תע' (שמות כא, ח) והפדה והד̇ה אלפדיה̈ להא אחכאם ושרוט ופידא פקה כת̇יר וקד תבינ̈ ג̇מיע ד̇לך פי

1) בפרק ששי מסנהדרין; H. בפ"ז. — 2) [בראשון] ממס' קדושין. — 3) [אם] אדוניה. — 4) [ובבאור אמרו מצוות ייעוד] קודמת. — 5) בפרק ראשון מקדושין; H. בפרק ד.

מסכת קדושין והנאך תבין דין אמה עבריה עלי אלתמאם ופי
אלמכלתא (פ״עט) קאלו פי שרח קולה תע׳ (שם, יא) ואם שלש אלה
לא יעשה לה קאלו ייעד לך או לבנך או פדה אותה

רלה ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ומאיתין הו אלתשריע אלדי
שרענא בדין עבד כנעני והו אן יסתכדם[1] בה ללאבד ואן לא
חריה לה אלא בשן ועין והוא הדין לשאר ראשי אברים שאינן
חוזרין כמא גאנא בה אלתפסיר אלמרוי והו קולה תע׳ (ויקרא כה, מו)
לעלם בהם תעבדו וקאל וכי יכה איש ונץ גמר גטין (ל״לח) כל המשחרר
עבדו עובר בעשה שנאמר לעולם בהם תעבדו ונץ אלתורה הו
אנה יתחרר בשן ועין וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלכמאל
פי קדושין וגטין

רלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין ומאיתין הו אלתשריע אלדי
שרענא בדין חובל בחבירו והו קולה תע׳ (שמות כא, יח) וכי יריבן אנשים
והכה איש את רעהו באבן והדה הי אלתי תתסמי דיני קנסות וקד
גא נץ יעם אחכאם דיני קנסות כלהא והו קולה תע׳ (ויקרא כד, יט) כאשר
עשה כן יעשה לו יריד[2] בדלך אן יוכד מן מאלה מא ינכיה עלי
קדר נכאיתה לצאחבה כמא גא בה אלנקל ולו לם יכן אלא ביישו
פקט פאנה ינכי פי מאלה בדלך אלקדר ואעלם אן הדה דיני קנסות
כלהא נזקי[3] אדם באדם וכדלך אדא הזיקה בהמה את האדם או[a]
את הבהמה פאן הדה׳ אלדינין כלהא לא יחכם פיהא ויפצל ניר
בית דין הסמוכין בארץ וקד תבין פקה הדא אלדין פי אלפרק
אלתאמן[5] מן קמא

רלז ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא

a) S. או האדם הזיק.

1) שיעבד בו; H. שנעבוד. — 2) שילקח ממונו [וירצה בזה]; H. ממנו. — 3) נוקי אדם באדם; H. דיני אדם. — 4) הנה ואלו הדינין כלם] לא ידונו. — 5) בפרק שמיני מקמא; H. בפ״א.

בדין השור והו קולה תע׳ (שמות כא. כח) וכי יגח שור וגו׳ וכי יגף שור איש את שור רעהו וקד תבין פקה הדא אלדין פי אלסתה פרקים אלאולי מן קמא

רלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין הבור והו קולה תע׳ (שמות כא. לג) וכי יפתח איש בור וגו׳ וקד תבין פקה הדא אלדין פי אלפרק אלתאלת ואלכאמס מן קמא

רלט ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין הגונב באן נגרמה תשלומי כפל או תשלומי ארבעה וחמשה או נקתלה אן בא במחתרת או נביעה ובאלגמלה גמיע קצאץ[1] אלגנב עלי מא בין אלנץ וקד תבין חכם הדא אלדין כלה פי אלפרק אלסאבע מן קמא ופי אלתאמן מן סנהדרין ופי אלתאלת מן מציעא ופי מואצע יסירה מן כתובות וקדושין ושבועות

רמ ואלמצוה אלארבעינה ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין ההבער והו קולה תע׳ (שמות כב, ד) כי יבער איש שדה או כרם וגו׳ וקד תבין פקה הדא אלדין בגמלתה פי אלתאני ואלסאדס[2] מן קמא ופי אלכאמס מן גטין

רמא ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין ההבערה והו קולה תע׳ (שמות כב, ה) כי תצא אש ומצאה קוצים וגו׳ וקד תבין פקה הדא אלדין פי אלפרק אלתאני ואלסאדס מן קמא

רמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין שומר חנם והו קולה תע׳ (שמות כב, ו) כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגו׳ וקד תבינת אחכאם הדא אלדין פי תאסע קמא ותאלת[3] מציעא ותאמן שבועות

רמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא

1) כל ענשי הגנב; H. משפטי. — 2) וששי מקמא; H. וחמשי. — 3) [ושלשי] ממציעא.

בדין נושא שכר ושוכר לאן חכמהמא גמיעא ואחד כמא ב״נו וקאלו (שבועות מט b) שלשה דינין לארבעה שומרין והו קולה תע׳ (שמות כב, ט) כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וגו׳ וקד תב״נת אחכאם הדא אלדין פי אלסאדס ואלתאסע[1] מן קמא ופי אלתאלת ואלסאדס[2] מן מציעא ופי תאמן שבועות

רמד ואלמצוה אלראבעה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין השואל והו קולה תע׳ (שמות כב, יג) וכי ישאל איש מעם רעהו וגו׳ וקד תב״ן פקה הדא אלדין פי תאמן מציעא ותאמן שבועות

רמה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין מקח וממכר אעני אלוגה אלדי ינעקד בה אלביע בין אלמתבאיעין וקד אסתדלו עלי הדא אלוגה מן קולה תע׳ (ויקרא כה, יד) וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו׳ וקאלו דבר הנקנה מיד ליד יעני אלמשיכה וקד צח אן דבר תורה מעות קונות ואן אלמשיכה פי אלמטלטלין אנמא הי תקנת חכמים וכדלך אלמסירה ואלהגבהה ובביאן כאלו כדרך שתקנו משיכה בלוקחין כך תקנו משיכה בשומרין פקד באן לך אן אשתראטהם אלמשיכה בי אלביוע תקנה כמא באן פי מוצעה ואמא סאיר אלוגוה אלתי תמלך בהא אלקרקעות וגירהא אעני שטר וחזקה פקד אסנדוהא לנצוץ איצא וקד תב״נת אחכאם הדא אלדין אעני מערפה אלוגוה אלתי ינעקד בהא אלביע פי כל נוע ונוע פי אלפרק אלאול מן קדושין ופי אלראבע ואלתאמן ואלתאסע מן מציעא ופי אלתאלת ואלראבע ואלכאמס ואלסאדס ואלסאבע מן בתרא

רמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין טוען ונטען והו קולה תע׳ (שמות כב, ח) על כל דבר

1) בפרק ששי ותשיעי מקמא; H. וח׳ מקמא. — 2) וששי מן מציעא; H. וח׳.

פשע וגו׳ אשר יאמֹר כי הוא זה ונׄ אלמכלתא (צב)[1] כי הוא זה עד שיודה במקצת ופי הדׄא אלדין ידכֹל כלֹ מא יקִע בין אלנאס מן אלדעאוי׳ בעצֹהם עלי בעׄ אלֹתי ידכֹלהא אלקראר ואלאנכאר וקד תבׄינת אחכאם הדׄא אלדין פי תֹאלתֹ קמא איצֹא ופי אוׄל מציעא ופי תֹאמנהא ופי אלכֹאמס[2] ואלסאדס ואלסאבע מן שבועות ומנה מסאיל מתפרׄקהׄ כתֹירהׄ פי מואצֹע עדידהׄ מן אלתלמוּד

רמז ואלמִצוה אלסאבעהׄ וארבעין ומאיתין אלאמר אלׄדי אמרנא לנכֹלׄץ אלמתבוע מן[3] יד אלׄדי יתבעה ליקתלה ולו ברוח אלתאבע אעני אנׄנא מאמורון בקתל אלרודף אן לם נקדר נכֹלׄץ אלנרדף אלא בנפש הרודף והו קולה תע׳ (דברים כה, יב) וקצת את כפה לא תחוס עינך ונׄ ספרי (קנו)[4] במבושיו מה מבושיו מיוחד שיש בו סכנת נפשות והרי הוא בוקצות את כפה כך[5] כל דבר שיש בו סכנת נפשות הרי הוא בוקצות את כפה מלמד שאתה מחייב להצילה בכפה מנין אם אין אתה יכול להציל אותה בכפה הצילה בנפשה תלמוד לומר לא תחוס עינך פקד תבׄין לך מעני הדׄא אלאמר ואן קולה אשת האחד אנׄמא יתכלׄם בהוה ואלקצד אנׄמא הו להציל הנרדף באיבריו של רודף ואן לם ימכן כֹלאצה אלׄא בקתל אלרודף מרׄהׄ ואחדהׄ פיקתל וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי מסכת סנהדרין פי אלפרק אלתֹאמן

רמח ואלמִצוה אלתֹאמנהׄ וארבעין ומאיתין אלתשריע אלׄדי שרענא בדיני נחלות והו קולה תע׳ (במדבר כז, ח) איש כי ימות ובן אין לו וגו׳ ומן גמלהׄ הדׄא אלדין בלא שךׄ כון אלבכור ירתֹ פי שנים פאןׄ הדׄא

1) מהטענות; H. מהתביעות. — 2) וחמשי וששי [ושביעי] משבועות. — 3) [מיד אפילו בנפש] הרודף אותו להמיתו. — 4) Ce passage ne se trouve pas en entier dans le *Sifrè*. — 5) [כך כל דבר שיש בו סכנת נפשות הרי הוא בוקצות את כפה] מלמד.

פרק מן פרצ̇את אלוארת̇ין וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלת̇אמן ואלתאסע מן בתרא

ואעלם אן קולי פי׳[1] כל מצוה קד תבינת אחכאמהא פי אלמוצ̇ע אלפלאני ליס גרצ̇י בד̇לך אן ד̇לך אלפרק או תלך אלמסכתא תשתמל עלי גמיע אחכאם תלך אלמצוה חתי לא תשד̇ מנהא מסאלה בל אנמא אד̇כר אלמוצ̇ע אלד̇י פיה אצל פקה תלך אלמצוה ומעטם אחכאמהא וקד תכון מסאיל כת̇ירה מן פקהיאת תלך אלמצוה מפארקה פי מואצ̇ע אכ̇רי[2] מן אלתלמוד לא אד̇כר מואצ̇עהא אלאן ואד̇א תאמלת גמלה הד̇ה אלמצוות אלתי תקדם ד̇כרהא פאנך[3] תגד מנהא מצוות לאומה לצבור לא לכל שכ̇ץ ושכ̇ץ מת̇ל בנין בית הבחירה והקמת מלך והכרתת זרע עמלק ומנהא מצוות לאומה ללשכ̇ץ אלואחד אן פעל אלפעל אלפלאני או אצחבתה אלחאלה[4] אלפלאניה מת̇ל קרבן שוגג וקרבן הזב[5] פקד יקום אלשכ̇ץ מן אלנאס עמרה כלה לא יפעל ד̇לך אלפעל ולא תצחבה תלך אלחאלה ומן הד̇ה אלמצוות איצ̇א דינים כמא בינא מת̇ל דין עבד עברי ודין אמה עבריה ודין עבד כנעני ודין שומר חנם ודין שואל ונירהא ממא תקדם ד̇כרה פקד יקום אלשכ̇ץ מן אלנאס איצ̇א עמרה כלה לא יחכם בהד̇א אלחכם ולא תלזמה הד̇ה אלמצוה ומנהא איצ̇א מצוות לא תלזם אלא בפני הבית מת̇ל אלחגיגה ואלראיה ומצות הקהל וקד ד̇כרנאהא ואחדה ואחדה ומנהא איצ̇א מצוות לא תלזם אלא למן לה קניה מת̇ל אלמעשרות ואלתרומות ומתנות כהונה וחקוק אלעניים אעני[6] אללקט ואלפרט ואלשכחה ואלפאה ואלעוללות פקד לא[7] תכון לה תלך אלקניה

1) בכל מצוה] ורע שאמרי. — 2) במקומות אחרים; H. רבות. — 3) הנה תמצא; H. שתמצא. — 4) הפלוני] הענין; H. ענין. — 5) שונג וקרבן הזב; H. שונג ומזיד. — 6) ופרט] רצה לומר לקט; H. כלקט. — 7) לא] יהיו לו ופעמים.

פלא תלזמה ויקום אלשבע עמרה כלה לא תלזמה מצוה מן אלמצוות אלתי מן הדא אלקביל וליס אלצדקה מן הדה אלגמלה לאנהא לאזמה ולו לעני המתפרנס מן הצדקה[1] כמא בינא ומנהא מצוות לאזמה לכל שבץ צרורה פי כל זמאן ופי כל מכאן ומע אי חאלה כאנת מתל אלציצית ואלתפילין ושמירת שבת ולנסמי הדה אלמצוות אלתי הי מן הדא אלקביל אלמצוות אלצרוריה לאנהא לאזמה לכל שבץ באלג מן ישראל צרורה פי כל זמאן ופי כל מכאן ומע כל חאלה ואדא אעתברת הדה אלמאיתין ותמאניה וארבעין מצוות עשה תגד אלמצוות אלצרוריה מנהא סתין מצוה ובשרט אן נפרץ הדא אלשבץ אלדי קלנא אנה תלזמה הדה אלסתין מצוה צרורה עלי אלחאלה אלאכתריה[2] גדא ישבה לגמיע אלנאס והו אן יכון סאכן[3] בית פי אלמדינה ויאכל אלאגדיה אלמעלומה בגדא[4] אלאנסאן אעני אלכבז ואללחם ויתגר מע אלנאס ויתזוג ויולד לה והדה[5] אלסתין מצוה הי בחסב אלרתבה אלתי רתבנאהא פי עדדנא הדא

אלמצוה אלאולי ואלתאניה ואלתאלתה ואלראבעה ואלכאמסה ואלסאדסה ואלסאבעה ואלתאמנה ואלעאשרה והדה[6] אלעאשרה לא תלזם אלנסא ואלחאדיה עשר לא תלזם אלנסא איצא ואלתאניה עשר והי לא תלזם אלנסא איצא ואלתאלתה עשר והי לא תלזם אלנסא איצא ואלראבעה עשר והי לא תלזם אלנסא איצא ואלכאמסה עשר ואלתאמנה עשר והדה אלתאמנה עשר[7] לא תלזם אלנסא איצא ואלתאסעה עשר ואלסאדסה ועשרין והדה[8] אלסאדסה

1) המתפרנס מן הצדקה; H. ממנה. — 2) שיהיה בענין רוב האנשים ושהוא דומה לכל בני אדם; H. שיהיה ענינו כענין . . . — 3) יושב בבית; H. עומר. — 4) כמאכל האנשים; H. למין האדם. — 5) ואלו [הששים מצוות] הם לפי. — 6) [וזאת העשירית] אין הנשים. — 7) [וזאת השמונה עשר] אין. — 8) [וזו השש ועשרים] מיוחדת.

ועשרין מכתצה בדכור אלכהנים ואלתאניה ותלאתין ואלראבעה וכמסין ואלתאלתה וסבעין ואלראבעה ותסעין ואלתאלתה וארבעין ומאיה ואלסאדסה[1] וארבעין ומאיה ואלסאבעה וארבעין ומאיה ואלתאסעה וארבעין ומאיה ואלכמסיניה ומאיה ואלתאניה וכמסין ומאיה ואלראבעה וכמסין ומאיה ואלכאמסה וכמסין ומאיה ואלסאדסה וכמסין ומאיה ואלסאבעה וכמסין ומאיה ואלתאמנה וכמסין ומאיה ואלתאסעה וכמסין ומאיה ואלסתיניה ומאיה ואלחאדיה וסתין ומאיה והי לא תלזם אלנסא ואלתאניה וסתין ומאיה ואלתאלתה וסתין ומאיה ואלראבעה וסתין ומאיה ואלכאמסה וסתין ומאיה ואלסאדסה וסתין ומאיה ואלסאבעה וסתין ומאיה ואלתאמנה וסתין ומאיה והי לא תלזם אלנסא ואלתאסעה וסתין ומאיה והי לא תלזם אלנסא איצא ואלסבעיניה ומאיה והי לא תלזם אלנסא ואלתאניה וסבעין ומאיה ואלכאמסה וסבעין ומאיה ואלראבעה ותמאנין ומאיה ואלכאמסה ותסעין ומאיה ואלסאבעה ותסעין ומאיה ואלסאדסה ומאיתין ואלסאבעה ומאיתין ואלתאמנה ומאיתין ואלתאסעה ומאיתין ואלעאשרה ומאיתין ואלחאדיה עשר ומאיתין ואלתאניה עשר ומאיתין והדה לא תלזם אלנסא ואלתאלתה* עשר ומאיתין ואלראבעה עשר ומאיתין והדה מכתצה באלדכור ואלכאמסה עשר ומאיתין והי מכתצה באלדכור איצא[2]

פקד באן לך אן מן הדה אלסתין מצוה אלצרוריה סתה וארבעין מצוה לאזמה ללנסא איצא וארבעה עשר מצוה לא תלזמהן וליכון אלסימן פי הדה אלסתין אלצרוריה ששים המה מלכות (שיר השירים ו, ח) וליכון אלסימן פי סקוט אלראבעה עשר מנהא ען אלנסא אולת יד

1) וקמ"ז [והשש וארבעים ומאה]. — 2) והשלש עשר ומאתים והארבע עשר ומאתים ואלו מיוחדות בוכרים והחמש עשר ומאתים מיוחדת נם כן בוכרים.

או תכון אלסימן פי[1] לזום אלסתּה וארבעין מצוה פקט (דברים לב, לו) ללנסא גם את בדם בריתך (זכריה ט, יא) אעני אן עדד בּדֹם לאזם להא והי אלברית אלכּאצّה באלאמראה צּרורה והדא מא ראינאה בתקיידה[a][2] פי עדד מצוות עשה

a) S. בתקדירה.

1) הששה וארבעים [בחיוב]. — 2) להודיע בכתב; H. לרמוז.

מצוות לא תעשה

א אלמצוה[1] אלאולי מן מצוות לא תעשה הו אלנהי אלדׄי נהינא ען אעתקאד אלרבוביה לגירה תע' והו קולה תע' גל[2] מן קאיל (שמות כ, ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וקד תבין פי אבר[3] מכות (כג b) אן הדׄא אלנהי הו מן גמלה שש מאות ושלש עשרה מצוות והו קולהם הנאך שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה בסיני וגו' עלי מא בינא פי אול מצוה מן מצוות עשה

ב ואלמצוה אלתׄאניה אלנהי אלדׄי נהינא ען עמל אלאצנאם[4] אלתי תעבד ולא פרק בין אן יעמלהא בידה או יסתעמלהא והו קולה תע' (שמות כ, ד) לא תעשה לך פסל וכל תמונה ומן תעדׄי עלי הדׄא אלנהי לזמה מלקות אעני עלי[5] עמל ע"ז או[6] אסתעמאלהא ועלי אנה לם יעבדהא

ג ואלמצוה אלתׄאלתׄה אלנהי אלדׄי נהינא ען עמל ע"ז ולו[7] לגירנא ליעבדהא ולו כאן אלדׄי יסתעמלהא גוי והו קולה תע' (ויקרא יט, ד)

1) [האזהרה] היא [המצוה הראשונה ומן מצוות לא תעשה]; H. מצוה א'. — 2) לא [לעשות]; [מי שאומר ויתרומם] תע'. — 3) [באחרון ממכות]; H. בגמרת. — 4) [הצלמים]; H. ע"ז. — 5) [על עשיית ע"ז]; H. לאו. — 6) [או על צוותו לעשותה]; — 7) [ואפילו לזולתנו]; H. ואעפ"י שעשאה לו זולתו.

ואלהי מסכה לא תעשו לכם ונץ ספרא (ב׳ עי) ואלהי מסכה לא תעשו אפילו לאחרים והנאך קיל העושה ע״ז לעצמו עובר משום שתי אזהרות אעני אנה תעדי עלי עמלהא בידה ולו כאנת לגירה כמא תבין פי הדה אלמצוה אלתאלתה ותעדי איצא עלי כונה מלך ע״ז וצארת ענדה ולו כאן אלדי עמלהא לה גירה כמא תקדם פי אלמצוה אלתאניה ולדלך יצרב שתי מלקיות וקד תבין חכם הדה אלמצוה מע אלתי קבלהא פי מסכת ע״ז

ד ואלמצוה אלראבעה אלנהי אלדי נהינא ען עמל צורה אלאנסאן[1] מן אלמסבוכאת ואלחגארה ואלכשב ונחוהא ועלי אנהא לם תעמל ללעבאדה והדא אבעאד ען אתכאד אלצור גמלה לילא יטן בהא מא תטנה אלעואם[2] אעני עובדי ע״ז אלדין יטנון אן ללצור תאתיר והו קולה תע׳ (שמות כ, כג) לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם ונץ אלמכלתא (ג׳ ע׳) פי מעני הדא אלנהי עלי גהה אלשרח אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם שלא תאמר הריני עושה לנואי כדרך שאחרים עושים במדינות תלמוד לומר לא תעשו לכם ומן תעדי עלי הדא אלנהי לזמה מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה ואי אלצור יגוז נקשהא ואיהא לא יגוז וכיף תכון צפה אלנקש וגיר דלך פי אלפרק אלתאלת מן עבודה זרה ותבין פי סנהדרין (ס״ז) אן הדא אלנהי איצא אעני קולה לא תעשון אתי אלהי כסף יתצמן מעאני כתירה[3] כארגה ען גרץ הדה אלמצוה לכן פשטיה דקרא יתכלם פי מא דכרנא כמא באן פי אלמכלתא

ה ואלמצוה אלכאמסה אלנהי אלדי נהינא ען אלסגוד לעבודה זרה ובין הו אן קולנא עבודה זרה אריד בה כל מא יעבד מן דון אללה והו קולה תע׳ (שמות כ, ה) לא תשתחוה להם ולא תעבדם וליס אלגרץ

1) צורת אדם; H. צורת בעלי חיים. — 2) עובדי ע״ז [ר״ל] ההמון; H. הסכלים. — 3) מכונת [רבים יוצאים] ענינים.

תחרים אלסגוד וחדה דון מא סואה ואנמא דכר וגהא מן וגוה אלעבאדה אעני אלסגוד וכדלך מנה' ען אלתקריב להא ואלתכביר ומן תעדי עלי שי מן הדה וסגד או קרב או נסך או בכר לזמתה סקילה ונץ אלמכלתא (צד b) זבח לאלהים יחרם (שמות כב, יט) עונש שמענו אזהרה לא שמענו תלמוד לומר לא תשתחוה להם ולא תעבדם זביחה בכלל היתה ויצאת ללמד מה זביחה מיוחדת שכיוצא בה עובדין לשמים וחייבין עליה בין שהוא עובדו בין שאינו עובדו אף כל שיוצא בו עובדין לשם חייב עליו בין שהוא עובדו בין שאינו עובדו ומעני הדא אלכלאם אן הדה אלארבעה אנואע מן אלעבאדה והי אלהשתחויה ואלזביחה ואלקטור ואלניסוך אלתי בהא כלפנא אן נעבד' אללה תע' כל מן יעבד עבודה זרה באחדהא חייב סקילה ולו כאן דלך אלמעבוד ליס מן שאנה אן יעבד בשי מנהא והדה הי אלתי יסמונהא שלא כדרכה יעני ועלי אנה עבד אותה שלא כדרך עבודתה אד ועבד באחד הדה חייב סקילה אדא כאן מזיד והו בכרת אן לם יעלם בה[2] או לם יקאם עליה אלחד. ואן כאן שוגג יקרב קרבן וכדלך אדא קבלו עליו באלוה לאן שי קבל עליו פהו חייב וקד תכרר אלנהי פי הדא אלנוע אעני פי תחרים עבאדתהא באחד הדה אלארבעה אנואע ולו שלא כדרכה והו קולה תע' (ויקרא יז, ז) ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירם ונץ ספרא (עב b) אין שעירים אלא שדים ופי גמר זבחים[a] (קו a) תבין אן הדא אלנהי אנמא הו פי שוחט לע"ז ולו לם יכן דרכה שחיטה קאלו מנין לזובח בהמה למרקולים שהוא חייב שנאמר ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים אם אינו ענין לכדרכה דכתיב איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם תנהו ענין לשלא כדרכה ואלמתעדי עלי הדא אן כאן

a) Mss. פסחים.

1) שנעבד האל; H. שיעבד. — 2) אם לא נודע בו; H. ידעו ב״ד.

מזיד פהו בכרת ובסקילה כמא בי̈נא ובשוגג יקריב קרבן ונץ̈ אלכתאב זובח לאלהים יחרם וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלפרק אלסאבע מן סנהדרין

ו ואלמצוה אלסאדסה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען עבאדה̈ עבודה זרה ולו בגיר אלארבע עבודות אלמתקד̈מה̈ לכן בשרט אן יכון ד̇לך כדרכה אעני אן יעבדהא כמא שאן ד̇לך אלמעבוד אן יעבד מת̇ל מן יפעור עצמו לפעור או יזרוק אבן למרקולים והו קולה תע׳ פי אלנהי ען ד̇לך ולא תעבדם ונץ̈ אלמכלתא (ס״ח) לא תשתחוה להם ולא תעבדם לחייב על העבודה בפני עצמה ועל ההשתחויה בפני עצמה פלד̇לך מן זרק אבן לפעור או פער עצמו למרקולים אינו חייב לאן̈ לים הד̇ה הי עבודתו לקולה תע׳ (דברים יב. ל) איכה יעבדו הגוים את אלהיהם ואעשה כן גם אני ואלמתעד̈י עלי הד̇א אלנהי במזיד חייב סקילה וכרת ובשוגג קרבן וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה אי̇צ̇א פי סאבע׳ סנהדרין (יו סד) והנאך קיל שלש כריתות בעבודה זרה למה אחת לכדרכה ואחת לבשלא כדרכה ואחת למולך יעני אן[1] מן עבד אי ש̈י עבד מן עבודה זרה בא̈י נוע כאן מן אלעבאדה̈[2] פהו חייב כרת ובשרט אן יעבד כדרכה אעני באלשי אלד̈י מן שאנה אן תעבד בה מת̇ל פוער לפעור וזורק אבן למרקולים ומעביר שערו לכמוש וכד̇לך מן עבד באחדי אלארבע עבודות לא̈י מעבוד כאן מנהא פהו אי̇צ̇א חייב כרת ועלי אנ̈ה אין דרך עבודתו בכך מת̇לא לו הקריב לפעור או השתחוה למרקולים והד̇ה הי שלא כדרכה ואלכרת אלת̇אלת̇ פי מן העביר באש למולך כמא סאבי̈ן

ז ואלמצוה אלסאבעה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען תל̈ בעץ̈ בנינא ללמעבוד אלמשהור פי זמאן אלתנזיל אלד̈י כאן אסמה מולך והו קולה תע׳

1) מסנהדרין [בשביעי]. — 2) ר״ל שמי שעבר איזהו דבר שיהיה מן עבודה זרה
כי מי שיעבוד . . . העבודות H.; באיזה מין שיהיה מן העבודה.

דלך עבאדה וכאנת למלך להעביר תתן לא ומזרעך (ויקרא יח, כא)

אלצנם כמא תבין פי סאבע סנהדרין והו אן יוקד נארא ויאנגהא

ויאכד בעץ בניה ויתלה פי יד מתנאול שגל דלך אלמעבוד ויגיזה

עלי תלך אלנאר מן גהה אלי גהה וקד תכרר אלנהי ען הדא אלפעל

וקאל (דברים יח, י) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש ומן תעדי עלי

הדא אלנהי במזיד לזמתה סקילה וכרת אן לם ירגם ובשוגג חייב

חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

ח ואלמצוה אלתאמנה אלנהי אלדי נהינא ען עמל אלאוב והו אן

יבכר בבכור מעלום ויפעל אפעאלא מכצוצה פיכיל לה סמאע[1]

כלאם מן תחת אבטה יגאוב ען מא יסאל ענה והדא נוע מן אנואע[2]

עבודה זרה והו קולה (ויקרא יט, לא) אל תפנו אל האבת ואל הידענים

ונץ ספרא (ספא) אוב זה פיתום המדבר משיחיו ואלמתעדי עלי הדא

אלנהי במזיד יסקל ואן לם ירגם פהו בכרת ואן כאן שוגג לזמה

חטאת קבועה אעני אלדי יעמל תלך אלאעמאל בידה ויתנאולהא

בנפסה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

ט ואלמצוה אלתאסעה אלנהי אלדי נהינא ען עמל אלידעוני והו

איצא נוע מן אנואע עבודה זרה ודלך באן יאכד עטם טיר אסמה

ידוע ויגעלה פי פמה ויבכר בבכור מעלום וידעו[3] בדעואת ויעמל

אעמאלא אלי אן תצחבה חאלה שבה חאלה[4] אלמצרוע[a] ויאכדה

סבאת ויתכלם בכאינאת קאלו ידעוני מניח עצם ידוע בפיו והוא

מדבר מאליו ונא אלנהי פי דלך בהדא אלנץ אל תפנו אל האבת

ואל הידעונים ולא תטן אן הדא לאו שבכללות לאנה קד פצלהמא

ענד דכר אלעונש וקאל אוב או ידעוני ולזם פי כל ואחד מנהמא

a) Mss. אלמצורע.

1) לשמוע דבור; H. להשמיע. — 2) ממיני [עבודה זרה]; H. ממיניו. — 3) ויקרא בקריאות; H. ויתהלל תהלות. — 4) דומה [לענין] חולה; H. לחולי.

סקילה וכרת למזיד והו קולה (ויקרא כ, כז) ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות יומת ונץ ספרא (b ספ) לפי שהוא אומר איש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני עונש שמענו אזהרה·לא שמענו תלמוד לומר אל תפנו אל האובות ואל הידעונים ואלמתעדי[1] עלי הדׄא אלנהי איצׄא בשוגג תלזמה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

י ואלמצוה אלעאשרה אלנהי אלדׄי נהינא ען אלמיל נחו עבודה זרה ואלאשתגאל באכׄבארהא אעני בדׄלך אלנטׄר ואלתמרן[a] פי תלך אלהדׄיאנאת ואלסכׄף אלתי יקולון ואצׄעוהא[2] אן אלרוחאניה אלפלאניה תסתנזל עלי צפה כדׄא פתפעל כדׄא ואלכוכב אלפלאני יבכׄר לה ויוקף לה עלי צפה כדׄא פיפעל אלאמר אלפלאני ומא יגׄרי הדׄא אלמגׄרי פאן אלפכר פי הדׄה אלאקאויל ואעתבאר תלך אלכׄראפאת[3] ממא יחרך אלגׄר[4] לטלבהא ועבאדתהא ואלנץ אלדׄי נהי בה ען הדׄא אלמעני הו קולה (ויקרא יט, ד) אל תפנו אל האלילם ונץ ספרא (a שם) פונה אתה אחריהן אתה עושה אתן אלהות והנאך קיל רבי יהודה אומר אל תפנה לראותן יעני אן ולו אעתבאר צורה אלצנם אלטׄאהרה ואלתפכר פי צנאעתהא לא יגׄוז לילא ישגל גׄז מן אלזמאן פי גׄז מנהא ופי פרק שואל אדם מחבירו (שבת a קמט) כתב המהלך תחת הצורה ותחת הדיוקנאות אסור לקרותו בשבת ודיוקנו עצמה אף בחול אסור להסתכל בה משום שנאמר אל תפנו אל האלילים מאי תלמודה אמר רבי יוחנן אל תפנו אל מדעתכם וקד תכרר אלנהי פי הדׄא אלמעני בעינה אעני פי תחרים אלתפכר פי עבודה זרה והו קולה

a) O. et S. אלתמבׄן.

1) [והעובר] על לאו זה [גם כן]. — 2) העיון [והתבוננות באלו הדברים הבטלים והרקים שיאמרו אלה שיערכו אתם אם] הרוחניות הפלוניות ירדו על תאר כך הנה יעשו כך והכוכב הפלוני יקטירו . . . — 3) והעיון במאמרים הזרים האלו. — 4) שיעורר הסכל; H. האדם.

(דברים יא, יז) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם יעני אנך אדא צלי[1] קלבך פי אלפכר פידא כאן דלך דאעיא לך ללזואל ען אלטריק אלמסתקימה[2] ואלאשתגאל בעבאדתהא וקאל איצא פי הדא אלמעני בעינה (דברים ד, יט) ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח לאנה לם[4] ינהי ען אן ירפע אלאנסאן ראסה פינטרהא בעינה ואנמא נהי ען אלנטר[3] פי מא ינסב להא עבאדהא בעין אלקלב וכדלך קולה (דברים יב, ל) ופן תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני ינהי ען אלסואל ען כיפיה עבאדתהא ואן לם יעבדהא לאן הדא כלה דאעי ללגלט פיהא ואעלם אן אלמתעדי עלי הדא אלמעני ילזמה מלקות וקד תבין דלך פי אכר אלפרק אלאול מן ערובין (לז) ענד מא קאלו לוקין על ערובי תחומין דבר תורה וגעלו דליל דלך קולה (שמות יו, כט) אל יצא איש ממקומו פאעתרץ וקיל וכיף יצרב מלקות עלי נהי גא בלפט א ל ולם יגי בלפט ל א פגאובו עלי גהה אלאעתראץ וקאלו פכאן כל מא יגי בלפט א ל אין לוקין עליו אלא מעתה אל תפנו אל האלילים הכי נמי דלא לאקי פדל דלך אן הדא אלמעני לוקין עליו יא ואלמצוה אלחאדיה עשר אלנהי אלדי נהינא ען עמל דכה יגתמע אליהא ותעטם ולו געלת ליעבד אללה עליהא הדא לילא נתשבה[5] פי עאבדתה תע' בע"ז לאן הכדא כאנו יפעלון יבנון[6] דכאך ויגעלון אלמעאבד עליהא והו קולה תע' פי אלנהי ען דלך (דברים יו, כב) ולא תקים לך מצבה אשר שנא ומן תעדי עלי הדא אלנהי לזמה מלקות יב ואלמצוה אלתאניה עשר אלנהי אלדי נהינא ען עמל חגארה מהיאה ליסגד עליהא ואן כאן דלך אלסגוד ללה תע' והדא[7] איצא

1) אם תעה לבבך; H. כשתעמיק. — 2) מן הדרך [הישר]. — 3) כי לא הזהיר האדם מלשאת ראשו ולראותם בעיניו לא הזהיר אלא מהביט במה כי הוא בא; H. וזה כדי שלא . . . במה — 4) והביאו ראיה על זה מאמרו; H. ושמו ראיה. — 5) נעבוד האל ית' כע"ז; H. כי יתרמה. — 6) עושין היו בונין; H. הבונין. — 7) [וזהו] ג"כ.

לילא יתשבה בעבאדה אלאותאן לאן כדלך כאנו יעמלון חגארה מנקושה מחכמה אלצנעה אמאם[1] אלאותאן יסגד עליהא לדלך אצנם קאל תע' (ויקרא כו, א) ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה ומן תעדי עלי הדא אלנהי יצרב מלקות ונץ ספרא (ל"ק) לא תתנו בארצכם אין אתם משתחוים על האבנים אבל משתחוים אתם על האבנים המפצלות בבית המקדש וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי גמר מגלה

יג ואלמצוה אלתאלתה עשר אלנהי אלדי נהינא ען גרס אלאשגאר פי אלמקדש או בגנב אלמזבח עלי גהה אלתחסין לה ואלתגמיל ולו קצד[2] פי דלך עבאדה אללה תע' אד והכדא איצא כאנו יעטמון[3] עבודה זרה כאנו יגרסון להא אלאשגאר אלחסנה אלגמילה אלמנטר פי ביות עבאדתהא קאל תע' (דברים יו, כא) לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יי אלהיך ואלמתעדי עלי הדא אלנהי ילזמה מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי גמר תמיד והנאך תבין אן יחרם אלגרס פי גמיע[4] אלמקדש

יד ואלמצוה אלראבעה עשר אלנהי אלדי נהינא ען אלימין בעבודה זרה ולו לעבאדהא וכדלך לא יחלפון הם בהא כמא בינו לנא פי קולהם (מכלתא פ"קא) ולא תשבע לגוי ביראתו והו קולה תע' (שמות כג, יג) ושם אלהים אחרים לא תזכירו שלא תשביע לגוי ביראתו והנאך קיל איצא לא תזכירו שלא ידור אדם בשם ע"ז ופי סנהדרין (ל"ס) לא תזכירו שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי בצד ע"ז פלונית ואלמתעדי עלי הדא אלנהי אעני אלדי יחלף בשי מן אלמכלוקאת אלדי יעתקד פיה אלצאלון אלאלוהיה עלי גהה אלתעטים ילזמה מלקות ופי גמר סנהדרין (שם) ענד מא נהו[5] ען תעניק עבודה זרה

1) לפני הצלם; H. לפי. — 2) ואפילו אם כון; H. לכוין. — 3) היו מכבדין ע"ז; H. עושין עובדי. — 4) [בכל] המקדש. — 5) כשהזהירו מחבק; H. עם מה שהזהירנו.

ותקבילהא ואלכנס אמאמהא ונחו הדֿא מן אפעאל אלבר̈ ואלמחבה̈
קאלו על כולם אינו לוקה חוץ מן הנודר בשמה והמקיים בשמה
וקד תבי̈נת אחכאם הדֿה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

טו ואלמצוה אלכֿאמסה̈ עשר אלנהי אלדֿי נהינא ען אלדעוה̈[1] לעבודה זרה אעני אן ידעו אלנאס לעבאדתהא ויחצֿהם עלי דֿלך ועלי אן הדֿא אלדאעי לם יעבד ולא פעל פעלא מן אלאפעאל גיר אלדעוה̈ להא והדֿא יתסמ̈י אן דעא אלגֿמהור מדיח והו קולה תע׳ (דברים יג, יד) יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את ישבי עירם לאמר ואן כאן דעא ואחדא מן אלנאס פהו יתסמ̈י מסית והו קולה תע׳ (שם, ז) כי יסיתך אחיך בן אמך וגו׳ בסתר לאמר וכלאמנא פי הדֿה אלמצוה אנ̈מא הו פי אלמדיח ואלנהי אלדֿי גא פי דֿלך הו קולה תע׳ (שמות כג, יג) לא ישמע על פיך ופי* גמר סנהדרין (סג b) קאלו לא ישמע על פיך[2] אזהרה למסית מסית בהדיא כתיב ביה וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יוסיפו לעשות עוד אלא אזהרה למדיח וכדֿלך קיל פי מכלתא[3] דרבי ישמעאל ולא ישמע על פיך אזהרה למדיח ואלמתעד̈י עלי הדֿא אלנהי ילזומה סקילה ונ̈ץ סנהדרין (סז a) מדיחי עיר הנדחת בסקילה וקד תבי̈נת אחכאם הדֿה אלמצוה פי עאשר סנהדרין

יז ואלמצוה אלסאדסה̈ עשר אלנהי אלדֿי נהינא ען אלהסתה והו אן ידעו ואחדא מן ישראל אלי עבאדה̈ עבודה זרה והדֿא הו אלדֿי יתסמ̈י מסית כמא תקד̈ם ביאנה ונ̈ץ אלנהי ען דֿלך קולה[4] תע׳ פי אלמסית (דברים יג, יב) ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך ואלמתעד̈י עלי הדֿא אלנהי והו* אן יכֿדע שכֿצא מן ישראל[5] ילזומה

1) שיקרא [ר"ל] ע"ז אל מלקרוא. — 2) [ובגמ׳ סנהדרין אמרו לא ישמע על פיך] אזהרה. — 3) Ce passage ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. éd. Friedmann, 101*b*, note 136. — 4) [במסית יתע׳ אמרו] מזה אזהרה. — 5) [והוא שיסית איש מישראל] חייב סקילה.

סקילה כמא נץ̈ אלכתאב (שם, י) כי הרג תהרגנו ואלשׂבׂץ̈ אלדׂי
ראם אלמסית אן ינכׂדע לה הו אלדׂי ינבגי אן יקתלה כמא בי̈ן תע׳
(שם) ידך תהיה בו בראשונה להמיתו ונץ̈ ספרי (צב b) מצוה ביד
המוסת וקד תבי̈נת אחכאם הדׂה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

יז ואלמצוה[1] אלסאבעה̈ עשר אלנהי אלדׂי נהי אלמוסת ען מחבה̈
אלמסית או אלדׂעון לקולה והו קולה תע׳ (שם, ט) לא תאבה לו ולא
תשמע אליו ונץ̈ ספרי (צב b) מכלל שנאמר ואהבת לרעך כמוך יכול
אתה אוהב לזה תלמוד לומר לא תאבה לו

יח ואלמצוה[2] אלתׂאמנה̈ עשר אלנהי אלדׂי נהי אלמוסת ען אלתהאון
באלחקד ללמסית בל ילזמה אן יחקד לה צׂרורה̈ ומתי מא לם
יחקד תעדׂי עלי מצות לא תעשה והו קולה (שם, ט) ולא תשמע אליו
וגׂא אלתפסיר (ספרי צב b) מכלל שנאמר עזב תעזב עמו יכול אתה
עוזב לזה תלמוד לומר ולא תשמע אליו

יט ואלמצוה אלתאסעה̈ עשר אלנהי אלדׂי נהי אלמוסת ען תכׂליץ̈
אלמסית אדׂא ראה פי חאל אלהלאך ואלתלאף והו קולה (שם, ט) ולא
תחוס עינך עליו גׂא אלתפסיר (ספרי צב b) מכלל שנאמר לא תעמד
על דם רעך יכול אי אתה עומד על דמו של זה תלמוד לומר ולא
תחוס עינך

כ ואלמצוה אלעשרינ̈יה̈ אלנהי אלדׂי נהי אלמוסת ען אלאחתגׂאגׂ
ללמסית ולו עלם לה זכות לא יגׂוז לה אן ידׂכרה ולא ילמד עליו
זכות והו קולה תע׳ (שם, ט) ולא תחמל וגׂא אלתפסיר (ספרי צב b) לא
תחמל לא תלמד עליו זכות

1) Le commencement de la miçva י״ז en arabe correspond à celui de la miçva י״ח en H.; le voici, d'après l'arabe: והמצוה השבע עשר האזהרה שהזהיר המוסת מלאהוב המסית או להאזין לדבריו והוא אמרו ית׳ לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולשון ספרי מכלל שנאמר ואהבת . . . — 2) Le commencement de cette מצוה en arabe correspond à celui de la 17ᵉ en H. והמצוה

כא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין אלנהי אלדי נהי אלמוסת ען אלסכות ען חובה יעלמהא עלי אלמסית ממא יתעין[1] עלי אקאמה אלחד עליה והו קולה תע׳ (שם, ט) ולא תכסה עליו וגא אלתפסיר (ספרי ᵇצב) ולא תכסה שאם אתה יודע לו חוב אי אתה רשאי לשתוק

כב ואלמצוה אלתאניה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען אלאסתנפאע באלזינה אלתי תתזין בהא עבודה זרה והו קולה תע׳ (דברים ז, כה) לא תחמד כסף וזהב עליהם ופי ספרא בינו אן צפויי נעבד אסורין ואסנדו דלך לקולה תע׳ לא תחמד כסף וזהב עליהם ומן תעדי עלי הדא אלנהי לזמה מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאלת[2] מן עבודה זרה

כג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען בניאן עיר הנדחת והו קולה תע׳ (דברים יג, יז) והיתה תל עולם לא תבנה עוד וכל מן בנא מנהא[3] שיא לזמה מלקות אעני אן יעמרהא מדינה כמא כאנת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי עאשר סנהדרין

כד ואלמצוה אלראבעה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען אלאסתנפאע ואלתמסך בשי מן מאל עיר הנדחת והו קולה תע׳ (שם, יח) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם ומן אכל שיא מנה ילזמה מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי עאשר סנהדרין

כה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען אצאפה שי מן עבודה זרה אלי אמואלנא בל נבעד ענהא וען ביותהא וען כל מא ינתסב אליהא והו קולה תע׳ (דברים ז, כו) ולא תביא תועבה אל ביתך ומן אסתנפע בשי מנהא צרב מלקות וקד בינו פי אכר מכות (ᵇכב) אן מן בשל בעצי אשירה לוקה שתים אחת משום ולא תביא

השמונה עשר האזהרה שהזהיר המוסת מהקל בנטירת המסית אבל חייב לנטור אתו בהכרת וכשלא יסור עובר על מצות לא תעשה והוא אמרו ולא תשמע . . .

1) ממה שיעוור; H. שיעמוד. — 2) מעבודה זרה [בשלישי]. — 3) שבנה ממנה; H. בה.

תועבה ואחת משום ולא ידבק בידך מאומה פאעלם דׄלך וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי תׄאלתׄ עבודה[1] זרה

כו ואלמצוה אלסאדסהׄ ועשרין אלנהי אלדׄי נהי[2] אלשכׄץ ען אן יתנבא בשמה והו אן יקול אן אללׄה אמרה בעבאדתהא או אנׄהא הי אמרת בעבאדהׄ נפסהא ותואעדת וועדת כמא יזעמו נביאי הבעל ונביאי האשרה ולם יגׄי פי אלנץׄ נהי ביׄן מכׄתץׄ בהדׄא אלמעני אעני אזהרת מתנבא בשמה לכנה תביׄן פי אלנץׄ אלעונש וחכם באלקתל עלי מתנבא בשמה והו קולה (דברים יח, כ) ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא והדׄה אלמיתה בחנק עלי מא תאצׄל ענדנא אן מיתה האמורה בתורה סתם חנק וקד עלמת אלאצל אלדׄי ביׄנת לך פי אלאצל אלראבע עשר[3] מן אלאצול אלמתקדׄמהׄ להדׄה אלמקאלהׄ והו קולהם לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר פתכון אלאזהרה שלו מן קולה (שמות כג, יג) ושם אלהים אחרים לא תזכירו ולא ימתנע כון אלנהי אלואחד ינהו ען אשיא כתׄירהׄ ולא יכון חכמה[4] חכם לאו שבכללות אדׄא תביׄן אלעונש פי כלׄ מעני ומעני וסיאתיך מן דׄלך מתׄאלאת פי מואצׄעהא וקד תביׄן חכם הדׄה אלמצוה פי אלחאדי עשר מן סנהדרין

כז ואלמצוה אלסאבעהׄ ועשרין אלנהי אלדׄי נהי ען נבואת שקר והו אן יתנבא בשם יי לכנה יקול מא לם יקלה אללׄה או[5] מא קאלה תע' לגירה פידׄעי הו פיה ויקול אן אללׄה קאל לה הדׄא אלכלאם והו לם יקלה לה ונץׄ אלנהי פי הדׄא הו קולה (דברים יח, כ) אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר ואלמתעדׄי עלי הדׄא אללאו ילזמה חנק איצׄא ולמׄא עדׄו הנחנקים קאלו (סנהדרין פט)

1) בשלישי מעבודה זרה; H. מסנהדרין. — 2) שהזהיר האיש. — 3) בשרש הארבעה עשר; H. הד'. — 4) דינו דין לאו; H. משפטו לאו. — 5) או מה שאמר השם ית' לזולתו והוא יתפאר בו; H. אבל אמר זולתו וידרוש.

ונביא השקר והנאך קיל (שם) שלשה מיתתן בידי אדם אשר יזיד לדבר דבר בשמי זה המתנבא מה שלא שמע את אשר לא צויתיו לדבר הא לחבירו צויתי זה המתנבא מה שלא נאמר לו ואשר ידבר בשם אלהים אחרים זה המתנבא בשם עבודה זרה ובכולן נאמר ומת הנביא ההוא וכל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק וקד תבי̈נת אחכאם הד̇א נביא השקר פי אלחאדי[1] עשר מן סנהדרין

כח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ ועשרין אלנהי אלד̇י נהינא ען סמאע נבוה̈ מתנבא בשם עבודה זרה יעני אנ̃א לא נחאורה[a][2] ולא נסאלה ונקול לה מה איתך ומא דלילך עלי הד̇א אלקול כמא נפעל מע מתנבא בשם יי בל ענד מא נסמעה יתנבא בשמה ננהאה ען ד̇לך עלי מא ילזם[3] פי כל̃ מד̇נב פאן דאם עלי דעותה אקמנא עליה אלחד̃ עלי מא ילזם פי אחכאם אלשריעה̈ ולא נלתפת[4] לה לאיה̈ ולא חג̃ה̈ ונהינא ען ד̇לך בקולה תע' (דברים יג, ג) לא תשמע אל דברי הנביא ההוא וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלחאדי עשר מן סנהדרין

כט ואלמצוה אלתאסעה̈ ועשרין אלנהי אלד̇י נהינא ען מראעאה̈[5] נביא השקר או אלתוק̃ף[b] ען קתלה אד̇ הו מתנבא בשם יי בל לא נכ̇אף פי ד̇לך עקאבא[6] ראסא אד̇א תחק̃קנא כד̇בה והו קולה תע' (דברים יח, כב) לא תגור ממנו ונע̃[7] ספרי (פ' קח) לא תגור ממנו אל תמנע עצמך מללמד עליו חובה וקד בי̃נא אחכאם הד̇ה אלמצוה גאיה̈[8] אלביאן פי צדר תאליפנא לפירוש המשנה

a) O. et S. נהאדה. — b) B. et O. אלנכול.

1) באחד עשר מסנהדרין; H. בי"ד. — 2) לא נדבר עמו; H. נחקרהו. — 3) כמו שהוא חייב; H. ראוי. — 4) ולא נשניח לו באות ולא במופת ונזהרנו מזה; H. ולא נבים . . . והאזהרה. — 5) לחמול על נביא; H. שלא לירא. — 6) עונש כלל; H. מען. — 7) אל תמנע [ולשון ספרי לא תגור ממנו]. — 8) [תכלית הבאור] בפתיחת.

ל ואלמצוה אלמופיה̈ תׄלאתׄין אלנהי אלד̈י נהינא ען תבע אתׄאר
אלכפאר ואלסירה̈ בסירתהם ולו פי מלאבסהם ואגׄתמאעאתהם פי
מגׄאלסהם והו קולה תע׳ (ויקרא כ, כג) ולא תלכו בחקות הגוי אשר אני
משלח מפניכם וקד* תכר̈ר הד̇א אלנהי וקאל (שם יח, ג) ובחקתיהם
לא תלכו׳ וגׄא אלתפסיר לא אמרתי אלא בחקים החקוקים להם
ולאבותיהם ונץ̈ ספרא (*עה) ובחקותיהם לא תלכו שלא תהלכו
בנימוסות שלהם ובדברים החקוקים להם כגון תיטריות וקרקסיאות
והאיסטריות והד̇ה אנואע מן מגׄאלס כאנו יגׄתמעון פיהא לעבאדה̈
אלאצנאם רבי מאיר אומר אלו דרכי האמורי שמנו חכמים רבי
יהודה בן בתירה אומר שלא תנחור ושלא תגדל ציצית ושלא
תספר קומי ומן עמל שיא מן הד̇ה לזמה מלקות ותכר̈ר אלנהי ען
הד̇א אלמעני בלפט̇² אכׄר והו קולה תע׳ (דברים יב, ל) השמר לך פן
תנקש אחריהם ונץ̈* ספרי (*פט) השמר בלא תעשה פן בלא תעשה
תנקש אחריהם³ שמא תדמה להם ותעשה כמעשיהם ויהיו לך
למוקש שלא תאמר הואיל והן יוצאין בארגמן אף אני אצא בארגמן
הואיל והן יוצאין בתלוסין אף אני אצא בתלוסין והו נוע מן אנואע
ז̈י אלגׄנד וקד עלמת נץ̈ אלכתאב⁴ אלנבויה̈ (צפניה א, ח) ועל כל הלבשים
מלבוש נכרי הד̇א כלה̈ אבעאד ענהם ותקביח לגׄמיע סירתהם ולו
פי אללבאס וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי סאדם מן שבת
ופי⁵ תוספת שבת איצׄא

לא ואלמצוה אלחאדיה̈ ותׄלאתׄין אלנהי אלד̈י נהינא ען אלתכה̈ן
אעני אן יחר̈ך קוה̈ אלחדס בנוע מן אלתחריך לאן̈⁶ אצחאב אלקוי
כלה̈ם אלד̈ין יכׄברון במא סיחדתׄ קבל כונה אנ̈מא יצח̈ להם ד̇לך⁷

1) ובא הפירוש [ונכפלה זו האזהרה ואמר ובחקתיהם לא תלכו]. — 2) בלשון
אחרת; H. במקום. — 3) [ולשון ספרי השמר בלא תעשה פן תנקש
אחריהם] שמא׳ תדמה. — 4) לשון ספרי הנבואה; H. לשון הנביא. — 5) משבת
[ובתוספת שבת גם כן]. — 6) כי אלו; H. כאלו. — 7) [וזה] יתאמת להם.

בכון קוה אלחדס מנהם קויה ותקע עלי אלחק ואלצואב פי אלאכתר ולדלך ישערון[1] במא יכון ויתפאצלון פי דלך כתפאצל[2] גמיע אשכאץ אלאנסאן בעצהם עלי בעץ פי כל קוה מן קוי אלנפס ולא בד לחאולא אצחאב אלקוי אלחדסיה מן פעל מא יפעלה יחרך בה קותה ויתיר פעלהא פמנהם מן יצרב בקציב פי אלארץ צרבאת מתואתרה ויציח ציאחא מנכרא ויכלי כאטרה[3] ויטרק טוילא חתי תציבה שבה חאלה אלצרע פיכבר במא יכון וקד ראית דלך מרה פי אלמגרב אלאקצי ומנהם[4] מן ירמי חגארה דקיקה פי ספרה גלד ויטיל נטרהא תם יכבר והדא משהור פי כל מכאן מררת בה ומנהם מן ירמי חזאם גלד טויל פי אלארץ וינטר פיה ויכבר ואלגרץ בהדא כלה תחריך אלקוה אלכאינה[5] פיה לא אן דלך אלפעל בדאתה יפעל שיא או ידל עלי שי והנא תגלט אלעאמה לאנהם למא תצדקהם בעץ תלך אלאכבאר יטנון אן הדה אלאפעאל תדל עלי מא סיכון ותעדי בהם אלאמר פי הדא אלגלט אלי אן יטנו אן בעץ תלך אלאפעאל סבב כון מא יכון כמא יזעמון אצחאב קצאיא אלנגום לאן אחכאם אלנגום אנמא הי מן הדא אלקביל אעני אנהא נוע מן תחריך אלקוה ולדלך לא יסתויא שכצין פי צחה אלאכבאר ואן[6] אסתויא פי אלעלם באלאחכאם ואלפאעל לאי פעל כאן מן הדה אלאפעאל ונירהא ממא יגרי מגראהא יתסמי קוסם קאל תע׳ (דברים יח, י) לא ימצא בך וגו׳ קסם קסמים ונץ ספרי (פ״ק) איזהו קוסם קסמים זה האוחז במקלו ואומר אם אלך או לא אלך וען[7] הדא אלנחו מן אלתחריך אלמשהור פי דלך אלזמאן יקול אלנבי (הושע ד, יב) עמי

1) ישערו; H. ישענו. — 2) כיתרון כל בני אדם קצתם. — 3) ויעמיק מחשבתו; H. ויעזוב מחשבות. — 4) Le passage de la vers. hébr. ומהם מי שישטח à מפורסם במערב ne se trouve pas dans les mss. arabes. — 5) הדמיוני [ההוה] בו. — 6) ואעפ״י שישתוו; H. ואם. — 7) ועל הדמיון הזה מן ההנעה המפורסמת; H. וזה מן ההנעה.

בעצו ישאל ומקלו יגיד לו ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלפעל ילזמה מלקות אעני אלדׄי יתכהן ויכׄבר בפעל יפעלה לא אלדׄי יסאל אלכאהן ולכן סואל אלכאהן מכרוה גדׄא וקד תבינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי מואצׄע מן גמר סנהדרין[1] ותוספת שבת וספרי

לב ואלמצוה אלתׄאניה ותׄלאתׄין אלנהי אלדׄי נהינא ען אלעמל באלאכׄתיארות אלנגומיה והו אן נקול הדׄא אליום יצלח ללעמל אלפלאני פנקצד עמלה או הדׄא אליום יכרה[2] פיה אלעמל אלפלאני פנתג׳נב עמלה והו קולה תע׳ (דברים יח, י) לא ימצא בך וגו׳ מעונן וקד תכרר הדׄא אלנהי וקאל (ויקרא יט, כו) ולא תעוננו ונץ׳ ספרא (פ״ס) לא תעוננו אלו נותני העתים לאנה משתק׳ מן עונה יעני לא יכון פיכם מוקת יקול אלוקת אלפלאני סעיד ואלוקת אלפלאני נחס ואלמתעדׄי עלי הדׄא ילזמה מלקות אעני אלדׄי יכׄבר באלאוקאת לא אלדׄי יסאל ענהא לכן אלסואל ען דׄלך איצׄא חראם מצׄאף אלי כונה אמר לא חקיקה לה ומן קצד בפעלה נחו וקת מעלום ברצד חתי יסעד או יופק פי דׄלך אלשגל פהו איצׄא יצׄרב מלקות לכונה עשה מעשה ופי צׄמן הדׄא אלנהי איצׄא תחרים פעל אלנוארג׳י[3] ונץ׳ אלחכמים מעונן זה האוחז את העינים והו נוע כביר מן אלחול ינצׄאף אליה כפה בטש באליד חתי יכׄיל ללאנסאן אמור לא חקיקה להא כמא נראהם יפעלון דאימא מן אכׄדׄ חבלא ואנעלה פי טרף תובה אמאם אלנאס תם יכׄרגה חיה וירמי כאתמא ללהאוי תם יכׄרגה מן פם אלשבׄץ אמאמה[4] ומא נחו הדׄא מן אפעאל אלנוארג׳יין אלמשהורה[5] ענד אלג׳מהור כל פעל מנהא חראם ופאעלה יתסמי אוחז את העינים והו נוע מן אלסחר ולדׄלך יצׄרב מלקות והו מע דׄלך גונב דעת

1) סנהדרין [ותוספת שבת וספרי]. — 2) זה היום מנונה לעשות בו; H. מונע מעשות. — 3) אוחז העינים; H. החרטומים. — 4) מפי אדם אשר לפניו. — 5) החרטומים המפורסמות.

הבריות ואלפסאד אללאחק מן דׄלך עטׄים גדא לאןׄ[1] תציר אלאמור
אלממתנעה̈ גאיה̈ אלמנע ממכנה̈ ענד אלגהׄאל ואלנסא ואלצביאן
ותאלף[2] עקולהם קבול אלממתנע וכונה ממכן אן יכון פאפהם הדׄא
לג ואלמצוה אלתׄאלתׄה̈ ותׄלאתׄין אלנהי אלדׄי נהינא ען אלפאל
ואלזגר נחו קול אלעואםׄ[3] קד רגעת מן אלטריק מא תנקצׄי לי
חאגה̈ והדׄא אליום אוׄל מא ראית פיה אלשי אלפלאניׄ פאנא ארבח[4]
אליום שיא והדׄא אלפןׄ כתׄיר גדׄא ענד גמהור אלנאס[5] אלגאהליה̈
וכלׄ מן עמל עמלא בחסב אלפאל ואלזגר יצׄרב מלקות לקולה
תע' (דברים יח, י) לא ימצא בך וגו' מעונן ומנחש וקד כרׄר הדׄא אלנהי
וקאל (ויקרא יט, כו) לא תנחשו ונקׄ* ספרי (ס"ק) מנחש כגון האומר נפלה
פתי מפי נפלה מקלי מידי עבר נחש מימיני ושועל משמאלי ופי
ספרא (ס"פ)[6] לא תנחשו כגון אלו המנחשים בחולדה בעופות ובכוכבים
וכל כיוצא בהן וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי סאבע שבת
איצׄא ופי תוספת שבת

לד ואלמצוה אלראבעה̈ ותׄלאתׄין אלנהי אלדׄי נהינא ען אעמאל
אלסחר כלׄהא והו קולה תע' לא ימצא בך וגו' ומכשף ואלמתעדׄי
עלי הדׄא אלנהי ילזמה סקילה אן כאן מזיד וחטאת קבועה אן כאן
שוגג קאל* תע' (שמות כב, יז) מכשפה לא תחיה[7] וקד תבׄינת אחכאם
הדׄה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

לה ואלמצוה אלכׄאמסה̈ ותׄלאתׄין אלנהי אלדׄי נהינא ען אלרקי
והו אן יקול אקאויל יזעם אנׄהא תנפע כדׄא[8] ותצׄר כדׄא והו קולה

1) לפי שהדברים הנמנעים . . . נהיו אפשריים; H. כי כן ציור האנשים הנמנעים. — 2) וירגיל שכלם להאמין . . . רע מאד; H. להאמין. — 3) כמאמר ההמון; H. אצל המון האנשים הסכלים. — 4) לא ארויח; H. הנה ארויח [היום] הריקים. — 5) העניים; H. [ולשון ספרי מנחש כגון האומר נפלה פתי מפי נפלה מקלי מידי עבר נחש מימיני ושועל משמאלי ובספרא] לא תנחשו. — 6) מכשפה. — 7) [אמר יתע' מכשפה] לא תחיה. — 8) [ויזיקו כזה] שיועילו כזה [והתבארו].

תע׳ לא ימצא בך וגו׳ וחבר חבר ונץ׳ ספרי (קי ב׳) וחובר חבר אחד חובר את הנחש ואחד חובר את העקרב יעני אלד׳י יקול אקאויל עלידהא פלא תלסעה בזעמה או יקול עלי מוצ׳ע לסעהא ליסכן אלונ׳ע ואלמתעד׳י עלי הד׳א אלנהי יצ׳רב מלקות וקד תבי׳נת אחכאם הד׳ה אלמצוה פי סאבע שבת איצ׳א

לו ואלמצוה אלסאדסה ותלאת׳ין אלנהי אלד׳י נהינא ען סואל בעל אוב ואסתעלאם¹ כ׳בר מנה והו קולה תע׳ לא ימצא בך וגו׳ ושאל אוב ואלמתעד׳י עלי הד׳א אלנהי אעני אלד׳י יסאל בעל אוב לא ילזמה מיתה לכן ד׳לך חראם

לז ואלמצוה אלסאבעה ותלאת׳ין אלנהי אלד׳י נהינא ען סואל בעל ידעוני ואסתעלאם² כ׳בר מנה והו קולה תע׳ לא ימצא בך וגו׳ ושאל אוב וידעני ונץ׳ ספרא (פ׳ סא) אל תפנו אל האבות ואל הידענים (ויקרא יט, לא) אוב זה פיתום המדבר משחיו וידעוני המדבר בפיו הרי אלו בסקילה והנשאל בהם באזהרה

לח ואלמצוה אלת׳אמנה ותלאת׳ין אלנהי אלד׳י נהינא ען אסתעלאם כ׳בר מן אלאמואת עלי³ מא יזעם אלד׳ין הם אמואת באלחקיקה ואן כאנו ינתד׳ון ויחסון אן מן פעל כד׳א ולבס כד׳א יג׳יה אלמית פי אלנום ויקול לה מא יסאל ענה והו קולה תע׳ לא ימצא בך וגו׳ ודרש אל המתים ופי גמר סנהדרין (סה ב׳) דורש אל המתים זה המרעיב עצמו ולן בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה ואלמתעד׳י עלי הד׳א אלנהי ילזמה מלקות

לט ואלמצוה אלתאסעה ותלאת׳ין אלנהי אלד׳י נהינא איצ׳א ען תבע את׳אר אלכפאר פי כון אלנסא ילבסן ת׳יאב אלרג׳אל ויתזי׳נון בזיהם והו קולה תע׳ (דברים כב, ה) לא יהיה כלי גבר על אשה וכל אמראה

1) משאול בעל אוב [ולידע ממנו מה שיאורע]. — 2) [ולידע ממנו מה שיאורע]. — 3) לפי מה שיחשבו; H. כמו.

תזינת בשי מן זי̈ אלרגאל אלמשהור פי דׄלך אלבלד אן הדׄא זי̈ מכׄתץ̈ באלרגאל תצׄרב מלקות

מ ואלמצוה אלמופיה̈ ארבעין אלנהי אלדׄי נהי אלרגאל איצׄא ען אלתזין̈ בזי̈ אלנסא והו קולה תע׳ (שם) ולא ילבש גבר שמלת אשה וכל̈ רגל יתזין̈ איצׄא או לבס מא הו משהור פי דׄלך אלמוצׄע אן הדׄא שבל אלנסא כׄאצה̈ צׄרב מלקות ואעלם אן הדׄא אלפעל אעני כון אלנסא יתזינון בזי̈ אלרגאל או אלרגאל בזי̈ אלנסא קד יפעל לתחריך אלטבאע ללפסוק כמא* הו משהור ענד אלמלל וקד יפעל לאנואע מן עבאדה̈ עבודה זרה[1] כמא הו מבין̈ פי אלכתב אלמוצׄועה̈ לדׄלך וכתׄיר מא[2] ישתרט פי עמל בעץ̈ אלטלאסם ויקאל אן כאן אלמתנאול לה רגל[3] פלילבס תׄיאב אלנסא ויתזין̈ באלדׄהב ואלגׄואהר ונחוהמא ואן כאנת מראה̈ פלתלבס אלדרע ותתסלח̈ באלחדוד והדׄא משהור גׄדׄא ענד אהל הדׄא אלשאן

מא ואלמצוה אלחאדיה̈ וארבעין אלנהי אלדׄי נהינא ען רשם אגׄסאמנא באלואן[4] אלכחל ואלזנגׄאר ונירמהא כמא יפעל עובדי עבודה זרה עלי מא הו משהור ענד אלקבט אלי אליום ואלנהי ען דׄלך הו קולה תע׳ (ויקרא יט, כח) וכתבת קעקע לא תתנו בכם ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלנהי ילזמה מלקות וקד תבינ̈ת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אכׄר מסכת מכות

מב ואלמצוה אלתׄאניה̈ וארבעין אלנהי אלדׄי נהינא ען לבאס אלתׄוב אלמנסוגׄ מן אלצוף ואלכתׄאן כמא כאן ילבסה כומרי עבודה זרה פי דׄלך אלזמאן והו קולה תע׳ (דברים כב, יא) לא תלבש שעטנז והדׄא אליום משהור ענד רהבאן קבט[5] מצר ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלנהי

1) כמו שהוא [כמו שהוא מפורסם אצל העמים ופעמים יעשו למיני עבודות לע"ז] מבואר. — 2) ורוב פעמים יושם; H. והרבה מה. — 3) אם יהיה המתעסק בו איש; H. אם יתעסק בו אדם. — 4) בצבעוני הכחול וחלודה של נחשת וזולתם; H. במיני צבעונים. . . — 5) אצל כומרי אנשי מצרים; H. כומרי עבודה זרה.

ילזמה מלקות וקד תבינֿת אחכאם הדׄה אלמצוה פי מסכת כלאים
ופי שבת איצֿא ופי אכׄר[1] מכות

מג ואלמצוה אלתׄאלתׄה וארבעין אלנהי אלדׄי נהינא ען חלאקהֿ
אלצדגין והו קולה תע׳ (ויקרא יט, כז) לא תקפו פאת ראשכם ואלנהי
ען הדׄא איצֿא לילֿא יתשבֿה[2] בעובדי עבודה זרה לאןֿ כדׄלך כאן
יפעל כומרי עבודה זרה יחלקון אצדאגהם פקט ולהדׄא[3] אחתאגֿו
אן יבינֿו פי מסכת יבמות (ה׳ ה) וקאלו הקפת כל הראש שמא הקפה
לילֿא תקול אן גאיהֿ מא יחרם[4] חלק אלצדגין ותרך בקיהֿ אלשער
כמא יפעל כומרי עבודה זרה אמֿא אדׄא חלק אלגמיע פליס פי דׄלך
תשבֿה בהם פאעלמונא אן ליס יגוז חלאקהֿ אלצדג בוגה לא
במפרדה ולא מע גמלהֿ אלראס וילזמה מלקות עלי כלֿ צדג מנהמא
ולדׄלך לוקה שתים אן חלק גמלהֿ ראסה ואלדׄי אוגב[5] אן לא נעדֿ
הדׄה בשתי מצוות ואן כאן לוקה שתים לאןֿ ליס פיהמא נצֿ תחת
לאו אחד לאנֿה לו קאל לא תקיפו פאת ראש מימין ופאת ראש
משמאל וגדנאהם חייבו עליהן שתים חיניד׳[6] כאן ללקאיל אן יעדֿא
בשתי מצוות אמֿא בכונה לפט ואחד ומעני ואחד פהי מצוה אחת
ואן כאן גא פי אלתפסיר אן הדׄא אלנהי יעםֿ אגזא מכׄתלפהֿ מן
אלגסם ואנֿה חייב עלי[7] כלֿ גז מנהא באנפראדה פליס הדׄא יוגב אן
תכון מצוות הרבה וקד תבינֿת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אכׄר מכות
והדׄא אלנהי לא ילזם אלנסא

מד ואלמצוה אלראבעהֿ וארבעין אלנהי אלדׄי נהינא ען חלק
אללחיהֿ והי כׄמסהֿ אגזא אללחי אלאעלי מן גהֿה אלימין ואללחי
אלאעלי מן גהֿה אלשמאל ואללחי אלאספל מן גהֿה אלימין ואללחי

1) H. ובאחרון של מכות; ובכוסה ומכות. — 2) ע״ז [לעובדי] שלא יתדמה. — 3) היו צריכין [ולפי זה]. — 4) H. תכלית מה שהוא אסור; מה שידמה. — 5) ומה שיחייב שלא נמנה; H. והראוי. — 6) או היה; H. או. — 7) על כל חלק; H. על כל אחת ועל כל חלק.

אלאספל מן נהה אלשמאל ואלדקן וקד נא אלנהי פיהא בהדא אללפט (שם) ולא תשחית את פאת זקנך ודלך אן זקן יתסמי אלכל ולם יקל ולא תשחית זקנך בל קאל ולא תשחית את פאת זקנך יריד בדלך אן לא תחלק ולא פיאה אחת מן נמלה אלזקן ונא אלתפסיר אנהא חמש פיאות כמא נואנאהא והו חייב חמש מלקיות אדא חלק אלגמיע ולו חלקהא בבת אחת ונץ אלמשנה (מכות כ׳ ב) ועל הזקן חמשה שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטן רבי אליעזר אומר אם נטלן כולן כאחת אינו חייב אלא אחת וקאלו פי אלתלמודי[1] אלמא קסבר רבי אליעזר לאו אחד הוא פהדא דליל ואצח אן תנא קמא יעתקדהא חמשה לאוין וכדלך הי אלהלכה והדא איצא אנמא כאן ד׳[2] כומרי עבודה זרה מתל מא הו אליום משהור מן ז׳ קסום אלפראנג[3] פאנהם יחלקון לחאהם ואלדי אוגב באן לא תנעד בחמש מצוות כון אלנהי ענהא בלפט מפרד עלי מא בינא פי אלמצוה אלתי קבלהא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר מכות והדה אלמצוה לא תלזם אלנסא

מה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען גרח אנפסנא כמא יפעל עובדי עבודה זרה והו קולה תע׳ (דברים יד, א) לא תתגדדו ולא תשימו קרחה וקד תכרר הדא אלנהי[4] בלפט אכר והו קולה (ויקרא יט, כח) ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם וקד תבין פי גמר יבמות (י״ג) אן גופיה דקרא לא תתגודדו מיבעי ליה לגופיה דאמר רחמנא לא תעשו חבורה על מת ופי גמר מכות (כ״א) קאלו שריטה וגדידה אחת היא והנאך תבין אן על המת בין ביד בין בכלי חייב ועל עבודה זרה בכלי חייב ביד פטור כמא נא פי כתב[5] אלנבוה

1) ואמרו [בתלמוד] אלמא. — 2) קשוט [כומרי עבודה זרה]. — 3) נלחי הגוים. H. הפראנקים; — 4) נכפלה ואת האזהרה [בלשון אחר והוא] אמרו. — 5) שבא בכתבי הנבואה.

(מלכים א יח, כח) ויתגדדו כמשפטם בחרבות וברמחים וקד קאלו אן פי צֿמן הדֿא אלנהי* איצֿא אלנהי ען אנקסאם אלכלמה ואכֿתלאף אלגֿמוע[1] וקאלו לא תתגודדו לא תעשו אגדות אגדות לכן נפיה דקרא פהו כמא ביֿנו וקאלו לא תעשו חבורה על מת והדֿא נחו דרש וכדֿלך קולהם כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר (במדבר יז, ה) ולא יהיה כקרח וכעדתו פאנֿה איצֿא עלי נהגֿ אלדרש ואמֿא נפיה דקרא פהו תהדיד ועלי מא ביֿנו אלחכמים פהו נפי לא נהי לאנֿהם ביֿנו אן מעני הדֿא אלקול אן אללֿה יכֿבר אן אלדֿי יכֿאלף עלי אלכהנים[2] וידֿעי אלכהונה פי מא יאתי מן אלזמאן לים יחלֿ בה מא חלֿ בקרח ולא יכון עקאבה אלגֿרק[3] ואנֿמא יכון עקאבה כאשר דבר יי ביד משה לו יעני אלצרעת פי קולה תע' למשה (שמות ד, ו) הבא נא ידך בחיקך וכמא תביֿן פי עוזיה וארגֿע אלי גרץֿ אלמצוה פאקול אנֿהא קד תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אכֿר מכות ואלמתעדֿי עלי הדֿא אלנהי לוקה

מֿו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין אלנהי אלדֿי נהינא ען סכן דיאר מצר אבדא לילֿא נתעלֿם כפרהם ולילֿא נסיר בסירהם אלקביחה ענדֿ[4] אלשרע והו קולה תע' (דברים יז, טז) לא תסיפון לשוב בדרך הזה עוד וקד תכרֿר אלנהי פי דֿלך תֿלאתֿ מרֿאת קאלו (מכלתא b כח) בשלשה מקומות הזהירה תורה את ישראל שלא לשוב למצרים ובשלשה חזרו ובשלשתן נענשו אמֿא אלשלשה מקומות פאחדהא מא דֿכרנא ואלתֿאני קולה (דברים כח, סח) בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה ואלתֿאלתֿ קולה (שמות יד, יג) כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם ואן כאן טֿאהר אלקול אנֿה אכֿבאר

— .שבכלל זו האזהרה [נם כן האזהרה] מחלוק הדבור והתחלק הקהלות (1
[ולא יהיה ענשו בבליעה] אך (3 — .יחלוק [על הכהנים] ויתאוה אל הכהונה (2
כאשר דבר [ענשו] יהיה. — (4 המנונים [לפי התורה].

גאנא אלנקל אנה נהי וקד תבין פי אכר גמר סוכה (נא b) אן אלאסכנדרייה איצא הי מן גמלה אלבלאד אלמחרם סכנהא ומן בחרי[1] אלאסכנדריה ימסח קטעה טול ארבע מאיה פרסך וערץ ארבע מאיה והי גמלה ארץ מצרים אלמחרם סכנהא לכנהא יגוז אלמרור פיהא עלי גהה אלתגארה או אלעבור אלי בלאד אכרי ובביאן קאלו פי אלירושלמי (סנהדרין סוף פ"י) לישיבה אי אתה חוזר אבל אתה חוזר לסחורה ולפרקמטיא ולכיבוש הארץ

מז ואלמצוה אלסאבעה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען אלתסייב מע אפכארנא חתי נעתקד אדא תכאלף אלארא אלתי גאת בהא אלשריעה בל נקצר פכרנא ונגעל לה חדא יקף ענדה והו אואמר אלשריעה ונואהאהא והו קולה תע' (במדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ונק̃ ספרי (שלה) ולא תתורו אחרי לבבכם[2] זו מינות כענין שנאמר (קהלת ז, כו) ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה ואחרי עיניכם זו זנות שנאמר (שופטים יד, ג) ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני ויעני בקולה[3] זו זנות תבע אללדאת[4] ואלשהואת אלגסמאניה ואשתגאל אלפכר בהא דאימא

מח ואלמצוה אלתאמנה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען מעאהדה אלכפאר ומהאדנתהם עלי כפרהם אעני עלי שבעה עממים והו קולה תע' (שמות כג, לב) לא תכרת להם ולאלהיהם ברית וקד בינא פי מצוות עשה פי אלשריעה אלסאבעה ותמאנין ומאיה אן קתל שבעה עממים וכל מא גא פיהם ינבגי עדדה ואנה לא יגרי מגרי מצוות שאינן נוהגות לדורות

מט[5] ואלמצוה אלתאסעה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען אלאשפאק

1) ומים אלכסנדריה [תמשך]; H. ותחום. — 2) לבבכם זו מינות; H. עיניכם. — 3) ר"ל [באמרו זו זנות] המשך. — 4) אחר [החמדות] והתאוות. — 5) En H.,

עלי עובדי עבודה זרה וען אסתחסאן שי מן כל מא יכצהם והו קולה תע' (דברים ז, ב) ולא תחנם ונא אלנקל לא תתן להם חן חתי אן אלשכץ אלגמיל אלצורה מן עובדי עבודה זרה לא יגוז לנא אן נקול הדא[1] גמיל אלצורה או הדא חסן אלכלקה כמא תבין פי גמרא דילן (ע"ז כ ע"א) ופי גמר עבודה זרה ירושלמי (ט ע"ב) קאלו לא תתן להם חן בלא תעשה

נ ואלמצוה אלמופיה כמסין אלנהי אלדי נהינא ען סכן עובדי עבודה זרה פי בלאדנא לילא נתעלם כפרהם והו קולה תע' (שמות כג, לג) לא ישבו בארצך פן יחטיאו אתך לי ולו אראד אלגוי אלגואז[2] עלי דיארנא למא גאז לנא דלך חתי יקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה וחיניד' יגוז לה אלסכן והדא יתסמי גר תושב יענון בדלך אנה גר למעני אן יחל סכנה פי אלבלאד פקט והכדא קאלו איזהו גר תושב זה שקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה[3] אמא עובד ע"ז פלא יסכן ולא תבאע לה אמלאך ולא תכרי[4] ובביאן גאנא פי אלתפסיר (ע"ז כ ע"א) לא תתן להם חנייה בקרקע וקד' תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סנהדרין ופי עבודה זרה[5]

נא ואלמצוה אלחאדיה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען מצאהרה אלכפאר והו קולה תע' (דברים ז, ג) ולא תתחתן בם ובין אלחתנות מא הו וקאל בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך ובביאן קאלו פי[6] מסכת עבודה זרה (לו ע"ב) דרך חתנות אסרה תורה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי פי עקאבה תפציל ודלך אן נכאח אלגויה אדא

c'est נ. Cette différence d'énumération entre les mss. et la version hébraïque subsiste jusqu'à la Miçva סה, cette dernière est dans les mss. la même que סט en H.

1) [וזה יפה צורה או] זה יפה תואר. — 2) לעבור בגבולנו; H. לעמוד בארצנו. — 3) [ואז מותר לו לשבת וזה נקרא גר תושב ירצו בזה שהוא גר לענין שמותר לו לשבת בארץ לבד וכמו זה אמרו איזהו גר תושב זה שקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה.] ואולם — 4) ולא נשכור אתה; H. נשכור בית. — 5) [וכבר התבארו דיני מצוה זו בסנהדרין ובע"ז]. — 6) בבאור אמרו [במסכת ע"ז].

נכחהא בפרהסיא פאן מן קתלה והו[1] מנאשב ללעבירה פקד אקאם עליה אלחד מתל מא עמל פנחס בזמרי קאלו (סנהדרין פא b) הבועל ארמית קנאין פוגעין בו לכן באלשרוט אלתי קאלו והו אן ינכח בפרהסיא ובשעת מעשה וכמעשה שהיה פאן[2] לם יעלם בה או פירש ולא פגעו בו קנאין פהו מחויב בכרת לכן לם יבין פיה הדא אלכרת פי נץ אלתורה פקאלו לא פגעו בו קנאין מהו ותבין אנה בכרת מן קולה (מלאכי ב, יא) כי חלל יהודה קדש יי אשר אהב ובעל בת אל נכר יכרת יי לאיש אשר יעשנה ער וענה קאלו מכלל דבכרת ומתי מא צח עלי שכץ אנה נכח גויה בעדים ובהתראה יצרב מלקות מדאוריתא פאעלם דלך וקד תבינת* אחכאם גמיע הדה אלאשיא פי עבודה זרה ופי סנהדרין[3]

נב ואלמצוה אלתאניה ולכמסין אלנהי אלדי נהינא ען מצאהרה דכור עמון ומואב כאצה ולו בעד דכולהם פי אלדין והו קולה תע׳ (דברים כג, ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי ואלמתעדי עלי הדא יצרב מלקות אעני אן גר עמוני ומואבי אדא נכח ישראלית בנשואין צרבא גמיעא מלקות דאוריתא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאמן[4] יבמות ואכר קדושין

נג ואלמצוה אלתאלתה ולכמסין אלנהי אלדי נהינא ען אבעאד זרע עשו בעד דכולהם פי אלדין אעני אננא מנהיין ען אגתנאב מצאהרתהם בעד[5] דכולהם פי אלדין והו קולהם תע׳ (שם, ח) לא תתעב אדמי כי אחיך הוא

נד ואלמצוה אלראבעה ולכמסין אלנהי אלדי נהינא אן אבעאד אלמצריין ואגתנאב מצאהרתהם בעד דכולהם פי אלדין והו קולה

1) בעוד שהוא דבק; H. והוא. — 2) ואם לא נודע בו או; H. ואם לא עשה... או. — 3) בע״ז ובסנהדרין] וכבר התבארו דיני כל הענינים האלה. — 4) בשמיני] מיבמות ואחרון מקדושין. — 5) והוא אמרם] אחר שהכנסו בברית.

תע׳ (שם) ולא תתעב מצרי וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלשתי מצוות
אעני אחכאם מצרי ואדומי פי תׄאמן יבמות ואכׄר קדושין

נה ואלמצוה אלכׄאמסה̈ וכׄמסין אלנהי אלדׄי נהינא ען מסאלמה̈ עמון ומואב אבדא ודׄלך אן אללּה קד אמרנא ענד חצאר* אלמדן אן נרסל[1] לאהלהא קבל אלקתאל באלהדנה̈ ונטלב מנהם אן יסאלמונא פאן אסלמו אלבלאד לנא חרם קתאלהם וקתלהם כמא ביׄנא פי אלמצוה אלמופיה̈ תסעין[2] ומאיה̈ מן מצוות עשה אלא עמון ומואב פאנׄהם לא ינהג מעהם הדׄא אלמנהג בל נהאנא אללּה ען מבאדרתהם באלסלאם וטלב אלהדנה̈ והו קולה תע׳ (שם. ז) לא תדרש שלמם וטבתם ונץׄ ספרי (קכ) מכלל שנאמר כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום יכול אף כאן תלמוד לומר לא תדרש שלמם וטובתם מכלל שנאמר בטוב לו לא תוננו יכול אף כאן ת״ל וטובתם[3] כל ימיך עד עלם

נו ואלמצוה אלסאדסה̈ וכׄמסין אלנהי אלדׄי נהינא ען קטע אלאשג̇אר ענד מחאצרה̈ אלבלאד עלי גׄהה̈ אלתצׄייק לאהלהא ואילאם קלובהם והו קולה תע׳ (דברים כ, יט) לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת וכדׄלך כל פסאד כאן דאכׄלא תחת הדׄא אלנהי מתׄל מן יחרק תׄובא עבתׄא או יכסר אנא׳ עבתׄא׳ איצׄא פאנׄה עובר משום לא תשחית ויצׄרב מלקות ופי* אכׄר מכות תבׄין אן קוצץ אלנות טובות לוקה[5] וקאלו ואזהרתיה מהכא ממנו תאכל ואתו לא תכרת וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי תׄאני[6] בתרא

נז ואלמצוה אלסאבעה̈ וכׄמסין אלנהי אלדׄי נהינא ען כׄוף אלכפאר ענד אלקתאל ואלאנהזאם מן אמאמהם בל ילזם אלכׄד אלנפס

1) כשנצור עיירות שנשאל [ליושביהן]. — 2) במצוה תשעים ומאה; H. ק״ע. —
3) [מכלל שנאמר בטוב לו לא תוננו יכול אף כאן ת״ל וטובתם] כל ימיך. —
4) [לריק] כלי. — 5) [ובאחרון ממכות התבאר שקוצץ אלנות טובות לוקה] ואמרו.
— 6) בשני מבתרא; H. בבבא קמא ובבבא בתרא.

באלוקוף ואלתׄבאת פי מצאף אלעסאכר וכלֿ מא אדכׄר וולֿי פקד תעדֿי עלי לא תעשה והו קולה תע׳ (דברים ז, כא) לא תערץ מפניהם וכרֿר אלנהי וקאל (שם ג, כב) לא תיראום וכרֿר אלוצאה בהדֿא אלמעני כתׄירא׳ אעני אן לא ינהזם ולא ירגֿע אלי כׄלף ענד אלקתאל לאןֿ בהדֿה אלחאלה ימכן תׄבאת כלמה אלחקֿ וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי תֿאמן סוטה

נח ואלמצוה אלתֿאמנה וכׄמסין אלנהי אלֿדֿי נהינא ען נסיאן מא עמל בנא זרע עמלק ומבאדרתהם באלשרֿ וקד בינֿא פי אלמצוה אלתאסעה ותֿמאנין ומאיה מן מצוות עשה אן[2] תדֿכאר מא עמל בנא עמלק ותגֿדיד עדאותה מצות עשה וכדֿלך איצֿא אטראח דֿלך ונסיאנה מנהֿי ענה[3] והי מצות לא תעשה והו קולה תע׳ (שם כה, יט) לא תשכח ופי ספרי (פ״קכו) זכור בפה לא תשכח בלב יעני לא תטרח עדאותה ולא תזילהא מן נפסך

נט ואלמצוה אלתאסעה וכׄמסין אלנהי אלֿדֿי נהינא ען סבֿ אלאסם אלאעטֿם תע׳ עמֿא יקול אלכאפרין עלוֿא כבירא והדֿא הו אלמעני אלֿדֿי יכני ענה בברכת השם אמֿא אלעונש למרתכב הדֿא אלנהי פהו בֿין פי נקֿ אלתורה אעני ירגֿם והו קולה תע׳ (ויקרא כד, יו) ונקב שם יי מות יומת רגום ירגמו כל העדה ואמֿא אלאזהרה פלם תגֿי פי אלנקֿ אזהרה מכׄתצֿה בהדֿא אלדֿנב וחדה בל גֿאת אזהרה תעםֿ הדֿא אלמעני וגירה והו קולה תע׳ (שמות כב, כז) אלהים לא תקלל ונקֿ* אלמכלתא (פ״צז) לפי שהוא אומר ונקב שם יי מות יומת עונש שמענו אזהרה לא שמענו תלמוד לומר אלהים לא תקלל[4] ופי ספרא (פ״ק) על שם המיוחד במיתה ועל שאר כל הכנויין באזהרה

1) [ר״ל פעמים הרבה] בזה הענין. — 2) [והוא] שכירת . . . והחדשת שנאתו [מצות עשה]; H. לזכור. — 3) [הוא מצות לא תעשה] ומשכוח אתו. — 4) [ולשון המכלתא לפי שהוא אומר ונקב שם יי מות יומת עונש שמענו אזהרה לא שמענו תלמוד לומר אלהים לא תקללו] ובספרא.

ופי אלמכלתא[1] איצׄא אלהים לא תקלל ליתן לא תעשה על ברכת השם וקד תביׄנת אחכאם הדׄה אלמצוה פי סאבע[2] סנהדרין ואעלם אן כון הדׄא אלנהי מן אלאזהרות[a] תעםׄ שיין או תׄלאתׄה׳ ליס הו מן קביל לאו שבכללות לכן אלנׄץ בׄן אלעונש פי כלׄ מעני ומעני[3] מנהא פאעלמנא באלצׄרורהׄ אן כלׄ מעני ומעני מנהא מנהׄי ענהא ואנׄה מצות לא תעשה עלי[4] מא בינׄא פי אלמקדׄמאת אלתי געלנא להדׄה אלמקאלהׄ[4] ולכון אלאצל לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר נבחתׄ ען אלאזהרה צׄרורהׄ פקד תׄכׄרג בקיאס וקד תכון בכלל שי אכׄר כמא בינׄא פי אלמקדׄמאת ואנׄמא יכון לאו שבכללות אדׄא לם יתקדׄם[5] לנא בוגׄה עלם כון מעני מן תלך אלמעאני מנהׄי ענה אלׄא מן דׄלך אללאו כמא בינׄא פי אלאצל אלתאסע אמׄא אדׄא תקדׄם לנא אלעלם בכון דׄלך אלשי מנהׄי ענה ודׄלך בקולה מן פעל כדׄא יפעל בה[6] כדׄא פלא אבאלי כאנת אלאזהרה בביאן או[7] מן הדין כאנת בפרט או בכלל פאעלם הדׄא וסיאתיך[8] מנה איצׄא מצוות כתׄירהׄ

ם ואלמצוה אלסתׄינׄיׄהׄ אלנהי אלׄדׄי נהינא ען חנתׄ שבועת בטוי והו קולה תעׄ (ויקרא יט, יב) ולא תשבעו בשמי לשקר ושבועת בטוי הו אן נחלף עלי אמור ממכן לנא אן נפעלהא ואן[9] לא נפעלהא בלא מנע שרעׄי פנחלף עלי שי מנהא אן נפעלה או אן לא נפעלה פאנׄא ילזמנא תתׄבית מא חלפנא עליה ונהינא ען אלתעדׄי עלי תלך אלימין בקולה ולא תשבעו בשמי לשקר ופי נמר שבועות (כא a) קאלו

a) Mieux : אלתי תעםׄ.

1) Ce passage ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. — 2) בשביעי מסנהדרין; H. בו'. — 3) [והודיענו מהם וענין] בהכרח. — 4) ושהוא מצות לא תעשה [כמו שבארנו בהקדמות אשר עשינו לזה המאמר]; H. שהוא. — 5) כשלא הקדימה לנו בשום פנים הידיעה שענין מהענינים מוזהר ממנו אלא מזה הלאו; H. בשלא ימצא . . . — 6) יֵעָשה [בו] כזה. — 7) בבאור [או מן הדין] היתה בפרט . . . — 8) ודע זה [ויצאו ממנו גם כן מצוות רבות]. — 9) ושלא נעשה; H. או שלא.

אי זה היא שבועת שקר נשבע להחליף ואצלחו דׄלך וקאלו אימא נשבע והחליף יעני אנׄה חלף עלי שי ופעל כׄלאף מא חלף עליה והנאך תבׄין פי תׄאלתׄ שבועות ופי מסכת תמורה איצׄא אן שבועת שקר הי חנתׄ שבועת בטוי והו קולהם (פ״ג) שבועת שקר היכי דאמי יעני כיף תכון שבועת שקר שאין בה מעשה לאןׄ הדׄא כאן גרץׄ אלקול אלמתקדׄם הנאך אי נמי שלא אוכל ואכל התם מעשה עבד אלא דאומר אוכל ולא אכל ההוא מי לקי והא איתמר עלה וגו׳ ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלנהי אן כאן מזיד יצׄרב מלקות ואן כאן שוגג פיקרׄב קרבן עולה ויורד כמא בינׄא פי אלמצוה אלתׄאניהׄ וסבעין מן מצוות עשה והו קולה פי תׄאלתׄ שבועות (פ״כא) זו היא שבועת בטוי שחייבין על זדונה מכות[1] ועל שגגתה קרבן עולה ויורד והנאך תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה ואעלם אן קולי[2] פי הדׄה אלמצוה אן אלמזיד פיהא ילזמה מלקות ליס קולי דׄלך ממׄא ידלׄ אן תׄםׄ דׄנב ילזם עליה אלמלקות ואן כאן בגיר זדון בל חיתׄמא סמעתני[3] אקול פי דׄנב אנׄה ילזם עליה מלקות לא פי מא תקדׄם ולא פי מא יסתאנף פאעלם אנׄה לא ילזמה דׄלך אלׄא אן כאן מזיד צׄרורהׄ בעדים והתראה עלי מא תבׄין מן שרוט אלעדים ואלהתראה פי מסכת סנהדרין ואמׄא אלשוגג או אלאונס או אלמוטעה[4] פלא ילזמה בוגׄה לא מלקות ולא כרת פנאהיך מיתת בית דין הדׄא לאזם פי גׄמיע אלמצוות פאעלם דׄלך ואנׄמא נבׄין פי בעץׄ מצוות ונקול אן כאן מזיד ילזמה מלקות או מיתה לכונה ילזמה קרבן אן כאן שוגג פי דׄלך אלדׄנב[5] לאןׄ ליס כלׄ דׄנב ילזם פי שגגתו קרבן לכן כלׄ מא ילזם עליה כרת או מלקות או מיתת בית דין לא ילזם פיה דׄלך

1) על זדונה מכות; H. כרת. — 2) שאמרי; H. שאמרם. — 3) כשתשמע אותי שאומר; H. אותו שיורה. — 4) האונס [או המוטעה]. — 5) באותו עון; H. ענין.

אלּא בעדים והתראה ומעלום אן אלהתראה אנּמא הי להבחין בין שוגג למזיד פאעלם הד̇א אלאצל ולא תטאלבני בתכרירה[1]

סא ואלמצוה אלחאדיה̈ וסתּין אלנהי אלד̇י נהינא ען אלימין אלבאטלה̈ והו קולה תע׳ (שמות כ, ז) לא תשא את שם יי אלהיך לשוא והו אן יחלף עלי אלואג̇ב אלוג̇וד אנּה עלי כ̇לאף מא הו עליה מוג̇וד או עלי שי מן אלממתנעאת אנּהא מוג̇ודה̈ או יחלף ליכ̇אלף אמרא שרעיּא וכד̇לך אן חלף עלי אמר מעלום לא כ̇לאף פיה ולא מנאזעה̈ לאחד מן אהל אלעלם מת̇ל אן יחלף ביי אן כלּ מא יד̇בח ימות פאןּ הד̇א איצ̇א נושא שם שמים לבטלה ונץּ אלמשנה (שבועות כט ª) אי זו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הידוע לאדם וגו׳ ואלמתעדּי עלי הד̇א אלנהי במזיד יצ̇רבה מלקות ובשגגה פטור כשאר מחייבי לאוין עלי מא ביּנּא והנאך קיל אעני פי שבועות איזו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור והנאך תביּנת אחכאם הד̇ה אלמצוה

סב ואלמצוה אלת̇אניה̈ וסתּין אלנהי אלד̇י נהינא ען חלול השם והו צ̇דּ קדושת השם אלמאמור בהא אלתּי תקדּם ביאנהא פי אלתאסעה̈ מן מצוות עשה והו קולה (ויקרא כב, לב) ולא תחללו את שם קדשי והד̇א אלד̇נב ינקסם אלי ת̇לאת̇ה̈ אקסאם את̇נין עלי אלעמום ואחד עלי אלכ̇צוץ אמּא אלקסם אלואחד אלעאםּ פאןּ כלּ מן טלב מנה אלתעדּי עלי שי מן אלמצוות בשעת השמד וכאן אלקאהר מתכון להעביר בין במצוות קלות בין במצוות חמורות או מן טלב מנה אן יתעדּי עלי עבודה זרה או גלוי עריות או שפיכות דמים ולו שלא בשעת השמד פאנּה ילזמה אן יביח נפסה ויהרג ואל יעבור כמא ביּנּא פי אלתאסעה̈ מן מצוות עשה פאן עבר ולא נהרג פקד חלל את השם ותעדּי עלי הד̇א לאו ואן כאן ד̇לך ברבים אעני פי עשרה

1) תבקשני לחוור עוד זה; H. לבטל.

מן ישראל פקד חלל את השם ברבים ותעדי עלי קולה תע׳ ולא תחללו את שם קדשי ודנבה עטים נדא לכנה לא יצרב מלקות לכונה מקהור לאן לים לבית דין אן יקימו חד צרב או קתל אלא למזיד ברצון בעדים והתראה ונץ ספרא (ספא b) פי נותן מזרעו למלך (ויקרא כ, ה) ושמתי[a] אני את פני באיש ההוא קאלו ההוא לא אנוס ולא שוגג ולא מוטעה פקד תבין לך אן עובד עבודה זרה באונס לא ילזמה כרת פכיף מיתת בית דין לכנה תעדי עלי חלול השם ואלקסם אלתאני אלעאם איצא אן יפעל אלאנסאן עבירה לא שהוה לה פיהא ולא לדה בל יבדי בפעלה אלאסתכפאף[1] ותכלי פאן הדא איצא מחלל שם שמים ויצרב מלקות ולדלך קאלו ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך לאן הדא יבדי אלאסתכפאף בהדא אלאמר ולא לדה נסמאנה פי דלך ואלקסם אלדי עלי אלכצוץ הו אן יפעל רגל משאר אליה באלפצל ואלכיר פעלא מא יוקע פי אנפס אלעואם אנה תעדי ואן מתל הדא אלפעל לא ינבגי למתל דלך אלפאצל אן יפעלה ואן כאן הו פעלא חלאלא פאנה חלל את השם והו קולהם (יומא פו a) היכי דאמי חלול השם כגון אנא דשקילנא בשרא מבי טבחה ולא יהיבנא דמיה לאלתר ורבי פלוני[2] אומר כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה ולא תפילין וקד[4] תכרר הדא אלנהי וקאל ולא תחלל את שם אלהיך אני י״י[3] וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי פסחים ואכר יומא

סג ואלמצוה אלתאלתה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען אמתחאן מואעידה ומיאעדה׳ תע׳ אלדי יועדנא או יתואעדנא בה אנביאה עלי נהה אלתשכיר פיהא בעד מערפתנא בצחה נבוה אלנבי אלדי יכבר

a) Mss. ונתתי.

1) בפעולתו כמעשה שחק ופריקת. — 2) Dans le Talmud on lit רבי יוחנן. — 3) ולא תפילין [וכבר הכפיל ואת האזהרה ואמר ולא תחלל את שם אלהיך אני י״י]. — 4) יעודיו הטובים והרעים.

בהא והו קולה תע' (דברים ו, יז) לא תנסו את יי אלהיכם כאשר נסיתם במסה

סד ואלמצוה אלראבעה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען תעפיה אתאר ביות עבאדה אללה תע' ותתליף כתב אלנבוה ומחו אלשמות אלעטימה ונחו דלך ונץ אלנהי אלדי גא פי הדא אלמעני הו קולה תע' (דברים יב, ד) לא תעשון כן ליי אלהיכם בעד מא תקדם אלאמר באבאדה עבודה זרה ותתליף אסמהא והדם ביותהא ומדאבחהא באלגמלה ונהי וקאל לא תעשון כן ליי אלהיכם וכל מן תעדי עלי שי מן דלך מתל אן יהדם שיא מן אלהיכל ואלמזבח ונחוהמא או ימחו שם מן שמות יי יצרב מלקות ופי' אכר מכות תבין פי נץ אלגמר אן מן אחרק עצי הקדש יצרב מלקות[1] קאלו (שם כב) ואזהרתיה מהכא ואבדתם את שמם וגו' לא תעשון כן ליי אלהיכם וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלראבע מן שבועות

סה[2] ואלמצוה אלכאמסה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען אחיא שבץ מן שבעה עממין כילא[3] יפסדון אלנאס ויצלונהם בעבודה זרה והו קולה תע' (דברים כ, יז) לא תחיה כל נשמה פיכון קתלהם מצות עשה כמא בינא פי מצות מאיה סבעה ותמאנין מן מצוות עשה ומן תעדי ולם יקתל מנהם מן[4] אמכנה קתלה יכון קד תעדי עלי מצות לא תעשה

סו ואלמצוה אלסאדסה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען תרך אלמצלוב יבית עלי כשבתה לילא יחדת מן דלך מרור[5] ברכת השם באלפכר ענד מא ירי לאנא לא נצלב גיר מגדף ועובד עבודה זרה אלדי גא פיה איצא (במדבר טו, ל) את יי הוא מגדף ונץ הדא אלנהי הו קולה תע'

1) [ובאחרון ממכות התבאר בלשון התלמוד שמי ששרף עצי הקדש לוקה אמרו] ואזהרתיה. — 2) En H., c'est la défense מט. — 3) כדי שלא יפסידו בני אדם; H. יתיחדו בם. — 4) מי שהיה; H. והיה. — 5) פרסום ברכת השם במחשבה; H. בהתבוננות.

(דברים כא, כג) לא תלין נבלתו על העץ ונץׄ ספרי[1] (קיד) לא תלין נבלתו על העץ זו מצות לא תעשה וקד תביׄנת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אלסאדס מן סנהדרין

סז ואלמצוה אלסאבעהׄ וסתׄין אלנהי אלדׄי נהינא ען תעטׄיל חראסהׄ אלמקדש ואלטוף בה דאימא כלׄ לילהׄ והו קולה תעׄ (במדבר יח, ה) ושמרתם את משמרת הקדש וקד ביׄנׄא פי אלמצוה אלתׄאניהׄ ועשרין מן מצוות עשה אן חראסהׄ אלמקדש ואלטוף בה מצות עשה וכדׄלך נביׄן הנא אן תעטׄיל דׄלך מצות לא תעשה ונץׄ אלמכלתא[1] ושמרו את משמרת אהל מועד (שם יד) אין לי אלא בעשה ומנין בלא תעשה תלמוד לומר ושמרתם את משמרת הקדש וקד תביׄנת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אולׄ[2] תמיד ומדות

סח ואלמצוה אלתׄאמנהׄ וסתׄין אלנהי אלדׄי נהי כהן גדול ען דכׄול אלמקדש פי כלׄ חין תעטׄימא ללמקדש וכׄופא מן אלשכינה והו קולה תעׄ (ויקרא יו, ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש ופי הדׄא אלנהי תקסים חדוד[3] ודׄלך אן כהן גדול נהי ען דכׄול קדש הקדשים ולו פי יום הכפורים אלׄא פי אלוקת אלמעלום באלעבודה וכדׄלך כל כהן מנהׄי ען דכׄול אלהיכל טול[4] אלסנהׄ איצׄא אלׄא וקת אלעבודה פיכון תלכׄיץׄ[5] מעני אלנהי אן כל כהן לא ידכׄל אלמוצׄע אלדׄי לה אן ידכׄל[a] ניר בשעת עבודה בין כהן גדול בפנים בין כהן הדיוט בחוץ פאן תעדׄי עלי הדׄא אלנהי ודכׄל שלא בשעת עבודה אן כאן דכׄל קדש הקדשים פהו חייב מיתה ואן כאן דכׄל אלהיכל פהו חייב מלקות ונץׄ ספרא (סז) ואל יבא בכל עת זה יום הכפורים אל

a) O. et S. ידכׄל פי אלוקת אלדׄי לה אן ידכׄלה ניר.

1) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121 *b*. — 2) בראשון מתמיד; H. בראש. — 3) נגדרים חלוקים; H. דינין. — 4) להיכל [בכל השנה]. — 5) ותהיה תמצית ענין; H. ויהיה פירוש.

הקדש לרבות שאר כל ימות השנה מבית לפרכת להזהיר על כל הבית יכול על' כל הבית במיתה ת״ל אל פני הכפרת אשר על הארן ולא ימות הא כיצד על פני הכפרת במיתה ועל שאר כל הבית באזהרה ופי גמר מנחות קאלו (כז ע״ב) בביאן על ההיכל בארבעים

סט ואלמצוה אלתאסעה וסתין אלנהי אלדי נהי כהן בעל מום ען דכול אלהיכל[2] בגמלתה אעני אלמזבח ובין האולם ואלמזבח ואלאולם ואלהיכל והו קולה (ויקרא כא, כג) אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי וקד תבין פי אול[3] טהרות (כלים, ט) אן מבין האולם ולמזבח מע גמלה אלהיכל יחרם דכולה עלי בעלי מומין ופרועי ראש וקד תבין איצא פי ספרא (פח ע״ב) אן הדין אלשני לאוין והמא' אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש לא יגני אחדהמא ען אלאכר ואנהמא גמיעא לתתמים אלחכם פי מעני ואחד והו תחדיד אלמוצע אלדי יחרם עליהם דכולה ומתי מא תעדי מן המזבח[5] ולפנים ולו לגיר עבודה לוקה

ע ואלמצוה אלמופיה סבעין אלנהי אלדי נהי בעל מום ען אלעבודה והו קולה תע' (ויקרא כא, יז) אשר יהיה בו מום לא יקרב יריד בה לא יקרב לעבודה ומתי מא עבד בעל מום צרב מלקות והכדא קאלו פי ספרא (פח ע״ב) אין בעל מום במיתה אלא באזהרה

עא ואלמצוה אלחאדיה וסבעין אלנהי אלדי נהי בעל מום עובר ען אלעבודה טאל מא דלך אלמום פיה מתל אלגרב ואלחזאז ונחוהא מן אלמומין אלעוברין והו קולה תע' (שם, יח) כל איש אשר בו מום לא יקרב ונק' ספרא (פח ע״א) אשר בו מום לא יקרב אין לי אלא מום קבוע מום עובר מנין תלמוד לומר כל איש אשר בו מום לא יקרב

1) יכול [ועל כל הבית] במיתה. — 2) מהכנס להיכל [בכללו] ר״ל המזבח ובין האולם והמזבח [והאולם]. — 3) בראשון מטהרות; H. בסוף. — 4) והן אל הפרכת; H. הן. — 5) מהמזבח ולפנים [ואפילו] שלא לעבודה.

ואדׄא תעדׄי איצׄא ועבד במום עובר לוקה וקד תבׄינת אחכאם מומין עוברין של אדם ומומין קבועין פי סאבע בכורות

עב ואלמצוה אלתׄאניהׄ וסבעין אלנהי אלדׄי נהי אללוים ען תנאול שי מן אלאשגאל אלכׄאצׄהׄ באלכהנים ואלכהנים ען תנאול שי מן אלאשגאל אלכׄאצׄהׄ באללוים ודׄלך אן הדׄין אלקבילין אעני[1] אלכהנים ואללוים לכלׄ קביל מנהמא שגל כׄאץׄ בה פי אלמקדש פורד אלנהי מנה תעׄ להמא גׄמיעא לילׄא ישתגל אחדהמא בשגל אלאכׄר בל כלׄ פריק במא וכל לה בקולה (במדבר ד, יט) איש איש על עבדתו ואל משאו ונץׄ אלנהי אלדׄי גא פיהמא הו קולה תעׄ פי אללוים (שם יח, ג) אך אל כלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו תםׄ רגע יכׄאטב אלכהנים וקאל (שם) ולא ימתו גם הם גם אתם יריד בדׄלך אנׄהם[2] איצׄא ואנתם יעׄמכם הדׄא אלנהי לאןׄ כמא חדׄרתהם ען תנאול שגלכם והו כלי המקדש והמזבח כדׄלך אנתׄם מחדׄרון ען תנאול שגלהם ונץׄ ספרי (פ״לו) אל כלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו אזהרה ולא ימותו עונש אין לי אלא הלוים שענושין ומוזהרין על עבודת הכהנים הכהנים על עבודת הלוים מנין תלמוד לומר גם הם מעבודה לחברתה מנין תלמוד לומר גם אתם וכבר בקש רבי יהושע בן חנניה לסייע את רבי יוחנן בן גדגודה אמר לו חזור לך לאחוריך שכבר אתה מתחייב בנפשך שאני מן השוערים ואתה מן המשוררים פקד באן לך אן כל לוי יתנאול פי אלמקדש גיר שגלה אלכׄאץׄ[3] בה חייב מיתה בידי שמים וכדׄלך אלכהנים לא יתערׄצׄון לשגל אללוים לכן אן תעדׄוי[4] אינם במיתה אלא במלקות ופי אלמכלתא[5] אל כלי הקדש ואל המזבח לא יגשו יכול אם נגעו יהיו חייבין תלמוד לומר אך משום

1) המשפחות [ר״ל הכהנים והלוים]. — 2) שהם גם כן ואתם תכלול אתכם וזאת האזהרה. — 3) עבודתו [המיוחדת בו]. — 4) אם עברו; H. עבדו. — 5) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 122 *a*.

עבודה הם חייבין אין לי אלא הלוים על ידי הכהנים הכהנים על ידי הלוים מנין ת״ל גם אתם והנאך קיל הלוים על של כהנים במיתה ואין הכהנים על של הלוים אלא בלא תעשה[1]

עֹג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ וסבעין אלנהי אלד̇י נהינא ען דכ̇ול אלמקדש או אלפתוי פי שי מן אחכאם אלשריעה̈ ונחן פי חאל אלסכר והו קולה תע׳ (ויקרא י׳, ט) יין ושכר אל תשת וגו׳ בבאכם אל אהל מועד וגו׳ ולהרת את בני ישראל ונץ̇ אלתלמוד (כריתות b י״ג) שתה רביעית אל יורה ופי עקאב הד̇א אלנהי תפציל וד̇לך אן שתויי יין לא[2] יג̇וז להם אלדכ̇ול מבין האולם ולמזבח מע ג̇מלה̈ אלהיכל פאן דכ̇ל חייב[a] מלקות ואן עבד והו שתוי[3] לזמתה מיתה בידי שמים ואן שרב שיא מן אלמסכ̇ראת גיר אלכ̇מר ועבד לזמתה מלקות פקט לא מיתה וכלּ מן אפתי והו שתוי[4] סוי כאן כהן או ישראל פהו תעד̇י עלי לאו סוי כאן שתוי יין או שאר המשכרין ונץ̇ ספרא (מד a) יין ושכר אל תשת אין לי אלא יין מנין לרבות המשכרין תלמוד לומר ושכר אם כן למה נאמר יין על היין במיתה ועל שאר כל המשכרין באזהרה והנאך קיל מנין שאינו חייב אלא בשעת העבודה תלמוד לומר אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מעד והנאך קיל יכול יהיו ישראל חייבין מיתה על ההוריה תלמוד לומר אתה ובניך אתך ולא תמותו אתה ובניך במיתה ואין ישראל חייבין מיתה על ההוריה וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה[5] פי ראבע׳ כריתות

a) S. ת̇אני מזבחים.

1) ושם נאמר הלוים על של כהנים במיתה ואין הכהנים על של הלוים אלא בלא תעשה; H. במיתה . . . אמרו. — 2) אין מותר להם להכנס; H. אי אפשר. — 3) ונכנס [חייב מלקות ואם עבד והוא שתוי] חייב מיתה. — 4) והוא שתוי בין; H. שתוי יין בין. — 5) ברביעי מכריתות; H. בשני מזבחים. Cela se trouve en réalité dans שלישי מכריתות.

עד ואלמצוה אלראבעה וסבעין אלנהי אלדי נהי אלזר ען אלעבודה אעני[1] בקולי זר כל מן ליס הו מזרע אהרן והו קולה תע׳ (במדבר יח, ד) וזר לא יקרב אליכם ובין אלנץ אן אלמתעדי עלי הדא אלנהי חייב מיתה בידי שמים והו קולה תע׳ (שם, ז) והזר הקרב יומת ונץ ספרי (b לו) והזר הקרב יומת לעבודה וגו׳ עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת״ל וזר לא יקרב אליכם וקד תכרר אלנהי ואלעונש פי הדא אלמעני והו קולה (שם, כב) ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד לשאת חטא למות וקד תבין פי גמר יומא (a כד) אי אלעבודות ילזם עלידא אלזור מיתה וקאל* ארבע עבודות זר חייב עליהן מיתה[2] ואלו הן זריקה והקטרה ונסוך היין ונסוך המים ופי דלך אלמוצע ופי אלפרק אלאכיר[3] מן מסכת זבחים תבין פקה הדה אלמצוה

עה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין אלנהי אלדי נהי כהן טמא ען אלעבודה והו[4] טמא והו קולה תע׳ ללכהנים (ויקרא כב, ב) וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי ופי אלפרק אלתאסע מן סנהדרין (b פג) קאלו מנין לטמא ששמש שהוא במיתה דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וִינזרו ולא יחללו וקאל פי מוצע אכר (שם, ט) ומתו בו כי יחללהו פכמא דלך אלחלול מיתה בידי שמים כדלך הנא קולה ולא יחללו את שם קדשי אם חללו ועבדו בטומאה חייבין מיתה בידי שמים

עו ואלמצוה אלסאדסה וסבעין אלנהי אלדי נהי כהן טבול יום ען אלעבודה ועלי אנה קד תטהר חתי יעריב שמשו והו קולה פי אלכהנים (ויקרא כא, ו) ולא יחללו שם אלהיהם ואלמתעדי עלי הדא אלנהי חייב מיתה בידי שמים אעני[5] טבול יום ששימש והדא לם

1) כל איש [באמרי זר] רצוני לומר. — 2) עליהן [ואמר ארבע עבודות זר חייב מיתה] ואלו הן. — 3) ובפרק אחרון; H. שני. — 4) והוא אמרו [והוא טמא]. — 5) ולא בא [טבול יום ששימש] ר״ל.

יאת פיה נֿקֿ בֿיֿן פי אלתורה לכנה תפסיר מרויֿ ופי תאסע סנהדרין קאלו (ס׳ פ״ד:) פי תפסיר קולה תע׳ קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם קאלו אם אינו ענין לטמא לאנֿה קד תבֿין תניהו ענין לטבול יום ששימש ויליף חלול חלול ועדֿו הנאך מן נמלהֿ מחוייבי מיתה

עֿז ואלמצוה אלסאבעהֿ וסבעין אלנהי אלֿדי נהי כל טמא ען דכול נמלהֿ אלמקדש אלֿדי מתֿאלה לדורות נמלהֿ אלעזרה משער[1] ניקנור ולפנים אלֿדי הו אבתדא·[2] עזרת ישראל והו קולה תע׳ (במדבר ה, ג) ולא יטמאו את מחניהם יריד בה מחנה שכינה ופי גמר מכות (י״ד ᵇ) קאלו הבא אל המקדש טמא כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש את מקדש יי טמא ונכרתה אזהרה ולא יטמאו את מחניהם ופי אלמכלתא[3] צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה בעשה ומנין בלא תעשה אמר ולא יטמאו את מחניהם וקד תכֿרֿר אלנהי פי הדֿא אלמעני בלפטֿ אכֿר והו קולה תע׳ פי אליולדת (ויקרא יב, ד) ואל המקדש לא תבא ופי ספרא (ג׳ ᵃ) קאלו לפי שנאמר (שם טו, לא) והזרתם את בני ישראל מטמאתם ולא ימתו שומע אני בין מתוכו[4] בין מאחוריו יעני אן מן כאן ינצֿםֿ באלמקדש איצֿא מאחוריו׳ והוא טמא כאן ילזמה כרת תלמוד לומר ביולדת ואל המקדש לא תבא והנאך תבֿיֿן אן חכם אליולדת וחכם שאר טמאים סוי פי דֿלך ופי ספרא (ע״ד ᵃ) איצֿא קאלו פי קולה תע׳ (שם יז, יז) ואם לא יכבס ובשרו לא ירחץ ונשא עונו הא כיצד על רחיצת גופו ענוש כרת ועל כבוס בגדיו בארבעים ומנין שאינו מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו הזהיר וענש וגו׳ פקד תבֿיֿן אן אלמתעדֿי עלי הדֿא אלנהי אן כאן מזיד לזמה כרת ואן כאן שוגג לזמה קרבן עולה ויורד כמא בֿיֿנֿא פי אלמצוה אלתֿאניהֿ

1) משער; H. ומשער. — 2) עזרת [תחלת] שהוא. — 3) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta* éd. Friedmann, 121*b*. — 4) בין מתוכו בין מאחוריו [ר״ל שהנוגע במקדש גם כן מאחוריו]; H. בין מפניו.

וסבעין מן מצוות עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אול שבועות ופי הוריות וכריתות[1] ומואצע מן זבחים

עח ואלמצוה אלתאמנה וסבעין אלנהי אלדי נהי כל טמא ען דכול מחנה לויה אלדי מתאלה לדורות הר הבית כמא בינא פי אול מסכת כלים (ח) והנאך תבין תחרים דכול אלטמאים להר הבית ואלנץ אלדי גא פי הדא אלנהי פהו קולה פי טמא מקרה לילה (דברים כג, יא) לא יבא אל תוך המחנה ופי גמר פסחים (סח ᵃ) קאלו איצא ויצא אל מחוץ למחנה זה מחנה שכינה* כמא בינא פי אלחאדיה ותלאתין מן מצוות עשה ולא יבא אל תוך המחנה זה מחנה[2] לויה מתקיף ליה רבינא ואימא אידי ואידי במחנה שכינה ולעבור עליו בלא תעשה ועשה אם כן ליכתב קרא ולא יבא אל תוך המחנה יעני אנה[3] כאן יקול ולא יבא אל המחנה תוך המחנה למה לי ליתן לו מחנה אחרת והי מחנה לויה יעני אנה איצא לא יבא אל תוכה ונץ ספרי (קכ ᵇ) לא יבא אל תוך המחנה זו מצות לא תעשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי אול[4] מסכת כלים מן שרחנא

עט ואלמצוה אלתאסעה וסבעין אלנהי אלדי נהינא ען בניאן מזבח מן חגארה מסהא אלחדיד והו קולה תע׳ (שמות כ, כה) לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת ואן בנא מנהא מזבח פהו פסול ולא יקרב עליה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאלת מדות

פ ואלמצוה אלתמאנין אלנהי אלדי נהינא ען טלוע אלמזבח בדרג חתי לא יכשו כטואת מתבאעדה ענד טלועה בל ימשי עקב בצד גודל והו קולה תע׳ (שמות כ, כה) ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו ונץ אלמכלתא (ᵍעד) מה תלמוד לומר

1) זה מחנה [שכינה כמו שבארנו. — 2) הוריות [וכריתות ומקומות מזבחים]
במצוה שלושים ואחת מן מצוות עשה ולא יבא אל תוך המחנה זה מחנה] לויה. —
3) בראשון מכלים. — 4) כלומר שהיה לו לומר אל המחנה תוך המחנה למה
מפירושנו; H. בנ׳ ממדות.

14

אשר לא תגלה ערותך עליו שכשתעלה למזבח לא תהא פוסע פסיעה גסה אלא מהלך עקב בצד גודל וקד תבינת צורה אלכבש וכיפיה בניאנה פי תאלת מדות וכל מן פסע פסיעה גסה על המזבח חתי יגלה ערותו עליו לוקה

פא ואלמצוה אלחאדיה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען טפי נאר אלמזבח והו קולה תע׳ (ויקרא ו, ו) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ופי ספרא (שם) לא תכבה מלמד שכל המכבה עובר בלא תעשה וכל מן תעדי עלי הדא אלנהי וטפי ולו גמרה מן גמר אלמזבח לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי עאשר זבחים

פב ואלמצוה אלתאניה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב שי מן אלקראבין פי מזבח הזהב שבהיכל והו קולה תע׳ (שמות ל, ט) לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו וכל מן קרב פיה או רש עליה גיר מא חד[1] פיה[a] לוקה

פג ואלמצוה אלתאלתה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען עמל דהן מתל שמן המשחה והו קולה תע׳ (שמות ל, לב) ובמתכנתו לא תעשו ואלמתעדי עלי הדא אלנהי אן כאן מזיד לזמתה כרת כמא נא* אלנק (שם, לג) איש אשר ירקח[b] כמהו[2] ואן כאן שוגג לזמה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אול כריתות

פד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען אלתדאהן בשמן המשחה שעשה משה אלא כהנים גדולים ומלכים פקט והו קולה תע׳ (שם, לב) על בשר אדם לא ייסך ובין הו אן מן תדאהן בה במזיד לזמה כרת כמא* קאל (שם, לג) ואשר יתן ממנו על זר ונכרת

a) S. ניר מיום אחד פי יום הכפורים. — b) Mss. יעשה.

1) מה שמצווה בו; H. מה שעבר. — 2) חייב כרת [כמו שבא הכתוב איש אשר ירקח כמוהו].

מעמיו[1] ואן כאן שונג לזמתה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי אול כריתות

פה ואלמצוה אלכֿאמסה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען עמל בכור עלי צפה אלקטרת אעני אן תכון אכֿלאטה[2] מתל נסבה תלך אלאוזאן ויקצד אן יתבכר בה והו קולה תע' (שם, לז) במתכנתה[a] לא תעשו לכם ובין לנא אן אלדי יתעדי ויעמל שבהה ויקצד[3] בה שם בכורה חייב כרת קאל (שם, לח) איש אשר יעשה כמוה להריח בה ונכרת מעמיו אן כאן מזיד ואן כאן שונג יקרב חטאת קבועה וקד* תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אול כריתות איצא[4]

פו ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען אכֿראג[5] בדי הארון מתוך הטבעת והו קולה תע' (שמות כה, טו) בטבעת הארן יהיו הבדים לא יסרו ממנו ואלמתעדי עלי הדא אלנהי לוקה ופי אכֿר מכות (ג כב) קאלו למא דכרו מחוייבי מלקות והא איכא המסיר בדי הארון יענון אנה איצא לוקה ואזהרתיה מן הכא מלא יסורו ממנו פקד באן לך אנהא מצות לא תעשה ולוקין עליה

פז ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תפריק אלחשן מעל האפוד והו* קולה תע' (שמות כח, כח) ולא יזח החשן[6] מעל האפוד בל יכון מלאזמא לה ופי אכֿר מכות (שם) קאלו איצא ענד דכר מחוייבי מלקות והא איכא המזיח את החשן ואזהרתיה מהכא מלא יזח החשן פקד באן לך אן מן הזיח לוקה

פח ואלמצוה אלתאמנה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תפציל פם

a) Mss. ובמתכנתו.

1) ובשונג [כמו שאמר ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו]. — 2) שיהיו תערובותיו על יחס; H. שיהיה מן הסמנין. — 3) [ויתכון] להריח בה [עשנה]. — 4) [וכבר התבארו דיני המצוה הזאת בראשון מכריתות גם כן]. — 5) מהוציא בדי; H. מהרפא. — 6) [והוא אמרו ית' ולא יזח החשן מעל האפוד] אבל יהיה.

מעיל כהן גדול בל יכון מנסוגא כמא חד והו קולה תע׳ (שם, לב) כפי תחרא יהיה לו לא יקרע ומן קטעה במקק או נחוה לזמה מלקות

פט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב שי מן אלקראבין בחוץ אעני חוץ לעזרה והדא יתסמי מעלה בחוץ והו קולה תע׳ (דברים יב, יג) השמר לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה ונק ספרי (שם) אין לי אלא עולות שאר קדשים מנין תלמוד לומר ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך ועדיין אני אומר עולה בעשה ולא תעשה שאר קדשים לא יהיו אלא בעשה תלמוד לומר ושם תעלה עולותיך עולה בכלל היתה ולמה יצאת להקיש אלא מה עולה מיוחדת שהיא בעשה ולא תעשה כך כל שהוא בעשה הרי הוא בלא תעשה ואנא אשרח לך הדא אלנק* ואן כאן בינא חתי יתצח לך אלמעני[1] ודלך אן אלעולה נא נק באלנהי ען תקריבהא בחוץ והו קולה תע׳ פן תעלה עלתיך ונא נק אכר באלאמר בתקריב אלעולה בפנים והו קולה תע׳ ושם תעלה עולותיך והדא מצות עשה אן תקרב עולה במקום אשר יבחר יי אמא שאר קדשים פגאנא אלאמר פקט באן תקרב בפנים והו קולה תע׳ (שם, יד) ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך לכן[2] מן קולה שם תעשה יכרג אן בחוץ לא תעשה ואלאצל ענדנא לאו הבא מכלל עשה והו קולה הנא ועדיין אני אומר שאר קדשים לא יהיו אלא בעשה יעני באן יכון אלדי יקרב שאר קדשים בחוץ יתעדי עלי לאו הבא מכלל עשה פקט פלדלך קאל ושם תעלה עולותיך ליחצל אלהקש[a] ותכון שאר קרבנות כעולה כמא אן מקריב עולה בחוץ[3] בלא תעשה כדלך שאר קרבנות בלא תעשה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי במזיד ענוש

a) O. et S. אלהקדש.

1) ואני אפרש לך [זה הלשון אעפ״י שהוא מבואר עד שיתברר לך] הענין. — 2) נלמד שבחוץ [אבל מאמרו שם תעשה]. — 3) שהמקריב עולה בחוץ.

כרת ובשוגג תלזמה חטאת קבועה ונק̈ אלכרת פי פרשת אחרי מות קאל פי מעלה בחוץ (ויקרא יז. ח) אשר יעלה עלה או זבח ואל פתח אהל מועד לא יביאנו[a] לעשות אתו לײ ונכרת האיש ההוא מעמיו ופי ספרא (עב) ונכרת מעמיו עונש שמענו אזהרה מנין תלמוד לומר השמר לך פן תעלה עולותיך ונק̈ גמר זבחים[b] (קז) העלאה כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש כתיב ואל פתח אהל מועד וגו׳ ונכרתה אזהרה דכתיב השמר לך פן תעלה עולותיך וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאלת עשר מן זבחים

צ ואלמצוה אלמופיה̈ תסעין אלנהי אלדי נהינא ען דבח שי מן אלקדשים[1] בחוץ והדא יתסמי שוחט בחוץ ולמא עדו פי אול כריתות (ב) מחוייבי כרת כלהם עדו השוחט והמעלה באתנין[2] אמא כון אלשוחט בחוץ ילזמה אלכרת ועלי אנה לא העלה בל מנד שחט פדלך[?] נק̈ אלתורה והו קולה תע׳ (ויקרא יז. ג) אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה ואל פתח אהל מועד וגו׳ דם שפך ונכרת ואמא אלנהי ען דלך אעני אלאזהרה[3] ען שחיטת קדשים בחוץ פליסת הי בביאן לכנהא תעלמת בדין לאן לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר עלי מא אצלנא פי אלמקדמאת אלתי קדמנא להדה אלמצוות והדא נק̈ גמר זבחים (קז) השוחט והמעלה בחוץ חייב על השחיטה וחייב על העלייה בשלמא העלאה כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש ואל פתח אהל מועד לא הביאו ונכרת אזהרה השמר לך פן תעלה עולותיך וכדר׳ אבין דאמר ר׳ אבין אמר אליה[4] כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא מצות

a) Mss. et H. הביאו. — *b)* Mss. פסחים.

1) מהקדשים; H. המקדשים. — 2) בחוץ [ובשנים אולם היות השוחט] והמעלה
— .ר״ל [והאזהרה] משחיטת [קדשים] בחוץ 3) — .חייב כרת . . . הנה זה לשון
4) אלעאי, dans le *Talmud*.

לא תעשה אלא שחיטה בשלמא עונש כתיב ואל פתח אהל מועד
ונכרת אלא אזהרה מנא לן ובעד כֿוץ כתֿיר[1] אנבתֿ אלקול עלי
הדֿא אלנץֿ קאלו ושם תעלה ושם תעשה מקיש עליה לעשיה מה
עליה ענש ואזהיר אף עשיה ענש ואזהיר ישיר בקולה שם תעלה
ושם תעשה אלי קולה תע׳ שם תעלה עלותיך והדֿא הו אלתקריב
אעני אלהקטרה על גבי האש וקאל שם תעשה ככל אשר אנכי
מצוך יעםֿ דֿלך אלתקריב ואלדֿבח לאנהֿ איצֿא צוה בשחיטה ואעלם
אן השוחט בחוץ בשוגג איצֿא חייב חטאת קבועה וממֿא ינבגי[2] אן
תעלמה אן מן הקריב קדשים בזמן הזה חוץ למקום העזרה ילזמה
כרת ובביאן קאלו (זבחים קז) המעלה בחוץ בזמן הזה רבי יוחנן אומר
חייב וכן הלכה אנהֿ ראוי לקרב אדֿ ואלאצל ענדנא אלצחיח
מקריבין אף על פי שאין בית וקד תבינֿת אחכאם הדֿה אלמצוה
איצֿא פי אלתֿאלתֿ עשר מן זבחים

צא ואלמצוה אלחאדיהֿ ותסעין אלנהי אלדֿי נהינא ען אן נקדיש
בעלי מומין לגבי המזבח והו קולה (ויקרא כב, כ) תע׳ כל אשר בו מום
לא תקריבו ונץֿ[3] ספרא (צא) כל אשר בו מום משום בל תקדיש

צב ואלמצוה אלתֿאניהֿ ותסעין אלנהי אלדֿי נהינא ען דֿבח בעלי
מומין[4] לשם קרבן והו קולה תע׳ פי בעלי מומין (שם, כב) לא תקריבו
אלה ליי ונץֿ ספרא (צב) לא תקריבו אלה ליי משום בל תשחט׳

צג ואלמצוה אלתֿאלתֿהֿ ותסעין אלנהי אלדֿי נהינא ען רשֿ דם בעלי
מומין על גבי המזבח והו קולה תע׳ גבי בעלי מומין איצֿא (שם, כד)
לא תקריבו גֿאנא אלנקל אן הדֿא אללאו ינהי[4] ען זריקת דם בעלי
מומין והדֿא הו מדֿהב תנא קמא וכן הלכה ורבי יוסי בר רבי יהודה

1) ואחר דבור רב; H. הדברים. — 2) לפי . . . שמי שתדעהו שראוי וממה
שהשרש; H. והשרש . . . וצריך. — 3) ולשון ספרא כל אשר בו מום משום; H.
מומין [לשם קרבן] והוא אמרו . . . [ולשון ספרא לא — 4) ואמרו הרי הוא עובר
תקריבו אלה ליי משום בל תשחט].

יקול אן הדׄא אללאו אנׄמא ינהי[1] ען קבלת דם והו קולה פי ספרא (צב b) לא תקריבו ליי משום לא תקבל את הדם ופי גמר תמורה (ז a) קאלו לתנא קמא האי לא תקריבו ליי למה לי מבעיא ליה לזריקת[2] דמים והאי נפקא ליה מעל המזבח יעני אן[3] קולה איצׄא (שם, כב) ואשה לא תתנו מהם על המזבח ליי אלדׄי ידלׄ אן כלׄ מא ינתן על גבי המזבח לא יכון מהם פגׄאוב ארחיה דקרא הכי משתעי יעני אן הדׄא אללאו אלדׄי הו ואשה לא תתנו מהם על המזבח אנׄמא גׄא פי הקטר אימורין ולא תסתדלׄ בקולה המזבח אנׄה לא ינתטׄם אלכלאם אלׄא בה פכיף כאן יקול ואשה לא תתנו מהם פקט הדׄא לא יתםׄ בה כלאם פקד באן מןׄ גׄמיע מא תקדׄם אן קולה לא תקריבו ליי נהי ען זריקת דם

צד ואלמצוה אלראבעהׄ ותסעין אלנהי אלדׄי נהינא ען הקטר אימוריי[5] בעלי מומין והו קולה תעׄ (שם, כב) ואשה לא תתנו מהם על המזבח ונץׄ ספרא (צב a) ואשה לא תתנו מהם אלו חלבים לא תתנו אין לי אלא כולם מנין אף מקצתם תלמוד לומר מהם אף מקצתם פקד באן לך אן מן הקריב בעל מום פקד תעדׄי עלי ארבעה לאוין הדׄא[6] אדׄא גׄעלנא הקטר אימורין לאו אחד אמׄא אדׄא געלנאהא שני לאוין כמא[7] יגׄעל הדׄא אלתנא אלמתכלׄם הנא פיכון עובר בחמשה לאוין אנׄה יגׄעל בעץׄ אלאימורין מעני וגׄמיעהא מעני כמא קאל מהם אף מקצתם ועלי אנׄה לאו אחד אלא[8][a] תרי אן הדׄא אלתנא יעתקד לוקין

a) B. פאןׄ הדׄא.

1) שזה הלאו [יזהיר מזריקת דם בעלי מומין וזאת היא דעת תנא קמא וכן הלכה לזריקת]. — 2) [ורבי יוסי בר רבי יהודה אומר שזה הלאו אינו מזהיר אלא] מקבלת דם ר"ל שאמרו ואשה . . . [אשר] יורה . . . דמים. — 3) [והא נפקא ליה] מעל המזבח המזבח לא יהיה מהם; H. יהיה בו מום . . . מאמרו. — 4) התבאר מכל מה; H. שכל. — 5) [אימורי] מהקטר. — 6) [וזה] כשנמנה. — 7) כמו שמנאן; H. כיון. — 8) [הלא תראה] שזה התנא.

על לאו שבכללות ולד̇לך קאלו פי ספרא (צא b) המקדיש בעלי מומין למזבח עובר משום חמשה דברים משום בל תקדיש ובל תשחט ובל תזרוק את הדם ובל תקטיר את החלב ובל תקטיר מקצתו ופי* גמר תמורה (ז b) קאלו המעלה איברי בעלי מומין לגבי המזבח אמר רבא לוקה משום בל תקטיר כלו ולוקה משום בל תקטיר מקצתו אביי[1] אמר אין לוקין על לאו שבכללות מיתיבי המקדיש בעלי מומין לגבי מזבח עובר משום חמשה שמות אלמא לוקין על לאו שבכללות תיובתא דאביי[2] פקד באן לך אן הד̇א אלד̇י יקול עובר בחמשה אנמא[3] צארת חמשה באעתקאדה לוקין על לאו שבכללות ולד̇לך יעד אללאו אלד̇י יעמהם ומקצתם בשני שמות והד̇א הו אלמשהור מן מד̇הב רבא[4] פי כל מוצ̇ע כמא בינא פי אלאצל אלתאסע מן אלאצול[5] אלמתקדמה להד̇ה אלמקאלה ואן לאביי[6] אלד̇י יקול אין[a] לוקין על לאו שבכללות אנמא ילזמה מלקות אחד על ההקטר כמא ד̇כר וקד צח ענדנא אן אלאצל אלצחיח אין לוקין על לאו שבכללות[7] כמא תבין פי גמר סנהדרין (סג a) עלי מא מת̇לנא פי אלאצל אלתאסע פלד̇לך[8] תכון ארבעה לאוין פקט כמא בין אלנץ אן מן הקדיש והקריב בעל מום לוקה ארבעה מלקיות עלי הד̇ה אלארבעה לאוין כמא בינו והד̇ה אללאוין כלהא פי בעל מום קבוע כמא מת̇ל וקאל (שם, כג) שרוע וקלוט וגו' ומעוך וכתות ונתוק וכרות והד̇ה כלהא מומין קבועין וקד תבינת אחכאם

a) Mss. אן.

1) [ובגמר תמורה אמרו המעלה איברי בעלי מומין לגבי המזבח אמר] רבא [ולוקה משום בל תקטיר כלו ולוקה משום בל תקטיר מקצתו אביי] אמר. — 2) תיובתא דאביי; H. דרבא. — 3) אמנם הוא; H. אינם [חמשה] אלא כסברתו. — 4) מדעת רבא; H. אביי. — 5) [מהשרשים הקודמים] לזה המאמר. — 6) ולדעת אביי; H. רבא. — 7) [כמו שנזכר וכבר התאמת אצלנו שהשרש האמתי הוא אין לוקין על לאו שבכללות] כמו שהתבאר. — 8) ולכן יהיו; H. וכלן.

הדה מומי בהמה כלהא אלקבוע ואלעובר פי אלפרק אלסאדס מן בכורות וכדלך תבין פקה הדה אלארבעה לאוין אלמכתצה[1] בתקריב בעל מום פי מואצע מתפרקה מן מסכת זבחים ומסכת תמורה

צה ואלמצוה אלכאמסה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב בעל מום עובר והו קולה פי משנה תורה (דברים יז, א) לא תזבח ליי אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע ותבין פי ספרי [b] (קג) אן בבעלי מומין עוברין הכתוב מדבר והדא איצא יצרב עליה מלקות אדא תעדי וקרבה

צו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב קרבנות גוים אדא כאנת בעלי מומין ולא נקול אד והו גוי יקרב ענה בעל מום והו קולה תע' (ויקרא כב, כה) ומיד בן נכר לא תקריבו את[a] לחם אלהיכם מכל אלה ומן תעדי וקרבה איצא לוקה

צז ואלמצוה אלסאבעה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען אחדאת עיב בקדשים והדא הו אלדי יתסמי מטיל מום בקדשים וכל מן יטיל מום בקדשים לוקה ובשרט אן יכון דלך בזמן שבית המקדש קיים דחאזי לקרבן כמא[2] תבין פי גמר עבודה זרה ונא אלנהי פי דלך בקולה פי אלקרבן (שם, כא) כל מום לא יהיה בו ונץ ספרא [c] (צב) כל מום לא יהיה בו אל תתן בו מום

צח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב שאור או דבש לגבי[3] המזבח והו קולה תע' (ויקרא ב, יא) כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ליי וקד תכרר אלנהי ען הדא אלמעני בלפט אכר וקאל (שם) כל המנחה אשר תקריבו ליי לא תעשה חמץ וקד בינא פי אלאצל אלתאסע אן מן הקריב שאור ודבש לוקה

a) Mss. omettent את.

1) בהקרבת [המיוחדין]. — 2) ובאה [כמו שהתבאר בגמר ע״ז]. — 3) דבש [לגבי מזבח].

אחת ואינו לוקה שתים[1] לכונה לאו שבכללות כמא בינֿא הנאך לכן קד צחֿ לנא אן לאו שבכללות לוקין עליו אחת מתֿל דֿלך אן מן הקריב חמץ לוקה אחת וכדֿלך מן הקריב דבש וכדֿלך מן הקריב חמץ ודבש כאחת

צט ואלמצוה אלתאסעהֿ ותסעין אלנהי אלדֿי נהינא ען תקריב קרבן דון מלח והו קולה תע׳ (שם, יג) ולא תשבית מלח לאנֿה מנדֿ נהי ען תעטיל אלמלח חצל אן לא יגֿוז תקריב אלתפה ומן הקריב שיא תפהא אעני קרבן או מנחה לזמה מלקות וקד תבינֿת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלסאבע[2] מן זבחים

ק ואלמצוה אלמופיהֿ מאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען תקריב אתנן זונה ומחיר כלב לגבי המזבח והו קולה תע׳ (דברים כג, יט) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב וקד תבינֿת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלסאדס מן מסכת תמורה ומן הקריב שיא מנהמא מע כון אלקרבן פסול פאנֿה לוקה כחכם בעל מום

קא ואלמצוה אלחאדיהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען דֿבח בהמה ובנה פי יום ואחד בין קדשים בין חולין והו קולה תע׳ (ויקרא כב, כח) אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד ומן תעדֿי ודֿבח יצֿרב מלקות וקד תבינֿת אחכאם הדֿה אלמצוה עלי אלכמאל פי כֿאמס חולין

קב ואלמצוה אלתֿאניהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען אגֿעאל אלזית פי מנחת חוטא והו קולה תע׳ (ויקרא ה, יא) לא ישים עליה שמן ואן גֿעל עלידהא[3] זית צֿרב מלקות

קג ואלמצוה אלתֿאלתֿהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען תקריב מנחת חוטא בלבאן והו קולה תע׳ (שם) ולא יתן עליה לבנה ומן[4] גֿעל עלידהא לבאנֿא צֿרב מלקות ונץֿ אלמשנה (מנחות נט b) וחייב על השמן

1) ואינו לוקה שתים; H. לוקה בו. — 2) בשביעי מובחים; H. בפסחים. — 3) [עליה שמן] ואם הושם. — 4) [עליה לבונה] ומי ששם; H. ואם שם.

בפני עצמו ועל הלבונה בפני עצמה לאנֿהמא שני לאוין בלא שך וקד תבינֿת אחכאם הדֿה אלמצוה אעני[1] מנחת חוטא פי כֿאמס מנחות

קד ואלמצוה אלראבעהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען לתֿ מנחת סוטה באלזית[2] והו קולה (במדבר ה, טו) והביא את קרבנה עליה וגו׳ לא יצק עליו שמן ואן קרבה באלזית לוקה

קה ואלמצוה אלכֿאמסהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען אנֿעאל לבאן פי מנחת סוטה והו קולה (שם) ולא יתן עליו לבנה ונץ ספרי (פ״ד) מגיד שאם נתן שמן או לבונה עובר בלא תעשה כשם שעובר על שמנו כך עובר על לבונתו פלדֿלך מן תעדֿי עלי הדֿא אלנהי איצֿא לוקה ופי אלמכלתא[3] לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבונה מגיד שהן שתי אזהרות

קו ואלמצוה אלסאדסהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען תבדיל אלקדשים והדֿה[4] הי אלתמורה והו קולה תע׳ (ויקרא כז, י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו וקד גֿא נהי מכֿררֿ[a] פי אלעשר כֿאצֿה ואלעלהֿ פי דֿלך מא דֿכרו פי ספרא (ל״קיא) והו קולהם מעשר בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו כמא אן אלמעשר קדשי מזבח ולא תגוז תמורתו כדֿלך גֿמיע אלקדשים אלתי[5] נהי ען תמורתן בקולה לא יחליפנו אנֿמא הי קדשי מזבח כֿאצֿהֿ ומן המיר יצֿרב מלקות וקד תבינֿת אחכאם הדֿה אלמצוה פי מסכת תמורה

קז ואלמצוה אלסאבעהֿ ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען תגֿיר אלקדשים מן קרבן לקרבן מתֿל אן יכון שלמים פרדֿה[6] אשם או אשם פרדֿה

a) O. et S. omettent ce mot.

1) בחמישי [כלומר מנחת חוטא]. — 2) סוטה [בשמן]. — 3) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 122. — 4) [וזו היא התמורה] אף כל הקדשים שהזהיר מהמיר אותן באמרו לא יחליפנו אינם אלא קדשי מזבח לבד. — 5) והוא אמרו. — 6) שלמים והחזירם [אשם או אשם והחזיר אתו] חטאת.

חטאת פאן הדׄא ושבהה בלא תעשה והו קולה פי[1] בכור בהמה (ויקרא כז, כו) לא יקדיש איש אתו וגׄא אלנקל יקדיש איש אתו הקדש מזבח ונץׄ ספרא (קי״ד b) אין לי אלא בכור מנין לכל הקדשים שאין משנין אתן מקדושה לקדושה תלמוד לומר בהמה לא יקדיש איש ישיר אלי קולה (שם) אשר יבכר ליי בבהמה לא יקדיש איש אתו כאנה[a] יקול כלׄ שכׄץ יציר ליי בבהמה לא יקדיש איש אתו[b] קדושה אחרת בל יתרך עלי חאלה וקד תבינׄת אחכאם הדׄה אלמצוה איצׄא פי אלכׄאמס מן תמורה

קח ואלמצוה אלתׄאמנה ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען פדיהׄ בכור בהמה טהורה והו קולה תעׄ (במדבר יח, יז) אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם לכן יגׄוז ביעה עלי מא תביׄן פי מסכת בכורות ונץׄ ספרא (קט״ז a) בבכור הוא אומר לא יפדה נמכר הוא

קט ואלמצוה אלתאסעהׄ ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען ביע מעשר בהמה עלי אׄ וגׄה כאן והו קולה תעׄ פי מעשר בהמה (ויקרא כז, לג) לא יגאל ונץׄ ספרא (קט״ז a) במעשר הוא אומר לא יגאל אינו נמכר לא חי ולא שחוט לא תמים ולא בעל מום וקד תבינׄת אחכאם הדׄה אלמצוה מע אלתׄי קבלהא פי מסכת בכורות ופי מסכת מעשר שני פי אולהא

קי ואלמצוה אלעאשרהׄ ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען ביע אלמלך אלדׄי החרימו אתו בעליו[c] ולו לגזבר אלדׄי הו יכול אלהקדש והו קולה תעׄ (ויקרא כז, כח) כל חרם וגו׳ לא ימכר ונץׄ ספרא (קי״ד b) לא ימכר לגזבר והדׄא אלחרם אנׄמא הו סתם חרמין

קיא ואלמצוה אלחאדיהׄ עשר ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען פדיהׄ סתם חרמי הארץ איצׄא והו קולה באלחרם (שם) לא ימכר ולא יגאל

a—b) O. et S. omettent ce passage. — *c)* Mss. לא בעליו ולא לגזבר, nous avons suivi la version d'ibn Tibbon et d'ibn Ayub.

1) והוא אמרו [בבכור בהמה].

ונץ ספרא (קי"ד b) לא ינאל לבעלים מה יעשה לו בשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו או יכול אעפ"י שפרש לשם ת"ל הוא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה אעני שדה חרמים פי מסכת ערכים והנאך תבין אן סתם חרמים לכהנים והנאך* קיל (כ"ח b) חרמי כהנים[1] אין להם פריון אלא נתונים לכהן כתרומה

קי"ב ואלמצוה אלתאניה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אבאנה ראס חטאת העוף ענד אלמליקה והו קולה תע' (ויקרא ה, ח) ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל ומתי מא הבדיל פסל וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאדס[2] זבחים

קי"ג ואלמצוה אלתאלתה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אסתכדאם אלקדשים והו קולה תע' (דברים טו, יט) לא תעבד בבכר שורך ותעלמנא שאר קדשים מן הבכור לאנהא כלהא אסורין בעבודה וקד תבין פי אכר מסכת מכות (כ"א b) אן מן עבד באחד[3] מן הקדשים לוקה

קי"ד ואלמצוה אלראבעה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען גז צוף אלקדשים והו קולה תע' (דברים טו, יט) ולא תגז בכור צאנך ותעלמנא שאר קדשים מן הבכור אנהא כלהא אסורין בגיזה ועבודה[4] וקד תבינת אחכאם הדה* אלשתי מצוות אעני גיזה ועבודה[5] פי מסכת בכורות ומן גז איצא שיא מן אלקדשים לוקה

קי"ה ואלמצוה אלכאמסה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען דבח כרוף[6] אלפסח על החמץ והו קולה תע' (שמות כג, יח) לא תזבח על חמץ דם זבחי וקד תכרר הדא אלנהי בהדא אללפט[a] בעינה (שם לד, כה)

a) B. אללפט] ולא תשחט.

1) אין להם [ושם נאמר חרמי כהנים]. — 2) מזבחים [בששי]. — 3) שעבד [באחד] מקדשים. — 4) [בגיזה [ועבודה]. — 5) ר"ל גיזה דיני שתי המצוות אלו [ועבודה]. — 6) הפסח [כבש].

ומענאה אן וקת דׄבח אלפסח והו בין הערבים לא יכון פי מלכה חמץ לא ענד אלשוחט ולא ענד אלזורק ולא ענד אלמקטיר ולא ענד ואחד מבני חבורה וכלֿ מן כאן ענדה חמץ מן אחד האולא פי דׄלך אלוקת לוקה ופי אלמכלתא ([b]ח) לא תשחט על חמץ לא תשחט את הפסח ועדין חמץ קיים וקד תבֿינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אלכֿאמס מן פסחים

קיו ואלמצוה אלסאדס עשר ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען תרך אימורין של פסח דון[1] תקריב חתֿי תפסל ברנועהא[2] נותר והו קולה (שמות כג, יח) ולא* ילין חלב חגי עד בקר[a] ונץׄ אלמכלתא ([a]קב) לא ילין בא הכתוב ללמד על החלבים שהם נפסלים בלינה על גבי הרצפה וקד תכֿרר אלנהי פי הדֿא אלמעני בלפטֿ אכֿר (שם לד, כה) ולא* ילין לבקר זבח חג הפסח[b]

קיז ואלמצוה אלסאבעה ועשר ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען תרך שי מן לחם אלפסח לגד אלנהאר אעני יום כֿאמסה[3] עשר והו קולה (שמות יב, י) ולא תותירו ממנו עד בקר וקד בֿינא אן הדֿא אללאו הו לאו שניתק לעשה לאנֿה קאל (שם) והנתר ממנו עד בקר באש תשרפו ופי אלמכלתא קאלו[4] והנותר ממנו בא הכתוב ליתן עשה על לא תעשה לומר שאין לוקין עליו

קיח ואלמצוה אלתֿאמנה עשר ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען תרך שי מן לחם אלחגיגה אלתֿי תקרֿב יום ארבעה עשר עלי* מא תבֿין פי סאדס פסחים[5] ([b]יא) ליום השלישי בל תוכל פי מדֿה אלשני ימים והו קולה (דברים יז, ד) ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב

a) O. et S. ולא ילין לבקר זבח חג הפסח. — *b)* O. et S. ולא ילין חלב חגי עד בקר.

1) בלי שיקרבו; H. שלא. — 2) בשובם נותר; H. בלינם. — 3) יום חמשה עשר; H. יום י״ו. — 4) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta* éd. Friedmann, 122*a*. — 5) [כפי מה שהתבאר בששי מפסחים] ביום י״ד.

ביום הראשון לבקר גֿאנא[1] אלתפסיר אלמרוי פי הדֿא אלפסוק[2]
הכדֿא לא ילין מן הבשר בחגיגה הבאה עם הפסח הכתוב מדבר
שתאכל לשני ימים יכול ליום אחד כשהוא אומר לבקר לבקרו
של שני וען הדֿה אלחגיגה יקול תע׳ (שם, ב) וזבחת פסח לי״י אלהיך
צאן ובקר ואלדֿי יבקי מן הדֿה[3] חגינת ארבעה עשר ליום השלישי
יחרק לאנה בכלל נותר ולדֿלך אין לוקין עליו וקד תבינת אחכאם
הדֿה אלחגיגה אעני חגינת ארבעה עשר כֿאצה פי מואצֿע מן מסכת
פסחים ומסכת חגיגה

קיט ואלמצוה אלתאסעה עשר ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען תרך
שי מן בשר פסח שני עד בקר והו[4] קולה פיה (במדבר ט, יב) לא ישאירו[a]
ממנו עד בקר והדֿא איצֿא ניתק לעשה מתֿל אלראשון[4]

קכ ואלמצוה אלמופיה עשרין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען תרך
שי מן קרבן[5] תודה עד בקר והו קולה פי קרבן תודה (ויקרא כב, ל) לא
תותירו ממנו עד בקר ומן הדֿא תעלמנא שאר קדשים אן כל מא
בקי מנהא לאחר זמן אכילתם פאנה נותר וילזם חרקה לאנה ניתק
לעשה וחרקה מצות עשה כמא בינא פי אלמצוה אלחאדיה ותסעין
מן מצוות עשה

קכא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען כסר
עטֿם מן עטֿאם קרבן פסח והו קולה תע׳ (שמות יב, מו) ועצם לא תשברו
בו ומן כסר עטֿמא מן עטֿאמה צֿרב מלקות ובביאן* קאלו (פסחים פד[a])
השובר את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה[6]

קכב ואלמצוה אלתֿאניה ועשרין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען כסר

a) Mss. תשאירו.

1) לנו] ובא בערב תזבח. — 2) כזה] ובזה הפסוק המקובל. — 3) מואת] ישאר עד בקר והוא אמרו בו לא ישאירו ממנו עד בקר וזה גם כן ניתק לעשה כמו הראשון. — 4) חגינת] י״ד. — 5) תודה] מקרבן; H. מבשר. — 6) השובר] ובבאור אמרו השובר את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה.

עטֿם מן עטֿאם פסח שני איצֿא והו קולה תע' פיה (במדבר ט, יב) ועצם לא ישברו[a] בו ומן כסר איצֿא לזמה מלקות ופי גמר פסחים (פה[a]) קאלו כשהוא אומר ועצם לא תשברו בו בפסח שני שאין תלמוד לומר שכבר נאמר ככל חקת הפסח האוי אומר אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח וקד תבֿינת אחכאם שבירת העצם פי אלסאבע מן פסחים

קכג ואלמצוה אלתֿאלתֿה ועשרין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אכֿראג שי מן מוצֿע אלאגֿתמאע לאכלה והו קולה (שמות יב, מו) לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה ונץ אלמכלתא (יז[b]) חוצה חוץ למקום אכילתו ואלשי אלדֿי יכֿרגֿ מנה לא° יחל אכלה והו במנזלה אלטרפה סוי[1] ופי גמר פסחים (פה[a]) קאלו המוציא בשר הפסח מחבורה לחבורה אף על פי שהוא בלא תעשה טהור והאוכלו הרי זה בלא תעשה והנאך קיל (פה[b]) המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח* הוצאה כתוב בו כשבת[2] ואדֿא הניח חינידֿ ילזמה מלקות וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי סאבע[3] פסחים איצֿא

קכד ואלמצוה אלראבעה עשר ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען טבךֿ שירי מנחות חמץ והו קולה תע' (ויקרא ו, י) לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה כאנה יקול אן חלקם אלדֿי הו שירי מנחות לא יאפה חמץ ומן אפה אותו חמץ חייב מלקות כמא נצֿת אלמשנה (מנחות [a] נה) וקאלת חייבין על אפייתה חמץ[4] וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי כֿאמס מנחות

קכה ואלמצוה אלכֿאמסה ועשרין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אכל קרבן פסח טביכֿא או ניא בל שויא פקט והו קולה תע' (שמות יב, ט)

a) Mss. תשברו. — b) Manque dans O. et S.

1) הטרפה [בשוה ובגמר פסחים אמרו]. — 2) שיניח הוצאה כתוב בו כשבת. — 3) בשביעי; H. בו'. — 4) על אפייתה [חמץ].

אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים וקד ב̈ינת לך פי אלאצל אלתאסע מן הד̇ה אלמקאלה̈ אן מן תעד̇י עלי הד̇א אללאו לוקה

קכו ואלמצוה אלסאדסה̈ ועשרין ומאיה̈ אלנהי אל̇ד̇י נהינא ען אטעאם אלפסח לגר תושב והו קולה תע' (שם. מה) תושב ושכיר לא יאכל בו

קכז ואלמצוה אלסאבעה̈ ועשרין ומאיה̈ אלנהי אל̇ד̇י נהי אלערל ען אכל אלפסח והו קולה תע' (שם, מח) וכל ערל לא יאכל בו ומן אכלה והו ערל לוקה

קכח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ ועשרין ומאיה̈ אלנהי אל̇ד̇י נהינא ען אטעאם[1] אלפסח לישראל שנשתמד והו קולה תע' (שם, מג) כל בן נכר לא יאכל בו וקאל אלשרח[2] ללנקל כל בר ישראל דישתמד לא ייכול ביה ונץ̇ אלמכלתא (ª י״ב) כל בן נכר זה ישראל משומד שעבד עבודה זרה

קכט ואלמצוה אלתאסעה̈ ועשרין ומאיה̈ אלנהי אל̇ד̇י נהי כל טמא ען אכל אלקודש והו קולה פי אליולדת (ויקרא יב, ד) בכל קדש לא תגע ונץ̇ ספרא (ª נא) בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא מה מקדש הנכנס לו בטומאה ענוש כרת אף הקדש האוכלו בטומאה ענוש כרת ואסתדל̇* בקולה לא תגע פי אלשכץ̇[3] אל̇ד̇י יאכל מתעמ̇דא עלי* אלאצל אל̇ד̇י תב̈ין פי מכות פי שרח קולה תע בכל קדש לא תגע והו קולהם פי גמר מכות[4] (b י״ד) טמא שאכל את הקדש בשלמא עונש כתיב והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשה לײ וטומאתו עליו ונכרתה אלא אזהרה מנא לן אתיא מבכל קדש לא תגע והנאך קיל בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל אתה

1) מהאכיל הפסח לישראל. — 2) הפירוש לקבלה; H. המתרגם. — 3) והביא בזהן [כפי העיקר] שנתבאר [במכות בפירוש. — 4) ראיה באמרו לא תגע על האיש אמרו ית' בכל קדש לא תגע והוא אמרם [בגמר] מכות.

אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע תלמוד לומר בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא מקיש קדש למקדש מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קדש שיש בו נטילת נשמה ואי לנגיעה מאי נטילת נשמה איכא אלא לאכילה ואפקא רחמנא לאכילה בלשון נגיעה למימרא דנגיעה כאכילה ומן הדֿה אלנצוץ תבֿין לך אן טמא שאכל את הקדש חייב כרת הדֿא אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פהו יקרֿב קרבן עולה ויורד כמא דֿכרנא פי אלתֿאניהֿ וסבעין מן מצוות עשה וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלתֿאלתֿ עשר מן זבחים

קל ואלמצוה אלמופיהֿ תֿלאתֿין ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען אכל בשר קדשים שנטמא והו קולה תע' (ויקרא ז, יט) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל ומן תעדֿי ואכלה יצֿרב מלקות ופי* תוספת זבחים (פ"ה הל' יב) תבֿין אן טהור שאכל בשר טמא הרי זה לוקה את הארבעים[1] ופי תֿאני גמר פסחים (כד ב) קאלו טומאת גוף בכרת טומאת הבשר בלאו וקד תבֿינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלתֿאלתֿ עשר מן זבחים

קלא ואלמצוה אלחאדיהֿ ותֿלאתֿין ומאיהֿ אלנהי אלדֿי נהינא ען אכל אלנותר והו מא בקי מן לחום אלקדשים בעד אלזמאן אלמפרוץֿ[2] לאכלהם ולא יגֿי פי נץֿ אלתורה בביאן לתחרים[3] הדֿא אלאכל לכנה תבֿין פי נץֿ אלתורה לזום אלכרת למן יאכל אלנותר[4] והו קולה פי פרשת קדושים תהיו ענד דֿכרהֿ קרבן שלמים (ויקרא יט, ו) והנותר עד יום השלישי באש ישרף ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה ואכליו עונו ישא כי את קדש יי חלל ונכרתה פקד תבֿין אנֿה בכרת אן כאן מזיד ואן אכל בשוגג לזמתה חטאת

1) [ובתוספת זבחים נתבאר שטהור שאכל בשר טמא הרי זה לוקה את הארבעים ובשני בבאור]. — 2) הזמן הקצוב; H. המונח. — 3) [לאסור זאת האכילה אבל התבאר בתורה חיוב הכרת למי שיאכל הנותר]. — 4) בזכרו קרבן; H. בזבח.

קבועה פהדֿא אלעונש מנצוץ ואמֿא אלאזהרה פהו קולה פי אלמלואים (שמות כט, לג) וזר לא יאכל כי קדש הם ואם יותר מבשר המלואים וגו׳ ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא הדֿא אלצֿמיר אלדֿי הו הַם הו איצֿא יעֿם כלֿ מא פסד מן אלקדשים[1] ולא יגֿוז אכלה מתֿל אלנותר ופי מעילה (י״ז ב) קאלו עלי קול אלמשנה הפגול והנותר אין מצטרפין זה עם זה מפני שהן שני שמות קאלו לא שנו אלא לטומאת הידים מדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא רבי אליעזר אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול ליתן לא תעשה על אכילתו ואלפיגול ואלנותר המא מן פסולי הקדש פלדֿלך כלֿ דֿלך מנהמא מנהֿי ען אכלה בקולה לא יאכל כי קדש הם וקד תבֿין עונש אלנותר אנֿה כרת

קלב ואלמצוה אלתֿאניה ותֿלאתֿין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אכל אלפיגול ואלפיגול הו אלקרבן אלדֿי פסדת[2] פיה אלמחשבה חין דֿבחה או וקת תקריבה ועֿל אלשכֿץ אלדֿי תנאול תקריבה אן יוכֿל מנה אחר זמנו או* יחרק מא יחרק מנה אחר זמנו[3] עלי מא ביֿנֿא[4] ואוצֿחנֿא פי תֿאני מסכת זבחים (כח א) אמֿא אלאזהרה ען אכל הדֿא אלפיגול פהו קולה לא יאכל[a] כי קדש הם עלי מא ביֿנֿא פי אלמצוה אלתֿי קבל הדֿה ואמֿא אלעונש פתעלֿמנא מן קולה פי אלפיגול פי פרשת[5] צו (ויקרא ז, יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא גֿאנא אלנקל פי תפסיר הדֿא אלפסוק אנֿה אנֿמא יתכלֿם פי אלקרבן אלדֿי אנפסדת פיה אלניֿה פי חין תקריבה והו אלדֿי

a) Mss. לא יאכלום.

1) שנפסל [מן הקדשים]. — 2) שנפסדה בו המחשבה. — 3) [או ישרף מה שישרף ממנו אחר זמנו]. — 4) כמו שבארנו ופרשנו. — 5) בפרשת צו; H. בפרק ב׳.

יתסמّי פיגול ואן קולה האכל יאכל אנّמא יריד בה אדֿא חשב עליו אן יאכל מנה ביום השלישי קאלו (זבחים כ"ט) כוף אזנך לשמוע במחשב על זבחו שיאכל ממנו ביום השלישי הכתוב מדבר פאנّה יפסד בהדֿה אלמחשבה ומן יאכל מנה בעד הדֿה אלמחשבה חייב כרת לקולה פיה והנפש האוכלת ממנה עונה תשא וקאל פי אלנותר ואוכליו עונו ישא ופי גמר כריתות (ה') קאלו אל תהי גזרה שוה קלה בעיניך שהרי פיגול אחד מגופי תורה ולא למדו הכתוב אלא בגזרה שוה דיליף עון עון מנותר כתיב הכא והנפש האוכלת ממנה עונה תשא וכתיב התם ואוכליו עונו ישא מה להלן כרת אף כאן כרת ואלדֿי יאכל איצֿא פגול בשגגה יביא חטאת קבועה וקד תבינّת אחכאם אלפיגול ואלנותר פי מואצֿע שתّי[1] מן סדר קדשים

קלג ואלמצוה אלתֿאלתֿה ותלאתֿין ומאיה אלנהי אלדֿי נהי כל זר ען אכל כל[2] תרומה והו קולה תע' (ויקרא כב, י) וכל זר לא יאכל קדש ויריד בהדֿא אלקדש אלתרומה[3] כאצّה וכדֿלך אלבכורים לאנّהא תסמّאת תרומה כמא סאבינّ והדֿא ארדת[4] בקולי כל תרומה פאן אכל תרומה בזדון לזמה מיתה בידי שמים ולא ילזמה תוספת חומש כמא באן פי אלסאדס[5] ואלסאבע מן מסכת תרומה ופי תאסע סנהדרין (פ"ג) עדّו מחויבי מיתה בידי שמים ופי גמלתהם זר שאכל תרומה וגٌעלו דליל דֿלך קולה ומתו בו כי יחללוהו ובעדה וכל זר לא יאכל קדש ופי תֿאני בכורים (מ"א) קאלו התרומה והבכורים חייבין עליהם מיתה וחומש ואסורין לזרים ורב יכֿאלף עלי הדֿה אלמשניות כלّהא ויקול (סנהדרין פ"ג b) זר שאכל תרומה לוקה ומעלום אן רב תנא הוא ופליג וקד בינّא פי תאליפנא פי שרח אלמשנה אן כל אכֿתלאף לא

1) במקומות נפוזרים; H. רבים. — 2) מלאכול [כל] תרומה. — 3) התרומה [ולבד וכן] הבכורים [ולפי]. — 4) כל באמרי רציתי וזה. — 5) בששי ובשביעי מתרומה.

יוגב אכתלאף פי אלעמל בל פי אלראי פקט לא אקטע פיה הלכה ולא אקול הלכה כפלוני פלדלך לא אקול הנא[1] הל אלהלכה כרב או[2] כסתם משנה אד לדברי הכל לוקה לאן כל מחויב מיתה בידי שמים עלי אחד אללאוין איצא לוקה עלי מא בינת פי מקדמאת הדה אלמקאלה וכדלך[a] כל מועל בקדשים במזיד לוקה בלא שך והו קולה פי סמוך לאיש אדא הקדיש קאלו (נדה b מו) הקדש הוא ואכלו אחרים רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש דאמרי תרוייהו לוקין[a]

קלד ואלמצוה אלראבעה ותלאתין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלתושב כהן ושכירו ען אכל אלתרומה קאל (ויקרא כב, י) תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש ואן אכל פחכמה חכם שאר זרים

קלה ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלערל ען אכל אלתרומה והו הדין לשאר קדשים אן אלערל מנהי ען אכלהא והדא אלנהי[3] לם יבן פי אלנץ לכנה יתעלם בגזרה שוה וביינו אלנאקלון מע דלך אן הדא אלחרמאן מדאוריתא לא מדרבנן[4] ונץ יבמות (a ע) מנין לערל שאינו אוכל בתרומה נאמר תושב ושכיר בפסח ונאמר תושב ושכיר בתרומה מה תושב ושכיר האמור בפסח ערל אסור בו אף תושב ושכיר האמור בתרומה ערל אסור בו והוא הדין לשאר קדשים והדא* איצא נץ ספרא (b צ) והנאך קיל רבי עקיבא אומר איש איש לרבות את הערל והנאך תבין איצא אעני פי גמר יבמות (a עב) אן דבר תורה משוך אוכל בתרומה ומדבריהן גזרו עליו מפני שנראה כערל[5] פקד אתצח לך אן אלערל אסור

a) à b) Ce passage manque dans B., il manque également dans la traduction d'ibn Ayub.

1) [כאן אם] אומר. — 2) או כסתם. — 3) [ואת האזהרה; H. האכילה. — 4) [לא מדרבנן] מדאוריתא. — 5) [וזה גם כן לשון ספרא ושם נאמר רבי עקיבא אומר איש איש לרבות את הערל ושם התבאר גם כן רצה לומר בגמר יבמות שדבר תורה משוך אוכל בתרומה ומדבריהן גזרו עליו מפני שנראה כערל] הנה כבר.

בתרומה מן התורה ואלמשוך הו אלדׄי הו אסור מדרבנן פאפהם הדׄא והנאך קיל משוך[1] צריך שימול מדרבנן

קלו ואלמצוה אלסאדסה̈ ותׄלאתׄין ומאיה̈ אלנהי אלדׄי נהי כהן טמא ען אכל אלתרומה והו קולה תע' (ויקרא כב, ד) איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר ופי גמר מכות (י״ד) קאלו אזהרה לתרומה מנין מאיש איש וגו' איזה הוא דבר שהוא שוה בזרעו של אהרן הוי אומר זה תרומה יענו[2] בקולהם שוה בזרעו של אהרן אן יאכלה אלנסל כלה דׄכור ואנאתׄ וקד תכרר אלנהי איצׄא פי הדׄא אלמעני בקולה ושמרו את משמרתי ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלנהי ילזמה מיתה בידי שמים ופי תאסע[3] סנהדרין (פ״ג) עדׄו מחוייבי מיתה בידי שמים ומן גמלתהם כהן[4] טמא שאכל בתרומה טהורה ונׄעלו דלילהם מן קולה (ויקרא כב, ט) ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא

קלז ואלמצוה אלסאבעה̈ ותׄלאתׄין ומאיה̈ אלנהי אלדׄי נהית אלחללה ען אכל אלקדש אלדׄי להא[5] אן תאכלהא אעני תרומה וחזה ושוק והו קולה (שם, יב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל ופי גמר יבמות (פ״ח) קאלו כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסולה ומן קולה בתרומת הקדשים קאלו במורם מן הקדשים לא תאכל יעני חזה ושוק והנאך קיל לכתוב קרא היא בקדשים לא תאכל מאי בתרומת הקדשים שמע מיניה תרתי יעני אנׄהא אדׄא נבעלה לפסול נפסלה לתרומה ואנׄהא אדׄא כאנת נשואה לזר ומאת ענהא חוזרת לתרומה ואינה חוזרת לחזה ושוק פיכון הדׄא אללאו אלדׄי הו היא בתרומת הקדשים לא תאכל יתצׄמן

1) משוך [צריך]. — 2) ורצו באמרם שוה בזרעו של אהרן [שיאכלוהו]. — 3) ובתשיעי [מסנהדרין]. — 4) ובכללם כהן טמא שאכל בתרומה. — 5) ורצה לומר שיש לה [לאכול].

מעניין אחדהמא נהי אלחללה ען אכל אלקדש ואלת̇אני נהי כהנת שנשאת לזר ען אכל חזה ושוק ועלי אן מאת זוגהא או טלקהא אמ̇א חרמאן אכלהא בתרומה והי תחת בעלה[1] הזר פלים הו מן הד̇א אלנק̇ ואנ̇מא אסתדלו̇ עליה רואת[2] אלתפסיר מן קולה וכל זר לא יאכל קדש וקאל* מא הי תחת הזר הרי היא כזר וזר קרינא בה פאעלם ד̇לך[3] ואד̇א תעד̇ת איצ̇א עלי הד̇א אלנהי פהי לוקה

קלח ואלמצוה אלת̇אמנה ות̇לאת̇ין ומאיה אלנהי אלד̇י נהינא ען אכל מנחת כהן והו קולה תע׳ (ויקרא ו, יו) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל ותכר̇ר אלנהי פי חביתי כהן גדול והי מנחה̇ איצ̇א ואלמתעד̇י עלי הד̇א לוקה ונק̇ ספרא (פ׳ לא) כליל תהיה לא תאכל כל שהוא בכליל תהיה ליתן לא תעשה על אכילתו

קלט ואלמצוה אלתאסעה̇ ות̇לאת̇ין ומאיה̇ אלנהי אלד̇י נהי אלכהנים ען אכל לחום חטאות הנעשות בפנים והו קולה תע׳ (ויקרא ו, כג) וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף ומן אכל מנהא לוקה ונק̇ ספרא (פ׳ לד) לא תאכל באש תשרף כל שהוא טעון שריפה ליתן עליו בלא תעשה על אכילתו

קמ ואלמצוה אלמופיה̇ ארבעין ומאיה̇ אלנהי אלד̇י נהינא ען אכל פסולי המוקדשין אלת̇י לא יג̇וז אכלהא והו[4] אן יכון מום קד פעלנאה פיהא בקצד כמא תבי̇ן פי מסכת בכורות (פ׳ לד) אן[5] יכון ד̇לך אלקרבן נפסל בעד ד̇בחה בונה מן אונה אלפסאד אלת̇י תמנע מן אכלה והו קולה (דברים יד, ג) לא תאכל כל תועבה ונק̇ ספרי (פ׳ צד) לא תאכל כל תועבה בפסולי המוקדשין הכתוב מדבר והנאך קיל (שם) רבי אליעזר בן יעקב אומר מנין לצורם באוזן הבכור ואכל ממנו שעובר

1) תחת [בעלה] הזר. — 2) ומקבלי [הפירוש] מאמרו. — 3) וכל עוד שהיא תחת הזר הרי היא כזר וזר קרינא בה ודע זה וכשעברה . . . — 4) וזהו שיהיה מום שעשינוהו בהם בכונה. — 5) שיהיה; H. או שהיה.

בלא תעשה תלמוד לומר לא תאכל כל תועבה ומן אכל לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת בכורות

קמא ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני של דגן חוץ לירושלים והו קולה תע׳ (דברים יב, יז) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ומן אכל מעשר שני דון פדיון לוקה לכן באלשרט אלדי תבין פי אכר[1] מכות והו אן יאכלה בחוץ[a] בעד אן ראה פני הבית אעני[b] לפנים מחומת[c] ירושלים והו קולהם הנאך (ס״ט) מאימתי חייבין עליו משיראה פני הבית

קמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני של תירוש חוץ לירושלים והו קולה (שם) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ומן אכלה[2] לוקה ובאלשרט אלדי תבין[3] פי מעשר דגן

קמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני של יצהר חוץ לירושלים והו קולה (שם) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ומן אכל חייב מלקות ובאלשרט אלמתקדם פי[4] מעשר דגן ולעלך תסתנכר כוננא עדדנא מעשר דגן ומעשר תירוש ומעשר יצהר בשלש מצוות פלתעלם[5] אנה אדא אכל שלשתן כאחת לוקה על כל אחת ואחת לאן הדא אללאו אלדי פי הדא אלפסוק לים הו לאו שבכללות אלדי אין לוקין עליו ואנמא הו לחלק ובביאן קאלו פי גמר כריתות[d] (ד׳ b) אכל מעשר דגן ותירוש ויצהר חייב על כל אחת ואחת וכי לוקין על לאו שבכללות קרא יתירא כתיב מכדי כתיב ואכלת לפני יי אלהיך

a) Manque dans O. et S. — b) à c) O. et S. קבל חצולה פי. — d) Mss. מכות.

1) מכות [באחרון של]. — 2) ומי שאכלו לוקה; H. שאכלו בלא פדיון. — 3) ובתנאי שהתבאר. — 4) הקודם [במעשר דגן]. — 5) שהוא [והנה תדע].

מעשר דגנך תירושך ויצהרך למה לי למיהדר לכתבינהו כולהו שמע מיניה לחלק ופי גמר מכות קאלו (a יח) מכדי כתיב ואכלת לפני יי אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ליכתוב רחמנא לא תוכל לאכל אתם בשעריך מהדר פירושינהו לכולהו למה לי שמע מיניה ליחודי לאו לכל חד וחד וקד באן אן כל̈ מא נהי ענה פי הד̇א אלפסוק כל̈ מעני ומעני לאו בּפני עצמו וארג̇ע אלי תתמים בקד̈ה אללאוין אל̈תי תצ̇מנהא אלפסוק

קמד ואלמצוה אלראבעה וארבעין ומאיה אלנהי אל̈די נהינא ען אכל אלבכור חוץ לירושלים אד̇א כאן תמים והו קולה (שם) לא תוכל לאכל בשעריך וגו׳ ובכרת בקרך וג̈ע ספרי (a צ) ובכורות זה הבכור לא בא הכתוב אלא לזר שאכל בכור בין לפני זריקת דמים ובין לאחר זריקת דמים שעובר בלא תעשה פקד תבי̈ן לך אן הד̇א אללאו יתצ̇מן מעניין נהי אלזר ען אכל בכור תמים ונהי אלכהן ען אכלה איצ̇א חוץ לירושלים ולמעניין חכם מתעל̈ק בבכור תמים ומן תעד̈י עלי הד̇א אלנהי לוקה

קמה ואלמצוה אלכ̇אמסה וארבעין ומאיה אלנהי אל̈די נהינא ען אכל חטאת ואשם חוץ לעזרה ולו[1] אלכהנים והו קולה הנא פי הד̇א אלפסוק (שם) בקרך וצאנך כאנ̈ה יקול לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך בקרך וצאנך וג̇אנא אלתפסיר (ספרי a צ) בקרך וצאנך לא בא הכתוב אלא לאוכל חטאת ואשם חוץ לקלעים שהוא עובר בלא תעשה והד̇א לוקה וכד̇לך אוכל קדשים קלים חוץ לחומה איצ̇א לוקה כמא תבי̈ן פי גמר מכות (a יז) לאן̈[2] אכל כל̈ שי חוץ למקום אכילתו לא תוכל לאכול בשעריך קרינא ביה פאחפט̇[3a] הד̇א

a) B. פאפהם.

1) חוץ לעזרה [ואפילו הכהנים]. — 2) [לפי] שאכילת. — 3) ביה [ושמור זה].

קמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל שי מבשר העולה והו קולה תע׳ (שם) לא תוכל לאכל בשעריך וגו׳ וכל נדריך אשר תדר כאנה יקול לא תוכל לאכל נדריך אשר תדר ונץ אלתפסיר (ספרי ª צ) ונדריך זו עולה לא בא הכתוב אלא ללמדך לאוכל עולה בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים בין לפנים מן הקלעים בין חוץ לקלעים שהוא עובר בלא תעשה והדא אללאו הו אלאזהרה לכל מועל ואלמתעדי עלי הדא אעני אלדי יאכל מבשר עולה או אלדי יהנה מן סאיר אלקדשים אלתי חייבין עליהן מעילה עלי מא תבין פי מסכת מעילה אן כאן מזיד פיצרב מלקות ואן כאן שוגג פיקרב קרבן מעילה וירד אלדי נהנה ויוסיף חומש עלי מא תבין פי מסכת מעילה ופי תאסע׳ סנהדרין (ª סד) קאלו הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה ונעלו דלילהם קולה (ויקרא כב, ט) ומתו בו קאלו[1] בו ולא במעילה[2]

קמז ואלמצוה אלסאבעה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל בשר קדשים קלים קודם זריקת דמים והו קולה (דברים יב, יז) לא תוכל לאכל בשעריך וגו׳ ונדבתיך כאנה יקול לא תוכל לאכל נדבתיך ונץ אלנקל (ספרי b פט) לא בא הכתוב אלא לאוכל תודה ושלמים לפני זריקת דמים שהוא עובר בלא תעשה והדא איצא לוקה

קמח[a] ואלמצוה אלתאמנה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלזר ען אכל קדשי קדשים והו קולה (שמות כט, לג) וזר לא יאכל כי קדש הם ולא ילזמה מלקות חתי יאכל בעזרה אחר זריקת דמים

קמט[b] ואלמצוה אלתאסעה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא[3] ען

a) B. donne ici la *Miçva* qui est dans O. et S. à קמט. — *b)* B. donne ici la *Miçva* qui est dans O. et S. à קמח.

1) [אמרו] ומתו בו [ואמרו בו ולא. — 2) במס׳ מעילה [ובתשיעי מסנהדרין] [במעילה. — 3) שהזהירנו מאבול; H. שהזהיר הכה״נים.

אכל אלבכורים בחוץ והו קולה תע׳ (דברים יב, יז) לא תוכל לאכל בשעריך וגו׳ ותרומת ידך גא׳ אלנקל (ספרי b סט) ותרומת ידך אלו הבכורים לאנّה לם יתרך פי הדׄא אלפסוק שיא הו מעון הבאת מקום אלّא וד׳כרה בביאן וקאל פי אלגמלה׳ ותרומת ידך פהי אלבכורים בלא שךّ אלדׄי בין פיהא אנّהא טעונין הבאת מקום אמّא אלתרומה פמעלום אנّהא אינה טעונה הבאת מקום פכיף ינהי ען אכלהא בשעריך ונץّ ספרי (b סט) לא בא הכתוב אלא לאוכל בכורים שלא קרא עליהם שהוא עובר בלא תעשה וקד תביّן פי אכׄר מכות (a י״ז) אנّה אינו חייב עליהן אלא קודם שיניחן בעזרה אמّא משיניחן בעזרה פהו פטור עליהן ועלי אנّה לא קרא ופי אלבכורים איצׄא אלשרט אלדׄי פי מעשר שני אעני אנّה אינו חייב עליהן אדׄא[a] אכלן בחוץ כלّ מן אכלהא[b] עד שיראו פני הבית ואדׄא אכל מנהא כלّ מן אכל אחר שראו פני הבית קודם הנחה בעזרה לזמה מלקות פקט אן כאן כהן אמّא אלישראלי פהו מחויב מיתה בידי שמים מתי מא אכל אלבכורים ולו אחר קריאה ובביאן קאלו (בכורים פ״ב מ״א) התרומה והבכורין חייבין עליהן חומש ומיתה ואסורין לזרים אן אכלהא בזדון לזמתה מיתה ובשגגה מוסיף חומש כחכם אלתרומה סוי לאןّ מנד׳ סמّאהא תע׳ ותרומת ידך לזמתהא אחכאם אלתרומה וינבגי לך אן תפהם הנא פהמא חסנא חתّי לא תכלט[2] עליך אלמעאני וד׳לך אן אלכהן אדׄא אכל אלבכורים משראו פני הבית קודם הנחה בעזרה לוקה ואזהרתיה מלא תוכל לאכול בשעריך וגו׳ ותרומת ידך כמא תביّן פי גמר מכות (a י״ז) מתל ישראל במעשר שני אלדׄי לוקה על אכילתו חוץ למקום ועלי אנّה שלו ואמّא אלישראלי אדׄא אכל

a) à *b)* Manque dans O. et S.

1) ותרומת [באה הקבלה] ידך. — 2) עד שלא יתערבו לך הענינים; H. עד שלא ישתבש עליה.

אלבכורים אחר[b] שראו פני הבית[a] מתי מא אכלהא חייב מיתה בידי[1] שמים ואזהרתיה מן וכל זר לא יאכל קדש כמא בינّא פי אלתֿאלתֿה ותֿלאתֿין ומאיה מן הדה אלמצוות וקד* תבינّת אחכאם הדה אלמצוה פי גמר מכות[2]

קנ ואלמצוה אלמופיה למסין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני בטומאה ולו פי ירושלים חתّי יפדי לאן אלאצל ענדנא אן מעשר שני[3] שנטמא פודין אותו אפילו בירושלים כמא תבין פי מכות (b יט) ואלנהי ען' דלך הו קולה תע' (דברים כו, יד) ולא בערתי ממנו בטמא ונא אלנקל (ספרי b קכח) בין שאני טמא והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא ופי גמר[5] מכות (b יט) תבין איצֿא אן המעשר והבכורים אסור לבער מהן בטומאה ואוכלן בטומאת עצמן[6] לוקה לכן בשרט אן יאכל הדא אלמעשר בטומאה בירושלים דון פדיון וחיניד ילקה כמא דכרנא וקד תבינّת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר מכות

קנא ואלמצוה אלחאדיה וכמסין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני באנינות והו קולה תע' (דברים כו, יד) לא אכלתי באני ממנו ונץ אלמשנה (בכורים פ"ב, מ"ב) שהמעשר והבכורים טעונין הבאת מקום וטעונין ודוי ואסורין לאונן וכדלך כל אונן אסור לאכול[7] בקדשים מן הדא אלנץ ונץ אלתורה איצֿא (ויקרא י, יט) ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני יי וקד תבינّת אחכאם אלאנינות פי אלתֿאמן מן פסחים ותֿאני זבחים וכל מן אכל קדשים או מעשר שני באנינות לוקה

a) à b) Manque dans O. et S.

1) [בידי שמים] מיתה. — 2) [נמר מכות] המצוות וכבר נתבארו דיני זו המצוה בנמר מכות. — 3) [שני] מעשר. — 4) [הוא אמרו] והאזהרה מזה. — 5) ובנמר מכות; H. ובשלישי. — 6) [עצמן] בטומאת; H. עצמו. — 7) [לאכול] אסור לאכול בקדשים.

קנב ואלמצוה אלת֗אניה֗ וכ֗מסין ומאיה֗ אלנהי אלד֗י נהינא ען תצריף את֗מאן מעשר שני פי גיר אלטעאם ואלשראב והו קולה תע׳ פיה (דברים כו, יד) ולא נתתי ממנו למת ונץ֗ ספרי (קכח[b]) שלא לקחתי ממנו ארון ותכריכין ומתי מא צרף֗ מנה שיא יאכל כנגדו עלי מא באן פי מוצעה ואנ֗מא ד֗כר אלמת ללתאכיד כאנ֗ה יקול ועלי אנ֗ה מצוה֗ לא יצרף֗[1] פיה מעות מעשר שני ויקוי* ענדי אנ֗ה למא אמר תע׳ אן יצרף֗ ת֗מן מעשר שני[2] פי אלאנתד֗א פקט בקולה (דברים יד, כו) ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך פמן געל תצריפה פי גיר אלאנתד֗א כמן דפעה למית אלד֗י לא נפע ללמית[3] פי ד֗לך

קנג ואלמצוה אלת֗אלת֗ה֗ וכ֗מסין ומאיה֗ אלנהי אלד֗י נהינא ען אכל אלטבל והו אלשי אלד֗י לם תכ֗רג מנה תרומה ומעשרות והו קולה תע׳ (ויקרא כב, טו) ולא יחללו[4] את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לייי ואלמתעד֗י עלי ד֗לך אעני[5] אוכל טבל ילזמה מיתה בידי שמים ואלתנביה עלי ד֗לך מן קולה הנא ולא יחללו וקאל פי אלתרומות (במדבר יח, לב) ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו ויליף֗ חלול חלול מתרומה אלתי הי עון מיתה כמא בינ֗א ונץ֗ גמר סנהדרין (פג[a]) מנין לאוכל טבל שהוא במיתה שנאמר ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לייי בעתידים ליתרם* הכתוב מדבר ויליף֗ חלול חלול מתרומה יריד בקולה בעתידים ליתרם הכתוב מדבר כאנ֗ה יקול לא יחללו קדשים שהם עתידים להרים אתם לייי והו קולה את אשר ירימו לייי מסתקבלא[6] ובעד הד֗א אלפסוק קאל והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם ופי גמר מכות (יז[b])

1) יוציא; H. הוציא. — 2) [ויחזק אצלי שאחר שצוה ית׳ שנוציא מעות מעשר שני] במזון לבד. — 3) למת בזה; H. לו. — 4) ולא יחללו; H. תחללו. — 5) [ורצה לומר] אוכל. — 6) בעתידים [ליתרם הכתוב מדבר ויליף֗ חלול מתרומה ירצה באמרו בעתידים ליתרם הכתוב מדבר כאלו יאמר לא יחללו קדשים שהם עתידים] להרים אתם לייי והוא אמרו ירימו לייי [להבא.

קאלו יכול לא יהו חייבין אלא על הטבל שלא הורם ממנו כל עיקר ניטלה ממנו תרומה גדולה ולא ניטלה ממנו תרומת מעשר מעשר ראשון ולא מעשר שני אפילו מעשר עני מנין תלמוד לומר לא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר ואכלו בשעריך ושבעו מה להלן מעשר עני אף כאן מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל לאכול בשעריך לכן הדׄא כלהׄ׳ למלקות אמׄא עון מיתה פלים הו גיר פי תרומה גדולה ותרומת מעשר לאן אלדׄי יאכל מעשר ראשון קבל אן תכׄרג מנה תרומת מעשר תלזמה מיתה והו קולה תע׳ ללוים ענד מא אמרהם באכׄראג מעשר מן המעשר ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו לאן הדׄא נהי ען אכל מעשר ראשון בטבלו ולדׄלך חייבין עליו מיתה כמא באן פי מסכת דמאי פאלמתכׄלׄץ׳ מן הדׄא כלהׄ אן מן יאכל אלטבל קבל אן תכׄרג מנה תרומה גדולה ותרומת מעשר חייב מיתה ואזהרתה מן קולה ולא יחללו את קדשי בני ישראל כמא ביׄנׄא פי הדׄה אלמצוה ומן אכל אלטבל בעד כׄרוגׄ אלתרומות קבל כׄרוגׄ גׄמיע אלמעשרות חייבין מלקות ואזהרתיה מלא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך פאחפטׄ הדׄא ולא תגלטׄ פיה וקד תביׄנת אחכאם אלטבל פי מואצׄע מן מסכת דמאי ותרומות ומסכת מעשרות

קנד ואלמצוה אלראבעהׄ וכׄמסין ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען תקדים חקוק אלזרע בעצׄהא עלי בעץׄ בל נכׄרגׄהא עלי רתבתהא וביאן דׄלך אן אלקמח מתׄלא אדׄא דרס׳ וצפי פהו טבל יכׄרג אולא תרומה גדולה׳ והו גׄז׳ מן כׄמסין ובעד דׄלך יכׄרג מנה עשר מא בקי והו מעשר ראשון ובעד דׄלך יכׄרג עשר מא בקי והו מעשר שני ידפע תרומה גדולה לכהן ומעשר ראשון ללוי ומעשר שני יאכל לבעליו

1) זה [כלו] למלקות. — 2) והברור מכל זה הוא שמי שיאכל; H. והתבאר. — 3) כשדשוה ונקו אותה היא; H. כשזרוה. — 4) והיא [גדולה] תרומה.

בירושלים פעלי הדֿה אלרתבהֿ ינבגי אן יכֿרגֿ וגֿא אלנהי פי תקדים מא ינבגי תאכֿירה ותאכֿיר מא ינבגי תקדימה והו קולה תעָ׳ (שמות כב, כח) מלאתך ודמעך לא תאחר כאנֿה יקול לא תאכֿר ממלאתך ודמעך מא יגֿב תקדימה ופי משנת˒ תרומות (פ״ג מ״ו) המקדים תרומה לבכורים ומעשר ראשון לתרומה ומעשר שני לראשון אעפ״י שהוא עובר בלא תעשה שנאמר מלאתך ודמעך לא תאחר מה שעשה עשוי ופי אלמכלתא (ᵇצו) מלאתך אלו הבכורים הניטלין מן המלאי ודמעך זו תרומה לא תאחר שלא תקדים שני לראשון ראשון לתרומה תרומה לביכורים והנאך* קיל מכאן אמרו כל המקדים תרומה לביכורים¹ ומעשר שני לראשון אעפ״י שהוא עובר בלא תעשה מה שעשה עשוי וקד תבײַן פי אוֿל תמורה אן המקדים אינו לוקה

קנֿה ואלמצוה אלכֿאמסהֿ וכֿמסין ומאיהֿ אלנהי אלֿדי נהינא ען תאכֿיר אלנדרים ואלנדבות וסאיר אלקראבין אלמתעײַנהֿ עלינא והו קולה תעָ׳ (דברים כג, כב) כי תדר נדר לײַ אלהיך לא תאחר לשלמו וגֿא אלנקל (ראש השנה ᵇד) אנֿה אינו עובר עלי הדֿא אללאו עד שיעברו עליו שלש רגלים וקד תבײַנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אוֿל ראש השנה

קנו ואלמצוה אלסאדסהֿ וכֿמסין ומאיהֿ אלנהי אלֿדי נהינא ען אלטלוע ללחגֿ דון קרבן יכון מענא נקרֿבה תֿםֿ והו קולה תעָ׳ (שמות כג, טו) ולא יראו פני ריקם בל² לא בדֿ יכון מעה מן עולה ושלמים וקד תבײַנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי מסכת חגיגה והדֿא נהי לא יכֿתץֿ באלנסא

קנז ואלמצוה אלסאבעהֿ וכֿמסין ומאיהֿ אלנהי אלֿדי נהינא ען

a) S. מסכת. — b) Ce passage se trouve dans B. à la fin de la Miçva.

1) לביכורים] ושם נאמר מכאן אמרו כל המקדים תרומה לביכורים. — 2) אבל ועל כל פנים . . . עולה] H. אי אפשר שלא יהיה עמו מן עולה;

מכאלפה[1] מא אלזמנא אנפסנא באללפט ועלי אן דלך בגיר ימין והדה הי אלנדרים מתל אן יקול אלאנסאן מתי מא גרי כדא או מתי מא פעלת כדא פירות העולם אסורין עלי או פירות מדינה זו או[2] נוע מא מעין מתל אן יקול יחרם עלי אלנביד או יחרם עלי אללבן או אלסמך או גיר דלך וכדלך יקול אשתי אסורה עלי וכל מא אשבה הדא[3] מן אלאלתזאמאת אלתי תבינת מתאלהא פי נדרים פאנה ילזמה תתבית דלך אלנדר וגא אלנהי פי אלתעדי עלי דלך אלקול והו קולה תע׳ (במדבר ל. ג) לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה וגא אלתפסיר (ספרי נו b) לא יחל דברו לא יעשה דבריו חולין יעני אן ילזם נפסה שיא פלא[4] יתבתה וגע גמר שבועות (כ b) קאלו קונמות עובר בלא יחל דברו ופי ספרי (שם) קאלו לא יחל מגיד שהוא עובר על בל יחל ועל בל תאחר יעני אדא נדר קרבן ולם יקרבה ועברו עליו שלש רגלים פאנה חייב משום לא תאחר ומשום לא יעשה דבריו חולין וכדלך כל מא שבה אלקרבן מתל אן ידור לבדק הבית או לצדקה או לבית הכנסת ונחו דלך ומתי מא תעדי ופעל מא חרם עלי נפסה פעלה לוקה[a] וקד[*] תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלתמאם פי מסכת נדרים[5]

קנח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלכהן ען זואג אלזונה והו קולה (ויקרא כא. ז) אשה זונה וחללה לא יקחו ומתי מא נכחהא לזמה מלקות

קנט ואלמצוה אלתאסעה וכמסין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלכהן

a) Ce passage manque dans O. et S.; la leçon de B. est conforme à la version d'ibn Tibbon et celle de O. et S. à celle d'ibn Ayub.

1) מהחליף; H. מעבור. — 2) או שום מין מיוחד כגון שיאמר היין אסור עלי או החלב אסור עלי או הדגים; H. או מאכל . . . שדומה לזה. — 3) מן החיובין אשר התבארו דמיוניהם בנדרים. — 4) ולא יקיים; H. שיקיים. — 5) לעשות לוקה וכבר התבארו משפטי מצוה זו בשלמות במסכת נדרים.

עך זואג אלחללה והו קולה (שם) אשה זנה וחללה לא יקחו ומתי מא נכחהא לזמה מלקות

קס ואלמצוה אלמופיה סתין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלכהן עך זואג אלגרושה והו קולה תע׳ (שם) ואשה גרושה מאישה לא יקחו ומתי מא נכחהא לזמה מלקות

קסא ואלמצוה אלחאדיה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי כהן גדול באצה[1] עך זואג אלאלמנה והו קולה תע׳ (שם, יד) אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח ואנמא כרר הדא אלנהי עלי כהן גדול פי גרושה וחללה וזונה ללמעני אלדי בינה פי גמר קדושין (ע״ז ט) ודלך אן אדא אתפק אן תכון מראה ואחדה אלמנה וגרושה וחללה וזונה ונכחהא כהן גדול לוקה ארבע מלקיות ואן נכחהא כהן הדיוט לוקה שלש והנאך קיל אלמנה וגרושה וחללה זונה בזמן שהן כסדר חייב על כל אחת ובינו אן דלך באשה אחת ומעני קולהם[2] כסדר אן תכון צחבתהא[3] הדה אלחאלאת עלי רתבה אלפסוק אן תציר אולא אלמנה תם תציר בעד דלך גרושה תם תציר בעד דלך חללה תם תציר בעד דלך זונה ואנמא אחתגנא להדא לכונהא אשה אחת ובבעילה אחת נריד אן נלזמה הדה אלארבע מלקיות ואלאצל ענדנא אין איסור חל על איסור אלא אן יכון איסור מוסיף או איסור כולל או איסור בת אחת עלי מא בינא פי מוצעה[4] מן מסכת כריתות (פ״ג, מ״ז) פי שרחנא פאדא כאנת על הסדר כאן פיהא איסור מוסיף כמא באן הנאך אמא אדא כאן אשכאץ כתירין מתל אן ינכח אשה אלמנה ואשה אחרת חללה ואחרת זונה ואחרת גרושה פלא כלאמא אנה לוקה על כל אחת ואחת ובקי[5] אן תעתרץ ותקול אד אלאצל ענדנא אין לוקין על לאו שבכללות לאי שי לוקה על כל אחת ואחת

1) כהן גדול [ביחוד]. — 2) ועגין אמרם; H. אמרו. — 3) שיתחברו בה; H. שיהיו. — 4) במקומו; H. במקומות. — 5) ונשאר שתקשה; H. ואפשר.

והי׳ כלֿהא מנהֿ ענהא בלאו ואחד פלתעלם אן להדֿא אלמעני כרֿר אלנהי עלי כהן גדול פי גרושה וזונה וחללה ליעלמנא אן חכמה פיהֿן מתֿל חכם כהן הדיוט אלֿדי לוקה על כל אחת ואחת ואנֿמא לזם כהן הדיוט מלקות על כל אחת ואחת למא אפרדת ואחדהֿ מנהֿן בלאו ואחד פצארת כלֿהא לחלק והו קולה ואשה גרושה מאישה לא יקחו פמנד אפרד אלגרושה בלאו וצאר* לוקה על הגרושה בפני עצמה כדֿלך איצֿא על זונה בפני עצמה ועל חללה בפני עצמה[2] והדֿא הו מעני קולהם פי גמר קדושין (שם) כשם שחלוקה גרושה מחללה וזונה בכהן הדיוט כך חלוקה בכהן גדול והנאך תביֿן אן אדֿא כֿן אלנסא גופין מוחלקין לוקה על כל אחת ואחת סוי כֿן[3] על הסדר או שלא על הסדר פקד באן לך אן אלנהי ען כלֿ ואחדהֿ מנהֿן מצוה בפני עצמה ולדֿלך לוקה על כל אחת ואחת והנאך תביֿן אן כהן הדיוט לא ילזמה מלקות משם אחת מהן עד שיקח ויבעול והו קולהם (שם ע״ח) בעל לוקה לא בעל אינו לוקה מה טעם קאמר מה טעם לא יקח משום לא יחלל וקד תביֿנת אחכאם הדֿה[4] אלארבע מצוות עלי אלכמאל פי יבמות וקדושין

קסב ואלמצוה אלתֿאניהֿ וסתֿין ומאיהֿ אלנהי אלֿדי נהי כהן גדול ען נכאח אלאלמנה ולו בגיר קדושין והו קולה תע׳ (ויקרא כא, טו) ולא יחלל זרעו בעמיו וביאן דֿלך אן כהן הדיוט חרם עליה אלזואג בקולה[5] לא יקחו (שם, ז) ולקוחין[6] אנֿמא הי אלקדושין לכנה אינו לוקה עד שיבעול כמא תקדֿם ביאנה אמֿא אדֿא בעל דון קדושין ואן כאן דֿלך חראמא ומנהֿ ענה ופסלה[7] לכנה אינו לוקה משם זה אדֿ ולם

1) אחר שבכולן נזהרנו מהן בלאו אחד; H. בלשון . . . ובאה. — 2) והוא לוקה . . . בפני עצמה כמו זה גם כן על זונה בפני עצמה ועל חללה בפני עצמה. — 3) בין שיהיו על הסדר או שלא על הסדר. — 4) משפטי ארבע מצוות. — 5) באמרו; H. כמו שאמרנו. — 6) ולקוחין אינם אלא הקדושין; H. והוא אסור הנישואין. — 7) ופסלה אבל אינו; H. ופסולה.

יתבין אלנהי ען דׄלך אמא כהן גדול פנאׄ׳ פיה שני לאוין ואחד לא יקח¹ (שם, יד) והו תחרים אלזואג ותאני לא יחלל זרעו והו תחרים אלנכאח ולו דון קדושין ופי גמר קדושין (ᵃעח) קאלו ומודה רבא בכהן גדול באלמנה שאם בעל ולא קדש לוקה ולא יחלל זרעו אמר רחמנא והרי חלל והנאך קיל כהן גדול באלמנה לוקה שתים לוקה משום לא יקח ולוקה משום לא יחלל ואנמא אכתץ דׄלך באלמנה לאנהא מכתצה בלאו עלי כהן גדול והי* כשירה לכהונה ובהדה אלבעילה חללה ופסלה לכהונה· ואמא גרושה וזונה וחללה חכמה פי תׄלאתׄהן חכם כהן הדיוט אעני אן כל ואחדה מנהן פסולה לכהונה מתחלתה לאן* מא כרר תחרימהן עלי כהן גדול אלא ללמעני אלדׄי דׄכרת לך²

קסג ואלמצוה אלתׄאלתׄה וסתין ומאיה אלנהי אלדׄי נהי אלכהנים ען דכׄול אלמקדש והם משעתין באלשער כמא יפעל אלחזנא· אלדׄין לא ילמון שעורהם והו קולה תעׄ (ויקרא י, ו) ראשיכם אל תפרעו וקאל׳ אלתרגום לא תרבון פירוע ופי יחזקאל (מד, כ) בין וקאל ופרע לא ישלחו וכדׄלך קולה תעׄ פי אלמצורע (ויקרא יג, מה) וראשו יהיה פרוע קאלו פי ספרא (ᵃנז) ינדל פרע ונץ ספרא (ᵇמג) איצא ראשיכם אל תפרעו אל תגדלו וקד תכרר הדׄא אלנהי פי כהן גדול וקאל (ויקרא כא, י) את ראשו לא יפרע ואנמא כרר לילא תטן אן קולה לאלעזר ולאיתמר ראשיכם אל תפרעו אנמא הו מן אגׄל אלמית* פקט ואן אדׄא פעל דׄלך לא עלי גהה אלחזן פהו גׄאיז פבין פי כהן⁵

a) Ce passage manque dans O. et S.; il manque aussi dans ibn Ayub.

1) הנה באו ; H. באר. — 2) לא יקח ; H. יקחו — 3) מתחלתה [לפי שלא
ואמר התרגום לא תרבון — 4) הכפיל איסורן לכהן גדול אלא לענין שזכרתי]
בעבור [המת בלבד ושאם עשה כן לא על דרך — 5) אמרה תורה. H. פירוע;
האבילות הנה הוא מותר משום זה ביאר בכהן גדול שזהו בעבור] העבודה.

גדול אן דׄלך מן אגׄל אלעבודה אנׄה יכון מתוׄנא[1] ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלנהי במיתה אעני אדׄא שימש והו פרוע ראש ופי גׄמלהׄ ואלו שבמיתה פרועי ראש לקולה ולא תמותו אמׄא אדׄא דכׄל אלמקדש והו פרוע ראש ולם יעבד פהו באזהרה לא במיתה

קסד ואלמצוה אלראבעהׄ וסתׄין ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהי אלכהנים ען דכׄול אלמקדש והם ממזׄקין אלתׄיאב והו קולה תע׳ (ויקרא י, ו) ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו ונצׄ ספרא (b סג) ובגדיכם לא תפרומו אל תקרעו בגדיכם ותכרׄר הדׄא אלנהי איצׄא פי כהן גדול וקאל (ויקרא כא, י) ובגדיו לא יפרם ואעלם אן כהן גדול ולו שלא בשעת העבודה לא יגׄוז לה אן ימזׄק עלי מית ימות לה ולאגׄל הדׄה אלזיאדהׄ כרׄר הדׄא אללאו ופי ספרא (b סו) ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום על מתו כדרך שבני אדם פורעין ופורמין על מתיהם הא כיצד כהן גדול פורם מלמטן וההדיוט מלמעלן וכלׄ מן עבד ובגדיו קרועים פהו איצׄא חייב מיתה לאןׄ חכם פרועי ראש וקרועי בגדים ואחד אמׄא דכׄול אלמקדש עלי הדׄה אלחאלהׄ פהו בלאו וכהן* גדול כׄאצׄהׄ יחרם עליה אבדא אן יפרע ואן יפרום ואפילו לא נכנס למקדש והדׄא הו אלפרק בינה ובין כהן הדיוט פי הדׄא*

קסה ואלמצוה אלכׄאמסהׄ וסתׄין ומאיהׄ אלנהי אלדׄי נהי אלכהנים ען אלכׄרוגׄ מן אלמקדש בשעת העבודה והו קולה תע׳ (ויקרא י, ז) ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו ותכרׄר הדׄא אלנהי איצׄא פי כהן גדול וקאל (שם כא, יב) ומן המקדש לא יצא ונצׄ ספרא (b סג) ומפתח אהל מועד יכול בשעת העבודה ושלא בשעת העבודה תלמוד לומר ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הוי אומר בשעת

a) Ce passage manque dans O. et S; manque également dans ibn Ayub.

1) כדי שיהיה מתקשט.

העבודה כי שמן משחת יי עליכם אין לי אלא אהרן ובניו שנמשחו בשמן המשחה שאם יצאו בשעת העבודה חייבין מיתה מנין לכל הכהנים שבכל הדורות תלמוד לומר כי שמן משחת יי עליכם ואעלם אן פי כהן גדול ויארדה אנה לא ישיע גנאזה והדא הו טאהר אלנץ פי קולה ומן המקדש לא יצא וכדא תבין פי תאני סנהדרין (a) אנה אם מת לו מת אינו יוצא אחר המטה ואסתדל עלי דלך מן קולה ומן המקדש לא יצא ותעלם מן דלך אנה יגוז לה אלעבודה פי יום ימות לה אלמית והכדא נצו[1] פי סנהדרין קאלו ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא[2] אחר שלא יצא חלל יעני כהן הדיוט אנה לא תגוז לה אלעבודה והו אונן והו מוזהר עלי דלך אעני אן לא יעבוד אונן מן הדא אלאסתכראג[3] וקד תבין פי אכר הוריות (b) הדא אלאצל אן כהן הדיוט אונן לא יעבוד וכהן גדול עובד והו אונן פקד תבין לך אן קולה הנא ולא יחלל געלה* נפיא לא נהיא אנה מא תציר עבודתו חולין ועלי אנה אונן וטאהר אלנץ אן קולה ולא יחלל תעליל ללנהי אלמתקדם אנה לא יצא כי לא יחלל ועלי כלא[4] אלחאלין פאן הדא אללאו לא ינבני עדדה בפני עצמו כמא יבין למן פהם אלאצול אלמתקדמה פי הדה אלמקאלה וקד תבין אן הדה אלשלשה לאוין אלתי הי ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום ומן המקדש לא יצא אנמא תכררת פי כהן גדול לתביין מענאהא כמא תכרר נהידה[5] ען גרושה וחללה וזונה לתביין מעני מא ואן אלתלאתה[6] מעאני אלמנהי ענהא בהדה אלשלשה לאוין הי בעינהא אלמנהי ענהא בקולה ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם* לא תפרומו ומפתח

a) Manque dans S.

1) וכן פרשו [בסנהדרין ואמרו]. — 2) הא אחר שלא יצא חלל; H. אם יצא חלל. — 3) אונן [מזה ההקש]. — 4) ולפי [כל שני] הענינים לאו זה . . . — 5) אזהרתו מגרושה. — 6) ושהשלשה ענינים; H. מהשלשה.

אהל מועד לא תצאו[1] ואן משה רבינו ע״ה אנמא אעלמהמא[2] אעני לאלעזר ולאיתמר אן ליס באנזעאנכמא להדה[3] אלנאזלה אלעטמי תבאח לכמא אלאמור אלמחטורה עליכמא בל אנתמא באקיין[4] עלי כונכם מנהיין ען פריעת ראש וקריעת בגדים ויציאה מן המקדש בשעת העבודה ותכרר אלנהי פי כהן גדול חתי באן לנא אן הדא אלנהי בשעת עבודה ועלי שעת עבודה[5] פקט חייבין מיתה כמא תראהם קד אסתדלו עלי תביין מעני קולה[a] ומפתח אהל מועד לא תצאו מן קולה ומן המקדש לא יצא ואן כאן אלזומו[6] פי כל לאו מן הדה אללאוין אלתי תכררת פי כהן גדול מעני ואידא כמא בינא פלים בדלך תכתר עדד אלמצוות למן פהם מא קדמנאה לאן גופיה דקרא אנמא הו אן לא יפעל שיא מן דלך בשעת העבודה פאפהם[7] הדא

קסו ואלמצוה אלסאדסה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי כהן הדיוט ען אלאנתגאס בשאר מתים אלא ללקראבה אלמבינה[b] פי אלנץ והו קולה תע׳ (ויקרא כא, א) לנפש לא יטמא בעמיו ומן תעדי עלי הדא אלנהי ואנתגס לגיר חמשה[c] מתי מצוה לזמה מלקות והדא נהי לא ילזם אלנסא לאנא אלנקל בני אהרן ולא בנות אהרן

קסז ואלמצוה אלסאבעה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי כהן גדול ען אלדכול מע מית תחת סקף ולו מתי[8] מצוה אעני קראבתה והו קולה תע׳ (שם, יא) ועל כל נפשת מת לא יבא ומתי מא אנתגס ולו לאביו ולאמו ילקה

קסח ואלמצוה אלתאמנה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי כהן גדול

a) O. et S. עלי קולה. — *b)* S. אלמעינה. — *c)* S. שבעה.

1) תפרעו [ובגדיכם לא תפרומו ומפתח אהל מועד לא תצאו]. — 2) הודיע [לשניהם רצה לומר] לאלעזר. — 3) על [ואת] הצרה. — 4) אתם תשארו באופן שתהיו מוזהרים. — 5) [ועל שעת עבודה] לבד. — 6) [שחייבו] בכל לאו. — 7) העבודה [והבן זה]. — 8) ואפילו [מתי מצוה רצה לומר].

ען אלאנתגאס במית מן אלאמואת אי' נחו כאן מן אלנגאסה בין בנגיעה בין במשא והו קולה תע' (שם) לאביו ולאמו לא יטמא ולעלד'[1] תמן הדא ואלמתקדם מעני ואחד בעינה ואן קולה לאביו ולאמו לא יטמא תביין ליס אלאמר כדלך בל המא שני לאוין לא יבא ולא יטמא ונץ ספרא (שם) חייב בלא יבא וחייב בלא יטמא וכדלך אלזומ'[2] פי כהן הדיוט בדין גזרה שוה קאלו (שם) כמא אן כהן גדול חרמת עליה נפש מת חייב בשתי לאוין לא יבא ולא יטמא כדלך איצא כהן הדיוט אד' וחרם עליה אלאנתגאס בנפש מת חייב בלא יבא לכנה מא עדדנה ללעלה אלתי בינא פי אלאצל אלתאני ואנמא עדדנא הדה אלשני לאוין לכונהמא נציין[3] לא יבא ולא יטמא ומעני לא יבא גיר מעני לא יטמא כמא בינו רואה אלתפסיר וקאלו חייב בלא יבא וחייב בלא יטמא

קסט ואלמצוה אלתאסעה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי שבט לוי ען אכד' חלק פי ארץ[4] ישראל והו קולה תע' (דברים יח, א) לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל

קע ואלמצוה אלמופיה סבעין ומאיה אלנהי אלדי נהי גמיע שבט לוי איצא ען אכד' נציב פי אלנהוב אלתי ינהבון[5] ענד אסתפתאחהם ארץ ישראל[6] והו קולה תע' (שם) לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה ונץ ספרי (שם) חלק בבזה ונחלה בארץ ולך אן תעתרצני הנא ותקול לאי' שי עדדת הדין אלמעניין בשתי מצוות והמא אלנהי ען אכד' נציב פי אלארץ ואלנהי ען אכד' נציב פי אלנהב[7] והמא בלאו ואחד והדא* לאו שבכללות אלדי קדמת אנה ינעד בלאו ואחד[8] פלתעלם אנה קד נתחלק הדא אללאו וקאל

1) ואולי תחשוב שזה ומה שקדם ענין אחד בעצמו. —
2) חייבו בכהן הדיוט בדין גזרה שוה. —
3) להיותם שני כתובים; H. עניינים. —
4) בארץ [ישראל]. —
5) [אשר יבוזו] בבזה. —
6) [ישראל] ארץ. —
7) מקחת חלק בארץ ואזהרה מקחת חלק בבזה. —
8) דע [וזה לאו שבכללות אשר הקדמת שימנה בלאו אחד].

(דברים יח, ב) ונחלה* לא יהיה לו פקד חצלת שני לאוין פי שני שמות אחדהמא[1] לא יהיה לכהנים הלוים חלק והו אלנהי ען אכ͘ד גנ͘י מן נהב אלבלאד ואלת͘אני ונחלה לא יהיה לו והו אלנהי ען אכ͘ד חלק בארץ וקד תכר͘ר אלנהי ען הד͘ין אלמעניין בעינהמא פי אלכהנים והו קולה לאהרן (במדבר יח, כ) בארצם* לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם ות͘א אלתפסיר (ספרי b לט) איצ͘א[2] בארצם לא תנחל בשעת חלוק הארץ וחלק לא יהיה לך בתוכם בבוה ולעלך תט͘ן אן הד͘ה אלשני לאוין אלמד͘כורה͘ באלכהנים[3] שתי מצוות פלד͘לך ינבגי עדדהם פלתעלם אן אד͘א כאן אלנהי נ͘א עלי אלעמום[4] לכל שבט לוי פקד דכ͘ל אלכהנים פי אלג͘מלה͘ ואנ͘מא כר͘ר אלכהנים ללתאכיד וכד͘לך* כל͘ מא ישבה הד͘א מן אלעמום ואלכ͘צוץ אנ͘מא[5] יכר͘ר ללתאכיד או לתתמים אלחכם אד͘א לם יחצל[6] אלחכם כאמל מן אלנהי אלואחד ולו עדדנא קולה לאהרן בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם זאיד עלי קולה לא יהיה לכהנים הלוים לילזם איצ͘א עלי הד͘א אלקיאס בעינה אן נעד͘ תחרים[7] אלגרושה ואלחללה ואלזונה עלי כהן גדול בשלשה לאוין כ͘ארג͘ ען אלשלשה לאוין אלת͘י נאת פי אלכהן עלי אלעמום בין כהן גדול בין הדיוט פאן קאיל קאיל אן הכד͘א איצ͘א ינבגי אן יעד͘ פנקול לה פבאלצ͘רורה͘ יכון כהן גדול[8] בגרושה חייב שתים ואחדה͘ מן חית͘ הו כהן ואלגרושה חראם עליה ות͘אניה͘ מן חית͘ הו כהן גדול והו איצ͘א חראם עליה בלאו אחד וקד תבי͘ן פי גמר קדושין (עז b) אנ͘ה אינו חייב אלא אחת פצח͘ אן אלנהי אל͘די עלי אלעמום פקט הו אל͘די ינעד͘ ואן אל͘די יג͘י פי ד͘לך אלמעני בעינה נהי אכ͘ר עלי אלכ͘צוץ אנ͘מא הו לתעלם חכם

1) באמרו [ונחלה לא יהיה לו הנה באו שני לאוין בשני שמות האחד מהם]. — 2) לאהרן [בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך ובא הפירוש גם כן]. — 3) הנזכרים בכהנים. — 4) בכלל לכל שבט. — 5) לא יכפל אלא לחזוק. . . וכן כל מה. — 6) כשלא יצא הדין שלם. — 7) [איסור] הגרושה. — 8) כהן גדול בגרושה.

מא או לתתמים אלקצ̈ה נחו מא בי̈נא פי אלמצוה אלסאדסה וסת̈ין ומאיה[1] מן הדה אלמצוות ומן הדא אלקביל בעינה אלנהי אלד̈י נהי אלכהנים לא יקרחו קרחה בראשם ופאת[2] וזקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת[3] והדה אלשלשה לאוין בעינהא קד תקד̈מת לגמיע ישראל עלי אלעמום וקאל (ויקרא יט, כז) לא תקפו פאת ראשכם (דברים יד, א) ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת (ויקרא יט, כח) ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם ואנ̈מא כר̈רת פי אלכהנים לתכמיל אלחכם פקט כמא תבי̈ן פי אכ̇ר מכות (כ״ב) חית̇ תבי̈נת אחכאם הדה אלשלש מצוות ולו באנת לאוין מכתצ̈ה באלכהנים ולא תכון לתתמים חכם בל מצוות עלי חדתהא לכאן אלכהן ילזמה עלי כל̈ פעל מנהא שני מלקיות מן חית̇ הו ישראלי ומן חית̇ הו כהן וליס אלאמר כדלך בל מלקות אחת פקט כשאר ישראל כמא באן פי מוצעה פאפהם הדא אלאצל[4] וחצ̈לה

קעא ואלמצוה אלחאדיה[a] וסבעין ומאיה אלנהי אלד̈י נהינא ען נתף שער אלראס עלי אלאמואת כמא יפעל אלג̈האל והו קולה תע׳ (דברים יד, א) ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת וכר̈ר הדא אלנהי פי אלכהנים וקאל לא יקרחו קרחה בראשם לתתמים אלחכם ודלך׳ אן מן קולה בין עיניכם כאן נקול אן מקד̈ם אלראס פקט יחרם פבי̈ן וקאל לא יקרחו קרחה בראשם לחייב על הראש כבין עינים ולו קאל לא יקרחו קרחה בראשם פקט לקלנא בין על המת בין שלא על המת פבי̈ן הנאך למת פכל̈ מן יכשף[5] מן שער ראסה באלנתף עלי אלמית כאצ̈ה כגרים לוקה סוי כאן כהן גדול או ישראלי לוקה

a) B. אלחאריה̈.

1) במצוה מאה וששים ושש; H. קס״ה. C'est en réalité קס״ה. — 2) בראשם [ופאת זקנם לא ינלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת]. — 3) והבן זה [השרש ושמרהו]. — 4) וזה כי; H. הזה. — 5) מי שינלה מקום בראשו בקרחה.

על כל קרחה וקרחה מלקות אחת וכד֗לך תכרידה פי אלכהנים ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת אנ֗מא גא לתתמים פקה אלמצוות כמא באן פי אכ֗ר מכות

קעב ואלמצוה אלת֗אניה֗ וסבעין ומאיה֗ אלנהי אלד֗י נהינא ען אכל בהמה טמאה וחיה טמאה והו קולה תע׳ (דברים יד, ז) את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וגו׳ את הגמל ואת הארנבת ואת השפן ואת החזיר ואמ֗א שאר בהמה טמאה פלם יג֗י פיהא לאו בביאן לכן מן קולה (שם, ו) וכל בהמה מפרסת פרסה וגו׳ מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו נעלם׳ אן כל֗ מא ליס פיה מג֗מוע אלשני סמנין מנה֗ ען אכלה לכנה לאו הבא מכלל עשה אלד֗י תבי֗ן אנה֗ עשה ואלאצל· ענדנא לאו הבא מכלל עשה עשה· ואין לוקין עליו ואנ֗מא חרמנא שאר בהמה וחיה טמאה ולזמנא עלי אכלהא מלקות בקל וחומר פאנ֗א קלנא אד֗א כאן חזיר וגמל אלד֗י פיה סימן טהרה אחד לוקין עליו קל וחומר לשאר בהמה וחיה שאין להם סימן טהרה כלל שלוקין עליהן ואסמע[2] נץ֗ ספרא (ג מה) פי גמיע ד֗לך קאלו אתה תאכלו אתה באכילה ואין בהמה טמאה באכילה אין לי אלא בעשה בלא תעשה מנין תלמוד לומר את זה לא תאכלו ממעלי הגרה אין לי אלא אלו בלבד שאר בהמה טמאה מנין ודין הוא מה אלו שיש בהן סימן טהרה הרי הן בלא תעשה על אכילתן שאר בהמה טמאה שאין בה סימן טהרה אינו דין שתהא בלא תעשה על אכילתן נמצאו הגמל והארנבת והשפן והחזיר מן הכתוב ושאר בהמה טמאה מקל וחומר ונמצאת מצות עשה שלהן מן הכתוב ומצות לא תעשה מקל וחומר לכן הד֗א אלקל וחומר אנ֗מא הו לגלוי מלתא בעלמא כמא

a) Ce passage manque dans O. et S.

1) גרע שכל מה שיש בו השני סימנין יחד. — 2) לשון [ושמע].

ד'כרו* פי בתו עלי מא נבי̈ן[1] פי מוצ'עה ולד'לך כל̈ מן יאכל כזית מבשר בהמה או חיה[a] טמאה מן אי̈ נוע כאן מנהא לוקה פאעלם ד'לך

קעג ואלמצוה אלת'אלת'ה̈ וסבעין ומאיה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען אכל דג טמא והו קולה תע' פי תלך אלאנואע מן אלסמך (ויקרא יא, יא) ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו ומן אכל מבשרם כזית לוקה

קעד ואלמצוה אלראבעה̈ וסבעין ומאיה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען אכל עוף טמא והו קולה פי תלך אלאנואע (שם, יג) ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו ומן אכל איצ'א מבשרם כזית לוקה וקד תבי̈נת אחכאם הד'ה אלמצוה מע אלאת'נתין אלתי קבלהא פי ת'אלת' חולין

קעה ואלמצוה אלכ'אמסה̈ וסבעין ומאיה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען אכל שרץ העוף והו* דביב אלטיר כאלד'באב ואלנחל ואלזנבור וגירהא מן צנפהא[2] והו קולה תע' פי משנה תורה (דברים יד, יט) וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו ונק̈ ספרי[3] כל שרץ העוף מצות לא תעשה ומן אכלה לוקה

קעו ואלמצוה אלסאדסה̈ וסבעין ומאיה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען אכל דביב אלארץ כאלדוד ואלכ'נאפס ובנאת ורדאן[4] והד'א הו אלד̈י יתסמ̈י שרץ הארץ והו קולה תע' (ויקרא יא, מא) וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל ומן* אכל שיא מנהא לזמה מלקות[5]

קעז ואלמצוה אלסאבעה̈ וסבעין ומאיה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען אכל אלדביב אלמתכו̈ן מן אלעפונאת ועלי אנ̈ה ליס בנוע מעלום ולא

a) Les mots או חיה manquent dans O. et S. — *b)* Mss. כל שקץ.

1) כמו שזכרו . . . לפי מה שנבאר. — 2) [והוא השורץ בעופות כמו הזבוב והדבורה והצרעה וזולתם ממיניהם] והוא אמרו. — 3) Je n'ai pas trouvé ce passage dans *Sifré*. — 4) Je ne sais pas quel est cet insecte. — 5) ומי שאכל דבר מהם חייב מלקות.

יתכון מן דֿכר ואנתֿי והו קולה תעֿ (שם. מד) ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ ונץֿ ספרא (b טט) השרץ הרומש על הארץ אף על פי שאינו פרה ורבה והדֿא הו אלפרק בין קולה השרץ השורץ ובין קולה השרץ הרומש לאן השרץ השורץ[1] הו אלדביב אלדֿי פיה אלקוה אלמולדה אלמתֿל פרהו[2] ישריץ[a] על הארץ[3] והשרץ[4] הרומש הו אלדביב אלמתכון מן אלעפונאת אלדֿי לא ילד מתֿלה[5] ומן אכל מנה איצֿא שיא לוקה

קעח ואלמצוה אלתֿאמנה וסבעין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אכל אלחיואנאת[6] אלמתולדה פי דאכֿל אלחבוב ואלפואכה מנדֿי תכֿרג ותדבֿ עלי סטח תלך אלחבה או תלך אלפאכהה ולו וגֿדנאהא[7] בעד דֿלך דאכֿל אלטעאם[b] לא יגֿוז אכלהא ומן אכלהא לוקה והו קולה תעֿ (ויקרא יא. מב) לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם ונץֿ ספרא (b טט) להביא את שפירשו לארץ וחזרו

קעט ואלמצוה אלתֿאסעה וסבעין ומאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אכל איֿ דביב כאן דון תכֿציץ בין שרץ העוף בין שרץ המים בין שרץ הארץ והו קולה תעֿ (ויקרא יא. מג) אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמאתם בם הדֿא לאו בפני עצמו ולוקין עליו והו שבה אסור כולל ולדֿלך מן אכל שיא משרץ הארץ פהו לוקה שתים אחת משום שקץ הוא לא יאכל ואחת משום אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השורץ וכדֿלך מן אכל שיא משרץ העוף לוקה שתים אחת משום שרץ העוף ואחת משום אל

a) O. et S. שרוץ. — *b)* S. עאדת.

1) השרץ [השורץ] הוא השרץ שיש. — 2) רומהו [והוא ישריץ על הארץ]. — 3) [והשרץ] הרומש הוא השרץ המתהוה . . . [אשר לא יוליד דומהו]. — 4) הם התולעים; H. הבעלי חיים. — 5) אחר שיצאו וילכו. — 6) תוך המאכל; H. תוך הזרע או תוך הפרי.

תשקצו את נפשתיכם פאן אכל חיואנא ואחדא* בעינה וכאן דֹלך אלחיואן[1] יטִיר וידבّ עלי אלארץ חתّי יכון שרץ העוף ושרץ הארץ יכון חייב עליו ארבע מלקיות פאן אנצֹאף אלי דֹלך אן יכון איצֹא משרץ המים יכון חייב עליו שש מלקיות אלמלקות אלכֹאמס משום דנ טמא אלדֹי נֹא פיה מבשרם לא תאכלו ואלמלקות אלסאדס משום אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ לאנّה איצֹא יעםّ שרץ המים ומא ענדנא[2] נץّ לתחרים שרץ המים גֹיר קולה אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולהדֹה אלאצולי[3] קאלו פי גמר מכות (ט״ז) אכל פוטיתא לוקה ארבע נמלה לוקה חמש צרעה לוקה שש הדֹא הו אלתפסיר אלדֹי יפסّר גֹמיע מן סמעת קולה[4] או ראית כלאמה פי הדֹא אלנץּ[5] אלדֹי הו אכל פוטיתא והו תפסיר גֹיר צחיח לא יטרד ולא יתםّ אלّא עלי כלאף אלאצול אלצחיחה אלמתברהנה פי גץّ אלתלמוד ודֹלך אנّך אדֹא תאמّלת מא קדّמנאה הנא תגֹדהם קד לזמו שלש מלקיות מלאו אחד והו אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ וקד תביّן בטלאן הדֹא ואנّה לא יצֹרב שתי מלקיות עלי לאו ואחד בעֹינה כמא ביّנו פי גמר חולין (ס״ב) וקד קדّמנא הדֹא אלאצל וביّנّאה מרّאת וסיאתיך מנה מתֹלאת פי מא נסתקבל ואלקול אלצחיח אלדֹי לא תסתריב[6] פיה ולא תתרדّד אן מן אכל חיואנא יכון* הו בעינה שרץ העוף ושרץ המים[7] ושרץ הארץ לוקה שלש[8] פקט אחת משום שרץ העוף אלדֹי תביّן פיה אללאו ואחת* משום שרץ הארץ אלדֹי תביّן פיה אללאו איצֹא[9] ואחת משום אל תשקצו את נפשותיכם אלדֹי יחרם

1) בעל חיים [אחד בעצמו והיה זה הבעל חיים]. — 2) ואין אצלנו. — 3) ולפי אלו השרשים; H. השרצים. — 4) ששמעתי מאמרו. — 5) דבריו בזה הלשון שהוא. — 6) אשר אין ספק בו; H. לא תתמה. — 7) יהיה [הוא בעצמו] שרץ העוף [ושרץ המים]. — 8) לוקה שלש; H. ב'. — 9) [ואחת משום שרץ הארץ שנתבאר בו הלאו] גם כן.

שרץ המים[1] איצא בכלל כל שרץ והו קולה אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ על הארץ פאן אכל שרץ הארץ פקט לוקה אחת משום[2] שרץ הארץ* וכדלך על שרץ העוף אחת משום שרץ* העוף וכדלך עלי שרץ המים במפרדה אחת משום אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ על הארץ וליס בכון הדא אללאו יעם שרץ הארץ יצרב עלי שרץ הארץ שתים לאנה לו נאנא אלף לאו מבינה כלהא פי שרץ הארץ מא צרב עליהא גיר מלקות אחת לאנהא כלהא תכררת פי מעני ואחד בעינה ולו קאל שרץ* הארץ לא תאכלי שרץ הארץ לא תאכלו שרץ הארץ לא יאכל הכדא אלף מרה מא לזם עליה גיר מלקות אחת אתרי האולא. אלדין אצלו הדא אלאצל אלסקים יעתקדון אן מן לבם אלשעטנז לוקה שתים אד תאת פיה שני לאוין מבינה מא אראהם ירון דלך בל יסתשנעונה לו קאלה אחד ולא יסתשנעו קולהם אן שרץ הארץ או שרץ העוף לוקין עליו שתים אחת מן אגל אללאו אלמבין פיה ואחת משום אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ והדא מן אלביאן פי חית לא יכפי עלי אלצם[3] אלבכם וארגע עלי תמאם[4] אלגרץ אלדי נאשבת ביאנה פאקול אנה אדא אתפק אן יתולד חיואן פי חב מן אלחבוב או פי פאכהה מן אלפואכה תם כרג ללהוא ועלי אנה לם ימס סטח אלארץ פאן אכלה חייב מלקות אחת לאן נא פיה לאו בפני עצמו כמא בינא פי אלמצוה[b] אלתי קבל הדה פאן דב[5] עלי אלארץ וסעי פיהא לזם עלי אכלה שתים[6] אחת משום וכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם ואחת משום וכל השרץ

a) Ce passage manque dans O. et S. — *b)* Manque dans B. — *c)* O. et S. אלמוצע אלדי.

1) שיאסור שרץ המים גם כן. — 2) משום שרץ הארץ וכן. — 3) בענין שלא יתעלם מן החרשים האלמים; H. מהנער הסכל. — 4) [להשלים] הכוונה. — 5) ואם רמש; H. פירש. — 6) [שתים] אכילהו.

השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל פאן אתפק מע דלך אן לא יכון פרה ורבה לזם עליה שלש מלקיות אלאתנין אלמתקדם דכרהמא ותאלת משום ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ פאן אנצאף[1] אלי הדא אן יכון טאירא לזם עליה מלקות ראבע משום כל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכל פאן אנצאף אלי דלך אן יכון יסבח פי אלמא מע כונה טאיר כמא נשאהד הדא דאימא פי אנואע כתירה לזם עליה חמשי[2] מלקיות והדא אלמלקות אלכאמס משום שרץ המים אלדי נא לאו יעמה והו קולה אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמאתם בם פאן אנצאף אלי דלך אן יכון הדא אלחיואן בעינה אלמתולד[3] עוף איצא לזם עליה מלקות סאדס משום ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו ולא תסתנכר תולד טיר מן עפונה אלפואכה[4] לאנא נשאהד מע אלחיואן טיורא תתולד מן אלעפונאת תכון אכבר מן אלבנדק ולא תסתנכר כון נוע ואחד בעינה הו עוף טמא והו שרץ העוף לאן הדא ניר מסתנכר לאנה תכון לה חאלאת אלעוף ואפעאלה וחאלאת שרץ העוף אלא תרי תפאסיר אלמתקדמין כלהם קד עדו פי נמלה[5] הדה אלשש מלקיות דג טמא ושרץ המים והדא איצא צחיח ולא אנכרה[6] לאן קד יכון דג ויכון שרץ המים וכדלך איצא יכון עוף ויכון[7] שרץ העוף והדא הו אלפוטיתא לאנה עוף ושרץ העוף ושרץ הארץ ושרץ המים ולדלך חייבין עליה ארבע והדה אלנמלה אלמדכורה הנא הו אלנמל אלטאיר אלמתולד מן עפונה אלפואכה אלדי אינו פורה ורובה חייב עליה אחת משום שרץ שפורש מן האוכל ואחת משום שורץ על

1) ואם יצטרף; H. נתחדש. — 2) חמש מלקיות [וזה] המלקות החמישי. — 3) הבעל חיים בעצמו המתילד עוף. — 4) מעפוש הפידות שאנחנו רואים. — 5) בכלל אלו שש. — 6) ולא ארחיקהו. — 7) יהיה עוף ויהיה שרץ העוף; H. עוף ויהי שרץ המים וכמו כן יהיה עוף ושרץ העוף.

הארץ ואחת* משום רומש על הארץ[1] ואחת משום שרץ העוף
ואחת משום שרץ המים ואלצרעה אלמתולדה מן אלעפונה איצא
וארת עלי הדא כונהא עוף ושרץ העוף ולא ימתנע תולד אלצרעה
או אלנמלה או גירהמא מן אנואע אלטיר ואלדביב מן אלעפונאת
ופי דאכלי אלפואכה אלא ענד אלעואם[2] אלדי לא כברה להם
בעלם אלטביעה בל יטנון אן כל נוע לא ימכן אן יתולד שכץ מן
אשכאצה* אלא מן דכר ואנתי אד וירון באלמשאהדה אלאמר
אלאכתרי כדלך פאחפט הדה אלאצול ותפהם הדא אלמעני לאנה
דבר דבור על אופניו[3] וקד בינת לך אלמעאני אלתי בהא תעתבר[4]
ותקול הדא אלחיואן ילזם עלי אכלה כדא וכדא מלקיות והדא לא
ילזם עליה גיר כדא וכדא ומן הדה אלנצוץ יתבין לך אן מן אכל
חיואנא בגמלתה לא נראעי[5] לה מקדארא ולא נקול פיה כזית בל לו
אכל בעוצא לוקה שלש משום השרץ הרומש ומשום השרץ השורץ
על הארץ ומשום שרץ העוף וקד קאלו איצא (מכות ט״ז b) המשהה נקביו
עובר משום אל תשקצו את נפשותיכם וכדלך מאן דשאתי מיא
בקרנא דאומנא והי מחגמה אלחגאם[6] עובר משום אל תשקצו את
נפשותיכם והו אלקיאם פי אכל אלאוסאך ואלאקדאר[7] ושרב
אלאשיא אלקדרה אלתי תעאפהא* אנפס אכתר אלנאס פאן גמיע
דלך[8] מנהי ענה לכנה לא ילזם פיה מלקות לאן פשטיה דקרא אנמא
הו פי אלשרץ פקט ואנמא יצרב עלי הדה מכת מרדות פקד באן[9]

a) Manque dans O. et S. — *b)* S. תפתכר.

1) איש מאישיו אלא . . . — 2) אצל עם הארץ. — 3) העפושים ובתוך הפירות שהם רואים [ובעין שהענין היותר רגיל כך הוא ושמור אלו השרשים והבן זה הענין שהוא דבר דבור על אופניו]. — 4) תסתכל; H. תתכונן. — 5) לא נשגיח [וכבר בו בשיעור ולא נאמר בו כזית]. — 6) המציצה [של מקיז]. — 7) הנמאסים [והמלוכלכים]. — 8) שימאסום נפשות רוב האנשים הנה כל זה מוזהר. — 9) התבאר לך מכל מה.

לך מן גמיע מא קדמנאה אן הדא אלנץ אלדי הו אל תשקצו את נפשותיכם אנמא אסתפדנא מנה תחרים שרץ המים כאצה אלדי לם יגי פיה לאו במגרד גיר הדא פאפהם דלך

קפ ואלמצוה אלמופיה תמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלמיתה והו קולה תע׳ (דברים יד, כא) לא תאכלו כל נבלה ומן אכל מבשר נבלה כזית לוקה

קפא ואלמצוה אלחאדיה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלמפתרסה והו קולה תע׳ (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו אמא טאהר אלנץ פהו פי מא דכר פי אלמכלתא (a צח) והו קולהם דבר הכתוב בהווה מקום שרוב בהמות להטרף לכן נא אלנקל אן להדא אלפסוק איצא תקדיר והו הכדא ובשר שבשדה טרפה הוא פלדלך לא תאכלוה יעני בדלך אן כל בשר כיון שיצא חוץ למחיצתו נעשה כטרפה מתל בשר קדשי קדשים אדא כרג חוץ לעזרה או בשר קדשים קלים אדא כרג חוץ לחומה או בשר הפסח אדא יצא חוץ לחבורה או אדא הוציא העובר את ידו כמא תבין פי ראבע חולין (a סח) פאן הדה אללחום כלהא טרפה תתסמי ומן אכל מנהא כזית לוקה מן התורה וכדלך בשר מן חיה טרפה איצא יתסמי ומן אכלה לוקה ופי גמר חולין (b קב) קאלו ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה וקד תכרר אלנהי פי הדה אלמצוה מע אלתי קבלהא פי אלכהנים כאצה והו* קולה פי אלכהנים (ויקרא כב, ח) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה ואנמא כרר הדא אלנהי פיהם[1] לכון אלכתאב קד אמרהם באכל חטאת העוף והי במליקה ואלמליקה בלא שך בחולין ליסת דבח בל נבלה פכאן יקום בבאלנא אן יגוז להם איצא ולו בחולין אכל אלמליקה והו הדין

1) והוא אמרו בכהנים נבלה וטרפה. לא יאכל לטמאה בה ולא הכפיל זאת האזהרה אלא לפי שהתורה.

לכל דבח פאסד פבין אנהם באקון בכלל ישראל פי אלנהי[1] ען אכל אלנבלה ואלטרפה והכדא דכר* אלחכמים מצאף אלי חכם אכר תעלמוה מן הדא אלנץ לים מן גרץ מקאלתנא הדה דכרה[2] אמא אלבהמה ואלחיה אלתי תחדת פיהא אחדי אלטרפות אלמרויה[*] פאן אכלהא חראם ולו נשחטה כראוי ומן דבחהא שחיטה כשירה ואכל מבשרה לוקה מדרבנן וקד תבינת תלך אלטרפות פי תאלת* חולין ופי הדא אלפרק איצא מע אלפרק אלאכיר מן מכות ואלאול מן בכורות קד תבינת אחכאם הדה אלתסע מצוות אלתי[3] קבל הדה אלמצוה

קפב ואלמצוה אלתאניה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל עצו מן חיואן חי והו אן נקטע מנה מפצלא והו חי ונאכל דלך אלמפצל בכלקתה* כזית ולו כאן פיה מן אללחם[b] איסר שי מן אכלה לוקה ואלנהי ען דלך הו קולה תע' (דברים יב, כג) ולא תאכל הנפש עם הבשר ונץ ספרי (צ[b] לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי והכדא תבין פי גמרי[4] חולין (קב[b] והנאך קיל אכל אבר מן החי ובשר מן החי חייב שתים וביאן דלך אנהא שתי לאוין אללאו אלואחד לא תאכל הנפש עם הבשר אלדי הו תחרים אלאבר ואללאו אלתאני ובשר בשדה טרפה לא תאכלו אלדי הו תחרים בשר מן החי איצא כמא בינא וקד תכרר אלנהי פי הדא אלמעני בנץ אכר והו קולה תע' לנח פי תחרים אבר מן החי עליה[5] (בראשית ט, ד) אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו

a) אלמקיסה. — *b)* O. et S. בנמלתה ולו כאן איסר. La traduction d'ibn Ayyub est conforme à cette leçon, qui nous paraît être seule vraie.

1) באזהרה; H. ובאזהרה. — 2) וכן זכרו החכמים מאמר המצטרף אל דין אחר שלמדוהו מזה הכתוב ואין בכונת מאמרנו זה לזכרו. — 3) הטרפיות אלו בשלישי מחולין ובזה הפרק גם כן עם הפרק האחרון ממכות והראשון מבכורות כבר התבאר בזה הענין דיני אלו תשע מצוות אשר לפני. — 4) בגמר חולין; H. בג' מחולין. — 5) והוא אמרו ית' לנח כשאסר לו אבר מן החי . . .

קפג ואלמצוה אלתאלתה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל ערק אלנסא והו קולה תע׳ (שם לב, לג) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה ומן אכלה בגמלתה ולו כאן איסר שי או אכל מנה כזית לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע חולין

קפד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלדם והו קולה תע׳ (ויקרא ז, כו) וכל דם לא תאכלו וקד תכרר פיה אלנהי מראת ונץ פיה באלכרת וקאל (שם יז, יד) כל אכליו יכרת אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלכאמס מן כריתות

קפה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל שחום בהמה טהורה קאל תע׳ (שם ז, כג) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו וקד תכרר אלנהי איצא פי דלך וחד פיה אלכרת בביאן הדא אן כאן מזיד ואן כאן שוגג לזמתה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע[1] חולין

קפו ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען טבך בשר בחלב והו קולה תע׳ (שמות כג, יט) לא תבשל גדי בחלב אמו ומן טבכה לוקה ועלי אנה לם יאכלה כמא תבין פי מוצע מן אלתלמוד

קפז ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל בשר בחלב והו קולה תע׳ איצא (שם לד, כו) לא תבשל גדי בחלב אמו מרה תאניה יריד בה תחרים אלאכל ופי גמר חולין ([a]קיד) קאלו בשר בחלב לוקה על בשולו ולוקה על אכילתו ופי גמר מכות ([b]כא) קאלו המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב ואכלו לוקה חמש לוקה משום אוכל גיד ולוקה משום מבשל גיד ולוקה משום מבשל בשר וחלב ולוקה משום אוכל בשר בחלב ולוקה משום הבערה והנאך

1) בשביעי מחולין.

קיל אפיק הבערה ועייל עצי הקדש ואזהרתיה מהכא ואשרידהם תשרפון באש לא תעשון כן ליי אלהיכם ופי גמר חולין ([a] קיד) קאלו להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בשול כי היכי דאי בשול לאקי אאכילה נמי לאקי ופי תׄאני פסחים ([a] כה) קאלו פי בשר בחלב להכי לא כתב רחמנא ביה אכילה בגופו למימרא שלוקין עליו אפילו שלא דרך הנאתן פאחפטׄ הדׄא והנא ינבגי לי אן אנבה'[1] עלי אצל כביר לם יתקדּם לי דׄכרה ודׄלך אן קולה תע' לא תבשל גדי בחלב אמו תכרּר פי אלתורה תׄלאתׄ מרׄאת וקאלו'[2] רואה אלתפסיר אן כל̄ לאו מנהא פיה מעני קאלו חד לאיסור אכילה וחד לאיסור הנאה וחד לאיסור בשול וללמעתרץׄ אן יעתרצׄני ויקול לאו̄ שי עדדת איסור אכילתו ואיסור בשולו בשתי מצוות ולם תעד'[3] איסור הנאתו במצוה תׄאלתׄה פליעלם אלמעתרץׄ אן איסור הנאה לא ינבגי אן יעד̄ מצוה בפני עצמה לאנּה הו ואיסור אכילה מעני ואחד אד̇ אלאכילה נוע מן אנואע אלהנאה וקולה תע' פי אלשי אנּה לא יוכל אנּמא הו מתׄל מן אמתׄאל אלהנאה ואלגרץׄ אנּה לא יסתנפע בה לא פי אלאכל ולא פי גירה והו קולהם עׄאם (פסחים [b] כא) כל מקום שנאמר לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפרוט לך הכתוב כדרך שפרט בנבלה אלדׄי בין̄ אבאחה'[4] אלאסתנפאע בהא והו קולה תע' (דברים יד, כא) לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה פלהדׄא אלאצל לא ינבגי אן יעד̄ איסור אכילה ואיסור הנאה בשתי מצוות ולו עדדנאהמא בשתי מצוות פי בשר בחלב ללזם מתׄל דׄלך איצׄא פי אלחמץ ופי* גיד הנשה' ופי

a) **Manque dans B., et aussi dans H.**

1) ראוי לי שאעיר. — 2) ואמרו מקבלי הפירוש שיש לכל לאו מהם. — 3) ולא מנית איסור הנאתו במצוה שלישית. — 4) הכתוב שאין בה אסור הנאה.

אלערלה ופי כלאי הכרם אן יכון פי כל̃ ואחד מן הד̇ה אלארבע[1] מצוות אסור הנאה במצוה בפני עצמה פמן* חית̇ סקט פי הד̇ה ולא געד̃ גיר אללאו אלד̇י נ̇א פי תחרים אכלהא פקט ופי צ̇מן ד̇לך אסור הנאה כמא אצ̃לנא[2] כד̇לך איצ̇א יסקט פי בשר בחלב ובקי הנא סואל פקט והו אן ללקאיל אן יקול אד̇ ואסור הנאה יחצל[a] מן אסור אכילה כמא בי̃נו לא̃ שי אחתאג̇ אלכתאב אלי לאו ת̇אלת̇[3] פי בשר בחלב חת̃י יחרם פיה הנאתו כמא בי̃נ̃א פגואב ד̇לך אנ̃ה אחתאג̇ אלי ד̇לך למא לם יג̇י נ̃ק̃ פי בשר בחלב לא תאכל אלד̇י[4] מנה תחרם אלאכילה ואלהנאה פלד̇לך אחתאג̇ אלי תכריר[5 b] לאו אחד לאיסור הנאה וקד ד̇כרנא אלעל̃ה̃ אלת̃י מן אג̇להא לא כתב רחמנא אכילה[6] בבשר בחלב לאן̃ כל̃ מא ד̇כר פיה אכילה אינו חייב עד שיהנה באכילתו[7] אמ̃א אן פתח פמה ותג̇ר̃ע שיא מן אלמחר̃מאת או אכלה והו סכ̇ן יחרק* חתי יכוי חלקה ויולמה פי חאל בלעה[8] ומא נחא הד̇א אלנחו פהו פטור אל̃א בשר בחלב פאנ̃ה חייב על אכילתו ולו לם יהנה כמא ד̇כרו וכד̇לך כלאי הכרם כמא סנבי̃ן פי מא בעד פתפהם ג̇מיע הד̇ה אלאצול ואחפטהא וקד תבי̃נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי ת̇אמן חולין

קפח ואלמצוה אלת̇אמנה̃ ותמאנין ומאיה̃ אלנהי אלד̇י נהינא ען אכל בשר שור הנסקל ולו ד̇בח קבל רג̇מה לאנ̃ה מנד̇ נגמר דינו חרם אכלה ועלי אנ̃ה נשחט שחיטה כשירה והו קולה תע̃ (שמות כא, כח) ולא יאכל את בשרו ונ̃ק̃ אלמכלתא (שם) שור שיצא ליסקל וקדמו

a) B. יפהם. — *b)* Manque dans S.

1) ומאחר שנפל באלו ולא (2 — .מאלו ב׳ .H ;מאלו ארבע מצוות אסור הנאה (1
.לאו [שלישי] בבשר (3 — .נמנה... שבא באיסור אכילתם... הנאה כמו שהשרשנו
.אכילה בבשר (6 — .[לכפול] לאו אחד (5 — .אשר ממנו תאסר האכילה (4 —
חם שורף עד שיכוה גרונו ויכאיבהו (8 — .בגרונו .H ;שיהנה באכילתו (7 —
.בבלעו אותו ומה שידמה לזה

הבעלים ושחטוהו בשרו אסור באכילה לכך נאמר ולא יאכל את בשרו ומן אכל מבשרו כזית לוקה

קפט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלכבז אלמעמול מתבואה חדשה.קבל אנקצא· אליום אלסאדס עשר מן ניסן והו קולה תע׳ (ויקרא כג, יד) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ומן אכל מנה כזית לוקה

קצ ואלמצוה אלמופיה תסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל סויק תבואה חדשה קבל אנקצא·[1] אליום אלסאדס עשר מן ניסן והו קולה תע׳ (שם) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ומן אכל מנה כזית לוקה

קצא ואלמצוה אלחאדיה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלפריך[2] אלגדיד קבל אנקצא· אליום אלסאדס עשר מן ניסן והו קולה תע׳ (שם) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וקד תקדם לנא נץ קולהם (כריתות ה׳) אכל לחם קלי וכרמל חייב על כל אחד ואחד וביננא* דלך גאיה אלביאן פי אלאצל אלתאסע מן אלאצול אלתי קדמנא להדה אלמקאלה פאלתמסה מן הנאך[3] וקד תבינת אחכאם אלחדש פי עאשר מנחות ופי מואצע מן שביעית ומעשרות וחלה

קצב ואלמצוה אלתאניה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלערלה והו קולה תע׳ (ויקרא יט, כג) שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ומן אכל מנה כזית לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ערלה וחרמאן אכל אלערלה בחוצה לארץ הלכה למשה מסיני אמא נץ אלתורה פפי ארץ ישראל כאצה

קצג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל

1) י״ו [שעבר] קודם. — 2) הכרמל החדש. — 3) [ובארנו זה בתכלית הבאור בשרש התשיעי מהשרשים שהקדמנו לזה המאמר ולמדהו משם] וכבר.

כלאי הכרם כאצה והו קולה תע׳ פידא (דברים כב, ט) פן תקדש המלאה הזרע וגא אלנקל פיה פן תקדש פן תוקד אש יעני אנה לא יגוז אלאסתנפאע בהא וקד תקדם לך אלאצל כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא מצות לא תעשה ופי תאני פסחים (כד b) למא קאלו כל אסורין שבתורה אין לוקין עליהם אלא דרך הנאתן יעני אן כל מא חרם אכלה אנמא[1] יתחייב עלי אכלה אדא אסתלד בדלך קאלו בעד דלך אמר אביי הכל מודים בכלאי הכרם שלוקין עליהם אפילו שלא דרך הנאתן מאי טעמא דלא כתב בהו אכילה דכתיב* פן תקדש פן תוקד אש[2] וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת כלאים והי לא תלזם מן התורה גיר פי כלאי הכרם[3] של ארץ ישראל

קצד ואלמצוה אלראבעה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען שרב יין נסך והדא לם יגי פיה נץ גלי בביאן לכנהם קאלו פי עבודה זרה (כט b) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם (דברים לב, לח) מה זבח אסור אף יין אסור ואנת תעלם אנה אסור בהנאה ולוקין עליו כמא שהר פי גמיע אלתלמוד ואלדליל עלי כון יין נסך מן אסורי דאוריתא ואנה ינעד מן גמלה מצוות לא תעשה קולהם פי גמר עבודה זרה (עג b) רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו כל אסורין שבתורה בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם חוץ מטבל ויין נסך דבמינן במה שהוא ושלא במינן בנותן טעם פהדא דליל ואצח אן יין נסך מאסורין של תורה ופי ספרי (מז b) איצא למא דכרו צפה אנדראג ישראל בשטים לזנות את בנות מואב קאלו והוא נכנס והצרצור מלא יין אצלה מיין העמונים ועדיין לא נאסר יינן של גוים לישראל אמרה לו רצונך שתשתה וגו׳ פמן קולהם ועדיין לא נאסר דליל אן מן

1) אינו חייב . . . אלא כשיהנה. — 2) Ces mots ne se trouvent pas dans notre texte de *Pessahim.* — 3) אלא [בכלאי הכרם] של ארץ.

בעד ד̇לך נאסר בלא שך̈ ואמ̈א קולהם (שבת ‏b‏ יז) פי ג̇מלה̈ שמנה עשר
דבר שגזרו אן מן ג̇מלתהא יינן וכד̇לך איצ̇א קולהם (עבודה זרה ‏a‏ סב)
שאני יין נסך דאחמירו[1] ביה רבנן פהם ירידון בד̇לך סתם יינן לא
יין נסך עצמו[1] ואמ̈א יין נסך עצמו פהו אסור מן התורה וקד עלמת
קולהם (שם ‏b‏ ל) שלשה יינות הם וגו׳ וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה̈
פי אלפרקים אלאכ̇ירה̈ מן עבודה זרה

קצ̈ה ואלמצוה אלכ̇אמסה̈ ותסעין ומאיה̈ אלנהי אלד̈י נהינא ען
אלאסתכת̇אר[a] פי אלטעאם ואלשראב פי סן̈ אלצגר ובאלשראיט
אלמוצופה̈ פי בן סורר ומורה והו קולה תע׳ (ויקרא יט, כו) לא תאכלו
על הדם וביאן הד̇א אן בן סורר מן ג̇מלה̈ מחוייבי מיתות בית דין
ונצ̈ת אלתורה פיה בסקילה וקד בי̈נ̈א פי מקד̈מאת הד̇ה אלמקאלה̈
אן כל̈ מא[2] לזם פיה אלנץ̈ כרת או מיתת בית דין פהו מצות לא
תעשה ג̇יר אלפסח ואלמילה כמא בי̈נ̈ו[3] פמנד̇ חכם פי הד̇א אלזולל
וסובא עלי אלצפאת אלמשרוטה̈ באלרג̇ם עלמנא אן הד̇א[4] פעל
מנה̈י ענה צ̇רורה̈ ובאן אלעונש ובקי* אן נבחת̇ ען אלאזהרה עלי
אצולנא[5] לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר ונץ̈ גמר סנהדרין (‏a‏ סג)
אזהרה לבן סורר ומורה מנין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם
יעני לא תאכל אכלא יאו̈ל אלי שפוך דם והו אכל הד̇א[6] אלזולל
וסובא אלד̈י לזם פיה אלקתל פאד̇א אכל ד̇לך אלאכל אלסו׳ עלי
תלך אלטראיק אלג̇יר חמידה̈ פקד תעד̈י עלי לאו ואן כאן הד̇א
אללאו לאו שבכללות כמא בי̈נ̈א פי אלאצל אלתאסע פאן̈ הד̇א

a) B. et S. אלאסתהתאר; O. אלאסתחתאר; d'après H. et ibn Ayyub אלאסתכת̇אר.

1) שאני יין נסך דאחמירו ביה רבנן והם ירצו בזה סתם יינן לא יין נסך עצמו אולם. — 2) שכל מה שחייב בו הכתוב כרת; H. שכל מי. — 3) כמו שבארו; H. שבארנו. — 4) ידענו שזה הוא מעשה. — 5) ונשאר שנחקור על האזהרה ולפי שרשינו] שלא. — 6) אכילת זה הזולל וסובא שחייב.

לא ינכר אן אדא כאן אלעונש מפורש לא נבאלי[1] ען אלאזהרה כאנת מן הדין או מן לאו שבכללות וקד ביננא דלך מראת ותקדמת מנה מתאלאת[2] וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלתאמן מן סנהדרין

קצו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלאכל פי צום כפור ולם יבן פי נץ אלתורה אזהרה להדא אלפעל לכנה דכר אלעונש ולזום אלכרת למן אכל פעלמנא אן אלאכל מנהי מנה והו קולה תע' (ויקרא כג, כט) כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה ופי אול כריתות (ש״ב) ענד מא עדו מחוייבי כרת עדו פי גמלתהם האוכל[3] ביום הכפורים ובינו הנאך אן כל מא ילזם עליה כרת הו מצות לא תעשה גיר אלפסח ואלמילה פקד צח אן אלאכל פי יום הכפורים מצות לא תעשה ולדלך חייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת קבועה כמא בינו[4] פי אול כריתות וכמא תבין פי מסכת הוריות (ש״ח) אן הדא אלחכם לא ילזם גיר פי מצוות לא תעשה כאצה לקולה[5] תע' פי מחוייבי חטאת קבועה (ויקרא ד, יג) אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ונץ ספרא (צו b) כי כל הנפש אשר לא תענה ונכרתה הרי זה עונש ענוי אבל אזהרה לענוי ליום עצמו לא שמענו כשהוא אומר עונש מלאכה שאין תלמוד לומר שכבר קל וחומר הוא מה אם ענוי שאינו נוהג בימים טובים ובשבתות הרי הוא ענוש עליו מלאכה שהיא נוהגת בימים טובים ובשבתות אינו דין שיהא ענוש עליה ואם כן למה נאמר עונש מלאכה ללמוד ממנו אזהרה לענוי מה עונש מלאכה לאחר אזהרה אף עונש ענוי לאחר אזהרה פקד תבין מא קלנאה ואחכאם הדה אלמצוה קד תבינת פי אכר[6] מסכת יומא

1) לא נשניח באוזהרה אם היא. — 2) [וכבר בארנו זה פעמים וקדמו בזה דמיונות] וכבר. — 3) בכללם האוכל. — 4) כמו שבארו בראשון מכריתות. — 5) לאמרו ית' במחוייבי. — 6) [באחרון] מיומא.

קצז ואלמצוה אלסאבעה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל חמץ בפסח והו קולה תע׳ (שמות יג, ג) ולא יאכל חמץ ובין אנה בכרת וקאל (שם יב, טו) כי כל אכל חמץ ונכרתה אן כאן מזיד ואן כאן שוגג לזמה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת פסחים

קצח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלאשיא אלתי פיהא רואיח* אלכמיר ואן כאנת ליסת כבזא כאלפקאע ואלמרי[1] ונחוהמא והו קולה תע׳ (שם, כ) כל מחמצת לא תאכלו ונץ אלמכלתא[2] כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי יכול יהו חייבין עליהן תלמוד לומר חמץ מה חמץ מיוחד שהוא מין גמור יצאו אלו שאינן מין גמור למה באו לעבור עליהן בלא תעשה וקד תבין פי פסחים (מג a) אן[3] מע כונהא חראם ומנהי ען אכלהא לא ילזם עלי אכלהא מלקות אלא אן כאן פיהא כזית חמץ בכדי אכילת פרס ואמא אן כאן פיהא ערוב חמץ אקל מן הדא אלמקדאר לא ילזם עלי אכלהא מלקות

קצט ואלמצוה אלתאסעה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלחמץ אחר חצות יום ארבעה עשר והו קולה תע׳ (דברים טז, ג) לא תאכל עליו חמץ הדא אלצמיר ראגע עלי כבש אלפסח אלדי לזם דבחה בין הערבים יום ארבעה עשר פקאל מנד יחין וקת דבחה לא תאכל עליו חמץ ופי גמר פסחים (כח b) מנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמץ והנאך קיל דכוליה עלמא מיהו חמץ משש שעות ולמעלה דאוריתא הכדא וגדנא נץ גמיע אלנסך אלמצחחה אלתי קרית עלי שיוך

1) ריח חמץ... כשכר ומוריים והדומה. — 2) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Voir éd. Friedmann, 11, note 11. — 3) שאף על פי שהם אסורים ומוזהר מאכול מהם לא יתחייב.

אלתלמוד והנאך קיל פי עלה תחרים אכל אלחמץ פי אלסאעה אלסאדסה קאלו עבדו רבנן הרחקה יתירה כי היכי דלא ליגע באיסורא דאוריתא ומן תעדי ואכל אלחמץ אחר חצות לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אואיל[1] פסחים

ר ואלמצוה אלמופיה מאיתין אלנהי אלדי נהינא ען טהור אלחמץ פי גמיע מסאכננא טול אלסבעה איאם והו קולה תע׳ (שמות יג, ז) ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבולך ולים הדה שני לאוין פי מעניין בל המא פי מעני ואחד ובביאן קאלו פתח הכתוב בחמץ וסיים בשאור לומר לך היינו חמץ היינו שאור יעני לא פרק בין אלכמיר[2] נפסה או אלשי אלמכמר[a] ומן תעדי ותרך חמץ פי מלכה לא ילזמה מלקות אלא אן אכל חמץ בפסח ואקתנאה אלדי יציר עושה מעשה ונץ[b] אלתוספתא המשייר חמץ בפסח והמקיים כלאים בכרם אינו לוקה[b]

רא ואלמצוה אלחאדיה ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען וגוד אלחמץ פי מלכנא ולו כאן גיר טאהר או ודיעה והו קולה תע׳ (שמות יב, יט) שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם והדא איצא לוקין עליו בשרט אן יכון תם מעשה כמא דכרנא עלי מא תחצל מן אלאצול פי מסכת שבועות (ג כא) ובביאן קאלו פי מואצע שתי[3] עובר בבל יראה ובבל ימצא ופי אול מסכת פסחים (ה ב) תבינת אחכאם הדה אלשתי מצוות והנאך תבינת אלמעאני אלתי נהי ענהא בקולה (שם יג, ז) ולא* יראה וגו׳ בבל גבולך ואלמעאני אלתי נהי ענהא בקולה[4] לא ימצא

a) Mss. אלמכתמר. — *b)* Ce passage manque dans S. ainsi que dans ibn Ayyub.

1) בפרקים הראשונים מפסחים. — 2) בין החמץ עצמו ובין הדבר המחמיץ. — 3) במקומות נפורים. — 4) [ובאמרו ולא יראה בכל גבולך והענינים שהזהיר מהם ובאמרו] לא ימצא.

בבתיכם והנאך תבין[1] אן תעלם כל לאו מן אלאכר מעני ניר מא כאן ענדה' ואן מקיים חמץ בפסח עובר בשני לאוין על בל יראה ועל בל ימצא

רב ואלמצוה אלתאניה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנזיר ען שרב אלכמר או אלאנבדה[2] אלתי פי אצל כלטהא מן[a] אלענב והו קולה תע' (במדבר ו, ג) וכל משרת ענבים לא ישתה וקד באלג פי אלנהי ען דלך וקאל[3] אן ולו תכלל אלכמר או אלנביד אלדי פיה כלט אלכמר לא יגוז לה שרבה והו קולה תע' (שם) חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וליס הדא[4] אללאו מצוה בפני עצמה לאנה לו קאל יין לא ישתה וחומץ יין לא ישתה לכאנת שתי מצוות ואנמא קאל חומץ יין לא ישתה אבעאד ען אליין ותבין פי גמר נזירות (לז) אן קולה משרת ענבים לאסור טעם כעיקר ואלדליל עלי כונהא מצוה אחת כונה אדא שרב אלכמר ואלכל אינו לוקה שתים כמא נבין פי מא בעד ומתי מא שרב אלנזיר רביעית יין או חומץ לוקה

רג ואלמצוה אלתאלתה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנזיר ען אכל אלענב ואדא אכל מנה כזית לוקה והו קולה (שם) וענבים לחים לא יאכל

רד ואלמצוה אלראבעה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנזיר ען אכל אלזביב והו קולה תע' (שם) ויבשים לא יאכל ואן אכל מנה כזית[5] לוקה

רה ואלמצוה אלכאמסה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנזיר ען אכל בזר אלענב והו קולה תע' (שם, ד) מחרצנים ועד זג לא יאכל ואן אכל מנה כזית לוקה

רו ואלמצוה אלסאדסה ומאיתין אלנהי אלדי נהי נזיר ען אכל קשר

a) O. et S. מא, ibn A. מי.

1) ושם התבאר שכל לאו מודיע ענין בלתי הענין שמורה עליו הלאו האחר (ibn Ayyub). — 2) מזה ואמר שאפילו .יין או שכרים שיש להם בשרש — 3) ‎.החמיץ היין או השכר שבו — 4) ואין [זה] הלאו. — 5) מהם [כזית].

אלענב והו קולה תע׳ (שם) ועד זג לא יאכל ואן אכל מנה כזית לוקה ואלדליל עלי כון הד׳ה אלכמסה אעני יין וענבים וצמוקים וחרצן וזג כל ואחד מנהא מצוה בפני עצמה כונה לוקה על כל אחד ואחד מהם מלקות ונץ׳ אלמשנה (נזיר ס״ו ס״ב) וחייב על היין בפני עצמו ועל הענבים בפני עצמן ועל החרצנים בפני עצמן ועל הזגין בפני עצמן ובביאן קאלו פי גמר נזירות (לה b) אכל ענבים לחים ויבשים חרצנים וזגים ושחט אשכול של ענבים ושתה לוקה חמש ולמא ראמו׳ הנאך אן יתבתו אן הד׳א אלתנא תנא ושייר ואן קד ילזמה מן חית הו נזיר אכת׳ר מן חמש מלקיות קאלו[2] והא שייר לאו דלא יחל ולם יקולו והא שייר חומץ לאן לא ילזמה על היין ועל החומץ שתים אד׳ אלחומץ[3] אנמא חרם מן אג׳ל אצלה אלד׳י הו יין כמא בינא וכאנה יקול אן אצל[4] חרמאנה לם ירתפע ענה בפסאדה וממא ינב׳ אן תעלמה׳ אן הד׳ה איסורי נזיר מצטרפין בולן לכזית ולוקה על כזית מכולן

רז ואלמצוה אלסאבעה ומאיתין אלנהי אלד׳י נהי אלנזיר ען אנתג׳אס למית והו קולה תע׳ (במדבר ו, ז) לאביו ולאמו וגו׳ לא יטמא ומתי מא אנתג׳ס בטומאת[5] מת בין בטומאות שמגלח עליהן בין בטומאות שאינו מגלח עליהן לוקה

רח ואלמצוה אלת׳אמנה ומאיתין אלנהי אלד׳י נהי אלנזיר ען אלאנתג׳אס[6] באהל המת והו קולה תע׳ (שם, ו) על[a] נפש מת לא יבא ובביאן קאלו פי אלגמר (נזיר b מב) קרא מלא דבר הכתוב לא

a) Mss. ועל כל נפשת מת לא יבא. Ce verset (*Lévitique* XXI, 11) s'applique au grand-prêtre.

1) וכשרצו להקים שָם שזה התנא תנא. — 2) אמרו והא שייר; H. ואמרו. — 3) שהחומק אינו נאסר [אלא בעבור עיקרו שהוא יין כמו שבארנו והוא כאילו אמר] ששרש. — 4) ומה שצריך שתדע הוא. — 5) וכשנטמא [בטומאת מת]. — 6) מלהטמא; H. מלהכנס.

יטמא כשהוא אומר לא יבא להזהיר על הטומאה ולהזהיר על הביאה והנאך תבין אנה אדא נכנס לאהל המת אחר שנטמא אינו לוקה אלא אחת ואנה אדא אתפק לה טומאה וביאה כאחת חייב שתים מתל אן ידכל עלי מחשרג[1] פי אוהל ויגלם הנאך אלי אן ימות דלך אלשכץ צאר נטמא ובא באהל המת כאחת אמא אדא דכל לאהל המת פתתקדם אלטומאה ללביאה כמא תבין הנאך בחסב אלאצול אלמקדרה[2] פי אהלות

רט ואלמצוה אלתאסעה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנזיר ען אלחלק והו קולה תע' (במדבר ו, ה) תער לא יעבר על ראשו ואלדי יחלק ראס אלנזיר איצא[3] לוקה לאן אלמגלח כמתגלח ומגד יחלק שערה ואחדה לוקה וקד תבינת אחכאם אלנזיר כלהא פי אלמסכתא אלמוצועה[4] לדלך

רי ואלמצוה אלעאשרה ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען חצאד גמלה אלמזרוע בל יתרך[5] מנה בקיה ללעניים פי טרף אלפדאן והו קולה תע' (ויקרא כג, כב) לא תכלה פאת שדך בקצרך והדא אללאו ניתק לעשה לאנה מתי מא תעדי וחצד גמלה אלמזרוע ידפע ללעניים קדר אלפיאה מן אלשי אלמחצוד והו קולה תע' (שם) לעני ולגר תעזב אתם כמא בינא פי מצוות עשה (קכ) ואלפיאה לאזמה ללאילן איצא מתל מא תלזם אלשדה והדה מצוה לאזמה בארץ ישראל כאצה מן התורה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצועה להא

ריא ואלמצוה אלחאדיה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד אלסנבל אלתי תסקט ענד אלחצאד בל תתרך ללעניים והו קולה

1) על נוסם; H. חולה. — 2) השרשים המונחים. — 3) ומי שיגלח ראש הנזיר לוקה גם בן שהמגלח כמתגלח. — 4) במסכתא המחוברת לזה. — 5) אבל יעזוב שארית ממנו.

תע׳ (שם) ולקט קצירך לא תלקט והד̇א איצ̇א ניתק לעשה כמא בינ̇א פי אלפיאה וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה ר״ב ואלמצוה אלת̇אניה̈ עשר ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען אסתיצ̇אל אלכרם ענד קטפה והו קולה תע׳ (שם יט, י) וכרמך לא תעולל בל תתרך אלענאקיד אלמתטרפה̈ ללעניים ולים ד̇לך פי שאר אילנות ולו[1] אלשביהה̈ באלכרם לאן אלנהי פי קולה (דברים כד, כ) כי תחבט זיתך לא תפאר אחריך הו אן[2] לא יאכ̇ד אלשכחה ומן* אלזית תעלם אלחכם[a] עלי שאר אילנות פי אלשכחה והד̇א איצ̇א ניתק לעשה וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה

ר״ג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ עשר ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען ג̇מע אלחבוב אלתי תסקט מן אלכרם פי חין קטפה בל תתרך ללעניים והו קולה תע׳ (ויקרא יט, י) ופרט כרמך לא תלקט והוא* הדין לשאר אילנות אלשביהה̈ באלכרם[b] והד̇א איצ̇א ניתק לעשה וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה

ר״ד ואלמצוה אלראבעה̈ עשר ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען אכ̇ד עומר השכחה והו קולה תע׳ (דברים כד, יט) ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו וכד̇לך אלשכחה לאזמה̈ פי אלכל בין בתבואה בין באילן והד̇א איצ̇א ניתק לעשה לאנה אן תעדי ואכ̇דה ילזמה רדה ללעניים והו קולה תע׳ (שם) לגר ליתום ולאלמנה יהיה וקד תבינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת פיאה ואעלם אן אלאצל ענדנא אן כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה מתי מא ת̇בת עשה שבה אינו לוקה פאן לם ית̇בתה לוקה מת̇אל ד̇לך אלפיאה אנה אן חצדהא

a) O. et S. מן אלזית ואלחכם. — b) Ce passage manque dans B. et dans H., il se trouve dans O. et S. et dans ibn Ayyub.

1) [ואפילו] הדומים. — 2) הוא שלא . . . ומן הזית תלמוד הדין בשאר.

לא ילזמה מלקות ענד מא חצד בל לה אן ידפעהא[1] סנבל וכדׄלך לו דרס אלקמח[2] וטחׄנה ועגׄנה ידפע מן אלעגׄינהׄ מקדאר[3] מא תעׄין עליה מן אלפיאה פאן אתׄפק אן ינתלף דׄלך אלקמח בגׄמלתה או אחתרק פהו יצׄרב מלקות אדׄ ולם יתׄבׄת עשה שבה נאהיך אדׄא בטלו בידו מתׄל אן יאכל דׄלך אלקמח אלי אכׄרה ולא תטׄןׄ אן קולהם פי גמר מכות (ט״ז) אנו אין לנו אלא זאת ועוד אחרת ותׄבת אן תלך אלאחרת הי אלפיאה יוגׄב[4] אן הדׄא אלחכם אנׄמא הו פי אלפיאה פקט בל מעני אחרת יריד בה אלפיאה וכלׄ מא חכמה חכם אלפיאה לאןׄ[a] אלפרט ואללקט ואלשכחה ואלעוללות כלׄ ואחד מנהא הו לאו שיש בו מעשה וימכן פיה מא אמכן פי אלפיאה מן קיימו ולא קיימו או בטלו ולא בטלו לאןׄ אלנץׄ אלדׄי מנה תעלׄמנא ללפיאה אן יש בה קום עשה הו קולה תע׳ לעני ולגר תעזב אתם והדׄא נׄא ען אלפיאה ואללקט ואלפרט[5] ואלעוללות קאל לא תכלה פאת שדך ולקט קצירך לא תלקט וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם וקאל איצׄא פי עומר השכחה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה פמנדׄ וגׄדנא נץׄ אלגמר אן אלפיאה הי לאו שניתק לעשה ואסתדלׄו עלי עשה שבה מן קולה לעני ולגר תעזב אתם דלׄ אן הדׄה אלחמשה לאוין כלׄהא לאו שניתק לעשה ואנׄה מתי מא קיים עשה שבה כמא דׄכרנא אינו לוקה ואדׄא אמתנע עליה קיום עשה שבה לוקה וטאל מא ימכנה תתׄביתה ועלי אנׄה לם יתׄבׄתה אלאן אינו לוקה בל נאמרה באלתתׄבית פקט חתׄי נעלם אנׄה קד פאת[6] וארתכב אלנהי ולם יבק וגׄה אמכאן לקיום עשה שבה חיניׄד לוקה פחצׄל הדׄא אלמעני ואפהמה

1) יש לו לתתה בשבלים. — 2) דש החטים. — 3) מה שנקצב עליו [שעור]. — 4) לפי . . . אבל ענין אחרת ירצה בו הפיאה . . . יחייב שזה הדין אינו אלא שהפרט. — 5) והעוללות [והפרט]. — 6) ועבר [נמנע ממנו] שכבר.

רטו ואלמצוה אלכֿאמסה̈ עשר ומאיתין אלנהי אלד̈י נהינא ען זראעה̈ אלכלאים והו קולה תע' (ויקרא יט, יט) שדך לא תזרע כלאים והד̇ה כלאי זרעים לא יחרם זרעהא אלא̈ פי ארץ ישראל ומן זרעהא הנאך לזמה מלקות דאוריתא ופי חוצה לארץ מותר וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מסכת כלאים

ריו ואלמצוה אלסאדסה̈ עשר ומאיתין אלנהי אלד̈י נהינא ען זראעה̈ תבואה בכרם וכד̇לך שאר ירקות והד̇א אלנוע מן אלכלאים יתסמ̈י כלאי הכרם והו קולה תע' (דברים כב, ט) לא תזרע כרמך כלאים ונץ̈ ספרי (קטז b) לא תזרע כרמך כלאים מה אני צריך והלא כבר נאמר שדך לא תזרע כלאים והד̇א יעם̈ בלא שך̈ אלכרם ואלזרעים קאלו (שם) מלמד שכל המקיים כלאים בכרם עובר בשני לאוין ואעלם אן כלאי הכרם לא תחרם מן התורה גיר פי ארץ ישראל ומן[1] זרעהא פי ארץ ישראל לוקה מלקות דאוריתא ובשרט אן יזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד ומדרבנן* יחרם זרעהא איצ̇א בחוצה לארץ ומן זרע בחוצה לארץ חטה ושעורה וחרצן במפולת יד לוקה מדרבנן[2] אמ̈א הרכבת אילן לוקין עליה בכל מקום ואלנהי ענהא דאכ̇ל תחת קולה תע' (ויקרא יט, יט) שדך לא תזרע כלאים וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה איצ̇א פי מסכת כלאים

ריז ואלמצוה אלסאבעה̈ עשר ומאיתין אלנהי אלד̈י נהינא ען הרבעת כלאי בהמה והו קולה תע' (שם) בהמתך לא תרביע כלאים ומתי מא הרביע לוקה ובשרט אן ירכ̈ב בידה אלה̈ אלד̇כר פי אלאנת̇י כמכחול בשפופרת ובביאן קאלו (בבא מציעא צא a) במנאפין עד שיראו כשהן מנאפין ובכלאים עד שיכנים כמכחול בשפופרת וחיניד̇ ילקה וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלת̇אמן מן כלאים

1) לוקה [ומדרבנן אסור לזרוע אותם גם כן]. — 2) [והזורע אותם בארץ ישראל] לוקה בחוצה לארץ והזורע בחוצה לארץ חטה ושעורה וחרצן במפולת יד לוקה מדרבנן] אמנם

רית ואלמצוה אלתאמנה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען עמל שגל בכלאי בהמה מעא והו קולה תע׳ (דברים כב, י) לא תחרש בשור ובחמר יחדו ומתי מא עמל בהמא שגלא מתל* אן יחרת בהמא או ידרס בהמא או יקודהמא גמיעא[1] לוקה לקולה יחדו יריד בדלך אן לא יגמע בינהמא מעא פי שגל מן אלאשגאל אמא מן אלתורה פלא ילזמה מלקות גיר עלי נועין אחדהמא בהמה טהורה ואלאכר בהמה טמאה מתל שור וחמור פאדא חרש בהם או משך בהם[2] או הנהיג לוקה אמא* מדרבנן פעלי אי נועין כאנא לוקין[3] וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאמן[4] כלאים

ריט ואלמצוה אלתאסעה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען מנע אלדאבה מן אכל אלשי אלדי תכדם פיה חין[5] עמלהא מתל אן תדרס גלה או תנקל תבנא עלי טהרהא פאנהא לא תמנע מן אלאכל מנה והו קולה תע׳ (שם כה, ד) לא תחסם שור בדישו ותבין (בבא קמא ⁵נד) אן אחד השור ואחד כל בהמה לחסימה אלא שדבר הכתוב בהוה וסוי אלדישה או שאר מלאכות לא תמנע אלאכל בשעת מלאכה מן אלשי אלדי תכדם פיה ומתי מא מנעהא לוקה ולו חסמה בקול וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע[6] מציעא

רכ ואלמצוה אלמופיה עשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען עבודת הארץ בשנה השביעית והו קולה תע׳ (ויקרא כה, ד) שדך לא תזרע וכל מן תעדי עלי דלך לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית

רכא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען עבודת האילן בשנה שביעית והו קולה תע׳ (שם) וכרמך לא תזמר

1) כגון שיחרוש בשניהם או שידוש בשניהם או שינהיגם יחד. — 2) או משך בהם או הנהיג. — 3) לוקה [אבל מדרבנן על אי זה שני מינין שיהיו לוקין]. — 4) [בשמיני] מכלאים. — 5) [בשעת] עבודתה. — 6) [בשביעי] ממציעא.

ומן תעדי עלי דלך איצא לזמה מלקות ונץ ספרא (קא a) הזרע והזמיר בכלל היו ולמה יצאו להקיש עלידם מה זרע וזמיר מיוחדים שהן עבודה בארץ ובאילן אף אני אין לי אלא דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי מסכת שביעית

רכב ואלמצוה אלתאניה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען חצאד מא אנבתת אלארץ מן תלקאי נפסהא פי שנה שביעית מתל מא נחצד כל סנה וביאן דלך אנא נהינא ען פלאחה אלארץ ופלאחה אלאשנאר[a] פי שנת השמטה כמא תקדם דכרה ואלשי אלדי תנבתה אלארץ ממא זרע פיהא פי אלסנה אלסאדסה והו אלדי יתסמי ספיח יגוז אכלה פי שנה שביעית לכן לא יחל לנא חצאדה אלא בשנוי ען אלחאלה אלמעלומה והו קולה תע' (ויקרא כה, ה) את ספיח קצירך לא תקצור ליס יריד בה אנה לא יחצד גמלה ואחדה לאנה קד קאל והיתה שבת הארץ לכם לאכלה ואנמא יריד בה לא תחצדה כמתל מא תחצד גלה[1] כל סנה אלא כמן יחצד שיא הו הפקר דון אסתעדאד דון תהיו כמא סנבין

רכג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גמע מא תנבתה אלשגר מן אלתמאר[b] איצא פי שנה שביעית מתל מא נגמע פאכהה כל סנה בל נגעל לדלך שנוי לאנה[c][2] הפקר והו קולה תע' (שם) ואת ענבי נזירך לא תבצר גא אלתפסיר (ספרא קא b) לא תבצר כנגד הבוצרין מכאן אמרו תאנים של שביעית אין קוצין אתן במקצה אבל קוצה הוא במחרבה ואין דורכין ענבים בגת אבל דורך הוא בעריבה ואין עושין זיתים בבד ובקוטבי אבל כותש הוא ומכנים לבודדה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה מע אלדי קבלהא פי מסכת שביעית

a) O. et S. אלתמאר. — b) O. et S. תנבתה אלתמאר — c) O. לידל.

1) תבואת] כל שנה]. — 2) לפי שהוא הפקר; H. להורות.

רכד ואלמצוה אלראבעה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען פלאחה אלארץ בשנת היובל והו קולה תע' (ויקרא כה, יא) לא תזרעו כקולה פי אלשמטה שדך לא תזרע וכמא אן אלשמיטה חרם פיהא בין עבודת הארץ בין עבודת האילן כדלך אליובל ולדלך קאל פיהא לא תזרעו עלי אלעמום ישמל ארץ ואילן ומן תעדי עלי הדא איצא לוקה

רכה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען חצאד ספיחי שנת היובל איצא* כמתל חצאד סאיר אלסנין עלי נחו מא בינא פי שנה שביעית[1] והו קולה תע' (שם) ולא תקצרו את ספיחיה

רכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא איצא ען גמע פאכהה אלשגר פי שנת היובל עלי מתל מא נגמע פי סאיר אלסנין והו קולה תע' (שם) ולא תבצרו את נזיריה עלי נחו מא בינא פי שנה שביעית ופי ספרא קאלו (ס' קג) לא תקצרו ולא תבצרו כשם שנאמרו בשביעית כך נאמרו ביובל יעני אן אלחכם פי הדה אללאוין כלהא ואחד ואחכאם אלשמטה ואליובל כלהא לא תלזם גיר פי ארץ ישראל ובשרט* אן יכון יושביה עליה אעני אן יכון כל שבט במקומו כמא בינא פי מצוות עשה[2][a]

רכז ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען ביע אמלאכנא[3] פי ארץ כנען ביעא בתאתא והו קולה תע' (ויקרא כה, כג) והארץ לא תמכר לצמיתת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר[4] ערכים

a) Ce passage manque dans B., il manque aussi dans H., mais il se trouve dans ibn Ayyub.

1) היובל] גם כן כמו שנקצור בשאר השנים כפי מה שבארנו בשנה שביעית. — 2) ישראל] ובתנאי שיהיו יושביה עליה ארצה לומר שיהיה כל שבט במקומו כמו שבארנו במצוות עשה. — 3) למכור] קרקעותינו. — 4) באחרון] מערכים.

רכח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ ועשרין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען ביע[1] מגרשי הלוים והו קולה (שם, לד) ושדה מגרש עריהם לא ימכר ואנת תעלם נץ̇ אלתורה פי אן ידפע ללוים ערים ומגרש ושדה[2] מגרש אעני אלף̇ אמה מגרש ואלפים כ̇ארג̇ ענהא[3] לשדות וכרמים כמא תבי̇ן פי מסכת סוטה (כז b) ונ̇א אלנהי ללוים ען תגייר הד̇ה אלחדוד לא ירד̇ון אלעיר מגרש ולא אלמגרש עיר ולא אלשדה מגרש ולא אלמגרש שדה והו קולה תע' לא ימכר ג̇א אלנקל אן מענאה לא ישונה וקד תבי̇נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אכ̇ר[4] ערכים

רכט ואלמצוה אלתאסעה̈ ועשרין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען תרך אללוים ואלגפלה̈ ענהם פי תופיתהם חקוקהם ושמחתם ברגל והו קולה תע' (דברים יב, יט) השמר לך פן תעזוב את הלוי ונץ̇* ספרי (צ a) השמר בלא תעשה פן תעזוב[5] בלא תעשה

רל ואלמצוה אלמופיה̈ ת̇לאת̇ין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען טלב אלדיון פי שנת השמטה בל תסקט גמלה̈ ואחדה̈ והו קולה תע' (שם טו, ב) שמוט כל בעל משה ידו וגו' לא יגש את רעהו ואת אחיו והד̇א לא ילזם מן התורה גיר פי ארץ ישראל וקת אן תכון ת̇ם̇ השמטת קרקע אעני אליובל[a] לכן מדרבנן ילזם הד̇א פי כל̇ מכאן ופי כל̇ זמאן ולא יג̇וז טלב אלדין אלד̇י גאזת עליה אלשביעית בל יסקט וקד תבי̇נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אכ̇ר שביעית[6]

רלא ואלמצוה אלחאדיה̈ ות̇לאת̇ין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען מנע אלקרצ̇ה̈ בעצ̇נא[7] לבעץ̇ מן אג̇ל אלשמטה לילא̇ יסקט אלדין פאן̇* אלנץ̇ נהי ען הד̇א אלתוק̇ע[8] וקאל (שם, ט) השמר לך פן יהיה

a) Les mots אעני אליובל manquent dans O. et S. ainsi que dans ibn A.

1) מלמכור; H. מלשנות. — 2) כלומר [ושדה מגרש]. — 3) אמה חוצה [להם]. — 4) מערכים [באחרון]; H. בעירובין. — 5) פן [ולשון ספרי השמר בלא תעשה פן תעזוב] בלא תעשה. — 6) משביעית [באחרון]. — 7) לקצתנו [קצתנו]. — 8) החוב ואמר [הנה הזהיר הכתוב מואת המחשבה].

דבר עם לבבך בליעל לאמר ונץ ספרי ([b]צח) השמר בלא תעשה פן יהיה בלא תעשה יעני אן הדה אלשני לאוין גאת פי הדא אלמעני ואחד בעד אכר ללתאכיד

רלב ואלמצוה אלתאניה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען מנע אלצדקה ואלתוסיע עלי אלצעפא* מן אכותנא בעד מערפתנא בצעף חאלהם וקדרתנא עלי רפדהם והו קולה תע׳ (דברים טו, ז) לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיך האביון והדא נהי ען אלתכלף בכלק אללום ואלשח חתי נמנע אלמסתחק[1]

רלג ואלמצוה אלתאלתה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכראג[2] עבד עברי צפר אלידין מן כדמתנא אדא כרג חרא פי תמאם שש שנים בל נצחבה שיא מן מאלנא צרורה והו קולה תע׳ (שם, יג) וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם וקד תבינת אחכאם מצות אלהענק פי אול מסכת קדושין

רלד ואלמצוה אלראבעה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען טלב אלמדיון אדא עלמנא אנה גיר קדיר עלי תודיה דינה והו קולה תע׳ (שמות כב, כד) לא תהיה לו כנשה ופי גמר מציעא ([b]עה) מנין לנושה בחבירו משהוא יודע בו שאין לו שאסור לעבור לפניו תלמוד לומר לא תהיה לו כנושה ופי אלמכלתא ([b]צו) לא תהיה לו כנושה שלא תראה לו בכל זמן ואעלם אן הדא אלנהי איצא יעם אלדי יטלב דין אלרבית ולדלך קאלו אן אלדי יקרץ באלרבית יתעדי איצא עלי קולה תע׳ לא תהיה לו כנושה כמא סאבין פי מא בעד

רלה ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלקרצה באלרבית והו קולה תע׳ (ויקרא כה, לז) את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך והדה אלשני לאוין אנמא הי פי

1) . . . מהאביונים באחינו אחר שנדע בעניותם ויכלתנו לסמכם והוא אמרו והאכזריות [עד שנמנע צרכם]. — 2) מלהוציא עבד עברי ריק הידים [מעבודתנו].

מעני ואחד ואנّמא גאת ללתאכיד וליכון אלّדי ילוה ברבית עובר בשני לאוין לא אנّהמא מעניין בל[1] אן אלנשך הו אלרבית ואלרבית הו אלנשך ופי גמר מציעא (ס ב) קאלו אי אתה מוצא נשך בלא תרבית ולא תרבית בלא נשך ולמה חלקו הכתוב לעבור עליו בשני לאוין והנאך קיל דאוריתא נשך ותרבית חדא מילתא נינהו והנאך קיל איצّא השתא דכתיב את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית[2] קרי ביה את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית ובנשך ובמרבית לא תתן אכלך פיכון כל מן אקרץ̇ ברבית כסף או פירות קד תעדّי עלי שני לאוין מצّאף אלי אלשאר לאוין אלّתי גאת איצّא פי אלמלוה ללתאכיד לאנّה קד תכרّר הדّא אלנהי בלפט̇ אכّר וקאל (ויקרא כה, לו) אל תקח מאתו נשך ותרבית ותבيّן פי גמר מציעא (סא ב) אן הדّא אללאו איצّא למלוה הוא לכן הדّה כלّהא לאוי יתירי כמא ביّנّא פי אלאצל אלתאסע לאנّהא כלّהא פי מעני ואחד תכרّרת והו אן ינהי אלמלוה ען אלקרצّה באלרבית וקד תביّנת אחכאם הדّה אלמצוה פי כّאמס מציעא

רלו ואלמצוה אלסאדסה̈ ותלאתין ומאיתין אלנהי אלّדי נהי אללוה ען אכّד באלרבית איצّא ודّלך[*] אן לו לם יגי נהי ללוה ען אכّד באלרבית לכאן אלקיאס[3] אן יכון אלמלוה מתעדّי אנّה אלטאלם ואללוה גיר מתעדّי לאנّה[4] רצّי בטלמה וכאן יכון הדّא שבה אלאונאה אלّדי יתעדّי אלנאבן לא אלמגבון פלדّלך גא אלנהי איצّא ללוה אן יקתרץ̇ ברבית והו קולה תע׳ (דברים כג, כ) לא תשיך לאחיך ותّא אלתפסיר לא תנשך ובביאן קאלו פי גמר מציעא (עה ב) לוה עובר משום לא תשיך ומשום ולפני עור לא תתן מכשול כמא סנביّן פי דّכרנא לתלך אלמצוה

1) שהנשך [אלא] ענינים. — 2) קרי [ובמרבית]. — 3) [וזה שאילו לא באה אזהרה ללוה ללוות ברבית היה] ההקש. — 4) עובר משום שהוא רוצה; H. כי הוא אינו רוצה.

רלז ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלרתצרף פי קרצה אלרבית בין אללוה ואלמלוה לא נצמן לאחדהמא[1] ולא נשהד עלידהמא ולא נכתב בינהמא שטר פי מא אתפקא עליה[2] מן אמר אלרבית והו קולה תע׳ (שמות כב, כד) לא תשימון עליו נשך ונץ גמר מציעא (ע״ה) ערב ועדים אינן עוברין אלא משום לא תשימון עליו נשך והנאך תבין אן אלסופר לאחק[3] באלעדים ואלערב והנאך תבין איצא אן הדא אללאו אלדי הו לא תשימון עליו נשך מע כונה נא פי אלוסאיט פאנה יעם אלמלוה איצא פלדלך יכון מלוה ברבית קד תעדי עלי ששה לאוין אחדהא לא תהיה לו כנושה ואלתאני את כספך לא תתן לו בנשך ואלתאלת ובמרבית לא תתן אכלך ואלראבע אל תקח מאתו נשך ואלכאמס לא תשימון עליו נשך ואלסאדם ולפני עור לא תתן מכשול והנאך קיל (שם) ואלו עוברין בלא תעשה המלוה והלוה והערב והעדים וחכמים אומרים אף הסופר עוברים על בל תתן ועל לא תקח ממנו ועל לא תהיה לו כנושה ועל לא תשימון עליו נשך ועל ולפני עור לא תתן מכשול. ופי אלגמר (שם) אמר אביי מלוה עובר בכולן לוה עובר משום לא תשיך ולפני עור לא תתן מכשול ערב ועדים אין עוברין אלא משום לא תשימון עליו נשך ואלמתעדי עלי הדא אלנהי אן כאנת רבית קצוצה פתסתכרג מנה ותרד ללדי אכד מנה אלרבית

רלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען מטל[4] אלאגיר ותאכיר אגרתה ענה והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יג) לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר הדא אן כאן שכיר יום פאנה נובה כל הלילה לקולה תע׳ עד בקר ואן כאן שכיר לילה פיקתצי טול אלליל וטול אלנהאר ולא תגרב אלשמס אלא והו קד קבץ אגרתה[5] והו

1) ערב לאחד; H. לא. — 2) שהסכימו עליו. — 3) שהסופר מצטרף לעדים ולערב ושם. — 4) מלהאריך זמן פרעון השכיר; H. לרמות. — 5) קודם שקבל שכרו.

קולה תע׳ (דברים כד, טו) ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש ונץ̈ אלמשנה (ב״מ פ׳ ט, מ׳ יא) שכיר יום גובה כל הלילה ושכיר לילה גובה כל היום ולים הד̇ה שתי מצוות ואנ̈מא הי מצוה אחת פנ̇את פיהא שני לאוין ליתם̈ חכם אלמצוה ודלך אנ̈א בהד̇ה אלשני לאוין עלמנא זמאן אלתקאצ̇י מתי הו וקד תב̈ינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי תאסע מציעא והנאך* תב̈ין אן הד̇א כאץ̈ בשכיר ישראל פקט אלד̇י אד̇א אכ̈רת אג̇רתה עובר בלא תעשה ואמ̈א שכיר גוי פהו עובר עליו בעשה והו קולה ביומו תתן שכרו׳

רלט ואלמצוה אלתאסעה̈ ות̇לאת̇ין ומאיתין אלנהי אלד̈̇י נהינא ען ארתהאן אלמדיון באידינא אל̈א באמר אלחאכם וביד רסולה לא אן נהג̇ם נחן עלי דאר אלמדיון ונרתהנה והו קולה תע׳ (דברים כד, י) לא תבא אל ביתו לעבט עבטו ונץ̈ אלמשנה (ב״מ פ׳ ט, מ׳ יג) המלוה את חבירו לא ישכננו אלא בבית דין ולא יכנס לביתו ליטול את משכונו שנאמר בחוץ תעמוד והד̇א אללאו ניתק לעשה והו קולה השב תשיב לו את העבוט והכד̇א תב̈ין פי אכ̇ר גמר מכות [1] ואעלם אנ̈ה ולו לם ירד̈ה ולא קיים אלעשה לא[2] ילזמה מלקות בלי[3] ינרם ת̇מן אלרהן עלי מא תב̈ין פי אכ̇ר מכות וקד תב̈ינת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי תאסע מציעא

רמ ואלמצוה אלמופיה̈ ארבעין ומאיתין אלנהי אלד̈̇י נהינא ען אעאקה̈ אלרהן ען צאחבה פי זמאן חאג̇תה אליה בל נרד̈ לה כלי יום ביום וכלי לילה בלילה[4] כמא נצ̈ת אלמשנה (בבא מציעא פ׳ ט, מ׳ יג) מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ואלנהי[5] אלד̈̇י נא פי

a) Manque dans B. La leçon de B. est conforme à H. — b) B. ויגרם.

1) בתשיעי ממציעא [ושם התבאר שזה מיוחד בשכיר ישראל לבד הוא שאם תאחר שכרו עובר בלא תעשה אבל בשכיר גוי הוא עובר עליו בעשה והוא אמרו ביומו תתן שכרו]. — 2) חייב [אינו]. — 3) אבל ישלם; H. ומשלם. — 4) לילה [בלילה]. — 5) והאזהרה [שבאה] בזה [הוא אמרו ית׳].

דֿלך הו קולה תעׄ (דברים כד, יב) לא תשכב בעבטו ונץׄ ספרי (ᵇקנו) לא תשכב ועבוטו אצלך אלֿא ירדֿ לה מא לא ימכנה אלתעוֿץ ענה לצֿעףֿ חאלה כמא* ביֿן וקאל (שמות כב, כו) כי הוא כסותה לבדה הוא שמלתו לעורו¹ וקד תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי תאסע מציעא רמֿא ואלמצוה אלחאדיֿה וארבעין ומאיתין אלנהי אלֿדֿי נהינא ען ארתהאן אלארמלהֿ בין עניה בין עשירה והו קולה תעׄ (דברים כד, יז) ולא תחבל בגד אלמנה ונץׄ* אלמשנה (בבא מציעא פ׳ ט, מ׳ יג) אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר ולא תחבל בגד אלמנה² וקד תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי תאסע מציעא רמֿב ואלמצוה אלתֿאניֿה וארבעין ומאיתין אלנהי אלֿדֿי נהינא ען ארתהאן אלאלאת אלֿתי יתסבֿב בהא אלנאס פי תהייֿה אגֿדֿיתהם נחו אלאת אלטחן ואלאת אלעגֿין ואלאת אלטבךֿ ואלאת דֿבח אלחיואן וגיר דֿלך ממֿא יגֿמעה³ אסם דבר שעושין בו אוכל נפש והו קולה תעׄ (דברים כד, ו) לא יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חובל ונץׄ* אלמשנה (בבא מציעא, שם) לא רכב ורחים בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנאמר כי נפש הוא חובל⁴ ובקי אן נביֿן לך הנא קולהם (ב״מ ᵃקטו) וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול רחים ורכב פאןֿ הדֿא יוהם⁵ אנֿהא שתי מצוות ולא סֿימא בקולהם וחייבין על הרחים בפני עצמן ועל הרכב בפני עצמו ומעני הדֿא אלקול אן כלֿ מן ירתהן כלי שעושין בו אוכל נפש פקד תעדֿי עלי מצות לא תעשה כמא תביֿן פאןֿ הו אלֿדֿי ארתהן כלים כתֿירהֿ כל אחד מנהא עושין בו אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי מתֿל אן ירתהן

1) עניותו [כמו שבאר ואמר כי הוא כסותה לבדה הוא שמלתו לערו]. — 2) [ולשון המשנה אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר ולא תחבול בגד אלמנה]. — 3) שם ממה שיכללהו. — 4) והתבאר [ולשון המשנה לא רכב ורחים בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנאמר כי נפש הוא חובל]. — 5) יבא; H. וזה יביא.

אלה טחין ואלה כבז ואלה עגין והדא ממא לא יחתאג לה ביאן לאן מתלה מתל מן חבל בגד אלמנת ראובן ובגד אלמנת שמעון ובגד אלמנת לוי אלדי הו עובר על כל בגד ובגד ואנמא פקה אלמסאלה פי מן חבל שני כלים במגמועהמא* ינעמל אוכל נפש ולים יכפי אחדהמא דון אלאכר פי עמל אוכל נפש[1] אנקול אד ואלאוכל אנמא יתם במגמועהמא פהמא במנזלה[2] כלי אחד ויכון חייב משום כלי אחד או אד והם שני כלים חייב על כל אחד ואחד עלי אנפראדה פבינו לנא אנה חייב עליהן משום שני כלים ועלי אן במגמועהמא תקום אלמלאכה מתל רחים ורכב אלדי לא ינטחן באחדהמא דון* אלאכר לאנה אן חבל רחים ורכב יכון כמן חבל נפנה עגין וסכין דבח אלדין המא שני כלים כל ואחד קאים בשגלה והדא הו מעני קולהם וחייב משום שני כלים לא אנהמא שתי מצוות והדא נץ ספרי (*קנג) פי הדא אלמעני אלדי בינת לך[3] קאלו מה רחים ורכב מיוחדים שני כלים ומשמשין מלאכה אחת וחייבין על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו כך כל שני כלים שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו תקדירי[4] אלכלאם ומענאה אף על פי שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו[5] ואדא תעדי וארתהן יסתכרג מנה וירד* ללצאנע ואם אבד או נשרף[6] קבל אן ירדה לוקה וכדלך אלחכם פי בגד אלמנה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאסע מציעא

1) שני כלים אשר בקבוצם יעשה אוכל נפש [ולא יספיק האחד מהם זולת האחר באחד מהם] לעשות אוכל נפש. — 2) כלי אחד [במדרגת] שניהם. — 3) הנאמר [בנפש] זולת האחר שאם חבל רחים ורכב הוא כמו זה שחבל עריבה וסכין שחיטה שהם שני כלים וכל אחד מיוחד במלאכתו וזהו ענין אמרם וחייב משום שני כלים . . . הענין [שבארתי לך]. — 4) שעור המאמר [וענינו]. — 5) עצמו [ועל זה בפני עצמו]. — 6) ויושב לפועל ואם אבד או נשרף.

רמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
סרקה שכץ מן ישראל והו קולה פי עשר הדברות (שמות כ, יג) לא
תגנב ונץ אלמכלתא (שם) לא תגנב הרי אזהרה לגונב נפש ופי גמר
סנהדרין (דף פו) אזהרה לגונב נפשות מנין רבי יאשיה אומר מלא
תגנוב רבי יונתן[1] אומר מלא ימכר ממכרת עבד ולא פליגי מר קא
חשיב לאו דגניבה ומר קא חשיב לאו דמכירה לאנה לא יקאם עליה
אלחד חתי יגנוב וימכור פאדא תעדי עלי הדה אלשני לאוין לזמה
אלחנק קאל (שמות כא, יו) וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת וקד
תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי חאדי[2] עשר סנהדרין

רמד ואלמצוה אלראבעה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
סרקה אלאמואל והו קולה תע' (ויקרא יט, יא) לא תגנבו ופי אלמכלתא
(שם) לא תגנבו הרי אזהרה לגונב ממון ואלמתעדי עלי הדא אלנהי
ילזמה אלגרם אלדי דכר אלנץ אמא תשלומי כפל או תשלומי
ארבעה וחמשה או רד אלקרן פקט ופי ספרא (שם) לפי שנאמר
בגניבה שנים ישלם למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר לא
תגנובו לא תגנובו על מנת למיקט יעני[3] כי תחרג אלמסרוק ותחירה
ותם תרד לה לא תגנובו על מנת לשלם תשלומי ארבעה וחמשה
וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע קמא

רמה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
אלגצב והו* אכד אלשי אלדי לא חק לנא פיה באלקהר ואלגלבה
מגאהרה[4] והו קולה תע' (ויקרא יט, יג) ולא תגזל וכדא שרחו אלראוין
לא תגזול כענין שנאמר (שמואל ב כג, כא) ויגזל את החנית מיד המצרי
והדא אללאו ניתק לעשה והו קולה תע' (ויקרא ה, כג) והשיב את הגזלה

1) H. et *Talmud* : יוחנן. — 2) באחד עשר מסנהדרין. — 3) למיקט רצה לומר לגזול והוא לקיחת דבר שאין לנו רשות בו. — 4) כדי שתצער הגנב ותקניטהו בחוקה ובאונס בפרסום.

אשר גזל לכנה ולו בטל עשה שבה אינו לוקה לאנה לאו שנתק לתשלומין[1] לאנה אן אחרק אלגזלה או רמאהא פי אלבחר פיזן מא כאן תסוי ואן אנכרהא וחלף פיזיד אלכֿמס ויקרב אשם כמא באן[2] פי מוצֿעה והכֿדא תבין פי אכֿר מכות (פ״ג) וקד תבינת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אלתאסע[3] ואלעאשר מן קמא

רמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדֿי נהינא ען סרקה חדוד אלארץ והו אן נגיר חדֿא בינא ובין גירנא חתי ימכן אלמדעי אן ידעי פי ארץ גירה והו* קולה תע׳ (דברים יט, יד) לא תסיג גבול רעך ופי ספרי (ס׳ קפ) קאלו לא תסיג גבול רעך׳ והרי כבר נאמר לא תגזול ומה תלמוד לומר לא תסיג מלמד שכל העוקר תחומו של חבירו עובר בשני לאוין יכול אף בחוצה לארץ תלמוד לומר בנחלתך אשר תנחל בארץ בארץ ישראל עובר בשני לאוין ובחוצה לארץ אינו עובר אלא משום לאו[5] אחד יעני לא תגזול פקד תבין אן הדֿא אללאו אנמא הו כֿאץ בארץ ישראל

רמז ואלמצוה אלסאבעה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדֿי נהינא ען אלאסתילא[6] עלי אלחקוק אלמתעינה עלינא פנתמסך בהא ולא נדפעהא והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יג) לא תעשק את רעך ודֿלך אן אלסרקה הי אכֿד מא ענד אלגיר באלאחתיאל ואלמסאתרה נהינא ען הדֿא אלפעל בקולה לא תגנובו כמא בינא ואלגצב הו אכֿד מא ענד אלגיר באלקהר ואלגלבה מגאהרה[7] כמא יפעל קטאע אלטריק[8] נהינא ען הדֿא אלפעל בקולה לא תגזול ואלעושק הו אן יכון לגירך ענדך חק* מתעין אעני אן יתרתב לה קבלך ופי דֿמתך מאל מא

1) שנתק לתשלומין. — 2) כמו שהתבאר. — 3) בתשיעי ובעשירי מקמא. — 4) והלא אמרו [ית׳ לא תסיג גבול רעך ובספרי אמרו לא תסיג גבול רעך] והתא. — 5) משום [לאו אחד כלומר]. — 6) הזהירנו מלכבוש הממונות המוטלים עלינו שנחזיק בהם ולא נתן אותם. — 7) בפרסום; H. במריבה. — 8) שיעשו והוא הלסטים בדרכים.

פתתמסך[1] בה ולא תדפעה אמא בקהר או בגיר קהר כל באלמדאפעה ואלמכאתלה[2] נהינא איצא ען הדא אלפעל בקולה תע׳ לא תעשק את רעך ובביאן[3] קאלו פי ספרא (ס׳ עז) לא תעשוק עושק שהוא של ממון ואי זה הוא זה הכובש שכר שכיר וכדלך כל מא שאבהה ואנמא מתל בשכר שכיר לכונה חק מתעין עליך ועלי[4] אנה מא דפע לך מן ענדה מאל מא ולא וצל לידך אנת מן קבלה מאל ומע דלך מנד תרתב לה ענדך חק נהית [5] ען אלתמסך בה וקד תכרר אלנהי פי הדא אלמעני ואתכד מתאל הדא אלאמר בעינה וקאל (דברים כד, יד) לא תעשק שכיר עני ואביון יריד בה לא תעשוק שכיר לאנה עני ואביון נחו קולה פיה ולא תבא עליו השמש כי עני הוא[6] ונץ ספרי (ס׳ קנג) לא תעשוק שכיר עני ואביון והלא כבר נאמר לא תגזול מלמד שכל הכובש שכר שכיר עובר משום בל תעשוק ובל תגזול ובל תלין פעולת שכיר ומשום ביומו תתן שכרו[7] והנאך קאלו פי שרח[8] מעני קולה עני ואביון קאלו ממהר אני ליפרע על ידי עני ואביון ואלמתעדי עלי אלעושק חכמה פי אלקצאץ[9] וחכם אלגזלן סוי קאל תע׳ (ויקרא ה, כא) וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו

רמח ואלמצוה אלתאמנה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אנכאר אלחקוק אלמתעינה קבלנא ואלודאיע אלתי אודעת ענדנא והו קולה תע׳ (שם יט, יא) ולא תכחשו ותבין אן בממון הכתוב מדבר ונץ ספרא (ס׳ עז) לפי שנאמר וכחש בה ונשבע על שקר למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר לא תכחשו וקד עלמת אן הכופר בפקדון פסול לעדות ועלי אנה לם יחלף לתעדיה עלי קולה תע׳ לא תכחשו

1) שיהיה לזולתך אצלך חוב ארצה לומר שיהיה לו אצלך וברשותך ממון ותחזיק בו. — 2) אבל [ברחייה] וברמיה. — 3) בספרא [ובבאור אמרו]. — 4) עליך [ואף על פי] שהוא. — 5) חוב ההזהרת מלהחזיק בו וכבר. — 6) השמש [כי עני הוא]. — 7) Cf. *Sifrè*. — 8) אמרו בפירוש [ענין אמרו]. — 9) דינו [בעונש].

וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי מואצע[1] מן מסכת שבועות

רמט ואלמצוה אלתאסעה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלימין[*] אלתי נחלפהא עלי אנכאר אלחק אלמתעין עלינא[2] והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יא) ולא תשקרו איש בעמיתו מתאל דלך אן אדא כפר בפקדון פקד תעדי עלי קולה תע׳ לא תכחשו פאדא חלף עלי אנכארה תעדי עלי קולה תע׳ לא תשקרו ופי ספרא (ל״ט) ולא תשקרו מה תלמוד לומר לפי שנאמר ונשבע על שקר למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר לא תשקרו[3] וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מאמם שבועות והנאך תבין אן אלדי יחלף שבועת שקר על כפירת ממון עובר בשני לאוין משום לא תשבעו בשמי לשקר ומשום לא תשקרו איש בעמיתו

רנ ואלמצוה אלמופיה כמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גבן בעצנא בעץ פי אלתגר ענד[4] אלביע ואלשרא והו קולה תע׳ (ויקרא כה, יד) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו ופי ספרא (פ״ג) קאלו אל תונו איש את אחיו זו אונאת ממון וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע מציעא

רנא ואלמצוה אלחאדיה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גבן בעצנא בעץ באלכלאם והו אן נקול לה אקואל תולמה[5] ותקלקה ולא יקדר ינתצר[6] לנפסה מנהא מתל אן תתקדם לה אפעאל צביה ויתוב מנהא פנקול לה אחמד[7] אללה אלדי נקלך מן אלחאלה אלפלאניה אלי הדה אלחאלה אלצאלחה ונחו[*] הדא מן אלתעריץ באלעיב אלמולם[8] והו קולה תע׳ (ויקרא כה, יז) ולא תונו איש את עמיתו

1) [במקומות] משבועות. — 2) הזהירנו מהשבועה שנשבע לכפור ... עלינו. — 3) Cf. *Sifra,* où ce passage est incomplet. — 4) בסחורה בעת מקח. — 5) שיכאיבוהו; H. שיכעיסוהו. — 6) ולא יוכל לעזור לנפשו מהם. — 7) ותן לו שבח [לאל] שהעתיקך. — 8) הטוב [וכיוצא בזה מהזכרת מומין המכאיבין].

ויראת מאלהיך קאלו זו אונאת דברים ונץ׳ ספרא (קי״) כשהוא אומר ולא תונו איש את עמיתו הרי אונאת דברים אמורה כיצד אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים וגו׳ היו חלאים באים עליו היו יסורין באים עליו וגו׳ לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה לקנות וקאלו גדולה אונאת דברים מאונאת ממון שבאונאת דברים הוא אומר ויראת מאלהיך וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע מציעא[1]

רנב ואלמצוה אלת׳אניה׳ וכ׳מסין ומאיתין אלנהי אלד׳י נהינא ען גבן אלגר פי אלכלאם איצ׳א אעני אונאת דברים והו קולה תע׳ (שמות כב, כ) וגר לא תונה ונץ׳ אלמכלתא (צה״) וגר לא תונה בדברים ותכרר אלנהי פיה וקאל (ויקרא יט, לג) לא תונו אתו ופי ספרא (סא״) שלא תאמר לו אמש היית עובד עבודה זרה ועכשיו נכנסת תחת כנפי השכינה

רנג ואלמצוה אלת׳אלת׳ה וכ׳מסין ומאיתין אלנהי אלד׳י נהינא ען גבן גר צדק ואד׳יתה פי ביעה ושראה והו קולה (שמות כב, כ) ולא תלחצנו ונץ׳ אלמכלתא (צה״) ולא תלחצנו בממון וקד תבין פי גמר מציעא (נט׳) אן המאנה את הגר עובר משום לא תונו איש את עמיתו ומשום וגר לא תונה וכדלך הלוחצו עובר משום לא תלחצנו זאיד ען אלנהי אלד׳י יעמה[2] מע ישראל כלהם אעני אונאת ממון

רנד ואלמצוה אלראבעה׳ וכ׳מסין ומאיתין אלנהי אלד׳י נהינא ען רד׳ אלעבד אלאבק אלי ארץ ישראל אלי מוליה ועלי אן מולאה ישראל אד׳ והרב מחוצה לארץ לארץ ישראל לא ירד׳ לה בל יחררה ויכתב עליה ת׳מנה דינא והו קולה תע׳ (דברים כג, יז) לא תסגיר עבד אל אדניו וצח׳ פי ראבע[3] נזיקין אן בעבד שברח מחוצה לארץ לארץ ישראל הכתוב מדבר אן יכון אלחכם פיה אן יכתב שטר בדמיו ויכתב לה גט

1) ברביעי ממציעא; H. בא׳. — 2) האזהרה שתכלול אתו עם. — 3) [ברביעי] ממון.

חרות ולא ירד ללעבודיה בוגה לאסתגארתה באלבקעה אלטאהרה אלמכתארה ללגמע[1] אלפאצל והנאך תבינת אחכאם הדה אלמצוה רנה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אונאת הדא אלעבד אלהארב אלינא[2] והו קולה תע׳ (דברים כג, יז) עמך ישב בקרבך וגו׳ לא תוננו ונץ ספרי (a קכא) פיה איצא לא תוננו זו אונאת דברים לאנה כמא זאד[3] תע׳ לאו פי אונאת הגר לצעף נפסה ונרבתה[4] זאד איצא לאו תאלת פי אונאת העבד אלדי הו אצעף נפס ואחקר מן אלגר חתי לא תקול הדא עבד לא יסאל[5] ען אונאת דברים ובין הו אן הדא אלעבד אלדי תכלם פיה אלכתאב וכדלך[6] הדא אלגר אלדי נהי ען גבנה אנמא המא מלתזמאן ללשריעה אעני גרי צדק

רנו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלגלאטה עלי אלאיתאם ואלאראמל והו קולה תע׳ (שמות כב, כא) כל אלמנה ויתום לא תענון ויתצמן הדא אלנהי אן לא יגלט עליה לא באלקול ולא באלפעל בל יכאטבון בארק קול ואלטפה* ויעאמלון באחסן מעאמלה ויעאשרון באחסן עשרה ויקצד אלמבאלגה[7] פי דלך כלה ומן קצר פי שי מן דלך פקד תעדי עלי הדא* אלנהי וקד בין תע׳ עקאב מרתכב הדא אלנהי וצמנה[8] והו קולה תע׳ (שם, כג) וחרה אפי והרגתי וגו׳

רנז ואלמצוה אלסאבעה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אסתכדאם עבד עברי פי אלכדם אלדי פיהא דל עטים ואצגאר באלדי יכדם עבד כנעני פי מתלהא והו קולה תע׳ (ויקרא כה, לט) לא תעבד בו עבדת עבד ופי ספרא (b קו) שלא יטול אחריך בלינטה

1) הנבחר לקהל הנכבד. — 2) הבורח אלינו. — 3) שהוסיף ית׳ לאו באונאת.
— 4) ונרותו; H. ונגותו. — 5) זה עבד שלא יושנה בו משום אונאת; H. לא יתבייש.
— 6) טובים ורכים ויתנהגו עמו בטוב. — 7) וכן זה הגר . . . הם רק אלה שקבלו
עבר על זאת. — 8) שבמנהגים וישאו ויתנו עמו בלב טוב ויכוונו להפליג בזה
[האזהרה וכבר באר ית׳ עונש העובר על] זאת האזהרה [ונזקו].

ולא יטול לפניך כלים למרחץ ולינטה חציר צגיר יגלס עליה אדא אעייתה אלריאצה פיאכדה אלעבד וימשי בה כלף מולאה וכדלך כל מא שאכה הדה אלאשגאל[1] מנהי עז תכליפה לעבד עברי בל אנמא יצרף פי מא יצרף פיה אלאגיר ואלצאנע אלמתפק מעה עלי עמל שגל מא והו קולה תע' כשכיר כתושב יהיה עמך

רנח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא עז ביע עבד עברי כמתל מא יבאעו אלעביד סוי ודלך באן יוקף פי מוצע ביע אלרקיק וינאדי עליה ויתזאיד פיה[2] אלמשתריון ולא יפעל הדא בונה בל בציאנה וונה גמיל והו' קולה תע' פי אלנהי עז דלך (ויקרא כה, מב) לא ימכרו ממכרת עבד[3] ונץ ספרא (קו b) לא ימכרו ממכרת עבד שלא יעשה סימטא ויעמידם על אבן הלקח ופי צמן הדא אלנהי בלא שך אזהרה לגונב נפש מישראל אלא[4] באעה פאנה יביעה עלי אנה עבד כנעני ויכון קד תעדי עלי קולה לא ימכרו ממכרת עבד וקד תקדם לנא דכר דלך וקד בין אלנץ אנה יקתל ואחכאם הדה אלמצוה מע אלתי קבלהא מבינה פי גמר קדושין אול פרק

רנט ואלמצוה אלתאסעה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא עז אסתכדאם עבד עברי פי שי לא חאגה לנא[5] פיה והדה הי אלתי תתסמי עבודת פרך והו קולה תע' (ויקרא כה, מג) לא תרדה בו בפרך בל לא[6] נסתכדמה אלא ענד מא תצטרנא אלצרורה לעמל דלך אלשגל אלדי נכלפה[7] איאה ונץ ספרא (קו b) לא תרדה בו בפרך שלא תאמר לו החם את הכוס הזה והוא אינו צריך לו וכדלך כל מא אשבה הדא ואנמא גאבוא מתלא מן אכף אלאשגאל ואהונהא ומע דלך לא יגוז אלא ענד אלחאגה

1) שדומה לאלו המלאכות. — 2) בו הקונים [בדמיו]. — 3) [והוא אמרו ית' באזהרתו מזו לא ימכרו ממכרת עבד] ולשון. — 4) מישראל אם מכר אותו כשימכרהו כאילו הוא עבד כנעני. — 5) שאין לנו. — 6) אבל לא נעבידהו אלא כשיכבשנו הצורך לעשות. — 7) שנצוהו עליה.

רם ואלמצוה אלמופיה̈ סת̈ין ומאיתין אלנהי אל̈די נהינא ען תרך אלגוי אלסאכן פי בלאדנא יסתכ̇דם עבד עברי אל̈די באע לה נפסה בפרך והו קולה תע' (ויקרא כה, נג) לא ירדנו בפרך לעיניך ולא נקול אד̇ והד̇א[1] אלעברי תעד̇י עלי נפסה ומכר עצמו לגוי נתרכה* ילקי מא עמל בל נחתסב עלי אלגוי פי ד̇לך[2] וננהיה ען תכ̇דימה עבודת פרך ונץ̈* ספרא (ל̇ק̇י) לא ירדנו בפרך לעיניך אין אתה מצווה אלא לעיניך יעני אנ̈ה לא ילזמך אן תחתסב עליה פי דארה הל יכ̇דמה עבודת פרך או לא בל כל̈ מא ראינאה יפעל ד̇לך נהינא ענה[3]

רסא ואלמצוה אלחאדיה̈ וסת̈ין ומאיתין אלנהי אל̈די נהי אלמשתרי* אמה עבריה ען ביעהא לגירה והו קולה תע' (שמות כא, ח) לא ימשל למכרה בבגדו בה[4] וקד תב̈ינת אחכאם הד̇ה אלמצוה עלי אלתמאם[5] פי או̈ל מסכת קדושין

רסב ואלמצוה אלת̇אניה̈ וסת̈ין ומאיתין אלנהי אל̈די נהי אלמשתרי[6] אמה עבריה ען אלתצ̇ייק עליהא אן אזוג̇הא אעני* בקולי אלתצ̇ייק עליהא אן יקת̈ר עליהא קותהא או כסותהא או יהג̇רהא פי אלנכאח[7] עלי נה̈ה אלתצ̇ייק עליהא ואלאילאם והו קולה תע' (שם, י) שארה כסותה וענתה לא יגרע והד̇א אלנהי בעינה יעם̈ כל̈ מן יזו̈ג̇ בת ישראל אן לא יצ̇̈יק עליהא פי שי מן הד̇ה אלת̇אלת̇ה̈ אשיא עלי נה̈ה אלאילאם ואלאקלאק והו קולה תע' פי אמה עבריה אל̈תי נהי ען מנעהא שארה כסותה ועונתה (שם, ט) כמשפט הבנות יעשה לה פעלמנא אן משפט הבנות הו אן לא ימנע שאר כסות ועונה והו

1) אחר שזה העברי. — 2) לגוי נעזבהו ויאכל פרי מעלליו אבל נתפוש הגוי על זה.
— 3) ולשון ספרא לא ירדנו בפרך לעיניך אין אתה מצווה אלא לעיניך רצה לומר
שאינך חייב לתפשו בביתו אם יעבידהו עבודת פרך או לא אבל כל זמן שנראהו
שיעשה כזה נמנעהו ממנו. — 4) [והוא] הזהיר הקונה אמה עבריה מלמכור לזולתו
אמרו ית' לא ימשל למכרה בבגדו בה]. — 5) בפרק [בשלמות]. — 6) הזהיר
הקונה אמה עבריה מלענותה אם. — 7) ארצה באמרי לענותה שיגרע מזונותיה
וכסותה וימנע מלבעול אותה על דרך.

קולה פי אלמכלתא (ל׳ עח) וכי מה למדנו למשפט הבנות מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד והנאך קיל שארה אלו מזונותיה כסותה כמשמעו עונתה זו דרך ארץ

רסג ואלמצוה אלתֿאלתֿה וסתֿין ומאיתין אלנהי אלֿדי נהינא ען ביע אשת יפת תאר בעד נכאחהא* תלך אלמרה אלתי נכחהא פי חאל אסתפתאח אלבלד עלי[1] מא באן פי מוצֿעה והו קולה תע׳ (דברים כא, יד) והיה אם לא חפצת בה ושלחתה לנפשה ומכר לא תמכרנה בכסף

רסד ואלמצוה אלראבעה וסתֿין ומאיתין אלנהי אלֿדי נהינא ען אסתכֿדאם אשת יפת תואר איצֿא בעד נכאחהא אעני בקולי אלאסתכֿדאם אן לא יסתרקהא ויבקיהא ענדה כסאיר אלגֿוארי אלמסתכֿדמאת רקא והו קולה תע׳ (שם) לא תתעמר בה תחת אשר עניתה ונק׳ ספרי (ב׳ קיג) לא תתעמר בה שלא תשתמש בה פקד באן לך אן הדֿה שני לאוין תנהי ען מעניין מתבאינין ודֿלך אנה נהי ען ביעהא לגירה וען בקיהא איצֿא ענדה עלי גֿהה אלרק בל כמא אמר תע׳ ושלחתה לנפשה וכדֿלך שרחו פי קולה פי גונב נפש (דברים כד, ז) והתעמר בו קאלו (ספרי ב׳ קכג) משיכנסנו לרשותו וישתמש בו וקד תבינת אחכאם אשת יפת תואר פי אול קדושין

רסה ואלמצוה אלכֿאמסה וסתֿין ומאיתין אלנהי אלֿדי נהינא ען תסליט[2] אפכארנא פי אלתחול עלי אכתסאב מא מלכה גירנא מן אכֿותנא והדֿא הו קולה תע׳ (שמות כ, יז) לא תחמד בית ריעך ונק׳ אלמכלתא (ב׳ עא) לא תחמוד או אפילו חומד בדבור תלמוד לומר לא תחמוד כסף עליהם ולקחת לך מה להלן עד שיעשה מעשה אף כאן נמי עד שיעשה מעשה פקד באן לך אן הדֿא אללאו ינהי ען תחולנא חתי נחצל לאנפסנא אלשי אלֿדי כנא אסתחסנאה מן מאלי[3]

1) שבא עליה ואת הפעם שבעל אותה בעת לקיחת. — 2) להשליט מחשבותינו. — 3) ממון אחינו.

אכותנא ולו באלשרא ודפע אלתמן אלכתיר[1] פאן דלך כלה תעד עלי לא תחמוד

רסו ואלמצוה אלסאדסה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען תעליק אפכארנא באסתחסאן מא מלכה אכונא ואלולע בה לאן דלך יאול אלי אלתחול פי אכתסאבה והדא הו נץ אלנהי אלדי גא פי הדא אלמעני קאל (דברים ה. יח) ולא תתאוה בית רעך ולים אלשני לאוין פי מעני ואחד בל אלאול והו לא תחמוד ינהי ען אכתסאב מא מלכה גירנא ואללאו אלתאני ינהי ולו ען אלתמני ואלאסתחסאן[2] פקט ונץ אלמכלתא[3] לא תחמוד בית רעיך ולהלן הוא אומר לא תתאוה בית רעיך לחייב על התאוה בפני עצמה ועל החימוד בפני עצמו והנאך קיל מנין שאם התאוה אדם סופו לחמוד[a] וסופו לגזול תלמוד לומר (מיכה ב. ב) וחמדו שדות וגזלו וביאן הדא אן אדא ראי שיא מסתחסנא ענד אכיה אן סלט פכרתה עליה ותמנאה תעדי עלי קולה תע׳ לא תתאוה פיסתמכן[4] מנה חב דלך אלשי חתי יתחול פי תחצילה פלא יזאל ירגבה ויתקל עליה פי ביעה או אלמעאוצה ענה במא הו אחסן מנה ואכתר תמן[5] פאן תם לה דלך[6] פיכון קד תעדי עלי לא תחמוד איצא ען מא ימלך אלשי אלדי כאן לצאחבה ולו[7] כאן לה גרץ פי ביעה לכן תקל עליה ותחול חתי חצלה ויכון קד עבר על שני לאוין כמא בינו[8] פאן תמנע ען אלביע וקבול אלעוץ לגבטתה בדלך אלשי פהו יאכדה ענפה וגלבה לתמכן חב דלך אלשי פי נפסה ויכון קד תעדי עלי לא תגזול איצא ואעתבר* הדא אלאמר בחדית אחאב

a) B. סופו לחמוד ת״ל לא תתאוה ולא תחמוד מנין שאם חומד אדם סופו לגזול.
Cette version est conforme à H.; ibn Ayub a la version de O. et S.

1) רבים] דמים. — 2) ולחשוק] מלהתאוות. — 3) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. éd. Friedmann, 70*b*, note 24. — 4) אהבת] ואם תשלוט בו . . . עד שיערים. — 5) ויותר יקר בדמים] טוב. — 6) ואם יצליח בזה] הנה. — 7) ולא היה, H. ואפילו היתה כונתו למכרו; — 8) וכמו שבארו] ואם שני לאוין,

ונבות פקד באן לך אלפרק בין קולה לא תתאוה ובין קולה[1] לא תחמוד

רסז ואלמצוה אלסאבעה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלאגיר ען אן יאכל פי חאל כדמתה מן אלשי אלדי יכדם פיה אדא כאן יכדם במחובר לקרקע והו קולה תע׳ (דברים כג, כו) וחרמש לא תניף על קמת רעיך קאלו (בבא מציעא b סז) וחרמש לא תניף לרבות כל בעלי חרמש ובשעת חרמש יעני וקת אלחצאד לא תחצד לנפסך וקד עלם אן הדא אלנץ אנמא גא פי אלאגיר ואן קולה כי תבא יריד בה אדא דכלת מסתאגרא כקול אלתרגום ארי תתגר ופי סאבע[2] מציעא (a סז) קאלו אלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמור מלאכה והנאך תבינת אחכאם הדה אלמצוה

רסח ואלמצוה אלתאמנה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלאגיר ען אן יאכד מן מאל[3] אלדי יסתכדמה זאיד עלי אכלה והו קולה (דברים כג, כה) ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל כליך לא תתן וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע מציעא והנאך תבין מא לה אן יאכל ומא ליס לה אן יאכל ואן אכלה פיכון מתעדי עלי קולה תע׳ ואל כליך לא תתן

רסט ואלמצוה אלתאסעה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלתגאפל ען אלתליפה כל נאכדהא ונרדהא לצאחבהא והו קולה תע׳ (דברים כב, ג) לא תוכל להתעלם וקד בינא קולהם פי אלמכלתא (b צח) פי מעני אלאבידה נמצינו למדין שהוא עובר על עשה ועל לא תעשה ונץ אלגמר (בבא מציעא a לב) השב אבידה עשה ולא תעשה הוא ופי משנה תורה כרר אלנהי פי הדא אלמעני וגא פיה לאו מגרדי[4]

1) [והתבונן זה הענין במעשה אחאב ונבות וכבר התבאר לך] ההפרש בין [אמרו] לא תתאוה [ואמרו]. — 2) ובשביעי ממציעא. — 3) לקחת ממה שיש למשכיר יותר. — 4) [מיוחד] לאו.

והו קולה תע׳ (דברים כב, א) לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם ופי ספרי (b קיד) לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים מצות לא תעשה ולהלן הוא אומר כי תפגע מצות עשה וקד תבי̈נת אחכאם הדֿה אלמצוה פי תֿאני מציעא

רע ואלמצוה אלמופיה̈ סבעין ומאיתין אלנהי אלדֿי נהינא ען תרך אלמנשוב בחמלה מנעאקא פי אלטריק בל גֿינה ונחטֿ ענה אלי אן ינצלח[1] חמלה ונרפע מעה חמלה אמֿא עלי טהרה או עלי דאבֿתה עלי מא תבי̈ן פי הדֿה[2] אלמצוה והו קולה תע׳ (שמות כג, ה) וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו [ופי מכלתא (a כצ) וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו[3]] נמצינו למדין שהוא עובר על עשה ועל לא תעשה וקד גֿא איצֿא לאו מגֿרד פי הדֿא אלמעני והו קולה תע׳ פי[4] משנה תורה (דברים כב, ד) לא תראה את חמור אחיך ופי ספרי (b קיד) לא תראה את חמור אחיך מצות לא תעשה ולהלן הוא אומר כי תראה חמור אחיך מצות עשה וקד תבי̈נת אחכאם הדֿה אלמצוה פי תֿאני מציעא איצֿא

רעא ואלמצוה אלחאדיה̈ וסבעין ומאיתין אלנהי אלדֿי נהינא ען אלכֿיאנה̈ פי מסאחה̈[5] אלארץֿ ואלאכיאל ואלאוזאן והו קולה תע׳ (ויקרא יט, לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה תקדיר אלפסוק עלי מא גֿא בה אלנקל לא תעשו עול במשפט המדה והו קולהם פי תבין מעני הדֿא אללאו (ספרא a סא) לא תעשו עול במשפט אם לדין כבר אמור אם כן למה נאמר במשפט מלמד שהמודד נקרא דיין והנאך קיל במדה זו מידת הארץ יעני מסאחתהא ותכסירהא אן יעמל פי דֿלך עלי מא תוגֿבה בראהין אלהנדסה̈ מן תחריר

1) עד שיתוקן משאו ונגביה. — 2) שהתבאר בזאת המצוה והוא. — 3) Le passage entre [ ] manque dans les mss., il se trouve dans H. et ibn Ayub. — 4) והוא אמרו [במשנה תורה]. — 5) עול במדידת הארץ והמדות והמשקלות.

אלאכיאל ומערפה̈ אלוזנה אלצחיחה̈ פיהא ולא יוכ̇ד פי ד̇לך באעמאל והמ̈ד̈ה[1] לא צח̈ה̈ להא כמא יפעל אכת̇ר אלכת̇אב[2] ומשקל יעם̈ אלצנג̇ ואלמיזאן

רעב ואלמצוה אלת̇אניה̈ וסבעין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען את̇כ̇אד̇ אלצנג̇ ואלאכיאל אלנאקצה̈ פי ביותנא ולו לם נצרפהא[3] פי אלביע ואלשרא והו קולה תע' (דברים כה, יג) לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה וכד̇לך איפה ואיפה ונק̈ גמר בתרא b) אסור לאדם שישהא מדה חסירה או יתירה בתוך ביתו ואפילו היא עביט של מימי רגלים ולא תט̈ן אן קולה תע' לא יהיה לך בביתך איפה ואיפה ולא יהיה לך אבן ואבן שתי[4] מצוות לאן̈ אלשני לאוין אנ̈מא גאת לתתמים אחכאם אלמצוה חת̇י נסתועב נועי אלתקדיר והמא אלוזן ואלכיל פכאנ̈ה יקול לא יכון ענדך מקדארין לא פי אלכיל ולא פי אלוזן עלי נחו מא בינ̈א פי מצוות עשה (רח) וקולה לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן ולא יהיה לך בביתך איפה ואיפה מת̇ל קולה לא תשיך לאחיך נשך כסף נשך אוכל נשך כל דבר אשר ישך אלד̇י הו לאו ואחד אסתועב פיה אנואע כת̇ירה̈ חכם[5] פד̇א כלהא מעני ואחד בעינה ולים בתכריר לאו תכת̇ר אלמצוות אד̇א כאן אלמעני ואחד עלי מא קד̈מנא פי אלאצל אלתאסע וקד תקד̈ם לך מת̇ל הד̇א פי אלמצוה[6] אלמופיה̈[a] מאיתין מן מצוות לא תעשה והו קולה תע' לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבוליך

a) O. et S. אלכאמסה̈ ומאיתין. — *b)* O. et S. ont en plus : ומת̇ל תלך אללאוין אלתי גאת פי תחרים היוצא מן הגפן על הנזיר עלי מא בינ̈א פי אלתאסעה̈ ומאיתין מן מצוות לא תעשה; ibn Ayub est conforme à O. et S. Le texte de B., suivi par H., nous paraît plus juste.

1) בזה באומד הדעת. — 2) רוב הסופרים ומשקל. — 3) ואפילו לא נשתמש בהם. — 4) ואבן שתי מצוות כי השני לאוין. — 5) [ושין] בהם כולם. — 6) [ובמצוה מאתים] מן מצוות.

רעג ואלמצוה אלתאלתה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם[1] ען אלגור פי אלחכם והו קולה תע' (ויקרא יט, טו) לא תעשו עול במשפט ומעני הדא אלנהי אן לא יתעדי[2] אלקואנין אלתי חדתהא אלשריעה פי אלזאם חק[3] או אלתבריה מנה

רעד ואלמצוה אלראבעה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען אכד אלרשא מן אלכצום ולו ליחכם באלחק והו קולה תע' (שמות כג, ח) ושחד לא תקח וקד תכרר אלנהי פי הדא אלמעני ופי ספרי (פ' קג) לא תקח שחד אפילו לזכות זכאי או לחייב חייב וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן סנהדרין

רעה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחכאם ען מחאבאה[4] אחד אלכצמין פי חאל אלכצאם ולו כאן עטים אלקדר גלילא כביר אלמנזלה לא יקבל[5] עליה אלחאכם אדא גא ללחכם מע כצמה ולא יבדי[6] רעאיתה ואכבארה והו קולה תע' (ויקרא יט, טו) ולא תהדר פני גדול ופי ספרא (ד' עח) שלא תאמר עשיר הוא זה בן גדולים הוא זה אבישנו ואראה בבשתו על אחת כמה וכמה שאינו מביישו לכך נאמר ולא תהדר פני גדול וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן סנהדרין ושבועות

רעו ואלמצוה אלסאדסה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען אלכוף מן רגל מודי פט[7] גליט פלא יבת עליה אלחק בל ילזמה אן יבת ולא יבאלי ממא יטרי עליה מן אלאדיה מן דלך אלרגל קאל תע' (דברים א, יז) לא תגורו מפני איש ונק' ספרי (פ' טט) לא תגורו מפני איש שמא תאמר מתירא אני מאיש פלוני שמא יהרוג את בני שמא ידליק את גרישי או שמא יקצוץ את נטיעתי תלמוד לומר לא תגורו מפני איש

1) שהזהיר [הדיין]. — 2) שלא יעבור על המשפטים שהקימה. — 3) לחייב בהוק. — 4) שלא לשאת פני אחד. — 5) לא ילך הדיין לקראתו. — 6) ולא דינו, יתחיל לכבדו ולהדרו ואמר ית'. — 7) עַו; H. גוזם.

רעז ואלמצוה אלסאבעה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען אלשפקה עלי צעיף אלחאל פי חין אלחכם פיונב* לה חק ליס לה עלי גהה אלרפק בה[1] בל יסאוי בין אלכתיר אלמאל ואלקליל אלמאל אלעדים פי תכליפה וזן מא תעין עליה והו קולה תע (שמות כג, ג) ודל לא תהדר בריבו וקד כרר אלנהי פי הדא אלמעני בלפט אכר וקאל (ויקרא יט, טו) לא תשא פני דל ונץ ספרא (פעח) שלא תאמר עני הוא זה הואיל ואני והעשיר הזה חייבין לפרנסו אזכנו ונמצא מתפרנס בנקיות תלמוד לומר לא תשא פני דל

רעח ואלמצוה אלתאמנה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען* אמאלה אלחכם עלי אחד אלכצמין אדא עלם אנה רגל רשע בעל עברות פנהי תע׳ אן יגעל עקאבה אבטאל חקה[2] והו קולה תע׳ (שמות כג, ו) לא תטה משפט אבינך בריבו ונץ אלמכלתא (צא b) רשע וכשר עומדין לפניך בדין שלא תאמר הואיל ורשע הוא זה אטה עליו את הדין תלמוד לומר לא תטה משפט אבינך בריבו אביון הוא במצוות יעני אנה מע כונה אביון במצוות לא תטה דינו

רעט ואלמצוה אלתאסעה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען אלשפקה עלי מן קתל צאחבה או אעדמה גארחה מן גוארחה אעני פי תגרים אלקנסות לילא יקול[3] הדא עני וקטע יד הדא או אתלף עינה בגיר קצד פישפק׳ עליה וירפק בה פי תגרימה דיה גנאיתה אלבאמלה והו קולה תע׳ פי דלך (דברים יט, כא) ולא תחום עינך נפש בנפש עין בעין וקד כרר אלנהי פי דלך וקאל[4] (שם, יג) לא תחום עינך עליו ובערת דם הנקי מישראל

הדיין מהטית משפט (2 — .בשעת הדין [עד שיהדר פניו משום רחמנות] אבל (1
— .אחד מבעלי הריב כשידע . . . עבירות והזהיר ית׳ מהענישו בהטיית דינו והוא
כונה וירחם עליו ויחמול עליו שלא (4 — .שלא יאמר . . . וחתך יד של זה (3
להפריעו כופר חטאו השלם והוא אמרו ית׳ בזה [ולא תחום עינך נפש בנפש והכפיל
האזהרה בזה ואמר] לא תחוס.

רפ ואלמצוה אלמופיה̈ תֹמאנין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהי אלחאכם
ען אלתגאוז פי חכמה עלי אלגרים ואליתומים והו קולה תע' (שם כד, יז)
לא תטה משפט גר יתום פקד באן לך אן אלד̇י יטה משפט שכ̇ץ
מן ישראל יכון עובר בלאו אחד והו קולה (ויקרא יט, טו) לא תעשו עול
במשפט ואן הטה משפט גר כאן עובר בשני לאוין ופי' ספרי (קכד)
לא תטה משפט גר מלמד שכל המטה משפט גר עובר בשני לאוין[1]
ואם היה גר יתום עובר בשלשה לאוין

רפא ואלמצוה אלחאדיה̈ ותֹמאנין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהי אלחאכם
ען סמאע מקאלה̈ אחד אלכ̇צמין וכ̇צמה גאיב והו קולה תע' (שמות כג, א)
לא תשא שמע שוא לאן עלי אכ̇תר אלאמר אנ̇מא יכון כלאם
אלכ̇צם וכ̇צמה גאיב שמע שוא[2] פנהי אלחאכם ען סמאע ד̇לך
אלכלאם לילא תחצל פי נפסה צורה̈ לא צחה̈ להא ולא חקיקה̈ ונץ̇
אלמכלתא (צח) לא תשא שמע שוא אזהרה לדיין שלא ישמע מבעל
דין עד שיהיה בעל דינו עמו ואזהרה לבעל דין שלא ישמיע את
דבריו לדיין עד שיהיה חברו עמו ופי אלנהי ען הד̇א אלמעני בעינה
קאל (שמות כג, ז) מדבר שקר תרחק עלי מא תבין פי ראבע שבועות
(לא) ופי צ̇מן הד̇א אללאו איצ̇א קאלו (מכות כג)[3] אזהרה למספר לשון
הרע ומקבל לשון הרע ומעיד עדות שקר כמא תבין פי מכות

רפב ואלמצוה אלתאניה̈ ותֹמאנין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהי אלחאכם
ען תבע ראי אלאכ̇תר אד̇א כאנת אלזיאדה̈ שכ̇צא ואחדא פקט
וביאן ד̇לך אן אד̇א וקע אלאכ̇תלאף בין אלחכ̇אם פי מד̇נב פקאל
בעצ̇הם אנה̇ ילזמה אלקתל וקאל בעצ̇הם אנה̇ לא ילזמה אלקתל
וכאן אלמחייבין יזידון עלי אלמזכין פי אלעדד בשכ̇ץ ואחד פלא

1) ובספרי לא תטה משפט גר מלמד שכל המטה משפט גר עובר בשני לאוין]
שברוב יהיו דברי בעל הדין כשבעל ריבו אינו לפניו רק שמע שוא (2 — .ואם היה
והזהיר. — 3) Cf. *Maccoth*, 23 a.

ית׳וז קתל דׄלך אלמדׄנב ונהי אללّה אלחאכם ען קתלה חתׄי יכון אלמחייבין אכתׄר מן אלמזכין בשנים והו קולה תע׳ (שמות כג, ב) לא תהיה אחרי רבים לרעת יריד בדׄלך לא תתבע א׳׳ רוב את׳פק פי תנפידׄ׳ חכם אלמות והדׄא הו מעני תכציצה לרעות ונץ׳ אלמכלתא (צח[1] או אחד עשר מזכין ושנים עשר מחייבין שומע אני יהא חייב תלמוד לומר לא תהיה אחרי רבים לרעת[2] והנאך קיל הטותך לטובה על פי אחד ולרעה על פי שנים וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי ראבע סנהדרין

רפג ואלמצוה אלת׳אלת׳ה ות׳מאנין ומאיתין אלנהי אלדׄי נהי אלחאכם ען[3] תבע ראי חאכם אכׄר עלי גׄהה אלתקליד לה׳ פי חיוב המחייב או זכוי הזכאי מן גיר אעתבאר אלאמר ענדה בחסב קיאסה וראיה מן מקדׄמאת אלשריעה והו קולה תע׳ (שמות כג, ב) ולא תענה על רב לנטת יריד בדׄלך לא תטלב פי אלריב אלנטיה פקט והו אן תמיל מע אלכתׄר או מע אלעט׳מא ותסכת עמׄא פי נפסך פי דׄלך אלחכם ונץ׳ אלמכלתא[2] לא תענה על ריב לנטות שלא תאמר בשעת מנין דיי שאהיה כרבי פלוני אלא אמור מה של לפניך יכול אף דיני ממונות כן תלמוד לומר אחר רבים להטות ומן הדׄא אללאו איצׄא חצל אלנהי למלמד זכות אן ירגׄע וילמד חובה לקולה לא תענה על ריב לנטות יעני׳ לא יכון כלאמך פיה להטות אתו לחובה וכדׄלך אין פותחין בדיני נפשות לחובה לקולה לא תענה על ריב לנטות[4] וכדׄלך מחזירין לזכות ואין מחזירין לחובה וכדׄלך אין מתחילין מן הגדול כלّ הדׄה אלאשיא אנׄמא חצלת מן קולה לא תענה על

1) [לנזור] משפט. — 2) Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 98*b*, note 31. — 3) הדיין מהמשך אחר דעת דיין אחר לעשות כמוהו בחיוב. — 4) ורוצה לומר לא יהיו דבריך בו להטות אתו לחובה וכן אין פותחין בדיני נפשות לחובה לאמרו לא תענה על ריב לנטות] וכן מחזירין.

ריב לנטות כמא תבין פי ראבע סנהדרין והנאך[a] תבינת אחכאם הדה אלמצוה[a]

רפד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי בית דין הגדול או' ראש הגלות ען תקדים חאכם לא אסתטלאע לה פי עלם אלשריעה מן אגל פצאיל תכון לה פיקדמה מן אגלהא פאנה מנהי ען דלך בל לא ינטר[2] פי אלתקדמאת אלשרעיה גיר לבראעה אלשכץ פי עלם אלשריעה ומערפתה אואמרהא ונואהיהא ואלתזאמה אלאעמאל אלמואפקה לדלך ואלנהי ען תקדמה מקדם מן אגל פצאיל אכרי הו קולה תע' (דברים א, יז) לא תכירו פנים במשפט ונץ ספרי ([b] סח) לא תכירו פנים במשפט זה הממונה להושיב דיינין יעני אן הדא אלנהי אנמא הו ללשכץ אלדי לה אן יקדם דיינין עלי ישראל נהי אן יקדמהם מן אגל מא קדמנא דכרה[3] קאלו שמא תאמר איש פלוני נאה אושיבנו דיין איש פלוני גבור אושיבנו דיין איש פלוני[b] יודע בכל לשון אושיבנו דיין נמצא מזכה את החייב ומחייב את הזכאי לא מפני שהוא רשע אלא מפני שאינו יודע לכך נאמר לא תכירו פנים במשפט

רפה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלשהאדה באלזור והו קולה תע' (שמות כ, יג) לא תענה ברעך עד שקר וקד כרר' הדא אלנהי בלפט אכר וקאל (דברים ה, יז) עד שוא ואלמתעדי עלי הדא אללאו קד חד פיה אלכתאב (שם יט, יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו ונץ אלמכלתא ([b] ע) לא תענה ברעך

a) Ce passage manque dans O. et dans ibn Ayub. — b) B. איש פלוני] קרובי אושיבנו דיין איש פלוני הלוני ממון אושיבנו דיין] איש פלוני יודע.

1) הגדול או ראש הגלות מלמנות. — 2) לא יבישו במנויים לפי התורה זולת. — 3) שמא [זכרו אמרו]. — 4) שקר והכפיל זאת האזהרה בלשון אחר ואמר עד.

זו אזהרה לעדים זוממין ופי הדׄא אללאו איצׄא מלקות עלי מא תביׄן פי אכׄר[1] מכות והנאך תביׄן פקה הדׄה אלמצוה

רפו ואלמצוה אלסאדסהׄ ותׄמאנין ומאיתין אלנהי אלדׄי נהי אלחאכם ען קבול שהאדהׄ אלרגׄל אלעאצי ואלעמל במקתצׄי שהאדתה והו קולה תעׄ (שמות כג, א) אל תשת ידך עם רשע להית עד חמס גׄא פי אלתפסיר (מכלתא ᵇצח) אל תשת רשע עד אל תשת חמס עד להוציא את החמסנין ואת הגזלנין שהן פסולין לעדות שנאמר לא יקום עד חמס באיש וקד תביׄנת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אלפרק אלתׄאלתׄ מן סנהדרין

רפז ואלמצוה אלסאבעהׄ ותׄמאנין ומאיתין אלנהי אלדׄי נהי אלחאכם ען קבול שהאדהׄ אלקראבהׄ בעצׄהם לבעץׄ[2] או עלי בעץׄ והו קולה תעׄ (דברים כד, יז) לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות וגׄא אלתפסיר אלמרויׄ פי ספרי (ᵃקכד) לא יומתו אבות על עדות בנים ולא בנים על עדות האבות והוא הדין לדיני ממונות ואנׄמא דׄכר דׄלך פי דיני נפשות עלי גׄההׄ אלאגׄיא לילׄא נקול אדׄ והדׄא תלאף נפס לא יתהם[3] אלקריב פיה בל נעמל בקולה אדׄ ושהאדתה אנׄמא הי לאתלאף נפס קריבה ולא מוצׄע הנא ללתהמהׄ ולדׄלך איצׄא אכׄד ען מתׄאל אכׄד[4] אלקראבאת ואעטׄמהא מחבׄהׄ והי מחבׄהׄ אלאב ללולד ואלולד ללאב פקאלו ולו שהאדהׄ אלאב עלי אלולד ולו כאנת באלזאמה אלקתל לא תקבל והדׄא[5] גזרת הכתוב מא להא עלׄהׄ בוגׄה פאערף דׄלך וקד תביׄנת אחכאם הדׄה אלמצוה פי תׄאלתׄ סנהדרין

רפח ואלמצוה אלתׄאמנהׄ ותׄמאנין ומאיתין אלנהי אלדׄי נהינא[6] ען

1) באחרון ממכות [ושם התבארו דיני מצוה זו]; H. בריש. — 2) ולזכות קצתם [או] על קצתם. — 3) לא נחשוד; H. נחשוב. — 4) היותר נאמן שבקרובים. — 5) וזה גזרת מיתה. — 6) שהזהירנו מלחייב או מלקיים העונשים.

אקאמה̈ אלחדוד או תגרים אלאמואל בשהאדה̈ שאהד ואחד ולו
כאן פי גאיה̈ אלכשרות והו קולה תע' (דברים יט, טו) לא יקום עד אחד
באיש לכל עון ולכל חטאת קאלו (שבועות מ"ב) לכל עון אינו קם אבל
קם הוא לשבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצ'ע*
מתפרקה̈ מן יבמות וכתובות וסוטה וגטין וקדושין ופי מואצ'ע שתי
מן סדר נזיקים[1]

רפט ואלמצוה* אלתאסעה̈ ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
קתל בעצ'נא בעץ' והו קולה תע' (שמות כ, יג) לא תרצח ואלמתעדי עלי
הדא אלנהי יקתל בצ'רב אלענק קאל תע' (שם כא, יד) מעם מזבחי
תקחנו למות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאסע מן
סנהדרין ואלתאני מן מכות[2]

רצ ואלמצוה אלמופיה̈ תסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אקאמה̈[3]
אלחדוד באלשבהֽ אלקויה̈ ולו קארבת אליקין מתל אן יכון שכץ
יתבעה עדוה̈ ליקתלה פינגו מנה פי דאר וידכ'ל דלך אלתאבע
כלפה ונדכ'ל[4] נחן כלפהמא פנגד אלמתבוע מקתולא יתצ'רב ועדוה̈
אלתאבע לה ואקף עליה ואלסכין פי ידה והמא[5] מכצ'ובאן דמא[a]
פאן הדא אלתאבע לא יקתלוה אלסנהדרין עלי נהה̈ אקאמה̈[6] אלחד
אד' ולים תם בינה̈ שאהדה̈ אלקתל עיאנא ונא אלנהי פי שריעה̈
אלחק ען קתל הדא והו קולה תע' (שמות כג, ז) ונקי וצדיק אל תהרג

a) S. פי ידה מכצ'וב מן דמה. Cette leçon est conforme à H.

1) מצוה זו במקומות מפוזרים ביבמות וכתובות וסוטה וגטין וקדושין ובמקומות
והמצוה רפט האזהרה שהזהרנו 2) — .בפ"ט מסנהדרין H. ;רבים מסדר נזיקים
מלהרוג קצתנו את קצתנו והוא אמרו ית' לא תרצח והעובר על זאת האזהרה יומת
בסייף אמר ית' מעם מזבחי תקחנו למות וכבר התבארו דיני מצוה זו בתשיעי
אחריו 4) — .הזהירנו מלקיים העונשים באומר 3) — .מסנהדרין ובשני ממכות
צד 6) — .בידו ושניהם מלוכלכים דם 5) — .ונכנס אנחנו אחר שניהם ונמצא הנרדף
קיום העונש; H. חתוך הגדר.

כי לא אצדיק רשע ופי אלמכלתא קאלו [a] ראוהו רודף אחר חבירו להרגו והתרו בו ואמרו לו ישראל הוא בן ברית הוא אם הרגת אתו תיהרג והעלימו עיניהם ומצאוהו הרוג ומפרפר והסייף מנטף דם מיד ההורג שומע אני יהא חייב תלמוד לומר ונקי וצדיק אל תהרוג ולא תסתעטם הדֿא ולא תסתגיר הדֿא אלחכם לאן אלאמור אלממכנה מנהא קריבה אלאמכאן גדֿא ומנהא בעידה אלאמכאן גדֿא ומנהא אלמתוסטה בין דֿלך וללממכן ערץ כביר גדֿא פלו* פסחת אלשריעה פי אקאמה אלחדוד באלממכן אלקריב גדֿא אלדֿי יכאד אן יקארב אלואגֿב אלוגֿוד[1] מתֿל הדֿא אלדֿי מתֿלנא לאקים אלחד במא הו אבעד מן דֿלך ובמא הו אבעד איצֿא חתֿי כאן תקאם אלחדוד ויהלך אלנאס טרֿא באיסר אלשבהה בחסב כֿיאל אלחאכם ותכֿילה פלדֿלך סדֿ תעֿ הדֿא אלבאב ואמר אן לא יקאם חדֿ אלא באן יכון אלשהוד ישהדון באנהם איקנו דֿלך אלפעל יקינא לא ידכֿלה שך ולא תאויל[2] אצלא ומתי* מא לם נקם אלחדוד באלשבהה אלקויה[3] גדֿא פגאיתה מא יגֿרי אננא עפונא ען אלמדֿנב ואדֿא אקמנא אלחדוד באלשבהה פקד נקתל ברי יומא מא ותבריה* אלף מדֿנב אולי ואחוט מן קתל ברי יומא מא[4] וכדֿלך אדֿא שהד שני עדים עליה בשתי עבירות ילזם פי כל ואחדה מנהמא אלקתל וכל ואחד[5] מנהמא עלי אנפראדה אבצרה מרתכבא אלואחדה ולם[6] יבצרה מרתכבא אלאכֿרי פאנה לא יקתל מתֿלא אן ישהד עליה עד אחד אנה עמל מלאכה בשבת והתרה בו ותֿאני ישהד עליה אנה עבד ע״ז והתרה

a) Ce passage . . . ומתי manque dans S. et dans ibn A.

1) ואילו הקלה התורה לקיים העונשין באפשר הקרוב מאד אשר כמעט הוא קרוב למציאות ההכרחית כגון. — 2) ספק ובלא פקפוק. — 3) וכל זמן שלא נקיים העונשים באמתלאות חזקות מאוד הנה תכלית. — 4) והוא יותר טוב ויותר נאות לזכות אלף חוטאים מהרוג פעם אחת איש נקי. — 5) וכל אחד; H. ובן. — 6) אחת ולא ראה אותו עובר על אחרת.

בו הד̇א לא ירג̇ם קאלו (שם. b צט) היה אחד מעידו עובד[1] לחמה ואחד עובד ללבנה שומע אני יצטרפו תלמוד לומר ונקי וצדיק אל תהרוג

רצא ואלמצוה אלחאדיה̈ ותסעין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהי אלשאהד אן יתכלם פי חכם אלד̇י שהד עליה ואן כאן פקיהא ועאלמא פאנה לא יכון עד ודיין ויפתי בל ישהד במא ראה ויסכת ואלחכ̇אם יעמלון בשהאדתה חסב מא יט̇הר להם וג̇א אלנהי לה ען אלכלאם בשי זאיד עלי אלשהאדה̈ והד̇א פי דיני נפשות כ̇אצה̈ והו קולה תע' (במדבר לה, ל) ועד אחד לא יענה בנפש למות וכרר אלנהי פי הד̇א אלמעני וקאל (דברים יז, ו) לא יומת על פי עד אחד יעני לא יקתל בפתוי אלשאהד ופי גמר סנהדרין (b לג) קאלו ועד אחד לא יענה בנפש בין לזכות בין לחובה וב̇ינו אן עלה̈ ד̇לך משום דמחזי כנוגע בעדותו ופי דיני נפשות כ̇אצה̈ הו אלד̇י יחרם עליה אן לא ילמד לא זכות ולא חובה

רצב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ותסעין ומאיתין אלנהי אלד̇י נהינא ען קתל אלמד̇נב[2] ענד מא נראה קד פעל אלד̇נב אלד̇י יסתוג̇ב עליה אלקתל קבל וצולה לבית דין בל נוצלה לבית דין צ̇רורה̈ ונודי עליה אלשהאדה̈[3] ענדהם ונכון נחן שהודא פקט[4] והם יחכמון עליה במא ילזמה ואלנהי אלד̇י ג̇א פי הד̇א אלמעני הו קולה תע' (במדבר לה, יב) ולא ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט ונץ̇ אלמכלתא[5] יכול שיהרגו אתו משהרג או משנאף תלמוד לומר ולא ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט ולו כאן בית דין הגדול הם אלד̇ין ראוהו שהרג יצירון כלהם שהודא ויודון אלשהאדה̈ ענד בית דין אכ̇ר ואלבית דין[6] אכ̇ר יקתלה ופי אלמכלתא הרי עדה שראו אחד שהרג

1) עובד לחמה ואחד] עובד ללבנה. — 2) מהרוג החוטא כשנראהו. — 3) עליו] העדות. — 4) עדים לבד; H. לב"ד. — 5) יהיו כולם עדים ויביאו. — 6) והבית דין] ידינוהו; H. האחר ימיתהו.

את הנפש יכול יהרגו אתו עד שלא יעמוד לפני בית דין תלמוד לומר ולא ימות הרוצח עד עמדו לפני העדה למשפט

רצג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלאשפאק עלי נפס[1] אלרודף וביאן הדא אן אלדי דכרנא פי אלמצוה אלתי קבל הדה מן כון[2] אלמדנב לא יקתלה אלשהוד חתי יחכם עליה בית דין באלקתל אנמא* דלך אדא תעדי ופעל אלפעל אלדי ילזמה עליה אלקתל[a] ופרג מנה ואמא פי חאל רומה וסעיה והו יתסמי חיניד רודף פואגב עלינא אן נמנעה ונעיקה ען ארתכאב מא ירומה מן אלעציאן פאן לג ומאנע פנחארבה פאן קדרנא אן נעיקה עמא[3] ירום בתעדים גארחה מן גוארחה מתל אן נקטע ידה או רגלה או נעמי עינה פדלך הו אלאולי ואן לם תמכן אעאקתה אלא בתלאף רוחה פיקתל קבל אן יפעל וגא אלנהי ען אלשפקה עליה ואלתמנע מן קתלה והו קולה תע' (דברים כה, יב) וקצתה את כפה לא תחום עינך ונץ ספרי ([4]קמ) וקצתה את כפה מלמד שאתה מחויב להצילו בכפה מנין שאם לא יכול להצילה בכפה הצילה בנפשה תלמוד לומר לא תחום עינך והנאך קיל מה' מבושיו מיוחד שיש בו סכנת נפשות והרי הוא בקצותה את כפה כך כל דבר שיש בו סכנת נפשות הרי הוא בקצותה את כפה והדא אלדי קלנא אן יקתל אלרודף עלי רומה[5] ליס הו כל מן ירום אי עברה כאנת ואנמא דלך פי רגל[b] רודף אחר חברו להרגו ולו* כאן גיר באלג[c] או[6] אחר אחת מכל העריות לגלות ערותה[7]

a) Ce passage manque dans S.; manque aussi dans ibn Ayub. — b) O. et S. רגל באלג. — c) Manque dans O. et S.

1) על [נפש] הרודף. — 2) ואת שלא יהרגוהו העדים את החוטא עד. — 3) ממה [שיתאוה] בחסר. — 4) Cette citation ne se trouve qu'incomplètement dans notre *Sifrè*. — 5) על [השתדלותו] אינו. — 6) [או] אחר אחת. — 7) לגלות ערותה ומבואר.

ובין הו אן אלזכור בכלל עריות קאל תע' (דברים כב, כז) צעקה הנערה המארשה אין מושיע לה (סנהדרין עג[a]) הא יש לה מושיע מושיעה בכל דבר שהוא יכול להושיעה וסוי חכם רודף אחריה ורודף אחר חבירו להרגו כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאמן סנהדרין

רצד ואלמצוה אלראבעה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען מקאצה אלמקהור עלי דנב אדנבה אד וכאן מקהורא עלי פעלה והו קולה תע' (דברים כב, כו) ולנערה לא תעשה דבר ופי* סנהדרין קאלו אנוס רחמנא פטריה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר[1]

רצה[a] ואלמצוה אלכאמסה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד דיה מן קאתל באלסהו מן חית נעפיה מן אלגלות בל יגלה צרורה קאל תע' (במדבר לה, לב) ולא תקחו כפר לנוס אל עיר מקלטו לשוב לשבת בארץ וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי גמר מכות

רצו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד דיה לקאתל עמדא בל יקתל צרורה והו קולה תע' (שם, לא) ולא תקחו כפר לנפש רצח אשר הוא רשע למות כי מות יומת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מכות

רצז ואלמצוה אלסאבעה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלנכול[b] ען תכליץ נפש מישראל אדא ראינאה פי אסבאב אלהלאך ואלתלאף וכאנת לנא מקדרה עלי כלאצה מתל אן יכון גארקא פי אלמא ונחן נחסן[c] נעום[d] ונקדר עלי נגאתה או יכון גוי ירום קתלה

a) Dans B. et O., cette miçva est רצו, et la miçva qui est ici רצו est dans B. et O. רצה; ibn Ayub est conforme à B. et O. — *b)* S. אלנבאוה. — *c)* et *d)* S. נאיין ענה.

1) ובסנהדרין אמרו אנוס רחמנא פטריה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר. Les mots אנוס רחמנא פטריה se trouvent ב"ק כח[b], ע"ז נד[a], נדרים כז[a], etc., nous ne les avons pas trouvés dans סנהדרין.

ונחן נקדר נזיל מא פי נפסה או נדפע ענה שׂרֿה ונׄא אלנהי פׄי[1]
אלתוקׄף ען כׄלאצה בקולה תע׳ (ויקרא יט, יו) לא תעמד על דם רעך
וקד קאלו אן מן ינכר אלשהאדה תעמׄה איצׄא הדׄה אלאזהרה לאנׄה
ירי מאל אכׄיה יתלף והו קאדר עלי רדֿה עליה בקולה חק יקולהא
וקד נׄא פי הדׄא אלמעני איצׄא (שם ה, א) אם לא יגיד ונשא עונו ונץׄ
ספרא (ב׳עח) מנין אם אתה יודע לו עדות שאין אתה רשאי לשתוק
עליה ת״ל לא תעמוד על דם רעך ומנין אם ראיתו טובע בנהר או
לסטים באים עליו או חיה רעה באה עליו שחייב אתה להצילו ת״ל
לא תעמוד על דם רעך ומנין לרודף אחר חבירו להרגו שאתה
חייב להצילו בנפשו ת״ל לא תעמוד על דם רעך וקד תבׄינת אחכאם
הדׄה אלמצוה פי מסכת סנהדרין

רצח ואלמצוה אלתׄאמנהׄ ותסעין ומאיתין אלנהי אלדׄי נהינא ען
תרך אלמואהק ואלמעאתׄר פי בלאדנא ופי דאכׄל דורנא לילׄא יהלך
פיהא אלנאס והו קולה תע׳ (דברים כב, ח) ולא תשים דמים בביתך ונץׄ
ספרי (ב׳קטז) ועשית מעקה מצות עשה ולא תשים דמים מצות לא
תעשה וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אוׄל שקלים ירושלמי[2]
ופי מואצׄע מן סדר נזיקים

רצט ואלמצׄוה אלתׄאסעהׄ ותסעין ומאיתין אלנהי אלדׄי נהינא ען
תעתׄיר בעצׄנא בעץׄ[3] באלראי והו אן יסתרשדך פי אמר הו גרֿ בה
פנׄא אלנהי ען אצׄלאלה וכׄדעתה בל תרשדה עלי אלשי אלדׄי
תעתקד אנׄה צואב והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יד) ולפני עור לא תתן
מכשל ונץׄ ספרא (ב׳עח) לפני סומא בדבר היה נוטל ממך עצה אל
תתן לו עצה שאינה הוגנת לו והדׄא אלנהי איצׄא קאלו* יעםׄ מן יעׄן

1) שקלים [ירושלמי ובמקומות]. — 2) האזהרה [שלא למנוע מהצילו] באמרו קצתינו לקצתינו בעצה. — 3) מסדר.

עלי מעציה או יסבבהא[1] לאנה יני לדלך* אלשכץ אלדי אעמתן אלשהוה בצירתה וצאר עור[2] פיעינה עלי גיה או יהיי לה אסבאב עציאנה ומן הדא אלונה קאלו פי אלדי יקרץ באלרבית ואלדי יקתרץ באלרבית אנהמא גמיעא עוברים משום ולפני עור לא תתן מכשול לאן* כל ואחד מנהמא אעאן צאחבה לאתמאם אלעבירה ואשיא כתירה מן הדא אלקביל יקולון פיהא עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול* ופשטיה דקרא הו פי מא דכרנא אולא

ש ואלמצוה אלמופיה תלאת מאיה אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען צרב אלמדנב אלצרב אלעניף אלמהלך וביאן דלך אן כל מחויב מלקות פאן גאיה מא יצרב ארבעים חסר אחת עלי מא גא בה[3] אלתפסיר אלמרוי ולא יצרב אחד חתי יקדר אלצרב בחסב טאקה אלמצרוב וסנה ומזאגה וצורה בדנה פאן אחתמל צרב אלחד בגמלתה צרב ואן לם יחתמל יצרב עלי קדר אחתמאלה לא אכל מן תלאתה אסואט וקאל תע' (דברים כה, ב) כדי רשעתו במספר ונאיה* מא יכון אלמלקות ארבעים חסר אחת[4] וגאנא אלנהי ען אלזיאדה פי צרבה ולו סוט ואחד זאיד עלי מא קדר אלחאכם אנה יחתמלה והו קולה תע' (שם, ג) ארבעים יכנו לא יסיף ונץ ספרי (a קכה) אם הוסיף עובר בלא תעשה אין לי אלא בזמן שמוסיף על הארבעים מנין על כל אומד ואומד שאמדוהו בית דין ת"ל לא יסיף פן יסיף ומן הדא אלנהי הי אלאזהרה לצרב כל שכץ מן ישראל לאן אדא כאן הדא אלמדנב אנו מוזהרין שלא להכותו שאר כל אדם לא כל שכן וקד נהו עאם ען אלאשארה באלצרב ואן לא יצרב קאלוא (סנהדרין b נח) כל

a) Ce passage manque dans S. ainsi que dans ibn Ayub.

1) ולאו זה אמרו שיכלול גם כן מי שיעזור לעשות עבירה או הוא סבה לה. —
2) והוא יעזרהו ושב עור עיניו שסימתה התאוה לזה האיש. — 3) שבא בו הפירוש
במספר [ותכלית מה שתהיה המלקות היא ארבעים חסר אחת]. — 4) המקובל ולא

המגביה ידו על חבירו להכותו נקרא רשע שנאמר (שמות ב, יג) ויאמר לרשע למה תכה רעך

שא ואלמצוה אלחאדיה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלנמימה והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יז) לא תלך רכיל בעמך קאל (ספרא פ״עה) לא תהא רך דברים לזה וקשה לזה דבר אחר לא תהא כרוכל טוען דברים והולך ופי[a] צמן הדא אלנהי ען הוצאת שם רע

שב ואלמצוה אלתאניה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען בגצה בעצנא בעץ והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יז) לא תשנא את אחיך בלבבך ונץ ספרא (פ״עה) לא אמרתי אלא שנאה שהיא בלב אמא אדא אטהר לה אלעדאוה ועליי אנה עדוה פלים הו מתעדי עלי הדא אללאו לכנה מתעדי עלי לא תקום ולא תטור ומתעדי עלי עשה איצא והו קולה תע׳ ואהבת לרעך כמוך לכן שנאת הלב דנב אשד מן אלנמיע[b]

שג ואלמצוה אלתאלתה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכנאל בעצנא בעץ והדא אלדנב[2] הו אלדי יסמונה מלבין פני חבירו ברבים ואלנהי אלדי גא פי דלך הו קולה תע׳ (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא ופי ספרא (פ״עה) מנין אם הוכחתו אפילו ארבעה וחמשה פעמים חזור והוכיח ת״ל הוכח תוכיח יכול אפילו אתה מוכיחו ופניו משתנות ת״ל לא תשא עליו חטא אמא טאהר אלנץ פהו ינהו ען אן תחסב לה דנבא פי נפסך ותדכרה

שד ואלמצוה אלראבעה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכד אלתאר בעצנא מן בעץ והו אן יתקדם[3] לה פעל מא פלא נזאל נטלבה חתי נכאפיה במתל פעלה אלס״ או* נולמה בקדר מא אלמנא נחי

a) Manque dans S. et O. — b) O. a, après אלנמיע, les mots : ופי צמן הדא אלנהי ען הוצאת שם רע.

1) [אף על פי] שהוא שונא. — 2) וזה [החטא הוא] הנקרא. — 3) שיעשה אדם מעשה.

אללה[1] ען דׄלך וקאל (ויקרא יט, יח) לא תקם ונץׄ ספרא (a עח) עד היכן כוחה של נקימה אמר לו השאילני מגלך ולא השאילו למחר אמר לו השאילני קרדומך אמר לו איני משאילך כשם שלא השאלת לי מגלך לכך נאמר לא תקם ועלי הדׄא אלמתׄל קס פי גׄמיע אלמעאני

שה ואלמצוה אלכׄאמסהׄ ותׄלאתׄ מאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען אלחקד ולו לם נאכׄדׄ באלתׄאר והו אן נחפטׄ[2] אלדׄנב אלדׄי אדׄנב עלינא אלמדׄנב ונדׄכרה לה והו קולה תעׄ ולא תטר ונץׄ ספרא (b עח) עד היכן כחׄה של נטירה אמר לו השאילני מגלך ולא השאילו למחר אמר לו השאילני קרדומך אמר לו הי לך ואיני כמותך שלא השאילני מגלך לכך נאמר ולא תטר

שו ואלמצוה אלסאדסהׄ ותׄלאתׄ מאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען אכׄדׄ וכר אלטׄיר בגׄמלתה ענד אלציד אלאםׄ ואלאפראךׄ והו קולה תעׄ (דברים כב, ו) לא תקח האם על הבנים והדׄא אללאו ניתק לעשה והו קולה תעׄ שלח תשלח את האם ומתי מא לם ישלח[3] ולא קיים עשה שבה והו אן תמות האם קבל יטלקהא לוקה וקד תבׄינת אחכאם הדׄה אלמצוה פי אכׄר מסכת חולין

שז ואלמצוה אלסאבעהׄ ותׄלאתׄ מאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען חלאקהׄ שער אלנתק והו קולה תעׄ (ויקרא יג, לג) ואת הנתק לא יגלח ונץׄ ספרא (a נו) מנין לתולש סימני טומאה מתוך נתקו שעובר בלא תעשה ת״ל ואת הנתק לא יגלח

שח ואלמצוה אלתׄאמנהׄ ותׄלאתׄ מאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען קטע סימני צרעת או כיׄהא[4] חתׄי יתגׄיׄר לונהא והו קולה תעׄ (דברים כד, ח) השמר בנגע הצרעת ונץׄ ספרי (a קכג) השמר בנגע הצרעת בלא

1) [האל] והזהיר אתנו מה שהכאיב בשעור שנכאיבהו או הרע. — 2) והוא [ונזכרהו לו] החוטא . . . העון שנשמור. — 3) זמן שלא שלח ולא קיים. — 4) או לכוותן; H. לכסותן.

תעשה ונק̈ אלמשנה (נגעים פ׳ ז, מ׳ ד) התולש סימני טומאה והכווה את המחיה עובר בלא תעשה והו לוקה עלי מא תבי̈ן[1] פי מוצ̇עה

שט ואלמצוה אלתאסעה̈ ותלאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇די נהינא ען אלזראעה̈ ואלפלאחה̈ בנחל איתן אל̇די נערפה בו העגלה והו קולה תע׳ (דברים כא, ד) אשר לא יעבד בו ולא יזרע ואלמתעד̇י עלי ד̇לך לוקה ופי גמר מכות (ª כב) למ̈א ד̇כרו מחוייבי מלקות קאלו והא איכא זורע לנחל איתן ואזהרתיה מהכא אשר לא יעבד בו ולא יזרע פקד באן אנ̈הא אזהרה אחת ואנ̈הא במלקות וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אכ̇ר סוטה

שי ואלמצוה אלעאשרה̈ ותלאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇די נהינא ען אחיא· אלסאחר והו קולה תע׳ (שמות כב, יז) מכשפה לא תחיה חת̈י נכון אד̇א עפונא ענה תעד̈ינא עלי מצות לא תעשה לא אן נכון קד עט̇לנא מצות עשה פקט כמת̇ל לו[2] עפונא ען אחד מחוייבי מיתת בית דין

שיא ואלמצוה אלחאדיה̈ עשר ותלאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇די נהינא ען אכ̇ראג̇[3] אלחתן ען ביתה טול מד̈ה̈ עאם לשגל מן אלאשגאל לא ללקתאל ולא לגירה בל נדפע ענה אלכלף̇ אלמוג̇בה̈ לגיבתה ען מנזלה[4] טול אלסנה̈ והו קולה תע׳ (דברים כד, ה) ולא יעבר עליו לכל דבר ונק̈ גמר סוטה (ª מד) לא יצא בצבא יכול בצבא הוא דלא יצא אבל יתקן כלי זיין[5] ויספק מים ומזון ת״ל לא יעבור עליו לכל דבר עליו הוא דאין אתה מעביר אבל אתה מעביר על אחרים וכי מאחר דנפקא לי מלא יעבור עליו לכל דבר לא יצא בצבא למה לי לעבור עליו בשני לאוין וקד בי̈נ̈א פי אלאצל אלתאסע אן ליס כל̈ מא ילזם עליה שני לאוין יכון שתי מצוות ואעלם אן אלחתן איצ̇א נפסה מנה̈י

1) לוקה כמו שהתבאר במקומו. — 2) לבד כאלו מחלנו. — 3) הזהירנו מהוציא החתן מביתו. — 4) לעזוב ביתו כל; H. אתם. — 5) Cf. le passage dans le *Talmud*.

עַן אלכ֗רוג֗ עַן ביתה אעני אלספר[1] טול אלעאם וקד תבי̈נת אחכאם הד֗ה אלמצוה פי ת֗אמן סוטה

שיב ואלמצוה אלת֗אניה̈ עשר ות֗לאת֗ מאיה̈ אלנהי אלד֗י נהינא עַן מכ֗אלפה̈ אלנאקלין[2] עֹה ואלכ֗רוג֗ עמ̈א יאמרון בה פי אעמאל אלשריעה̈ והו קולה תעֹ (דברים יז, יא) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל ונץ̈ ספרי (פיקה) לא תסור זו מצות לא תעשה ואלמתעד̈י עלי הד֗א אלנהי והו זקן ממרא ילזמה אלחנק ובאלשרוט אלמרוי̈ה̈ אלמבי̈נה̈ פי אכ֗ר סנהדרין והנאך[*] תבי̈נת אחכאם הד֗ה אלמצוה[3]

שיג ואלמצוה אלת֗אלת֗ה̈ עשר ות֗לאת֗ מאיה̈ אלנהי אלד֗י נהינא עַן אלזיאדה̈ פי אלשריעה̈ לא פי אלמנצוץ ולא פי אלמנקול והו קולה תעֹ (דברים יג, א) לא תוסף עליו ובביאן קאלו פי מואצ֗ע עובר על בל תוסף עברת על בל תוסף

שיד ואלמצוה אלראבעה̈ עשר ות֗לאת֗ מאיה̈ אלנהי אלד֗י נהינא עַן אלנקצאן מן֗ אלשריעה̈ לא מן אלמנצוץ ולא מן אלמנקול והו קולה תעֹ (שם) ולא תגרע ממנו ופי מואצ֗ע יקולון איצ֗א נמצא עובר על בל תגרע והלא עברת על בל תגרע

שטו ואלמצוה אלכ֗אמסה̈ עשר ות֗לאת֗ מאיה̈ אלנהי אלד֗י נהינא עַן שתימה̈ אלחאכם והו קולה תעֹ (שמות כב, כז) אלהים לא תקלל ואלמתעד̈י עלי הד֗א אלנהי לוקה

שיו ואלמצוה אלסאדסה̈ עשר ות֗לאת֗ מאיה̈ אלנהי אלד֗י נהינא עַן שתימה̈ אלנשיא והו קולה תעֹ (שם) ונשיא בעמך לא תאר והד֗א אלאסם אעני אלנשיא יוקעה אלכתאב עלי אלסלטאן אלד֗י לה אלאמר והו קולה תעֹ (ויקרא ד, כב) אשר נשיא יחטא ואלחכמים יוקעונה

בעלי הקבלה ומצאת ממה שיצוו (2 — .מביתו רצה לומר ללכת לדרך כל (1
מגרזע [מן] (4 — .סנהדרין [ושם התבארו משפטי מצוה זו] (3 — .במעשי התורה

באטלאק עלי ראש ישיבה של שבעים זקנים פקט ופי גמיע אלתלמוד ואלמשנה יקולון נשיאים ואבות בית דין ונשיא ואב בית דין ונצהם איצא (סנהדרין ל יט) נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול ואעלם אן הדא אללאו יעם איצא אלנשיא מע אלמלך לאן מעני הדא אלנהי אן ינהי ען שתם כל מן לה אמר והו פי אעלי דרגה סוי כאנת דרגה סלטאניה או דרגה שרעיה והי אלישיבה וכדא יבדו מן פקה הדה אלמצוה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי לוקה

שיז ואלמצוה אלסאבעה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען שתם אי שכץ כאן מן ישראל והו קולה תע׳ (ויקרא יט, יד) לא תקלל חרש ואסמע׳[1] מני מעני קולה חרש מא הו ודלך אן אלנפס אדא תחרכת ללאנתקאם מן אלמודי בחסב צורה אלאדיה אלתאבתה פי אלכיאל פלא תזאל מתחרכה אלא אן תעאקב אלמודי בחסב צורה אלאדיה אלמרתסמה פי אלכיאל פאדא עאקבתה סכנת תלך אלחרכה ועדמת תלך אלצורה[2] מן אלכיאל פקד תעאקבה באללענה ואלשתימה פקט ותסכן[a] בעלמהא[3] בקדר מא חצל ללמודי מן אלאדיה בתלך אלאקואל וכזיה בהא וקד יכון אלאמר אעטם פלא תסכן תלך[b] אלחרכה חתי יסתגרק גמלה חאלה וחיניד תסכן בעלמה קדר מא חצל לה מן אלאלם בפקד מאלה וקד יכון אלאמר אעטם פלא תסכן חתי יעאקבה[4] פי גסמה באנואע אלצרב ותעדים אלאעצא וקד יכון אלאמר אעטם פלא תסכן תלך אלחרכה חתי יאכד רוח אלמודי ויעדמה[5] אלוגוד והדה הי אלגאיה וקד תכון חרכה אלנפס

a) B. ותסקט. — b) B. תסכן נפסה בתלך.

1) ושמע ממני; H. והבין. — 2) ונעדרה זאת הצורה מן. — 3) ותנוח הנפש כשתדע שעור. — 4) עד שינקם. — 5) עד שלקח נפש המזיק וכלה בו המציאות.

יסירה̈ לטלב עקובה̈ אלמוׄדי וׄדלך לצגר ׄדנבה[1] חתׄי תסכן באלציאח ואלחרגׄ[2] עליה ולענתה ואן לם יסמע ׄדלך ואן כאן חאצׄרא לה והׄדא משהור מן פעל אהׄל אלחרגׄ ואלגצׄב פאנׄהם תסכן אנפסהם בהׄדא אלקדר פי אלׄדנוב[3] אלצגירה̈ גׄדׄא ואן כאן אלמׄדנב לא יעלם בחרגׄהם ולא יסמע לענתהם פכאן יקום בבאלגא אן גאיה̈ מא חרמת[4] לענה̈ אלשכׄץ מן ישראל אׄדא[5] כאן סאמעא לׄדלך למׄא ילחקה מן אלכׄזי ואלאלם אמׄא לענה̈ אלאבכם אׄד ולא יסמע ולא יתאלׄם[a] בׄדלך פלא ׄדנב פי ׄדלך פאעלמנא אנׄה חראם ונׄהי ענה לאןׄ אלשרע לם ינטׄר פי חאל אלמשתום פקט ואנׄמא נטׄר פי חאל אלשאתם איצׄא אנׄה נׄהי אן יחרׄך[6] נפסה נחו אלאנתקאם ולא יעוׄדהא אלחרגׄ והכׄדא וגׄדנא אלראויין אסתדלׄו עלי תחרים לענה̈ איׄ שכׄץ כאן מן ישראל מן קולה תע׳ לא תקלל חרש ונץׄ ספרא (עז b אין לי אלא חרש מנין לרבות כל אדם ת״ל בעמך לא תאור אם כן למה נאמר חרש מה חרש מיוחד שהוא בחיים יצא המת שאינו בחיים ופי אלמכלתא (סב a לא תקלל חרש דבר הכתוב באמללין שבאדם וכלׄ מא קלנא לוקה[7] בשרט אן יקלל בשם וכׄדלך אׄדא קלל עצמו לוקה פקד באן לך אן אלׄדי ילען חברו בשם עובר בלאו אחד והו לא תקלל חרש ואלׄדי ילען איׄ דיין כאן עובר בשני לאוין ולוקה שתים ואלׄדי ילען נשיא לוקה שלש ונץׄ אלמכׄלתא (צז a אני אקרא נשיא בעמך אחד דיין ואחד נשיא במשמע ומה ת״ל לא תקלל לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו מכאן אמרו יש מדבר דבר אחד וחייב עליו משום ארבעה דברים בן* נשיא שקלל את

a) O. יתעלם; S. לא יתכלם ולא יעלם.

1) לקטנות עונו. — 2) ובכעום עליו; H. ונזמו. — 3) השעור בחטאים. — 4) שנאסרה לנו. — 5) כשיהיה שומע לזה אחר שישיגהו [הוא]. — 6) שלא יניע נפשו. — 7) [לוקה] בתנאי.

אביו חייב עליו משום ארבעה דברים[1] משום האב ומשום דיין ומשום נשיא ומשום בעמך מכל מקום פקד באן מא דכרנאה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע שבועות

שיח ואלמצוה אלתאמנה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי[2] כל שכץ מנא ען לענה ואלדיה אמא נץ אלתורה פי אלעונש פבין ודלך קולה (שמות כא, יז) ומקלל אביו ואמו מות יומת והו מן גמלה הנסקלין ולו לען אחדהמא בשם בעד מותה במזיד נסקל אמא אלאזהרה פלם תתבין בנץ גלי[3] לם יקל לא תקלל אביך לכנה קד תקדם אן נא אלנהי ען קללת כל אלשכץ מן ישראל והדא יעם אלאב וגירה ופי אלמכלתא (סג a) קאלו ומקלל אביו ואמו מות יומת עונש שמענו אזהרה מנין ת״ל אלהים לא תקלל אם דיין הוא אביך הרי הוא בכלל אלהים ואם נשיא הרי הוא בכלל נשיא ואם בור הרי הוא בכלל לא תקלל חרש הרי אתה דן בנין אב משלשתן וגו׳ עד הצד השוה שבהן שהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן אף אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו ופי ספרא[4] כי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת״ל אלהים לא תקלל כמתל אלנץ אלדי פי אלמכלתא סוי וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

שיט ואלמצוה אלתאסעה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען צרב אלואלדין ולם יתבין איצא פי אלנץ[5] אזהרה מכצוצה בהדא אלפעל לכנה דכר אלעונש וקאל (שמות כא, טו) ומכה אביו ואמו מות יומת ותעלמנא אלאזהרה למכה אביו עלי נחו מא תעלמנאהא למקלל אביו ודלך אנא קד בינא פי אלמצוה אלמופיה תלת מאיה

1) בן נשיא שקלל את אביו חייב עליו משום ארבעה דברים] משום האב]. — 2) שהזהיר] כל איש ממנו]. — 3) בכתוב] מבורר]. — 4) Je n'ai pas trouvé le passage dans *Sifra*. — 5) גם כן] בכתוב] . . . בזה] המעשה].

אן נחן מוזהרין עלי כלֿ שלֿע מן ישראל שלא להכותו ואביו פי אלגֿמלה ונץֿ אלמכלתא (b סא) מכה אביו ואמו וגו׳ עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת״ל ארבעים יכנו לא יוסיף והרי דברים קל וחומר אם מי שמצוה להכותו הרי הוא מוזהר שלא להכותו מי שמצוה שלא להכותו דין הוא שיהא מוזהר שלא להכותו ואלמתעדֿי עלי הדֿא אלנהי אעני אלדֿי יצֿרב אבאה או אמה במזיד ויוציא מהם דם ילזמה אלחנק וקד תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי אכֿר סנהדרין

שכ ואלמצוה אלעשרינֿיה ותֿלאתֿ מאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען עמל מלאכה פי אלשבת והו קולה תע׳ (שמות כ, י) לא תעשה כל מלאכה ואלמתעדֿי עלי הדֿא אלנהי בֿין פיה אלנץֿ אלכרת אן לם יעלם בה אלחאכם ואן אסתקלֿת עליה אלשהאדה לזמה סקילה הדֿא[1] כלה אן כאן מזיד ואן כאן שוגג יקרֿב חטאת קבועה וקד תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה פי מסכת שבת

שכא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ותֿלאתֿ מאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אלספר[2] פי אלסבת והו קולה תע׳ (שמות יו, כט) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי וגֿא אלנקל אן חדֿ אלספר מא זאד עלי אלפי דֿראע כֿארגֿ ען אלמדינה ולו דֿראע[a] ואחד ומשי אלפי דֿראע לכלֿ גֿהה גֿאיז ונץֿ אלמכלתא (a נא) אל יצא איש ממקומו אלו אלפים אמה ופי גמר עירובין (b יז) קאלו לוקין על איסור תחומין דבר תורה ופי תלך אלמסכתא תביֿנת אחכאם הדֿה אלמצוה

שכב ואלמצוה אלתֿאניה ועשרין ותֿלאתֿ מאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען אקאמה[3] אלחדוד עלי אלמדֿנבין ותנפיד אלאחכאם פי יום אלסבת והו קולה תע׳ (שמות לה, ג) לא תבערו אש יריד בדֿלך לא תחרק מן

a) O. et S. אצבע.

1) בסקילה [וזה כלו]. — 2) לכת בדרך בשבת. — 3) הזהיר שלא לקיים העונשים על החוטאים.

יסתחק אלחרק והוא הדין לשאר מיתות ונץ אלמכלתא (ס״ק) לא תבערו אש שריפה בכלל היתה ויצאת ללמד מה שריפה מיוחדת שהיא אחת ממיתות ב״ד ואינה דוחה את השבת אף שאר מיתות לא ידחו את השבת וקד קאלו (שבת ע׳) הבערה ללאו יצאת ולם יצח לכנהא לחלק יצאת והו ליכון חייב על כל מלאכה ומלאכה בפני עצמה כמא באן פי מוצעה ופי גמרא דבני מערבא (שבת פ׳ ז, ט׳ ב) בכל מושבותיכם ר׳ אילא[1] בשם ר׳ ינאי מכאן לבתי דינין שלא יהו דנין בשבת

שכג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי אליום אלאול מן חג הפסח והו קולה תע׳ (שמות יב, יו) כל מלאכה לא יעשה בהם

שכד ואלמצוה אלראבעה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי שביעי של פסח והו קולה תע׳ (שם) כל[a] מלאכה לא יעשה בהם יעני[a] אלראשון ושביעי[2]

שכה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום עצרת והו קולה תע׳ (ויקרא כג, כא) כל מלאכת עבדה לא תעשו

שכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום ראש השנה והו קולה תע׳ פיה (שם, כה) כל מלאכת עבדה לא תעשו

שכז[b] ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא

a) Les mots יעני אלראשון ושביעי manquent dans B. et dans H. — *b)* Les miçwot que nous donnons ici, d'aprés B., sous les n°s 327, 328 et 329, sont, dans O. et S., les miçvot 328, 329 et 327. Le ms. O. porte à שכז la note marginale suivante : הד׳ה אלמצוה מוצעהא פי שכט ותקלב. Ibn Tibbon suit l'ordre de B. et ibn Ayub celui de O. et S.

1) Dans le *Talmud* : ר׳ ירמיה. — 2) והוא אמרו כל מלאכה לא יעשה בהם רצה לומר הראשון ושביעי.

ען עמל מלאכה פי יום ראשון של חג הסכות והו קולה תע' פיה (שם, לה) כל מלאכת עבדה לא תעשו

שכח ואלמצוה אלתאמנה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום שמיני עצרת[1] והו קולה תע' פיה (שם, לו) כל מלאכת עבדה לא תעשו ואעלם אן הדה אלששה ימים טובים כל מן עמל א' מלאכה כאנת פי א' יום טוב כאן מנהא לוקה אלא אן תכון אלמלאכה ממא יחתאג פי אוכל נפש כמא נץ פי אחדהא (שמות יב, יו) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם והוא הדין לשאר ימים טובים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ביצה

שכט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום הכפורים והו קולה תע' פיה (שם, כח) וכל מלאכה לא תעשו ואלמתעדי עלי הדא אלנהי במזיד[2] ילזמה אלכרת כמא בין אלכתאב ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ביצה ומגילה ונירהמא

של ואלמצוה אלתלאתינה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלאם והו קולה תע' (ויקרא יח, ז) אמך היא לא תגלה ערותה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי בכרת ואדא אסתקלת אלשהאדה רגם אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה

שלא ואלמצוה אלהאדיה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח זוגה אלאב והו קולה תע' (שם, ח) ערות אשת אביך לא תגלה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי בכרת ואן אסתקלת עליה אלשהאדה בסקילה אן כאן מזיד ואן כאן שוגג יקרב חטאת קבועה פקד באן לך אן הבא על אמו חייב עליה משום אם[3] ומשום אשת האב בין בחיי אביו בין לאחר מיתת אביו כמא תבין פי סנהדרין

1) מלאכה ביום שמיני עצרת. — 2) בכרת [במזיד חייב]. — 3) עליה ומשום [אם ומשום.

שלב ואלמצוה אלת̇אניה̈ ות̇לאת̇ין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אלד̇י נהינא ען נכאח אלאכ̇ת והו קולה תע' (שם, ט) ערות אחותך בת אביך וגו' לא תגלה ערותן ואלמתעד̇י עלי הד̇א אללאו במזיד ילזמה כרת ובשוגג ילזמה חטאת קבועה

שלג ואלמצוה אלת̇אלת̇ה̈ ות̇לאת̇ין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אלד̇י נהינא ען נכאח בנת זוג̇ה̈ אלאב אד̇א כאנת אכ̇ת והו קולה תע' (שם, יא) ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא לא תגלה ערותה הד̇א אללאו נא ליג̇על בת אשת אב ערוה בפני עצמה ואלדליל* עלי כון בת אשת אביו ערוה בפני עצמה[1] כון אלד̇י ינכח אכ̇תה שקיקתה חייב שתים משום אחותו ומשום בת* אשת אביו כמת̇ל הבא על אמו אלד̇י הו חייב שתים משום אמו ומשום[2] אשת אביו כמא בי̇נא והד̇א נצ̇הם פי ד̇לך קאלו פי ת̇אני יבמות (כב b) תנו רבנן הבא על אחותו והיא לו בת אשת אביו חייב משום אחותו וחייב* משום בת אשת אביו רבי יוסי בר יהודה אומר אינו חייב אלא משום[3] אחותו בלבד מאי טעמייהו דרבנן אמרי מכדי כתיב ערות אחותך בת אביך וגו' ערות בת אשת אביך מולדת אביך למה לי שמע מינה לחייבו משום אחותו ומשום בת אשת אביו ואלמתעד̇י עלי הד̇א איצ̇א אעני אלאכ̇ת אלשקיקה̈ בכרת פקט אן כאן מזיד ובשוגג יקר̇ב חטאת קבועה

שלד ואלמצוה אלראבעה̈ ות̇לאת̇ין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אלד̇י נהינא ען נכאח בנת אלאבן והו קולה תע' (ויקרא יח, י) ערות בת בנך וגו' לא תגלה

שלה ואלמצוה אלכ̇אמסה̈ ות̇לאת̇ין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אלד̇י נהינא

1) שהבא [שבת אשת אב ערוה בפני עצמה הוא] והראיה. — 2) ומשום [ובת אשת אביו כמו הבא על אמו שהוא חייב שתים משום אמו ומשום] אחותו. — 3) אשת [וחייב משום בת אשת אביו ר' יוסי בר יהודה אומר אינו חייב אלא משום אחותו] בלבד.

ען נכאח בנת אלבנת והו קולה תע' (שם) או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך הנה

שלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלבנת נפסהא והדא לם יבן פי נץ אלתורה אד לם יגינא ערות בתך לא תגלה ואנמא* סכת ענהא לביאן אלאמר ווצוחה לאנה'[1] חרם בנת אלאבן ובנת אלבנת בעד מן אלבנת ופי גמר יבמות (ג a) קאלו בתו עיקר איסורה מדרשא אתיא דאמר רבה אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה אתיא זימה זימה יעני אנה קאל פי בת בנך ובת בתך ערותך הנה וקאל פי תחרים אשה ובתה ובת בנה ובת בתה שארה הנה פכמא פי תחרים אשה ובת* בנה ובת בתה חרמת איצא[2] בתה כדלך פי תחרים בת בנו ובת בתו תחרם איצא בתו וקאל פי אלעונש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא באש ישרפו אתו ואתהן וכדלך איצא אשה ובת בנה ובת בתה בשריפה למא גא פיהן זמה היא מתל מא גא פי אשה ואמה[3] ונץ גמר כריתות (ה a) אל תהי גזרה שוה קלה בעיניך שהרי בתו אחד מגופי תורה ולא למדה הכתוב אלא בגזירה שוה אתיא הנה הנה אתיא זמה זמה ואעתבר קולהם לא למדה הכתוב ולם יקולו לא למדנוה לאן הדה אלאשיא כלהא נקל ען אלרסול והי תפסיר מרי כמא בינא פי צדר תאליפנא אלכביר פי שרח אלמשנה ואנמא סכת אלנץ ען דכרהא לכונהא ימכן אן תתעלם בגזירה שוה והדא הו מעני קולהם לא למדה הכתוב אלא בגזירה שוה וכפי' בקולהם גוף תורה פאלמתלכץ[5] מן גמיע מא תקדם הנא אן אלמתעדי עלי בתו או בת בתו או בת בנו בשריפה ואן לם יעלם[6] בה או לם

1) ואמנם לא דבר בה מפני באור הדבר וברורו כי אסר. — 2) שבאסור אשה ובת בנה ובת בתה נאסרה גם כן בתה. — 3) שבא בהן זמה היא כמו זה שבא באשה ואמה. ולשון דכריתות — 4) ודי באמרם גוף; H. והבין. — 5) ותמצית כל מה שקדם [כאן היא]. — 6) בשריפה ואם [לא נודע בו או] לא.

תסתקל אלשהאדה בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פי אחדהן יקרב חטאת קבועה

שלז ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלגמע בין אלמראה ובנתהא והו קולה תע' (ויקרא יח, יז) ערות אשה ובתה לא תגלה ואלמתעדי עלי דלך והו אן תכון ואחדתהמא זוגתה פינכח אלאכרי ילזמה שריפה אן אסתקלת אלשהאדה והו בכרת איצא אן כאן מזיד ואן כאן שוגג יקרב חטאת קבועה

שלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלגמע בין אלמראה ובנת אבנהא והו קולה תע' (שם) את בת בנה והדא איצא בשריפה וכרת' אן כאן מזיד או חטאת קבועה אן כאן שוגג

שלט ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלגמע בין אלמראה ובנת בנתהא והו קולה תע' (שם) ואת בת בתה לא תקח והו בכרת ובשריפה אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה

שמ ואלמצוה אלמופיה ארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלעמה והו קולה תע' (שם, יב) ערות אחות אביך לא תגלה ואלמתעדי עלי דלך אן כאן מזיד פילזמה כרת ואן כאן שוגג יקרב חטאת קבועה

שמא ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלכאלה והו קולה תע' (שם, יג) ערות אחות אמך לא תגלה ואלמתעדי עלי הדא אללאו במזיד ילזמה אלכרת ואן כאן שוגג יקרב חטאת קבועה

שמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח זוגה אלעם והו קולה תע' (שם, יד) אל אשתו לא תקרב דדתך

1) בשריפה [וכרת].

היא ואלמתעדי עלי הדא אלנהי בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה

שמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח זוגה אלאבן והו קולה תע׳ (שם. טו) ערות כלתך לא תגלה ואלמתעדי עלי דלך בסקילה ואן לם תסתכל אלשהאדה או לם יעלם בה פהו בכרת אן כאן מזיד ובשוגג יקרב חטאת קבועה

שמד ואלמצוה אלראבעה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח זוגה אלאך והו קולה תע׳ (שם. יו) ערות אשת אחיך לא תגלה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה

שמה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אכת אלזוגה פי חיאה אלזוגה והו קולה תע׳ (שם. יח) ואשה אל אחתה לא תקח ואלמתעדי עלי הדא אלנהי במזיד ילזמה אלכרת ואן כאן שוגג יקרב חטאת קבועה

שמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלנדה והי פי אלנפאסה אעני טול אלסבעה איאם והו קולה תע׳ (שם. יט) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה וטאל* מא לא תטבול איצא בעד אלסבעה איאם היא נדה׳ ואלמתעדי עלי הדא אלנהי אן כאן מזיד פילזמה כרת ובשוגג יקרב חטאת קבועה

שמז ואלמצוה אלסאבעה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אשת איש והו קולה תע׳ (שם. כ) ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע ופי עקאב אלמתעדי עלי הדא אלנהי תפציל ודלך אן הדה[1] אלאשת איש אן כאנת נערה מאורשה פילזמהא סקילה

a) Ce passage manque dans S. ainsi que dans ibn Ayub.

1) שזאת אשת איש אם היתה נערה מאורשה חייבת סקילה.

כמא בי̇ן אלנץ̇ ואן כאנת בת כהן פתחרק הי ויכ̇נק הו אעני אלנאכח ואן כאנת בת ישראל וכאנת בעולה פילזמהמא ג̇מיעא אלחנק הד̇א כלה אד̇א אסתקלת אלשהאדה̇ ואן לם תסתקל פהי בכרת הד̇א כלה אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה וקד תכרר אלנהי פי הד̇ה אלעבירה והו קולה פי עשרת הדברות[1] לא תנאף יריד בה אלנהי ען נכאח אשת איש ונץ̇ אלמכלתא (ע a) לא תנאף למה נאמר לפי שהוא אומר מות יומת הנואף והנואפת עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת״ל לא תנאף ופי ספרא*[2] (סג a) אשר ינאף את אשת איש אשר ינאף את אשת רעהו וגו׳ עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת״ל לא תנאף[3] אחד האיש ואחד האשה ולם יג̇עלו[4] ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך אזהרה לאנ̇ה נהי לא יעם̇ נואף ונואפת לאנ̇הא אזהרה לנואף פקט וכד̇לך פי סאיר אלעריות לא בד̇ להם אן יסתכ̇רג̇ו אלאזהרה לאשה איצ̇א קאלו[5] לא תקרבו לגלות ערוה הרי כאן שנים להזהיר האיש על ידי האשה והאשה על ידי האיש ופי גמר סנהדרין (נא b) קאלו הכל היו בכלל נואף ונואפת הוציא הכתוב את בת כהן לשריפה ואת נערה מאורסה לסקילה וקד תקדם לנא שרח הד̇א אלקול פי צדר הד̇ה אלמקאלה̇

שמח ואלמצוה אלת̇אמנה̇ וארבעין ות̇לאת̇ מאיה̇ אלנהי אלד̇י נהינא ען נכאח אלבהאים ד̇כורהא ואנאת̇הא והו קולה תע׳ (ויקרא יח, כג) ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה ואלמתעדי עלי ד̇לך בזדון ילזמה סקילה ואן לם ירג̇ם פהו בכרת ואן כאן שוגג פיקרב חטאת קבועה

שמט ואלמצוה אלתאסעה̇ וארבעין ות̇לאת̇ מאיה̇ אלנהי אלד̇י נהי

1) בעשרת הדברות] אמרו. — 2) Ce passage est incomplet dans le *Sifra*. — 3) ובספרא אשר ינאף את אשת איש עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת״ל לא תנאף] אחד האיש. — 4) עמיתך . . . ולא שמו] אזהרה. H. כמו. — 5) אמרו] גם כן; H. מאמרו.

אלנסא אן יחמלן אלבהאים עלי אנפסהן והו קולה תע' (שם) ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה והדֿא איצֿא מצוה בפני עצמה וליסת הי דאכֿלה פי אלמצוה אלתי קבלהא לאן ליס בתחרימה עלי אלדֿכור אן ינכחו אלבהאים יחרם עלי אלנסא אן יחמלן אלבהאים לולא אלנהי אלמגרד אלדֿי גא פי דֿלך ופי אול כריתות (ב״ב) קאלו שלשים ושש כריתות יש בתורה ועדוהא ועדו פי אלגמלה הבא על הבהמה והאשה המביאה את הבהמה עליה מע* כונהם הנאך יעדון גמלה אלמעאני כמא בינא פי שרחנא פקד באן אנהא מצוה בפני עצמה מן גמלה[1] מצוות לא תעשה ואלמתעדיה עלי הדֿא אלנהי בסקילה ואן לם תסתקל אלשהאדה פהי בכרת אן כאנת מזידה ואן כאנת שוגגת פתקרב חטאת קבועה

שנ ואלמצוה אלמופיה כמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדֿי נהינא ען נכאח אלדֿכור והו קולה תע' (ויקרא יח, כב) ואת זכר לא תשכב משכבי אשה וקד תכרר אלנהי פי הדֿא אלמעני בעינה וקאל (דברים כג, יח) ולא יהיה קדש מבני ישראל והדֿא הו אלמדֿהב אלצחיח אן הדֿא אללאו מכרר ללתאכיד לא אנה אזהרה לנשכב[2] ואן מן קולה לא תשכב נתעלם אלאזהרה לשוכב ונשכב ופי גמר סנהדרין (נ״ד ע״ב) תבין אן רבי ישמעאל הו אלדֿי יגעל לא יהיה קדש אזהרה לנשכב פלדֿלך הבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחד חייב שתים ענד רבי ישמעאל ורבי עקיבה יקול אינו צריך הרי הוא אומר ואת זכר לא תשכב משכבי קרי ביה לא תשכב לא תִשָׁכֵב פלדֿלך הבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת וקאלו פי עלה דֿלך לא תשכב ולא תשכב חדא היא ואנמא גא ענדה[3] לא

1) עם היותם מונים שם כלל הענינים [כמו שבארנו בפירושנו הנה כבר ברור שהיא מצוה בפני עצמה מכלל] מצוות. — 2) אזהרה לנשכב ושאמרו לא תשכב. — 3) לפי דעתו.

יהיה קדש ללתאכיד מתׄל מא קאל לא תנאף והרי אוהרה לאשת איש כמא ביׄנׄא תׄםׄ קאל ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך ומתׄל הדׄא כתׄיר עלי מא ביׄנׄא פי אלאצל אלתאסע ואלמתעדׄי עלי הדׄא אלנהי בסקילה ואן לם ירגׄם פהו בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שוגג פיקרׄב חטאת קבועה

שנא ואלמצוה אלחאדיהׄ וכׄמסין ותׄלאתׄ מאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען נכאח אלאב והו קולה תע' (ויקרא יח, ז) ערות אביך וגו' לא תגלה ואלמתעדׄי עלי הׄדׄא אלנהי בסקילה איצׄא חתׄי יכון אלדׄי יבא על אביו חייב משום שוכב עם זכר וחייב משום מגלה ערות אביו ופי גמר סנהדרין (פ נד) תבׄיׄן אן קולה ערות אביך לא תגלה אביך ממש ואעתרץׄ הנאך וקיל[1] האי מואת זכר לא תשכב נפקא וגׄאובו לחייבו שתים וכדרב יהודה דאמר גוי הבא על אביו חייב שנים והנאך ביׄנו וקאלו מסתברא מלתיה דרב יהודה בישראל ובשוגג ולקרבן ומאי דאמר גוי לישנא מעליא יענו[2] אנׄה אדׄא שגג באביו יביא שתי חטאות כמן שגג בשתי עריות ולים כדׄלך[3] מן שגג בזכור דעלמא לאנׄה לא יגׄיב[4] גׄיר חטאת אחת

שנב ואלמצוה אלתׄאניהׄ וכׄמסין ותׄלאתׄ מאיהׄ אלנהי אלדׄי נהינא ען נכאח אלעםׄ והו קולה תע' (ויקרא יח, יד) ערות אחי אביך לא תגלה חתׄי יכון איצׄא שוגג באחי אביו חייב שתי חטאות כמא ביׄנׄא פי אביו ופי גמר סנהדרין קאלו (פ נד) הבא על אחי אביו חייב שתים לדברי הכל דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה ואעלם אן מעני[5] קולי אסתקלאל אלשהאדהׄ הו אן יכון תׄםׄ שני עדים כשרים מתרים פמא זאד ובית דין כשר של עשרים ושלשה תודי אלשהאדהׄ בין אידיהם ויכון דׄלך בזמן שדיני נפשות נוהגין וביׄן הו אן האולא·

1) ואמרו [האי]. — 2) שאם שנג [רצו לומר] נקט. — 3) ואין כזה; H. ואף גם כן. — 4) כי הוא אינו מביא; H. אינו חייב. — 5) ורע שענין אמרי.

אלעריות כלהם אלמתקדם וצפהם גא פיהם אלכרת[1] נץ אלתורה
והו קולה בעד עדדהם כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה
ונכרתו הנפשות העשת וכדלך כל מא דכרנא מנהא אנה ילזם פיה
מיתת בית דין פהו איצא נץ תורה אמא תנויע אלמיתה וקולנא[2] פי
בעצהם סקילה ובעצהם חנק ובעצהם שריפה פמנה נקל ומנה נץ
וקד תבינת אחכאם הדה אלעריות בגמלתהא פי מסכת סנהדרין
ומסכת כריתות ופי* מואצע מן יבמות וכתובות וקדושין[3] וקד תבין
פי אול[4] כריתות (2a) אן כל דנב חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו
חטאת קבועה חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי ומעני קולהם[5]
חטאת קבועה אן תכון מן הבהמה ולא בד אמא* כבשה או שעירה[6]
ואדא תצפחת גמיע מצוות לא תעשה[7] ותאמלת אלענשין אלמדכורה
פי כל מצוה ומצוה מנהא פאנך סתגד כל דנב חייבין על זדונו כרת
ועל שגגתו חטאת אן תלך אלחטאת חטאת קבועה מא כלא דנבין
אתנין פאנהמא חייבין על זדון כל ואחד מנהמא כרת ועל שגגתו
חטאת שאינה קבועה בל הי עולה ויורדת ודאנך אלדנבין המא
טומאת מקדש וטומאת קדשיו אעני בקולי טומאת מקדש טמא
שנכנס לעזרה וטומאת קדשיו טמא שאכל בשר קודש וכדלך יבין
לך אן כל מצות לא תעשה שחייבין על זדונה כרת חייבין על
שגגתה חטאת מא כלא דנב ואחד והו מגדף פאנה זדונו בכרת ואין
חייבין על שגגתו חטאת וכדלך יבין לך אן כל שכץ תלזמה מיתת
בית דין או אי מיתה כאנת פאן דלך אלשכץ איצא בכרת אדא לא
המיתו אתו בית דין או אן לם יעלם בה מא עדא עשרה אשכאץ
פאנהם מחויבי מיתת בית דין ולא עליהם כרת והו מסית ומדיח

1) בלשון התורה [הכרת] בהם. — 2) ואמרנו בקצתם. — 3) וכריתות [ובמקומות
מיבמות וכתובות וקדושין]. — 4) מכריתות [בראשון]. — 5) ועניין [אמרם]. —
6) [אם כבשה או שעירה] בלבד. — 7) מצוות לא תעשה; H. עשה.

ונביא שקר ומתנבא בשם ע״ז וזקן ממרא ובן סורר ומורה וגונב נפש מישראל ורוצח ומכה אביו ואמו ומקלל אביו ואמו פכל ואחד מנהם אדֿא אסתקלּת עליה אלשהאדה̈ יקתל ואן לם עלם* בה או לם ימכן בית דין קתלה[1] פהו מתיר עצמו למיתה לכנה אינו עומד בכרת פאחפט הדֿה אלאצול כלּהא וכֿן להא דֿאכרא

שנג ואלמצוה אלתֿאלתֿה̈ וכֿמסין ותֿלאתֿ מאיה̈ אלנהי אלדֿי נהינא ען אלתלדֿדֿ[2] בואחדה̈ מן גֿמיע אלעריות ולו בגיר אלנכאח[3] כאלעגֿאק ואלתקביל ונחוהמא מן אפעאל אלמתעה והו קולה תע׳ פי אלנהי ען דֿלך (ויקרא יח, ו) איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה כאנּה יקול לא תקרבו קרבא יודי לגלות ערוה ונץׄ ספרא (ב[b] עד) לא תקרבו לגלות ערוה אין לי אלא שלא יגלה מנין שלא יקרב ת״ל ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב אין לי אלא נדה בל תקרב ובל תגלה ומנין לכל העריות בל תקרבו ובל תגלו ת״ל לא תקרבו לגלות והנאך קיל (שם ב[b] עה) ונכרתו הנפשות העושות מה ת״ל לפי שנאמר לא תקרבו יכול יהו חייבין כרת על הקריבה ת״ל העושות ולא הקרובות וקד כרּר אלגהי פי תחרים הדֿה אלמשאבה וקאל (ויקרא יח, ל) לבלתי עשות מחקות התועבת ואמּא קולה (שם, ג) כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו׳ לא תעשו פלים ינהי בהדֿה אלשני לאוין ען חקות התועבות פקט בל אנּמא ינהי בהא ען אלתועבות נפסהא אלּתי בינּהא בעד דֿלך ודֿלך אנּה אתי בשני[a] לאוין כלל עלי גֿמלה̈ אלעריות פלמּא[4] נהי ען מעשה ארץ מצרים ומעשה ארץ כנען והדֿא יעםּ גֿמיע מא כאנו יעמלונה

a) O. et S. בהדֿה אלשני. Cette leçon se retrouve dans ibn Ayub.

1) ואם לא נודע בו או שאי אפשר לבית דין להרגו הנה . . . — 2) מלהתעדן באחת; H. מהקריב. — 3) בלא [ביאה כמו] חבוק. — 4) ואחר שהזהיר.

מן אלפסוק ומן אלפלאחה ואלרעאיה ועמארה אלארץ איצא פרגע
ובין אן תלך אלאפעאל אלתי נהיתך ענהא הי אלכדא ואלכדא ערות
לא תגלה וערות לא תגלה וכמא בין אכר אלקול וקאל (שם, כז) כי
את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ ונץ ספרא ([a]עד) יכול לא
יבנו בנינות ולא יטעו כרמים כמותם ת״ל ובחקותיהם לא תלכו לא
אמרתי אלא בחקים החקוקים להם ולאבותיהם והנאך קיל (שם) ומה
היו עושין האיש נושא איש ואשה נושאת אשה ואשה נישאת לשני
אנשים פקד תבין אן הדה אללאוין אלתי הי כמעשה ארץ מצרים
וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו המא נהי
ען נכאח גמיע אלעריות עלי אלתגמיל תם כרר אלנהי פיהם עלי
אלאפראד ערוה ערוה וקד בינא נחן גמלה אחכאם הדה אלמצוה
פי סאבע סנהדרין מן תאליפנא[1] אלכביר[a] ובינא אנה לוקין עליהן
וממא יגב אן תעלמה אן כל אמראה ילזם עלי נכאחהא כרת פאן
אלמולוד מן תלך אלביאה אלתי לזם פיהא אלכרת יתסמי ממזר
והו אלדי סמאה אללה ממזר[2] סוי כאנת תלך אלביאה בזדון או
בשגגה הולד ממזר אלא אלנדה כאצה פאן אלולד מנהא אינו ממזר
ואנמא יתסמי בן נדה וקד תבין דלך פי ראבע יבמות

שנד ואלמצוה אלראבעה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלממזר ען נכאח בת ישראל והו קולה תע׳ (דברים כג, ג) לא יבא ממזר
בקהל יי ואלמתעדי עלי הדא אלנהי לוקה וקד תבינת אחכאם הדה
אלמצוה פי תאמן יבמות ואכר קדושין

שנה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען אלנכאח דון כתובה וקדושין והו קולה תע׳ (שם, יח) לא תהיה

a) B. שרח אלמשנה.

1) מחיבורנו. — 2) האל [ממזר] בין.

קדשה מבנות ישראל וקד כרר אלנהי פי הדא אלמעני בלפט אכר
והו קולה (ויקרא יט, כט) אל תחלל את בתך להזנותה ונץ ספרא [b] אל
תחלל את בתך זה המוסר את בתו פנויה שלא לשם אישות וכן
המוסרת עצמה שלא לשם אישות ואסמע מני אנא לאי שי כרר
הדא אלנהי בהדא אללפט ואי [1] מעני זאד פיה ודלך אנה קד תקדם
מן אחכאמה [2] תע׳ אן אלדי ינכח אלבתולה סוי כאן מפתה או אונס לא
ילזמה עקאב מן אלעקאבאת אלא גרם מאל פקט וזואג תלך [3] אלתי
נכח׳ עלי מא תבין פי אלנץ פכאן יקום בבאלנא אן אד והדא אלאמר
ליס פיה גיר גרם פהו יגרי מגרי דבר שבממון ואן כמא ללאנסאן
אן ידפע לצאחבה מן מאלה מא אחב או יסאמחה [4] במא לה ענדה
כדלך איצא יכון לה מבאחא אן יאכד בתו הנערה ויביחהא לשכץ
ינכחהא ויסאמחה בדלך אד והדא חק מן חקוקה אעני אלחמשים
כסף אנהא לאבי הנערה או איצא יביחהא לה עלי שרט אן יאכד מנה
כדא וכדא דינאר פנהי ען דלך וקיל לה אל תחלל את בתך להזנותה
לאן הדא אלדי חכמת פיה אלשריעה [5] באכד מאל פקט אמא הו אן
אתפק אן יפתה או יאנוס ואמא אן יכון אלאמר ברצא מנהמא גמיעא
ואבאחה פלא סביל לדלך ואטהר [6] אלעלה פי דלך וקאל ולא תזנה
הארץ ומלאה הארץ זמה לאן אלפיתוי ואלאונס קל מא יקע ואן כאן
אלאמר באכתיאר ואבאחה פיכתר דלך וינתשר פי אלארץ והדה
נכתה חסנה טאילה פי הדא אלפסוק והי מטאבקה לכל מא דכרוה
אלחכמים ולמא תקתציה אלאחכאם אלשרעיה והדא אללאו אעני
לאו דפנויה לוקין עליו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי [7] כתובות
וקידושין

a) B. אקתץ.

1) ואיזה ענין; H. ואין זה. — 2) קדם [מדיניו ית׳]. — 3) ולקחת את האשה שבא אליה. — 4) אי שימחלהו. — 5) זה שדנה בו התורה לענשו. — 6) והראה בזה; H. והראיה. — 7) בכתובות וקידושין.

שנו ואלמצוה אלסאדסה̈ וכ̇מסין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇ד̈י נהי אלאנסאן ען רד̇ מטלקתה בעד אן זאוגהא גירה והו קולה (דברים כד, ד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה ואלמתעד̇י עלי הד̇א אלנהי לוקה וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי מואצ̇ע מן יבמות

שנז ואלמצוה אלסאבעה̈ וכ̇מסין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇ד̈י נהי סאי̇ר אלנאס ען נכאח אליבמה והי תחת זיקת יבמה והו קולה (שם כה, ה) לא תהיה אשת המת החוצה ואלמתעד̇י עלי הד̇א אלנהי לוקה הי'[1] והו וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי יבמות

שנח ואלמצוה אלת̇אמנה̈ וכ̇מסין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇ד̈י נהי אלאונס ען טלאק אנוסתו והו קולה (שם כב, כט) לא יוכל שלחה כל ימיו והד̇א אללאו קדמו עשה והו קולה תע' ולו תהיה לאשה והכד̇א בי̈נו פי גמר מכות (ט"ו) אן הד̇א לאו שקדמו עשה והנאך קיל אונס[*] שגירש אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר ואעלם אנ̈ה ואן כאן ישראל וטלק[2] אנוסתו ומאתת קבל אן ירד̈הא או זאות̇ת גירה לוקה לאנ̈ה לא קיים עשה כמא אלאצל ענדנא קיימו ולא קיימו וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה פי אלת̇אלת̇[3] ואלראבע מן כתובות

שנט ואלמצוה אלתאסעה̈ וכ̇מסין ות̇לאת̇ מאיה̈ אלנהי אל̇ד̈י נהי מוציא שם רע ען טלאק זוג̇תה והו קולה פיה איצ̇א (דברים כב, כ) לא יוכל לשלחה כל ימיו והד̇א אללאו קדמו עשה והו קולה ולו תהיה לאשה וחכמה פי אלטלאק למעני אלמלקות חכם אלאונס עלי מא תבי̈ן פי אכ̇ר מכות והנאך ינצ̈ם[4] ופי ת̇אלת̇ כתובות וראבעהא וקד תבי̈נת אחכאם הד̇ה אלמצוה'

ושם אמרו אונס שגירש [אם ישראל הוא מחזיר ואינו (2 — .לוקה [היא והוא] (1
בשלישי (3 — .לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר ודע שאם היה ישראל וגרש]
מכות [ושם נתקבצו יחד] ובשלישי...[וכבר התבארו משפטי (4 — .וברביעי מכתובות
.מצוה זו]

שס ואלמצוה אלסתיניה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי מן פסדת מנה אלאת אלנכאח חתי לא ימכנה אן ינסל ען נכאח בת ישראל והו קולה תע' (דברים כג, ב) לא יבא פצוע דכה וכרות שפכה בקהל יי ומתי מא נכח בת ישראל בעד אלקידושין לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאמן יבמות

שסא ואלמצוה אלחאדיה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אפסאד אלאת אלנכאח מן אלדכור אי נוע כאן מן אלחיואן סוי פי דלך אלאנסאן וגירה והו קולה תע' בעד דכרה (ויקרא כב, כד) ומעוך וכתות ונתוק וכרות ובארצכם לא תעשו גא אלתפסיר איצא ובכם לא תעשו ואלמתעדי עלי הדא אללאו לוקה אעני מן יסרם שכצא מן אשכאץ אי נוע כאן ופי פרק שמונה שרצים קאלו (שבת קי ע"ב) תניא מנין לסרס באדם שהוא אסור ת"ל ובארצכם לא תעשו בכם לא תעשו ואפילו מסרס אחר המסרס חייב דאמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יוחנן הכל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב שנאמר לא תאפה חמץ ולא תעשה חמץ כמסרס אחר מסרס שהוא חייב שנאמר ומעוך וכתות וכו' אם על כתות חייב על נתוק לא כל שכן אלא להביא נותק אחר כותת שהוא חייב וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן שבת ויבמות

שסב ואלמצוה אלתאניה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען תקדמה סלטאן עלינא רגל לא יכון מן נסב ישראל ואן כאן גר צדק והו קולה תע' (דברים יז, טו) לא תוכל לתת עליך איש נכרי ונץ ספרי (פ' קה) לא תוכל לתת עליך איש נכרי זו מצות לא תעשה וכדלך סאיר אלתקדמאת לא יגוז אן נקדם עלינא פי אמר מן אלאמור לא תקדמה שרעיה ולא תקדמה סלטאניה רגלא יכון מקהל גרים עד שתהא אמו מישראל לקולה תע' שום תשים עליך מלך מקרב אחיך קאלו (קדושין עו ע"ב) כל משימות שאתה משים עליך

לא יהו אלא מקרב אחיך אמא אלמלך כאצה פקד עלמת מן נצ־
אלכתאב אלנבויה אנה זכה בו דוד ובביאן׳ קאלו כתר מלכות זכה
בו דויד׳ וכדלך נסלה בעדה עלי גאבר אלדהר לא כראן ימן
יעתקד שריעה משה רבינו אלא מן נסל דוד׳ מורע שלמה כאצה
וכל מן סוי הדא אלנסל אלשריף לענין מלכות נכרי קריא בה
כמא אן כל מן סוי נסל אהרן לענין עבודה זר קריא בה [illegible] בן
לא אשכאל פיה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן
יבמות וסנהדרין וסוטה ונדה׳

שסג ואלמצוה אלתאלתה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלסלטאן ען תכתיר אלכיל והו קולה (דברים יז, יז) ולא ירבה לו סוסים
וחד דלך אן לא יכון לה כיל תגנב אמאמה ולו פרס ואחד לא יכון
ענדה גיר אלדאבה אלתי ירכבהא פקט או כיל יגעלהא פי אסתבלאת
לתכון מעדה ענדה ללקתאל ירכב עליהא אלגנד אמא ברסמה
פראבה ואחדה פקט וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאני
סנהדרין

שסד ואלמצוה אלראבעה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלסלטאן ען תכתיר אלנסא והו קולה תע׳ (שם, יז) ולא ירבה לו נשים
וחד דלך אן לא יזיד עלי תמאניה עשר מראה בכתובה וקדושין
וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי תאני סנהדרין ומתי מא
זאד עליהן לוקה׳

שסה ואלמצוה אלכאמסה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלסלטאן ען תכתיר אלמאל לכאצה נפסה והו קולה תע׳ (שם) וכסף
וזהב לא ירבה לו מאד וחד דלך אלא יכון לה מן אלארתפאע [illegible]
במקדאר מא ינפק עלי רכאבתה ועבידה אלכאצין בה אמא [illegible]

2) מורע [מורע דוד] אלא. — 3) [ובבאור אמרו כתר מלכות זכה בו דוד] וכן [illegible]
4) [וכאשר הוסיף עליהן לוקה] סנהדרין. — [illegible] ונ׳.

יגמע אמואל תכון[1] למנאפע ישראל כלהם פדלך גאיז וקד בין אללה תע' פי אלנץ תעליל הדה אלמצוות אעני לא ירבה לו סוסים ולא ירבה לו נשים וכסף וזהב לא ירבה לו מאד ולמא עלמת עלתהא תטרק אלידהא מן אלתצייע מא קד שהר מן חדית שלמה עאם מע עטם דרגתה פי אלעלם ואלחכמה וכונה ידידיה קאלו אן פי הדא תנביה ללנאס אנהם לו אעלמו בתעליל אלשראיע כלהא לתטרק אלידהא אלתצייע לאן[2] אדא כאן הדא אלכאמל אלעטים קד והם פי הדא וטן אנה לים יכון הדא אלפעל סבב להדא אלתעדי צרורה פכיף עקול אלגמהור בצעפהא פאנהא כאן יתאהון[3] בהא ויקול כאן[4] מא חרם כדא או אמר בכדא אלא מן אגל כדא אנא נתחפט באלשי אלדי מן אגלה שרעה בהדה אלמצוה ולא נבאלי ענהא וכאן יפסד נטאם אלשרע פלדלך אכפי אללה עללהא ולים מנהא ולא ואחדה אלא ולהא עלה וסבב אכתר תלך אלעלל ואלאסבאב לא תדרכהא[5] עקול אלגמהור ולא תפהמהא והי כלהא כמא שהד אלנבי (תהלים יט, ט) פקודי יי ישרים משמחי לב ומן אללה אסאל אלאעאנה עלי אמתתאל אלמאמור בה מנהא ואגתנאב אלמנהי ענה מנהא והדא קדר מא צמנא אנא נודעה פי הדה אלמקאלה[6].

בריך רחמנא דסייען בהרן

1) שיקבץ ממון [שיהיה]. — 2) לפי שאחר שזה השלם . . . ככר טעה וחשב. — 3) הנה יתעו בהם. — 4) כלום היה אסור. — 5) הטעמים ההם לא ישיגם. — 6) המוחזר מהם [וזה שעור מה שראינו לכלול ולשום בזה המאמר].

Moses ben Maimon, 1135-1204.
Le livre des préceptes

ספר המצות

תאליף מורנו ורבנו

משה בן מר' ור' מימון

וצ"ל

הוצאתיו לאור בנוסח הערבי על פי כ"י בערלין ואוקספורד ובית
המדרש בפאריס עם הקדמה והערות

אני

משה בלאך

פאריס
שנת תרמח לפ"ק